T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KINIK VE ÇEVRESİNDEKİ TÜRK DÖNEMİ ESERLERİ

Gülsüm Hümeyra YILMAZ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Seyfullah PALALI

İZMİR-2020

TEZ ONAY SAYFASI

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum **"Kınık ve Çevresindeki Türk Dönemi Eserleri"** adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

08/01/2020

Gülsüm Hümeyra YILMAZ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Kınık ve Çevresindeki Türk Dönemi Eserleri

Gülsüm Hümeyra YILMAZ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı

İslam Tarihi ve Sanatları Programı

Kınık ve çevresi tarihin ilk dönemlerinden itibaren rağbet gören bir yerleşim yeri olmuştur. Karesi Beyliği'nin 1300 yılında kurulmasıyla birlikte bölge Türklerin eline geçmiştir. 1345 yılında Orhan Bey'in Bergama'yı almasıyla birlikte Osmanlı Devleti'nin sınırları içine dâhil edilmiştir.

24 oğuz boyundan biri olan "Kınık" Anadolu topraklarında birçok yerleşim yerinin adı olmuştur. Bunların arasında ilçe hükmünde olan tek yer, çalışmamızın konusu olan İzmir İline bağlı Kınık'tır.

Kınık ilçe merkezi, kasaba ve köylerinde yapılmış olan bu çalışma, tarihî ve estetik değeri bulunan Türk eserleri incelenerek oluşturulmuştur. Bu bakımdan çalışmamız Giriş, Katalog, Değerlendirme ve sonuç, Eklerden oluşmaktadır. Katalog, mimarî eserler ve mezar taşları olarak tasnif edilmiştir. Mimarî eserler içinde; camiler, hamamlar, çeşmeler, köprüler, su kemerleri gibi yapılar incelenmiştir. Mezar taşları bölümünde ise hazire ve mezarlıklarda yer alan taşlar ölçükeri alınıp resimleri çekilip, kitâbeleri okunmak sûretiyle katalog içinde yer almıştır.

Çalışmanın genelinde eserlerin genel özellikleri, süslemeleri, tarihlendirilmesigibi hususlar üzerinde durulmuş, mevcut kitâbelere dayanarak bugün yanlış bilinen tarihlendirmeler düzeltilmiş ve bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Kınık, Türk Dönemi, Cami, Hamam, Köprü, Çeşme, Mezar Taşı.

ABSTRACT

Master's Thesis

The Monuments Of Turkish Period In Kınık

Gülsüm Hümeyra YILMAZ

Dokuz Eylul University

Graduate School of Social Sciences

Department of Islamic History and Arts

Islamic History and Arts Program

Kınık and its surroundings have been a popular settlement since the early periods of history. After Karesi Beylic was established in 1300, the region was captured by the Turks. In 1345, Orhan Bey occupied Bergama and as a result, Kınık fell under the Ottoman administration.

"Kınık", one of 24 Oghuz tribes, has been used as a place name for several settlements in Anatolia. Among these, the only one which counts as a district under a province is Kınık, governmentally bound to İzmir.

This study which conducted in the district centre, in towns and in villages of Kınık, has been constituted by analyzing Turkish works which have historical and aesthetical importance. In this regard, our study is composed of Introduction, Catalog, Evaluation and Conclusion and Appendix sections. The Catalog is classified as architectural works and gravestones. Within architectural works; mosques, baths, fountains, bridges and aqueducts have been analyzed. In the gravestones section, the stones present in hazire and graveyards have appeared in the catalog after they have been measured and pictured and their panels have been read.

Overall, the basic properties, decorations and datings of the artefacts have been dwelled upon and based on present panels, misinformation and misdatings have been rectified to attain a better evaluation.

Keywords: Kınık, Turkish Period, Mosque, Bath, Bridge, Fountain, Gravestone.

KINIK VE ÇEVRESİNDEKİ TÜRK DÖNEMİ ESERLERİ

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI ii

YEMİN METNİ iii

ÖZET iv

ABSTRACT v

İÇİNDEKİLER vi

KISALTMALAR xii

EK LİSTESİ xiii

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

KATALOG

1.1. MİMARÎ YAPILAR 29

1.1.1. Camiler 29

1.1.1.1. Tahtalı Camii 29

1.1.1.2. Cumalı Köyü Camii 34

1.1.1.3. Sucahlı Mezarlık Camii 39

1.1.1.4. Pekmezpazarı Camii 41

1.1.1.5. Kocaömerli Köyü Camii 48

1.1.1.6. Karadere Camii 54

1.1.1.7. Poyracık Yıldırım Camii 58

1.1.1.8. Poyracık Yeni Camii 64

1.1.1.9. Hamzahocalı Köyü Camii 68

1.1.1.10. Örtülü Köyü Camii 72
1.1.1.11. İbrahimağa Köyü Camii 74
1.1.1.12. Karatekeli Köyü Camii 76
1.1.1.13. Yayakent Kasabası Çarşı Camii 78
1.1.1.14. Yayakent Kasabası Orta Camii 80
1.1.1.15. Kınık Merkez Çarşı Camii 82
1.1.1.16. Balaban Köyü Camii 85
1.1.1.17. Poyracık Orta Camii 86
1.1.2. Çeşmeler 87
1.1.2.1. Bademalanı Köyü I Nolu Anonim Çeşme 87
1.1.2.2. Bademalanı Köyü II Nolu Anonim Çeşme 88
1.1.2.3. Çiftlikköy Çeşmesi 89
1.1.2.4. Değirmecieli Köyü I Nolu Çeşme 89
1.1.2.5. Değirmencieli Köyü II Nolu Anonim Çeşme 91
1.1.2.6. Hamzahocalı Köyü Meydan Çeşme 91
1.1.2.7. Hamzahocalı Köyü Mezarlık Çeşmesi 92
1.1.2.8. Işıklar Köyü Çeşmesi 93
1.1.2.9. Kocaömerli Köyü I Nolu Anonim Çeşme 94
1.1.2.10. Kocaömerli Köyü II. Nolu Anonim Çeşme 95
1.1.2.11. Kocaömerli Köyü III Nolu Anonim Çeşme 96
1.1.2.12. Mıstıklar Köyü I Nolu Çeşme 97
1.1.2.13. Mıstıklar Köyü II Nolu Çeşme 98
1.1.2.14. Mıstıklar Köyü III Nolu Çeşme 99
1.1.2.15. Poyracık Meydan Çeşme 99
1.1.2.16. Poyracık Halk Çeşmesi 100
1.1.3. Köprüler 101

1.1.3.1. Elmadere Köyü Köprüsü 101
1.1.3.2. Karadere Köprüsü 102
1.1.3.3. Kırgeçit Köprüsü 102
1.1.3.4. Mıstıklar Köyü Köprüsü 103
1.1.3.5. Sucahlı Köyü Köprüsü 104
1.1.4. Karaosmanoğulları Su Kemeri 104
1.1.5. Hamamlar 105
1.1.5.1. Pekmezpazarı Hamamı 105
1.1.5.2. Poyracık Hamamı 107
1.1.6. Diğer Eserler 108
1.1.6.1. Sucahlı Köyü Su Yapısı 108
1.1.6.2. Han Bakıyesi 109
1.2. MEZAR TAŞLARI 110
1.2.1. Bademalanı Köyü Mezarlığı 110
1.2.2. Balaban Köyü Mezarlığı 113
1.2.3. Cumalı Köyü Cami Hazîresi 120
1.2.4. Cumalı Köyü Mezarlığı 122
1.2.5. Çan Köyü Mezarlığı 149
1.2.6. Çiftlik Köyü Mezarlığı 152
1.2.7. Değirmencieli Köyü Mezarlığı 152
1.2.8. Dündarlı Köyü Mezarlığı 157
1.2.9. Hamzahocalı Köyü Mezarlığı 162
1.2.10. Işıklar Köyü Mezarlığı 170
1.2.11. İbrahimağa Köyü Mezarlığı 172
1.2.12. Kalemköy Mezarlığı 173
1.2.13. Karatekeli Köyü Mezarlığı 182

1.2.14. Kınık İlçe Mezarlığı 187
1.2.15. Kocaömerli Köyü Mezarlığı 190
1.2.16. Kodukburun Köyü Mezarlığı 199
1.2.17. Köseler Köyü Mezarlığı 200
1.2.18. Mıstıklar Köyü Mezarlığı 201
1.2.19. Musacalı Köy Mezarlığı 203
1.2.20. Örtülü Köyü Mezarlığı 204
1.2.21. Poyracık Kasabası Mezarlığı 214
1.2.22. Poyracık Yeni Cami Hazîresi 268
1.2.23. Poyracık Yıldırım Camii Hazîresi 286
2.2.24. Sucahlı Merkez Camii Hazîresi 288
2.2.25. Sucahlı Köyü Mezarlık Cami Mezarlığı 295
2.2.26. Yayakent Kasabası Mezarlığı 306
2.2.27. Yaylaköy Mezarlığı 321

İKİNCİ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMA ve DEĞERLENDİRME

2.1. MİMARÎ YAPILARIN PLAN ÖZELLİKLERİ 331
2.1.1. Camiler 331
2.1.2. Hamamlar 332
2.1.3. Çeşmeler 334
3.1.4. Köprüler 336
3.1.5. Su Kemeri 337
2.2. MALZEME 337
2.2.1. Taş 337

2.2.2. Mermer 339
2.2.3. Tuğla 339
2.2.4. Kiremit 340
2.2.5. Kerpiç 340
2.2.6. Alçı 340
2.2.7. Ahşap 341
2.2.8. Devşirme Malzeme 341
2.3. STRÜKTÜREL ELEMANLAR 341
2.3.1. Taşıyıcı Sistemler 341
2.3.2. Örtü Sistemleri 342
2.4. MİMARİ ELEMANLAR 342
2.4.1. Cepheler 342
2.4.2. Giriş Açıklıkları 343
2.4.3. Pencereler 344
2.4.4. Mihraplar 344
2.4.5. Minberler 346
2.4.6. Mahfiller 347
2.4.7. Minareler 348
2.4.8. Son Cemaat Yerleri 348
2.4.9. Mükebbireler 349
2.5. MİMARÎ SÜSLEME 349
2.5.1. Taş ve Mermer Süsleme 349
2.5.2. Çini Süsleme 350
2.5.3. Alçı Süsleme 350
3.5.4. Ahşap Süsleme 351
2.5.5. Geometrik süsleme 353

2.5.6. Bitkisel Süslemeler 353
2.5.7. Yazı 355
2.5.8. Kalem İşi Süsleme 356
2.5.9. Duvar Resimleri 357
2.5.9.1. Mimari Tasvirler 358
2.5.9.2. Perde Tasvirleri 358
2.5.9.3. Çiçek ve Meyve Tasvirleri 359
2.5.9.4. Manzara Resimleri 360
2.2. MEZAR TAŞLARI 360
2.2.1. Malzeme 361
2.2.2. Mezar Taşlarında Form 362
2.2.3. Süslemeler 363
2.2.3.1. Bitkisel Süsleme 363
2.2.3.2. Geometrik Süsleme 365
2.2.3.3. Mimari Tasvirler 366
2.2.3.4. Yazılar 366
2.2.4. Kitâbeler 367
SONUÇ 377
KAYNAKÇA 380
EKLER

KISALTMALAR

AKMBY	Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları
Bkz.	Bakınız
cm.	Santimetre
çev.	Çeviren
Ç.	Çizim
D.	Doğumu
H.	Hicrî
İSAM	İslâm Araştırmaları Merkezi
km.	Kilometre
m.	Metre
M.	Milâdi
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
Ö.	Ölümü
P.	Plan
R.	Resim
s.	Sayfa
ss.	Sayfadan sayfaya
DİA	Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
TTKB	Türk Tarih Kurumu Basımevi
TTKY	Türk Tarih Kurumu Yayınları
Vb.	ve benzeri
yy.	Yüzyıl
YKY	Yapı Kredi Yayınları

EK LİSTESİ

Ek 1: Resimler Listesi

Resim 1: Tahtalı Camii, Batı Cephe. ek. s.1
Resim 2: Tahtalı Camii, Doğu Cephe. ek. s.1
Resim 3: Tahtalı Camii, Güney Cephe. ek. s.1
Resim 4: Tahtalı Camii, Kuzey Cephe. ek. s.2
Resim 5: Tahtalı Camii, Harim. ek. s.3
Resim 6: Tahtalı Camii, Harim. ek. s.3
Resim 7: Tahtalı Camii, Kubbe. ek. s.4
Resim 8: Tahtalı Camii, Mihrap. ek. s.4
Resim 9: Tahtalı Camii, Minber. ek. s.5
Resim 10: Tahtalı Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.5
Resim 11: Tahtalı Camii, Devşirme Sütun Ayakları. ek. s.6
Resim 12: Tahtalı Camii, BatıCephe Harim Girişi. ek. s.6
Resim 13: Tahtalı Camii, Kuzey Cephe Harim Girişi. ek. s.7
Resim 14: Tahtalı Camii, Minare. ek. s.7
Resim 15: Tahtalı Camii, Cami İnşâ ve Tamir Kitâbesi. ek. s.8
Resim 16: Tahtalı Camii, Minare Kitâbesi. ek. s.8
Resim 17: Cumalı Köyü Camii, Dış Görünüş. ek. s.9
Resim 18: Cumalı Köyü Camii, Harim. ek. s.9
Resim 19: Cumalı Köyü Camii, Mihrap Duvarı. ek. s.10
Resim 20: Cumalı Köyü Camii, Mihrap. ek. s.10
Resim 21: Cumalı Köyü Camii, Minber. ek. s.11
Resim 22: Cumalı Köyü Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.11
Resim 23: Cumalı Köyü Camii, Pencere. ek. s.12
Resim 24: Cumalı Köyü Camii, Kapı. ek. s.12
Resim 25: Cumalı Köyü Camii, Minare. ek. s.13
Resim 26: Cumalı Köyü Camii, Göbek Motifi. ek. s.13
Resim 27: Cumalı Köyü Camii, Devşirme Malzeme. ek. s.14
Resim 28: Cumalı Köyü Camii, Kitâbe. ek. s.14
Resim 29: Sucahlı Camii, Genel Görünüş. ek. s.15
Resim 30: Sucahlı Camii, Batı Cephe. ek. s.15
Resim 31: Sucahlı Camii, Güney Cephe. ek. s.16
Resim 32: Sucahlı Camii, Köşk Minare. ek. s.16
Resim 33: Sucahlı Camii, Hârim. ek. s.17
Resim 34: Sucahlı Camii, Mihrap. ek. s.17
Resim 35: Sucahlı Camii, Minber. ek. s.18
Resim 36: Sucahlı Camii, Pencere Açıklığı . ek. s.18
Resim 37: Sucahlı Camii, Harim Girişi. ek. s.19
Resim 38: Sucahlı Camii, İnşâ Kitâbesi. ek. s.19
Resim 39: Pekmezpazarı Camii, Kuzey Cephe. ek. s.20
Resim 40: Pekmezpazarı Camii, Kuzey ve Doğu Cephe. ek. s.20
Resim 41: Pekmezpazarı Camii, Hârim. ek. s.21
Resim 42: Pekmezpazarı Camii, Tavan Detayı. ek. s.21
Resim 43: Pekmezpazarı Camii, Kadınlar mahfili. ek. s.22

Resim 44: Pekmezpazarı Camii, Mihrap. ek. s.22
Resim 45: Pekmezpazarı Camii, Minber. ek. s.23
Resim 46: Pekmezpazarı Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.23
Resim 47: Pekmezpazarı Camii, Son Cemaat Yerindeki Mimarî Betimleme ek. s.24
Resim 48: Pekmezpazarı Camii, süsleme detayı. ek. s.24
Resim 49: Pekmezpazarı Camii, İnşâ Kitâbesi. ek. s.25
Resim 50: Pekmezpazarı Camii, Tamir Kitâbesi. ek. s.25
Resim 51: Pekmezpazarı Camii, Minare. ek. s.26
Resim 52: Pekmezpazarı Camii, Kitâbe. ek. s.26
Resim 53: Kocaömerli Camii, Kuzey Cephesi. ek. s.27
Resim 54: Kocaömerli Camii, Batı Cephe. ek. s.27
Resim 55: Kocaömerli Camii, Güney Cephe. ek. s.28
Resim 56: Kocaömerliköyü Camii, Hârim. ek. s.28
Resim 57: Kocaömerli Köyü Camii, Kadınlar Mahfili. ek. s.29
Resim 58: Kocaömerli Köyü Camii, Tavan Göbeği ek. s.29
Resim 59: Kocaömerli Köyü Camii, Mihrap. ek. s.30
Resim 60: Kocaömerli Köyü Camii, Minber. ek. s.30
Resim 61: Kocaömerli Köyü Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.31
Resim 62: Kocaömerli Köyü Camii, Pencere. ek. s.31
Resim 63: Kocaömerli Köyü Camii, Eski Minare. ek. s.32
Resim 64: Kocaömerli Köyü Camii, Minare ve Doğu Cephe. ek. s.32
Resim 65: Kocaömerli Köyü Camii, Tamir Kitâbesi. ek. s.33
Resim 66: Kocaömerli Köyü Camii, Sebil Kitâbesi. ek. s.33
Resim 67: Kocaömerli Köyü Camii, Çeşme Kitâbesi. ek. s.34
Resim 68: Karadere Köyü Camii, Batı Cephesi. ek. s.34
Resim 69: Karadere Köyü Camii, Güney Cephe ve Minare. ek. s.35
Resim 70: Karadere Köyü Camii, Doğu Cephe. ek. s.35
Resim 71: Karadere Camii, Kuzey Cephe. ek. s.36
Resim 72: Karadere Köyü Camii, Harim. ek. s.36
Resim 73: Karadere Köyü Camii, Kadınlar Mahfili. ek. s.37
Resim 74: Karadere Köyü Camii, Doğu Duvarı. ek. s.37
Resim 75: Karadere Köyü Camii, Batı Duvarı. ek. s.38
Resim 76: Karadere Köyü Camii, Mihrap. ek. s.38
Resim 77: Karadere Köyü Camii, Minber. ek. s.39
Resim 78: Karadere Köyü Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.39
Resim 79: Karadere Köyü Camii, Giriş Açıklığı. ek. s.40
Resim 80: Karadere Köyü Camii, Pencere. ek. s.40
Resim 81: Karadere Köyü Camii, Minare. ek. s.41
Resim 82: Yıldırım Camii, Kuzey Cephe. ek. s.41
Resim 83: Yıldırım Camii, Batı Cephe ve Hazire. ek. s.42
Resim 84: Yıldırım Camii, Doğu Cephe. ek. s.42
Resim 85: Yıldırım Camii, Güney Cephe. ek. s.43
Resim 86: Yıldırım Camii, Harim ek. s.43
Resim 87: Yıldırım Camii, Tavan. ek. s.44
Resim 88: Yıldırım Camii, Harim, Kuzeyden Görünüş. ek. s.44
Resim 89: Yıldırım Camii, Mihrap. ek. s.45

Resim 90: Yıldırım Camii, Minber. ek. s.45
Resim 91: Yıldırım Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.46
Resim 92: Yıldırım Camii, Harim Giriş Açıklığı. ek. s.46
Resim 93: Yıldırım Camii, Son Cemaat Yeri. ek. s.47
Resim 94: Yıldırım Camii, Son Cemaat Yeri, Tavan Göbeği. ek. s.47
Resim 95: Yıldırım Camii, Minare. ek. s.48
Resim 96: Yıldırım Camii, Kitâbe. ek. s.48
Resim 97: Yıldırım Camii, Minare Kitâbesi. ek. s.49
Resim 98: Yeni Cami, Kuzeyden Görünüş. ek. s.49
Resim 99: Yeni Camii, Batı Cephe. ek. s.50
Resim 100: Yeni Camii, Güney Cephe. ek. s.50
Resim 101: Yeni Camii, Harim. ek. s.51
Resim 102: Yeni Camii, Tavan. ek. s.51
Resim 103: Yeni Camii, Çökertmeli Tavan Göbeği. ek. s.52
Resim 104: Yeni Camii, Kadınlar Mahfili. ek. s.52
Resim 105: Yeni Camii, Mihrap. ek. s.53
Resim 106: Yeni Camii, Minber. ek. s.53
Resim 107: Yeni Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.54
Resim 108: Yeni Camii, Giriş Açıklığı. ek. s.54
Resim 109: Yeni Camii, Son Cemaat Yeri. ek. s.55
Resim 110: Yeni Camii, Minare. ek. s.55
Resim 111: Yeni Camii, İnşâ Kitâbesi. ek. s.56
Resim 112: Yeni Camii, Minare Kitâbesi. ek. s.56
Resim 113: Hamzahocalı Köyü Camii, Kuzey Cephe. ek. s.57
Resim 114: Hamzahocalı Köyü Camii, Batı Cephe. ek. s.57
Resim 115: Hamzahocalı Köyü Camii, Güney Cephe. ek. s.58
Resim 116: Hamzahocalı Köyü Camii, Doğu Cephe. ek. s.58
Resim 117: Hamzahocalı Köyü Camii, Harim. ek. s.59
Resim 118: Hamzahocalı Köyü Camii, Tavan. ek. s.59
Resim 119: Hamzahocalı Köyü Camii, Kadınlar Mahfili. ek. s.60
Resim 120: Hamzahocalı Köyü Camii, Minber. ek. s.60
Resim 121: Hamzahocalı Köyü Camii Vaaz Kürsüsü. ek. s.61
Resim 122: Hamzahocalı Köyü Camii, Harim Giriş Detayı. ek. s.61
Resim 123: Hamzahocalı Köyü Camii, İnşâ Kitâbesi. ek. s.62
Resim 124: Hamzahocalı Köyü Camii, Tamir Kitâbesi. ek. s.62
Resim 125: Örtülü Köyü Camii, Kuzey Cephe. ek. s.63
Resim 126: Örtülü Köyü Camii, Doğu Cephe. ek. s.63
Resim 127: Örtülü Köyü Camii, Harim. ek. s.64
Resim 128: Örtülü Köyü Camii, Harim Örtüsü. ek. s.64
Resim 129: Örtülü Köyü Camii, Harim ve Son Cemaat Mekânı, Göbek Motifleri. ek.s.65
Resim 130: Örtülü Köyü Camii, Mihrap. ek. s.65
Resim 131: Örtülü Köyü Camii, Minber. ek. s.66
Resim 132: Örtülü Köyü Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.66
Resim 133: Örtülü Köyü Camii, Minare. ek. s.67
Resim 134: Örtülü Köyü Camii, Kitâbe. ek. s.67
Resim 135: İbrahimağa Köyü Camii, Batı Cephe. ek. s.68

Resim 136: İbrahimağa Köyü Camii, Kuzey Cephe. ek. s.68
Resim 137: İbrahimağa Köyü Camii, Harim. ek. s.69
Resim 138: İbrahimağa Köyü Camii, Tavan Göbek Motifi. ek. s.69
Resim 139: İbrahimağa Köyü Camii, Kadınlar Mahfili. ek. s.70
Resim 140: İbrahimağa Köyü Camii, Mihrap. ek. s.70
Resim 141: İbrahimağa Köyü Camii, Minber. ek. s.71
Resim 142: İbrahimağa Köyü Camii, Güney Cephe ve Minare. ek. s.71
Resim 143: Karatekeli Köyü Camii, Kuzey Cephe. ek. s.72
Resim 144: Karatekeli Köyü Camii, Batı Cephe. ek. s.72
Resim 145: Karatekeli Köyü Camii, Güney Cephe. ek. s.73
Resim 146: Karatekeli Köyü Camii, Harim. ek. s.73
Resim 147: Karatekeli Köyü Camii, Kadınlar Mahfili. ek. s.74
Resim 148: Karatekeli Köyü Camii, Mihrap. ek. s.74
Resim 149: Karatekeli Köyü Camii, Minber ve Batı Duvarı. ek. s.75
Resim 150: Karatekeli Köyü Camii, Vaaz kürsüsü. ek. s.75
Resim 151: Karatekeli Camii, Harim ve Son Cemaat Yeri Göbek Motifleri. ek. s.76
Resim 152: Karatekeli Camii, Kitâbe. ek. s.76
Resim 153: Yayakent Çarşı Camii, Kuzey Cepheden Görünüm. ek. s.77
Resim 154: Yayakent Çarşı Camii, Batı Cephe. ek. s.77
Resim 155: Yayakent Çarşı Camii, Güney Cephe. ek. s.78
Resim 156: Yayakent Çarşı Camii, Mihrap Duvarından Bir Görünüş. ek. s.78
Resim 157: Yayakent Çarşı Camii, Kuzeyden Bir Görünüş. ek. s.79
Resim 158: Yayakent Çarşı Camii, Mihrap. ek. s.79
Resim 159: Yayakent Çarşı Camii, Minber. ek. s.80
Resim 160: Yayakent Çarşı Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.80
Resim 161: Yayakent Orta Camii. ek. s.81
Resim 162: Yayakent Orta Camii, Genel Görünüş. ek. s.81
Resim 163: Yayakent Orta Camii, Harim. ek. s.82
Resim 164: Yayakent Orta Camii, Tavan. ek. s.82
Resim 165: Yayakent Orta Camii, Kadınlar Mahfili. ek. s.83
Resim 166: Yayakent Orta Camii, Mihrap. ek. s.83
Resim 167: Yayakent Orta Camii, Batı Duvarı. ek. s.84
Resim 168: Yayakent Orta Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.84
Resim 169: Yayakent Orta Camii, Minare. ek. s.85
Resim 170: Yayakent Orta Camii, Kitâbe. ek. s.85
Resim 171: Yayakent Orta Camii, Tamir ve Minare Kitâbesi. ek. s.86
Resim 172: Kınık Çarşı Camii, Genel Görünüm. ek. s.86
Resim 173: Kınık Çarşı Camii, Doğu Cephe. ek. s.87
Resim 174: Kınık Çarşı Camii, Batı Cephe. ek. s.87
Resim 175: Kınık Çarşı Camii, Devşirme Malzemeler. ek. s.88
Resim 176: Kınık Çarşı Camii, Harim. ek. s.88
Resim 177: Kınık Çarşı Camii, Harim Ahşap Göbek. ek. s.89
Resim 178: Kınık Çarşı Camii, Kadınlar Mahfili. ek. s.89
Resim 179: Kınık Çarşı Camii, Mihrap. ek. s.90
Resim 180: Kınık Çarşı Camii, Minber. ek. s.90
Resim 181: Kınık Çarşı Camii, Vaaz Kürsüsü. ek. s.91

Resim 182: Kınık Çarşı Camii, Son Cemaat Yeri. ek. s.91
Resim 183: Kınık Çarşı Camii, Son Cemaat Yeri, Tavan Göbeği. ek. s.92
Resim 184: Kınık Çarşı Camii, Süsleme Detayı. ek. s.92
Resim 185: Balaban Köyü Camii Kitâbesi ek. s.93
Resim 186: Poyracık Orta Camii Kitâbesi ek. s.93
Resim 187: Bademalan Köyü I. Nolu Çeşme ek. s.94
Resim 188: Bademalanı I Nolu Çeşme Kitâbesi. ek. s.94
Resim 189: Bademalanı Köyü II Nolu Çeşme ek. s.95
Resim 190: Çiftlik Köyü Çeşmesi ek. s.95
Resim 191: Çiftlik Köyü Çeşmesi, Devşirme Malzemeler. ek. s.96
Resim 192: Çiftlik Köy Çeşmesi, Yandan Görünüş. ek. s.96
Resim 193: Değirmencieli Köyü I Nolu Anonim Çeşme. ek. s.97
Resim 194: Değirmencieli Köyü I Nolu Anonim Çeşme, Süslemeler. ek. s.97
Resim 195: Değirmencieli Köyü I Nolu Anonim Çeşme, Ayna Taşı. ek. s.98
Resim 196: Değirmencieli Köyü II Nolu, Anonim Çeşme. ek. s.98
Resim 197: Değirmecieli Köyü, II Nolu Anonim Çeşme, Devşirme Malzeme. ek. s.99
Resim 198: Hamzahocalı Köyü Meydan Çeşme. ek. s.99
Resim 199: Hamzahocalı Köyü, Meydan Çeşmesi Kitâbesi. ek. s.100
Resim 200: Hamzahocalı Köyü Mezarlık Çeşmesi Genel Görünüş. ek. s.100
Resim 201: Hamzahocalı Köyü Mezarlık Çeşmesi ek. s.101
Resim 202: Hamzahocalı Köyü Mezarlık Çeşmesi, Kitâbe. ek. s.101
Resim 203: Işıklar Köyü Çeşmesi. ek. s.102
Resim 204: Işıklar Köyü Çeşmesi. ek. s.102
Resim 205: Kocaömerli Köyü II Nolu Çeşme, Genel Görünüş. ek. s.103
Resim 206: Kocaömerli Köyü I Nolu Çeşme, Kitâbe. ek. s.103
Resim 207: Kocaömerli Köyü II Nolu Çeşme Genel Görünüş ek. s.104
Resim 208: Kocaömerli Köyü III Nolu Çeşme Genel Görünüş. ek. s.104
Resim 209: Kocaömerli Köyü III Nolu Çeşme ek. s.105
Resim 210: Mıstıklar Köyü, I No'lu Çeşme. ek. s.105
Resim 211: Mıstıklar Köyü, I. No'lu Çeşme, Kitâbe. ek. s.106
Resim 212: Mıstıklar Köyü, II Nolu Çeşme Genel Görünüş ek. s.106
Resim 213: Mıstıklar Köyü, II Nolu Çeşme. ek. s.107
Resim 214: Mıstıklar Köyü, III Nolu Çeşme. ek. s.107
Resim 215: Mıstıklar Köyü, III Nolu Anonim Çeşme Kitâbesi. ek. s.108
Resim 216: Poyracık Meydan Çeşme. ek. s.108
Resim 217: Poyracık Meydan Çeşme, Kitâbe. ek. s.109
Resim 218: Poyracık Halk Çeşmesi, Genel Görünüm. ek. s.109
Resim 219: Poyracık Halk Çeşmesi, Kitâbe. ek. s.110
Resim 220: Elmadere Köprüsü ek. s.110
Resim 221: Elmadere Köprüsü ek. s.111
Resim 222: Karadere Köprüsü ek. s.111
Resim 223: Karadere Köprüsü ek. s.112
Resim 224: Kırgeçit Köprüsü ek. s.112
Resim 225: Kırgeçit Köprüsü, Kitâbe. ek. s.113
Resim 226: Mıstıklar Köyü, Köprü. ek. s.113
Resim 227: Mıstıklar Köyü, Köprü, Kemer Detayı. ek. s.114

Resim 228: Sucahlı Köprüsü ek. s.114
Resim 229: Sucahlı Köprüsü, Kemer. ek. s.115
Resim 230: Karaosmanoğulları Su Kemeri ek. s.115
Resim 231: Karaosmanoğulları Kemer Gözü. ek. s.116
Resim 232: Kınık, Pekmezpazarı Hamamı. ek. s.116
Resim 233: Kınık, Pekmezpazarı Hamamı. ek. s.117
Resim 234: Kınık, Pekmezpazarı Hamamı, Ateşlik. ek. s.117
Resim 235: Pekmezpazarı Hamamı, Soyunmalık. ek. s.118
Resim 236: Pekmezpazarı Hamamı, Ilıklık. ek. s.118
Resim 237: Pekmezpazarı Hamamı, Sıcaklık. ek. s.119
Resim 238: Pekmezpazarı Hamamı, Sıcaklık. ek. s.119
Resim 239: Pekmezpazarı Hamamı, Sıcaklık Örtüsü. ek. s.120
Resim 240: Pekmezpazarı Hamamı, Hela. ek. s.120
Resim 241: Pekmezpazarı Hamamı, Avlu ek. s.121
Resim 242: Pekmezpazarı Hamamı, Kurnalar. ek. s.121
Resim 243: Poyracık Hamamı, Doğu Cephe. ek. s.122
Resim 244: Poyracık Hamamı, Sıcaklık Mekânı. ek. s.122
Resim 245: Poyracık Hamamı, Eyvan. ek. s.123
Resim 246: Poyracık Hamamı, Ilıklık. ek. s.123
Resim 247: Poyracık Hamamı, Halvetteki Kubbeye Geçiş Elemanları ek. s.124
Resim 248: Sucahlı, Su Yapısı. ek. s.124
Resim 249: Sucahlı, Su Yapısı. ek. s.125
Resim 250: Sucahlı Köyü, Su Yapısı, İç Mekân. ek. s.125
Resim 251: Poyracık Hamamı, Kubbe. ek. s.126
Resim 252: Han Kapısı Bakıyyesi ek. s.126

Ek 2: Çizim Listesi

Çizim 1: Kınık Tahtalı Camii Çizimi ek. s.127
Çizim 2: Cumalı Köyü Camii Çizimi ek. s.128
Çizim 3: Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Çizimi ek. s.129
Çizim 4: Kınık Pekmezpazarı Camii Çizimi ek. s.130
Çizim 5: Kocaömerli Köyü Camii Çizimi ek. s.131
Çizim 6: Karadere Köyü Camii Çizimi ek. s.132
Çizim 7: Poyracık Yıldırım Camii Çizimi ek. s.133
Çizim 8: Poyracık Yeni Camii Çizimi. ek. s.134
Çizim 9: Hamzahocalı Köyü Camii Çizimi. ek. s.135
Çizim 10: Örtülü Köyü Camii, Çizimi. ek. s.136
Çizim 11: İbrahimağa Köyü Camii Çizimi. ek. s.137
Çizim 12: Karatekeli Köyü Camii Çizimi. ek. s.138
Çizim 13: Yayakent Kasabası Çarşı Camii Çizimi. ek. s.139
Çizim 14: Yayakent Kasabası Orta Camii Çizimi. ek. s.140
Çizim 15: Kınık Çarşı Camii Çizimi. ek. s.141
Çizim 16: Kınık Pekmezpazarı Hamamı Çizimi. ek. s.142
Çizim 17: Poyracık Hamamı Çizimi. ek. s.143
Çizim 18: Sucahlı Su Yapısı Çizimi. ek. s.144

Ek 3: Krokiler Listesi

Kroki 1: Bademalan Köyü Mezarlığı ek. s.145
Kroki 2: Balaban Köyü Mezarlığı ek. s.146
Kroki 3: Cumalı Köyü Haziresi ve Mezarlığı ek. s.147
Kroki 4: Çan Köy Mezarlığı ek. s.148
Kroki 5: Çiftlik Köyü Mezarlığı ek. s.149
Kroki 6: Değirmencieli Köyü Mezarlığı ek. s.150
Kroki 7: Dündarlı Bademalan Köyü Mezarlığı ek. s.151
Kroki 8: Hamzahocalı Köyü Mezarlığı ek. s.152
Kroki 9: Işıklar Köyü Mezarlığı ek. s.153
Kroki 10: İbrahimağa Köyü Mezarlığı ek. s.154
Kroki 11: Kalemköy Mezarlığı ek. s.155
Kroki 12: Karatekeli Köyü Mezarlığı ek. s.156
Kroki 13: Kınık İlçe Mezarlığı ek. s.157
Kroki 14: Kocaömerli Köyü Mezarlığı ek. s.158
Kroki 15: Kodukburun Köyü Mezarlığı ek. s.159
Kroki 16: Köseler Köyü Mezarlığı ek. s.160
Kroki 17: Mıstıklar Köyü Mezarlığı ek. s.161
Kroki 18: Musacalı Köyü Mezarlığı ek. s.162
Kroki 19: Örtülü Köyü Mezarlığı ek. s.163
Kroki 20: Poyracık Kasabası Yeni Camii Haziresi ek. s.164
Kroki 21: Poyracık Kasabası Yıldırım Camii Haziresi ek. s.165
Kroki 22: Poyracık Kasabası Mezarlığı ek. s.166
Kroki 23: Sucahlı Köyü Camii Haziresi ek. s.167
Kroki 24: Sucahlı Köyü Mezarlığı ek. s.168
Kroki 25: Yayakent Kasabası Mezarlığı ek. s.169
Kroki 26: Yaylaköy Mezarlığı ek. s.170

Ek 4: Tablolar Listesi

Tablo 1: 1312 Tarihli Salnâmeden, 1927'ye kadar Kınık'a Bağlı Köyler ek. s.171
Tablo 2: Bademalanı Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.173
Tablo 3: Balaban Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.173
Tablo 4: Cumalı Köyü Cami Haziresi Mezartaşları Listesi ek. s.173
Tablo 5: Cumalı Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.174
Tablo 6: Çan Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.175
Tablo 7: Çiftlik Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.175
Tablo 8: Değirmencieli Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.175
Tablo 9: Dündarlı Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.176
Tablo 10: Hamzahocalı Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.176
Tablo 11: Işıklar Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.177
Tablo 12: İbrahimağa Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.177
Tablo 13: Kalemköy Mezartaşları Listesi ek. s.177
Tablo 14: Karatekeli Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.178
Tablo 15: Kınık İlçe Mezarlığı Mezartaşları Listesi ek. s.178
Tablo 16: Kocaömerli Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.179
Tablo 17: Köseler Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.179
Tablo 18: Köseler Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.179
Tablo 19: Musacalı Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.180
Tablo 20: Örtülü Köyü Mezartaşları Listesi ek. s.180
Tablo 21: Poyracık Kasabası Mezartaşları Listesi ek. s.180
Tablo 22: Poyracık Yeni Cami Haziresi Mezartaşları Listesi ek. s.183
Tablo 23: Poyracık Yıldırım Camii Haziresi Mezartaşları Listesi ek. s.184
Tablo 24: Sucahlı Camii Haziresi Mezartaşları Listesi ek. s.184
Tablo 25: Sucahlı Mezarlık Camii Mezartaşları Listesi ek. s.185
Tablo 26: Yayakent Kasabası Mezartaşları Listesi ek. s.186
Tablo 27: Yayakent Kasabası Mezartaşları Listesi ek. s.187

GİRİŞ

I. ÇALIŞMA HAKKINDA

a. Araştırmanın Konusu, Amacı ve Kapsamı

İzmir ilinin bir ilçesi olan Kınık, ona bağlı kasaba ile köylerindeki tarihî ve estetik değeri bulunan cami, hamam, çeşme, köprü, su kemerleri gibi mimarî yapılar ile mezar taşlarının sanat tarihi disiplini açısından ele alınıp incelendiği bu çalışma "Kınık ve Çevresindeki Türk Dönemi Eserleri" olarak adlandırılmıştır.

Kınık ve çevresinde bulunan eserlerin araştırılıp tesbit edilmesi, gözlerden uzak kalmış sanatsal ve tarihî anlamda değer taşıyanların ortaya çıkarılarak, literatüre dâhil edilmesi bu çalışmamızın amaçları arasında yer almaktadır.

Kınık ilçe merkezi, köy ve kasabalarında bulunan Türk eserleri, çalışmamızın kapsamını teşkil etmekle birlikte ilçe merkezinde ve diğer yerlerde tarihi değeri bulunan evler, önemli bir kısmının kullanılıyor olmasından mütevellit araştırma güçlüğü ve yüksek lisans tezinin sınırlarını zorladığından katalogumuza dâhil edilmemiştir.

Ayrıca araştırma sahamız içersinde çok sayıda tarihi değeri bulunan mezar taşı tesbit edilmiştir. Bunların ölçüleri alınmış, kitâbeleri okunmuş ve kitâbe bilgilerine yer verilmiş, sayıca fazla olmasından ötürü süslemeleri hakkındaki değerlendirmelerimizde detaya inilmemiştir.

b. Araştırmanın Yöntemi

Tez konusu ve başlığı belirlendikten sonra literatüre ve çalışma sahasına ilişkin ön araştırmalar yapılmıştır. Çalışmamız, Kınık ilçe merkezi ve ona bağlı kasaba ve köylerini içine aldığından geniş bir alanda araştırma yapılması zarureti ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda belli bir program dâhilinde ön saha taraması yapılarak taslak oluşturulmuş; ilçe ve ilgili yerleşim yerlerinde karşılaşılan eserler not edilmiştir. Arazideki faaliyetler için zamanı verimli kullanabilmek amacıyla yerleşim birimleri konum ve güzergâhlarına göre tasniflendirilmiştir. Tahminî başlama ve bitiş

süresi belirlenerek bu disiplinde çalışılmaya gayret edilmiştir. Uzun vadeli bir saha araştırmasını gerektiren bu çalışma, haftalık planlara göre yürütülmüştür.

Çalışmamız ana hatlarıyla Giriş, Katalog, Değerlendirme ve Sonuç ile çizim ve resimlerin yer aldığı eklerden oluşmaktadır. Giriş bölümü, araştırmanın konusu, amacı, kapsamı, yöntemi ve temel kaynaklarının ortaya konduğu birinci kısım ile Kınık tarihçesine yer verdiğimiz ikinci kısımdan meydana gelmektedir.

Kataloğu oluşturan birinci bölüm, "Mimarî Yapılar" ve "Mezar Taşları" olarak iki ana başlıktan meydana gelmiştir. Mimarî yapılar içinde sırasıyla; Camiler, Çeşmeler, Köprüler, Hamamlar ve Su kemerleri, Mezar Taşları başlığı altında ise hazîre ve ilgili mezarlıklardaki tarihi ve estetik bulunan yazılı, yazısız, süslemeli mezar taşları yer almıştır.

Kınık ve çevresinde on beş tarihî cami tesbit edilmiştir. Bu camilerin üçü Kınık ilçe merkezinde, ikisi Yayakent'te, ikisi Poyracık'tadır. Geriye kalanı ise Kocaömerli, Hamzahocalı, Cumalı, Karadere, Karatekeli, İbrahimağa, Sucahlı ve Örtülü köylerinde bulunmaktadır.

İncelediğimiz camilerden Balaban ve Orta Camileri yakın zamanda bütünüyle yenilenmiş olup, eski yapılara ilişkin sadece kitabeleri mevcuttur. O nedenle iki camiye katalogda yer verilmekle birlikte mevcut yapılar yeni olduğundan çok üzerinde durulmamış ancak eski yapılara ilişkin kitabeleri etraflıca irdelenmiştir.

Kınık ilçe merkezindeki Pekmezpazarı Hamamı ve Poyracık'taki Poyracık Hamamı yerinde incelenip, ölçü alınıp, notlar tutularak fotoğraflanmıştır. Pekmezpazarı Hamamına oldukça yakın bir yerde tesbit edilen han kapısının ölçüleri alınarak fotoğrafı çekilmiştir. Sucahlı Köyü yakınlarında bulunan ve "Sucahlı Hamamı" olarak bilinen yapı, bir hamam olarak değil, "su yapısı" olarak değerlendirilmiştir.

Saha çalışmamız sırasında Kınık'ın birçok yerinde kitâbeli, kitâbesiz çok sayıda çeşme ile karşılaşılmıştır. Kitâbeli olanlar, sanatsal olarak değerlendirmeye alınabilecek hususiyetteki kitâbesiz ve devşirme unsurlar taşıyan çeşmeler çalışmamıza dâhil edilerek ve bu bağlamda 16 yapı ele alınmıştır.

Köprüler, kataloğa dâhil edilen bir başka yapı türleridir. Tesbit edilen beş köprüden, Kırgeçit köprüsü hariç diğer köprülerde kitâbeye rastlanmamıştır. Bağalanı Köy yolu üzerinde bulunan ve Roma döneminde yapıldığı söylenilen

Karaosmanoğulları Su Kemeri Osmanlı döneminde büyük onarım geçirdiği için katalogda yer verilmiştir.

İkinci kısımda ele alınan mezar taşları tezin sayısal olarak en geniş alanını kapsamaktadır. Kınık ve çevresinde hazîre ve mezarlıklardan toplam 492 adet mezar taşına rastlanmıştır. Açık arazide toz ve başka dış etkenlere maruz kalan bu taşlar temizlenip okunur hale getirilerek, ölçüleri santimetre cinsinden kaydedilmiş ve yerinde okumaları yapılmıştır. Taşlardan kırık olanlarının parçaları bulunmaya gayret edilerek bu şekilde okunmaya çalışılmıştır. Poyracık Mezarlığı'nda bazı mezar taşlarının kırılıp mezar duvarı inşâsında kullanıldığı görülmüştür. Tarih ve tarihî eser bilinci taşımayan kişilerce bazı araçların gelişigüzel kullanılması özellikle Yaylaköy'deki taşlara fazlaca zarar vermiştir.

Üçüncü bölümde mimarî, malzeme, süsleme gibi husularda değerlendirmeye gidilmiş ve bazı karşılaştırmalar yapılmıştır.

Sonuç bölümünde ulaştığımız neticeler yer verilmiştir. Devamında kaynakça ile resim, tablo ve planlardan oluşan ekler yer almaktadır.

Her bir eser yerlerinde görülüp, genel durumlarıyla ilgili notlar tutularak, ölçüleri alınmış, fotoğrafları çekilmiş, varsa kitâbeleri okunup, tarihlendirmeleri yapılmıştır. Ayrıca cami ve hamamların rölöveleri hazırlanmıştır. 494'ü mezar taşlarına ait olmak üzere metin içersinde, 252'si de diğer eserlere ilişkin eklerde olmak üzere, 746 adet resim kullanılmıştır. Fotoğrafların tamamına yakını tarafımızdan çekilmiş, sadece Kınık Pekmezpazarı hamamının külhan mekânı Kınık Belediyesi'nin "*Pekmezpazarı Restitüsyon ve Restorasyon Raporu*"[1] adlı çalışmasından alınmıştır.

Çalışmamızda cami ve hamamlardan oluşan 18 çizim için profesyonel yardım alınmıştır. Tahtalı Camii'nin planı Vakıflar Arşivi'nden, Pekmezpazarı Hamamı ve Pekmezpazarı Camii'nin planları Kınık Belediyesi Arşivi'nden temin edilmiştir. Yazım aşamasında mimari eserleri oluşturan her bir yapı "Plan ve Kesit", "Süsleme Özellikleri" ve "Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirmesi" şeklinde üç alt başlık halinde incelenmiştir.

[1]Tc. İzmir İli Kınık İlçesi Kınık Belediyesi Pekmezpazarı Restitüsyon ve Restorasyon Raporu, Kordon Restorasyon LTD. ŞTİ, 2007.

Değerlendirme bölümünde analiz ve karşılaştırma yöntemi kullanılarak mukayese ve değerlendirmeler yapılmış, arazi çalışmalarına ilişkin veriler sunulmuştur.

c. Araştırmanın Temel Kaynakları

Tez çalışması hazırlanırken eserlerde yer alan inşâ veya tamir kitâbeleri, mezar taşları birincil olarak faydalanılan kaynaklardır. İslam öncesi tarihe dair yapılan çalışmalara Bergama müzesindeki eserler ışık tutmuş ve somutlaştırmıştır. İSAM aracılığıyla erişilen salnameler, Başbakanlık arşivleri ilk elden ulaşılan kaynaklar olması açısından önem arz etmektedir.

Kınık ile ilgili yazılmış eserler ne yazık ki çok azdır. Kendisi de Kınıklı olan Tarih Öğretmeni Eyüp Eriş *Kınık Geçmiş Zaman Kayıtları*[2] Kınık'la ilgili yazılan ilk ve tek kitap olması açısından kıymetlidir. 1993 yılında ilk basımı yapılan bu kitapta Kınık'ın tarihi, adet, gelenek ve görenekleri ele alınmıştır. Salnâmeler incelenirken Kınık'ın Nevâha-i Bergama ismiyle geçtiği tesbit edildiğinden Bergama ile ilgili yazılmış kaynaklara da bakılması gerekli görülmüştür. Bu hususta Osman Bayatlı'nın yazmış olduğu kitaplar Kınık tarihi ile ilgili konularda öncülük etmiştir.[3]

Yapılan çalışmada, dönemin beylikleri ile ilgili çalışmalarda Saruhan Beyliği ve Manisa hakkında Feridun Emecen,[4] Aydınoğulları Beyliği konusunda Himmet Akın,[5] Karasi Beyliği ile ilgili olarak Zerrin Günal Öden'in[6] yazmış olduğu eserlerden istifade edilmiştir. Yuzo Nagata'nın *Tarihte Âyanlar,*[7] İnci Kuyulu Ersoy'un *Karaosmanoğullarına Dair Eserler*[8] isimli kitabı ve bu yöre ile ilgili yazdığı makaleler çalışmamıza büyük katkı sağlamıştır.

Mimarî hususlarda da çok sayıda faydalandığımız eser olmuştur. Ana hatlarıyla Sema Gündüz Küskü'nün *Osmanlı Beyliği Mimarîsinde Anadolu Selçuklu*

---

[2] Eyüp Eriş, **Kınık Geçmiş Zaman Kayıtları**, Bergama Ticaret Odası Kültür Yayınları, İzmir, 2009.
[3] Osman Bayatlı, **Bergama'da Yakın Tarih Olayları**, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, 1997. ; Osman Bayatlı, **Bergama Tarihinde Türk-İslam Eserleri**, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, 1996.
[4] Feridun M. Emecen, **XVI. Asırda Manisa Kazası**, TTK Yayınları, Ankara, 2013.
[5] Himmet Akın, **Aydınoğulları Tarihi Hakkında Bir Araştırma**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1968.
[6] Zerrin Günal Öden, **Karasi Beyliği**, TTKY, Ankara, 1999.
[7] Yuzo Nagata, **Tarihte Âyânlar**, TTK Yayınları, Ankara, 1997.
[8] İnci Kuyulu, **Kara Osman-oğlu Ailesine Ait Mimari Eserler**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992.

Geleneği,[9] Cevdet Çulpan'ın *Türk Taş Köprüleri,*[10] Yılmaz Önge'nin *Su Yapıları,*[11] Canan Çakmak'ın *Tire Hamamları,*[12] Gül Tunçel'in *Cami Tasvirli Mezar Taşları,*[13]Rüçhan Arık'ın *Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı,*[14] isimli kitapları, başvurduğumuz ana kaynaklardır. Tez çalışmamızda yararlanılan diğer eserlere dipnot ve kaynakçada yer verilmiştir.

II. KINIK TARİHİ

a. Türklerden Önce Kınık ve Çevresi

Tarih öncesi kültür hareketleri; Paleolitik, Mezolitik, Neolitik, Kalkolitik, Tunç ve Demir çağı gibi dönemlere ayrılmıştır. Avcılık, toplayıcılıkla başlayan kültürleşme hareketleri daha sonraları tarımsal faaliyetlerle gelişmiştir. Çeşitli bölgelere yerleşmiş aile özelliği gösteren topluluklar, zaman içinde genişleyerek kabileleri ve sonraları büyüyen bu topluluklar, devlet şeklini almıştır.

Anadolu'daki ilk köklü yerleşim Göbeklitepe mevkiinde olmuşsa da Anadolu'nun batı kesiminde, Ege bölgesindeki ilk yerleşimler, geç neolitik ve erken kalkolitik dönemi arasında gerçekleşmiştir.[15] Bu dönemde köy yerleşimleri yaygınlaşmıştır ve tarımsal faaliyetler görülmeye başlanmıştır. Kalkolitik çağını sırasıyla tunç ve demir çağı izlemiştir. Geç kalkolitik çağda Anadolu'ya kuzeybatıdan, Balkan ve Boğazlar üzerinden gelen birtakım göç hareketleri olmuştur.[16] Balıkesir'de Yortan, Babaköy, Ova Bayındır'da mezarlıklara rastlanılmıştır. Bu mezarlıkların yerleşim yerinin dışında olması bir şehir yaşantısının ipuçlarını vermesi açısından önemlidir.[17]

Tunç döneminde Anadolu'da, Hitit Devletli gibi büyük devletlerin kurulduğu görülmektedir. Bu dönemde Anadolu'da çeşitli yerleşimler mevcuttur fakat daha çok beylik, küçük krallık şeklinde bir oluşum söz konusudur.

---

[9] Sema Gündüz Küskü, **Osmanlı Beyliği Mimarîsinde Anadolu Selçuklu Geleneği**, TTKY, Ankara, 2014.
[10] Cevdet Çulpan, **Türk Taş Köprüleri**, TTK Yayınları, Ankara, 2002.
[11] Yılmaz Önge, **Su Yapıları**, TTK Yayınları, Ankara, 1997.
[12] Canan Çakmak, **Tire Hamamları**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2002.
[13] Gül Tunçel, **Cami Tasvirli Mezar Taşları**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1989.
[14] Rüçhan Arık, **Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1976.
[15] Veli Sevin, **Anadolu Arkeolojisi**, Der Yayınları, İstanbul, 2003. s.102.
[16] Sevin, s.102.
[17] Sevin, s. 102.

Eski çağlarda Anadolu'da Kilikya, Lykia, Lydia, Phrygia, Mysia, Mariandyn, Halbybler, Pophlagania, Thrak, Thyn, Bithynia, Karia, Dor, Aioller, Pamphy[18] isimlerinde küçük devletçikler bulunmaktadır. Mysia da bu küçük devletlerden biridir. Balıkesir merkezli olan Mysia, Türk döneminde bu bölgede hâkimiyet kuran Karasi Beyliği'nde olduğu gibi Bergama ve Kınık'ı da içine almaktadır.

Mysialıların Anadolu'ya Trakya üzerinden, Lidyalılarla birlikte geldiği rivayet edilir.[19] Bu iki milletin kullandığı dil, benzerlik göstermektedir.[20] Hatta Mysia ve Lidyalılara ek olarak Karialıların da bu iki milletle kardeş olduğunu ifade edenler de vardır.[21] Büyük bir ihtimalle bu iki millet akraba topluluk olmasa bile muhtemelen yakın coğrafyada yaşamış ve birbirleriyle etkileşim içinde olmuşlardır.

Bakırçay Nehri'nin alt tarafında kalan Kınık, Bergama ve Manisa arasında bir yerde bulunmaktadır. Konumundan dolayı tarihte rağbet gören yerleşim yerlerinden olmuştur. Kınık çevresindeki kalıntılar da bunu ispatlamaktadır. Bu yerleşim yerlerinden en bilineni Gambreion antik kentidir. Ramsay, Gambreion kentinin Bergama ve Germe (Soma) arasında olduğunu belirtmiştir.[22] Bugün Poyracık olarak bilinen bu yer Hisarlık, Hisartepe denilen mevkiidir. Bu bölgede, keramik, vazo, günlük yemek pişirme kapları, pişmiş toprak heykelcikler, para gibi buluntulara rastlanmıştır.[23] Poyracık'ta 1936 yılında M.Ö. II. yüzyılın ortalarına olarak tarihlenen; 1,80 m. boyunda, üzeri kalın levha ile kapatılmış bir mezar bulunmuştur. Bir kadına ait olduğu düşülen mezarda renkli cam boncuklar vardır.[24] Mezardan çeşitli pişmiş toprak heykelcikler ve sekiz parça seramik çıkmıştır.[25]

Gambreion kentinin bir hukuk sistemine bağlı devlet kimliğinde olduğu söylenebilir. Zira yas törenlerine ait kanunları olduğu bilinmektedir. *"Eski Yunan Yasaları"* isimli kitapta Gambreion, parantez içinde Mysia-Asia Minor[26] şeklinde ele alınarak yas törenlerinin hukuki olarak nasıl olacağı ile ilgili konulara değinilmiştir. Buna göre özellikle kadınların yas süresince davranış ve giyimleri düzenleme altına

[18] Heredotos (Çev. Müntekim Ökmen), **Heredot Tarihi**, Remzi Kitâbevi, İstanbul, 1973, s. 43.
[19] Charles Texier, **Küçük Asya**, c.1, Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı, Ankara, 2002. s. 20.
[20] Sevin, s. 266.
[21] Heredetos, s. 108.
[22] W.M. Ramsay, **Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası**, Milli Eğitim basımevi, 1960, İstanbul, s. 507.
[23] Eyüp Eriş, **Kınık Geçmiş Zaman Kayıtları**, Bergama Ticaret Odası Vakfı Yayınları, İzmir, 2009, s.56.
[24] Seher Özkan, **Gambreion Antik Şehri**, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, İzmir, 1991, s.3.
[25] Özkan, s.5.
[26] Ilias Arnaoutoglou, **Ancient Greek Laws**, Routledge, New York, 1998, s. 143.

alınmıştır. Kadınların yas tuttukları sürece gri giyinmeleri, erkeklerin ve çocukların beyaz giyinme hakkının olduğu fakat beyaz renkli kıyafet giymeyi tercih etmiyorlarsa onların da gri giymek zorunda oldukları belirtilmiştir. Ölen kişinin anısına yapılacak törenler üç ay içinde tertip edilmek zorundadır. Yas kıyafetleri giymek, erkekler için dördüncü ayda, kadınlar ise beşinci ayda sona ermelidir.[27]Herodot da Mysialıların kendi ülkelerine özgü başlıklar taktıklarını, demir kargılar ve küçük kalkanlara sahip olduğunu yazmıştır.[28] Gambreion'da para basımında ileri bir seviyeye ulaşmıştır.[29] Darphanenin olması belli bir mali gelişmişliğe sahip olduğunu göstermektedir. Lidya'nın başkenti Sardes Kınık'a konum olarak yakındır. Sardes'in ünlü bir darphanesi bulunmaktadır. Lidya ülkesinin para basımı burada gerçekleşmektedir.[30] Lidya dışındaki Gambreion gibi başka devletlerde de para basımının olması bu devletlerin başta ticaret olmak üzere bir takım ilişkiler içinde olduğunu ispat etmektedir.

Kınık'ın adını bildiğimiz en eski kenti Gambreion hakkında sikkeler, yas törenleri dışında bilgimiz yoktur. Fakat o dönemde çevredeki diğer yerlerde ileri bir seviyede kültür, sanat ve mimarînin izleri görülmektedir. Bergama müzesinde sergilenen eserlere bakıldığında, bu toprakların ev sahipliği yaptığı kültür ve medeniyetin gelişmişliği anlaşılmaktadır.

Batı Anadolu sonraki dönemlerde Perslerin akınına uğramış ve yapılan savaşlardan oldukça zarar görmüştür.[31] 213 yıl süren Pers hâkimiyeti, Batı Anadolu'dan Yunanistan taraflarına göçleri hızlandırmış ve aristokrat kesimin de bölgeyi terk etmesiyle canlılığını yitirmiştir. Büyük İskender'in bölgeyi ele geçirmesiyle Perslerin Batı Anadolu'daki etkinliği son bulmuştur.[32] Daha sonraki dönemlerde bu bölge; Frigyalılar, Likyalılar, Bergama krallığı, Roma, Bizans, Emevi, Bizans[33] ve Osmanlı İmparatorluğunun hâkimiyetine girmiştir.

Kınık ilçesinin tarihini irdelerken sadece Kınık merkezli düşünmek yerinde değildir. Civardaki yerleşim yerleri ile birlikte bütün olarak değerlendirmek daha

[27] Arnaoutoglou, s. 143.
[28] Herodotos, s.508.
[29] Özkan, s.2.
[30] Sevin, s.273.
[31] Yüksel Güngör, "Bergama Krallık Kültü", **Bergama Belleten-14**, Bergama Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, İzmir, 2005, s. 15.
[32] Yüksel Güngör, s. 19.
[33] Feridun Emecen, "Bergama", **DİA**, Cilt: 5, s. 492.

sağlıklı netice verecektir. Mesela Bergama Krallığı zamanında Bergama sadece Bergama merkezi ile sınırlı değildir. Kyme bölgesini ele geçirmiştir. Akhisar, Alaşehir gibi merkezler de Bergama sınırları içinde olmuştur. Hatta Alaşehir Bergama kralı Philadalphe tarafından kurulduğu için isim olarak da Philadalphe adını almıştır[34]. Bu bağlamda Kınık'la ilgili her türlü değerlendirme İslam öncesi ve İslam sonrası dönemler için birbirlerine bölgesel yakınlıklarından dolayı Bergama merkezli olarak ele alınmıştır.

b. Türk Hâkimiyeti Dönemi

Kınık, 24 Oğuz boyundan biridir. Kınık, Reşîdü'd-dîn'e göre *"nerde olsa azizdir"*,[35] Yazıcıoğlu'na göre,*"her yirde bunlar dükelinden aziz ola"*[36] anlamlarına gelir. 24 boy, konar-göçerlilikten veya yurt arayışından kaynaklı çeşitli bölgelere dağılmışlardır. Bazen gittikleri ve yerleştikleri bölgelerde boylarının isimleriyle anılmışlardır. Bu sebepten sadece Anadolu'da değil, İran, Suriye, Türkmenistan vb yerlerde bu isimlerle anılan yerler hala vardır.[37] Faruk Sümer tahrir defterlerine dayanarak 24 boydan müteşekkil olan Oğuzlardan 21 tanesinin Anadolu'ya geldiğini söyler.[38] Günümüzde de, bu boy isimleriyle anılan yerleşim yerleri vardır. Kınık da onlardan biridir.

Kaşgarlı Mahmud, Divan-ı Lûgat-it Türk'te "Oğuz" maddesinde Kınık'ların Oğuzların bir Türk boyu olduğunu, 22 bölükten oluştuğunu yazar. Her bölüğün ayrı belgesi, havyalarının ise işaret mahiyetinde damgaları olduğunu bildirir. Bu gelenek bugün de hayvancılıkla uğraşan insanların hayvanlarının karışmaması için uyguladığı bir yöntemdir. Kaşgarlı Mahmud 22 bölüğün ismini yazıp damgalarını göstermiştir. Bu listenin en başında Kınık boyu yer almaktadır. O tarihteki hakanların da bu boydan olduğunu belirtmiştir.[39] Bu bilgiyi destekler mahiyette Selçukluların Kınık boyundan olan sultanı Tuğrul'un, yine Kınık boyundan olan Karegüci Hoca'nın oğlu

---

[34] Texier, Cilt:2, s.82

[35] Yusuf Halaçoğlu, **Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar** (1453-1650), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 2009, s. XXX.

[36] Halaçoğlu, s. XXXI. (bkz. Reşîdü'd-dîn Fazlullah, Cami'ü't Tevârih; Yazıcızâde Ali, Tevârih-i Âl-i Selçuk)

[37] Faruk Sümer, **Oğuzlar**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1972, s.201.

[38] Faruk Sümer, s.211.

[39] Kaşgarlı Mahmud (Çev. Besim Atalay), **Divanü Lûgat-it -Türk Tercümesi**, Cilt I, TTKY, Ankara, 1985, s. 55.

Tokşurmış'ın soyundan geldiği belirtilmiştir.[40] Cami'ü't Tevârih'e göre; Oğuzlar kalabalık ve büyük bir boydur. Yazlık ve kışlak geleneğinin olduğu bu boy, otlaklık alanların darlığından dolayı Türkistan'dan Mâverâünnehir civarına gelmişlerdir.[41]

XV. yüzyıldan günümüze, Oğuzlara ait olan yer isimlerinde zamanla eksilme olmuştur. Önceden 81 tane olan Kınık isimli yerleşim yerleri, günümüzde 47'ye düşmüştür.[42]

Selçuklu Türkleri, Anadolu'ya doğudan girdikleri için ilk hâkimiyet kurdukları yerler de doğudan batıya doğru bir ilerleme şeklinde olmuştur. Anadolu Selçuklu Döneminde Batı Anadolu'nun doğusuna kadar gelinmiştir. I. Beylikler döneminde Çaka Bey tarafından İzmir ve civarı alınmış, II. Beylikler döneminde İstanbul hariç Batı Anadolu'nun tamamı fethedilmiştir.

Çaka Bey, Türklerle Bizanslıların yapmış olduğu bir savaşta esir edilmiştir. Kendisine esir tutulduğu sürece imtiyazlı davranılmıştır. İmparatorun hizmetine girmiş ve ona bağlılık sözü vermiştir. İstanbul'dan neden ve nasıl ayrıldığına dair bir bilgi yoktur.[43] Bir ara Bizans ve Peçenekler arasındaki kaostan yararlanıp İzmir'i ele geçirmiştir. A.Nimet Kurat bu tarihin 1081'den sonra olduğunu söyler.[44] Genel hatlarıyla İzmir'de XI. yüzyılda Çaka Bey ve Tanrıvermiş tarafından Selçuklu devletinden bağımsız iki Türk beyliği kurulmuştur.[45] Çaka Bey'in sonrasında donanma kurmuş ve sahil şehirlerinden başlayarak Urla, Foça, Çeşme'yi ilhak ederek Midilli, Sisam, Sakız adalarını ele geçirmiştir.[46] Daha sonra Bizans'ın ataklarıyla bu şehirler tekrar alınmış ve Çaka beyliğinin varlığı sona ermiştir.

Tanrıvermişoğulları da Bizans baskısıyla Afyon'a çekilmişler, Alaşehir, Salihli gibi bölgelerin Bizans tarafından ele geçirilmesiyle birlikte 20-25 yıllık hâkimiyet son bulmuştur.[47] Çaka beyliği ve Tanrıvermişoğulları'nın yıkılmasında Anadolu Selçuklu Devleti'nin payı olmuştur.[48]

---

[40] Reşîdü'd-dîn Fazlullah (çev. Erkan Göksu, H. Hüseyin Güneş), **Cami'ü't Tevârih**, Selenge yayınları, İstanbul, 2010, s. 71.
[41] Reşîdü'd-dîn, s. 71.
[42] Sümer, s.214
[43] Yusuf Ayönü, "İzmir'de Türk Hâkimiyetinin Başlaması", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, Cilt: IX, Sayı:1, İzmir, 2009, s. 3. ss.1-8.
[44] Akdes Nimet Kurat, **Çaka Bey**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1966, s. 28.
[45] Ali Sevim, **Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi**, TTKB, Ankara, 1987, s. 96.
[46] Yusuf Ayönü, ss.1-8.
[47] Akdes Nimet Kurat, s.58.
[48] Zerrin Günal, "Anadolu Beylikleri", **Ortak Türk Tarihi**, Yeni Türkiye Yayınları, 4. Cilt, 2019. S.47

Selçukluların, Anadolu'da gücünün azalması; Bizans'ın, Balkanlarla iştigal etmesi uç beyliklerinin rahat bir şekilde hareket etmesini sağlamıştır. Özellikle, Moğol zulmünden kaçan Türkmenlerin akın akın Anadolu'ya gelmeleri, kontrolsüz bir yerleşim sorununu ortaya çıkarmıştır. İskân faaliyetleriyle, Türkmenler uç beyliklerinin bulunduğu yerlere yerleştirilerek, düzensiz göçler profesyonelce kontrol edilmiştir. Ayrıca bu durum, uç beylerinin kendilerine güvence vermiş, göç eden Türkmenlerin de desteğini alarak Bizans'a yönelik saldırılarını arttırmışlardır.[49]

Anadolu Selçuklu hükümdarı Sultan II. Kılıçarslan, Sivas ve Malatya'yı hâkimiyeti altına alarak Danişmendlilere son vermiştir. Danişmendli ailesinin yeniden güç kazanıp bölgede etkin olmasını engellemek için batıdaki sınır bölgelerine gönderilip uç beyliği olarak görev yapmalarına imkân sağlanmıştır.[50] Batı Anadolu'da kurulmuş olan Karasioğulları, İnançoğulları, Saruhanoğulları, Aydınoğulları gibi beyliklerin kurucularının Germiyanoğulları Beyliği'ne bağlı olan uç beylerinden olduğu ifade edilmektedir.[51]

Balıkesir civarında kurulmuş olan Karasioğulları, Uç beyi Kalem Bey ve oğlu Karasi Bey Anadolu Selçuklu Devletinin yıkılmasıyla bağımsızlığını ilan ederek, Bergama ve Balıkesir'i almış ve Karasioğulları Beyliğini kurmuşlardır. Beyliğin merkezini Balıkesir yapmışlardır.[52]

14. yüzyılda Kınık ve çevresinde komşu beylik olarak; Saruhanoğulları, Osmanoğulları, Germiyanoğulları bulunuyordu. Aydınoğulları, Kınık ve çevresinde bulunmasa da, bu dönemde İzmir'de hâkimiyet kurmuş olması açısından, adını zikretmemiz gereken bir beyliktir. 14. yüzyılda Aydınoğlu Beyliği sınırları içinde İzmir, Ayasuluğ, Tire, Birgi şehirleri vardır.[53]

XIV. yüzyılın ünlü Seyyahı İbn-i Battûta Anadolu'da birçok yeri gezmiştir. Birgi, Tire, Selçuk, İzmir, Manisa, Bergama, Balıkesir güzergâhını kullanarak Bursa'ya geçmiştir. Bu dönemde Bergama'nın Yahşî Han tarafından yönetildiğini, kendilerinin geldiği vakit yaylada olduğunu, yemek ikram ettiğini ve hediye olarak elbise verdiğini söylemiştir. Şehrin harap durumda fakat kalesinin sağlam olduğunu

[49] Himmet Akın, **Aydınoğulları Hakkında Bir Araştırma**, Ankara Üniversitesi Dil Tarih - Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1968, s.54.
[50] Öden, Karasi, s.7.
[51] Zerrin Günal Öden, **Karasi Beyliği**, TTKY, Ankara, 1999, s.20.
[52] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, Cilt.1, TTKY, Ankara, 2015, s.82.
[53] Himmet Akın, 1968, s.93

belirtmiştir. Seyahatnamede Ahmediye tarikatının tekkesi olduğunun bilgisi de yer alır. Bu dönemde; Birgi, Selçuk, Tire ve İzmir'in Aydınoğulları'nın; Manisa'nın ise Saruhanoğulları'nın yönetiminde olduğunu aktarmıştır.[54]

Hadîdi, Orhan Bey zamanında Karasi Beyliği'nin, Eclan Bey tarafından yönetildiğini, iki varisi olduğunu bildirmiştir. Bir oğlu yanında kalmış, diğer oğlu Orhan Bey'in yanına gitmiştir. Eclan Bey'in vefatıyla veziri Hacı İlbeği Karasi ahalisiyle birlikte Dursun Bey'e mektup yazıp, bir elçi vasıtasıyla iletmişlerdir. Dursun Bey mektubu Orhan Bey'e gösterip, Karasi iline gitmeyi teklif etmiştir. Teklifi kabul eden Orhan Bey askerlerle Karasi iline gitmişlerdir. Karasioğlu Demirhan Bey kaleye saklanmıştır. Dursun bey kardeşini görmek istemiş fakat öldürülmüştür. Osman Bayatlı, Dursun Bey'in mezarının Bergama-Kınık yolunun başlangıç noktasında olan Kız Türbesinde olduğunun rivayet edildiğini kitabına not düşmüştür.[55]

Orhan Bey, Dursun Bey'in öldürülmesi üzerine, bu beldeyi alarak hutbe okutmuş ve yönetici olarak Süleyman Paşa'yı geçirmiştir.[56] Süleyman Paşa'nın kimliğine dair bilgi yoktur. Zira Hem Yahşi Bey'in hem de Demirhan Bey'in Süleyman isminde oğlu vardır.[57] Orhan Bey zamanında alınan Karasioğulları Beyliği, 1347-1348 tarihinde tamamıyla Osmanlı devletinin eline geçmiştir.[58]

XVII. yüzyılda yaşayan Evliya Çelebi, Manisa üzerinden Bergama'ya gelmiştir. Seyahatnâmesinde Bergama Kalesinin Orhan Gazi tarından fethedildiğini, bir âyan başkanlığında Hüdâvendigâr sancağına bağlı olarak yönetildiğini söyler.[59] XV ve XVI. yüzyıllarda Bergama, Hüdevandigâr sancağına bağlıdır. 1530'da Kınık ve çevresine dair bilgi yoktur fakat Bergama'nın 120 köyünün olması, Kınık'ın Bergama'ya bağlı bir köy olduğunu düşündürmektedir.[60] Bergama, 1539 yılında

[54] İbn-i BattûtaTancî, **İbn-i Battûta Seyahatnâmesi** (Çev. A. Sait Aykut), YKY, İstanbul, 2000. s.855.
[55] Osman Bayatlı, **Bergama Tarihinde Türk-İslam Eserleri**, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, 1996, s.7.
[56] Hadîdî, **Tevârih-i Âl-i Osman** (Çev. Necdet Öztürk), Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1991, s. 68.
[57] Öden, Karasi, s.63.
[58] Öden, Karasi, s. 62.
[59] Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Seyahatnâmesi** (hzrlyn: Seyit Ali Kahraman), YKY, İstanbul, 2011, 9.Kitap Cilt.1, s. 89.
[60] Vehbi Günay, s. 150.

ikiye ayrılmıştır.[61] Nevâha-i Bergama adı verilen bu yeni idârî birim, Bergama'nın doğusundaki, bugün Kınık ve köylerinin hâkim olduğu yerleşimleri içine almıştır.

Nevâha-i Bergama'nın zaman zaman merkezinin değiştiğini düşünmekteyiz. Bugün Kınık'a bağlı bir köy olan Dündarlı'nın, bir dönem Nevâha-i Bergama'nın merkezi olduğunu görülmektedir.[62]

Salnâmelerde de, Poyracık kasabasının nâhiye merkezi olduğu geçmektedir.[63] Bugün Kınık'a bağlı olan köylerden; Balabanlı, Büyükoba, Çaltı, Çiftlik, Değirmencieli, Dündarlu, Hamzahocalı, Işıkvirâni, Kalemlü, Kınık, Köseler, Örtülü, Yayaköy ve Yayakent gibi yerleşim yerleri XV. ve XVI. yüzyıllarda da mevcuttur (T.1).[64]

XVI. yüzyıldan sonra Osmanlı devletinde âyanlık, Osmanlı topraklarında etkin olmaya başlamıştır. Voyvoda, mütesellim, mufassal, mutasarrıf, vali olarak da adlandırılan âyanlık Selçuklulardan Osmanlılara intikal etmiş bir sistemdir.[65] Erken dönemlerde âyanlık sistemi, normal işleyişinde devam etmektedir. XVII. yüzyıldaki ve sonraki dönemlerde olduğu gibi bir güç halini almamıştır.

Arapça ayn (göz) kelimesinin çoğulu olarak kullanılan âyan, Arapça, halkın gözünde soy-sop ve itibarca yükselen şahıslar için kullanılmaktadır. Âyanlık sınıfı; kapıkulları, yeniçeri serdarları, mültezimler, mukataa eminleri sipahi kethüdâyerleri, beylerbeyleri, sancakbeyleri, kadılar, müderrisler, müftüler ve onların çocuklarından oluşmaktadır.[66]

XVII. yüzyılın ortalarından itibaren hem savaşa yönelik harcamaların artması, hem de uzun süren savaşlar, mali açıdan problem teşkil etmeye başlamıştır.[67] Haziney-i Âmireye bağlı kaynakların devlet adamları ve âyanlara satılması yasalaşınca bu kesimin çok yönlü olarak nüfuzları artmıştır.[68] XVI. yüzyılda para sıkıntısı çeken köylüler, tefecilerden borç almakta, geri ödeyemeyince topraklarını terk etmek zorunda kalmışlardır. Köylülerin mallarına el koyan tefeciler haksız

[61] Vehbi Günay, **XV-XVI. Yüzyıllarda Bergama Kazâsı**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1999, s. 151.
[62] Vehbi Günay, s. 151.
[63] Bkz. İsam salnâmeler (Salnâme-i Vilâyet-i Aydın)
[64] Vehbi Günay, s. 171, 178, 180, 182, 184, 188.
[65] Özcan Mert, " **Âyanlık**", DİA, 1991, Cilt: 4, ss. 195.
[66] Özkaya, Yücel Özkaya, **Osmanlı İmparatorluğunda Âyanlar**, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1977, s. 22.
[67] Vehbi Günay, "Batı Anadolu'da âyanlık Mücadeleleri ve Bergama âyanı Sağancılı Veli" **Tarih İncelemeleri Dergisi**, Cilt: XXI, Sayı, 2, Aralık 2006, s. 94.
[68] Günay, s. 93.

zenginleşerek bulundukları bölgelerde söz sahibi olmuşlardır. XVIII. yüzyılda bu kişilerin birçoğu âyanlık yapmaya başlamıştır.[69]

Bergama Kazasına bağlı olan Kınık ilk olarak Bergama kökenli, Arapoğulları; sonrasında ise Manisa kökenli Karaosmanoğulları sülalesinin yönetimi altına girmiştir. Arapoğulları sırasıyla; Hacı İbrahim Ağa (ö.1737), Hoca Osman oğlu Hacı Mehmet Ağa (Koca Arapoğlu), Arapzâde Hacı İsmail Ağa (ö.1175), Mehmet Ağa (ö.1776), İbrahim Ağa (Veli Ağa) (ö.1774)[70] Bergama'da yöneticilik yapmışlardır. Vehbi Günay, Hacı İsmail ağa'nın İzmir sakinlerinden Çakır Ağa'nın kızı Ümmühan ile evli olduğunu belirtmiştir.[71] Poyracık Yeni Camii hazîresinde rastladığımız H.1174 (1760-61) tarihli mezar taşında "Bergama Voyvodasının ehli Ümmühan Hanım" ismi geçer. Ölüm tarihi H.1174 (1760-1761) olan İsmail Ağa'nın eşinin mezarı büyük ihtimalle buradadır. Sağancılı Veli'nin çıkardığı ayaklanma neticesinde yakalanarak öldürülmesi ile birlikte Bergama'daki Arapoğulları sülalesinin devri sona ermiş ve yönetimde söz sahibi olmaları engellenmiştir.

Bundan sonraki dönemde Bergama ve çevresi Manisa ve civarında etkin olan Karaosmanoğullarının yönetimine geçmiştir. H. 1410 yılında Saruhan Beyliğinin alınmasıyla beylik sınırlarını içindeki yerleşimler Anadolu eyaletine bağlanarak Saruhan sancağı kurulmuştur. Bu dönemden sonra şehzâde sancağı olmuş, H. 1627 yılından sonra mütesellimler tarafından idare edilmeye başlanmıştır. Önceden İstanbul'dan tayin edilen paşalar tarafından yönetilirken, yerli derebeyliklere bu görev verilmiştir.[72] Yücel Özkaya, Kara Osman Oğlu'nun emekli sipahi olduğunu ve sahip olduğu servet ve itibar ile de Karaosmanoğulları âyanlığını aldığını söyler.[73] Karaosmanoğulları Bergama'da sırasıyla Kara Osman, Hacı Ömer Ağa, Ahmed Ağa, Hüseyin Ağa âyanlık yapmışlardır. Hacı Ömer Ağa'nın oğlu Hüseyin Ağa Saruhan mütesellimliği, Es-Seyyid Ahmet Ağa b. Emir Ali Poyracık voyvodası, Kara Osman'ın damadı Muhliszâde Yakup Ağa Çandarlı'da âyanlık yapıyordu. Kozak'da

[69] Yücel Özkaya, s. 24.
[70] Osman Bayatlı, **Bergama'da Yakın Tarih Olayları (18. ve 19.yy),** Bergama belediyesi Kültür yayınları, 1997, s. 30, 31,37.
[71] Günay, "2006" s. 102.
[72] Yuzo Nagata, **Tarihte Âyanlar**, TTKY, Ankara, 1997, s. 23.
[73] Özkaya, s. 22.

da Mehmet Çelebizâde Mehmet Ağa bulunmaktadır.[74] Bergama'da Karaosmanoğulları dönemi, Hacı Ömer Ağa ile başlar.

Hacı Ömer Ağa Bergama âyanlığı görevinde uzun bir süre kalmıştır. Güçlü bir yönetim kurarak ailenin nüfuzunu Kınık, Kırkağaç gibi bölgelere yaymıştır. Ayrıca Mısır'daki isyanlar için iki sefer beş yüz asker göndermiştir.[75] Osmanlı yönetimi, âyanları İstanbul'a çağırdığı Sened-i İttifâk toplantısına Hacı Ömer Ağa da iştirak etmiştir.[76] Kınık Hacı Ömer Ağa Kervansaray'ı, Hacı Ömer Ağa Çeşmesi bu dönemde yapılmış Karaosmanoğulları eserleri arasında gösterilir.[77]

Genel olarak âyanların güçlerini arttırması Osmanlı Devleti'nin otoritesini sarsmıştır. Âyanlar bulundukları bölgelerde güç kazandıktan sonra çiftçiye, köylülere borç vermeye başlamıştır. Hatta bu durum kapsamını o kadar genişletmiştir ki, Osmanlı Devleti'ne dahi borç para verir hale gelmişlerdir.[78] Hal böyleyken, Sened-İttifakile âyan gücünün azaltılması düşünülmüştür. Her ne kadar Sened-i İttifak'tan sonra kısmî olarak kaldırılan âyanlıklar olmuşsa da, bazı yerlerde özellikle isyan hareketleri ve karışıklıklar nedeniyle tekrar âyanlar yönetime getirilmiştir. II. Mahmud'un yapmış olduğu merkezîleştirme politikası âyanların etkisini zayıflatmış ve bir süre sonra da âyanlık sisteminin tamamen kalkmasına zemin hazırlamıştır. 1839'da Tanzimat Fermânı ile merkezi atama şeklinde tayin edilen yöneticiler görevlendirilerek, âyanlık tamamen kaldırılmıştır.

Âyanlar sadece yönetim, mali ve askeri alanda değil şehirlerin imâr faaliyetlerinde de oldukça etkin görev almışlardır. Karaosmanoğullarının ilk mensupları büyük yerlerde vakfiyeler yapmıştır. Ailenin sonraki mensupları; Bergama, Kırkağaç, Akhisar, Kınık gibi daha küçük yerleşim yerlerinde eserler vermiştir.[79] H.1229 Muharrem (1813) tarihli İbrahim Nazif Ağa Vakfiyesi Kınık ve Poyracık'ta bakkal dükkânı, aynı tarihli Cemâziyelâhir ayında; Kınık Büyük Han, Küçük Han, bakkal, kuyumcu, kundakçı, kalaycı, berber, doğramacı, simitçi, kasap,

[74] Osman Bayatlı, 1997, s. 38, 39, 40, 41.
[75] Nagata, s.40.
[76] Münir Aktepe, "Kara Osman Oğlu Mehmed Ağa bin Hacı Ömer Ağa", **Vakıflar Dergisi**, Sayı:11, 1978, ss. 57-66.
[77] İnci Kuyulu, **Karaosmanoğulları Eserleri**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992, s.206.
[78] Cabir Doğan, "II. Mahmud Dönemi Osmanlı Merkezileşme Politikasıın Doğu Vilayetlerinde Uygulanması" **Turkish Studies,** Volume 6/4 Fall 2011, s. 506.
[79] Nagata, s. 154.

ekmek fırını, helvacı, bardakçı, semerci, kahvehane, boyacı gibi gayrı menkuller vakfedilmiştir.[80]

Salnâmelerden Kınık hakkında bazı bilgilere ulaşılmaktadır. İsam veri tabanından incelediğimiz en erken tarihli salname, H.1296 (1878-79) yılına aittir. Kınık, salnâmelerde Nevâha-i Bergama olarak geçmektedir. H.1296 (1878-79)'dan H.1299 (1881-82)'a kadar Saruhanlı Sancağına bağlı olarak kalmıştır. H.1300 (M.1882-1883) yılından 1927 yılına kadar da İzmir Sancağına bağlı olarak varlığını sürdürmüştür.[81]

H. 1296 (1878-79) ve H. 1299 (1881-82) tarihlerinde Saruhanlı Sancağında; Alaşehir, Akhisar, Demirci, Gördes, Kırkağaç, Salihli, Turgutlu, Kula, Bergama, Eşme kazaları bulunmaktadır. Bergama Kazası; Nevâha-i Bergama, Ilıca-ı Bergama, Ayazmend, Çandarlı, Kozak nâhiyelerine sahipti. H.1298'de, bu nâhiyelere Dikili de eklenmiştir.

H. 1300 (1882-83) Yılında Önceki dönemlerde bağlı bulunduğu sancak değişmiş, İzmir sancağına geçmiştir. Bu dönemde İzmir sancağı; İzmir şehri, Menemen, Foçateyn, Urla, Çeşme, Bergama, Kuşadası, Tire, Ödemiş, Bayındır, Seferihisar kazalarından oluşmaktaydı. Bergama'ya bağlı Nevâha-i Bergama, Ilıca-ı Bergama, Kozak, Ayazmend, Dikili, Çandarlı, Kilise nâhiyeleri bulunmaktadır.

Tarih	Nevâha-i Bergama Nâhiyesi Müdürleri
H. 1296 (M. 1878-79)	**Müdür**: Osman Nuri Efendi
H. 1297 (M. 1879-80)	**Müdür**: İsmail Hakkı Efendi
H. 1298 (M. 1880-81)	**Müdür**: İbrahim Sabri Efendi, **Tahrirat Kâtibi**: Ali Rıza Efendi
H. 1299 (M. 1881-82)	1299'de Sadece Bergama Kazasıyla ilgili bilgi vardır.

H. 1308 (1890-91) tarihli salnâmede bugünkü Kınık'ın sınırları verilmiş ve 37 köye sahip olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, ayrı ayrı kadın erkek nüfusu ve toplamları verilmiştir.

[80] Nagata, s. 93, 95, 96.
[81] Bkz. H.1296 (M.1878-79)'dan M.1927 tarihine kadar olan salnâmeler, (İsam).

H. 1308 (1890-91) tarihli salnâmede;[82] "*Nevâha-i Bergama'nın şarkîsından teşkil etmiştir. Şimâlen nefs-i Bergama Nâhiyesi şarkan Soma Kazası, cenûben Ilıca-ı Bergama Nâhiyesi, garben yine Bergama ile mahduddur. Nüfusu nâhiye mezkureden (adı gecen nâhiyeden) nüfusu 14.046 olup bunun 7036'sı inâs (kadın) 7110'u zükûrdur (erkek).*[83] *Müstamil olduğu karye (37) parçadır.*

Merkez nâhiye Kınık Köyüne bir çaryek (çeyrek) mesafe şarkîde ve 39 derece 2 dakika arz şimâyilinde ve 24 derece 54 dakika tûl şarkîde vâkıa ve 3395 zâkur ve 3246 inâs olmak üzere 6641 nüfus ve 597 emâkin câmi Poyracık karyesidir."[84] bilgileri yer almaktadır.

Nevâha-i Bergama H.1311 (1893-1894)Tarihli Salnâme	
Müdür: Abdülaziz Efendi	**Vergi:** Ferhat Efendi
Naib: Ömer Hulusi Efendi	**Tahrirat Kâtibi:** Ahmet Hamdi Efendi
Sandık Emini: Sadık efendi	**Zabıta Memuru:** Mustafa Çavuş[85]
Azalar: Hacı Süleyman Ağa, Hacı Ali Ağa, Hacı Mehmet Ağa, Hacı Hüseyin Ağa	
Belediye Dairesi **Reis:** Ahmed Nazif Efendi **Kâtip**: Mehmed Azmi Efendi **Azalar:** Hacı Süleyman Ağa, Mehmet ve Hüseyin Ağalar, Yorgi Ağa **Komiser:** Mehmet Efendi 1312 Galost Efendi	

[82] İsam, 1308 Tarihli Salnâme, s. 567. http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786130800000013_1.pdf (12. 04.2019)

[83] H. 1308 (M.1890-91) tarihli salnâmede toplamda 14,046 verilmiştir ama kadın ve erkek toplamında bu rakam 14.146'dır.

[84] İsam, 1308 tarihli salnâme, s.567, http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786130800000013_1.pdf (12. 04.2019)

[85] 1312 Salnâmesinde belirtilen kişiler ve görevler aynıdır. Sadece komiser Galost Efendi göreve gelmiştir.

Merkez Nâhiyenin Nüfus ve Emekanı					
	H.1315 (1897-98)	H.1316 (1898-99)	H.1317 (1899-1900)	H.1319 (1901-02)	H.1320 (1902-03)
Hâne	669	692	692	692	692
Müslim	2541	2968	2988	2988	2988
Gayr-i Müslim	0	0	0	0	0

H.1311 (M. 1893-94) tarihli salnâmede[86] "*Mevki'i, Coğrafî ve karye: Bu nâhiye Berğama kasabasının cihet şarkîyesinde olup, şimâlen: Ilıca-i Berğama, Şarkan: Soma Kazası, cenûben: Mağnisa, ğarben: Berğama ile mahdud ve (39) karyeyi mahtuyedir.*

Merkez nâhiye Kınık Kasabasına bir çarık mesafede (39) derece (2) dakika arz şimâlide 24 derece 54 dakika Tûl şarkîde vâki' Poyracık Kasabasıdır.

Nüfus ve emakin: Nâhiye-i mezkure 7486'yi zükûr ve 7186'yı inâs olarak 14,672 nüfusi hâvi olub bunun 6269'yı zükur ve 5974'yı inâs olmak üzere 12,242'si Müslim ve 957'i zükûr 945'i inâs olarak 1902'si Rum, 260'ı zükûr 268'i inâs olmak üzere 528'i Ermeni'dir. Dâhil nâhiyede 3548 emâkin vardır.

Panayır ve Pazarlar: Nâhiyey-i merkumenin Kınık Kasabası'nda Cuma günleri bir pazar teşkil ider. Panayır yoktur.

Meskûkat (Paralar:): Nevâha-i Berğama Nâhiyesinde mesukatın derec-i kıymet metda olası lira-yı Osmani yüz yetmiş sekiz ve sim mecidiye otuz üç ve İngiliz lirası yüz doksan beş ve Fransız lirası elli beş ğuruş i'tibariyledir.

Nufüs Vukuatı: Nâhiye-e mezkûrede geçen üç yüz sekiz sene-i mâliyesi zarfında (90')ı zükûr, ve (85)'i inâs olmak üzere 175 tevellüdât ve 150 münâkehât ve 70 tebdil-i Mekân ve 54 talak, 35'i zükûr ve 47'si inâs olmak üzere 82 vefâyat Vuku-u bulmuştur.

Evzan ve İkyal: Nâhiye-i mezkurede evzan atike isti'mal olunmaktır. Hububatta her ölçeği dokuz âtika kıyye ve yüz dirhem hesabiyle sekiz ölçekden ibaret olan Berğama kilesi isti'mâl olunur.

[86] İsam, 1311 Tarihli Salname, http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786131100000014.pdf (20. 04. 2019) s. 176.

Ziraat ve Ticaret: Bu nâhiyede hububat metnu'a pamuk, susam, afyon, Tütün, yağ, zeytin vesaire husule kelur ve alınur, satılur." daha geniş bilgiler verilmiştir.

1312 Tarihli salnâmede[87]; "*Mevki'i, Coğrafî ve karye: Bu nâhiyeBerğama kasabasının cihet şarkîyesinde olup, şimalen: Ilıca-i Berğama, Şarkan: Soma Kazası, cenûben: Mağnisa, ğarben: Berğama ile mahdud ve (35) karyeyi mahtuyedir.*

Merkez nâhiye, Kınık Kasabasına bir çarık mesafede (39) derece (2) dakika arz şimâlinde24 derece 54 dakika Tûl şarkîde vaki' Poyracık Kasabasıdır.

Nüfus ve emakin: Nâhiye-i mezkure 7750'yi zükûr ve 7398'yı inâs olarak 15.148 nüfusı hâvi olub bunun 6445'yı zükûr ve 6116'yı inâs olmak üzere 12,561'si Müslim ve 1033'i zükûr 1005'i inâs olarak 2038'si Rûm ve 190'ı Zükûr 316'i inâs olmak üzere 506'i Ermenidir. Dâhil nâhiyede 3548 emakin vardır.

Panayır ve Pazarlar: Nâhiyey-i merkumenin Kınık Kasabasında Cuma künleri bir pazar teşkil ider. Panayır yoktur.

Meskûkat (Paralar:): Nevâha-i Berğama Nâhiyesinde mesukatın derec-i kıymet metd olası lira-yı Osmani yüz yetmiş sekiz (178) ve sim mecidiye otuz üç (33) ve İngiliz lirası Yüz doksan beş (195) ve Fransız lirası elli beş (155)ğuruş i'tibariyledir.

Nufûs Vukûatı: Nâhiye-i mezkurede keçen üç yüz sekiz (309) sene-i maliyesi zarfında (324)'ı zükûr, ve (270)'i inâs olmak üzere 594 tevellüdât ve 110'ı zükûr ve 124'i inâs olmak üzere ve 234'ü vefâyat ve 268 münâkehât ve 69 talak vuku-u bulmuştur.

Evzan ve İkyal: Nâhiye-i mezkurede evzan atika isti'mal olunmaktır. Hububatta her ölçeği dokuz âtika kıyye ve yüz dirhem hesabiyle sekiz ölçekden ibaret olan Berğama kilesi isti'mâl olunur.

Ziraat ve Ticaret: Bu nâhiyede hububat metnu'a pamuk, sisam, afyon, Tütün, yağ, zeytün vesaire husule kelur ve alınur, satılur."

H.1312 (1894-95), H.1313(1895-96), H.1314(1896-97) salnâmelerdeki köy isimleri aynıdır. H.1326 (M.1908-1909) tarihli salnamede*"Poyracık, Kınık, Cumalı, Hamza Kocalı, Değirmencieli, Koca Ömerli, Bağalanı, Mecidiye, Dündarlı, Işıklar, Yayakebir, Yaylalar, Burhan, Yumrutaş, Karatekeli, Sucahlı, Balabanlı, Yaylacık, Hardal, Çiftlik, İbrahimoğlu, Karacaali, Musacalı, Kaşıkçı, armağanlar,*

[87] İsam, 1312 Tarihli Salname, s.25, http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786131200000015.pdf (22.04.2019).

Karahıdırlı, Sindal, Mıstıklar, Kodukburun, Enelanlı tahtacı, Örtülü, Aşk-u Viran, Büyükoba Çetmi, Köseler, Bademalanı, Çan"[88] köy olarak yer alır.

H. 1314 (1896-97) Tarihli salnâmede[89] "*Mevki'i, Coğrafî ve karye: Bu nâhiye Berğama kasabasının cihet şarkîyesinde olup, şimalen: Ilıca-i Berğama, Şarkan: Soma Kazası, cenûben: Mağnisa, ğarben: Berğama ile mahdud ve (35) karyeyi mahtuyedir. Merkez nâhiye Kınık Kasabasına bir çarık mesafede (39) derece (2) dakika arz şimâlinde 24 derece 54 dakika tûl şarkîde vaki' Poyracık Kasabasıdır.*

Nüfus ve emakin: Nâhiye-i mezkure 7889'ı zükûr ve 7661'ı inâs olarak 15.550 nüfusı hâvi olub bunun 6666'ı zükûr ve 2340'ı inâs olmak üzere 13,006Müslim ve 1033'i zükûr 1005'ı inâs olarak 2038 Rûm ve 190'ı Zükûr ve 316'ı inâs olarak 506'i Ermeni'dir.

Nufüs Vukuatı: Nâhiye-i mezkurede keçen üç yüz on bir senesi zarfında (113) zükûr, ve (121) inâs olmak üzere 134 tevellüdât ve 59 münâkehât ve 26 talak vuku-u bulmuştur.

Nevâha-i Berğama nâhiyesinde merbut karanın esâmesi

	H. 1311 (1893-94)	**H.1312 (1894-95)**	**H.1314 (1896-97)**
Müslim			
Erkek	6669	6445	6666
Kadın	5974	6116	2340
Toplam	12242	12561	13006
Rum			
Erkek	957	1033	1033
Kadın	945	1005	1005
Toplam	1902	2038	2038
Ermeni			
Erkek	260	190	190
Kadın	268	316	316
Toplam	528	506	506
Toplam Nüfus	14672	15148	15550

[88] İsam 1326 Tarihli Salnâme, s. 352, http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786132600000025.pdf (23.10.2019)

[89] İsam, 1314 Tarihli Salnâme, s. 225, http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786131400000017.pdf (24.04.2018)

H. 1312 (1894-95) Salnâmesiyle köylerin ismen verildiğini görülmektedir. 35 karyeye sahip olduğunu yazılsa da H.1312 tarihli salnâmede verilen köy isimlerinin 37 tane olduğunu görülmektedir. H.1312 (1894-95), H.1313 (1895-96), H.1314 (1896-97), H.1326 (1908-1909) tarihli salnâmelerde de köy isimler aynı geçmektedir. Cumuriyet'in ilanından sonra 1927 tarihli salnâmede Kınık'a bağlı olarak 25 köy vardır.

H.1315 (1908-1909) tarihinden itibaren salnâmelerde gayr-ı müslim nüfusu görülmemektedir. Tanzimat Fermânıyla birlikte yabancılara tanınan hakların artması genel bir göç artışını gerektirirken, Kınık ve civarında gayr-i müslim nüfusunun yer almaması ilginçtir. Kaldı ki 1922 istatistliklerine göre 1922 yılında Kınık'ta 2700 Rum nufusu bulunmaktadır.[90]1919 Yunan saldırısının başlamasıyla Bergama ve civarında güçlü bir direniş başlamış ve Yunanlılar geri çekilirken geçtikleri yerleri yakıp yıkıp insanları öldürmüşlerdir.[91] Lozan Antlaşmasıyla, 1923 yılında yapılan nüfus mübadelesi ile tamamen gayr-i müslim nüfus ilçeden gitmiştir.

1927 tarihli son salnâmede, Kınık nâhiye olarak geçer. Kınık'a bağlı olan yerleşim yerlerinin isimleri şu şekildedir: *"Poyracık, Kınık, Cumalı, Hamza Hocalı, Değirmencieli, Koca Ömerli, Bağalanı, Mecidiye, Dündarlı, Işıklar, Babakebir, Yaylalar,*[92] *Karatekeli, Sucahlı, Balabanlı, Çiftlik, İbrahimoğlu, Karaca Ali, Musacalı, Kaşıkçı, Mıstıklar, Kodukburnu, Örtülü, Büyükoba, Köseler, Bademalanı, Çan, Küçük Bölcek"*[93] Bu tarihte Poyracık ve Kınık'ın belediyesi vardır. Kınık, kasaba, köy toplamında; hane sayısı 3122; kadın, 5745; erkek, 5207 ve toplamda 10948 nüfus mevcuttur.[94]

11 Haziran 1947 tarihinde on beş yerleşim yerinin ilçe olması hakkında bir karar Resmi gazate'de yayımlanmıştır. Kınık da bu yerleşim yerlerinden biridir. 5071 sayılı kanun ile 1 Ocak 1948 tarihinden itibaren Kınık'ın ilçe olması kararlaştırılmıştır[95]. Türkiye'de "Kınık" ismini hâiz yerleşim yerlerinden sadece

[90] Eyüp Eriş, "Bergama Tarihinde İnanç Coğrafyası", **Bergama Belleten**, Sayı 12, 2003, Bergama, s. 69.
[91] Georgios Nakracas (Çev. İbram Onsunoğlu), **Anadolu ve Rum Göçmenlerin Kökeni**, Belge Yayınları, İstanbul, 2003, s. 92
[92] Yaylalar'ın günümüzde Yayakent mi, Yaylaköy mü olduğunu bilmemekteyiz.
[93] İsam, 1927 Tarihli Salnâme, 23.10.2019, http://ktp.isam.org.tr/salnâme/sayilar.php?sidno=D02786
[94] İzmir Vilayeti Salnâmesi 1927-1928, Bilgi Matbaası, İzmir, 1929, s.63.
[95] https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/6635.pdf (02.11.2019)

İzmir'e bağlı olan Kınık, ilçe hükmündedir. Aynı isme sahip diğer yerleşim yerleri köy hüviyetindedir.[96]

1968'de Kınık'a bağlı köyler; "*Arpadere, Arpaseki, Bademalanı, Bağalanı, Balaban, Cumalı, Çanköy, Çiftlikköy, Değirmencieli, Dündarlı, Elmadere, Enalan, Hamzahocalı, Işıklar, İbrahimağa, Kalemköy, Karacaali, Karadere, Karatekeli, Kocaömerlili, Kodukburnu, Köseler, Mıstıklar, Musacalı, Örtülü, Sucahlı, Taştepe, Yaylaköy"*[97] olarak geçmektedir. Enalan ve Karacaali bugün ortadan kalkmıştır. Kodukburnu Köyü de hâne ve nüfus olarak oldukça azdır. Bir süre sonra yok olan köyler arasına girmesi muhtemeldir.

Poyracık ve Yayakent 2012 yılından önce kasaba olarak geçmektedir. 2012 yılında çıkan "Büyükşehir Yasası" ile tüm köyler ve kasabalar "mahalle" olarak değiştirilmiştir. Buna göre bugün, Poyracık ve Yayakent de dâhil Kınık'ın otuz bir mahallesi vardır.[98]

Bugün Kınık, 490 m^{2}'lik yüz ölçümüyle İzmir'in kuzey batısında bulunan son ilçesidir. Batıda; Bergama, kuzeyde; Bergama köyleri, doğuda; Soma, güneyde Saruhanlı ile çevrilidir.

Kınık ve çevresindeki yerleşim yerlerine hâkim olan Bakırçay; Manisa, Balıkesir, gibi çevre illerden de birçok çay, dere gibi kollarla desteklenir. Kınık, Bakırçay'dan dolayı verimli topraklara sahiptir. Köylerin içinde de tarım arazileri mevcuttur fakat asıl tarımın yapıldığı alan, Soma yolunun diğer tarafında kalan Bakırçay'ın verimli topraklarıdır. Tarım başlıca geçim kaynağı olmakla birlikte, hem büyükbaş; hem küçükbaş ve kümes hayvancılığı da yaygın olarak yapılan geçim kaynakları arasındadır.

Sanayi genel itibariyle tarıma dayalıdır. Farklı olarak, Elmadere'deki maden ocağında kömür çıkartılmaktadır. Bunun yanında az sayıda granit madenleri, taş ocakları gibi işletmeler de vardır.

İzmir'in diğer ilçelerine göre daha az gelişmiştir. Beş lise, altı ortaokul, yirmi iki ilkokul vardır. Köylerde taşımalı eğitim yapılmaktadır. Emniyet müdürlüğü,

---

[96] Hüseyin Çınar, "Kınık ve Kınık Yerleşmeleri" **5.Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri**, Ankara, 2015, s.114.

[97] Köylerimiz (1 Mart 1968'e kadar), İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1968.

[98] https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/06/20150605-16.htm

Kaymakamlık ve Belediye binâsı vardır. 2019 yılında Kınık Devlet Hastanesi açılmıştır.

c. Kınık'a Bağlı Kasaba ve Köyler

Poyracık Kasabası

Kınık'ın en büyük ve en eski yerleşim yeridir. Yayakent ve Kınık'ın ortasında yer alır. Gambreion şehrininin merkezinin Poyracık olduğu düşünülmektedir. Kınık ilçesi ile sınırdır. Eskiden mezarlık alanının oldukça geniş olduğu, bugün bu alanın bir kısmı yol, cami, apartman gibi yapılara tahsis edilmiştir. Kınık mezarlığında sadece beş eski tarihli mezara rastlamışken, Poycacık'ta bu sayı 128'ı bulmuştur. Ayrıca bu sayı bugün ulaştığımız rakamdır. Zira mezarlık içinde yer alan şahide başlıkları, mezar taşlarının kırılarak mezarlık duvar örgüsünde kullanıldığı göz önüne alırsak eski mezarlığın büyüklüğü ve Poyracığın nüfus yoğunluğu az çok anlaşılacaktır. Poyracık mezarlığının alanının eskiden çok büyük olması Kınık'taki kişilerin de buraya gömüldüğünü ve iç çe bir yerleşimin olduğunu düşündürmüştür. Ayrıca Kınık ve çevresindeki en eski mezar taşı H. 1105 (1693-1694) tarihli olarak Poyracık'tan çıkmıştır. Ayrıca Yeni Camii Haziresi'ndeki mezar taşlarından anlaşılacağı üzre Poyracık önemli şahsiyetlere ev sahipliği de yapmıştır.

Bugün Poyracık Kasabası'nın 5.968 nüfusu vardır. Kasabada, hazîreli iki tarihi camii, bir çeşme, bir hamam, bir mezarlık yer almaktadır. Ayrıca harap bir hamamın varlığından bahsedilmektedir. Yıldırım Hamamı ismindeki hamamın; göbektaşı etrafında üç eyvalı, iki köşe halvetli, uzun soğukluklu bir mekâna sahip olduğu ve bir kubbesi hariç, diğerlerin kubbelerin yıkıldığı ifade edilmiştir.[99] Bu hamam tipoloji olarak bizim çalıştığımız hamamla benzeşmektedir. Fakat bizim çalıştığımız haman üç köşe halvetlidir ve halvetlerin kubbeleri sağlamdır. Bölgede yaptımız araştırmalar sonucu tamamen yıkılmış bir hamamın varlığının bilgisine ulaşılmıştır. Muhtemelen bu hamam, Yıldırım Hamamı'dır.

Ayrıca Poyracık'ta çalışmamıza aldığımız Poyracık Hamamı gibi konutla birlikte kullanılan hamamların varlığından da bahsedilmişse de biz yaptığımız araştırmalarda bu yapıları tesbit edemedik.

[99] Ekrem Hakkı Ayverdi, **Osmanlı Mimarisinin İlk Devri**, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 1989, s. 524.

Poyracık'ta tarihi ev ve dükkânlar da yer almaktadır. Mimari ve estetik özellikleri bakımından Rum eseri olan bu yapıların birçoğu günümüzde de kullanılmaktadır.

Yayakent Kasabası

Yayakent Kasabası, Kınık'ın eskiden belediyelik olan yerleşim birimlerinden biridir. Bergama'ya yakındır. Yayakent'te iki tarihi camii, biri eski olmak üzere iki mezarlık bunmaktadır. İki mezarlık da karşı karşıyadır.

Fatih döneminde köyün varlığı bilinmektedir. Bazı dönemlerde ismi Yayalar ve Üreğir olarak değişmiştir.[100] Yayakent'teki camilerin XIX. yy. olarak tarihledirilmesi, bölgenin bu yüzyılda nüfus açısından hareketlendiğini, yerleşik düzenin yaygınlaştığını düşündürmektedir.

Bugün Yayakent, 1444 kişilik nüfusa sahiptir. Dışarıdan fazlaca güç almaktadır. Sucahlı, Balaban, Çiftlikköy, Bademalan, Köseler, Örtülü gibi birçok köyün ulaşımı Yayakent üzerinden sağlanmaktadır. Bunun yanında Poyracık ve Kınık'a Yayakent üzerinden varmak mümkündür.

Bademalan Köyü

Bademalan Köyü, Kınık'ın batısındaki köylerden biridir. Kınık İlçe merkezine 18 km. mesafededir. 317 nüfuslu bir köydür. Köyde kataloğumuza dâhil edilmiş iki çeşme ve bir mezarlık bulunmaktadır. Çeşmelerin biri kitâbeli, diğer kitâbesizdir. Köydeki mezarlıkta tesbit edilen 6 tarihi mezar taşı tesbit edilmiştir.

Bağalan Köyü

Bağalan 475 nüfuslu, kınık'a yakın bir köydür. Bağalan yolu üzerinde çalışmamız içine aldığımız su kemerleri bulunmaktadır. Köy mezarlığı köy merkezinin dışındadır. Mezarlık Türkmen mezarlık özelliklerini yansıttığından koruma kurulları tarafından korunma altına alınmıştır.

[100] Günay, 1999, s. 236.

Balaban Köyü

Balaban Köyü, Kınık İlçe merkezine 18 km mesafede bulunmaktadır. Köyün nüfusu 170 kişiden oluşmaktadır. Balaban Köyü'ndeki mezarlığın içinde tarihi 14 mezar taşı tesbit edilip, çalışmamıza dâhil edilmiştir. Köyün eski camisi yıkılıp 1970'li yıllarda yenisi yapılmıştır. Eski camiye ait kitâbe caminin avlu duvarı üzerinde bulunmaktadır.

Cumalı Köyü

Cumalı Köyü, Kınık'ın sınır köylerinden olup Soma ilçesinin Cenkyeri Köyü ile sınırdır. Kınık ilçe merkesine 9.5 km. mesafede bulunmaktadır. Kınık ve çevresinde Cumalı Camii'nin en eski tarihli cami olduğu görüşü vardır. Cumalı ismi, eskiden cuma namazlarının kılınlığı merkezi köylerden biri olduğunu düşündürmüştür.

Bugün 354 nüfuslu Cumalı Köyü'nde bir tarihi cami ve cami içinde mezarlığa yer almaktadır. Cami ve mezarlık çalışmamıza dâhil edilmiştir. Mezarlık içinde hazire ve mezarlık toplamında 57 tarihi mezar taşı tesbit edilmiş ve kataloğumuzda yer verilmiştir.

Çan Köy

Çan Köy, Kınık'a 15 km. mesafede bulunmaktadır. Kınık'ın yüksek yerlere kurulmuş köylerindedir. Nüfusu 287 kişiden oluşur. Bu köyde, çalışmamız içine bir mezarlık dâhil edilmiştir. Mezarlık içinde 7 tarihi mezar taşı tesbit edilmiştir. Ayrıca köyede "yedi şehitler" diye bilinen köy içinde bir mezar bulunmakta ve yedi kardeşin aynı yere yan yana gömüldüğüne inanılmaktadır.

Çiftlik Köy

Çiftlik Köy, kınık'ın batısında yer alan köylerdendir. Kınık'a 18 km. mesafededir. Köyün 153 kişilik nüfusa sahiptir. Çalışmamız içine bir mezarlık ve bir çeşmeyi aldık. Mezarlık içinde 1 tarihi mezar taşının tesbiti yapılmıştır. Mezarlık yerinin oldukça geniş olduğu, büyük bir bölümünün içine girlemeyecek derecede sık çalılarla kaplı olmasında mütevellit çalışma kısıtlı bir alanda yapılmıştır. Ayrıca Çiftlik Köy Camisi olarak bilinen kerpiç yapılı bir caminin bu mezarlık içinde yer

aldığı ve bu caminin yakın zamanda yıkıldığı rivayet edilmiştir. Bu caminin Cumalı ve Sucahlı'daki tarihi camilerle hemen hemen aynı tarihlerde yapılmış olduğu rivayet edilen hususlar arasında yer almaktadır. Çiftlik Köy'de Cumhuriyet'ten sonra yapılmış olmasına rağmen bakımsız ve harap durumda olan bir cami bulunmaktadır.

Değirmencieli Köyü

Değirmencieli Köyü Kınık'ın doğusunda olup, ilçe merkezine 7 km.'lik mesafededir. Nüfusu 122 kişiden oluşmaktadır. Değirmencieli Köyü'de bir mezarlık ve iki çeşmeyi çalışmamıza aldık. Köy mezarlığında 13 tarihi mezar taşının tesbiti yapılarak kataloğa dâhil edilmiştir.

Dündarlı Köyü

Kınık'ın batısıda bulunan köylerden olup 417 kişilik nüfusa sahiptir. Kınık ilçe merkezine uzaklığı 8 km.'dir. Köyde bir mezarlık çalışmamıza dâhil edilmiştir. Mezarlık içinde 10 tarihi mezar taşı tesbit edilip, katalog içine alınmıştır.

Elmadere Köyü

Elmadere Köyü, Kınık'a 13 km. uzaklıktadır. 1118 kişilik nüfusu ile Kınık'ın en kalabalık köyleridendir. Köyde maden işletmesi vardır. Elmadere Köyü'nde çalışmamız içine 1 köprü dâhil edilmiştir.

Hamzahocalı Köyü

Hamzahocalı Köyü Kınık'a 10 km. mesafede bulunmaktadır. 247 nüfusluk köyde 1 tarihî cami, 2 çeşme ve bir mezarlık çalışmamız içine alınmıştır. Mezarlıkta tesbit edilen tarihi mezar taşlarının sayısı 25'tir.

Işıklar Köyü

Işıklar Köyü Kınık 4 km. mesafededir. Köy 199 kişilik nüfusa sahiptir. Köy dışarıda göç almaktadır. Işıklar köyü'nde 1 çeşme ve mezarlık çalışmamıza alınmıştır. Mezarlık içinde 6 tarihi mezar taşı tesbit edilip katalog içine dâhil

edilmiştir. Mezarlık içinde şahidesi olmayan başlıklar görülmüş olup, resim ve ölçüleri alınmış fakat katalog içinde yer verilmemiştir.

İbrahimağa Köyü

İbrahimağa Köyü, Kınık'a 23 km. uzaklıktadır. Nüfusu 138 kişiliktir. Köyde bir tarihi cami ve bir mezarlık çalışmamız içine alınmıştır. Mezarlıkta tesbit edilen tarihi mezar taşı 3 adet olup, kataloğa dâhil edilmiştir.

Kalemköy

Kınık ilçesinin güneydoğusunda yer almakta olup, 15 km. mesafede bulunmaktadır. Köy nüfusu 169 kişiden oluşmaktadır. Kalemköy'de mezarlık çalışmamız içine alınmış olup, 18 tarihi mezar taşının tesbiti yapılarak kataloğa dâhil edilmiştir.

Karadere Köyü

Karadere Köyü Kınık güneyde yer alan sınır köylerindendir. Kınık ilçe merkezine uzaklık 23 km.'dir. Köy nüfusu 181 kişiden oluşmaktadır. Köy içinde bir tarihi cami ve bir köprü tesbit edilip çalışmamız içine alınmıştır. Bunun yanında bölgede İslam öncesi eserlerin yer aldığı anlatılmıştır. Karadere'deki Mamurt Kale'de sur kalıntıları bulunmaktadır.[101] Yunt Dağının Mamurt Kale denilen bölgesinde ulaşım açısından zor bir yerde Kibele tapınağı bulunmaktadır. Granit taştan, dorik sütunlu, büyük kesme taşlarla harç kullanımadan inşâ edildiği[102] ifade edilmiştir.

Karatekeli Köyü

Kınık'ın batısında yer alan köylerden olu, Kınık'a 12 km. uzaklıktadır. Köy, 129 kişilik nüfusa sahiptir. Köyde bir tarihi cami ve bir mezarlık tez çalışmamız içine alınmıştır. Mezarlıkta tesbit edilen tarihi mezar taşları 11 adettir.

[101] Eriş, s.46.
[102] Eriş, 47.

Kocaömerli Köyü

Kınık'a 5 km.'lik mesafede bulunan Kocaömerli Köyü 340 kişilik nüfüsa sahiptir. Köyde 3 çeşme, 1 cami ve 1 mezarlık çalışmamız içine dâhil edilmiştir. Mezarlıkta tesbit edilen tarihi 25 mezar taşı kataloğa eklenmiştir.

Kocaömerli Köyü İslam öncesi dönemlereait kalıntılar bulunmaktadır. Köyün güney yamaçlarında duvar kalıntıları vardır.[103] Güneybatı yönündeki tepede 2m.'yi aşan sur genişliğine sahip mermer kalıntılara rastlanılmıştır.[104] Ayrıca Kocaömerli Köyü'nün ilerisinde bulunan Asarlık/Asartepe bölgesinde büyük ebatlı erzak küpler çıkarılmıştır.[105]

Kodukburun Köyü

Kınık'a 10 km. mesafede bulunmakta olup, 38 kişilik nüfusuyla Kınık'ın en küçük köyüdür. Çalışmamıza 1 mezarlık dâhil edilmiştir. Köyde yer alan mezarlıkta yazısız 3 tarihi taşın tebiti yapılıp, katalog içine alınmıştır.

Köseler Köyü

Köseler Köyü, Kınık'a 17 km. mesafededir. Köy nüfusu 340 kişiden oluşmaktadır. Bu köyden sadece mezarlık çalışmamız içine alınmış olup, tesbit edilen 1 mezar taşı kataloğa dâhil edilmiştir.

Mıstıklar Köyü

Kınık ve Mıstıklar arasındaki mesafe 14 km.'dir. 230 nüfuslu köyde 3 çeşme, 1 köprü ve 1 mezarlık çalışmamız içine dâhil edilmiştir. Mezarlıkta 1 mezar taşı tesbit edilmiş olup, kataloğa eklenmiştir.

Musacalı Köyü

Kınık'a 20 km. uzaklıkta bulunan Musacalı Köyü, 84 kişilik nüfusa sahiptir. Köyde sadece bir mezarlık çalışmamız içine dâhil edilmiştir. Mezarlıkta tesbit edilen tarihi 2 mezar taşı kataloğa alınmıştır.

[103] Eriş, s.51.
[104] Eriş, s.51.
[105] Eriş, s.51.

Örtülü Köyü

Örtülü Köyü, Kınık'a 21 km.'lik bir mesafede bulunmaktadır. Kınık'ın kalabalık olan köylerinden olup, 628 kişillik nüfusa sahiptir. Köyde tesbit ettiğimiz bir tarihi cami ve köy mezarlığını çalışmamıza aldık. Mezarlıkta tesbit edilen 22 mezar taşı katalog içine eklenniştir

Sucahlı Köyü

Sucahlı Köyü Kınık'a 11 km. uzaklıktadır. 220 nüfuslu köyün eski bir yerleşim yeri olduğu anlaşılmaktadır. Köyde mezarlık ve içinde cami, 1 köprü, bir su yapısı ile köydeki yeni tarihli ikinci caminin arka avlusundaki hazîre, çalışmamız içine dâhil edilmiştir. Hazire içinde 16, mezarlık içinde 22 mezar taşı tesbit edilmiş olup kataloğa eklenmiştir.

Sucahlı Köyü sınırları içinde Balaban Köyü'ne giderken bahçe bir içinde bir hazire ile karşılaşılmıştır. Hazire içindeki mezarların aile mezarı olduğu ve taşların tamamının yeni yazıyla ve yakın tarihli olduğu saptanmıştır.

Yayla Köy

Yaylaköy, Kınık'a 18 km. mesafede bulunmakta olup, 285 kişilik nüfusa sahiptir. Köyde çalışmamız içine bir mezarlık dâhil edilmiştir. 19 tarihi mezar taşının tesbiti yapılarak kataloğa alınmıştır.

Diğer Köyler

Arpaseki, Arpadere, Aziziye, Büyükoba, Çaltı, Taştepe Köyleri Kınık'ın nüfüs bakımından kalabalık sayılabilecek yerleşim birimleridir. Bu köylerde yaptığımız çalışmaya dâhil edilecek eser tesbit edilememiştir. Aziziye, Arpaseki, Arpadere, Büyükoba köyleri Kınık merkeze uzak mesafededir. Bu köylde başta hayvancılık olmak üzere tarımsal faaliyetler de başlıca geçim kaynaklarını oluşturmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
KATALOG

1.1. MİMARÎ YAPILAR

1.1.1. Camiler

1.1.1.1. Tahtalı Camii

Bulunduğu Yer

Kınık ilçesi, Yukarı mahalle Abdulbâki sokakta yer almaktadır. İbrahim Ağa ve Derviş Ağa Camii isimleri ile de bilinmektedir.

Plan ve Kesit

Tahtalı Camii, kare planlı bir harim, kuzeybatı köşede bulunan bir minare, doğu, kuzey ve batı yönlerinden çevrili bir avludan müteşekkildir (Ç. 1). Avlunun kuzeybatı köşesinde tuvalet, Kur'an Kursu ve bir konut yer almaktadır. Caminin inşâ malzemesi moloz taş, kabayonu ve düzgün kesme taştır. Köşelerde dikey şekilde düzgün kesme köşe taşları kullanılmıştır. Harim dört yöne eğimli kırma çatılı ile kaplı, alaturka kiremit ile örtülüdür. Çatının ortasında yüksek sekizgen kasnak üzerine oturtulmuş bağdadi kubbe yer alır. Sekiz yönlü kırma çatılı kubbenin üzeri de alaturka kiremit ile kaplıdır. Cepheler, dört yönden üç sıra düz tuğla saçakla, kubbe ise ahşap saçakla çevrilidir (R. 1-4).

Caminin batı cephesi, giriş açıklığının üzerinden itibaren, dört mermer ayakla desteklenen, metal malzemeli oluklu levha ile kaplıdır (R. 1). Kuzey cephesine sonradan beton bir platform yapılarak ahşap direkle desteklenen ahşap akslı giriş açıklığının hemen üzerinden başlayan tek yöne eğimli sundurma eklenmiştir (R.4)[106]. Ayrıca iki cephenin sadece örtülü bölümleri içinde kalan duvarları, sıvanmış ve boyanmıştır.

Kuzey cephenin üst bölümünde dışarı doğru çıkmış ahşap hatıllar görülmektedir. Bu hatıllar harimdeki ahşap kirişlerin bir uzantısı durumundadır.

[106] Vakıflar Arşivinde yer alan ve muhtemelen 1971 yılına ait olan fotograflarda kuzey cephede platform bulunmamaktadır.

Kuzey ve batı cephelerindeki açıklıklardan, harime giriş sağlanmaktadır (R.5,6). Harim içten 14x14 m. ebatlarında olup, kare planlıdır. Oldukça yüksek olan iç mekân, ortada bağdadi kubbe ile kenarlarda ise düz ahşap tavan ile örtülüdür. Sekizgen bir kasnak üzerine yerleştirilen kubbe, 4.5 m. yükseklikte ve her bir aralığı 6 m. olan dört yuvarlak formlu sütun tarafından taşınmaktadır (R. 7). Tavan, üzeri sıvanmış ahşap kirişlerle dokuz bölüme ayrılmıştır.

Güney duvarının ortasında yer alan mihrap, yarım daire formunda bir nişe sahiptir (R. 8). Üç taraftan, silmelerle çevrili olan nişin kavsarası çeyrek küre biçimindedir.

Kadınlar mahfili 16 ahşap sütun üzerine oturtulmuştur. Kuzeydeki açıklığın iki tarafında bulunan mahfil sütunlarının kaidesi devşirme malzemeden oluşmaktadır (R. 11). Mahfil "U" biçiminde olup; kuzey, doğu ve batı duvarının tamamını çevrelemektedir.

Minber, mihrabın sağ tarafındaki pencerenin hemen yanında bulunur. Oldukça sade ahşap bir gövdeye sahiptir. Üzeri kübik bir külahla örtülüdür (R. 9).

Vaaz kürsüsü güney duvarında mihrabın sol tarafındaki pencerenin bitişiğine yarım daire şeklinde duvara monte edilmiştir. Alt kısmı konik şekilde iner (R. 10).

Pencereler, iki sıra olarak düzenlenmiştir. Doğu cephesinde alt ve üstte üçer, batıda, iki alt üç üst, kuzey ve güney cephelerinde alt ve üst sırada ikişer pencere yer almaktadır. Ayrıca Güney cephede, üst sırada iki pencere arasında iki öküzgözü pencere yer alır. Cephede görülen bu açıklıklar, harimde hat yazılı levhalarla kapatılmıştır.

Güney duvarı dışındaki pencerelerin alt sırada bulunanları, içten dikdörtgen biçimli, dıştan yuvarlak kemerlidir. Üstteki pencereler, hem içten hem dıştan yuvarlak kemerlidir. Tüm pencereler dıştan düzgün kesme taşla yapılmış yuvarlak kemere sahiptir. Pencere açıklıklarının üzerine taştan birer hafifletme kemeri yerleştirilmiştir.

Harime girişi sağlayan batı cephedeki açıklık, yuvarlak formda olup, sövelerinde mermer malzeme kullanılmıştır. Vakıflar arşivinde batı duvarındaki kapının sonradan açıldığı bilgisi yer alır (R. 12, 13). Genellikle giriş çıkış için bu kapı kullanılır. Batıdaki giriş açıklığının doğusunda minare yer almaktadır (R. 14). Minarenin kitâbesi bulunmaktadır. Minare kaidesinde taş malzeme, gövdede,

şerefede ve petekte tuğla, pabuçlukta hem tuğla hem de taş malzeme kullanımı görülmektedir. Minare metal görünümlü konik bir külahla sonlanmaktadır.

Kuzey cephedeki caminin ana giriş açıklığı, 2.14 m. yüksekliğinde, 1.70 m. genişliğinde, 70 cm. derinliğinde kesme taştan yapılmış, yuvarlak kemerlidir. Giriş açıklığının üzerine cami kitâbesi yer almaktadır. Ayrıca bu açıklığın üzerinde tuğla örülek kapatılmış bir yer bulunmaktadır. Kadınlar mahfilinde burası iki ahşap kanatla kapalı tutulmuştur. Bugünkü vaziyeti mahfilden bakıldığında pencereyi andırsa da Vakıflar arşivindeki fotograflarda daha çok bir kapı açıklığı gibi durmaktadır. Kınık'taki Çarşı ve Pekmezpazarı camilerinde aynı doğrultuda mükebbirenin yer alması bize buranın mukebbireye açılan bir açıklık olduğunu düşündürmüştür.

Caminin son cemaat yeri bulunmamaktadır. Kuzey cephede giriş açıklığının sağında ve solunda birer mihrabiye yer almaktadır.

Süsleme Özellikleri

Caminin dış cephesi oldukça sadedir. İç mekânda ise mihrap ve kubbe üzerinde yoğunlaşan bir süsleme programı mevcuttur. Kenarlarda dikdörtgen ayak üzerinde yükselen yivli sütunçeler, korint başlıklıdır. Başlıkların üzerinde alçıdan yapılmış şamdan yer alır. Mihrabın üst kısmındaki kıvrık dallardan oluşan akant yapraklı süsleme alçı malzemeden, kabartma tekniği kullanarak yapılmıştır. Bu süslemenin ortasında, içinde irice bir çiçek başının bulunduğu vazo yerleştirilmiştir. Kabartmalı süslemenin üst kısımda kalem işi tekniği kullanılarak akant yaprakları, papatya, gonca gül, çiçek motifleri ve üzüm salkımları çizilmiştir. Süslemelerin üzerinde dikdörtgen bir bordürle çevrili alan içinde Âl-i İmran Sûresi 37. âyetinden bir bölüm olan*"Küllemâ dehale aleyhâ Zekeriyye'l mihrab" (Zekeriyya mihraba her girdiğinde) İbaresi meşhur mihrap* yazısı olarak yer alır. Mihrap nişinde kırmızı renki iki kanattan oluşan perde motifi görülmektedir. Ortada kalan açıklığı mavi bir perde motifi örter. İki perdenin de kıvrımları açıkve koyu tonların kullanılmasıyla oluşturulmuştur ayrıca perde kanatlarında ışık-gölge kontrastı uygulanmıştır. Mihrap kavsarasında revaklı avlusu ve içinde zemzem binasının olduğu Kâbe ile iki tepe üzerinde belirsiz şekilde resmedilmiş Mekke'nin tasvir edildiği görülür.

Bağdadî kubbenin kasnağını oluşturan sekiz pano üzerindeki resimlerin her biri aynıdır. Panoların sağına ve soluna içinde çiçek bulunan vazo yerleştirilmiştir. Ortadaki motifte kenarlarda birer çiçekli vazonun alt kısımlarının kıvrımlı dal

formatına bürünerek aşağıda birleştiği görülmektedir. Üst kısımda kıvrık dalların hâkim olduğu barok unsurlar bulunur. Bu süsleme programının ortasındaki dikdörtgen biçimli levhada içinde divanî hatla yazılmış sırasıyla *"Mâşallah, tevekeltü alallah, hasbünallahi ve ni'mel vekîl"*, *"men terake's-salâte müteammiden fekad kefera"*, *"ve mâ Tevfîkî illa billâh"*, *"es-salâtü imâdüddin"*, *"men ekameha fekad eka-me'd-din ve men terakehâ fekad hedeme'd-din"* yazıları yer alır. Süslemeler aynı olsa da her bir levha içindeki yazılar farklıdır. Kubbenin kasnağının üzerinde dikey olarak konumlandırılmış ortalarında manzara resimli kartuşlar içeren sekiz pano içindeki süslemeler de birbirinin aynısıdır. Ortada bir madalyon içinde beyaz renkli iki minareli bir cami tasvirinin etrafında ağaçlar tezyin edilmiştir. Madalyonun etrafı "S-C" kıvrımlı akant yaprakları ile çevrilidir. Madalyonun üst yanlarında birer demetten oluşan yapraklı gül, üst ortasında ise bir yaprak motifi resmedilmiştir. Panonun üst kısmında sağ ve sol köşelerden yapraklı üzüm salkımı sarkar. Bu iki salkımın ortasına ters konumlandırılmış yapraklı bir yapraklı gül motifi yerleştirilmiştir. Bu süslemeler, dairesel olarak biri büyük diğer ikisi küçük üç bordürle ayrılmıştır. Devamında, içinde sekiz küçük madalyon bulunan dairesel bir alan yer almaktadır. Madalyonlarda tek minareli beyaz bir cami ile onun kenarlarındaki ağaçların mavi gökyüzüyle kuşatıldığı bir tasvir işlenmiştir. Madalyonun çevresi ince bordürle çevrilidir altında sağlı sollu yapraklar bulunur. Her bir madalyonun arasında içinde çiçek demetlerin olduğu vazo yerleştirilmiştir. Üst kısımda bulunan dairenin etrafında yapraklı çiçekler sıralanmıştır. Kubbenin ortasını oluşturan dairenin içinde barok üsluplu kıvrık dallar yoğun şekilde tezyin edilmiştir.

Ahşap tavanın, mihrap önüne tekabül eden kısmında, kare ve çökertme olarak uygulanmış küçük bir süslemeye yer verilmiştir. Bu çökertmenin içi ahşap çıtaların paralel ve dik yerleştirilmesinden meydana gelen, iç içe geçmiş baklava motifleriyle doldurulmuştur. Aynı motif, kubbenin doğu ve batı yönündeki tavan bölümlerinde de görülmektedir.

Minare gövdesindeki tuğlalar aşırtmalı dizilerek dikey bir zigzag görünümü vermektedir. Şerefe altında kademeli bir şekilde düzenlenmiş kirpi saçak yer almaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Tahtalı Camii'nin kitâbesi, kuzey cephedeki giriş açıklığının üzerinde mermerden dikdörtgen bir pano içinde kabartma celî sülüs hatla yazılmıştır. Kitâbe üç satırdan oluşmakta olup, her bir satırı kartuşlar içine alınmıştır (R.15).

Caminin İnşâ Kitâbesi

سنه ٨٩٦

عمّر هذاالجامِع الشريف اغاذاده ابراهيم اغا

عموم مسلمیندن جمع الوب دراهم دینار

اختتام اولدی بوجامع بعنایة الفاعل المختا ر

موتولّیسي سنه ١٢٩٢ اسماعيل اغا

Sene H. 896 (1490-91)

Ammera haze'l câmi'i'ş- şerif Ağazâde İbrahim Ağa

Umum-i müsliminden cem olub dirahim-i dinar

İhtitam oldı bu câmi bi-inayeti'l faili'l muhtâr

Mütevellisi sene H. 1292 (1875-76), İsmail Ağa.

Kitâbenin, ilk sene kaydı dışında birinci satrı Arapçadır. Burada caminin H.896 (1490-91) yılında Ağazâde İbrahim Ağa tarafından yaptırıldığı belirtilmektedir. Diğer üç satırda ise, caminin Müslümanlardan toplanan parayla ve fâili muhtar olan Allah'ın yardımıyla H. 1292 (1875-76) yılında son şeklini aldığı bildirilmektedir. Üst kısmında yer alan sene H. 896 tarihi caminin ilk yapım tarihi olmalıdır. Bundan yaklaşık 4 asır sonrasına tekabül eden H. 1292 yılındaki çalışmalarla caminin bugünkü şeklini aldığı anlaşılmaktadır. Caminin yıkılıp yerine yeniden inşâ edildiğine dair başka bir malumatımız yoktur. Yapının mevcut mimarîsi, 1875-76 (H. 1292) yıllarındaki anlayışa uygun olup 15. yüzyıla götürmek mümkün değildir. Bu bakımdan kitâbede zikredilen ikinci tarihte eski yapı hemen bütünüyle yenilenmiş olmalıdır. Cami H. 1292 tarihinden itibaren de çeşitli onarımlar geçirmiştir. Vakıflar arşivinde yer alan 1971 tarihli eski eser fişinde, "takrîben beş sene önce (1966) çatı tamiri yapılmıştır" yazmaktadır.

Kitâbenin açıklaması kuzeydeki giriş açıklığının sağ üst köşesine, eski kitâbenin yanına yerleştirişmiş, mermer levha üzerine günümüz Türkçesiyle

yazılmıştır. Açıklama yer alan 1484 tarihi muhtemelen hatalı bir okuma sonucunda yazılmıştır.

Minarenin İnşâ Kitâbesi

Minare kitâbesi, caminin batı cephesinde yer alan minarenin giriş açıklığı üzerinde yer almaktadır. Mermerden dikdörtgen bir pano içinde silmesiz, dört satır olarak düzenlenmiştir. Kabartma sülüs hatlıdır (R. 16).

حق تعالي ميسرايلدي بو مينارى
عمومي مسلمينلدن جمع اولوب دينارى
اوقنور ازان شريف زيكر سبحانى
سنه ١٣٠٠

Hak Teâlâ müesser eyledi bu minareyi
Umum-î müsliminden cem olub dinarı
Okunur ezânı şerif zikri sübhâni
Sene 1300 (1882-1883)

Kitâbesinden anlaşıldığı üzere, minare H.1300 (1882-83) tarihinde Müslüman cemaatten toplanan paralarla inşâ ettirilmiştir. Caminin tamamlandığı H. 1292 (1875-1876) tarinden yedi, sekiz sene sonra minaresi yapılmıştır.

1.1.1.2. Cumalı Köyü Camii

Bulunduğu Yer

Cumalı Köyü Camii, Minare Sokakta yer alır. Islah edilmiş bir dere yatağının güneyinde kalır. Köy mezarlığının içine inşâ edilmiştir. Bulunduğu yer, bir tepe eteği olduğu için arazi güneyden kuzeye eğimlidir. Bu sebepten, yapıda kot farkı meydana gelmiştir.

Plan ve Kesit

Cami, kare planlı harim, kuzeyde son cemaat yeri, batı cephesinin kuzeyindeki minareden oluşmaktadır. Cepheler sıvalı olduğundan inşâda kullanılan malzeme hakkında bilgimiz yoktur. Yapı dört yönden sıvalı ince bir saçakla çevrilidir. Dört yöne kırma çatı ile örtülü olan yapı, marsilya kiremitle kaplanmıştır (R. 17). Caminin içinde yer alan mezarlıkta bir şadırvan, beş mezardan oluşan etrafı çevrili bir hazire yer alır.

Cami içten her bir duvarı 12 metre olmak üzere kare planlıdır (Ç. 2). Duvar kalınlığı 70 cm.'dir. Harim, basit ahşap tavan ile kaplıdır (R. 18), (R. 19).

Kadınlar mahfili doğu, batı duvarının yarısını ve kuzey duvarının tamamını kaplayan yarım "U" şeklinde bir plana sahiptir. Mahfil altı ahşap ayağa oturtulmuştur. Bu ayaklar tavanla birleşen noktada kemerle şekillendirilmiştir. Harimin doğu ve batı duvarı tarafındaki ahşap ayaklara bitişik, birer tane tavana kadar uzanan kolon yapılmıştır. Harim korkulukları kare, dikdörtgen panoların yan yana dizilmesiyle oluşturulmuştur (R. 18).

Mihrap, hafif dışa doğru çıkıntı yapan dikdörtgen biçimli olup geometrik, bitkisel bezeme ve yazı öğeleri içeren çini ile kaplıdır. Yarım silindirik formdaki mihrap nişi, sivri kemerli kavsara ile sonlanır. Mihrap nişinin iki kenarında dikdörtgen kaide üzerinde silindirik formlu, korint başlıklı birer sütunçe bulunur (R. 20).

Minber, mihrabın batısında kalmaktadır. Ahşap malzeme kullanılarak yapılmış olup, herhangi bir süsleme öğesi içermez. Minber köşkü konik külahlıdır (R. 21). Vaaz kürsüsü, güneydoğu köşede yer almaktadır. Malzeme olarak minberle bütünlük arz eder (R. 22).

Camide yer alan pencereler, iki sıra olarak düzenlenmiştir. Üst sırada yer alan pencere açıklıkları; içten yuvarlak kemerli, dıştan öküzgözü pencere olarak yapılmıştır. Mihrap duvarında, mihrabın sağında ve solunda, doğu ve batı cephelerinde birer tane bu pencerelerden yerleştirilmiştir. Diğer pencereler alt sıradadır. Kuzey ve doğu cephelerinde iki, batı cephesinde bir pencere açıklığı bulunur. Öküzgözü pencereler hariç, diğer tüm pencere açıklıkları içten ve dıştan dikdörtgen şeklinde olup, kuzey cephedeki açıklıkların üstünde sağır, sivri kemerli birer niş yer alır (R. 23).

Kuzey cephede yer alan harim giriş açıklığı basık kemerli olup düzgün kesme taştan yapılmıştır. Kapı iki kanatlıdır. Her bir kanat üç panodan oluşur (R. 24).

Son cemaat yerinin giriş aksında bulunan bölümü zemin zeviyesi ile aynıyken, giriş açıklığının sağında ve solunda kalan bölümleri yüksek tutulmuştur. Giriş açıklığının doğusunda kalan bölüm kapatılıp, kadınlar için namaz kılma yeri olarak düzenlenmişken batısında kalan bölüm açık şekildedir ve burada, minare girişi bulunmaktadır. Son cemaat yeri, camekanla kapatılmıştır.

Minare kare kaide üzerinde olup kürsüsü dikdörtgen biçimindedir. Konik bir pabuçlukla kürsü gövdeye bağlanmaktadır. Kınık'taki diğer yapılardan farklı olarak kaide, kürsü ve pabuçluğun birleşiminin uzunluğu yüksek tutulmuş hemen hemen batı beden duvarının saçak seviyesiye yakınlaşmıştır. Minare tek şerefelidir. Şerefenin altı iki sıra kademeli şekilde kirpi saçakla geçilmiştir. Petek, cam panelli bir külahla nihayetlenmektedir (R. 25). Ayrıca, minare cephesi sıvalı olduğundan malzeme ayrıntısına erişememekteyiz fakat yapının içine dahil olunduğunda içeriden moloz ve kabayonu taş kullanıldığı görülmektedir.

Süsleme Özellikleri

Cami içinde göze çarpan yoğun bir süsleme yoktur. Cepheler genel itibariyle sade olmakla beraber, kuzey cephede devşirme ve barok unsurlar göze çarpmaktadır. İç mekânda tavan, mihrap ve duvarlara asılmış panolarda süslemeler görülür. Yapıdaki mevcut süslemeler yakın tarihte yapılmıştır.

Harimde, duvarlar, mihrap, tavan ve mahfil korkuluklarını oluşturan panolarda süslemeler görülmektedir. Mihrap, yarım daire kesitli olup kavsarası sivri kemerlidir. Kenarlarında birer sütünce vardır. Sütunçelerin üstündeki başlıklar, korint tarzdadır. Başlığın üstünde, kare bir alçı tepsi üzerinde ay yıldız motif bulunur. Mihrap tepeliğinde iri akant yaprakları, çiçek, kabartmalı meyve motifleri mevcuttur ve bu süslemenin ortasında bir çerçeve içinde celî sülüs hatla Âl-i İmran Sûresi'nin 37. âyetinin bir kısmı olan "*Küllemâ dehale"*şeklinde başlayan mihrap yazısısı yer almıştır. Mihrabın batısındaki sütunçenin kaidesinden itibaren Bakara Sûresi'nin 255. âyeti olan, celî sülüs hatla Âyet-el Kürsî başlar, alınlıkta devam ederek mihrabın doğusundaki sütunçede son bulur.

Duvarda bulunan yuvarlak alçı panolarda celî sülüs hatla*"Ali", "Hüseyin", güneyde "Ömer","Muhammed","Allah","Ebubekir","Osman","Hüseyin"* lafızları yazılmıştır. Mihrabın doğusunda kalan duvarda sarı metal pano üzerine, kûfi hat ile Kelime-i Tevhid, Besmele ve İhlâs Sûresi yer almaktadır. Doğu duvarında, kare çerçeveli panoda ise Fetih sûresinin ilk âyeti müsennâ celî sülüs hatlıdır.

Yağlı boya ile boyanmış tavanın süslemeleri ahşaptandır. Hafif çökertilerek yapılan göbek motifi altı çıtanın iç içe dizilmesiyle dikdörtgen bir çerçeve oluşturulmuştur. Çerçevelerin arası küçük çaplı geometrik motiflerle sıralı bir şekilde çevrilidir. Ahşap sekiz baklava diliminin karşılıklı dizilmesiyle oluşturulan çiçek

görünümlü motif, çerçevenin ortasında yer alır. Mihrap üstünde küçük bir ahşap tavan motifi, kenarlarda iki tane, giriş kapısı yakınlarında bir tane olmak üzere dört küçük ahşap motif tavanı süsler (R. 26).

Mahfil korkulukları, dikdörtgen panoların üzerinde sadece yapraklı dal, kare panolarda ahşap aplike tekniğiyle yine yapraklı dallarla çerçeveli Arap hatlarıyla yazı veya vazo içinde yapraklı kıvrık dalların yer aldığı süslemeler bulunur. Panoların üst tarafı ahşap kafesle kapatılmıştır. Mahfilin, köşeleri pahlı mukebbiresi vardır. Panolardaki Arapça, sülüs hatlı yazılarda Mü'minun Sûresi, 14. âyetinin bir bölümü "*Fe tebarakallahü ahsenü'l halikin*" (Yaratıcıların en güzeli olan Allah'ın şanı ne yücedir), Yusuf Sûresi 64. âyetin bir bölümü "*Fellahu hayrun hafizan ve hüve erhamu'r-râhimîn" (*Allah en iyi koruyandır ve O, merhametlilerin en merhametlisidir*.),* Hicr Sûresi 16-17. âyetinin bir bölümü "*Ve zeyyenna hâ linnâzirin. Ve hafıznâhâ min külli şeytâni-r'râcim"(*ve seyredenler için ona güzel bir görünüm verdik. Onları her kovulmuş şeytana karşı koruduk*)* yer almaktadır. Ayrıca bazı panolarda Allah lafzı bulunmaktadır.

Kuzey cephedeki pencerelerin lentosuna birleşen yerde beş akant yaprağından oluşan barok üsluplu büyük bir yarım çiçek motifi yer alır.

Giriş açıklığıki basık kemerin ortasındaki kilit taşının üzerinde kabartma bir rozet bulunur. Kapı açıklığının üzerinde sağır sivri kemerli bir niş yer alır. Nişin içinde, kabartma ay- yıldız motifi, oldukça büyük akant yaprakları ve kıvrımlı dalların alt kısımda volütler yaparak son bulduğu süslemeler görülür. Barok izler taşıyan bu süslemeler sağ ve soldan simetrik şekilde kitâbeyi çevreler. Kapının iki kanadındaki ahşap panolar içindeki motifler aynıdır. Ortadaki pano dikdörtgen, başta ve sondaki pano karedir. Kapının üstünde yer alan kare motifin sağ tarafındakinde Arapça *"Lâ ilâhe illallah"* soldaki aynı simetrideki motifte *"Muhammeden Rasûllullah"* yazmaktadır. Bu iki motifin altında demir malzemeden imal edilmiş yanyana beşer tane rozet bulunur.

Son cemaat yerindeki camekanlı kapının her iki yanında devşirme malzemeden üzerinde geometrik, bitkisel süslemelerin yer aldığı kabartmalı sütun başlığı, yerleştirilmiştir (R. 27). Benzer sütun ayakları avluda bulunan şadırvadan camiye çıkan merdivenin sol tarafında bahçe içinde bir yere monte edilmemiş bağımsız bir sütun başlığı daha bulunmaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Caminin giriş açıklığı üzerindeki sivri kemerli niş içinde bulunan dikdörtgen çökertmede, kitâbe yer almaktadır. Sülüs hatla kartuşlar içindeki yazılar iki satırdan oluşmaktadır. İkinci satırın kenarlarında kabartma ikişer çiçek bulunur. (R. 28)

Caminin İnşâ Kitâbesi

عمّر هذا المسجد الشريف و الجامع المنيف خليل بن حسن بك

ابتغاء لمرضات الله تعالى و لثوابه لسنة اثني و ستين و تسعمائة

Ammera hâze'l-mescidi'ş-şerifi ve'l-câmi'i'l-münif Halil bin Hasan Beg

İbteğae li merdatillahi Teâlâ ve li sevabihi liseneti isney ve sittine ve tis'a mietun (H.962)

Kitâbe, eski Türkçe ile yazılmış olup, Arapça ifadeler de içermektedir. Kitâbede, "Bu cami'i'ş-şerîf Allahın rızasını ve sevabını umarak H. 962 (1554-55) yılında Hasan oğlu Halil Bey tarafından yaptırılmıştır." yazmaktadır.

Bu kitâbedeki tarihe göre cami, 1554-55 tarihinde yaptırılmıştır. Ancak caminin bugünkü hali, 1554-55 özelliklerini taşımamaktadır. Bu tarihten günümüze kadar yaklaşıp 5 asırlık zaman içinde caminin yıkılıp yeniden inşâsı kuvvetle muhtemel gözükmektedir. Caminin kuzey cephesinde yer alan pencere ve kapıdaki barok unsurlu süslemeler XVIII. yy. ile birlikte görülmeye başlayan özelliklerdir. Cami içindeki mihrap, minber, vaaz kürsüsü, kadınlar mahfili de yakın zamanlar yapılan değişimlerin izlerini taşımaktadır. Dolayısı ile kitâbe, caminin ilk yapıldığı dönemden kalmıştır. Caminin bugünkü durumu 18-19. Yüzyıllarda kapsamlı bir onarımdan geçmiş olduğunu düşündürmektedir.

Kapı açıklığın üzerinde yer alan sivri kemerli nişin üzerinde günümüz rakamı ile 1942 tarihi yazmaktadır. Üzerinde ise eski yazı ile Cemal Seyhan (?) 1942 (Sığan veya Seyhan soyadı olduğu düşünülmektedir.) yazan ahşap malzemeden oluşan müsennâ celî sülüs hatla yazılmış yazı yerleştirilmiştir. Burada yer alan 1942 tarihi caminin geçirmiş olduğu inşâ veya tamir faaliyetine işaret etmiş olabilir.

Caminin harim giriş açıklığının batı tarafında kırmızı metal bir levhada günümüz alfabesiyle H. 762 tarihi yazılmıştır. H. 762 yılı, milâdi 1360-61 tarihlerine tekabül etmektedir. Bu konuyu destekleyecek herhangi bir bilgi yoktur. Kitâbede yer alan tarihin yanlış okuması sonucu 762 tarihinin yazılmış olması muhtemeldir.

1.1.1.3. Sucahlı Mezarlık Camii

Bulunduğu Yer

Çamlı Sokakta köy yerleşiminin sonunda, mezarlık içinde bulunmaktadır. Mezarlık giriş kapısının olduğu tarafta dere yatağı vardır. Bir taş köprü vasıtasıyla mezarlık içine giriş sağlanmaktadır. Cami, günümüzde kullanıma açık değildir.

Plan ve Kesit

Cami, dikdörtgen planlı bir harim, Doğu beden duvarına bitişik köşk minare ve içinde bulunduğu mezarlıktan müteşekkildir. Yapıda inşâ malzemesi olarak moloz taş, kaba yonu taş ve tuğla kullanılmıştır. Almaşık duvar örgüsü ile yığma tekniği kullanılarak bina edilen yapının köşelerinde büyük ebatlarda köşe taşları yer almaktadır. Dört yöne kırma çatıyla örtülmüş cami, marsilya kiremit ile kaplanmıştır (R. 29). Cepheleri dört yönden ahşap saçak çevreler (R. 30- 32). Giriş kapısının bulunduğu kuzey cephede tek yöne eğimli bir sundurma yer alır. Ahşap aksamlı, üzeri kiremitle kaplı olan sundurma, altı ahşap sütun tarafından desteklenmektedir. Kuzeydeki bu duvar sıvanmış ve boyanmıştır.

Harim içten güney ve kuzey duvarları 15 m. genişlik, doğu ve batı duvarları 9 m. uzunluğuna sahip olup, dikdörtgen planlıdır (Ç. 3). Tavan, düz ahşap tahtalarının kuzey-güney yönlü yerleştirilip, doğu-batı istikametinde 21 mertekle güçlendirilmiş, mertekler de kuzey güney yönlü yerleştirilen dört ahşap kiriş eklenerek, bu kirişlerin her biri, ikişer ahşap payanda ile desteklendirilmiştir. Mertekler, mihrap önü duvarında birer küçük ahşap konsolla sona ermektedir. Bu konsollar sadece mihrap duvarında yer almaktadır. Kuzey duvarında konsola yer verilmemiş olması inşâi faaliyetlerden ziyade estetik amaçla yapılmış olduğunu düşündürmektedir. Harim Mahfilin zemini, kuzeyde duvara güneyde ise ahşap payandaların ikisine oturur. Mahfil, kadınlar mahfilinden oldukça farklı daha çok hünkâr mahfilini andırır tarzda iki payanda arasını kaplayacak kadar küçük formda yapılmıştır (R. 33).

Mihrap, güney duvarının ortasında, dikdörtgen bir çökertme içindedir. Bu çökertmenin içinde yine hafifçe çökertilmiş sivri kemerli bir bölüm vardır. Mihrap nişi, yarım daire şeklinde olup, kademeli kavsara kemeri, mukarnas benzeri basit bir süsleme içerir. Mihrab dışarıda, dikdörtgen biçiminde çıkıntı yapmaktadır (R. 34).

Minber, güney duvarına bitişik olup mihrabın batısına kalmaktadır. Minber aynalığı, enine ve boyuna dikdörtgen panolarla dekore edilmiştir. Minber köşkü, ahşap konik bir külahla kaplıdır (R.35).

Camide, hepsi alt sırada olmak üzere, altı pencere açıklığı bulunmaktadır. Güneybatı ve batı duvarının güneyde kalan pencereleri taş örülmek sûretiyle kapatılmıştır (R. 36). Doğu cephesinde iki, güneyde ve batı cephesinde bir, kuzeydeki cephede iki pencere açıklığı vardır. Kuzeydeki pencere açıklıkları dikdörtgen olup, söve ve lentoları düzgün kesme taştandır. Üzerleri yağlı boya ile boyanmıştır. Diğer pencereler sivri kemerlidir.

Kapı, kuzey duvarını tam ortasındadır. Giriş açıklığı, basık kemerli olup, cepheden dışa doğru taşkın dikdörtgen çerçeve içinde yer alır. Kapı açıklığının üzerinde, yuvarlak formlu hafifletme kemeri vardır. Bu alanın içindeki nişte, dikdörtgen bir taş pano üzerinde iki satırdan müteşekkil kitâbe bulunmaktadır. Giriş açıklığının söve, eşik ve kemeri düzgün kesme taştandır (R.37).

Doğu duvarına bitişik olarak on beş basamaklı bir merdivenle çıkılan çatı hizasında minare köşkü yer alır. Minare köşkü yıkılmıştır (R. 14). Bu kısımda fazlaca tahribat görülür. Birkaç sene önce küçük çapta yıkılmalar oluşmuş yıkılan kısım örülerek üzeri oluklu levha ile kapatılmıştır (R. 32).

Kuzey cephedeki sundurma ile bir nev'i son cemaat yeri oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu bölümde kapı açıklığının doğusunda ve batısında birer mihrabiye yer alır. Oldukça küçük olan mihrabiyeler, dikdörtgen biçiminde çökertilmiş bir alan içine konumlandırılmıştır

Süsleme Özellikleri

Cami süsleme bakımından oldukça sadedir. Mihrap, mavi yağlı boya ile boyanmış dikdörtgen bir çerçeve içinde sivri kemerli bir çerçeve içinde olup kavsarası mukarnas benzeri bir süsleme ile detaylandırılmaya çalışılmıştır. Sivri kemer ve niş kırmızı yağlı boya ile boyanmıştır.

Kapı açıklığı basık kemerlidir. Basık kemerin üstünde yuvarlak sağır kemer bulunur. Kapı çift kanatlıdır her kanat üç panodan oluşur. Üstteki ve alttaki panolar kare, ortadaki pano boyuna dikdörtgendir. Dikdörtgen panonun üstünde ve altında her iki kanatta da beşer küçük metal rozet bulunur. Kapının doğusu ve batısında

kalan duvarlarda birer mihrabiye bulunmaktadır. Mihrabiyeler, çökertme içine alınmış, kavsaraları iri mukarnas benzeri unsurlar içermektedir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Caminin kuzeyde yer alan giriş açıklığının üzerinde dikdörtgen bir taş levhada kabartma sülüs hatlı iki satırdan müteşekkil bir kitâbe yer almaktadır. Bugün zemin siyah, kartuşları kırmızı, hattı gri renkle boyanmış bir vaziyettedir (R. 38).

Caminin İnşâ Kitâbesi

عمّرا هذا الجامع الشريف
الحاجي عبدارحمان بن احمد سنة ٩٩٤
عمل اوغو زلوق

Ammera Hâze'l cami'i'ş-şerîfi
El-Hacı Abdurrahman bin Ahmed sene 994
Amel-i Oğuzluk

Kitâbeden anlaşıldığı üzere, Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Şerif Hacı Abdurrahman bin Ahmed tarafından H.994 (1585-1586) yılında inşâ edilmiştir. Kınık'ta yer alan diğer camilere göre Sucahlı Köyü Mezarlık Camii daha orijinal görünmektedir. Hatta yaklaşık otuz yıl önce inşâ edilen Cumalı Köyü'ndeki camiye göre oldukça farklılık arz eder.

1.1.1.4. Pekmezpazarı Camii

Bulunduğu Yer

Kınık ilçesi Aşağı Mahallesi'nde yer almaktadır. Çarşı Camii'ne göre yukarıda, Tahtalı Camii'ne göre aşağıda kalmaktadır.

Plan ve Kesit

Pekmezpazarı Camii, dikdörtgen planlı bir harim, kuzeyde sekiz sütunlu bir son cemaat yeri, camiin kuzeybatı köşesinde yer alan bir minare ile yapıyı doğu, batı ve kuzey yönlerinden kuşatan bir avludan oluşmaktadır. Avlunun batısında tuvalet ve iki küçük kulübe tarzında yapı vardır. Avlunun kuzeyinde bugün kullanılmayan sekizgen, üzeri konik külahla kaplı bir şadırvan yer alır. Şadırvanın etrafı, sekizgen köşeli subasman, sekiz ahşap sütünla desteklenen, ahşap aksamlı üzeri kiremitle kaplı bir çatı ile örtülüdür (Ç. 4).

Cami inşâsında kullanılan malzeme ve yapım tekniklerinin tesbiti cephelerin sıvalı olmasından dolayı mümkün olmamıştır. Yapıyı üzeri marsilya kiremitle kaplı kırma bir çatı örter. Kuzey cephe dışındaki cepheler, üç taraftan ince sıvalı saçakla çevrilidir (R.39, 40).

Kuzey cephenin ortasında yer alan yuvarlak kemerli açıklıktan harime girilir. Harim, kareye yakın plânlıdır (R. 41). Üstü ahşap tavan ile kaplıdır. Yoğun ahşap işçiği göze çarpmaktadır. Tavanın ortaya gelen büyük bir kısmı çökertilerek bir göbek oluşturulmuştur (R. 42).

Giriş kapısının doğu ve batı yönlerinden merdivenler aracılığıyla kadınlar mahfiline çıkılır. "U" biçimli mahfil, güney kısım hariç üç taraflı harimi kuşatır (R. 43). Mihrap aksındaki çıkması yarım daire biçimindedir. Mahfil, on iki ahşap sütun üzerine oturan kemer ayaklarıyla mahfil tabanına bağlanır. Yukarıda da aynı doğrultuda ahşap destekler, kemer ayaklarıyla birleşip tavanda kavuşur. Kemerler, alt katta basit Bursa kemer, üst katta ise yuvarlaktır.

Mihrap, güney duvarının ortasında bulunmaktadır. Yarım daire formundaki mihrap nişi, çevrek küre kavsarayla nihayetlenir. Mihrap nişinin içi ve çeyrek küre şeklindeki kavsarasında tasvir ve bitkisel süslemelerin tezyin edildiği görülmektedir.

Minber, mihrabın batısında kalan pencerenin kenarında mahfil sütunlarının altına konumlandırılmıştır. Minber köşkü konik bir külahla kaplıdır (R. 45).

Vaaz kürsüsü, mihrabın doğusunda mahfil sütunlarının altında yer almaktadır. Ahşap malzeme kullanılarak yapılan kürsünün gövdesi yarım daire, ayak kısmı konik biçimli olup duvara sabitlenmiştir (R. 46).

Pencere açıklıkları iki sıra olarak düzenlenmiştir. Alt sırada; doğu, batı ve mihrap duvarında üçer ve kuzey duvarında iki açıklık bulunur. Mihrap duvarındaki açıklıklar dikdörtgen biçimli olup diğer açıklıklar yuvarlak formdadır. Üst sıradaki pencere açıklıkları, güney duvarı hariç aynı düzende olup, içten basık formdadır. Mihrap duvarında iki dikdörtgen biçimli, iki de öküzgözü pencere açıklığı yer alır.

Pencereler dış cephede alt sırada yuvarlak kemerli olup üst sırada dikdörtgen biçimindedir (R. 48). Doğu ve kuzey cephesindeki pencerelerde lento, denizlik ve söveler düzgün kesme taştandır.

Son cemaat yeri kuzey cephede olup, 6x16 m. ebatlarındadır. Son cemaat yeri doğuya doğru meyilli bir yerde bulunduğundan kaidesi batıda zeminle aynı

seviyedeyken doğu tarafında 60 cm. yüksekliğe erişmektedi. Bu sebeple kuzeyde, son cemaat yerinin ortasında iki-üç basamaklı merdiven yer alır. Son cemaat mekânı dikdörtgen kaide üzerine oturan dor düzeni başlığa sahip, silindirik gövdeli sekiz sütuna oturmaktadır. Sütunların bağlandığı kemeler yuvarlak formludur. Cümle kapısı üzerinde bir mükebbire yer alır. Ahşap malzemeli mükebbire iki yandan iç bükey kavisle gelişen yarım daire bir form arz eder.

Minare, caminin kuzeybatı köşesinde, cepheden bağımsız olarak inşâ edilmiştir (R. 51). Minarenin kaidesi, pabuçluğu, bilezikleri, şerefesi taştan, gövde ve petek kısmı tuğladandır. Kare subasman üzerindeki kürsü sekizgen biçimli olup, üzerinde sivri kemerli sağır nişler yer alır. Kürsü ve gövde arasında prizma şeklini alan pabuçluk sekiz köşelidir. Minare gövdesi silindirik şekilde devam eder. Gövdede alt ve üstte olmak üzere iki bilezik bulunur. Alttaki bileziğin biraz üstünde güney istikametinde bir mazgal pencere yerleştirilmiştir. Şerefenin alt kısmını bir sıra düzgün kesme taş çevirmektedir. Hemen üstüne sık olarak yerleştirilen küçük bindirmelikler konularak, taştan yuvarlak bir çıkma eklenmiştir. Böylelikle, iki sıra ve aşağıdan yukarıya genişleyen kirpi saçak düzenindeki şerefenin altı oluşturulmuştur. Şerefe korkuluğu taştan dikdörtgen levhaların birleştirilmesiyle meydana gelmiştir. Minare peteği, konik bir külahla sonlanmaktadır.

Son cemaat yerinin doğusunda, üzerinde bir kitâbe bulunan yuvarlak formlu açıklıktan minare giriş sağlanır (R. 52). Hem caminin, hem de minarenin inşâ kitâbesinde yer alan tarihlerden hareketle minarenin camiden yüz sene sonra yapıldığı anlaşılmaktadır.

Süsleme Özellikleri

Cami hem kuzey cephede hem de harimde yoğun bir bezeme programına sahiptir. Duvarlarda kalem işi, tavanda ise ahşap süsleme kullanılmıştır.

Harim tavanı yoğun ahşap oyma süsleme programı içerir. Caminin mahfil dışındaki ortada kalan tavan kısmı tamamen ahşap süsleme ile tamamlanmıştır. Mihrap önüne denk gelen tarafta üçü çökertilmiş kare biçimindeki beş küçük göbeğin içinde irili-ufaklı baklava desenleri, meander motifleri yer almaktadır. Harim tavanın ortasında çökertilerek oluşturulan ahşap göbek büyük alan kaplar. Bu bölüm bordürler oval desenler ve meander motifleri ile düzenlenmiştir. Meander motiflerinin yer aldığı bordürün altında ters laleler kullanılmıştır. Tavan ortada

tamamen meander motifleri ile bezenmiştir. Kadınlar mahfilinin çıkmasının üst kısmındaki karenin içi ahşap çıtakâri tekniğiyle yapılmış mekik motifine benzer süslemelerle bezenmiştir. Mahfilin mihrap aksına gelen tavanı kare biçinde çökertilmiş, içi kenarlarında meander motifi, ortasıda ise gülbezek motifini anımsatan süslemelerle zenginleştirilmiştir. Tavan süslemelerinde genel itibariyle geometrik desenler hâkimdir. Tavanın mahfili kuşatan bölümünde sade bir süsleme görülmektedir. Ahşap ayaklar mahfilin alt kısmı ve mahfilin tavanla birleştiği yerlerde kemerle biçimlendirilmiş ve köşede birleşen kemerlerin üstü çiçek motifleriyle bezenmiştir. Mahfilin tavanla birleştiği ayaklar üzerindeki kemerlerde madalyonlar içinde celî sülüs hatla *"Ebu Bekir, Osman, Hüseyin, Ali, Allah"* isimleri hâkkedilmiştir.

Mihrab nişinin sağ ve sol tarafında dikdörtgen bir kaideye oturmuş, korint tarzda başlıklı, gövdesi yivli bir şekilde alçıdan sütunçe bulunmaktadır. Başlıkların üzerindeki şamdan, alçıdan yapılmıştır (R. 44). Mihrap nişinin kenarları silme ile geçilmiştir. Mihrab kavsarasında merkezde Mescid-i Haram olmak üzere, arkasında evler ve ağaçlar en arkada tek olarak XVII. yy.'ın sonlarında Kâbe'nin güvenliğini sağlamak amacıyla Osmanlı Devleti tarafından yaptırılan ve 2002 yılında Arabistan hükümetince yıktırılan Ecyad Kalesi tasvir edilmiştir. Mihrap nişinin içindeki iki kanatlı perde motifine ışık-gölge kontrastı ve renk tonlamasıyla kıvrımlar verilmiştir. Perde kanatları kenarlarda bağlanmış görünümdedir. Nişin ortasındaki perdenin altından aşağı yanmakta olan kandil resmedilmiştir. Kandilin kenarlarında aşağı yapraklı üzüm salkımları sarkmaktadır. Perdenin kenarındaki bordürde kavsara hizasından mihrap tabanına, ince kıvrımlı bir şekilde sarmaşık uzanır. Mihrabın hemen üstünde alçıdan kabartma vazo içinde bir çiçek, iki kenarlara simetrik şekilde yayılan S-C kıvrımlara sahip yer yer volütler oluşturan kıvrık dallar yer alır. Vazonun üstünde iki kenardan yukarı yükselen sarmaşıklarla bir kartuş oluşturulmuş içine de mihrap âyeti olarak bilinen Âl-i İmran Sûresi 37. âyetinin bir bölümü olan *"küllama dehale"* şeklinde başlayan kısım Arapça olarak yazılmıştır. Sarmaşığın dış tarafına naturalist üsluplu gül ve yapraklı çiçekler resmedilmiştir. Kartuşun üzerinde ucunda ay bulunan bir âlemle süsleme sonlanmıştır.

Mihrabın sağ ve sol üstündeki küçük yuvarlak pencere açıklıklarının üstünde akant yaprakları kıvrık dallar ile aşağıya doğru sarkan yapraklı üzüm salkımı

görülmektedir. Bu motifler açıklığın üstünde birer kartuş oluşturmuştur. Kartuşu çevreleyen bordürün alt kısmına dört nar resmedilmiştir. Kartuşlardan mihrabın sağında kalanında Arapça olarak *"Allah*", soldakinde *"Muhammed"* lafızları yazmaktadır.

Mihrabın iki yanında, pencerenin üst bölümünde dikdörtgen bir bordür içinde servi ağaçları, iki minareli tek kubbeli cami, Türk bayrağının dalgalandığı bir kalenin bulunduğu manzara resmi tasvir edilmiştir. Bu tasvirin üstüne üzerinde karpuz içinde bıçak ve uçta diğer masadaki gibi üstünde ay-yıldız bulunan âlem resmedilmiştir Masa ayaklarının arasındaki boşluklara natüralist üsluplu, içinde çiçek bulunan üç vazo yerleştirilmiştir. Vazolar ve çiçek kompozisyonları birbirinden farklıdır. Masanın üst tarafında dikdörtgen bordürün ortasında içinde manzara tasviri bulunan bir madalyon yer alır. Tasvirde deniz ve arkasında dört minareli cami ve ağaçların bulunduğu kara parçası resmedilmiştir. Vaaz kürsüsünün duvar yüzeyinde ışık-gölge kontrastının kullanıldığı, naturalist üslubun hâkim olduğu çiçekli bir vazo bulunur.

Mihrabın sağında kalan duvarda bazı farklılıklar dışında süslemeler aynı düzende devam eder. Mihrabın sağındaki pencerenin sağ ve sol duvarlarında yapraklı, kırmızı gülden üç buket oluşturulmuştur. Pencere üzerindeki dikdörtgen bordür içindeki manzara resminde hisar, ortada deniz ve üzerinde gemi diğer kıyıda kule, ev, cami, servi ağaçlarının olduğu tasvir yer alır. Onun da üzerinde iki ayağı gözüken masa göze çarpar. Masa ayakların arasında çiçekli vazolar bulunmaktadır. Masada üzerinde, içinde meyvelerin yer aldığı bir sepet görülmektedir.

Minber ahşaptır ve yeşil lale motifleriyle olup, yağlı boya ile beyaza boyanmıştır. Vaaz kürsüsü de minber gibi yağlı boya ile beyaza boyanmış belli yerlerinde yeşil yağlı boya kullanılmıştır.

Pencereler içten yuvarlak, basık kemerli ve kare planlı olup farklılık arz etmektedirler. Mihrabın sağ ve solundaki dışındaki pencerelerde süsleme yoktur. Bu pencerelerin sağ ve sol duvarında kalem işi tekniği ile çizilmiş naturalist üslüplu karanfil motifi bulunmaktadır.

Harim girişi yuvarlak kemerlidir. Kapı ahşap iki kanada sahiptir. Kapının her iki kanadının ortasında dörde bölünmüş panolar dikdörtgen şeklindedir. Kapı tokmağı oldukça dikkat çekici biçimdedir.

Son cemaat mekânının tavanındaki göbek, iç içe çökertilmiş iki kareden meydana gelmiştir. Ortasında iri bir gülbezek, kenarlarında meander motifinin geçtiği ahşap süsleme ile detaylandırılmıştır. Harim tavanındaki yoğun ahşap süsleme son cemaat yerinin tavanında görülmemektedir. Bununla birlikte duvar yüzeylerinde zengin bezeme programı mevcuttur.

Kuzey cephedeki süslemeler giriş açıklığının doğu ve batısında simetrik ve aynı şekilde bir düzen izlemektedir. Mihrabiyeler, yarım daire şeklinde bir niş olup kenarları alçı silme ile düzenlenmiştir (R. 48). Mihrabiye kavsarasında ortada bir vazo içinde meyve ve çiçek natürmort edilmiştir. Kenarlarında birer rûmi motif yer alır. Kavsaranın alt kısmındaki iki kanatlı perde, ortasında çiçek bulunan bir fiyonkla tutturulmuş mihrabın kenarlarından aşağı doğru inmektedir. Işık-gölge oyunları ve renk tonlamaları ile perdeye kıvrım verilmiştir. Mihrabiye silmelerinin kenarından yapraklı bir süsleme kavsara hizasına kadar devam eder. Sonrasında kıvrık dallar sıralı bir şeklinde mihrabiye üstünde iç içe geçerek altı boşluk oluşmuş buralara da natürmortlar işlenmiştir. Devamında kıvrık dalların bulunduğu, ortada naturalist üsluplu yapraklı çiçekler resmedilmiştir. Kenarlarında kapı tarafınki kâse içinde meyve ve yaprak, diğer tarafta vazo içinde çiçek natüralist üslüpla çizilmiştir (R. 48).

Kuzeydeki alt sırada yer alan pencerelerin kenarlarını yaprak motifi çevrelemektedir. Alt ve üst pencere arasındaki kenarları alçı silme ile geçilmiş madalyonda, vazo içinde naturalist bir şekilde resmedilmiş yapraklar arasında güller yer alır. Üstteki küçük dikdörtgen biçimli pencerenin üzerinde kıvrık dalların ortasında vazo içinde çiçek bulunur. Kapı, mihrabiye ve pencere arasındaki boşluklarda birer olmak üzere, içinde naturalist üslupla çizilmiş yapraklar arasında gül demeti bulunan üç vazo yerleştirilmiştir.

Son cemaat yerinin iç kemerlerindeki madalyonlarda tek kubbeli iki minareli, iki kubbeli üç minareli, üç kubbeli iki minareli cami tasvirleri yer alır (R. 47)

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Kuzey cephede, harim açıklığının üzerinde yan yana dikdörtgen hafif çökertilmiş iki mermer levha yer almaktadır. Levhalar içinde, celî sülüs hatla yazılmış, iki satırdan oluşan kitâbe bulunmaktadır. Kitâbedeki her bir satır kartuş içindedir (R. 49).

Caminin İnşâ Kitâbesi

عَمَّرَ هذاالجامِع
درويش اغا في سنة ١٠٢٢

Ammera haze'l cami'
Derviş Ağa fi seneti 1022.

İnşâ kitâbesinin dili Arapça olup, "bu cami Derviş Ağa tarafından H. 1022 (M. 1613-1614) tarihinde inşâ ettirildi" yazmaktadır.

Tamir Kitâbesi

İnşâ kitâbesinin yanında yer almaktadır. Dikdörtgen mermer levha üzerinde kartuşlar içine alınmış iki satırdan oluşmaktadır. Kartuşlar ve celî sülüs hatlı yazılar sarı renge boyanmıştır (R. 50).

كُروهُ مسلميندان صرف دينآر
اولوب بو معبده نوذيب اعمارسنه ١٢٨٧

Güruh-i müsliminden sarf-ı dinar
Olup bu mâ'bede nev zîb-i imâr sene H.1287

Tamir kitâbesinde caminin, Müslüman cemaatten toplanan parayla 1870-1871 tarihinde, yeniden imâr edilerek süslendiği yazılmıştır.

İnşâ kitâbesindeki H. 1022 (1613-1614) tarihi, caminin 1613-14 yılında yapıldığını bildirmektedir. Diğer kitâbedeki, H. 1287 yılında olup, miladi 1870-71 yıllara tekâbül etmektedir. Buna göre H. 1022'de yaptırılan cami, H. 1287'de tamir geçirmiştir.

Caminin inşâ ve tamiri arasında 257 yıl bulunmaktadır. Bu kadar uzun bir zaman dilimi içinde caminin birçok kez tamir ve bakımdan geçmiş olması muhtemeldir. Caminin ilk yapıldığı dönemden oldukça farklı olduğunu düşünmekteyiz. Ayrıca yapıda yer alan süslemeler XVII. yy.'ın ilk dönemini yansıtmamaktadır. Caminin bugünkü süslemeleri, XVIII. ve XIX. yüzyıl özelliklerini taşımaktadır.

Minare Kitâbesi

Minare kitâbesi, minarenin giriş kapısı üzerinde dikdörtgen bir levhada kartuşsuz bir şekilde düzenlenmiş olup, üç satırdan oluşmaktadır. Yazılar celî sülüs hat ile yazılmıştır. Yazılar, sarıya boyanmıştır (R. 52).

حق تعالي ميسّر ايلدي بو مينارييي
اوقنور ازاني شريف زيكري سبحاني
عايش خانم روحچون فاتيحه سنة ١١٥٤

Hâk Teâlâ müyesser eyledi bu minareyi
Okunur ezan-ı şerif sübhânı
Ayşe Hanım rûhuçün Fâtiha. Sene H.1154 (1741-1742)

Minare, H. 1154 (1741-1742) senesinde Ayşe Hanım tarafından yaptırılmıştır. Cami ve minarenin inşâ tarihi arasında, 132 yıl vardır. Caminin tamir geçirdiği H. 1287 tarihinde minaresi mevcuttur.

1.1.1.5. Kocaömerli Köyü Camii

Bulunduğu Yer

Cami Kocaömerli Köyü içinde, Dutlu sokakta yer almaktadır.

Plan ve Kesit

Kocaömerli Köyü Camii, kare planlı olup bir harimden, kuzeydoğu ve güneybatı köşesinde olmak üzere, iki minareden, ayrıca kuzey ve batı cephelerinde olmak üzere birer son cemaat mekanından oluşur. Cami avlusunun kuzeyinde içinde abdest alma yerleri doğusunda eskiden medrese olarak kullanıldığı söylenilen iki oda ve bir de tuvalet bulunur.

Caminin tüm cepheleri içten ve dıştan tamamen sıvalı vaziyette olduğundan kullanılan malzeme hakkında bir fikir edinemedik. Bunun yanında kuzey cephedeki son cemaat yeri, yakın zamanda duvarla kapatılmıştır. Duvar kalınlığının daha ince olmasından mütevellit tuğla malzeme kullanıldığını düşünülmektedir. Camiyi, kuzey ve batı cephelerinde ahşap saçak, güney ve doğu cephelerini iki sıra taş saçak çevreler. Cami dört yöne kırma çatılı olup, üzeri marsilya kiremit ile kaplanmıştır (R. 53-55).

Kuzey ve batı cephelerinin ortasında yer alan yuvarlak kemerli iki açıklıktan kare planlı harime girilir (R. 56). Duvarların her birinin uzunluğu yaklaşık olarak 11 m.'dir (Ç. 5). Harimin üstü düz ahşap tavanla kaplıdır. Ortada, çökertme olarak düzenlenmiş büyük bir göbek motifi bulunur (R. 58).

Kadınlar mahfili "U" biçiminde olup, güney duvar hariç, harimi kuşatır. Mahfil, doğu ve batı yönünde üçer, kuzeyde dört ahşap sütun üzerine oturtulmuştur. Yukarıya kadar devam eden ahşap ayaklar doğu ve batıda dört kuzeyde üç kemerle birleşir. Eskiden silidirik formlu mahfil sütunları, 1950'li yıllarda yapılan tadilattan sonra sütunların etrafına ahşap malzeme ile kaplama yapılarak dört köşeli bir görünüm verilmiştir. Mahfil sütunlarının, tavanda kemerle birleştiği bölümlerde madalyonlar mevcuttur (R. 57). Mahfil korkulukları ahşap tırabzanlı olup, mahfil çıkması yarım daire şeklindedir.

Mihrap, güney duvarının ortasında yer almaktadır. İki kenarında dikdörtgen kaideye oturtulmuş sütunçeler dikdörtgen prizma biçimli olup, korint tarzda başlıkla sonlanır. Silmelerle çevrili mirap nişi, yarım daire formundadır. Kavsarası ise çeyrek küre şeklindedir (R. 59).

Minber, mihrabın sağındaki pencerenin yanına konumlandırılmıştır. Oldukça sadedir. Aynalık bölümünde on tane çıta boyuna olarak yerleştirilmiştir. Köşk kısmının üstünde küçük konik şeklinde bir külah bulunur (R. 60).

Vaaz kürsüsü mihrabın sol tarafında mihrap duvarı üzerinde doğu duvarına yakın şekilde konumlandırılmıştır. Kürsü gövdesi yarım daire formunda, ayağı aşağıya doğru daralan konik görünümde ve duvara sabitlenmiş vaziyettedir (R. 61).

Mihrabın iki kenarındaki pencere açıklıkları içten basık kemerlidir (R. 62). üst sıradaki pencereler yuvarlak formlara sahip, öküzgözü pencere olarak düzenlenmiştir. Diğer pencere açıklılarının tamamı yuvarlak formludur.

Kuzeydeki altı sütunlu bir son cemaat yeri etrafı duvar ile örülerek kapatılmış ve kapatılan duvar üzerine dört pencere açılmıştır. Kapatılan kemer açıklıkları yuvarlak formdadır ve dikdörtgen kaidelere oturan sütunların başlığı, dor tarzındadır. Camiin, kuzeybatıdaki duvar paralel şekilde kapatılmıştır ve dışarıdan pahlı bir görünüm verilmiştir. Son cemaat mekanının doğu duvarında dikdörtgen biçimli minare giriş açıklığı bulunmaktadır. Kuzeydeki harim giriş açıklığının doğusunda mihrabiye yer alır. Son cemaat yerinin tavanı ahşap malzeme ile kaplıdır.

Caminin eski giriş yeri batı cephesindedir. Bugün bu giriş kapısını bayanlar kullanmaktadır. Batıdaki son cemaat mekânı silindirik formlu, dor başlıklı üç sütun üzerine oturmuş olup, yuvarlak formlu dört kemer açıklığına sahiptir. Buranın etrafı alçak duvarlarla çevrilmiş olup, balkon görünümü verilmiştir. Tavan düz ahşap

malzeme ile kaplıdır. Eski minare batı cephesinin güney doğrultusunda olup, kare şeklindeki kürsüsü ve 2 m. yükseklikteki silindirik gövdesi, batı beden duvarına vaziyettedir. Minare gövdesi ahşap olup, üzeri sıvayla kaplanmış ve boyanmıştır. Minarenin kaidesindeki açıklıktan içeri bakıldığında ortada biraz büyükçe ahşap direk etrafıda uzunlamasına yedi ahşap aksam bulunmakta, ortadaki direk hariç yedi direğin arası kabayonu taşla örüldüğünü görülmektedir. İçte ahşap bir merdiveni vardır. Minarenin gövdesinin tamamının ahşap olduğu pencere açıklığındaki dökülmüş malzemelerden anlaşılmaktadır (R. 63).

Yapının kuzeydoğu köşesinde yeni minare bulunmaktadır. Alçak bir kare subasman üzerinde sekizgen kürsü yükselmektedir. Pabuçluk silindirik formdaki gövdeyle birleşir. Gövde üzerinde biri alt diğeri üstte olmak üzere iki bilezik bulunur. Minare gövdesinin, güneye bakan kısmında aralıklı olarak düzenlenmiş altı adet mazgal pencere, pabuçluk üstünden şerefe altına kadar simetrik bir şekilde yerleştirilmiştir. Minare şerefesinin altı mukarnas dolguludur. Şerefe korkulukları ajur tekniğiyle yapılmış panolardan oluşur. Petek, camekanlı konik bir külahla örtülüdürr (R. 64).

Süsleme Özellikleri

Kocaömerli Camii'nin süslemeleri; tavan, mihrapta yoğunlaşmıştır. Harim tavanın ortasında hafif çökertilmiş, iç içe geçmiş kare görünümlü bir göbek motifi yer alır (R. 58). Göbek motifinin her bir bölümü kalem işi tekniğiyle işlenmiştir. Göbek üzerinde, dıştan içe doğru dört bordür yer almaktadır. Dıştaki bordürde üçgenimsi bir süsleme görülür. İçte kalan iki bordürde naturalist üslupla çizilmiş sarmaşık görünümlü birbirleriyle bağlantılı yapraklı çiçek süslemeleri yer alır. İçte kalan bordürde ise meander motifi bulunmaktadır. Ortada kare içinde bulunan yuvarlak bordürde gülbezek benzeri yaprakları iç içe geçmiş çiçek motifi yer almaktadır. Bu motifin her bir yaprağı çiçek, yaprak gibi bitkisel süslemelerle doldurulmuştur. Karenin köşelerinde birbirleriyle bağlantılı sarmaşık düzeninde naturalist formda yapraklı çiçekler ve köşebentler tezyin edilmiştir. Genel olarak göbek motifinde yaprak, çiçek gibi bitkisel, üçgen, yuvarlak, baklava dilimi, zig zag gibi geometrik unsurlar görülür. Süslemede kırmızı, yeşil, lacivert, mavi, sarı renkler hâkimdir.

Duvarlardaki metal madalyonlar önceden duvar üzerine yazılmışken, geçirdiği tamirattan sonra bunlar boyanmış yerine hazır levhalar yerleştirilmiştir. Madalyonlarda celî sülüs hatla *"Allah, Muhammed, Ebubekir Hüseyin, Osman, Ali"* lafızları yazılıdır.

Mihrap kavsarası vazolu çiçek ve etrafında birbirleriyle bağlantılı sarmaşık görünümlü yapraklı çiçeklerle bezeli olup kavsarası sıralı bir şekilde düzenlenlemiş perde püskülleri ile sona ermektedir. Mihrap nişinin içerisinde iki kanat şeklinde püsküllü perde motifi aşağıya doğru inmektedir. Kavsaradan mihrap nişinin ortasına kadar sarkan büyük bir püskül sarkmaktadır. Perdenin üst kısımlarında da püsküller yer almaktadır. Nişin ortasına perde kanatlarının doğrultusunda, sağ ve solda olmak üzere simetrik şekilde birbirleriyle ince dallarla bağlanan yapraklı üç çiçek motifi tezyin edilmiştir. Perde motifinin altında nişi enlemesine kaplayan kubbe, onun altında yeşil dağlar içinde yükselen kubbeli, tek minareli bir cami tasviri yer almaktadır. Mihrap kavsarası ve nişinde kahve, yeşil, turuncu, sarı, pembe renkleri hakimdir. Nişin iki kenarlarında üzerinde kabartma çiçek motifi bulunan kare kaidelere oturmuş yivli gövdeli, korint başlıklı sütunçe bulunmaktadır. Başlıkların üstündeki vazo biçimindeki kaselerin içi meyve ile doludur. Nişin üstündeki kısım kısım alçıdan kabartma olarak yapılmış yoğun akant yaprağı ve kıvrık dalların hakim olduğu süslemeler ve kenarlarda aşağıya doğru uzanan üzüm motifleri yer almaktadır. Bu motiflerin arasındaki dikdörtgen biçimli alanda, Âl-i İmran Sûresi 37. âyetin*"Küllemâ dehale"* şeklinde başlayan bölümü mihrap üstü yazısı olarak sülüs hat ile meşk edilmiştir. Tavanın mihrap üstündeki bölümünde üç, kuzeydeki mahfil çıkmasının üstünde iki kare çerçeve içinde çıtalarla yapılmış yıldız, üçgen motifleri görülmektedir. Bahsedilen motifler, Kınık'taki diğer camilerdeki motiflerle benzerlik gösterirler.

Kuzeyde bulunan, son cemaat yerinin ortasındaki göbek motifi kare şeklinde hafif çökertilip, ahşap çıtalarla baklava deseni oluşturulmuştur. Dış cephede pencere açıklıkları düzgün kesme taştan yuvarlak kemerlidir. Pencere kemerlerinin ortasında kilit taşı bulunur.

Yuvarlak kemerle yapılmış batı girişindeki kapının üstünde celî sülüs hat ile *"Ya müfettiha'l ebvâb iftah lenâ hayra'l bâb"(Ey kapıları açan, bize hayır kapılarını*

aç) yazar. Kuzeydeki mihrabiyenin üstünde, Bakara Sûresi'nin 149. âyetinin *"Yüzünü Mescid-i Haram'a çevir"* mealindeki bölümü Arapça olarak yer alır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Camiin Kuzeydeki cümle kapısının üzerinde Kareye yakın dikdörtgen levha halinde mermer bir kitabesi bulunmaktadır (R. 65). Kitâbenin aslı kabartma özensiz bir sülüs hatla yazılmış üç satırdan meydana gelmektedir. Ancak kitâbenin üzerinde ne zaman olduğunu tesbit edemediğimiz, siyah boyayla ikinci bir tamir metni yazılmıştır. Bu sonucusu orijinal metnin üzerinden geçilmek suretiyle değil, onu yanlış okumak suretiyle adeta yeniden yazmak şeklinde ortaya çıkmıştır. Sonradan yazılan siyah yazı nedeniyle orijinal kitâbenin tarih kısmını net okuyamadık. Biz bu iki metne ayrı ayrı yer vereceğiz.

Orijinal Kitâbe

Ta'miri hâze'l-ca	**تعمير هاذ الجا**
mi'-i şerîf	**مع شريف**
Sene H. ..32	**السنه ٣٢..**

Sonradan Yazılan Kitâbe

Ta'miri hâzihi'l-ca	**تعمير هاذه الجا**
mi'-i şerif	**مع شريف**
Fî hâzihi's-sene	**في هذه السنه**
1953	**١٩٥٣**

İkincisinin grametik hatalarına rağmen her iki metin Arapçadır. İkincisindeki 1953 tarihi açıkça okunmakla birlikte oriinal metindeki tarih okunamamıştır. Orijinal kitabe bu yapıya ait olmadığı için mi böyle bir tercihte bulunuldu yoksa o bütünüyle hatalı okunarak mı bu ikinci metin ortaya çıktı bunu anlamak güç ise de biz onun hatalı okuma ve yazmaktan kaynaklandığını düşünüyoruz. Diğer taraftan müftülükçe camiye konulan beratta 1617 tarihinde yapıldğı belirtilmiştir. Bununla birlikte tamirine ilişkin herhangi bir malumat yoktur. Ancak biz yukarıdaki tamir metinlerinden hareketle onun geçen asırda ve öncesinde tamir geçirğini söyleyeblirz. Nitekim 1953 yılında Edirne'den gelen bir ustanın camiyi tamir ettiği köyde söylenmektedir.

Kocaömerli Camii'nin üst kat pencerelerin birinde ve kuzeydeki son cemaat yerinde bir köşeye konulmuş olarak iki kitâbeyle karşılaşılmıştır. Bu durum, camiin eski kitâbelerinden olduğunu düşündürmüş olsa da, okunulduğunda sebil ve çeşme kitâbeleri olduğunu görülmüştür.

Kocaömerli Camii'nin Bünyesinde Tesbit Edilen Çeşme Kitâbeleri

Sebil Kitâbesi

Sebil kitâbesi dikdörtgen biçimli olup, iki bölüme ayrılmıştır. Kitâbe içindeki yazılar, kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbe, tarih kaydı ile birlikte beş sıradan meydana gelir. Her bir satır kartuş içine alınmıştır (R. 66).

يابوپ بو جشمه ابي سبيلي بي روان اولسون
اچنلرحمد ايدوب حق دعايه مبتلام اولسون
بو خيرات صاحبي يا راب ايكى علامده شاد اولسون
عرب اغاذاده محمد اغا اكّا جنت مقام اولسون
سنه ١٢٥٤

Yabup bu çeşmey-i âb-ı Sebil-i bî revan olsun
İçenler hamd idüp hakka Duâya mübtelam olsun
Bu hayrat sahibi yâ Râb İki alemde şâd olsun
Arap Ağazâde Mehmed Ağa Âna cennet makam olsun
Sene H.1254

Kitâbe bir sebile aittir. Arap Ağazâde tarafından H. 1254 (1838-1839) yılında yaptırılmıştır. Sebilin bulunduğu yerle ilgili bir bilgi yoktur.

Çeşme Kitâbesi

Dikdörtgen bir taş üzerine kabartma sülüs hatlı olarak düzenlenmiş, dört sıradan oluşmuştur (R. 67).

عموم مسلمیندن جمع اولب در
احیم دینار احلتتام اولدي
بو جشمه بعنا یة القادر المختار
سنه ١٢٠١

Umûm-i müsliminden cam'i dira-
him dinar ihtitâm oldı
Bu çeşme bi-inâyeti'l kadir-i'l Muhtar
Sene H.1201

Çeşme H.1201 (1786-87) yılında, halktan toplanan para ile yaptırılmıştır. Çeşmenin nerde olduğuna dair bir bilgi bulunmamaktadır. Ayrıca bu kitâbe Kocaömerli Köyü çevresindeki en erken tarihli kitâbedir.

1.1.1.6. Karadere Camii

Bulunduğu Yer

Karadere Camii, Kınık'a 24 km. uzaklıktaki Karadere Köy merkezinde, Camiönü Sokak Küme evler mahallesinde yer alır.

Plan ve Kesit

Karadere Camii, kuzeyden güneye; doğudan batıya eğimli bir arazi üzerine inşâ edilmiştir. Cami, kare planlı bir harim, batıda son cemaat yeri, güneydoğu köşede yer alan bir minareden meydana gelmektedir (Ç.6), (R. 68-71). Caminin batı cephesini küçük bir avlu çevrelemektedir. Avlunun kuzeybatı duvarında abdest almak için yapılmış şadırvanlar yer alır. Caminin kuzey cephesinden doğu istikametine doğru zemin boyunca uzanan tahmini derinliği 1 m. olan mazgal yerleştirilmiştir. Şadırvandan akan atık sular bu mazgal yoluyla cami dışına tahliye edilmektedir.

Cephelerde genelde kabayonu taş, köşelerde düşey biçimde düzgün kesme taştan köşe taşları kullanılmıştır. Batıdaki cephe hariç diğer üç cephe, tek sıra düz tuğla saçaklıdır (R. 68). Caminin üzeri kırma çatılı olup, üzeri marsilya kiremitle kaplıdır (R. 71).

Batı cephesindeki son cemaat yerinden harime giriş sağlanır. Harim, kare planlı olup duvarları zengin bir süsleme programını haizdir (R. 72). Harimin üstü plastik bir tavan ile kapatılmış olup, oldukça sade bir görünümdedir.

Giriş kapısına bakan merdivenler aracılığıyla kadınlar mahfiline çıkılır. Mahfili destekleyen üç demir ayak vardır. Mahfil, harimdeki kuzey duvarının tamamını kaplamaktadır. Mihrap aksına bakan mahfil çıkması yarım daire şeklindedir. Mahfil tırabzanları ahşaptandır (R. 73).

Mihrap, güney duvarının ortasında yer alır. Yarım daire niş şeklinde olup, çeyrek küre biçiminde kavsaraya sahiptir. Kavsara ve nişin içi süslemelidir. Kenarlarda ahşap malzemeli sütunçe süsü verilen bir düzenek, mihrabın yarısında sona erer. Bu düzeneğin üst kısmı lambalık şeklinde düzenlenmiştir (R. 76).

Minber güneybatı duvarında batı duvarına bitişiktir. Oldukça sade ve gösterişsizdir. Minber köşkü külahla örtülüdür (R. 77).

Vaaz kürsüsü harimin, güneydoğu köşesinde yer alır. Ahşap malzemeden yapılmış, yarım daire şeklindeki gövdeye sahiptir. Duvara sabitlenmiş kürsü ayağı konik bir görünümdedir. Batı yönüne bakan merdivenler güney duvarının aşağısındaki sekiye oturtulmuştur (R. 78).

Caminin üst cephelerinde; doğuda bir, güney cephesinde ikişer tane öküzgözü pencere, batıda dikdörtgen çerçeveli bir tane açıklık bulunur. Alt sırada doğuda ve batıda bir, güneyde; mihrab sağında ve solunda birer tane yuvarlak kemerli ve kuzeyde bir tane dikdörtgen açıklık yer almaktadır.

Dıştaki pencerelerin lento ve söveleri düzgün kesme taştandır. Tüm pencere açıklıkların üzeri, taş hatıllıdır. Yuvarlak kemerli pencerelerin üzerinde, yine yuvarlak formda taştan hafifletme kemerleri ve kemerlerin ortasında üzerinde kabartma ay-yıldız motifi olan kilit taşları yer alır (R. 80).

Harim giriş açıklığı düzgün kesme taştan yuvarlak kemerlidir (R. 79). Kemerler iki yanında silme ile dekore edilmiştir. Kilit taşında ise ay-yıldız motifi yer alır. Üzeri yağlı boya ile boyanmıştır. Tek kanatlı demirden yapılmış kapısı yapıya göre oldukça basit kalmıştır.

Kınık'taki camilerin tamamına yakınında son cemaat yeri kuzeyde bulunur. Karadere Camii'nin son cemaat yeri batı cephesinde yer alır. Aslında camiin asıl düzeninde son cemaat yeri yoktur. Bugün, son cemaat yeri olarak nitelendirebileceğimiz bu bölüm, yakın tarihlerde tuğla malzeme kullanılarak inşâ edilmiş olup, 5x9 m. ebatlarında, dikdörtgen planlı ve fevkâni düzendedir. İkinci kata hem kuzeybatı köşesindeki sonradan yapılmış olan kapıdan, hem de kadınlar mahfilinin kuzeybatı duvarından açılan kısımdan ulaşılmaktadır.

Batı cephesinin sonradan yapılan kısmının alt katında kapının solunda bir, sağında dört, üstte ise beş pencere bulunur. Son cemaat yerinde dış duvarda büyük pencereler açılarak daha aydınlık bir mekân oluşturulmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda bu pencereler camekân izlenimi de vermektedir.

Caminin güneybatı cephesinin köşesindeki minare sonradan yapılmıştır (R.81). Avlu dışındakalan minare, kare bir kaide üzerinde sekizgen kürsü yer alır. Pabuçluk konik şekillidir. Kürsü ve pabuçluk düzgün kesme taştan yapılmıştır. Bu

kısımda bir bilezik vardır, diğer bilezik ise şerefe altındadır. Minarenin doğu istikametinde kürsüde ve pabuçlukta bir, gövdede beş mazgal pencere bulunur. Şerefenin altında üç sıra mukarnas süsleme vardır. Şerefe korkulukları ajur tekniği ile işlenmiştir. Petek konik bir külahla kapatılmıştır.

Süsleme Özellikleri

Yapıda Harim duvarında yoğun bir tezyinat kompozisyonu göze çarpar. Harime girişte karşıda kalan duvar doğu duvarı üzerinde günümüz harfleri ile *"Cami, şerif boya tamiri 1941 Boyacı ve Kalemkâr Kâmil"* yazılmıştır (R. 74). Tavan ve kadınlar mahfilinin duvarları hariç her yer bezeme programına dâhil edilmiştir. Sonradan eklenen bölümlerde süslemeler bulunmaz. Zaman içinde camide yapılan badana işleriyle bazı motifler kireç altında kalmıştır.

Batı duvarı süslemeleri, kapının menteşeli bölümünden başlar (R. 75). Yeşil tonlarıyla düzenlenmiş zemin üzerine üçer rumi ve palmet motifleri yapılmıştır. Zeminden sonra oluşan boşluklar beyaz renkte olup, yarı stilize karanfiller çizilmiştir. Burada bulunan pencerenin kenarları iki sıra bordürler geçilmiştir. Pencere açıklığının üzerinde iç içe geçmiş kıvrık dalların hâkim olduğu bir süsleme görülmektedir. Pencerenin diğer kenarındaki yeşil zemin üzerinde yarı stilize edilmiş dört ve beş yapraklı iki çiçek motifi, lale ve karanfil motifleri yer alır. Ardından minberin olduğu kısım gelir. Minberin bulunduğu yerde, açık kahve üzerine koyu kahve ve beyaz renkleriyle iç içe geçmiş zemin süslemesi görülür. Üst sıradaki, öküzgözü pencerenin içi de aynı şekilde boyanmıştır. Pencerenin etrafını koyu kahve renkli yuvarlak bir bordür geçer.

Kadınlar mahfilinin tabanının altındaki duvar yüzeyinin batı, kuzey ve doğusunda bir şerit halinde devam eden motif mahfil balkonunun nihayet bulduğu yerde sona erer (R. 73). Kapının sağında kalan batı duvarının ortasına gelen kısımda mavi renkli dört çiçekten oluşmuş yapraklı bir çiçek motifi bulunur. Kuzey duvarı ve mahfil merdivenlerinin başladığı yerde tam ortada kalan yerde palmiyevâri yapraklı beyaz çiçekli kısmen boyası dökülmüş bir motif göze çarpar. Merdivenden sonraki bölümün duvarı ortalanarak enine dikdörtgen sarı zemin üzerine yan yana gelecek şekilde yapraklı ve çiçekli motiflerle bezelidir. Burası kısmî olarak kireç altında kalmıştır. Mahfilin doğu bölümüne kalan duvarda aynı şekilde bu kısma ortalanmış sarı zemin üzerine enine dikdörtgen ve köşelerde motifler bulunan içinde yan yana

üç çiçek deseni yer alır. Kadınlar mahfilin tabanının yanlarını, ahşaptan burma şekilli şerit geçmektedir.

Üst sırada bulunan öküzgözü pencerelerinin, süslemelerinin tamamı aynıdır (R. 72). Bu pencerelerin kenarını sıva üzerine kalem işi tekniğiyle yapılmış yarı stilize edilmiş yapraklı lale motifi kuşatmaktadır. Alt pencerelerdeki süslemeler ise farklılık gösterir. Batı ve doğu alt penceresinin üstündeki kalem işi tezyînâtlar aynı (R.74,75), güney duvarındaki pencerelerdeki tezyînât süslemeleri de birbirlerinin aynısıdır (R. 72). Her ne kadar doğu, batı aynı güney farklı gibi olsa da aslında bu süslemeler oldukça benzerdir. Alt pencere açıklarının üst kısmı akant benzeri yaprak ve kıvrımlı dalların tezyin edilmesiyle hareketlendirilmiştir.

Harimde, kuzey cephe hariç; üç duvarda âyet, hadis ve lafızlardan oluşturulmuş hat süslemesi oldukça göz alıcıdır.

Doğu duvarında, güneyden kuzeye sırayla üstte; *"Hüseyin, Ömer, Ali, radiyallahü anh"* altta; *"Accilü bi's salâti kable'l fevt ve accilü bi't tevbeti gable'l mevt"* celî sülüs istif üstünde *(vakti geçmeden namaz kılmakta acele edin ve ölüm gelmeden önce tevbe etmekte acele edin.);* Enbiyâ Sûresi, 107. âyet olan *"ve mâ erselnâke illâ rahmetiten-lil âlemîn." (Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.)*; Nisâ Sûresi 103. âyetin bir bölümü*"İnne's-sâlâte kânet ale'l mü'minîne kitâben mevkûten (Şüphesiz namaz, belirli vakitlerde mü'minlere farz kılınmıştır.)*celî sülüs hatla yazılmıştır. Âyet ve hadisler duvar üzerine düz bir şekilde yazılmışken, "*Hüseyin, Ömer ve Ali*" isimleri, bir madalyon içine alınmış, madalyon kenarları yarı stilize yapraklarla kuşatılmıştır (R. 74).

Mihrap duvarı doğudan batıya doğru sırayla üstte hepsi celî sülüs hatla; *"Ya kâdıye'l hâcât"* (Bütün ihtiyaçları yerine getiren); Celî sülüs*"Muhammed"*, Kalem Sûresi 4.âyet, *"ve inneke le'alâ hulukin azîm."(Şüphesiz yüce bir ahlâk üzeresin.) ve "Allah"* lâfzı; mihrap köşeliklerinde ise *"lâ ilahe illallah"* ve *"Muhammeden Rasûlullah"* yazılmıştır. Mihrap duvarının alt kısımda;*"Esselâtü imadüddin femen ekamihe fekad ekâmeddine femen terakehe fekad hedemeddine"(Namaz dinin direğidir. Kim onu ayakta tutar ve her kim onu terk ederse dinini yıkmış olur.)* hadisi yer alır. Devamında celî sülüs hatlı*"Ya hâfız","Allah"* lâfızları hâkkedilmiştir (R.72).

Batı duvarında; kuzeyden güneye olmak üzere, üst bölümde celî sülüs hat ile *"Ebubekir, Osman, Hüseyin"* altta ise; Fetih Sûresi 1. âyet; *"innâ fetahnâ leke fethan mübînâ (Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih* verdik), Mülk Sûresinin birinci âyeti *"ve hüve alâ küllî şey'in kadîr." (O, her şeye gücü yetendir.)"El Kâsibu Habibullah" (Çalışıp kazanan Allah'ın sevdiğidir.), "Ya Hazreti Bilal Habeşi*" yazılmıştır (R. 75).

Camiin iç süslemelerinde âyet ve hadisler düz bir şekilde yazılmıştır. Cihar-ı yâr-ı Güzin levhaları, sıva üzerine yapılmış madalyonlar içinde olup, madalyonların kenarları sıva üzerine yapılmış kalem işi süsleme ile yarı stilize şekildeki kıvrık dallı yapraklar veya çiçekli yapraklar ile tezyin edilmiştir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Caminin inşâ kitâbesi, tamir kitâbesi bulunmamaktadır. Avlu girişinin sol tarafında kırmızı renkli metal bir levha üzerinde "Karadere Köyü Camii Y.T 17. yüzyıl" yazmaktadır. Ayrıca harimde yer alan Kınık Müftülüğüne ait dikdörtgen çerçeveli "cami ibadete açılış beratı" içinde "yapılış tarihi 17. yüzyıl" olarak geçmektedir.

Karadere Cami Kınık'taki diğer tarihi camilerle plan açısından hemen hemen benzerlik gösterse de diğer camilerdeki gibi bir son cemaat yerinin olmamasıyla, minarenin avlu dışında inşâ edilmiş olması ve cami beden duvarına mesafeli konumlandırılmasıyla farklılık arz eder. Ayrıca minare ve camii birbirleriyle bütünlük içinde değildir.

Caminin pencerelerindeki kilit taşları üzerinde yer alan ay-yıldız motifli kabartma süslemeler 19. yüzyılın ortalarından itibaren görülmektedir. Caminin 17. yüzyılda yapılmış olduğunu varsayarsak 19. yüzyılın ikinci yarısından sonrasındaki bir dönemde esaslı bir tamir geçirip bugünkü halini almış olması muhtemel görülmektedir.

1.1.1.7. Poyracık Yıldırım Camii

Bulunduğu Yer

Poyracık kasabasında Budakoğlu sokakta çarşı içi diyebileceğimiz bir alanda bulunmaktadır.

Plan ve Kesit

Cami, dikdörtgen planlı bir harim ile kuzey cephedeki son cemaat yerinden, kuzeydoğu köşesinde bulunan bir minareden ve yapıyı doğu, batı ve kuzey yönlerinden çeviren avludan ibarettir. Avlu içinde imam lojmanı, şadırvan ve üç mezardan oluşan hazîre yer alır.(R. 82-85).

Caminin tüm cepheleri sıvalı olduğu için inşâda kullanılan malzeme ve yapım teknikleri hakkında bilgimiz yoktur. Alt cephelerin hemen üzerinde kuzey hariç diğer cepheleri kuşatan kat silmesiyle yapı iki kat görünüme kavuşmuştur. Üst kısımda ise tüm cepheleri kademeli üç saçak silmesi çevreler. (R. 84). Caminin üzeri, kiremit kaplı dört yöne eğimli kırma çatı ile örtülmüştür.

Harim duvarları, kuzey ve güneyde yaklaşık 12 m., doğu ve batı duvarları 13 m. uzunlukta olup kare planlıdır (Ç. 7), (R. 86). Duvar kalınlığı 75 cm.'dir. Harimi, düz ahşap bir tavan örtmektedir (R. 87).

Kadınlar mahfili sekiz ahşap sütun üzerine oturtulmuş olup, kuzey duvarının tamamını, doğu ve batı duvarlarının bir kısmını "U" şeklinde çevrelemektedir. Mahfil ahşap tırabzanla kuşatılmıştır. Mihrap aksında yarım daire formlu mahfil çıkması yer almaktadır (R. 88).

Mihrap, güney duvarının ortasına yerleştirilen yarım silindirik formlu nişten oluşur. Niş, üç taraftan silme ile kuşatılmış olup, kavsarası çeyrek küre biçimlidir (R. 89). Minber, mihrap duvarının batı köşesine yakın yerleştirilmiş olup, pencere ile mihrap arasındadır (R. 90). Vaaz kürsüsü güney duvarında yer alır ve doğu duvarına çok yakın olduğu için merdiven kısmı doğu duvarına bitişiktir. (R. 91). Kürsü gövdesi yarım daire formundadır. Ayak kısmı konik biçimli olup duvara sabitlenmiştir.

Pencereler, iki sıra olarak düzenlenmiştir. Alt sırada; doğu ve batı cephelerinde üçer, kuzey ve güney cephelerinde iki tane pencere açıklığı yer alır. Üst sırada; doğu, batı, kuzey cephelerinde, ikişer pencere açıklığı bulunur. Güney cephesinde iki kenarda öküzgözü, ortalarında bir dikdörtgen biçimli olmak üzere üç açıklık yer alır. Üst sıradaki pencereler alt pencerelere nazaran daha küçük ebatlıdır. Tüm pencereler, içte ve dışta basık formlu olup pencerelerin sövelerinde düzgün kesme taş kullanılmıştır. Dıştan tüm pencere kemerlerinde kilit taşı göze çarpar. Ayrıca kuzey duvarının üst orta kısmındaki açıklıktan mükebbireye giriş sağlanır.

Harim açıklığı, kuzeydeki cephenin ortasında, mihrap aksında olup, basık kemerlidir (R. 92). Giriş açıklığının üstündeki dikdörtgen biçimli mükebbire, alt kısımdan iki konsol ile desteklenmektedir.

Harim açıklığının doğusunda ve batısında basık formlu taş söveyle çevrili birer açıklık yer alır. İki açıklığın önünde başlayan merdiven basamaklarıyla kadınlar mahfiline ulaşır.

Dikdörtgen biçimindeki son cemaat yeri altı silindirik formdaki sütuna oturmuştur. Yedi yuvarlak kemer açıklığından doğudaki duvar örülerek, diğer açıklıklar camekânla kapatılmıştır. (R. 93). Tavanı, ahşap ile örtülüdür (R. 94).

Yapının doğu cephesinin kuzeye kalan üst kısmındaki çıkıntı yapan bir taş üzerinde "sıva 1950" yazmaktadır (R. 84). Muhtemelen ilk sıvası 1950 yılında yapılmış, sonraki dönemlerde, üzeri zaman zaman boyanmıştır.

Caminin, kuzeydoğu köşesinde kare kaide üzerinde sekizgen pabuçluğa sahip minare yer alır (R. 95). Pabuçluğun kuzey ve kuzeydoğusundaki bölümler sivri kemerli sağır niş ile hareketlendirilmiştir. Pabuçluk konik şekilde gövdeye bağlanır. Gövdenin alt kısmında bir bilezik bulunur. Minarenin güneye bakan kısmın bir mazgal pencere kondurulmuştur. Gövdenin üst kısmında bulunan şerefe altı, mukarnaslıdır. Şerefenin korkulukları ferforjedendir. Petek, konik bir külahla nihayete erer.

Süsleme Özellikleri

Poyracık Yıldırım Camii'nin süslemeleri tavan, pencerelere kenarları, mihrab, minber, mükebbire ve panolarıda yer almaktadır.

Mihrabın kavsarasında mavi bir gökyüzü, güneş, ağaç ve küçük tepelerden oluşan bir manzara tasviri bulunmaktadır. Kavsara altından başlayan perde iki kanatlı olup iki kenarından ikişer püskül sarkmaktadır. Kahverengi tonlarının baskın olduğu perde kanatlarına ışık-gölge kontrastı ile kıvrım verilmiştir. Bu bölümde kahve tonları ile mavi, sarı ve az da olsa yeşil renkleri hâkimdir (R. 89).

Mihrabın sağında ve solunda "S-C" kıvrımlı dalların oluşturduğu volütlerin ortasında vazo içinde gül demeti bulunan alçı malzemeli kabartma süslemeler, kavsara hizasına kadar devam eder. Kavsaradan itibaren daha girift biçimle "S-C" kıvrımlı dallar mihrabın tepesini kuşatarak üstteki pencerenin kenarlarındaki kabartma kıvrık dalların alt kısımda oluşturduğu uzantı ile birleşir. Kıvrımlı dalların

arasında yer yer kabartma çiçek motifleri de kullanılmıştır. Bahsetiğimiz süslemelerin ortasında, dikdörtgen biçimli levha bulunur. Levha çerçevesinin iç ve dış kenarı burgu şeklinde olup, yumurta-ok silmesi (inci dizisi) ile geçilmiştir. Köşelere ise barok karakterli yapraklar yerleştirilmiştir. Levha içinde sülüs hatla, mihrap âyeti olarak da bilinen "*Küllâma*" ifadesi ile başlayan Âl-i İmran Sûresi, 37. âyetinden bir kesit yer alır. Mihrabın sağ üst tarafında kalan büyük kartuşta "Allah" onun altındaki küçük kartuşta *"Talha"*, sağdaki kartuşta *"Muhammed"*, onun altındakinde ise *"Ebu Ubeyd"* lafızları sülüs hat ile yazılmıştır (R. 89).

Minberin süpürgelik kısmı, dikdörtgen üç panodan oluşur. Aynalık ise büyük bir üçgenden meydana gelir ve buradaki süslemeler, yoğun bir kompoziyon örgüsü barındırır. Oyma tekniği ile yapılmış uçları volütlerle sonlanmış kıvrık dal ve yapraklarların teşkil ettiği bezeme programının ortasında yine oyma tekniğinin kullanıldığı, içi geometrik süslemeyle bezeli büyükçe bir dairesel motif yerleştirilmiştir (R. 90). Minber merdiveni, köşk korkuluğu ve köşk kapısı ajur tekniğiyle ile yapılmıştır. Köşk korkuluklarının üstü sıralı şekilde palmet motifiyle geçilmiştir. Kitâbelikte, nesih yazıyla *"Bismillahirrahmanirrahim"* yazmaktadır. Minber tepeliği, palmet ve kıvrık dallardan meydana gelen süsleme programına sahiptir. Köşkün üzeri soğan biçimli kubbe ile örtülüdür.

Vaaz kürsüsü, ahşap malzemelidir. Dikdörtgen ahşap panolardan oluşan korkuluklarda altın sarısı, kahve, kızıl ve mavi renkleri hâkimdir (R. 91).

Tavanın büyük bir kısmı çökertilmiş ve süslemeler çökertilen alan içine yapılmıştır. Göbek motifi dışta kare, iç kısımda sekizgen formludur. Kare ve sekizgen alanın kenar bordüleri meander motifiyle çevrilidir. Kare formun köşeleri ahşap üzeri kalemişi tekniğinin kullanıldığı balıksırtı ve dairsel motiflerle bezenmiştir. İçteki bordürde mavi zemin üzerinde altın sarısı ince bir şerit ve sekizgen köşelerin birleştiği yerlerde beş küçük baklava motifi görülür. Ayrıca sekizgen formdan sonraki her bordürün kenarı ahşap motiflerin oluşturduğu saçak dizisiyle geçilmiştir. Çökertmenin ortasında konik şeklinde kubbemsi bir form yer alır. Dikdörtgen sekiz pano, araları sütun görünümlü çıtalarla desteklenerek kubbe kasnağını oluşturmuştur. Kasnaktan konik biçime geçiş sekiz üçgenin uç kısımlarının yukarı gelecek şekilde yerleştirilmesi ile sağlanmıştır. Üçgenlerin uç kısımları iç içe

geçmiş avizenin sarkıtıldığı küçük, sekizgen bir göbekle birleşir. Üçgen panoların her birinin ortasında birer kabara bulunur (R. 87).

Tavanın güney ve kuzeyinde üç kare, iki dikdörtgen biçimli beşer pano bulunur. Kare panolar iç içe geçmiş karelerden oluşmuştur. Dikdörtgen panolara kalem işi tekniğiyle sarmaşık motifi çizilmiştir.

Mahfil çıkmasının tabanında, yeşil zeminli olup ortasında çıtalarla yapılmış irice bir gülbezeği andıran motif bulunur. Motifte mavi, kırmızı, sarı, eflatun, kahve ve pembe renkleri hâkimdir. Mahfil sütunlarının giriş kapısında kalan iki kaidesi, devşirme özellikler taşımaktadır.

Harim açıklığını içine alan dikdörtgen biçimli çerçeve, kenarlarda bir sıra kaval silme takımıyla çevrilidir. Yatay konkav silmeyle sonlanan giriş açıklığı basık kemerli olup iki tarafta profilli kemer yastıklarıyla iki mermer plastere oturur. Basık kemerin tam ortasında kabartma akant motifi yer almaktadır. Kemer köşelerinde, kabartma ay-yıldız motifi yerleştirilmiştir. (R. 92). Kemerleri taşıyan iki mermer dayanak üzerinde kabartma rozet bulunur.

Kapı açıklığının üstündeki dikdörtgen formlu mükebbire tabanı ve payandaları mermer malzemeli olup bu kısımlarda bezemeler görülür. Korkulukları ferforjedendir. Payandaların dışa bakan yüzeyi akant yapraklarıyla işlenmiştir. Mükebbire tabanında, köşelerinde daire içine alınmış çiçek ve yıldız motifi ile balıksırtı süslemesine benzer unsurlar görülmektedir. Kare formun ortasında ise büyükçe bir baklava deseni onun da ortasında silmeyle geçilmiş daire içinde irice bir gülbezek yer alır. İki kenarına palmet motifi yerleştirilmiştir. Mükebbirenin dışa bakan kısmı sekiz küçük yuvarlak kemer açıklıklarına yerleştirilmiş çiçek motifi ile bezelidir. Kenarlarında birer kabartma çiçek motifi bulunmaktadır. Mükebbirenin etrafı ferforjeden korkulukla çevrilmiştir (R. 92). Mükebbirenin penceresinin üstünde yuvarlak çerçeveli etrafında kabartmalı "S-C" kıvrımlı motiflerle bezeli olan madalyonun içinde sülüs hatla *"Yâ Hazreti Bilâl Habeşi Radıyallâhu Anh"* yazmaktadır.

Son cemaat yerinin kuzeyi yedi silindirik formlu yedi sütuna oturmuş olup yedi yuvarlak kemer açıklıklığına sahiptir. Soldaki açıklık duvar örülerek kapatılmıştır. Giriş açıklığının sağ ve solundaki mihrabiyelerin üstünde yuvarlak kartuş bulunur. Sağdakinin üzerinde *"Kalellahü Teâlâ fî hadisi kutsi Anestüm*

büyüteküm ve evhaştüm büyüti"(Evlerinize alıştınız, evime yabancılaştınız.), soldakinin üzerinde *"Kale'n-nebiyyi aleyhisselam men benâ beyte'l-lillâhi Teâlâ benâ Allahû lehû beyten fil cenneti" (Kim Allah için bir mescid bina ederse Allah da onun için cennette ev yapar.)* yazmaktadır (R. 93).

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Harim giriş kapısının üzerinde iki bölüm olarak ayrılmış dört sıradan müteşekkil tâlik hatlı kitâbe bulunur (R. 96).

Caminin Tamir Kitâbesi

كهنه لمش ادي بو بيت شريف	ايتدي احيا سني تسهيل الله
شويله كيم با تمل هدم اولوب	عون حق ايله ياپلدي ناكاه
جمله نك سيعى ايله بولد وجود	ايشته بو سجده كهي جاي پناه
بش وقت چيقده دي عشقى تاريخ	فادخاوا الجنة ياعبدالله ١٣٢٤

Köhnelmiş idi bu beyt-i şerif	Etdi ihyâsını teshil Allah
Şöyle kim bâ temel hedm olub	Avn-i hâk ile yapıldı nâgâh
Cümlenin say-i ile buldu vücud	İşte bu secdegâhı cây-ı penâh
Beş vakit çık da dî aşk-î târih	Fedhulu'l cennet yâ Abdullah H.1324

Bu kitâbeye göre eski cami temelden yıkılıp yerine H.1324 (1906-1907) yılında yenisi inşâ edilmiştir. Caminin ilk yapıldığında oldukça alçak ve toprak damlı olduğu söylenmektedir.[107] O günkü şartlara göre ihtiyaç odaklı yapılmış olması muhtemeldir.

Genel itibariyle plan özellikleri açısından tipik Anadolu köy camileri hüviyetinde olsa da süslemeleri son dönem Osmanlı mimarîsinin özelliklerini taşımaktadır.

Minare Kitâbesi

Kitâbe, minarenin doğu tarafına bakan kürsüsünün köşesindeki sivri kemerli sağır nişin altında dikdörtgen bir çerçeve içinde bulunur. Sülüs olup, üç satırdan meydana gemiştir. Tarih kaydı kitâbenin üst kısmında verilmiştir (R. 97).

[107] Ekrem Hakkı Ayverdi, İstanbul Mi'mâri Çağın Menşe'i Osmanlı Mimarîsinin İlk Devri (630-805), İstanbul Fatih Cemiyeti Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1966, s.524.

سنه ١١٤٦
عَجّلُوا بِااصَّلوةِ قَبْل الفَوْتِوعَجّلُوا بِالتوْبَة قَبْلالموْتِ
بنآ الحاج محمّد تميورجي

Sene H.1146 (1733-1734)
Accilü bi's-salâti kable'l fevt ve accilü bi't tevbeti kable'l mevti.
Benâ el- Hac Muhammed Temürci

Kitâbede, "Sene H. 1146, vakti geçmeden önce namaza acele ediniz. Ölüm gelmeden önce tövbede acele ediniz. Bina eden el-Hac Muhammed Temürci (Demirci)" Arapça hadis yer almakta ve sonrasında inşâ eden kişinin adı verilmektedir.

Caminin kuzeydoğu köşesinde bulunan minare H.1146 (1733-1734) yılında yapılmıştır. Minarede bir takım değişiklikler ve düzenlemeler yapılmışsa da daha küçük forma sahip olması ilk yapıldığı dönemden izler taşıdığını düşündürmektedir.

1.1.1.8. Poyracık Yeni Camii

Bulunduğu Yer

Kınık ilçesi Poyracık Mahallesi, Cami Sokakta bulunur. Kuzey cephesindeki çevrili alanda camiin hazîresi yer almaktadır. Hazîrede, 25 mezar taşı bulunur.

Cami avlusunda sonradan yapılmış bir şadırvan yer almaktadır. Minare ve bahçe duvarının bitiştiği yerde 1945 tarihinde yapılmış dikdörtgen planlı, nişleri iki yuvarlak kemerle taçlanan, bugün kullanımda olmayan bir çeşme bulunmaktadır. Avlunun batı, kuzey, güneydoğu istikametinde üç girişi mevcuttur.

Plan ve Kesit

Cami, kare planlı bir harim ile kuzeyinde son cemaat yerinden, kuzeybatı köşesinde bir minareden ve kuzey ve doğu cephelerini çevreleyen avludan oluşmaktadır. Avlu içinde etrafı çevrili bir hazire, şadırvan ve tuvaletler yer almaktadır (R. 98- 100). Cami, taş malzemeyle inşâ edilmiş, dört yöne eğimli kiremit kaplı kırma çatıyla örtülmüştür. Kuzeydeki cephe, ahşap saçaklı; diğer üç cephe kademeli olarak, iki sıralı olarak düzenlenmiş sıvalı saçakla kuşatılmıştır.

Harim, güney ve kuzey duvarları yaklaşık olarak 10 m., doğu ve batı duvarları 11 m. olup kare planlıdır (Ç. 8), (R. 101). Üzeri, ahşap tavan ile örtülmüştür (R. 102). Tavanın ortasında sekizgen köşeli, derin bir konik şeklinde düzenlenmiş çökertme yer alır (R. 103).

Kadınlar mahfili altı direk üzerine oturtulmuş, mihrap önündeki tavandan başlayarak mahfil düzeneğine göre ayarlanmış ahşap tavan kirişine direkler tutturulmuştur. Mahfil çıkması yarım daire formundadır (R. 104).

Güney duvarının ortasına konumlandırılmayan mihrap, silindirik formlu niş şeklindedir (R. 105). Silmelerle kuşatılan nişin kavsarası basık kemerlidir.

Pencereler, iki sıra olarak düzenlenmiştir. Üsteki pencereler, her bir cephede ikişer tane olmak üzere, hepsi küçük boyutlu olup, dikdörtgen biçimlidir. Alt sırada üç, doğu cephesinde bir, batı ve iki güney cephede pencere açıklıkları dikdörtgen şeklindedir.

Minber, güney batı duvarında yer almaktadır. Ahşap malzeme ile yapılmış olup, oldukça sadedir (R. 106). Harimin güneydoğu köşesindeki vaaz kürsüsü, ahşap yarım daire biçimdeki gövde ve konik bir şekilde inen ayağa sahiptir. Merdivensiz olan kürsünün tırabzanları ahşap boyuna dikdörtgen beş panodan oluşmuştur. Yağlı boya ile boyanmış panolarda beyaz ve turuncu renkler kullanılmıştır. (R. 107).

Giriş açıklığı mihrap aksında olup yuvarlak kemerlidir. (R. 108). Açıklığın üzerinde caminin inşâ bilgilerini içeren dikdörtgen biçiminde bir kitâbe yer almaktadır. Son cemaat yeri 4x11m. ebatlarındadır. Tamamen ahşap olarak düzenlenmiş beş yuvarlak kemer gözünden oluşmuştur (R. 109). Son cemaat yerindeki kemerler muhtemelen ahşap ayaklarla desteklenmiştir. Sonraları açıkta kalan yerler camekânla kapatılmıştır. Son cemaat yerinin batı duvarında minareye girişi sağlayan dikdörtgen biçimindeki bir alan içinde yuvarlak kemerli minare açıklığı yer almaktadır. Üzerine mermerden, kare biçimindeki minare kitâbesi yerleştirilmiştir. Kuzey duvarının batısında kalan yerde kadınlar mahfilinin dikdörtden şeklindeki açıklığı bulunur.

Minare, caminin kuzeybatı köşesindedir (R. 110). Düzgün kesme taştan inşâ edilmiş sekizgen kaideli, silindirik gövdelidir. Sekizgen kaidenin her cephesinde sivri kemerli çökertme bulunmaktadır. Pabucun hemen üstünde ve gövde üzerinde bir bilezik bulunmaktadır.

Süsleme Özellikleri

Yeni Cami içindeki süslemeler, mihrap ve tavanda yer almaktadır. Mihrap nişi içinde iki kanatlı perde yer almaktadır. Işık-gölge kontrastı ile perdeye kıvrımlı görünüm verilmiştir. Mihrap nişinin kavsarasında Kâbe ve etrafında Mescid-i Harâm ve arkasında konutların bulunduğu tasvir yer alır. Mihrap üstünde celî sülüs hatla Âl-i İmran Sûresi, 37. âyetinin*"Küllama dehale"*şeklinde başlayan bölümü ahşap çerçeveli basitçe bir tablo içine hâkkedilmiştir. Mihrabın sağ ve sol tarafındaki tavana yakın yerde "*Allah"* ve *"Muhammed"* yazılı yuvarlak iki metal levha asılmıştır (R. 105). Ahşap tavan üzerinde ortada kubbe görünümü verilmiş çökertme dikkat çeker (R. 103). Alt kısımda dikdörtgen sekiz pano, kubbenin sekizgen kasnağını oluşturur. Üstünde üçgen çerçeveli panoların dikey olarak yerleştirilmesiyle konik şekilli kubbe görünümü ortaya çıkmıştır. Tavanın muhtelif yerlerinde iç içe geçmiş çökertilmiş kare, dikdörtgen göbek motifleri bulunur.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Kuzey cephesindeki giriş açıklığının üzerinde dikdörtgen bir mermer levha üzerinde kabartma celî sülüs hatla yazılmış altı satırdan oluşmuş kitâbe bulunur. Kitâbe, kartuşsuz olarak düzenlenmiş, yazılar siyah sağlı boya ile üzerinden geçilerek belirgin hale getirilmeye çalışılmıştır (R. 111). Mermer levha, zaman içinde yazıların okunabilir olması için sürülen çeşitli boyalarla beyazlığını kaybetmiş, sarıya dönük bir hal almıştır.

Caminin İnşâ Kitâbesi

بو معبد حا نه اچيند الهي
عبا دت اهلني حشر ايت كما لي
خصوصا بانسي هان امّوهاني
كي ا يدوب بذلو بو معبد ويرلرمال
ديدي تاريحيني لطفني حداني
نه ديلبر جامع اولموش دلكشابى
سنه سبع وثما نية وما ئة و الف

Bu mâbed hane içinde ilâhi
İbadet ehlini haşret kemâli
Hususan bânisi han ummühanı
Ki, idüp bezl bu mâbede vereler malı

Didi tarihi lütfını hüdayı
Ne dilber cami olmuş dil-kuşâbi
Sene seb'a ve semaniyete ve miete ve elf. (H. 1187 / 1773-1774)

Caminin inşâ kitâbesinde yapılış tarihi, yazıyla "sene seb'a ve semaniyete ve miete ve elf" H. 1187 (1773-1774) olarak verilmiştir.

Kitâbeden anlaşıldığı üzere Ümmühan Hanım tarafından yaptırılmıştır. Camide yer alan hazîredeki 18 numaralı Ümmühan Hanım'a ait şahidenin kitâbesinde Ümmühan Hanım'ın Bergama Voyvodasının eşi olduğu anlaşılmakta ve H. 1174 (1760-1761) yılında vefat ettiği bilgisi yer almaktadır. Dolayısıyla Cami yapıldığı vakit Ümmühan Hanım hayatta değildir.

Minare Kitâbesi

Minare kitâbesi, son cemaat yerinin kuzeybatı köşesinde yer alan minare giriş açıklığının üzerinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir mermer levha üzerine, kartuşsuz dört satır olarak düzenlenmiştir. Yazılar, celî sülüs hatla yazılmış son dönemlerde üzerinden siyah yağlı boya ile geçilmiştir (R. 112).

چن مزج ايليوب باقدم جهاند
يوزونه هر نريه باقدم ايسه
عبرت كورندي كوزومه
سنه سبع و تسع ومائة والف

Çün mezc eyleyüb baktım cihanda
Yüzüne her neye baktım ise
İbret göründü gözüme
Sene seb'un ve tis'un ve mi'etun ve elf"

Minare kitâbesi, yazı ile sene seb'un ve tis'un ve mi'etun ve elf (H. 1197) olarak verilmiştir. Buna göre 1782-83 yıllarında inşâ edilen minare camiden 10 yıl sonra inşâ edilmiştir.

1.1.1.9. Hamzahocalı Köyü Camii

Bulunduğu Yer

Hamzahocalı Köyü içinde, cami yolu caddesinde yer alır.

Plan ve Kesit

Hamzahocalı Camii, güneyden kuzeye eğimli bir arazi üzerine inşâ edilmiştir. Camii, kare planlı harim, kuzeyinde sonradan yapılmış olan son cemaat yeri ve kuzeybatı cephesinde bulunan bir minareden oluşur (R. 113-116). Cami avlusu, kuzey cephede olup, oldukça küçüktür. Avlunun kuzeyinde cami odası, güneyinde, son cemaat yerinin dış cephesine bitişik abdest almak için basitçe bir şadırvan yer almaktadır.

Caminin cepheleri sıvalı olup, inşâda kullanılan malzeme türüne ulaşamamaktadır. Son cemaat yeri duvarının camiye göre daha ince olması ve sonradan yapılmış olması, tuğla malzeme kullanılarak yapıldığını düşündürür. Cepheler, dört yönden kirpi saçakla çevrilidir (R. 115). Yapının üst örtüsü kırma çatı olup, marsilya kiremitle örtülmüştür.

Harim, doğu ve batı cepheleri 9m., güney ve kuzey duvarları 10m. ebatlarındadır (R. 117). Kare plânlı mekânın duvar kalınlığı 70 cm. civarındadır (Ç.9). Harim düz ahşap tavanla kaplıdır (R. 118).

Kadınlar mahfili dört betonarme sütun üzerine oturtulmuştur. Girişi son cemaat yerinde, harim giriş açıklığının batı tarafında, yuvarlak kemerli açıklıktan sağlanır. Giriş açıklığından itibaren merdiven basamakları başlamaktadır (R. 119). Bu kısım muhtemelen sonradan eklenmiştir.

Mihrap, güney duvarının ortasında yer almaktadır. Mihrap nişi yarım silindirik formda olup kenarlardan silmeyle geçilmiştir. Mihrap nişinin iki kenarındaki dikdörtgen kaideli, yivli sütunçeler kompozit başlıklıdır. Onların üstünde birer vazo görünümünde şamdan yer almaktadır. Mihrabın tam ortasındaki süsleme barok unsurlar içermektedir (R. 117).

Minber, güney duvarının batısında bulunmaktadır. Üzeri, bitkisel ve geometrik bezemelerin hâkim olduğu çini ile kaplanmıştır. Giriş kapısının üstünde *"Bismillahirrahmanirrahim"* yazar. Minber köşkünün üzerinde konik külah yer alır (R. 120).

Güneydoğu köşesindeki vaaz kürsüsü, harimîn güneydoğu köşesine yerleştirilmiştir. Kürsü gövdesi, kare, ayak kısmı konik biçimli olup duvara sabitlenmiştir. Üzeri çinilerle kaplıdır (R. 121).

Pencere açıklıkları kuzey cephe hariç üst sırada öküzgözü pencere olarak düzenlenmiştir. Doğu cephesinde bu açıklıkların kapatılmış olduğu görülmektedir. Alt sırada; hepsi yuvarlak kemerli olmak üzere batıda üç, güneyde iki, kuzeyde bir pencere açıklığı yer alır.

Harime giriş, dikdörtgen form içindeki yuvarlak kemerli açıklıktan sağlanır. Üzerinde yarım daire formunda bir çıkma yer alır (R. 122).

Son cemaat yeri 10x3 m. ebatlarında dikdörtgen planlı olup, üstü ahşap tavan ile örtülüdür. Mekânın etrafı camekânla kapatılmıştır. Kapı açıklığının sağında ve solunda birer mihrabiye bulunur. Açıklığın üstünde yarım daire formunda ahşap malzemeden yapılmış mükebbire yer alır. Kadınlar mahfiline giriş de son cemaat yerinin batısında kalan yerden sağlanmaktadır. Son cemaat yerinin batı duvarında, dikdörtgen açıklıktan minare kaidesi görülür. Hemen yanında hanımların kullanımı için tahsis edilen bir giriş kapısı bulunur. Dışarıdan merdivenli olup, sokağa çıkar.

Minare, camin kuzey batı köşesinde, batı beden duvarına bitişiktir (R. 115). Kare kaideli, silindirik gövdeli, kübik külahlıdır. Gövdede, tek şerefe yer almaktadır. Minare önceleri ahşapken, 1961 yılında tuğladan yenisi yapılmıştır.

Süsleme Özellikleri

Süslemeler duvarlarda, tavanda mihrapta, minber ve vaaz kürsüsünde yer almaktadır. Mihrap nişi fayansla kaplıdır. Kenarları, alçıdan silme ile geçilmiştir. Mihrap üstünde bulunan vazonun iki kenarından, uçlarında volütler oluşturan kıvrık dallar simetrik bir şekilde sarkmaktadır. Bu süslemeler kabartma olup, alçı malzemededen yapılmıştır.

Caminin minber, vaaz kürsüsü ve harim duvarlarında çini kullanılmıştır. Harim duvarlarının alt kısmı üç sıra çini ile kaplıdır. Yapraklı karanfil ve lale motifleri yazı stilize olarak işlenmiştir. Mavi, kırmızı ve yeşil renkleri hâkimdir. Duvarlardaki levhalarda celî sülüs hat kullanılmıştır.

Minberde kullanılan çiniler ağırlıklı olarak geometrik öğeler içermektedir. Motiflerde, Onikigen, sekizgen, beşgen ve iç içe geçmiş geometrik unsurlar, burma görünümlü bordür, yarı stilize çiçekler kullanılmıştır. Aynalık dışında, mihrapta

kullanılan çinilerin zemininde beyaz, motiflerde kırmızı, mavi ve yeşil renkleri hâkimdir**.**

Vaaz kürsünün alt kısmında ve harim duvarında yer alan ciniler aynıdır. Vaaz kürsüsünün üst bölümündeki çinilerde vazo içinde ve kenarlarda yarı stilize edilmiş, yapraklı lale, karanfil süslemeleri bulunmaktadır. Bu çinilerde zeminde, mavi ve beyaz çiçek ve yapraklarda, yeşil, kırmızı ve beyaz renklerinin kullanıldığı görülmektedir.

Düz ahşap tavanın büyük bir kısmını içine alan kare çerçeveli çökertmeli bölümün, içte kalan yüzeyinde baklava deseni vardır. Bu çerçevenin köşelerinde iç içe geçmiş çıtaların oluşturduğu kare biçimli süslemenin içini tek sıra olarak küçük kare motifler çevreler. Bu kısmın ortasındaki küçük kare içindeki göbekte karşılıklı dizilmiş dört baklava motifinden oluşturulmuş dört yapraklı çiçek yer alır (R. 118). Mahfil üstündeki tavan üzerinde baklava deseninden oluşturulmuş çiçek motifi ile çıtaların küçüklü büyüklü yan yana dizilmesiyle oluşturulan dairesel ahşap motifler göze çarpar.

Harim giriş açıklığının içinde yer aldığı, dikdörtgen biçimli yekpâre görünümlü mermer çerçeveye şekil verilerek, sütunçe ve silmelerle detaylandırılmıştır. Giriş açıklığının kenarlarındaki kitâbelerin sağındakinde sülüs, solundakinde ta'lik hat kullanılmıştır.

Mükebbire altındaki ahşap çıtalar dalgalı şekilde olup, ortadaki yarım dairede birleşir. Mükebbirenin iki yanında, estetik amaçlı konulduğunu düşündüğümüz mermer konsol bulunmaktadır (R. 122).

Son cemaat yerindeki tavanının büyük bir kısmını, dikdörtgen, çökertme alan kaplamaktadır. Ortadaki platform, dışa doğru çıkıntı yapan, iç içe geçmiş dikdörtgen biçimindedir. İki kenarda ise kare şekilli, yine dışarı doğru çıkıntı yapan göbek motifi yer alır. Ortadaki motifin iki kenarındaki ahşap çiçek süslemesi, altı baklava desenin karşılıklı dizilmesiyle oluşturulmuştur.

Minare gövdesinde, tuğlalar yatay biçimde yerleştirilmiş yer yer kaydırma yapılarak dikey görümümlü zig zag şekli ortaya çıkmıştır. Gövdedeki şerefenin alt kısmı, aşağıdan yukarı kademeli olarak genişleyen, kirpi saçak formundadır (R. 124).

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Kitâbe, kuzey cephedeki giriş açıklığının sağ üst köşesinde dikdörtgen pano içinde yer alır. Sülüs hatla yazılmış inşâ kitâbesi üç satırdan müteşekkildir. (R. 123).

Caminin İnşâ Kitâbesi

عجب بنياد ايلمش بو جامع
شريف صاحب الخيرات والحسنات
الحجي الياس ابن محمّد سنه ١٢١٦

Aceb bünyâd eylemiş bu cami'i
Şerifi sahibu'l-hayrat ve'l-hasenat
El-Hacı İlyas İbn-i Muhammed. Sene H.1216 (1801-1802)

Hamzahocalı Camii'nin hem inşâ kitâbesi, hem de tamir kitâbesi bulunmaktadır. H. 1216 (1801-1802) yılında El-Hacı İlyas İbn-i Muhammed tarafından yaptırılmıştır.

Tamir Kitâbesi

Tamir kitâbesi giriş açıklığının sol üst köşesinde dikdörtgen bir levha üzerinde yer alır. Kartuşlar içinde, üç satırdan oluşan kitâbe, talik hatlı olup kabartma tekniği ile yazılmıştır. (R. 124).

عموم موسلميندن جمع الوب دراهم دينار
اختتام اولدى بوجامع بعناية الفاعل المختار
متوللیسي حاجي حافظ ا فند ي ١٢٩٦

Umumi müslimînden cem olub dirahim dirhem
İhtitâm oldı bu cami'i bi-inâyeti el- faili
Muhtar mütevellisi Hacı Hâfız Efendi H.1296 (1878-1879)

Kitâbeye göre, H.1296 (1878-1879) tarihinde Hamzahocalı Köyü Camii'nin inşâ edildikten yetmiş altı yıl sonra büyük bir onarım veya inşâ faaliyeti geçirdiği anlaşılmaktadır.

Caminin bugünkü vaziyeti, 1878-79 yıllarında yapılan tamirattan farklıdır. Nitekim bu tarihten günümüze kadar geçen 142 yıllık süre içinde cami bir takım değişiklikler geçirmiştir. Camiye 1960 yılında bir minare eklenmiştir. Son cemaat

yeri sonradan tuğla malzeme kullanılarak örülmüş ve camekânla kapatılmıştır. Duvarlar, mihrap ve vaaz kürsüsü, yakın zamanlarda çini ile kaplanmıştır. Kullanılan bu malzemeler günümüzü yansıttığından caminin son tamiratından izler taşıdığını söyleyemeyiz

1.1.1.10. Örtülü Köyü Camii

Bulunduğu Yer

Örtülü Köyü içinde, köy meydanı sayılabilecek bir yerde, Okul Sokakta bulunmaktadır.

Plan ve Kesit

Cami, güney- kuzey yönlerinden eğimlidir. Kuzey tarafı doldurularak, zemin düz hale getirilmiştir. Cami, kare planlı bir hârim ile sonradan yapılmış son cemaat yerinden, güneydoğu köşesinde bulunan bir minareden oluşmaktadır (Ç. 10). Caminin son cemaat yeri, doğu istikametine kadar uzanarak cami odası olduğunu düşündüğümüz bir mekâna açılır. Bu mekânın dış duvarına bitişik basitçe bir şadırvan yer almaktadır.

Caminin cepheleri sıvalı olduğundan kullanılan malzeme hakkında bilgimiz yoktur. Dört yöne kırma çatılı olan yapı, marsilya kiremitle örtülmüştür (R.125, 126).

Harim, iç duvar ölçüleri birbirinin aynı olmamakla birlikte yakın ölçülerdedir. Ortalama her bir duvarın uzunluğu 11 m. olup, kare planlıdır (R. 127). Üzeri, ahşap tavanla kaplıdır (R. 128). Tavanın doğu ve batı tarafındaki kısımları dikdörtgen çökertmeye sahiptir. Ortası, göbek motifi ile detaylandırılmıştır (R. 129).

Kadınlar mahfili, kuzey cepheyi kaplamaktadır. Dört ahşap sütun üzerine oturtulmuştur. Mihrap aksındaki çıkması yarım daire şeklindedir.

Mihrap, hafif içe doğru çıkıntı yapan dikdörtgen biçimli bir alan içinde yarım daire formunda niş şeklindedir. Kavsarası yukarı doğru kademeli bir biçimde daralmaktadır (R. 130).

Minber, mihrabın sağında yer almaktadır (R. 131). Minber köşkünün üzeri külahsız bir şekildedir. Vaaz kürsüsü harimin güneydoğu köşesinde, güney duvarına bitişik olarak yerleştirilmiştir (R. 132). Yarım daire biçiminde gövde ve ayağa sahiptir.

Pencereler, kuzey cephe hariç tek kat olarak düzenlenmiştir. Doğu ve batı cephelerinde iki, güney ve kuzeyde birer pencere yer alır. Kuzeydeki pencere, harim açıklığının üzerinde olup, diğer pencerelerden daha büyüktür. Tüm pencereler içte ve dışta dikdörtgen şeklindedir.

Harim açıklığı, dikdörtgen biçimindedir. Kapının her iki kanadı, küçük dikdörtgen panolardan oluşmaktadır. Son cemaat yeri, sonradan camekânla kapatılmıştır. 3,5x13 m. ebatlarında, dikdörtgen planlıdır. Ahşap düz tavanla kaplı olup ortasında çökertilerek yapılmış göbek motifi yer alır (R. 129).

Minare güneydoğu köşede yer alır (R. 133). Kare kaideli silindirik gövdeye geçiş, üçgen prizma şeklindeki pabuçlukla sağlanmıştır. Minare, kübik külahla son bulmaktadır. Pabuçluğun üstünden başlayıp, gövdede devam eden üç mazgal pencere güney yönüne bakar. Minare tek şerefeli olup, şerefe aşağıdan yukarı aşamalı bir şekilde genişlemektedir.

Süsleme Özellikleri

Süslemeler; harim ve son cemaat yeri tavanları, minber, kadınlar mahfilinin ve vaaz kürsüsünün kenarları üzerinde bulunur.

Tavanın kenarları, siyah renkli zig zak şeklindeki bir bördürle çevrilidir. Tavanın iki kenarındaki dikdörtgen çökertmenin etrafının dıştan içe doğru dalgalı, meander ve zigzak biçimindeki bordürle geçildiği görülmektedir. Ortada, karelerin içi içe geçmesiyle oluşturulmuş, kare biçimindeki çökertilmiş bir göbek motifi yer alır. Karelerin arası, zig zag, meander ve düz çizgiden olaşan bordürlerle detaylandırılmıştır. Her bordür arası, ahşap oymalı motiflerle ayrılmıştır. Son cemaat yerinin göbek motifi harim göbek motifini tekrar etmektedir (R. 128).

Mihrabın etrafı ve niş ile kavsarası fayansla kaplanmıştır. Mihrap üzerinde basit dikdörtgen bir ahşap çerçeve içinde mihrap âyeti olarak da bilinen Bakara Sûresi'nin 149. âyetinin*"Fevelli vecheke şetra'l mescidi'l harâm" (Yüzünü mescid-i Haram'a çevir*) şeklinde başlayan bölümü yer alır

Minber aynalığı dikdörtgen ve üçgen panolardan oluşur. Korkulukları ahşap malzeme ile yapılmıştır. Minber köşkünün tavanında içiçe geçmiş halkalardan oluşmuş gülbezek benzeri bir motif yer alır. Aynı motif, kenarlardaki köşk altında daha küçük ebatlarda karşımıza çıkar. Minber köşkünün kenarlarında ve üstünde oyma dallar ve lale motifleri görülür.

Vaaz kürsüsünün kenarlarında, çıtalardan yapılmış meander motifi yer alır. Benzer düzen kadınlar mahfilin güneye bakan korkuluk altındaki alanda da devam eder. Ayrıca mahfil çıkmasının altında, yarım dairenin etrafından çıkan, çıtalarla yapılmış dalga şeklli motif, güneşi anımsatmaktadır (R. 132).

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Örtülü cami doğu duvarı üzerinde mermer pano üzerinde, günümüz harfleriyle "yapılış tarihi 1818" yazılmıştır (R. 134). Harimde yer alan metal çerçeveli Kınık Müftülüğünün "Cami ibadete açılış beratı" içerisinde yapılış tarihi 1905 olarak verilmiştir.

Cami, genel görünümüyle yeni yapılmış son dönem camilerini yansıtmaktadır. 1818 yılında yapılmış olsa da, 1905 yılında büyük bir tamirat geçirip değişikliğe uğramış olması muhtemeldir.

Caminin, harim örten tavanı, kadınlar mahfili, minberi vaaz kürsüsü, son cemaat yeri ve minaresi sonradan yapılmıştır ve Kınık'taki diğer camilerle benzerlik göstermektedir.

1.1.1.11. İbrahimağa Köyü Camii

Bulunduğu Yer

İbrahimağa Camii, İbrahimağa köyünde Çimen Alan Küme Evler mahallesinde yer almaktadır.

Plan ve Kesit

İbrahimağa Camii, batı-doğu ekseninde eğimli bir arazi üzerinde bulunur. Batı tarafı doldurularak eğim ortadan kaldırılmaya çalışılmış, cami inşâsı için düz bir zemin oluşturulmuştur.

Cami kare planlı bir harim, batıda son cemaat yeri, güney beden duvarına bitişik köşk minare ve köşk minarenin yanında yeni yapılmış ikinci bir minare ve avludan oluşur (Ç. 11). Avlu, caminin batı ve kuzeyini çevirmektedir. Avlunun kuzeyinde iki odalı cami evi bulunmaktadır (R. 135, 136, 142).

İbrahimağa Camii, batı ve kuzey cephelerinden sıvalıdır. Güney cephesi ise boyanmıştır. Bu cephede taş ve derz izleri belli olmaktadır. Ayrıca, minare köşküne çıkan merdivenlerin bulunduğu yerde sıvası dökülmüş küçük bir açıklıktan, moloz

taşlar görülmektedir. Cepheler, dört yönden ahşap saçakla çevrilidir. Cami, kırma çatı ile örtülmüş, üzeri marsilya kiremitle kaplanmıştır.

Harimdeki her bir duvar uzunluğu yaklaşık 8 m.'dir. Mekân, kare plânlıdır (R. 137,139). Duvarlar, dört sıra fayans ile kaplıdır. Harimin üstü, plastik tavan ile örtülmüş olup ortasında muhtemelen eski tavandan kalmış olduğunu düşündüğümüz ahşap göbek motifi yer almaktadır (R. 138).

Kadınlar mahfili, demir iki ayak üzerine oturtulmuş, mahfilin üst kısmından da, tavana üç direkle destek sağlanmıştır. Mahfil tırabzanları ahşap olup, basık kemer görünümlüdür (R. 139).

Mihrap, yarım daire kesitli bir niş şeklindedir. Kıble duvarının tam orasında yer almamaktadır. Mihrabın sağ ve sol üstündeki pencere açıklıkları dikdörtgen biçimlidir. Camide vaaz kürsüsü yoktur (R. 140).

Minber, güneybatı köşesine bitişik olup, oldukça sade bir görünüme sahiptir. Minber köşkü konik biçimli bir külah ile örtülüdür **(**R. 139).

Caminin batı duvarında alt sırada içten dışa doğru genişleyen iki, doğuda ise bir dikdörtgen biçimli pencere açıklığı yer alır. Üst sırada mihrabın sağ ve solunda birer, batı duvarında tek pencere bulunmaktadır.

Harim giriş açıklığı dikdörtgen şeklidedir. Kapı demir malzemeyle yapılmış oldukça basittir. Bu kapı vasıtasıyla son cemaat yerine çıkılır. Son cemaat yeri, silindirik görünümlü beş ahşap sütuna oturmuş olup, yuvarlak formlu altı kemer açıklığına sahiptir. Üzeri, düz ahşap tavanla örtülmüştür. Son cemaat yerinin güneybatı köşesi dört sıra fayansla kaplıdır. Fayanslı alanda abdest almak için, üç çeşme yerleştirilmiştir.

Son cemaat yerinin kuzeyindeki açıklık, kuzeydeki kapalı avluya girişi sağlamaktadır. Avlunun kuzeyinde iki oda bulunur.

Minare güney cepheye bitişik köşk minare ve yine güneyde cepheden bağımsız 1996 tarihinde yapılmış yeni minare yer alır (R. 142).

Süsleme Özellikleri

Cami oldukça sadedir. Harimi örten tavanın ortasında kare bir çerçeve içinde çıtalarla yapılmış göbek motifi yer alır (R. 138). Muhtemelen göbek motifi eski tavandan eklemedir. Mihrap duvarındaki levhalarda *"Allah"*, *"Muhammed"*; tavan penceresinin sağında*"Ali"*, solunda*"Ebubekir"* isimleri yazılıdır. Mihrabın üzerinde

Âl-i İmran Sûresi'nin 37. âyetinin*"Küllama dehale"* şeklinde başlayan bölümü celî sülüs hatlı olarak, ahşap çerçeveli basit bir pano içinde yer almaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Caminin inşâ veya tamir kitâbesi bulunmamaktadır. Harimde çerçeveli olarak asılmış Kınık Müftülüğüne ait "cami ibadete açılış beratı" isimli metal çerçeveli panoda "yapılış tarihi 1835"olarak geçmektedir. Caminin XIX. yy.'ın ortalarına doğru yapılmış olması muhtemel görülmektedir. Cami, bir takım yenilikler geçirmiş olsa da diğer camilere nazaran daha orijinal durmaktadır.

1.1.1.12. Karatekeli Köyü Camii

Bulunduğu Yer

Karatekeli Köyü Camii, Aşağı küme evleri mahallesinde, Karatekeli Köyü'nün içinde yer alır.

Plan ve Kesit

Cami, kare görünümlü bir harim, kuzeyde son cemaat yeri, batı duvarında köşk minare ve doğu, kuzey ve güney cephelerini içine alan büyük bir avlu ile çevrilidir (Ç. 12), (R. 143-145). Caminin tüm cepheleri sıvanmıştır. Güneybatı cephesindeki dökülmüş sıva açıklığından, moloz taşlar ve arasında toprak harç görülmektedir. Cepheler; doğu, batı ve güneyden üç sıra sıvalı saçak, kuzeyde ise; ahşap saçaklıdır. Caminin dış örtüsü kırma çatılı olup, üzeri marsilya kiremitle kaplıdır (R. 145).

Harim içten, kuzeyden ve güneyden 9 m. doğu ve batı duvarlarından 7 m. ebatlarında kare görünümlü bir plana sahiptir. Duvar kalınlığı 70 cm.'dir. Harimi, düz ahşap bir tavan örtmektedir (R. 146,147).

Kadınlar mahfili; "U" şeklinde olup, güney duvarı hariç, harimi kuşatmaktadır. Mahfil, kuzey yönünden dört, doğu ve batıdan ikişer olmak üzere altı ahşap sütun üzerine oturur. Mahfil çıkması, mihrap aksında olup, yarım daire şeklindedir (R. 147). Mahfil sütunlarının tavana birleştiği doğu, batı ve kuzey doğrultusundaki kısımlarını beton bir kiriş çevirmektedir. Sütunların oturduğu kriş üzerinde doğu ve batıda basık iki, kuzeyde yuvarlak üç kemer açıklığı mevcuttur.

Mihrap, güney duvarının ortasında, dikdörtgen içimli olup, öne doğru çıkıntı yapmaktadır. Mihrap nişi, yarım daire şeklindedir. Kavsarası sivri kemerlidir (R. 148).

Minber sade bir görünümdedir. Aynalıkları, dikdörtgen ve üçgen panolardan oluşmuştur. Minber köşkünün üstünde oldukça küçük ebatlarda altıgen gövdeye oturmuş altı köşeli konik külahı vardır (R. 149). Vaaz kürsüsü, güneydoğu köşededir. Yarım daire şeklindeki üst bölüm, altta konik şekil alır. (R. 150).

Pencere açıklıkları iki sıra olarak düzenlenmiştir. Üstteki açıklıklar daha küçük formda tavan penceresi olarak düzenlenmiştir. Mihrabın sağ ve solunda birer, kuzey ve doğu cephelerinde tek pencere açıklığı yer almaktadır. Doğudaki açıklıklar diğerlerine göre daha büyüktür. Alt sırada; doğu, batı ve kuzey cephelerinde dikdörtgen biçimli, birer pencere açıklığı görülmektedir.

Mihrap aksında dikdörtgen biçimindeki harim giriş açıklığı yer alır. Açıklığı örten ahşap malzemeli kapı, iki kanatlıdır. Her bir kanat sekiz dikdörtgen panodan oluşmuştur.

Son cemaat yeri, 8x3 m. ebatlarındadır. Dışarıdan dört basamaklı merdivenle ulaşılır. Giriş kapısının iki kenarındaki birimler, giriş zemininden 1 m. kadar yükseltilmiştir. Silindirik formdaki, devşirme taş malzemeli sütun kaidelerinin üzerine, dört ahşap sütun oturmaktadır. Sütunların arasındaki açıklıklar yuvarlak kemerlidir.

Köşk minareye caminin batı beden duvarına bitişik merdivenle çıkılır. Köşk yerinde değildir onun yerine metal malzemeden minare yapılmıştır. Minare çok küçük boyutlu olup; silindirik gövdeli üzeri konik külahla örtülüdür. Ayrıca yine metal malzemeden yapılmış tek şerefesi mevcuttur.

Süsleme Özellikleri

Karatekeli Camii süsleme açısından oldukça sadedir. Süslemeler göbek motifinde, mahfil çıkmasının altında ve son cemaat tavanında yer almaktadır.

Duvarların mihrap, kıble duvarı, vaaz kürsüsü ve minbere kadar olan kısımları dört sıra fayans kaplıdır. Harim tavanının krişlerin arasındaki bölüm hafif çökertilmiştir. Ortasında yuvarlak formda, göbek motifi yer alır. Son cemaat yerinin tavanı üzerinde, çıtalardan yapılmış kenarlarında testere dişi süslemesi olan kare çerçeve içinde çiçek motifi bulunur (R. 151). Çıkmanın altında küçük bir yarım daire

çevresinde biraz kalınca çıtalardan güneş motifine benzer bir süsleme bulunur. Korkuluklar ahşap olup oymalı şekilde dekor edilmiştir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Karatekeli Camii'nin kitâbesi yoktur. Giriş açıklığının doğu kısmındaki günümüz harfleriyle üç satırdan oluşan kitâbede "Karatekeli Köyü Camii Y.T 1850" yazmaktadır (R. 152). Caminin harim örtüsünde, mahfil sütunlarının doğrultuda "U" biçiminde tavan kirişi, kadınlar mahfilinin, mihrabın bugünkü görüntüsü sonradan yapılmış müdahaleler içermektedir. Bu değişiklikler günümüze yakın izler taşısa da, İbrahimağa Camii ile harim, son cemaat yeri ve köşk minaresiyle benzerlik göstermesi, 1850'li yıllarda yapılmış olduğunu desteklemektedir.

1.1.1.13. Yayakent Kasabası Çarşı Camii

Bulunduğu Yer

Çarşı Camii, Yayakent Kasabasında, Cumhuriyet Meydanı üzerinde yer alır.

Plan ve Kesit

Cami kare planlı harim, kuzeyde son cemaat yeri, batı ve kuzeybatı köşesinde iki minare ve yapıyı kuzeyden içine alan bir avludan oluşmaktadır (Ç. 13), (R. 153-155). Avlu içinde doğuda; cami odası, ortada; sekizgen köşeli şadırvan, kuzeybatı köşesinde; zemin altında; tuvaletler, batıda ise; kuyu ve yeni tarihli minare yer alır. Bu minare, yapıdan bağımsız bir şekilde inşâ edilmiştir. Eski minare, batı beden duvarına bitişiktir.

Cami tüm cephelerden sıvamış olduğundan malzeme ve inşâ teknikleri hakkında bilgimiz bulunmamaktadır. Fakat Kınık Müftülüğü'nün Cami İbadete Açılış Beratı'nda yapının kerpiç olduğu belirtilmiştir. Yöredeki insanlar da yapının esas yapının kerpiç ve düz damlı olduğunu, daha sonra üst kısmına tuğla örülerek yükseltilip kırma çatı eklendiğini ifade etmişlerdir.

Harim duvarlarının her biri ortalama 11 m. olup, mekân kare planlıdır. Tavan plastik malzeme ile örtülüdür (R. 156). Kadınlar mahfili, kuzey duvarı boyunca uzanmaktadır. Dört betonarme ayak üzerine oturtulmuştur. Mihrap aksındaki çıkması yarım daire şeklindedir. Korkulukları ferforjedir. Kadınlar mahfiline giriş, dış cephenin kuzeybatı köşesinde bulunan ayrı bir bölümden sağlanmaktadır (R. 157).

Mihrap, yarım daire profilli niş şeklinde olup, kavsarası yuvarlak kemerlidir. Kenarları bir silme ile çevrilidir. (R. 158).

Minber, mihrabın sağ tarafında güney batı köşeye konumlandırılmıştır. Köşkü üzerinde konik görümlü bir külah bulunur (R. 159). Vaaz kürsüsü, güneydoğu köşesine konumlandırılmıştır. Kare biçimli olup ahşap malzemeden yapılmıştır (R. 160). Eski vaaz kürsüsü, yarım daire şeklinde taş malzemeli olup, ahşap ayaklıdır. Günümüzde cami avlusunun dışına terk edilmiştir.

Pencere açıklıkları iki sıra olarak düzenlenmiştir. Üst sırada; doğu-batı yönünde üçer, güney cephesinde ikişer dikdörtgen şeklinde, küçük ebatlı açıklıklar yer alır. Kuzeydeki üç açıklık, kareye yakın olup, daha büyük ebatlıdır. Alt sıradaki cephelerde; güneyde içte ve dıştan yuvarlak kemerli iki, batıda içten yuvarlak kemerli dıştan dikdörtgen biçimli üç, doğuda ikisi yuvarlak kemerli biri dikdörtgen biçimli üç açıklık bulunmaktadır. Kuzey cephenin, doğusunda dikdörtgen biçimli tek açıklık yer alır.

Harim açıklığı, dikdörtgen şeklinde olup kuzey duvarının ortasında bulunur. Bu duvarın batı köşesinde bir mihrabiye yerleştrilmiştir. Son cemaat yerinin kuzeybatı bölümünün küçük bir kısmı bölünerek kadınların mahfile girişi için tahsis edilmiştir. Ayrıca burada mahfil girişinin sağında eski minarenin giriş açıklığı bulunmaktadır.

Süsleme Özellikleri

Caminin harim duvarları alt kısımda 1 m. kadar ahşap, üst kısımda mahfil tabanı hizasına kadar fayans ile kaplıdır. Camideki tek süsleme mihrapta bulunmaktadır. Mihrabın iki tarafında, kare kaide üzerinde dikdörtgen biçimli yivli sütunçe, kompozit başlıkla sonlanır. Sütunçe başlığında akant yaprakları, başlık üzerinde vazo görünümlü kâse içinde meyveler bulunur. Mihrap alınlığında akant ve kıvrımlı dallar yanında kavsara kenarlarına doğru sarkan yapraklı üzüm salkımı yer almıştır. Bu motiflerin ortasına dikdörtgen levhada “Küllemâ…” şeklinde başlayan sülüs hatlı mihrap âyeti hâkkedilmiştir. Mihrap nişinde kavsara altından başlayan iki kanatlı perde yüzeyi küçük çiçeklerle bezenerek adeta gerçekçi bir desen görünümü verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca perdede yer yer ışık-gölge kontrsatı ve renk tonlamaları ile kıvrımlar oluşturulmuştur. Nişten kavsaraya geçiş yumurta-ok motifinin yer aldığı bordürle sağlanmıştır. Kavsaranın ortasında natüralist üslubun

hâkim büyük bir vazolu çiçekle, kenarlarına aynı şekilde küçük birer çiçekli vazo yerleştirilmiştir. (R. 158). Kavsara atından nişin ortasına inen kandil motifinin iki kenarlarından ikişer püskül inmektedir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Caminin kitâbesi yoktur. Kınık Müftülüğüne ait metal çerçeveli "Cami Bugün cami, son cemaat yeri, harim duvarları, vaaz kürsüsü, harim örtüsünde yapılan takım değişimlere uğramış günümüz camilerine benzemiştir.

1.1.1.14. Yayakent Kasabası Orta Camii

Bulunduğu Yer

Kınık'ın Yayakent Kasabasında, Sancak sokakta yer alır. Mahalle arasında kalmış bir camidir.

Plan ve Kesit

Cami, kareye yakın görünümlü bir harim, kuzeybatıda bir minare ve kuzeyde yer alan avludan oluşmaktadır. Caminin cepheleri sıvalıdır. Bu yüzden kullanılan malzeme ve inşâ tekniklerinin ayrıntısına ulaşılamamaktadır. Duvar kalınlıkları yer yer değişmektedir. Harimde güney duvarı altta daha inceyken, üstte daha kalındır. Kuzey duvarı incedir. Bu durumda duvarların alt kısımlarında taş, üst kısımlarında kerpiç kullanılmış olması muhtemeldir. Caminin üstü, dıştan kırma çatı ile örtülmüştür. Kuzey cephesi ahşap saçaklıdır (R. 161, 162).

Harim güney ve kuzey duvarları 8 m. doğu ve batı duvarları 9,5 m. ebatlarında olup, kareye yakın planlıdır (Ç. 14), (R. 163). Harim, dört yönden hafif şekilde yukarı doğru yükselen ahşap tekne tavan biçimindeki ile kaplıdır (R. 164). Tavanın ortasında çökertilerek iç içe geçmiş bir göbek motifi bulunur.

Kadınlar mahfili, sekiz ahşap sütunla desteklenmektedir. Kadınlar mahfilinin bir kısmı, kuzeydoğu köşeden dışa doğru çıkıntı yapmaktadır. Ayrıca mahfilden itibaren doğu duvarı içe doğru bir eğim yapmaktadır. Ahşap korkuluklara sahip olan mahfil, dikdörtgen biçimli çıkmaya sahiptir (R. 165).

Mihrap, yarım daire formunda aşağıya doğru genişleyen niş şeklinedir. (R. 166). Minber, harimin kuzeybatı köşesinde olup, oldukça sadedir. Süslemesi ve köşkü yoktur (R. 167).

Vaaz kürsüsü harimin güneydoğu köşesinde yer alır. Gövdesi yarım daire biçiminde olup ayak kısmı konik bir şekilde aşağı inmektedir. Ahşap malzeme ile yapılmış kürsü duvara sabitlenmiştir. (R. 168).

Pencereler iki sıra olarak düzenlenmiştir. Üst sırada doğu, batıda birer mihrap ününde ikişer, kuzeyde üç pencere açıklığı bulunmaktadır. Alt sırada ikişer açıklık kuzey ve güneyde yer almaktadır. Mihrap önündeki küçük pencerelerden üsttekiler sivri kemerli, diğer pencereler dikdörtgen biçimindedir.

Camide, iki giriş açıklığı bulunur. Kuzeydeki ana giriş, diğeri; kuzeydoğu köşede, doğu duvarında yer alan açıklıktır. Kapılar tek kanatlı olup demir malzemeli oldukça basit görünümdelerdir.

Caminin son cemaat yeri bulunmaz. Kuzeydeki cephe, üst kat pencerelerinin altından itibaren iki metal destekli, oluklu levha ile kaplıdır.

Minare, kuzeybatı köşede kuzey cephe üzerinde yer almaktadır (R. 169). Minarenin düzgün kesme taş ile inşâ edilmiş kaidesi sekizgen köşeli, gövdesi silindirik biçimdedir. Şerefesi aşağıdan yukarı kademeli bir şekilde genişleyen, taş malzeme kullanılarak kirpi saçak formunda yapılmıştır.

Süsleme Özellikleri

Orta Camii'nde süslemeler mihrapta ve tavanda görülür. Duvarlara hat yazılı levhalar yerleştirilmiştir. Harim duvarları, güneyden dört sıra, diğer cephelerden beş sıra seramikle kaplıdır. Mihrap nişinde kavrasa altından başlayan iki kanatlı, perde motifi yer alır. Çizgilerle kanatlara kıvrım verilmiştir. Yine kavsara altından itibaren bir kandil aşağı inmektedir. Ortada bulunan bu kandilin iki kenarından, uçları püsküllü ikişer ip sarkmaktadır. Mihrap kavsarasında mavi ve açık mavi renk tonlamaları kullanırak istiridye kabuğu motifi görünümü verilmiştir. Sütunçelerin üzerine asılan yuvarlak çerçeveli levhaların sağında Allah celle celâluh, solundakinde Muhammed aleyhisselâm yazmaktadır.

Ortadaki göbek motifi iç içe geçmiş dört kare motifi yer alır. Her kare çerçeveye oymalı motifler yapılmıştır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Caminin kuzey cephesinin doğusunda, mermer malzemeli dikdörtgen bir pano yer almaktadır. Günümüz alfabesiyle yazılmış olup üç satırdan oluşmaktadır. Kitâbede "Yayakent Orta Camii Y.T 1860" yazmaktadır (R. 170). Ayrıca, giriş

açıklığının üzerinde üstünde dikdörtgen biçimli mermer levhada, üç satırdan oluşmuş kitâbede Nisâ Sûresi 103. âyetinin bir bölümü*"Bismillahirrahmanirrahim İnne's-salâte kânet ale'l mü'minîne kitâben mevkûtâ,"* ve Tamiri 1980 İsmail Güven*"*yazmaktadır (R. 171). Minare Kitâbesinde *"Ya Hz. Bilal Habeşi Radıyallahü Allahû Teâlâ anh 1967"* yazar (R. 169).

Caminin, ilk yapıldığında oldukça küçük ebatlarda inşâ edildiği muhtemeldir. Kadınlar mahfilinin büyük bir olasılıkla, 1980 yılındaki tamiratla eklendiğini ve kuzeyden de minareye kadar genişletildiğini düşünmekteyiz. Kuzey cephesinin duvarı, diğer cephelerle bütünlük arz etmez. Mihrap duvarının doğusundaki alt ve üst pencere kalınlığının farklılığı duvarlara sonradan ekleme yapılarak, yükseltildiğini göstermektedir.

Orta Camii'nin, XIX. yy.'ın ikinci yarısında yapıldığı bilgisi kitâbede yer alsa da, bugünkü düzeni itibariyle günümüz camilerine benzemektedir.

1.1.1.15. Kınık Merkez Çarşı Camii

Bulunduğu Yer

Çarşı Cami, Kınık İlçe merkezinde, Aşağı Mahallesi, Uzun Çarşı Camii caddesinde yer almaktadır.

Plan ve Kesit

Cami, dikdörtgen planlı bir harim, kuzeyde son cemaat yeri, kuzeydoğu köşede bir minare ve batı ve kuzey yönlerden camiyi kuşatan bir avludan oluşmaktadır (Ç. 15). Avlunun kuzey batısında kullanılır vaziyette şadırvan, ortasında sekizgen köşeli kübik örtülü bugün kullanımda olmayan şadırvan yer alır (R. 172).

Yapının inşâsında köşelerde yer yer düzgün kesme taş, beden duvarlarında kabayonu taş, tuğla ve batı duvarının birleştiği kuzey ve güneydeki köşelerde az sayıda devşirme malzeme kullanılmıştır (R. 175). Yığma tekniğiyle inşâ edilen duvarlarda almaşık örgü düzeni göze çarpar. Duvarlar köşelerden pahlı olup; doğu, batı ve güney yönlerinden iki sıra kirpi saçakla son bulur. Caminin üzeri alaturka kiremitle kaplı, dört yöne eğimli kırma çatı ile örtülmüştür (R. 172- 174).

Cami içten 17x14 m. ebatlarında kareye yakın planlıdır (R.176). Üzeri düz ahşap tavanla kaplıdır (R. 177).

Kadınlar mahfiline, kuzeyde yer alan giriş açıklığının iki kenarında yer alan merdivenlerden çıkılmaktadır. "U" biçiminde olan mahfil, güney hariç tüm duvarları kuşatmaktadır. Mahfil, doğu, batı ve kuzeyde dört ahşap sütuna oturtulmuştur. Mihrap aksındaki çıkması yarım daire formundadır. (R. 178).

Mihrap yarım daire niş şeklindedir (R. 179). Sağında minber yer almaktadır. Minber köşkünün üzerindeki külah konik biçimdedir (R. 180).

Mihrabın sol tarafındaki pencerenin yanına konumlandırılmış vaaz kürsüsünün gövdesi daire formunda olup ayak kısmı konik biçimde olup duvara sabitlenmiştir (R. 181).

Caminin sekiz, üst, on ikisi alt sırada ve ikisi de son cemaat yerinde olmak üzere toplamda yirmi iki pencere açıklığı bulunmaktadır. Pencereler dikdörtgen, ahşap çerçeveyle altı bölmeye ayrılmıştır. Pencere duvarları dıştan içe doğru genişlemekte ve üst kısımda basık bir kemerle nihayetlenmektedir.

Kuzey cephede boyunca uzanan son cemaat yeri yedi sütun üzerine oturtulmuştur (R. 182). Bu bölümde giriş açıklığının üstünde bir mükebbire, sağ ve solunda ikişer pencere açıklığı, birer dış mihrabiye yer alır. Mükebbire, ahşap malzeme ile yapılmış, kenarda iç bükey kavisle gelişen yarım daire formunda düzenlenmiştir. Kadınlar mahfilinden mükebbireye basık kemerli bir açıklıktan bağlantı sağlanır.

Kare kaideli minare, silindirik gövdeli ve konik külahlıdır (R. 173). Kaide düzgün kesme taştan yapılmış, minarenin gövdesi tuğla örgü ile örülmüştür. Pabuçlukla gövde arasında bir bilezik vardır. Minarenin şerefesi kirpi saçaklı olup, beş sıra kademeli olarak aşağıdan yukarı genişleyen bir biçimde oluşturulmuştur. Petek kısmı sıvalıdır ve külahla birleştiği yerlerde iki sıralı silmeler ve ters kemer şeklinde düzenler görülmektedir.

Süsleme Özellikleri

Yapının dış cephesi ve iç mekânı genel itibariyle sadedir. Süsleme programı, tavanlarda ve mihrap üzerinde mevcuttur. Harimi örten ahşap tavandaki göbek motifi çökertilerek oluşturulmuştur. İç içe geçmiş geometrik motiflerin yanı sıra meander ve zigzak süslemelerin hâkim olduğu bu kompozisyon çıtakari tekniği kullanılarak yapılmıştır.

Mihrabın iki tarafında yivli plaster sütun korint tarzı bir başlıkla sonlanmaktadır. Başlıklar, yoğun akant yaprakları ile bezelidir. İçinde çeşitli meyvelerin yer aldığı başlık üzerindeki kâsenin üst kısmına lotus çiçeği kondurulmuştur. Sütunların kaidesinde kabartma birer çiçek motifi vardır. Mihrap tepeliği alçıdan kabartma akant motifleri, kıvrık dallar kenarlarda sarkan üzüm salkımları ile süslenmiş olup, ortasındaki dikdörtgen alandaki kartuş içine sülüs hatla Âl-i İmrân Sûresi 37. âyetinin *"Küllema dehale"*şeklinde başlayan bölümü mihrap üstü yazısı olarak meşk edilmiştir. Mihrabın sağ ve sol üst tarafında iki madalyon görülmektedir. Sağdaki madalyonun içinde Arap harfleri *"Allah"*, soldakinde *"Muhammed"* lafızları yer alır. Mihrabın sağındaki mahfilin kemerlerindeki madalyonlarda celî sülüs hat ile (Hz.) *"Ebu Bekir, Osman, Hüseyin isimleri,* Nur Sûresi 35. âyetinden bir bölüm *"Nûrun âlâ nûr"* sol taraftaki mahfil kemerlerindeki madalyonda (Hz.) *"Ömer, Ali, Hasan isimleri ve* Hûd Sûresi 88. âyeti *"ve mâ tevfîkî illâ billâh"(Başarım ancak Allah'ın yardımı iledir.)* yazılmıştır.

Minber oldukça sadedir. Süpürgelikler boyuna dikdörtgen dört, köşede küçük bir üçgen panodan müteşekkildir. Aynalığı üçgen şeklindedir. Korkuluk üç panodan oluşur. Minare köşkü, konik biçimdeki örtü ile sonlanır. Köşk tavanının kenarlarını oyma tekniği ile yapılmış motifler kuşatır.

Caminin ahşap vaaz kürsüsünün korkuluklarında lale motiflerinin ve ince oymaların yer aldığı süslemler hâkimdir. Harim açıklığı sade basık bir kemerle çevrilidir. Kapı iki kanatlı olup, her bir kanat üçe bölünmüş dikdörtgen panolardan meydana gelmiştir. Ortadaki dikdörtgen pano, diğerlerinden daha büyükçedir.

Son cemaat yerinin etrafını ahşap saçak kuşatır. Ahşapla kaplı tavanın ortasında ahşap göbek bezemesi ve iki kenarında çiçek sarkıtı mevcuttur. (R. 183). Çökertilen ahşap göbek, kıvrımlı bitkisel motiflerle birlikte "C" kıvrımlarının birleşmesinden meydana gelen motiflerin yanısıra, dairesel, burma, baklava ve bitkisel sarkıtların oluşturduğu çıtakari ve oyma tekniklerinin kullanılarak yapıldığı zengin bir bezeme programına sahiptir. Tavanın kenarlarını ahşap sarkıtlar çevrelemektedir. Son cemaat yerinin yuvarlak kemerli açıklıklarının oturmuş olduğu silindirik formlu sütunlarının başlığı dor tarzındadır. Son cemaat yerindeki kemer açıklığının batı duvarıyla birleştiği kısmın ucunda, ön yüzünde kabartma akant

yaprakları, kenarlarında yapraklı üzüm salkımlarının üstteki volütlere bağlandığı bir payanda yer alır (R. 184).

Dış cephedeki pencere açıklıklarının denizlik, söve, lento kısımları düzgün kesme taştan yapılmıştır. Ayrıca pencere açıklıklarının üst kısmında hafifletme kemeri kullanılmıştır. Kemerler, tuğla malzeme ile alt sırada sivri, üst sırada ise sivri ve yuvarlak formda düzenlenmiştir.

Güney ve batı duvarı ile kuzey ve batı duvarının birleştiği köşeler pahlı olup bu kısımlarda devşirme malzemenin kullanıldığı görülür. Bizans dönemine ait olduğunu düşündüğümüz bu malzemelerin güneybatı köşesindeki örneğinde, yuvarlak madalyonlar içinde çiçek, kabartmalı sekiz dilimli yıldız ile yarısı kırılmış üzerinde sarmaşık motifi bulunan kabartma çiçek yer alır. Kuzeybatı duvarındaki devşirme öğelerde, baklava ve dairesel motiflerin yanısıra kabartma bitkisel süslemelerin hâkimiyeti söz konusudur (R. 173,174).

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Cami üzerinde herhangi bir kitâbe bulunmamaktadır. Cami girişinde Kınık müftülüğünün metal bir çerçeve içine alınmış "Cami İbadete Açılış Beratı" içinde *"İbadete Açılış Tarihi H. 1314 (1896-1897)"* olarak verilmiştir. Çarşı Camii plan ve süsleme özellikleri bakımından Poyracık Yıldırım Camii ile benzerlik taşımaktadır. Yıldırım Camii'nin tamir kitâbesinde temelden yıkılıp tekrar yapıldığı bilgisi vardır. H.1324 (1906-07) tarihlerinde yeniden yapılan Yıldırım Camii ile hemen hemen Kınık Çarşı Camii aynı dönemi işaret eder.

1.1.1.16. Balaban Köyü Camii

Balaban Köyü Camii, Balaban Mahallesi Ata Sokak'ta bulunmaktadır. Kare planlı kırma çatılı olan bu cami, yıkılıp 1960 yılında yenisi inşâ edilmiştir. Bugün caminin kuzeyinde yer alan avlunun doğu duvarı üzerine yerleştirilmiş vaziyette, eski camiye ait kitâbesi mevcuttur. Cami tümüyle yenilendiğinden ayrıntılı olarak irdelemedik. Ancak eski yapıya ait kitâbeyi burada kaydetmeyi uygun bulduk (R. 185).

Kitâbesi

بلاباني حاجي يوسوف اغا صاحب الخيرات

ييقوب ياپدي تملدن بك زهي بو معبدي اعلا

قلنكجه دروننده صلاة حمس مفروضات

اده بانيسنك عمري مطول حضرت مولا

قيلوب عشقي صلاة ظهري اولدمده ديدي تاريخ

بو جامع الدي اچيق ز اون سكذ سا لنده نو انشا

Balabâni Hacı Yusuf Ağa sâhibü'l-hayrat
Yıkub yapdı temelden zehî bu mâbedi a'lâ
Kılındıkça derûnunda salât-ı hamse-i mefrûzat
İde bânisinin ömrün mutavvel Hazret-i Mevlâ
Kılup Aşkî salât-ı zuhrî ol demde didi tarih
Bu cami oldı üç yüz on sekiz sâlinde nev-inşâ

1.1.1.17. Poyracık Orta Camii

Poyracık Mahallesi Yukarı Çarşı Caddesinde yer almaktadır. Kare bir harim, kuzeyde bir son cemaat yeri, kuzey batı köşesindeki bir minareden oluşan yapı bir kubbe ile örtülmüştür. Ayrıca yapıyı tüm yönlerden bir avlu çevrelemektedir. Camii yıkılıp yeniden inşa edilip, tümüyle yenilendiğinden çalışmamız içine dâhil edilememiştir. Ancak minare içinde rastgele konulmuş eski yapıya ait olduğunu düşündüğümüz kitabe bulunmaktadır. Yekpâre bir mermer blok üzerine yazılan kitâbe, ortadan bir silme ile iki bölüme ayrılmıştır. Her iki bölüm de üç satırdan oluşmaktadır ve her bir satır kartuş içine alınmıştır. Kitâbe, kabartma tekniği kullanılarak sülüs hatla yazılmıştır (R. 186).

خرابه يوز طوتا ر كبي **كه اولمش ايدي بو جا مع**

درلد صا حب الخيرات **تملدن اتد يلر بومنياد**

... ... كلد كه مراد ... يوز بولدم **محمد امتي ايله ر فيق ايله بني يارب**

Haraba yüz tutar gibi	Ki olmuş idi bu Cami'i
Derledi sahibu'l hayrat	Temeden ittiler bünyâd
… …geldi ki murad…yüz buldum	Muhammed ümmeti ile refîk eyle beni yâ râb 1300

1.1.2. Çeşmeler

1.1.2.1. Bademalanı Köyü I Nolu Anonim Çeşme

Bulunduğu Yer

Bademalanı Köyü'nde, Bademalanı Köyü Camisi'ne 25-30 metre uzaklıkta yer alır. Çeşme, köyün ortasından geçen bir derenin içinde olup, yol kotunun altında kalır. Çeşmenin arka cephesi, yolu oluşturan alt duvarın içine gömülü vaziyettedir.

Plan ve Kesit

Dikdörtgen prizma biçimindeki çeşme, 1.5 m. yükseklikte, 1 m. genişlikte ve 13 cm. derinliktedir. Çeşme nişi basık kemerlidir. İki taşın orantılı bir şekilde kesilip birleştirilmesiyle oluşturulan kemer, kenarlardaki ayaklara biner. Çeşme nişinin üst bölümünde, dikdörtgen biçiminde mermer bir kitâbe ve altında büyük ve derince bir tas yuvası yer almaktadır.

Yapının kemer ve kemeri destekleyen ayakları kabayonu taş olup, devşirme özellikler taşır. Çeşmenin üstü herhangi bir işleme tabi tutulmamış büyük bir taş parçası ile örtülülüdür (R. 187). Günümüzde akar vaziyetteki çeşmenin 60 x60 cm. ebatlarında kare biçiminde su aharı bulunmaktadır.

Süsleme Özellikleri

Çeşme üzerinde sülüs hatla yazılmış kitâbe dışında süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Çeşmenin nişinde yer alan kitâbe, kenarları silme ile geçilmiş mermer dikdörtgen bir levha üzerindedir. Kabartma sülüs hatla yazılan kitâbe, kartuşsuz düzenlenen üç satırdan oluşmaktadır (R. 188).

Kitâbesi

صاحب الخيرات
والخسنات عثمان بن سليمان
سنه ١٣١٩

"Sahibu'l hayrat
Ve'l hasenât Osman bin Süleyman
Sene H. 1319" (1901-1902)

Çeşme, Osman bin Süleyman tarafından yaptırılmıştır. Kitâbede yer alan H. 1319 tarihi, 1901-1902 yılına tekâbül etmektedir. XX. yüzyılın başında, basit düzende yapılmış bir köy çeşmesidir.

1.1.2.2. Bademalanı Köyü II Nolu Anonim Çeşme

Bulunduğu Yer

Bademalan Köyü içinde Cami üstü sokakta, caminin yaklaşık olarak 20 metre aşağısında yer alır. I. Nolu çeşmeyle arasındaki mesafe 2-3 m. civarındadır.

Plan ve Kesit

Çeşme, dikdörtgen prizma şeklinde olup, eğimli ve kayalık bir arazinin ön tarafına inşâ edilmiştir. Kenarlara yaklaşık 80 cm yüksekliğinde duvar örülmüştür. Çeşme yapımında kabayonu, moloz taş ve devşirme malzeme kullanılmıştır. Çeşmenin büyük kemeri ve kemerin dayandığı aykla birlikte sağ tarafta yer alan küçük yuvarlak kemerli çörten devşirme özellikler taşır. Çeşmenin üstü işlem görmemiş kaya benzeri bir taş örtülüdür (R. 189).

Çeşme iki çörtenden oluşur. Genel ölçüleri; 2 m. yükseklikte 1.80 m. enindedir. Büyük çörten, 1.50 m. yükseklikte 80 cm. genişliktedir. Yuvarlak kemerlidir ve kemerin altında tas yuvası bulunmaktadır. Diğer çörten; 70 cm. yükseklik, 40 cm. genişliktedir. Yuvarlak kemerlidir. Çeşmenin aharı batı doğrultusunda 2 m. kadar devam eder. Çörtenler sıvanmıştır ve ayna taşı gözükmemektedir. Çeşme oluklu olup, akar vaziyettedir

Süsleme Özellikleri

Çeşmenin herhangi bir süslemesi yoktur.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Kitâbesi bulunmamaktadır. Kemer formları yuvarlaktır. XX. yüzyılın başlarında yapıldığı düşünülmektedir.

1.1.2.3. Çiftlikköy Çeşmesi

Bulunduğu Yer

Çeşme, Çiftlikköy'ü içinde bulunan eski caminin yukarısında yer almaktadır. Bugün âtıl durumda ve bakımsız bir haldedir.

Plan ve Kesit

Çeşme 2 m. yükseklikte, 1.80 m. genişlikte ve 20 cm. derinliktedir. Çeşmenin arkasında 1.5 m. genişlikte bir bölüm örülmüştür. Bu bölümün sol tarafındaki pencere açıklığından içeride su tesisatının olduğu bir düzeneğin olduğu görülmektedir (R. 190-192). Yapıda, devşirme malzeme, tuğla, moloz ve kabayonu taş kullanılmıştır.

Çeşme nişinin bir kısmı sıvanıp, kireç ile boyanmıştır. Nişin içinde profilli bir silme bulunmaktadır (R. 191). Çeşmenin 50 cm. yüksekliğinde, yaklaşık 3 metre uzunluğunda doğu istikametine bakan bir su aharı bulunur. Günümüzde kullanılmamaktadır.

Süsleme Özellikleri

Çeşmenin nişi içindeki profilli silmede geometrik ve bitkisel formlara sahip kabartma rozetler yer almaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Çeşmenin üzerinde bir kitâbe bulunmaktadır. Günümüz hafleriyle yazılmış yazı mevcuttur. Üzeri sıvalı olduğu için okunmamaktadır (R. 189).

1.1.2.4. Değirmecieli Köyü I Nolu Çeşme

Bulunduğu Yer

Değirmencieli Köyü'ne, Kınık yönünden giriş yapıldığında köy girişinin batısında kalmaktadır. Gözden uzak, kuytu bir yerde bulunmaktadır. Basit bir köy çeşmesi görünümündedir (R. 193).

Plan ve Kesit

Çeşme dikdörtgen prizma şeklinde olup bağımsız olarak inşâ edilmiştir. Yapıda, kabayonu, az miktarda moloz taş ve devşirme malzeme kullanılmıştır (R.194,195). Üst örtü betornarmedir. Çeşme saçağının ön yüzü devşirme malzemedir. Tavan Malzeme üzerindeki çimento harcı yakın dönemde bir onarımdan geçtiğini göstermektedir. Çeşme nişinin içinde ayna taşı olarak mermerden devşirme bir malzeme konmuştur (R. 195). Çeşmenin köşe taşları bunun yanında kenarlarda bulunan duvar hücresini oluşturan taşlar da devşirme hususiyetlere sahiptir.

Çeşmenin iki tarafında 1.40 m. yükseklikte, 40 cm. derinlikte ve 35 cm genişlikteki payandalar düz dam ile örtülmüştür. Yapı genel olarak, enine 1.40 m., boyuna 1.55 m. olup, ön cepheden arkaya uzantısı 90 cm.'dir. Ayna taşının altında, akar durumda olan su oluğu yer alır

Çeşme nişinin üst kısmında, yapım yılı ve usta isminin yer aldığı bir kitâbesi vardır. Alt kısımda 7 m. uzunluğunda su aharı bulunmaktadır.

Süsleme Özellikleri

Çeşmenim üstüne örten taş üzerinde altı küçük yuvarlak rozet vardır. Rozetlerin hepsi birbirinden farklıdır. Bu motifler kireçle boyandığı için net gözükmemektedir. Ayna taşında sekiz köşeli yıldız ve içinde çiçek motifi bulunan yuvarlak rozet yer almaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Çeşme çörteninin üst kısmında, dikdörtgen biçimli, mermer malzemeli bir kitâbe bulunmaktadır (R. 194).

سنه ١٢٦٥

عمل احمد

Sene 1265

Amel-i Ahmed

Kitâbede tarih ve yapan kişinin adı yer almaktadır. 1848-1849 yılında Ahmed isimli biri tarafından yaptırılmıştır.

1.1.2.5. Değirmencieli Köyü II Nolu Anonim Çeşme

Bulunduğu Yer

Değirmencieli mahallesinde yer alan ikinci çeşmedir. Kınık Kalemköy yolu üzerinde, köy meydanında yer alır.

Plan ve Kesit

Bir duvar üzerine bağlantılı olarak yapılan çeşme; dikdörtgen biçimli olup; kabayonu taş, moloz taş ve devşirme malzeme kullanılarak inşâ edilmiştir (R. 196).

Çeşme 2 m. yüksekliğinde 2,5 m. eninde olup yuvarlak kemerlidir. Kemer, iki yanda nişe doğru girinti yapan yastık kemerine oturmuştur. Çeşme nişinin içinde iki tane tas yuvası vardır. Önceden aharı ve su içme sekileri varken bugün bu detaylardan bir eser kalmamıştır.

Günümüzde kullanımda olan çeşme, kemer altından çeşme nişinin ortasına doğru bir boru yerleştirilerek, ucuna da musluk bağlanmıştır.

Süsleme Özellikleri

Çeşme saçağı küçük sivri yapraklı çiçek motifleri ile bezelidir (R. 197). Kemer ayaklarını birinde oval ve yuvarlak motifler bulunur.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Değirmencieli II. Nolu Anonim Çeşme bugün kullanımda olan bir köy çeşmesidir. Çeşmenin kitâbesi yoktur. Yapıldığı döneme ilişkin bir tesbit yapılamamıştır.

1.1.2.6. Hamzahocalı Köyü Meydan Çeşme

Bulunduğu Yer

Çeşme Hamzahocalı Köyü meydanında, Cami yolu caddesinde ve köy camisine 5 m. mesafede bulunmaktadır. Eğimli bir arazi üzerine bağımsız olarak inşâ edilmiştir.

Plan ve Kesit

Yapıda, devşirme malzeme, kabayonu ve moloz taş kullanılmıştır. Dikdörtgen prizma biçiminde olup 1.75 m. yükseklikte, 1.35 m. genişliktedir. Ön cepheden arkaya derinliği 65 cm.'dir. Çeşmenin arka cephesinin alt kısmında dışa doğru 2.30 m. uzunluğunda 60 cm. yüksekliğinde bir kalıntı vardır. Burası bize,

önceden bir yapıyla bağlantısını veya çamaşır vs. yıkamak için kullanılan bir alan olduğunu düşündürmektedir (R 198).

Çeşme nişi yuvarlak kemerli olup, kemerler kenarlarda dor başlıklı pilastırlara oturmaktadır. Çeşme nişinin üst tarafında dikdörtgen biçiminde kitâbe, ortasında ise musluklu çeşme yer alır. Niş içinde tas oyuğu bulunmamaktadır.

Çeşmenin su aharı, kuzey yönüne doğru 3 m. uzanmaktadır

Süsleme Özellikleri

Çeşmenin kemer köşeliklerindeki kabartma ay-yıldız motifi ve sülüs tatlı kitâbe dışında süsleme öğesi bulunmamaktadır. Kemer ayaklarının ortasında uzunlamasına uçları sivri dikdörtgen biçiminde bir motif yer alır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Kitâbe, mermerden dikdörtgen biçimli bir levha üzerinde olup, kartuşsuz düzenlenmiştir. Dört satırdan oluşan kitâbe kabartma sülüs hatlıdır (R. 199).

Kitâbesi

صاحب الخيرات
والحسنات الحاج
عثمان بن شريف
طاوشاني سنه ١٢٢٠

Sahibu'l Hayrât
Ve'l Hasenât el-Hac
Osman bin Şerif
Tavşânî sene H.1220

Çeşme Osman Bin Şerif tarafından H. 1220 (1805-06) tarihinde yaptırılmıştır. Çeşme bir takım değişiklikler geçirse de XIX. yüzyılın başında inşâ edilmiştir.

1.1.2.7. Hamzahocalı Köyü Mezarlık Çeşmesi

Bulunduğu Yer

Hamzahocalı Köyü'nde köy mezarlığının yakınlarında bulunmaktadır. Yapı, bağımzıs olarak inşâ edilmiş olup, yol kotunun altında kalmaktadır. (R. 200).

Plan ve Kesit

Dikdörtgen prizma biçimindeki çeşmenin inşâsında düzgün kesme taş, moloz taş, kabayonu taş ve devşirme malzeme kullanılmıştır. Yaklaşık olarak 4 m. eninde 2.5 m. yüksekliktedir. Ön cepheden arkaya uzantısı 1.5 m.'dir.

Eyvan görünümündeki niş, 80 cm. derinlikte olup hafif çökertilmiş sivri kemerle çevrilidir. Niş üzerinde ortada bir kitâbe, üst bölümde derince bir tas yuvası yer almaktadır (R. 201). Alt kısımda akar durumda çeşme yer almaktadır. Su aharı çeşmenin iki yanında bulunur. Çeşmenin doğusundaki ahar oldukça uzundur ve kenarında bir duvar devam eder. Bu duvarın üzerine, yer yer devşirme sütunlar yatay şekilde konulmuştur.

Süsleme Özellikleri

Çeşmede kitâbe dışında süsleme olarak değerlendirilebilecek bir özellik bulunmamaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Dikdörtgen mermer kitâbede Arapça yazılmış bir hadis yer almaktadır (R. 202).

من سقي مٔمناً فكاَنّما صام سبعين سنة

"men sekâ mü'minen fe keennemâ sâme seb'ine seneten"

Kitâbede, Arapça olarak yazılmış "*Kim bir mü'mine su içirirse sanki yetmiş sene oruç tutmuş gibidir*." hadisi yer almaktadır. Kitâbenin görününen yüzeyinde tarih bulunmamaktadır. Kitâbenin alt tarafı sıvalı olması çeşme yapım tarihinin sıva altında kalabileceğini düşündürmüştür. Bu yapı, Kınık'taki diğer çeşmelerden oldukça farklı olup, Karaosmanoğulları döneminde yapılması muhtemeldir. XVIII. yüzyıl sonları ve XIX. yüzyıl başlarında tarihlendirmesi yapılabilir.

1.1.2.8. Işıklar Köyü Çeşmesi

Bulunduğu Yer

Işıklar Köyü içinde, köy yolunun kenarında yer almaktadır. Çeşme Yol kotunun altında kalmaktadır. Çukur içinde kaldığı için etrafına tuğla örülüp üstü oluklu levha ile kapatılmıştır.

Plan ve Kesit

Yapı, kare prizma görünümünde olup, bağlantısız çeşmeler grubuna girmektedir. İnşâsında ağırlıklı olarak moloz taş az miktarda kaba yonu taş kullanılmıştır. 1.70 m. yüksekliğinde, 1.60 m. genişliktedir. Niş derinliği 55 cm. olup sivri formlu bir kemerle çevrilidir. Niş içinde tas yuvası ve mermer bir ayna taşı yer alır. Çeşme musluksuz olup, akar durumdadır (R. 203).

Yapı sağ, sol ve ön cephe olmak üzere 1.5 m. uzunluğunda ve 1.80 m. genişliğinde üzere üç yönden duvarla çevrilidir. Kitâbesi yoktur (R. 204).

Süsleme Özellikleri

Çeşme üzerinde herhangi bir süsleme unsuru görünmemektedir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Çeşmenin kitâbesi yoktur. Niş içindeki tas yuvası XVI. yüzyılda görülmeye başlanmıştır. Bu özelliğin bir köy çeşmesine yansıması geç olacaktır. Ayrıca küçük ölçekli yapıların köy ortamında uzun soluklu yaşaması çok mümkün değildir. Bu sebepler çerçevesinde, Işıklar Köy çeşmesinin XVIII. yüzyıl başı veya sonraki bir dönemde yapılmış olması muhtemeldir.

1.1.2.9. Kocaömerli Köyü I Nolu Anonim Çeşme

Bulunduğu Yer

Kocaömerli Köyü'nün girişinde bulunmaktadır. Bir konutun cephesine bağlantılı olarak inşâ edilmiştir.

Plan ve Kesit

Çeşme, dikdörtgen prizma biçiminde, 2.39 m. yükseklikte 92 cm. genişliktedir. kabayonu ve moloz taş kullanılmıştır. Çeşme nişi yuvarlak bir kemerle çevrilidir. Kemer, iki kenarda plaster görünümlü ayaklara oturmuştur. Alt bölümde sağa doğru uzanan bir su aharı bulunmaktadır (R. 205).

Çesme nişinde, kemerin hemen altında bir kitâbe, oluk ve onun da altında nişin ortasında musluk bulunmaktadır. Günümüzde kullanımda değildir.

Süsleme Özellikleri

Çeşmede herhangi bir süsle öğesi bulunmamaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Kitâbe, dikdörtgen bir mermer bir levha üzerindedir. Kabartma sülüs hatlı kitâbe dört satırdan oluşmuştur kartuş içine alınmıştır. Kitâbedeki yazılar ve kartuş çizgileri siyah yağlı boya ile boyanmıştır. (R. 206).

Kitâbesi

حاجي يعقوب اغانك خيراتيدر
عائشه خانم ياد اوله
نشئه كن هميشه شاد اوله
روحي رحمتله فرح آباداوله سنه ١٢٢٥

Hacı Yakub Ağa'nın hayratıdır.
Aişe Hanım yâd ola
Neşegân hemîşi şâd ola
Rûhu rahmetle ferah âbad ola 1220

Kitâbeye göre, Hacı Yakup Ağa tarafından Aişe Hanım için H. 1220 (1805-1806) yılında yaptırılmıştır.

1.1.2.10. Kocaömerli Köyü II. Nolu Anonim Çeşme

Bulunduğu Yer

Kocaömerli Köyü içinde Dutlu sokakta, caminin bulunduğu sokağın güneyinde yer almaktadır. Bir yapıya bağlı olmadan, bağımsız olarak inşâ edilmiştir. Kitâbesi yoktur (R. 207).

Plan ve Kesit

Dikdörtgen prizma şeklinde olup, 1.80 m. yükseklikte, 1.40 m. genişliktedir. Ön cepheden arkaya uzunluğu 1.30 m. olup üstü düz dam şeklinde bir betonarme malzeme ile örtülüdür. İnşâsında kaba yonu ve moloz taş kullanılmıştır. Yuvarlak formlu kemer, iki kenarda kemer yastıklarına oturtulmuştur. Çeşme nişi içinde, tas yuvası ve musluklu çeşme yer almaktadır. Çeşme bugün kullanımdadır.

Çeşmenin aharı çok derin olmayıp, doğu yönüne doğru uzanmaktadır. Yaklaşık olarak uzunluğu 5.5 m.'dir.

Süsleme Özellikleri

Yapı oldukça sade olup, üzerinde herhangi bir süsleme unsuru yer almamaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Çeşmenin kitâbesi bulunmamaktadır. Kemer formu yuvarlaktır. Yapı genel özellikleriyle, Osmanlı son dönemini yansıtmaktadır. XIX. yüzyıl sonu ve XX. yüzyıl başında yapılmış olması muhtemeldir.

1.1.2.11. Kocaömerli Köyü III Nolu Anonim Çeşme

Bulunduğu Yer

Çeşme, Kocaömerli Köyü içinde Dutlu Sokakta, caminin batısında kalan ara sokakta yer alır. Bağlantısız olarak inşâ edilmiştir (R. 208).

Plan ve Kesit

Çeşme, dikdörtgen prizma şeklinde olup, 2 m. yükseklikte, 1.60 m. genişliktedir. Çeşme dışa doğru 76 cm derinliğe sahiptir. Yapıda, kabayonu ve devşirme malzeme kullanımı görülmektedir. Çeşme nişini sivri formlu yekpâre bir kaş kemer çevirir ve iki kenarda pilastr görünümlü ayaklara oturur. Çeşme nişinin içinde sadece lüle taşı ve su oluğu bulunur. Lüle taşı, devşirme özellik göstermektedir. Çeşme günümüzde akmamaktadır (R. 209).

Güney ve kuzey yönünde su aharı yer alır. Kuzeydeki ahar, daha uzun olup yaklaşık 3 m. uzunluktadır.

Süsleme Özellikleri

Çeşme üzerinde sadece nişteki lüle taşında süsleme yer almaktadır. Üzerinde sıralı yaprak motifi altında ise birer gülbezek ve çarkıfelek motifi bulunmaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Çeşme kitâbesizdir. Genel itibariyle Kınık ve köylerindeki diğer çeşmelere benzemektedir. Muhtemelen, XIX. yüzyıl sonu XX. yüzyıl başında inşâ edilmiştir.

1.1.2.12. Mıstıklar Köyü I Nolu Çeşme

Bulunduğu Yer

Mıstıklar köyünün giriş yolu üzerinde bulunmaktadır. Bir tepenin eteğine doğu-batı yönlü bağlantısız yapılmış olup aynı doğrultuda kot farkı oluşmuştur (R. 210).

Plan ve Kesit

Çeşme 1.75 m. yüksekliğinde 3 m. eninde olup enine dikdörtgen prizma biçimindedir. Çeşmenin ön cepheden arkaya uzunluğu 2.5 m.'dir. Üstü, betonarmeden düz dam şeklinde örtülüdür. Yapıda düzgün kesme ve kabayonu taş kullanılmıştır.

Çeşme bünyesinde niş bulunmaz. Tas yuvası cephe üzerindedir. Akar vaziyette olan çeşme, musluksuzdur. Su aharı 3 m. uzunluktadır.

Süsleme Özellikleri

Çeşme üzerinde kitâbelerin yer aldığı taşlara kazılarak basit bir şekilde yapılmış servi ağaçları, kubbe ve minare tasvirleri bulunmamaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Çeşme kitâbesi altta iki, üstte ve ortada bir olmak üzere üç ayrı taşa yazılmıştır. Kitâbe yazıları taşın üzerine oyularak basit bir şekilde yazılmıştır. Ayrıca yazıların etrafına basitçe servi ağaçları ve cami resimleri yapılmıştır (R. 211).

مصطفي
اويار
١٢٦٦

صاحبول
خيرات

واقوفول
خيرات

Mustafa
Uyar
H.1266

Vâkıfu'l
Hayrât

Sahibü'l
Hayrât

Çeşmenin üzerinde yer alan kitâbeye göre çeşme, Mıstakî Uyar tarafından H. 1266 (1849-1850) yılında yaptırılmıştır. Ancak burada kitâbedeki imlâ hatasından da söz etmeliyiz. Nitekim her iki hayrat kelimesinin başında olması gereken elif-lâm takısı yerine, aynı okunuşu sunan vav ve lâm harfleriyle kendilerinden önceki kelimelere birleştirilmiştir. Yazının ve işçiliğin alelâde oluşu bu hatayı açıklar niteliktedir.

1.1.2.13. Mıstıklar Köyü II Nolu Çeşme

Bulunduğu Yer

Mıstıklar Köyü içinde, bir tepe eteğinde yer alır. Köy yerleşim yeri ve tepe arasındaki dere üzerine inşâ edilen köprü aracılığıyla çeşmeye ulaşım sağlanmaktadır. Çeşmenin, köprüyle arası, yaklaşık 20 m. mesafededir. Köy halkının çoğunluğu içme suyunu buradan karşılamaktadır (R. 212).

Plan ve Kesit

Bir kaya önüne inşâ edilmiş olan çeşme, dikdörtgen prizma biçiminde olup, 2 m. yükseklikte 1.40 m. genişliktedir. Arkaya doğru dış uzantısı 1.70 m.'dir. Yapının 40 cm. gerisinde çeşmenin bağlı olduğu 1 m. uzunlukta duvar bağlantısı bulunmaktadır (R. 213). Üzeri betonarme düz dam ile örtülüdür. Kabayonu ve moloz taş kullanılarak inşâ edilmiştir. Derinliği 30. cm olan nişi yarım daire biçimindeki bir kemer çevrelemekte ve iki kenardaki taşıyıcı ayaklara oturmaktadır. Niş içinde sadece musluk bulunmaktadır.

Su aharı 2.5 m. olup, çeşmenin kuzey istikametine doğru uzanmaktadır.

Süsleme Özellikleri

Çeşmenin üzeride herhangi bir süsleme öğesi bulunmamaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Çeşmenin kemer ayaklarının birisinin alt bölümünde tarih olduğunu düşündüğümüz belirsiz bir rakamlar vardır ve okunamamıştır. Çeşme, Kınık'taki diğer çeşmelerle benzerlik göstermektedir. Genel özellikleri itibariyle, XVIII. Yüzyıl ve XIX. yüzyıl'da yapılmış olması muhtemeldir.

1.1.2.14. Mıstıklar Köyü III Nolu Çeşme

Bulunduğu Yer

Çeşme yüksek ve eğimli bir tepenin üzerinde düz bir alana inşâ edilmiştir. Konumu itibariyle çeşmeye ulaşmak güçtür. Köy içinden tepeye doğru çıkılarak veya II. Nolu çeşmenin güney doğrultusu izlenerek de bu çeşmeye gitmek mümkündür.

Plan ve Kesit

Tek cepheli, haznesiz ve bağlantısız olarak inşâ edilen çeşme 1.60 m. eninde, 1.50 cm. yüksekliğinde, arkaya doğru dış derinliği 70 cm.'dir. Dikdörtgen prizma şeklindeki çeşmenin üstü betonarme bir saçakla sonlanmaktadır. Yapının devamı gibi görünen 2 m. uzunlukta, çeşmenin bağlantılı olduğu duvar aşağı doğru kıvrılır. Bu bölümde aynı zamanda su aharı da yer alır (R. 214).

Yapı, kaba yonu ve moloz taşla inşâ edilmiştir. Çeşme nişinin ortasında ayna taşı, üzerinde tarihin yer aldığı kitâbe, alt kısımda ise akar vaziyette su oluğu ve bir tane musluklu çeşme yer alır.

Süsleme Özellikleri

Basit bir biçimde inşâ edilmiş yapı üzerinde süsleme öğesi görülmemektedir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Çeşme nişinin içindeki bölüme H. 1267 tarihi yazılmış olup milâdi 1850-1851 yıllarına tekâbül eder. XIX. yüzyılın ortalarına denk gelmektedir (R. 215).

1.1.2.15. Poyracık Meydan Çeşme

Bulunduğu Yer

Poyracık Hamam önü sokakta bulunan çeşme bir konut duvarının ön cephesinde 2.30 m.'lik bir duvar üzerine 50 cm çıkıtı yapan bir platform üzerine bağlantılı olarak inşâ edilmiştir. Çeşme tamamen yenilenmiş olup eski kitâbe yapı bünyesine eklenmiştir (R. 216).

Plan ve Kesit

Dikdörtgen prizma biçiminde, bağlantılı, haznesiz ve tek cepheli olarak inşâ edilen yapı, 2.61 m. yükseklikte, 1.75 m. genişlikte olup, yarım daire şeklindeki bir alınlık ve mermer saçakla niyetlenir. 20 cm. derinliğindeki çeşme nişi, yuvarlak bir kemerle çevrilidir. Nişin üst bölümünde kitâbe, alt bölümünde ise musluk bulunur.

Çeşmenin solundaki yan duvarda oluk ve altında su aharı yer almaktadır. Yapının tamamı mermer malzeme ile kaplıdır. Çeşme bugün kullanımda değildir.

Süsleme Özellikleri

Yapıda süsleme unsurları görülmemektedir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Kare biçimindeki mermer yüzeye kabartma tekliğiyle yazılan kitâbe, sülüs hatlı olup, dört satırdan oluşmuştur (R. 217).

Kitâbesi

صاحب الخيرات والخسنات
بكمزجي اوغلي الحاج محمدي رضا
لله تعالي مجررّداً احيا ايلديك چشمسيدر
سنه ١٢٨٠

Sahibu'l Hayrât ve'l hasenât
Pekmezcioğlu el-Hac Mehmed Rızâ-ı
lillâhi Teâlâ mücerreden ihyâ eylediği çeşmesidir.
Sene H.1280

Çeşme, kitâbede belirtildiği gibi Bekmezcioğlu el-Hacı Mehmed tarafından H. 1280 (M. 1863-1864) tarihinde yaptırılmıştır.

1.1.2.16. Poyracık Halk Çeşmesi

Bulunduğu Yer

Yapı, Poyracık Kasabası, Kasımoğlu Sokağı'ında, dört yol ağzında bulunan bir köşede yer almaktadır.

Plan ve Kesit

Dikdörtgen prizma biçimindeki yapı, bağlantılı, haznesiz ve iki cephelidir. Çeşme, Poyracık'ta bulunan diğer çeşmeye benzer şekilde yeniden inşâ edilmiştir. Yüzeyi mermer malzeme ile kaplanmıştır (R. 218).

Süsleme Özellikleri

Yapıda süsleme unsurları görülmemektedir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Kitâbe çeşmenin güney cephesinde yer almaktadır. Kare bir mermer blok üzerine dört satır olarak yazılan kitâbe kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbenin üzeri kireçle boyanmış olduğundan yazılar zor seçilmektedir (R. 219).

بو جشمه ... بنا ايده نن مقامي جنت اولسون
صاحب الخيرات والحسنات بويراجقلي
عودانلي علحسنين ذوخه سي ... خاتون
محمد احيا ايلدكي چشمسيدر سنه ١٣٠٧

Bu çeşme … binâ idenin makamı cennet olsun
Sâhibü'l-hayrat ve'l-hasenat Poyracıklı
Avdanlı Alihsan zevcesi … Hatun
Mehmed'in ihyâ eylediği çeşmesidir 1307

1.1.3. Köprüler

1.1.3.1. Elmadere Köyü Köprüsü

Bulunduğu Yer

Büyükoba Köyünden Elmadere Köyü istikametine doğru giderken yolun sağ tarafında 10 m. mesafede bulunur.

Plan ve Kesit

Karadere üzerinde yer alan köprü, yuvarlak taş kemerli ve iki gözlüdür. Gözlerden büyük olanı 8 m. genişliğe 2.40 m. yüksekliğe sahiptir. Küçük göz 6.40 m. genişlikte 2.40 m. yüksekliktedir (R. 220).

Düz köprüler grubunda değerlendirdiğimiz bu yapının tabliyesi, 14 m. uzunluğunda ortadaki genişliği 3.5 m.'dir. Yapının değirmen yönüne düşen kemer ayakları bir kayaya, diğer ayağı köprünün devamı olarak örülmüş yola bağlanarak, tempan duvarıyla desteklenmiştir (R. 221).

Köprü inşâsında; kaba yonu, moloz taş ve kesme taş kullanılmıştır.

Süsleme Özellikleri

Köprüde süsleme unsurları bulunmamaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Yapının kitâbesi yoktur. Köylülerin anlattıklardan yola çıkarak köprünün takrîben yüz elli sene önce var olduğunun tesbitini yaptık. Köprünün genel özellikleri itibariyle XIX. yüzyılın ikinci yarısında inşâ edilmiştir.

1.1.3.2. Karadere Köprüsü

Bulunduğu Yer

Karadere Köyünde, Camiönü Sokak Küme Evler Mahallesinde, Cami yolu üzeride yer almaktadır. Yapının 5 m. ilerisiye betonarme bir köprü yapılarak, bu taş köprünün kullanımı kısıtlandırılmıştır.

Plan ve Kesit

Köprü, yarım daire formlu, tek kemer gözünden oluşur (R. 222). Yapının yüksekliği 5.5 m., genişliği 7 m. olup, dikey köprüler grubuna girmektedir. Tabliyesi, 15 m. uzunluğunda ortada 3.5 m. genişlikte olup, yol birleşimlerinde değişen ölçülere sahiptir. Mansap yönü dikkate alındığında köprünün kemer ayakları; solda bir kaya üzerine, sağda ise bir tepenin etek kısmına yapılmış tempan duvarıyla desteklendirilmiştir.

Köprü inşâsında kemerlerle kesme taş, diğer yerlerde kaba yonu, moloz taş kullanılmıştır. Köprü tabliyesi, moloz taşla döşelidir (R. 223).

Süsleme Özellikleri

Köprüde herhangi bir süsleme öğesi bulunmamaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Köprünün kitâbesi yoktur. Kemer formları yuvarlak olup, Osmanlıların son dönemine işaret etmektedir. Köprü, XVIII. yy. sonu, XIX. yy. başına tarihlendirilebilir.

1.1.3.3. Kırgeçit Köprüsü

Bulunduğu Yer

Kınık'a yaklaşık 8 km mesafede, Örtülü Köyü yolunun batısına kalmaktadır.

Plan ve Kesit

Doğu- batı uzantılı, tek gözlü ve yuvarlak kemerli olarak inşâ edilen bu yapı, düz köprüler grubuna girer. Mansap yönüne göre soldaki kemer ayağı batı tempan duvarı ile desteklenirken, sağdaki ayaklar kayaya oturtulmuştur (R. 224).

Köprünün uzunluğu genel uzunluğu 24 m.'dir. Tabliyesi, 8 m. civarında olup, genişliği ortada 3 m. 75 m.'dir.

Köprü inşâsında moloztaş, kabayonu taş, kemerlerde düzgün kesme taş kullanılmıştır.

Süsleme Özellikleri

Köprüde süsleme öğeleri görülmemektedir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Mansap yönünün arkasında kalan sol tarafa düşen kemer üzerinde kitâbe yer almaktadır. Dikdörtgen bir taş levha üzerine kabartma sülüs hatla yazılmış kitâbe üç satırdan oluşmaktadır (R. 225). Kırgeçit köprüsü 2017-2018 tarihinde Karayolları tarafından restore edilmiştir. Günümüzde de kullanılmaktadır.

1.1.3.4. Mıstıklar Köyü Köprüsü

Bulunduğu Yer

Mıstıklar Köyü'nde, II. No'lu çeşmenin bulunduğu tepe ile köy yerleşimini bağlayan köprü, iki yer arasını ayıran dere üzerine inşâ edilmiştir. Eskiden daha küçük ölçekli bir yapıyken, tadilat geçirip bugünkü şeklini almıştır (R. 226).

Plan ve Kesit

Köprü, doğu-batı uzantılı olup, düz köprüler grubuna girmektedir. Tek gözlü olan yapı, sivri kemerlidir. Köprü kemer ayakları, dere yatağının iki kenarına orantılı bir şekilde örülmüştür. Yapı tabliyeden aşağıya kadar 2.75 m. yükseklikte, 2 m. genişliktedir. Tabliyesi, 10 m. uzunluğunda orta taraftaki genişliği 1,86 m. yol birleşimlerinde ise değişken ebatlara sahiptir (R. 227).

Köprü inşâsında kaba yonu, moloz taş kullanılmıştır. Tabliyenin üzeri botonarme ile kaplıdır.

Süsleme Özellikleri

Köprüde herhangi bir süsleme unsuru görülmemektedir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Köprünün kitâbesi yoktur. Köydeki insanlar, köprünün eskiden daha küçük ebatlı olduğunu, daha sonra yenilenerek şimdiki halini aldığını söylemiştir.

Köprü bugünkü görünümü, kullanılan malzemelere değerlendirildiğinde, Cumhuriyet döneminde yapılmış olması muhtemeldir.

1.1.3.5. Sucahlı Köyü Köprüsü

Bulunduğu Yer

Sucahlı Köyü içinde, Mezarlık Camii'nin girişinde bulunmaktadır. Bu köprü vasıtasıyla, mezarlık Camii'ne giriş sağlanır.

Plan ve Kesit

Köprü, doğu-batı uzantılı olarak inşâ edilmiş, düz köprülerdendir. Tek gözlü olan bu yapının kemer formu yarım daire biçimdedir. Köprü kemer ayakları, doğu istikametinde kayaya, batıda ise köprü tempan duvarına oturtulmuştur (R. 228). Yapı, 2.50 m. yükseklikte, 2.70 m. genişliktedir.

Köprü inşâsında kaba yonu, moloztaş ve kesme taş kullanılmıştır. Köprünün tabliyesi üzerinde; daha genişçe, beton bir platform yer almaktadır (R. 129).

Süsleme Özellikleri

Köprüde süsleme öğelerine rastlanılmamıştır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Kitâbesi bulunmayan köprünün yapım tarihi hakkında bir bilgimiz yoktur.

1.1.4. Karaosmanoğulları Su Kemeri

Bulunduğu Yer

Karaosmanoğulları Su Kemeri, Kınık Bağalanı Kocaömerli, Bağalanı Yolu üzerinde yer alır. Günümüzde bir kısmı ayakta kalmıştır (R. 130).

Plan ve Kesit

Tek katlı inşâ edilmiş olan su kemeri, üç yarım daire biçimindeki kemer açıklığına sahiptir. Büyük kemerin yüksekliği 9 m., eni 8 m., kemer derinliği 5 m.'dir. Yüksekteki kemer daha küçükken, diğer iki göz daha alçakta olup büyük kemerlidir (R. 231). Kemerlerin arkasında suyun itme gücünün yapıya zarar vermemesi için payandalar inşâ edilmiştir.

Yapıda, moloz taş, kemerlerde genellikle düzgün kesme taş kullanılmıştır. Su kemerinin üzerindeki kanaldan 1950'lere kadar su iletimi sağlanmıştır.

Süsleme Özellikleri

Su kemerinde herhangi bir süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Su kemeri, isminden dolayı Karaosmanoğulları döneminde yapıldığına dair bilgiler yaygın olsa da, kemerlerin alt bölümü ile üst bölümündeki malzemeler farklılık gösterdiğinden muhtemelen Bizans döneminde inşâ edilip, Karaosmanoğulları zamanında esaslı bir tamirat geçirmiş olması muhtemeldir.

1.1.5. Hamamlar

1.1.5.1. Pekmezpazarı Hamamı

Bulunduğu Yer

Hamam, Aşağı mahallede Pekmezpazarı Cami Sokağı köşesinde yer alır. Harap durumdaki yapı, 2015 yılında Kınık Belediyesi tarafından mülk sahibinden alınarak restore edilmeye başlanmış, 2019 yılında bu işlem tamamlanmıştır. Hamam, henüz kullanıma açılmamıştır.

Plan ve Kesit

Pekmezpazarı hamamı, soyunmalık, ılıklık, sıcaklık, tuvalet, avlu, külhan ve su deposundan oluşmaktadır (Ç. 16). Mekân dağılımı merkeze sıcaklık alındığında, güneyde ılıklık ve soyunmalık, kuzeyde su deposu ve külhan, doğuda ise avlu yer alır (R. 232). Avlunun güneyinde mutfak, kuzeyinde ise su borulardan oluşan bir birim bulunur.

Yapının inşâsında, kaba yonu, moloz taş ve tuğla malzeme kullanılmıştır. Duvarlar, almaşık duvar tekniğiyle örülmüştür. Kubbeye geçiş, sekizgen bir kasnakla sağlanmıştır. Kasnak, ince uzun tuğlalarla örülüdür. Üzeri iki sıra kirpi saçak dizilidir. Kubbe etekleri, alaturka kiremitle kaplıdır. Üzeri sıvalı kubbenin üstündeki ışıklıklar filgözü adı verilen fanuslarla kapatılmıştır (R. 232-234).

Hamamın cami avlusuna bakan batı cephesindeki dikdörtgen şeklindeki açıklıktan doğu-batı uzantılı dikdörtgen biçimindeki soyunmalık mekânına girilir (R.235). Bu mekânın güney duvarındaki platform, 60 cm. kadar, yükseltilerek

yapılmış ve sekiz küçük odacığa bölünmüştür. İçerisi; tek kişilik soyuma, dinlenme, bakım odası gibi düzenlenmiştir. Bu bölümün kuzey duvarı üzerinde iki açıklık yer alır. Biri kuzey batı yönünde olup, hamamın ılıklık mekânına girişi sağlarken; diğer açıklık kuzeydoğu tarafında kalır ve buradan avluya açılır. Soyunmalık bölümü hamamın diğer bölümleriyle bütünlük arz etmez. Önceden ahşap olduğunu düşündüğümüz bu bölüm sıva ile kaplı olduğundan malzeme detayı hakkında malumatımız yoktur. Hem soyunmalık hem de külhanın bulunduğu cepheler emprenye edilmiş ahşap malzeme ile parmaklık görünümünde kaplanmıştır.

Dikdörtgen soyunmalık mekânının (R.235), kuzey duvarındaki kuzeybatıdaki açıklık yuvarlak kemerlidir ve ılıklık mekânına girişi sağlar (R. 236). Ilıklık dikdörtgen planlı olup üzeri beşik tonozludur. Tonozun üzeri dairsel ışıklıklarla kaplı olup filgözü denilen cam fanuslarla kapatılmıştır. Ilıklık mekânın kuzey duvarında da iki yuvarlak kemerli açıklık bulunur. Batıdaki açıklık sıcaklık, doğudaki açıklık ise traşlık bölümüne gider.

Sıcaklık bölümü kare planlıdır (R. 237,238). Duvarlar, giriş hariç dört yönden seki ile çevrilidir. Sekilerin üzerine aralıklı olarak kurnalar konulmuştur. Sıcaklık mekânının ortasında kare şeklinde göbek taşı yer alır (R. 238). Seki, kurnalar, göbek taşı ve duvarların yarısı mermer kaplıdır. Saydığımız malzemelerden kurnalar dışındakiler yeni görünümlüdür. Kurnaların bir kısmı eski hamamdan kalmış olup, yekpâre görünümdedir.

Sıcaklık mekânının, dört köşesinde yer alan tromplar ile kubbeye geçiş sağlanmıştır (R. 237). Duvarlarda tromplar arasındaki alanlar, yuvarlak kemerli niş görünümündedir. Kubbenin üzerinde dairesel ışıklıklar bulunmaktadır. Işıklıklar, filgözü fanuslarla kaplıdır (R.239). Sıcaklığın kuzey duvarındaki tek pencere su deposuna bakar. Onun arkasında ise ateşlik vardır (R. 234).

Ilıklıktaki diğer açıklık helâya aittir. Girişte bir kurna ve giderin bulunduğu bir alan ve tuvalet yer alır. Bu bölüm de beşik tonozla örtülüdür. Üzerinde dairesel biçimli ışıklıklar bulunur (R. 240).

Soyunmalık mekânının kuzeydoğusundaki açıklıktan avluya çıkılmaktadır (R.241). Avluda mutfak ve su sistemlerinin olduğu bir alan vardır.

Süsleme Özellikleri

Pekmezpazarı Hamamı süsleme açısından çok zengin değildir. Beşik tonoz, tromp ve kubbe ve kubbe eteklerinde yer alan kirpi saçak da bazı süsleme unsurlarındandır.

Kurnalar; yuvarlak, kare ve dıştan sekizgen içten yuvarlak şekillidir. Kurnaların bazılarının iki tarafında dışa çıkıntı yapan prizmal süsler vardır. Özellikle kare şeklindeki kurnalarda çok yapraklı kabartma çiçek motifleri, altı köşeli yıldız ve altı yapraklı çiçeğin iç içe geçmiş halde kabartma motifi, yer almaktadır (R. 242).

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Hamamın kitâbesi yoktur. Hamamın yapıldığı döneme ilişkin tarihlendirme yapılamamıştır.

1.1.5.2. Poyracık Hamamı

Bulunduğu Yer

Kınık İlçesi Poyracık Kasabasında postane sokağında bulunur. Hamam, bir şahsın mülkiyetindedir. Bugün esas fonksiyonu dışında, depo ve bahçe olarak kullanılmaktadır.

Plan ve Kesit

Poyracık hamamı, ortada üç eyvanlı bir sıcaklı mekânı, kuzeydeki köşelerde birer halvet, güneyde ılıklık ve doğusunda bir halvetten oluşmaktadır.

Hamam kaba yonu, moloz taş ve tuğla kullanılarak almaşık düz bir duvar örgüsü ile örülmüştür (R. 243).

Hamam, bahçe ve depo olarak kullanıldığından doğu cephesinden sokağa, yakın tarihlerde bir kapı açılmıştır (R. 244). Yapının esas girişi güneybatı cephesinde yer alan açıklıktır. Giriş açıklığından ılıklık mekânına girilmektedir (R. 246). Ilıklık mekânı, boyuna 5 m., enine 1.60 m. dikdörtgen biçiminde olup iki taraftan beşik tonozlu, ortası kubbelidir. Ilıklığın sonundaki yuvarlak kemerli açıklık halvete girişi sağlar. Halvet kare planlıdır. Duvarların dört köşesindeki tromplar ile kubbeye geçiş sağlanmıştır (R. 247). Kubbenin üzerinde, filgözü açıklıklar bulunur.

Ilıklık mekânının ortasında bulunan basık sivri kemerli açıklıktan sıcaklık mekânına girilir (R. 245). Bu açıklığın üstüdeki iki kenarda pandantif yerleştirilmiştir.

Hamamın sıcaklık plan şeması, "haçvari dört eyvanlı ve köşe hücreli tip" grubuna girmektedir (Ç. 17). Sıcaklık, ılıklık açıklığından yani güneyden, kuzey eyvana 6 m., doğu-batı yönünden 10 m. ölçülerinde dikdörtgen planlıdır. Sıcaklık mekânı doğu, batı ve kuzey olmak üzere üç yönden yuvarlak kemerlidir (R. 244-245). Her bir kemerin arkasında kalan eyvanların iki köşesinde iki birer tromp bulunur (R. 247). Trompların üzerinde, küçük çaplı kubbeler yer alır. Kuzeybatı ve kuzeydoğu köşelerinde yuvarlak kemerli giriş açıklığına sahip; kare planlı, içten dört yönden tromplarla kubbeye geçişin sağlandığı birer halvet bulunur. Sıcaklığın üzeri, başlangıçta kubbe ile örtülü olduğu anlaşılsa bugün yıkılmış vaziyettedir.

Sıcaklığın kuzey duvarının ortasındaki açıklık, mülk sahibinin evine çıkmaktadır. Eskiden bu bölümün develerin başlandığı yüksek tavanlı bir dükkâna çıktığı söylenmiştir.

Hamamın tuğla malzemeli künkleri, duvar içine yerleştirilmiş olup, alt kısımdan yapıyı çevrelemektedir. Duvarın tahrip olan yerlerinden yer yer künkler gözükmektedir.

Yapının, soyunmalık bölümüne dair bir kalıntı veya bilgi yoktur. Muhtemelen güney cephede yani ılıklık mekânından önce, ahşap malzemeli soğukluk mekânının olması muhtemeldir. Bunun yanında göbek taşı, kurnalar, bacalık, su deposu günümüze ulaşamamıştır.

Süsleme Özellikleri

Hamamda herhangi bir süsleme unsuru görülmemektedir.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Yapının inşâ ve tamir kitâbesi bulunmamaktadır. İnşâedildiği döneme ait bir tesbitte bulunulamamıştır.

1.1.6. Diğer Eserler

1.1.6.1. Sucahlı Köyü Su Yapısı

Bulunduğu Yer

Sucahlı Köyü sınırları içinde Balaban yolu üzerinde bir tarla üzerine inşâ edilmiştir. Yapının bulunduğu yerde su kaynağı vardır ve yapı bu kaynağın yakınlarına inşâ edilmiştir.

Plan ve Kesit

Su yapısı, içten 2 m. x 2.40 m. ebatlarında, kareye yakın bir plandadır (Ç. 18). Duvar kalınlığı 70 cm.'dir. Bildiğimiz hamam formlarından farklı olarak, tek bir halvet formunda yapılmıştır (R. 248, 249).

Moloz taş, yer yer tuğla malzemenin kullanıldığı duvar örgüsüne sahiptir. Su yapısının giriş açıklığı, güneybatı köşede, dikdörtgen biçimli olarak düzenlenmiştir. Açıklığın üzerinde devşirme taştan bir lento yer alır. Su yapısının üzeri, tuğla ile örülmüş kubbe ile örtülüdür (R. 250). Yapının iç mekânı su ile dolu olup küçük bir havuz görünümündedir. Güney duvarı boyunca bir seki bulunmaktadır. Mekânın üzeri kubbe ile örtülüdür. Kubbeye geçiş pandantiflerle sağlanmıştır

Süsleme Özellikleri

Yapıda herhangi bir süsleme öğesi görülmez.

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Yapı bünyesinde kitâbe yer almamaktadır ve inşâ edildiği döneme ilişkin bir tesbitte bulunulamamıştır.

1.1.6.2. Han Bakıyyesi

Bulunduğu Yer

Kınık Çarşı Camii'nin karşısında bulunmaktadır. Handan bugün kapı dışında herhangi bir kalıntı kalmamıştır.

Plan ve Kesit

4 m. yükseklikte, 3 m. genişlikte olup, 23 cm. kemer kalınlığına sahiptir. Kapı iki ahşap kanattan oluşmuştur. Düzgün kesme taştan yapılmış sivri kemerlidir. Duvarları sıvalı olduğundan, yapıda kullanılan malzeme hakkında bilgiye sahip olunmamıştır. Kapının iki kenarında eski dükkânlar bulunmaktadır. Giriş açıklığının sokağa bakan kısmı, sundurma benzeri, kiremit kaplı örtü ile kapatılmıştır (R. 251).

Eserin Kitâbeleri ve Tarihlendirilmesi

Hana ait kitâbe bulunmamaktadır. İnci Kuyulu Ersoy, 1814 Yılında yaşayan Bergama âyanı, Hacı Ömer Ağa'nın Kınık'a bir çeşme ve bir kervansaray yaptırdığını belirtir.[108]Bu bakıyyenin bahsi geçen han olduğunu düşünmekteyiz.

[108] İnci Kuyulu, **Karaosmanoğullarına Ait Eserler**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992, s. 206.

1.2. MEZAR TAŞLARI

1.2.1. Bademalanı Köyü Mezarlığı

Katalog No: 1

Ölçüleri (cm.): 72-22-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhammed ibni Abdullah
Tarihi: H.1211 (M.1796-1797)
Kitâbesi:
1. Sene 1211
2. Merhûm ve mağfûrun leh
3. Münlâ (Molla) Muhammed ibni Abdullah
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şâhide, sarık bir başlıkla sonlanır. Dört satırdan oluşan kitâbe sağa meyilli yerleştirilmiş olup, kartuşsuz bir biçimde düzenlenmiştir. Kitâbe metni kabartma sülüs hatla yazılmıştır.

Katalog No: 2

Ölçüleri (cm.): 52-20-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hasan ibni Muhammed
Tarihi: H.1225 (M.1810-1811)
Kitâbesi:
1. Sene 1225
2. Merhûm ve mağfûr
3. Hasan ibni Muhammed
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şâhide, dikdörtgen prizma biçimli bir gövdeye sahiptir. Başlığı üzerindeki paralel çizgilerle sarıklı görünüm verilmiştir. Dört satırdan oluşan kitâbe metni sağa meyilli yerleştirilmiş olup, kabartma sülüs hatla yazılmıştır.

Katalog No: 3
Ölçüleri (cm.): 82-19-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: İbnü'l-Hacı Ahmed
Tarihi: H.1174 (M.1760-1761)
Kitâbesi:
1. El-merhûm el-mağfûr
2. İbnü'l-Hacı Ahmed
3. Rûhiçün Fâtiha
4. Sene 1174

Genel Özellikleri: Mermer malzemeden yapılmış dikdörtgen prizma şeklindeki şâhide başlıklıdır. Kitâbe, kabartma sülüs hatlı yazılmış, dört satırdan oluşmuştur.

Katalog No: 4
Ölçüleri (cm.): 72-19-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: El-Hacı Muhammed ibni Hacı Mustafa
Tarihi: H.1172 (M.1758-1759)
Kitâbesi:
1. Sene 1172
2. Merhûm ve mağfûr
3. El-Hacı Muhammed ibni
4. El-Hacı Mustafa
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Mermer malzemeli dikdörtgen prizma biçimli şahide, sarıklı bir başlığa sahiptir. Kitâbe kabartma sülüs hatla yazılmış ve beş satırdan oluşmuştur.

Katalog No: 5
Ölçüleri (cm.): 53-19-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Es-Seyyid Ahmed Hoca
Tarihi: H.1172 (M.1758-1759)
Kitâbesi:
1. Sene 1225
2. Merhûm ve mağfûrun leh
3. Es-Seyyid Ahmed Hoca
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli olan şahide, birbirine paralel çizgili sarıklı başlığa sahiptir. Sülüs hatla yazılmış kitâbe kabartma tekniğiyle yapılmış dört satırdan oluşmuştur.

Katalog No: 6
Ölçüleri (cm.): 56-17-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Şehirlioğlu Ahmed
Tarihi: H.1225 (M.1810-1811)
Kitâbesi:
1. Sene 1225
2. El-merhûm el-mağfûr
3. Şehirlioğlu Ahmed
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Sarıklı başlığa sahip olan sahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbe dört satırdan müteşekkildir. Kabartma sülüs hatla yazılmıştır.

1.2.2. Balaban Köyü Mezarlığı

Katalog No: 1
Ölçüleri (cm.): 67-19-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Halil ibni Yusuf
Tarihi: H.1219 (M.1804-1805)
Kitâbesi:
1. 1219
2. Merhûm
3. Halil ibni Yusuf
4. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma şeklindeki şahide birbirine paralel dilimlerden oluşmuş çapraz dolamalı sarıklı başlığa sahiptir. Kabartmalı dört satırdan meydana gelen kitâbe sülüs hatlıdır.

Katalog No: 2
Ölçüleri (cm.): 61-16-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Yok
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli mermer gövde üzerindeki sarığı çapraz dolamalıdır. Sağ omuzun altında küçük deformasyonlar görülmektedir. Kitâbesi bulunmamaktadır.

Katalog No: 3
Ölçüleri (cm.): 77-19-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Süleyman ibni Abdullah
Tarihi: H.1317 (M.1899-1900)
Kitâbesi:
1. Sene 1317
2. Merhûm ve mağfûr
3. Süleyman ibni Abdullah
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru genişleyen dikdörtgen biçimli gövde çapraz dolamalı başlıkla nihayetlenir. Sağdan sola hafif yukarı doğru meyleden kabartma sülüs hatlı kitâbe Türkçedir.

Katalog No: 4
Ölçüleri (cm.): 57-10-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Yok
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Gövde dikdörtgen prizma biçimlidir. Gövde kısmı kalındır. Başlığı çapraz sarıklıdır. Kitâbesi yoktur.

Katalog No: 5
Ölçüleri (cm.): 91-21-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Süleyman Efendi
Tarihi: H.1240 (M.1824-1825)
Kitâbesi:
1. Sene 1240
2. Merhûm ve mağfûr
3. Hacı Süleyman
4. Efendi Rûhuna
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide; başlıklı, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbe beş satırdan oluşur. Mezar taşı dikili değildir, yerde bulunmuştur. Üzerinde kararmalar mevcuttur.

Katalog No: 6
Ölçüleri (cm.): 70-24-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hatib Ahmed Efendi
Tarihi: H.1200 (M.1785-1786)
Kitâbesi:
1. Sene 1200
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-Merhûm Hatib Ahmed Efendi
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: yerinden sökülmüş olan sahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Boyun kısmı biraz kırıktır. Başlığı kaybolmuştur. Yazılar, silmeler arasında yer alır. Kabartma sülüs hatla yazılan kitâbe yukarı eğimli olup beş satırdan oluşur.

Katalog No: 7
Ölçüleri (cm.): 57-25-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Halil zevcesi Âişe
Tarihi: H.1293 (M.1876-1877)
Kitâbesi:
1. Sene 1293
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûme Arabacı Hacı Halil
5. Zevcesi Âişe Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Üçgen alınlıklı şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Kitâbe kabartma tâlik hatlı olup, silmelerle ayrılmış beş satırdan oluşur. Yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir. Mezar taşının üzerinde yer yer beyaz ve siyah renkte yosunlar kaplamış olup taşın üzerinden çıkartılamamıştır.

Katalog No: 8
Ölçüleri (cm.): 75-33-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı İdris kerimesi Ümmü Gülsüm
Tarihi: H.1289 (M.1872-1873)
Kitâbesi:
1. Sene 1289
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. Bulam tâ ki rasûlünden şefâat
5. Merhûm ve mağfûrun leh Hacı İdris
6. Kerimesi Ümmü Gülsüm rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yıkarı doğru genişler. Üçgen alınlığın üzerinde silik bir vazo içinde iki kenardan sarkan gül motifi bulunur. Yazılar silmelerle ayrılmış altı satırdan oluşur. Kitâbenin tarih kısmı yarım daire şeklinde silmeyle çevrilmiştir. Sağa meyilli olan yazılar kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog No: 9
Ölçüleri (cm.): 58-32-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Yazısız
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: 8 numaları taşın ayak kısmında bulunmaktadır. Şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Üçgen alınlıklıdır. Gövde kısmında vazo içinde çiçekler gövdenin sağına ve soluna orantılı bir şekilde yerleşmiştir.

Katalog No: 10
Ölçüleri (cm.): 57-22-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kasabcının oğlu Ali
Tarihi: H.1299 (M.1881-1882)
Kitâbesi:
1. Sene 1299
2. Nazenim gitti cennet bağına
3. Firâkı kaldı ebeveynin canına
4. Merhûm ve mağfûr
5. Kasabcının (?) oğlu Ali
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru genişleyen şahide başlıklıdır. Başlığın arka kısmı kırılmıştır. Kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır ve kartuşlar içinde altı satırdan oluşur. Yazılar, taşın sağına meyilli olarak yerleştirilmişlerdir. Tarih kısmı yarım daire şeklinde silmeye sahiptir.

Katalog No: 11
Ölçüleri (cm.): 74-37-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Formlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mustafa Ağa kerimesi Âişe
Tarihi: H.1320 (M.1902-1903)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
2. Merhûme ve mağfûre
3. Mustafa Ağa kerimesi
4. Âişe Rûhuna Fâtiha
5. Sene 1320

Genel Özellikleri: Şahidenin aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Alınlık kısmı kabartma yaprak ile süslüdür. Yazılar kabartma sülüs hatlıdır. Silmelerle ayrılmış yazılar düz bir şekilde yerleştirilmiş, beş satırdan müteşekkildir.

Katalog No: 12
Ölçüleri (cm.): 75-32-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Formlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ayan oğlu Halil kerimesi Ümmühan
Tarihi: H.1319 (M.1901-1902)
Kitâbesi:
1. Sene 1319
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûme Ayan oğlu Halil
5. Kerimesi Ümmühan rûhiçün
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide hafif bir şekilde aşağıdan yukarı genişlemektedir. Alınlık kısmı sağa ve sola ayrılan kabartma yaprak motiflidir. Kitâbenin tarih kısmı yarım daire silme içine alımıştır. Kabartma sülüs hatlı yazılar altı satırdır ve kartuşlar içine alınmıştır.

Katalog No: 13
Ölçüleri (cm.): Basık Kemerli
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Yazısız
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: 11 numaralı başucu taşının ayak kısmında yer alır. Gövdenin ortasında ucu kıvrık bir servi ağacı motifi, kenarlarda "S" kıvrımlı süslemeler vardır.

Katalog No: 14
Ölçüleri (cm.): 58-27-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Mustafa kerimesi İsmihan
Tarihi: H.1287 (M.1810-1811)
Kitâbesi:
1. Sene 1287
2. Firâkın elemi gelmez beyâna velev kuluna
3. İlâ yevmi'l-kıyâme el-merhûm
4. El-mağfûrun leh Molla Mustafa
5. Kerimesi İsmihan (?)rûhuna Fâtiha

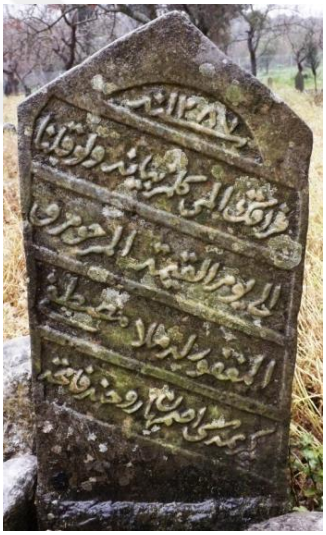

Genel Özellikleri: Şahide üçgen alınlıklı, aşağıdan yukarı genişleyen bir forma sahiptir. Kitâbe altı satır olarak düzenlenmiş, kabartma tâlik hatlıdır. Yazılar taşın sağına doğru meyilli yerleştirilmiş ve araları silmelerle ayrılmıştır. Tarih kısmı yarım daire içine alınmıştır.

1.2.3. Cumalı Köyü Cami Hazîresi

Katalog No: 1
Ölçüleri (cm.): 90-24-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Halil
Tarihi: H.1271 (M.1854-1855)
Kitâbesi:
1. Sene 1271
2. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
3. Kim ki bana hayr ile ide dua
4. Âhiri ve akıbeti hayr ola
5. El-merhûm ve'l-mağfûrun leh
6. Münlâ Halil rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Sarıklı başlığı birbirine paralel çizgilerden oluşur. Silmelerle altı satır olarak düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 94-21-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hasan Başa Oğlu Münlâ Mustafa
Tarihi: H.1224 (M.1809-1810)
Kitâbesi:
1. Sene 1224
2. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
3. Merhûm Hasan Beşe oğlu
4. Münlâ Mustafa rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Sağa mâil olarak düzenlenmiş kitâbe kabartma sülüs hatlıdır. Başlığı sarıklıdır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 73-25-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: el-Hacı Nebi ibni Kara Hüseyin
Tarihi: H.1209 (M.1794-1795)
Kitâbesi:
1. Sene 1209
2. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
3. Merhûm ve mağfûr
4. el-Hacı Nebi ibni Kara
5. Hüseyin Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, aşağıdan yukarı genişleyen prizma gövdelidir. Kitâbe, kartuşsuz olarak düzenlenmiş olup kabartma sülüs hatla hâkkedilmiştir. Şahidenin başlığı çapraz sarıklıdır.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 78-25-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mehmed bin Hüseyin
Tarihi: H.1278 (M.1861-1862)
Kitâbesi:
1. Sene 1278
2. Ed-dünya fânîyet (ün)
3. Ve'l-âhiratü bâkîyetün
4. El-merhûm ve'l-mağfûr Mehmed
5. Bin Hasan rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Beş satırdan oluşan kitâbesi kabartma sülüs hatla yazılmıştır. Her bir satır kartuşlar içine alınmıştır. Başlığı, çapraz çizgilerden oluşmaktadır. Şahidenin sağ omuzu ve kitabenin 2. Satırının son harfi tahrip olmuştur.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 40-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Nebi oğlu Hacı
Tarihi: H.1224 (M.1808-1809)
Kitâbesi:
1. Sene 1224
2. Merhûme ve mağfûrun leh
3. Hacı Nebi oğlu Hacı
4. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimli gövdeye sahip olup başlıklı dormdadır. Kitâbe sağa meyilli olarak yerleştirilmiş ve kabartma sülüs hatla yazılmıştır. Üçüncü satırdan sonraki kısım veya kısımlar toprağın altında kaldığından kitâbenin devamı okunamamıştır.

1.2.4. Cumalı Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 41-24-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kasım oğlu Ahmed
Tarihi: H.1260 (M.1844-1845)
Kitâbesi:
1. 1260
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâki
3. El-merhûm ve'l-mağfûr
4. Kasım oğlu Ahmed
5. …

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru genişleyen dikdörtgen prizma biçimindeki gövde bir başlıkla nihayetlenir. Ser bir satırı kartuş içine alınan kabartma sülüs hatlı kitabenin ancak dört satırı görülmektedir. Beşinci satır toprak altında kaldığından okunamamıştır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 48-27-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H.1274 (M.1857-1858)
Kitâbesi:
1. Sene 1274
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. …

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarıya genişleyen şahidenin başlığı düz sargılıdır. Silmeler içinde yer alan kabartma sülüs kitâbenin görünen kısmı üç satırdır. Toprak altında en az bir satır bulunmaktadır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 59-37-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Gözükmüyor
Tarihi: H.1285 (M.1868-1869)
Kitâbesi:
1. Sene 1285
2. Âh ü zâr kılarak gençliğime doymadım
3. Çün ecel peymânı dolmuş murâdıma ermedim
4. Hasreten fâni cihanda tûl-u ömür sürmedim
5. Firkate takdir böyleymiş ta ezelden bilemedim
6. …

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Silmeler içinde yer alan sülüs kabartma yazı şâhidenin bir kısmının toprak içinde kalmış olması sebebiyle kitâbenin ancak beş satırı görülür. Toprak altında en az bir satır bulunmaktadır.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 54-29-3
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Şa'ban kerimesi Rahime
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Hüve'l Hayyü'l b…(bâkî)
2. İlâhi ente Rahmânî
3. Recâî minke gufrânî
4. ve kemâli noksani
5. Hacı Şa'ban
6. Kerimesi Rahime rûhuna
7. El-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Büyük bir parçası yukarıdan kırılmıştır. Bu sebepten kitâbenin tarihine ulaşamamaktadır. Silmeler içinde yer alan kitâbe kabartma sülüs hatlıdır ve yedi satırdan oluşmuştur.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 80-40-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Halil Ağa kerimesi Nazife
Tarihi: H.1328 (M.1910-1911)
Kitâbesi:
1. Sene 1328
2. Halil Ağa kerimesi Nazife
3. Bekâya genç yaşında etti rıhlet
4. Anasına babasına sabırlar
5. Teâlâ vere ecr u mevsûbet
6. İdeler Fâtiha rûhuna ihsan
7. …

Genel Özellikleri: Üçgen alınlıklı şâhidenin alınlık büyük kabartma kısmını akant yaprağı kaplar. Kitâbe kabartma sülüs hatlı olup, yazılar silmelerle ayrılmış yedi satırdan oluşur. Yedinci satır okunamamıştır.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 75-35-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Mustafa kerimesi Rukiyye Hanım
Tarihi: H.1307 (M.1889-1890)
Kitâbesi:
1. Sene 1307
2. Müyesser oldı (oldu) bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle sââdet
4. Merhûme ve mağfûre
5. Hacı Mustafa kerimesi
6. Rukiyye Hanım rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Alınlığın içi kabartma, bitkisel kıvrımlı motiflerden oluşur. Kitâbe kabartma sülüs hatlıdır. Her bir satır kartuş içine alınmıştır.

Envanter No: 7
Ölçüleri (cm.): 72-22-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ayanoğlu İsmail bin İsmail
Tarihi: H.1204 (M.1782-1783)
Kitâbesi:
1. Sene 1204
2. Müyesser oldı (oldu) bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. Bulam tâ ki Rasûlünden şefâat
5. Ayanoğlu İsmail bin
6. İsmail

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen pirizma şeklinde olup hafif bir şekilde aşağıdan yukarı doğru genişler. Başlığı sarık şeklindedir. Kabartma tekniğiyle yazılan kitâbe sülüs hatlıdır. Yazılar kartuşlar içine alınmış olup, taşın sağına meyilli olarak yerleştirilmiştir.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 71-30-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Feyyaz oğlı (oğlu) Mehmed
Tarihi: H.1325 (M.1907-1908)
Kitâbesi:
1. Sene 1325
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûm ve mağfûr
5. Hacı Feyyaz oğlı (oğlu)
6. Mehmed rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide başlıklı forma sahiptir fakat başlığı kaybolmuştur. Gövde aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Kitâbe silmelerle düzenlenmiştir. Yedi satırdan oluşan kitâbe metni, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 9
Ölçüleri (cm.): 76-27-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Osman oğlu Halil Ağa
Tarihi: H. 1337 (M. 1918-1919)
Kitâbesi: Okunamadı
1. Hüve'l-hayyü'l- bâki sene 1337
2. Beni kıl mağfiret Yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. İde rûhuma bir Fâtiha ihsân
5. Osman oğlı (oğlu) Halil
6. Ağa rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçiminde olup aşağıdan yukarı genişlemektedir. Kitâbe sivri kemerli bir silme ile geçilmiştir. Silmenin üzerinde kabartma, yapraklı çiçek motifi vardır. Yazılar sağa meyillidir. Kabartma sülüs hatlı olan kitâbe, kartuşlar içine alınmış ve altı satırdan oluşmuştur.

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 91-32-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Mustafa kerimesi Hayfa
Tarihi: H. 1340 (M. 1921-1922)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-hayyü'l- bâki sene 1340
2. Bakub geçme ricam budur Muhammed ümmeti
3. Mevtânın derdi bir Fâtihadır minneti
4. Fâtiha ihsan iden bulur cenneti
5. Hacı Mustafa kerimesi Hayfa
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı genişleyen bir formdadır. Üçgen alınlık kabartma yapraklı bitkisel bir düzene sahiptir. Kitâbe altı satırdan oluşmakta olup, kabartma sülüs hat ile yazılmıştır..

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 56-22-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Halil
Tarihi: H. 1258 (M. 1842-1843)
Kitâbesi:
1. Sene 1258
2. Merhûm Hacı
3. Halil rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Başlıklı forma sahip olan şahidenin başlığı yoktur. Dikdörtgen prizma şeklindeki gövde hafif biçimde aşağıdan yukarı doğru genişler. Kitâbe, kabartma sülüs hatla yazılmış olup, üç satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 12
Ölçüleri (cm.): 57-25-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Yörük Ali Çavuş oğlu Halil
Tarihi: H. 1326 (M. 1908-1909)
Kitâbesi:
1. Hüve'l Bâki Sene 1326
1. Beni kıl mağfiret Yâ Rabbi Yezdân
2. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
3. Gelüb, kabrimi ziyâret iden ihvân
4. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
5. Yörük Ali Çavuş
6. Oğlu Halil rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçiminde olup aşağıdan yukarı olarak genişler. Başlıklı bir forma sahiptir, fakat başlığı kaybolmuştur. Kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Yazılar sağa meyilli olarak düzenlenmiş olup silmelerle ayrılmıştır. Mezar taşının üst bölümü yuvarlak bir silme ile çevrilmiştir. Üzeri zik zak motifi ile düzenlenmiştir.

Katalog: 13
Ölçüleri (cm.): 96-31-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mehmed oğlu Emin Çavuş
Tarihi: 1946
Kitâbesi:
1. Sene 1946
2. Bakub geçme ey zâir bu kabir Muhammed ümmeti
3. Ölünün diriden bir Fâtihadır minneti
4. Kabrimi ziyaret iden ey Rasûlün ümmeti
5. Bize bir Fâtiha ihsan iden bulur cenneti
6. Mehmed oğlu Emin Çavuş
7. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Başlıklı bir forma sahip olan şahide aşağıda darken yukarıda genişler. Silmelerle düzenlenmiş kitâbesi yedi satırdan meydana gelmiştir. Kitâbe metni, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 14
Ölçüleri (cm.): 96-31-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü:---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimindeki şahide aşağıdan yukarı genişlemektedir. 13 numaralı taşın ayak kısmında yer alır. Yazısız olup üzerinde bir ucu sola kıvrık bir servi motifi bulunur.

Katalog: 15
Ölçüleri (cm.): 37-32-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Solak oğlu Halil (...) Saime Hanım
Tarihi: H. 1228 (M. 1813)
Kitâbesi:
1. Âh mine'l mevt sene 1228
2. Fâni dünyada gezer iken bir zaman
3. Genc idim geldi ecel virmez (vermez) eman
4. Yâ Râb mağfiret kıl olmasun halim
5. Yaman Solak oğlu Halil
6. Kerimesi Saime Hanım

Genel Özellikleri: Dikdrtgen prizma biçimindeki şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Kemerin ortasında altı yapraklı küçük kabartma bir çiçek iki yanlarda ise kabartma yaprak dizisinden oluşan süsleme yer alır. Gövdede yönü kemere bakan kabartma bir hilal motifi bulunur. Kitâbe kartuşlar içinde olup, kabatma tâlik hatla yazılmıştır.

Katalog: 16
Ölçüleri (cm.): 79-31-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Şabanoğlu Hacı Süleyman
Tarihi: 1300 (1882-1883)
Kitâbesi:
1. Sene 1300
2. Meskenim dağlar başıdır sahraya hâcet kalmadı
3. Yaram acı melhem (merhem) tatlı Lokman'a hâcet kalmadı
4. El-merhum ve'l mağfur Hacı Şa'ban
5. Oğlu Hacı Süleyman
6. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahidenin gövdesi aşağıdan yukarı doğru genişler. Başlığı sarıklıdır. Kitâbe silmelerle ayrılmış altı satırdan oluşur. Yazılar kabartma tekniği ile düzenlenmiş tâlik hatlıdır.

Katalog: 17
Ölçüleri (cm.): 95-23-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Süleyman oğlu Hâfız Ahmed
Tarihi: 1298
Kitâbesi:
1. Sene 1298
2. Firâkın elemi gelmez beyâna velev kuluna
3. İlâ yevmi'l kıyâme
4. El-merhûm ve'l-mağfûr Hacı Süleyman
5. oğlu Hâfız Ahmed
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Yerinden sökülmüş olan şahide aşağıdan yukarı doğru genişleyen bir forma sahiptir. Başlığı fes şeklindedir. Yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir. Araları silmelerle biçimlendirilmiştir. Kitâbe kabartma sülüs hatlıdır. Herhangi bir süsleme unsuru yoktur.

Katalog: 18
Ölçüleri (cm.): 73-28-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Salih oğullarından Ahmed Çavuş mahdûmu Mustafa
Tarihi: 1334 (1915-1916)
Kitâbesi:
1. Sene 1334
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâki
3. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
4. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
5. Salih oğullarından Ahmed
6. Çavuş mahdûmu Mustafa
7. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Başlıklı forma sahip olan şahidenin başlığı kaybolmuştur. Gövde hafif bir şekilde aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Yedi satırdan oluşan sülüs hatlı kitâbe, silmelerle düzenlenmiştir. Alınlık ve kitabe yarım daire biçimindeki silme ile ayrılmıştır. Bu silmenin üst kısmını dört, altı yapraklı çiçek ve yapraklar çevreler.

Katalog: 19
Ölçüleri (cm.): 108-30-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Şa'ban oğullarından İbrahim Çavuş
Tarihi: M. 1948
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî
2. Bakıp geçme ricam budur
3. Ey Muhammed ümmeti Kabrimi ziyaret
4. İden ey Rasûl'ün ümmeti
5. Bizlere Fâtiha ihsan iden bulur cenneti
6. Şa'ban oğullarından
7. İbrahim Çavuş
8. Rûhuna el-Fâtiha 1948

Genel Özellikleri: Şahide, aşağıdan yukarı genişleyen dikdörtgen prizma biçimindedir. Sekiz satırdan oluşan kitâbenin her bir satırı karuş içindedir. Alınlık kısmında ay-yıldız motifi yer alır.

Katalog: 20
Ölçüleri (cm.): 93-32-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hüsmen oğlu Hasan ağa
Tarihi: H.1340 (M. 1921-1922)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî 1340
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
5. Hüsmen oğlu Hasan ağa
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide hafif bir biçimde aşağıdan yukarı genişleme göstermektedir. Kabartma sülüs hatlı, altı satırdan oluşan kitâbe silmelerle düzelenmiştir. Tarih kısmının yer aldığı bölüm yarım daire silme içindedir ve üzeri çiçek ve yapraklı dal ile süslenmiştir.

Katalog:21
Ölçüleri (cm.): 86-27-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hasan oğlu İsmail'in oğlu Mustafa
Tarihi: H.1263 (M. 1846-1847)
Kitâbesi:
1. Sene 1263
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. El-merhûm Hasan oğlu
4. İsmail'in oğlu Mustafa
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Başlıklı forma sahip şahide dikdörtgen prizma biçimindedir. Kitâbesi, beş satır olarak, silmelerle düzenleniş kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 22
Ölçüleri (cm.): 39-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Yahya oğlu Hacı ibrahim
Tarihi: H. 1204 (M. 1789-1790)
Kitâbesi:
1. Sene 1204
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. İlâhî nasîb it (et) saâdet
4. Bulam tâ ki Rasûlünden şefâat
5. Yahya oğlu Hacı İbrahim
6. … rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide başlıklı bir forma sahiptir fakat başlığı kaybolmuştur. Kitâbe silmelerle düzenmiştir. Altı satırdan oluşan sülüs kitâbenin alt satırının bir kısmı görülmemektedir. Kitâbe metninden Yahya oğlu Hacı İbrahim'in şehit olduğu anlaşılmaktadır.

Katalog: 23
Ölçüleri (cm.): 86-31-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı İbrahim'in İsmail oğlu Hâfız Muhammed
Tarihi: M. 1926
Kitâbesi:
1. 1926
2. Şu fâni dünyada gezer iken bir zaman
3. Genç idim geldi ecel virmez eman
4. Yâ Râb mağfiret kıl olmasın halim
5. Yaman Hacı İbrahim'in
6. İsmail oğlu Hâfız Mehmed
7. Rûhuna el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup aşağıdan yukarı genişleme gösterir. Alınlık, yuvarlak kemerlidir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma tâlik hatlıdır. Şahide başlığı gövde ile uyumsuzdur.

Katalog: 24
Ölçüleri (cm.): 61-21-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı İbrahim oğlu İsmail kerimezâdesi İsmail
Tarihi: H. 1327 (M. 1909-1910)
Kitâbesi:
1. Sene1327
2. El-merhum ve'l-mağfur
3. Hacı İbrahim oğlu
4. İsmail kerimezâdesi
5. İsmail Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemekte olup, dikdörtgen prizma biçimindedir. Kabartma tâlik hatla yazılmış kitâbenin beş satırının her biri kartuş içindedir.

Katalog No: 25
Ölçüleri (cm.): 58-23-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: İsmail kerimesi Hadice
Tarihi: H. 1310 (M. 1892-1893)
Kitâbesi:
1. Hüve'l Bâki sene 1310
2. Hacı İbrahim damadı
3. İsmail kerimesi
4. Hadice Rûhiçün
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, beş satırdan oluşur. Alınlık bölümü, yarım daire biçimindeki silme ile geçilmiştir.

Katalog: 26
Ölçüleri (cm.): 35-28-4
Malzemesi: Taş
Formu: Yuvarlak Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: H. 13--
Kitâbesi:

Genel Özellikleri: Şahide yuvarlak kemerlidir. Alt bölümünün yarıdan fazlası kırılmıştır. Alınlığı çeviren yarım daire biçiminde silmenin üzerinde, kartuş içinde altı yapraklı çiçek yer alır. Kitâbe silinmiş olup okunmaz durumdadır. Tarih kısmının ilk iki rakamı 13 olarak okunmaktadır. Buna göre taş, miladi olarak 1882-1883'ten sonrasına tarihlenmelidir.

Katalog No:27
Ölçüleri (cm.): 90-31-26
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin oğlu Ali Münlâ
Tarihi: H. 1338 (M. 1919-1920)
Kitâbesi:
1. Sene 1338
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâki
3. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
4. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
5. Kabrimi ziyâret iden ihvan
6. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
7. Hacı Hüseyin oğlu Ali Münlâ (Molla)
8. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişleyen dikdörtgen prizma gövdelidir. Alınlığı yarım daire biçiminde olup, yarım daire biçimli silme ile çevrilidir. Silmenin üzeri, yapraklı dal ile çevrilidir. Kitâbe de, silmelerle düzenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 28
Ölçüleri (cm.): 90-31-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı İbrahim'in torunu Hafız Mehmed mahdumı İsmail
Tarihi: H. 1340 (M. 1921-1922)
Kitâbesi:
1. Sene 1340
2. Nev-civanım gitti cennet bağına
3. Firâkı yakdı valideynin canına (canını)
4. Hacı İbrahim'in torunu
5. Hafız Mehmed mahdumı
6. İsmail rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup yukarıda gneişleme göstermektedir. Altı satırdan oluşan kitâbesi, silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır. Alıklık bölümü, yarım daire silme ile çevrilidir. Üstünde iki kenarda başlayıp ortada birleşen yapraklı dal süslemesi vardır. Şahide üzerindeki başlık gövde ile uyumsuzdur.

Katalog: 29
Ölçüleri (cm.): 85-22-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali Babaoğlu Mehmed
Tarihi: H. 1320 (M. 1902-1903)
Kitâbesi:
1. Sene 1320
2. Merhûm ve mağfûr
3. Ali Babaoğlu
4. Mehmed Rûhuna
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Sağa mâil olarak yerleştirilen kitâbe kartuşlarla düzenlenmiş olup kabartma sülüs hatlıdır. Alınlığın iki kenarında iki hilal ve içinde altı köşeli yıldız motifi yer alır.

Katalog: 30
Ölçüleri (cm.): 71-28-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1222 (M. 1914-1915)
Kitâbesi:
1. Sene 1222
2. Mağfiret kıl yâ ilâhi olmasın
3. Halim yaman çok …
4. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahidenin alt kısmı kırıktır. Şahide başlıklı olup, gövde ve başlık uyumsuzdur. Kabartma sülüs hatlı kitâbe üç satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 31
Ölçüleri (cm.): 70-35-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Semerci'nin Hacı Ali
Tarihi: M. 1933
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâki 1933
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. Hacı Semerci'nin Hacı Ali
5. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Silmelerle düzenlenmiş, kabartma sülüs hatlı kitâbenin dört satırı gözükmektedir. Devamında bir veya daha fazla satır olduğu düşünülmektedir.

Katalog: 32
Ölçüleri (cm.): 41-31-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Sivri kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1339 (M. 1920-1921)
Kitâbesi:
1. 1339 Hüve'l-Hayyü'l-Bâkî
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Alt kısmı toprak altında kalmıştır. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe alınlık bölümünde yarım daire formunu alır. Alınlıkta bitki motifi yer alır. Üçüncü satırdan sonraki kısım toprak altında kaldığından okunamamıştır. Devamında bir ya da daha fazla satır yer almaktadır.

Katalog: 33
Ölçüleri (cm.): 45-30-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Yuvarlak Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1333 (M. 1914-1915)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hayyü'l-Bâki 1333
2. İlâhî ente rahmânî
3. Recâî minke gufrânî
4. Ve lâ te'huz bi-'isyânî
5. …

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişleyen, dikdörtgen prizma gövdelidir. Alt kısmı toprağa gömülüdür. Dördüncü satırın altındaki kısım toprak altında kaldığından okunamamıştır. Bu kısımda bir ya da daha fazla satır yer almaktadır. Kitâbenin üst kısmı yarım daire biçimde silme ile diğer satırlar düz silme ile düzenlenmiştir. Alınlık üzerinde bitkisel formlu süslemeler görülmektedir.

Katalog: 34
Ölçüleri (cm.): 39-26-4
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Şaban oğlu Hacı Ali
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Sana …
2.Af it (et) olmasun ha…
3. Şaban oğlu Hacı
4. Ali rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Şahidenin üst kısmının büyük bir bölümü ile yan taraftaki küçük bir kısmı kırılmıştır. Kitâbe kartuşlar içinde dört satırdan oluşur. Yazılar sağa meyilli yerleştirilmiş olup kabartma sülüs hatlıdır. Taş kırık olduğu için okunamayan kısımlar mevcuttur.

Katalog: 35
Ölçüleri (cm.): 75-26-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Atlı Halil kerimesi Ayşe
Tarihi: H. 1327 (M. 1909-1910)
Kitâbesi:
1. Sene 1327
2. El-merhûme ve'l-mağfûretün lehe
3. Adalı Halil kerimesi
4. Ayşe rûhuna
5. el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Kabartma tâlik hatlı kitâbe sağa mâil olarak yerleştirilmiş olup, altı satırdan oluşur.

Katalog No: 36
Ölçüleri (cm.): 50-32-4
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Adalı Halil kerimesi Hanife
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. Adalı Halil kerimesi
5. Hanife rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, üst kısımdan kırılmıştır. Üst tarafta bir veya birden fazla satır olduğu düşünülmektedir. Kartuşlar içine alınmış kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 37
Ölçüleri (cm.): 42-29-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Süleyman'ın oğlu Hacı Şa'ban
Tarihi: H. 1264 (M. 1847-1848)
Kitâbesi:
1. 1264
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Hacı Süleyman'ın oğlu
4. Hacı Şa'ban Şa'ban
5. …sinde
6. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide toprak altında yana yatık vaziyettedir. Alt kısmı toprak altında olduğu için okunmamıştır. Toprak altında kalan en az bir veya daha fazla satırın olduğu düşünülmektedir. Her satırı kartuşlar içine alınmış ve dört satır olarak düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 38
Ölçüleri (cm.): 62-31-6
Malzemesi: Taş
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ahmed Kahyaoğlunun kerimesi Selver Hatun
Tarihi: H. 1235 (M. 1819-1820)
Kitâbesi:
1. Sene 1235
2. Merhûme ve mağfûre
3. Ahmed Kahyaoğlunun
4. Kerimesi Selver Hatun
5. Rûhiçün
6.Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kartuşsuz olarak düzenlenmiş kitâbe altı satır olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 39
Ölçüleri (cm.): 49-24-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: H. 1341 (M. 1922-1923)
Kitâbesi:
1. Sene 1341
2. Hüve'l-Hayyü'l-Bâkî
3. Anası babası bir
4. …cennet…
5. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, paralel çizgilerden oluşmuş sarıklı başlığı vardır. Kitâbe, silmelerle ayrılmış, dört satır düzenlenmiş olup, tâlik hatlıdır. Taşın alt kısmı toprak altında kaldığından dolayı okunmamıştır.

Katalog: 40
Ölçüleri:64-26-4
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Bi hakkı arş-ı azam
3. …kıl…
4. Mustafa rûhuna el-Fâtihâ

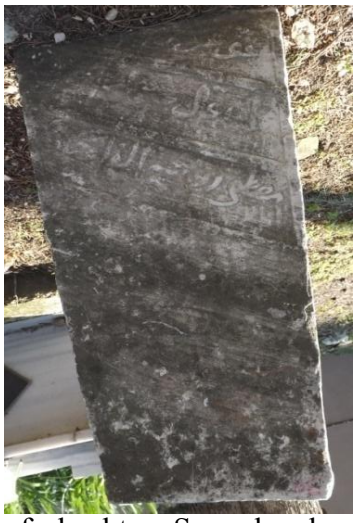

Genel Özellikleri: Taş yerinden çıkarılmıştır. Üst tarafı kırıktır. Sene kaydının olduğu kısım bu yüzden okunamamıştır.

Katalog: 41
Ölçüleri (cm.): 47-31-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Sivri Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1339 (M. 1920-1921)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkîsene 1339
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. Benim kabrime ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Alt kısımdan kırılmıştır. Kitâbe silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Şahidenin alınlığında birkisel süslemeler görülür. İlk satırın altında hilal süslemesi ve altında yuvarlak kabartma vardır. Taş kırık olduğu için devamı okunamamıştır.

Katalog No: 42
Ölçüleri (cm.): 57-37-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1271 (M. 1854-1855)
Kitâbesi:
1. Sene 1271
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide üzerinde yoğun bir şekilde kurumuş yosun taş üzerine yapışmış ve çıkarılamamıştır. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır. Alt kısmı toprak altında olduğundan beşinci satırdan sonrası okunamamıştır. Devamında en az bir satır vardır.

Katalog: 43
Ölçüleri (cm.): 46-26-6 cm
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Ümmühan binti Muhammed
Tarihi: H. 1286(M.1869-1870)
Kitâbesi:
1. Sene 1286
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûme mağfûre Ümmühan binti
5. Muhammed rûhiçün el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Kitâbe silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma tâlik hatlıdır. Yazıları, sağa meyilli yerleştirilmiş beş satırdan oluşur. Kitâbenin dili Türkçe'dir.

Katalog: 44
Ölçüleri:106-32-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ali kerimesi Âişe Hatun
Tarihi: H. 1272 (M. 1855-1856)
Kitâbesi:
1. Sene 1272
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. Bulam tâ ki Rasûlünden şefâat
5. Hacı Ali kerimesi merhume
6. ve mağfûre Âişe Hatun rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, seyyar bir vaziyettedir. Dikdörtgen prizma gövdeli olup, silmelerle ayrılmış yedi satırdan oluşur. Yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmiş olup, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog No: 45
Ölçüleri (cm.): 46-28-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1287 (M. 1870-1871)
Kitâbesi:
1. Sene 1287
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. Bulam tâ ki Rasûlünden şefâat
5. …

Genel Özellikleri: Şahide dkdörtgen prizma gövdeli olup yukarı doğru genişlemektedir. Şahide, fes görünümünde olup üzerinde sarık çizgileri yer alır. Alt bölüm toprak içinde kalmış, çıkartılamamıştır. Bu sebeple devamı okunamamıştır. Devamında en az bir satır yer almaktadır. Kitâbe kartuşlarla düzenlenmiş olup kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog No:46
Ölçüleri (cm.): 78-32-21
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Sarı oğlu Hacı Mustafa kerimesi Alime Hatun
Tarihi: H. 1305 (M. 1887-1888)
Kitâbesi:
1. Sene oku 1305
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Merhûme ve mağfûre
4. Sarı oğlı (oğlu) Hacı
5. Mustafa kerimesi
6. Alime Hatun rûhiçün
7. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, aşağıdan yukarı genişleyen dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahidenin üst kısmı yuvarlarlak kemer üzerinde akant motifine benzer iri bir kabartma süsleme yer almaktadır. Kitâbenin ilk kısmı yarım daire şeklinde çok hafif çökertilmiş, diğer altı satır, silmelerle düzenlenmiştir. Kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 47
Ölçüleri (cm.): 74-35-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Sivri Kemerli
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hâfız Hüseyin zevcesi Aişe
Tarihi: H. 1339 (M. 1920-1921)
Kitâbesi:
1. 1339 Hüve'l-Hayyü'l-Bâkî
2. Nidâ-i irci'iye ittisâl itdim
3. Fenâdan bekâya irtihâl itdim
4. Bunu emreylemiş çün perverdigârım
5. Bekâya şimdi rahcû-yi karârım
5. Hâfız Hüseyin zevcesi Âişe Rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdan yukarı doğru genişler. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma tâlik hatlıdır. Alınlık kısmının üst bölümünde bitkisel süsleme altında gerdanlık motifine benzer bir süsleme yer alır.

Katalog: 48
Ölçüleri (cm.): 83-29-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Eminzâde İsmail Ağa
Tarihi: H. 1312 (M. 1894-1895)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâki 1312
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. Hacı Eminzâde İsmail Ağa
5. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Sade bir başlığı bulunur. Kitâbenin ilk satırının olduğu üst bölüm, daire biçiminde hafif çökertilmiştir. Diğer üç satır, silmelerle düzenlenmiş olup, yazılar sağa eğimli yerleştirilmiştir. Kitâbe kabartma tâlik hatlıdır. Kitâbenin dördüncü satırından sonraki kısım toprak altında olduğundan kitâbenin devamı okunamamış ve taşın kime ait olduğu tesbit edilememiştir.

Katalog: 49
Ölçüleri (cm.): 80-33-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kayalı oğlu Ahmed
Tarihi: H. 1333 (M. 1914-1915)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâki sene 1333
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
5. Kayalı oğlu Ahmed rûhuna
6. el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdel olup alt kısımdan kırılmıştır. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe kabartma sülüs hatlıdır. Alınlığın üzerinde bitkisel süslemeler bulunmaktadır.

Katalog: 50
Ölçüleri (cm.): 73-28-4
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Kayalı kerimesi Nazime
Tarihi: H. 1342 (M. 1923)
Kitâbesi:
1. 1342
2. Dünya hoştur
3. Ama akıbet mevt olmasa
4. Zevk-i cennet hoştur
5. Ama akıbet nâr-ı cehennem olmasa
6. Kayalı kerimesi Nazime
7. Rûhuna el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahideli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Şahidenin üstten iki kenarı kırktır. Her biri silmelerle yedi satır olarak düzenlenmiş kitâbe kabartma tâlik hatlıdır. Şahidenin üst kısmında kitâbe içinde, hilal motifi yer alır.

Katalog: 51
Ölçüleri (cm.): 25-12-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Halil
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Tarih …
2. El-merhûm
3. El-mağfûr
4. Halil rû-
5. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Alt kısmın bir bölümü toprak altında kalmış olup çıkartılamamıştır. Kitâbenin silmelerle düzenlenmiş ve yazıların sağa meyilli yerleştirilmiş olduğu görülmektedir. Dört satırdan oluşan kitâbe kabartma sülüs hatlıdır. Tarih kısmının olduğu bölüm deformasyon sebebiyle okunamamıştır.

Katalog: 52
Ölçüleri (cm.): 80-28-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kara Nebi mahtumi Nebi
Tarihi: H. 1237 (M. 1821-1822)
Kitâbesi:
1. Sene 1237
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Ed-dünyâ mezra'ti'l-âhiratü
4. El-merhûm ve'l-mağfûr
5. Kara Nebi mahtumi Nebi
6. Rûhuna
7. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbe kartuşlarla ayrılmış altı satırdan oluşur. Kabartma sülüs hatlı yazılar sağa meyilli bir şekilde yerleştirilmiştir.

Katalog: 53
Ölçüleri (cm.): 73-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhammed
Tarihi: H. 1209 (M. 1794-1795)
Kitâbesi:
1. Sene 1209
2. El-merhûm
3. El-mağfûr Muhammed
4. Bin Mustafa
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, paralel çizgilerden oluşan sarıkla sonlanır. İlk satır dışındaki satırlar sağa meyilli olarak düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 54
Ölçüleri (cm.): 64-30-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Seyyid Köle oğlu … Hacı
Tarihi: H. 1207 (M. 1792-1793)
Kitâbesi:
1. Sene 1207
2. Merhûm
3. Ve mağfûr
4. Seyyid Köle
5. … oğlu
6. Hacı …
7. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimindeki şahide başlıklı olup, başlığı kayıptır. Şahidenin alt kısmı toprak altında kalmıştır. Kitâbe sülüs hat ile yazılmıştır. Dolayısıyla alt kısımda en az bir satırın daha olduğu düşünülmektedir.

1.2.5. Çan Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 75-26-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Ahmedlerli Veli bin Mustafa
Tarihi: H. 1286 (M. 1869-1870)
Kitâbesi:
1. Sene 1286
2. Meskenim dağlar başıdır sahraya
3. Hacet kalmadı yaram azgın melhem
4. Acı Lokman'a minnet kalmadı el-merhûm
5. ve'l-mağfûr Ahmedler'li Veli
6. bin Mustafa rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı genişleyen şahide kabartma tâlik hatlıdır. Silmeler içinde yer alan kitâbe altı satırdan oluşur.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 60-30-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Abdullah'ın oğlu Avcı oğlu Mehmed
Tarihi: H. 1285 (M. 1868-1869)
Kitâbesi:
1. Sene 1285
2. Her kim bu merkade ider ise dua
3. Rûz-ı mahşerde şefâat ide Mustafa
4. Abdullah'ın oğlu mağfûrun leh Avcı
5. Oğlu Mehmed rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru genişleyen şahide birbirine paralel çizgilerden oluşan sarıklı başlığa sahiptir. Kabartma tekniğiyle sağdan sol yukarıya paralel bir şekilde silmeler içinde beş satırdan oluşan kitabesi tâlik hatlıdır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 68-57
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Yok
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide yekpâre taşa şekil verilerek yapılmış ve bu formatta da bir başlık oluşturulmuştur. Şahide yuvarlak gövdeli bazı yerlerde hafifçe pahlı olup, bir başlıkla nihayetlenmektedir.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 82-26-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Çanlı Hacı Musa
Tarihi: H. 1316 (M. 1898-1899)
Kitâbesi:
1. Sene 1316
2. Merhûm ve mağfûr Çanlı
3. Hacı Musa rûhiçün
4. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemekte ve bir başlıkla sona ermektedir. Kartuşlar içinde kabartma tâlik hatla yazılmış kitâbe dört satırdan meydan gelir.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 63-25-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemici Teknesi Kemerli
Yazı Türü:---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı genişleyen bir formda dikdörtgen prizma gövdelidir. 4 numaralı kataloğun başucu taşının ayağında yer almaktadır. Üzerinde ucu sağa kıvrık servi motifi yer almaktadır.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 48-16-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü:---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Alt tarafı paralel çizgilerden oluşan sarıklı başlığa sahiptir. Gövde üzerinde kitâbe ve süsleme yer almamaktır.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 30-19-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü:---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, 6 numaralı taşın ayak kısmında yer almaktadır. Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, üzerinde süsleme ve kitâbe bulunmamaktadır.

1.2.6. Çiftlik Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 83-21-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hasan oğlu Mustafa
Tarihi: H. 1329 (M. 1911)
Kitâbesi:
1. Sene 1329
2. El-merhûm ve'l-mağfûr
3. Hasan oğlu
4. Mustafa rûhuna
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı genişleyen şahide başlıklı formdadır Beş satırdan oluşan kitâbesi kartuşlar içinde olup yazılar, kabartma sülüs hatlıdır.

1.2.7. Değirmencieli Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 72-11-11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide yekpâre mermerden yapılmıştır. Başlıla derin sizgilerle kavuk görünümü verilmeye çalışmıştır. Kitâbesi yoktur.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 66-11-11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, yekpâre mermer malzemeden yapılmıştır. Birbirine paralel dilimli çizgilere sahip başlıkla sonlanır. Kitâbesi yoktur.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 46-22-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı İsmail kerimesi Fatma
Tarihi: H. 1302 (M. 1884-1885)
Kitâbesi:
1. Sene 1302
2. Firâkın elemi gelmez beyâne
3. Velev kuluna ilâ yevmi'l-kıyâme
4. El-merhûme Hacı İsmail
5. Kerimesi Fatma rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen şeklindeki şahidenin silmelerle bölünmüş beş satırdan oluşan kabartma tâlik hatla yazılmış kitâbesi vardır.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 34-19-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Üzerinde kitâbe ve süsleme yer almaz.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 56-19-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı İsmail kızı Âişe
Tarihi: H. 1202 (M. 1787-1788)
Kitâbesi:
1. Sene 1202
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-merhûme Hacı İsmail
5. Kızı Âişe rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru daralır. Silmeler içinde kabartma tekniğiyle yazılmış tâlik hattan oluşan kitâbe beş satırdır.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 40-18-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, kataloğun 5 numaralı taşının ayak kısmında bulunmaktadır. Aşağıdan yukarı doğru genişleyen ayak taşında yazı, resim, süsleme unsurları bulunmamaktadır.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 76-11-11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Kare gövdeli şahide, silindirik bir boyun aracılığı ile başlığa birleşir. Başlık kavuk görünümündedir.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 95-28-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesi yoktur. Alınlığın altında bir madalyon içinde altı yapraklı çiçek motifi vardır.

Katalog: 9
Ölçüleri (cm.): 98-28-5
Malzemesi: Taş
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs benzeri
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H.1129 (M. 1716-1717)
Kitâbesi:
1. el-benâi
2. Merhûme Fâtıma
3. …
4. sene 1129

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Ortadan kırılmıştır. Üçüncü satırı deformasyon sebebiyle okunamayan kitâbedeki yazılar, bazı yerlerde kabartma hattı sülüs görünümündedir.

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 83-26-5
Malzemesi: Taş
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Rû(hi)çün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Alınlığın altında hafif çökertilmiş dikdörtgen bir kitâbe yer alır. Tek satırdan oluşan kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 97-10-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Yekpare mermerden oluşan kare gövdeli şahide, silindirik bir boyunla dilimli başlığa kavuşur. Kitâbe ve süsleme öğeleri bulunmamaktadır.

Katalog: 12
Ölçüleri (cm.): 77-19-6
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesizdir. Alınlığın altında bir madalyon içinde kabartma altı kollu yıldız motifi yer alır.

Katalog: 13
Ölçüleri (cm.): 79-29-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: İbrahim oğlu Hacı Veli
Tarihi: H. 1262 (M. 1845-1846)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî sene 1262
2. Bu merkade her kim ider ise dua
3. İde mahşerde şefâat Mustafa
4. Hacı Musa oğullarından
5. İbrahim oğlu Hacı Veli
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Alınlığının iki köşesinde hilal ve ortalarında küçük bir madalyon içinde yıldız görünümünde süsleme bulunur. Kitâbesinin her bir satırı kartuş içindedir. Altı satırdan oluşan kitâbe, kabartma tâlik hatlıdır.

1.2.8. Dündarlı Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 56-34-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: … Efend
Tarihi: H. 1202(M. 1787-1788)
Kitâbesi:
1. Sene 1202
2. El-merhûm ve'l-mağfûrun leh
3. …

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Omuzlar küçük yaprak motifleriyle işlenmiştir. Omuzların altında yarım daire silme içinde sekiz yapraklı yarım çiçek motifi bulunur. Kitâbenin alt kısmı kırık olduğundan okunamamıştır. Devamında en az bir veya daha fazla satır yer almaktadır. Kabartma sülüs hatla yazılmış kitâbenin görünen kısmı üç satırdır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 54-25-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Sarı İbrahim oğlu Hacı Halil
Tarihi: H. 1323 (M. 1905-1906)
Kitâbesi:
1. Sene 1323
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûm ve mağfûr
5. Sarı İbrahim oğlu
6. Hacı Halil rûhuna

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Sağ yukarı kısmın bir kısmı kırıktır. Silmeler içinde yer alan sülüs hatlı kabartma kitâbe altı satırdır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 64-23-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hoca kerimesi Âişe
Tarihi: H. 1325 (M. 1907-1908)
Kitâbesi:
1. Sene 1325
2. Yaya karyesinden (…)
3. Hoca Kerimesi Aişe
4. (…) rûhuna
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Üçgen alınlıkta üç yapraktan oluşan bitkisel süsleme yer alır. Her bir satırı kartuşlar içindeki kitâbe kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 75-26-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Karadâni oğlu Osman
Tarihi: H. 1313 (M. 1895-1896)
Kitâbesi:
1. Sene 1312
2. Merhûm ve mağfûr
3. Karadâni oğlu Osman
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma şeklindeki şahide aşağıdan yukarı doğru hafif bir şekilde genişler. Silmeler içinde kabartma sülüs hatla hâkkedilmiş kitâbe yer alır.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 61-23-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Mustafa'nın Ömer
Tarihi: H. 1285 (M. 1868-1869)
Kitâbesi:
1. Sene 1285
2. Rûh-irevânı irtihâl-i dâr-ı
3. bekâ iden (eden) Molla Mustafa'nın Ömer
4. Rûhiçün el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Püsküllü fes görümü verilmiş başlığa sahip şahide, aşağıdan yukarı doğru genişleyen bir düzene sahiptir. Kitâbeler silmelerle şekillendirilmiş, yazılar kabartma tâlik hatlı olarak sağa mail olarak yerleştirilmiştir.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 72-28-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ömer oğlı (oğlu) Hacı Mustafa
Tarihi: H. 1272 (M. 1855-1856)
Kitâbesi:
1. Sene 1270
2. Beni kıl mağfiret Yâ Rabb-i Yezdân
3. Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. El-merhûm Hacı Ömer oğlı Hacı Mustafa

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru hafif bir şekilde genişlemektedir. Kitâbeler düz bir şekilde gövdeye yerleştirilmiş olup, araları silmelerle düzenlenmiştir. Kitâbedeki yazılar kabartma sülüs hatlıdır ve altı satırdan oluşmuştur. Manzum ifade içinde Fâtiha yer aldığından ayrıca "rûhuna Fatihâ" ibaresine yer verilmemiştir.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 31-26-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1285 (M. 1868-1869)
Kitâbesi:
1. Sene1285
2. Nazenim gitdi (gitti) cennet bağına
3. Firâkı kaldı ebeveynin canına
4. …

Genel Özellikleri: Şahidenin bir kısmı toprak altında kalmış ve çıkartılamamış, taşın kime ait olduğu tesbit edilememiştir. Başlıklı forma sahip olmasına karşın, başlığı kaybolmutur. Kitâbenin okunan kısmı üç satırdan oluşan kabartma sülüs hatlıdır. Devamı toprak altında kalmıştır. Toprak altında en az bir satır kalmış olmalıdır. Sağa mail bir şekilde yazılmış olup üç satırdan oluşur.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 61-11-11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide gövdesi, dört köşelidir. Boyun kısmı silindiriktir. Büyük bir kısmı toprak altında kalmıştır. Başlıklı olup, yazı ve süsleme öğesi içermez.

Katalog: 9
Ölçüleri (cm.): 53-13-13
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: şahide gövdesi dört köşelidir. Boyun silindirik olup paralel çizgili bir sarıkla son bulur. Mezar taşı yazısız ve süslemesizdir.

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 61-21-4
Malzemesi: Mermer
Formu: -
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali bin Mehmed
Tarihi: H. .207 (M. .792-.793)
Kitâbesi:
1. Sene .207
2. Müyesser oldu bana …
3. İlâhî sen nâsib eyle saad…
4. Bulam tâ ki Rasûlinden şefâat
5. Merhûm Ali bin Mehmed

Genel Özellikleri: Şahide, aşağıdan yukarı genişleyen, dikdörtgen prizma şeklinde bir gövdeye sahiptir. Üst bölümünün büyük bir kısmı kırılmıştır. Tarihin yer aldığı yerde 207 rakamı görülür. Kırık olan kısımdaki rakam muhtemelen "1" dir. Bu yüzden mezar taşının H. 1207 ve M.1792-1793 yılına ait olduğu düşünülmektedir. Şahide kitâbesi, kabartma sülüs hat ile yazılmış araları silmeler ile düzenlenmiştir. Kitâbe beş satır olarak sağa mail biçimde yazılmıştır.

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 42-26-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali Osman Kızı Fatıma
Tarihi: 1958
Kitâbesi:
1. Hüve'l Bâki
2. Ali Osman
3. Kızı Fâtıma
4. Rûhuna Fâtiha
5. 1958

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimli olup, üçgen bir alınlıkla nihayetlenir. Alınlık üzerinde ay-yıldız motifi yukarı bakar şekilde işlenmiştir. Kabartma tekniği ile yazılan kitâbe, sülüs hatlıdır. Beş satırdan oluşan kitâbenin her bir satırı kartuş içine alınmıştır. Kitâbe metninde eski yazı kullanılırkan son satırda yer alan tarih, miladi yıl kullanılarak günümüz rakamları ile yazılmıştır.

1.2.9. Hamzahocalı Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 42-26-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Kitâbesi yoktur. Şâhidenin ortasında altı yapraklı kabartma çiçek motifi vardır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 51-29-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Kurbancı Muslu Pehlivan
Tarihi: H. 1283 (1870-1871)
Kitâbesi
1. Sene 1287
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. El-merhûm Köleler aşiretinden
6. Kurbancı Muslu Pehlivan
7. … Fâtiha (rûhuna Fâtihâ)

Genel Özellikleri: Şahidedikdörtgen prizma gövdelidir. Silmelerle düzenlenmiş yedi satırdan oluşankitâbe, kabartma tâlik hatlıdır. Yazılar, sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 18
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Toprağa gömülü şekilde olan mezar taşı dilimlerden oluşan bir kavuk şeklindedir.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 31-9-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Kare gövdeli şahide, dilimli kavuk şeklindeki bir başlıkla sonlanır. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 52-11-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Silindirik gövdeli şahide, dilimli kavuk şeklindeki bir başlıkla sonlanır. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 31-24-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Mehmedzâde merhûm Hâfız İbrahim
Tarihi: 1335 **(**1916-1917)
Kitâbesi:
1. Âh mine'l mevt sene 1335
2. Zünûbum mağfiret eyle benim sen ey Ğanî
3. Settâr garibim yok isyanım beni affeyle ey
4. Ğaffar makamını yazdı bu tarih
5. Lafzını idüb bir âh
6. Hacı Mehmedzâde merhûm
7. Hâfız İbrahim el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı genişlemektedir. Kitâbenin ilk satırı yarım daire biçimli bir silme ile diğer altı satırın her biri düz silme ile düzenlenmiştir. Kitâbe kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 113-28-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Sarı Hacı oğlu Hacı Muhammed
Tarihi: 1294 (1877-1879)
Kitâbesi
1. Sene 1294
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. Bulam tâ ki Rasûlünden şefâat
4. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
5. El-merhûm Sarı Hacı oğlu
6. Hacı Muhammed rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide sikdörtgen prizma gövdelidir. Herbir satırı silmelerle düzenlenmiş kitâbe kabartma tâlik hatlı olup altı satırdan oluşur. Yazılar, sağa mâil yerleştirilmiştir.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 83-26-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Kare gövdeli şahide dilimli bir başlığa sahiptir. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 9
Ölçüleri:79-16-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Haznedâr Mehmed Ağa bin İbrahim
Tarihi: 1156 (1743-1744)
Kitâbesi
1. Tarih 1156
2. Ed-dünya fâniyetün
3. Ve'l-âhiratü
4. Bâkıyetün
5. El'merhûm el'mağfûr
6. Haznedâr Mehmed Ağa bin İbrahim rûhiçün el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide başlıklı bir forma sahiptir. Başlığı kayıptır. Silmelerle altı satır olarak düzenlen kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, sağa meyilli olarak düzenlenmiştir.

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 84-14-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Silindirik gövdeli şahide bir kavukla sonlanmaktadır. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 48-20-12
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Kare gövdeli şahide dilimdi bir başlıkla sonlanmaktadır. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme yer almamaktadır.

Katalog: 12
Ölçüleri (cm.): 68-11-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali?
Tarihi: H. 1177 (M. 1763-1764)
Kitâbesi
1. Merhûm ve mağfûr
2. Ali (…) Kadir (...)
3. Rûhiçün Fâtiha
4. 1177

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kabartma sülüs hatlı kitâbe dört satırdan oluşmuştur. Şahidenin başlığı kayıptır.

Katalog: 13
Ölçüleri:92-31-28
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Şerif oğlu İsmail
Tarihi: 1335 (1916-1917)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hayyu'l-Bâki
2. Azm-i râh-ı cinan eyledi valideynin bir güli
3. Firdevs-i âlâda cennetü'l-bâkî
4. Hacı Şerif oğlu
5. İsmail Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı doğru genişler. Kitâbesinin her bir satırı kartuşlarla düzenlenen kitâbe, kabarma sülüs hatlıdır.

Katalog: 14
Ölçüleri (cm.): 87-30-10
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü:---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahidenin üst kısmı kırıktır. Gövde üzerinde bir madalyon içide altı yapraklı çiçek yer alır. Alt kısımda bitkisel öğeler görülmektedir.

Katalog:15
Ölçüleri (cm.): 69-10-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, yekpare mermerin işlenmesiyle oluşturulmuştur. Kare gövdeli olup, dilimli bir başlıkla sonlanır.

Katalog: 16
Ölçüleri (cm.): 79-11-11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi:---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Kare biçimli gövde bir boyun aracılığı ile başlığa bağlıdır. Başlık dilimli kavuk biçimdedir. Şahidenin üzerinde kitâbe ve süsleme yer almamaktadır.

Katalog:17
Ölçüleri (cm.): 63-9-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü:---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikler. Kare biçimli şahide silindirik formdaki boyun ile dilimli kavuk biçimindeki başlığa bağlıdır. Şahide üzerinde süsleme ve kitave bulunmamaktadır.

Katalog: 18
Ölçüleri (cm.): 68-12-13
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü:---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi:---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide kare gövdelidilidir. Silindirik bir boyunla, sarıklı başlığa birleşmektedir. Kitâbesi ve süslemesizdir.

Katalog: 19
Ölçüleri (cm.): 79-21-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: El-Hacı İlyas ibni Muhammed
Tarihi: H.1224 (M. 1828-1829)
Kitâbesi:
1. Sene 1224
2. Merhûm ve mağfûr
3. El-Hacı İlyas ibni
4. Muhammed Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Şahidenin başlığı sarıklıdır. Gövde üzerinde kabartma sülüs hatlı kitâbe dört satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 20
Ölçüleri (cm.): 96-17-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü:---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörthen prizma gövdeli olup, bir başlıkla sona erer. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

Katalog: 21
Ölçüleri (cm.): 50-10-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü:---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi---

Genel Özellikleri: Şahide kare gövdelidir. Şahideye birleşlik olarak silindirik formda boyun ve başlık yer alır. Başlık, dilimli kavuk şeklindedir.

Katalog: 22
Ölçüleri (cm.): 46-10-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide kare gövdeli olup, şahideye birleşik boyun ve dilimli şapkadan oluşur. Şahide üzerinde süsleme ve kitâbe bulunmamaktadır.

Katalog: 23
Ölçüleri (cm.): 66-11-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: kare biçili şahide silindirik bir boyunla dilimli kavuğa bitişiktir. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme yer almamaktadır.

Katalog: 24
Ölçüleri (cm.): 55-10-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Kare biçimli şahide, silindirik bir boyunla dilimliği başlığa birleşiktir. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

Katalog: 25
Ölçüleri (cm.): 57-10-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Kare biçimli şahide boyunluk ve başlıklıdır. Kitâbesiz ve süslemesizdir.

1.2.10. Işıklar Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 99-29-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hasanzâde Mehmed
Tarihi: H. 1252 (M. 1836-1837)
Kitâbesi:
1. Sene 1252
2. Yâ ilâhi kıl inâyet kabrimi dar eyleme
3. Köşkümü kıl cennet içre yerimi nâr eyleme
4. El-merhûm ve'l-mağfûr el-Hacı
5. Hasanzâde Mehmed
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Mermer malzemeli şahide düz çizgili bir başlığa sahiptir. Kabartma sülüs hatlı kitâbe kartuşlar içinde olup, altı satırdan oluşur.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 100-29-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mürselzâde el-Hacc Hasan
Tarihi: H. 1252 (M. 1836-1837)
Kitâbesi:
1. Sene 1252
2. Yâ ilâhi kıl inayet kabrimi dar eyleme
3. Köşkümü kıl cennet içre yerimi nâr eyleme
4. El-merhûm ve'l-mağfûr el-Hacı
5. Mürselzâde el-Hacc
6. Hasan Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarıya doğru genişleyen dikdörtgen prizma gövdeli şahide düz çizgili sarık içine bir başlıkla nihayetlenir. Altı satırdan oluşan kabartma sülüs hatla yazılmış kitâbesi vardır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 73-24-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hatice
Tarihi: H. 1193 (M. 1779-1780)
Kitâbesi:
1. Sene 1253
2. Merhûme ve mağfûretün
3. leh Hatice rûhiçün
4. El-Fâtiha

Genel Özellikleri: Omuzlu forma sahip olan şahide alınlığında sekiz yapraktan müteşekkil yarım çiçek motifi vardır. Altta çok belirgin olmayan sülüs hatlı kitâbe bulunur.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 51-10x4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şâhidenin bitişik bir başlığı vardır. Yazı ve süslemesi yoktur.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 76-32-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Yayaköylü Çerkes Bekir Ağa Kerimesi Emine
Tarihi: H. 1343 (M. 1924)
Kitâbesi:
1- Hüve'l-Bâkî sene 1343
2- Ziyaretten murâd bir duadır
3-Bugün bana ise yarın sanadır
4-Merhûme ve mağfûre
5-Yayaköylü Çerkes Bekir Ağa
6-Kerimesi Emine Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarıya daralmaktadır. Altı satırdan oluşan her bir satırı kartuşlar içindki kitâbesi sülüs hat ile yazılmıştır.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 79-29-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Yuvarlak Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. 5 numaralı başucu taşının ayak kısmında yer almaktadır. Gövde üzerinde servi motifi bulunur.

1.2.11. İbrahimağa Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 68-26-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Süleyman kızı Fatma
Tarihi: H. 1285 (M. 1868-1869)
Kitâbesi:
1. Sene 1285
2. Her kim bu merkade ider ise dua
3. Rûz-ı cezâda şefâat ide Mustafâ
4. Merhûme ve mağfûre Süleyman kızı
5. Fatma Hâtun rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kartuşlar içinde beş satırdan oluşan kabartma tâlik hatla yazılmıştır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 75-27-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Süleyman oğlu Halil
Tarihi: H. 1284 (M. 1867-1868)
Kitâbesi:
1. Sene 1284
2. Her kim bu merkade ider ise dua
3. Rûz-ı cezâda şefâatçı ola Mustafâ
4. Merhûm ve mağfûrun leh Süleyman oğlı (oğlu)
5. Halil rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Düz çizgili başlığa sahip şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Beş satırdan oluşan silmeler içindeki kitâbe tâlik hatla yazılmıştır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 60-20-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Osman oğlu Ramazan Ağa
Tarihi: H. 1213 (M. 1798-1799)
Kitâbesi:
1. 1213
2. El-Merhûm el-mağfûr
3. Osman oğlu
4. Ramazan Ağa
5. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şâhide aşağıdan yıkarı doğru genişleyen dikdörtgen biçimlidir. Kitâbedeki yazılar kartuşlar içine alınmış olup, kabartma sülüs hatla yazılmışlardır.

1.2.12. Kalemköy Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 45-20-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Çömez oğlu Mustafa
Tarihi: H. 1334 (M. 1915-1916)
Kitâbesi:
1. Sene 1334 Hüve'l Bâki
2. Merhûm ve mağfûr
3. Çömez oğlu
4. Mustafa Rûhuna
5. el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı genişleyen şâhidenin aşağıdan yukarı daralan fes biçimli başlığı vardır. Kitâbe silmeler içinde kabartma sülüs hatlıdır

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 68-26-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hafız Mustafa Efendi
Tarihi: H. 1304 (M. 1886-1887)
Kitâbesi:
1. Sene 1304
2. Ya İlâhî gelmişim divanına rahmet it bana
3. Mağfiret kıl lütfunla ecr bana
4. Çün ecel geldi tarüman itti beni
5. Razıyım el-hükmü lillâh böyle emretmiş Hüdâ
6. El-Merhûm ve'l-mağfûrun leh Kalem karyeli Hacı
7. Hafız Mustafa Efendi Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı genişler. Kabartma sülüs hatlı kitâbesi silmeler içinde yedi satırdır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 104-29-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hafız Mahmud Hoca
Tarihi: H. 1331 (M. 1912-1913)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî sene 1331
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
5. Hafız Mahmud Hoca
6. Rûhuna el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şâhidenin alt bölümünden kırılmıştır. Silmelerle düzenlenmiş sağdan sola hafif yukarı eğimli şekilde düzenlenen kitâbe yedi satırdır.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 80-31-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide 3 numaralı başucu taşının ayağında bulunmaktadır. Üzerinde servi motifi yer almaktadır

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 72-37-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: İsmail
Tarihi: H. 1182 (M. 1768-1769)
Kitâbesi:
1. 1182
2. Rûhu teslim
3. İsmail

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgenprizma gövdelidir. Gövde üzerinde üç satırdan oluşan oyma sülüs hatlı kitâbe bulunmaktadır.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 60-25-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Münlâ Ahmed
Tarihi: H. 1270 (M. 1853-1854)
Kitâbesi:
1. Sene 1270
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Ed-dünyâ fâniyetün ve'l-âhiratü
4. Bâkıyetün el-merhûm oğlu Münlâ
5. Ahmed rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesi, kartuşlarla düzenlenmiş olup beş satırdır. Yazılar, kabartma sülüs hatlı olup, sağa meyilli yerleştirilmiştir.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 63-24-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ahmed
Tarihi: H. 1272 (M. 1855-1856)
Kitâbesi:
1. Sene 1272
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-merhûm Hacı Ahmed
5. Efendi rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, çapraz sarıklı bir başlıkla sona ermektedir. Silmelerle düzenlenmiş şahide, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 83-26-4
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Büyükobalı Mustafa
Tarihi: H. 1333 (M. 1914-1915)
Kitâbesi:
1. Fâtiha 1333
2. İlâhi ente maksûdî
3. Ve rızâke matlûbî
4. Büyükobalı
5.Mustafa rûhuna

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Fes biçiminde başlığa sahiptir. Kartuşlarla düzenlenen kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 9
Ölçüleri (cm.): 124-26-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Yuvarlak Kemerli
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hâfız Hilmi Efendi zevcesi Fâtıma Hâtun
Tarihi: H. 1331 (M. 1912-1913)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî sene 1331
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-merhûm ve'l-mağfûr
5. Hafız Hilmi Efendi zevcesi
6. Fâtıma Hatun rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Her biri silmeler içinde olan kitâbe altı satırdan oluşmuştur. Sağa meyilli yerleştirilmiş kitâbe, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 75-25-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Serdarzâde Hacı Mustafa Efendi zevcesi Fatma Saliha Hatun
Tarihi: H. 1325 (M. 1907-1908)
Kitâbesi:
1. Sene 1325
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-merhûme ve'l-mağfûre Serdar
5. zâde Hacı Mustafa Efendi
6. Zevcesi Fatma Saliha
7. Hatun rûhuna el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişleyen bir formdadır. Dikdörtgen prizma gövdenin üzerinde silmelerle ayrılmış, sekiz satırdan oluşan kitâbe bulunmaktadır. Sağa meyilli yerleştirilen kitâbe, kabatma tâlik hatlıdır.

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 70-24-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kara Süleyman oğlu Molla İsmail
Tarihi: H. 1267 (M. 1850-1851)
Kitâbesi:
1. 1267
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. El-merhûm ve'l-mağfûr
4. Kara Süleyman oğlu
5. Molla İsmail rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Gövde üzerinde kabartma sülüs harlı kitâbe yer almaktadır. Her bir satırı, silmelerle düzenlenmiş kitâbe beş satırdır.

Katalog: 12
Ölçüleri (cm.): 52-16-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: İbrahim ibni Osman
Tarihi: H. 1227 (M. 1812-1813)
Kitâbesi:
1. Sene 1227
2. Merhûm ve mağfûr
3. İbrahim ibni Osman
4. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, sarıklı bir başlıkla sona ermektedir. Gövde üzerindeki kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup dört satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 13
Ölçüleri (cm.): 58-21-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Pehlivan Ahmed zevcesi Şâsanem
Tarihi: H. 1321 (M. 1903-1904)
Kitâbesi:
1. Sene 1321
2. Genç iken tattım ölümü ve'l-firkatâ
3. Akraba ve dostanım eyler (…)
4. Pehlivan Ahmed zevcesi Şebnem
5. Hanım Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Üst kısım yarım daire biçiminde silme içine alınmış, diğer satırlar düz, silmeli bir şekildedir. Şahide alınlığında, iri akant süslemesi bulunur

Katalog: 14
Ölçüleri (cm.): 108-33-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhtar oğlu Mehmed kerimesimFâtıma
Tarihi: H. 1332 (M. 1913-1914)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî sene 1303
2. Emir itti Hüdâ lem yezel eyledi fermân
3. Erişti ecel virmedi emân
4. Dünyada ibâdeti taâti tuttum hemân
5. Cennetde vere muradım Hâlik-ı Rahman
6. Muhtar oğlı Mehmed kerimesi Fâtıma
7. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimindedir. Kitâbesi silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 15
Ölçüleri (cm.): 85-26-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhtar oğlu Mehmed Ağa
Tarihi: H. 1328 (M. 1910-1911)
Kitâbesi:
1. Sene 1328
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-merhûm ve'l-mağfûr Muhtar
5. oğlı Mehmed Ağa rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen biçimli olup, aşağıdan yukarı doğru genişlemektetdir. Kabartma sülüs hatlı olarak yazılmış kitâbe altı satırdan oluşmaktadır. Kitâbenin her bir satırı, kartuşlu olarak düzenlenmiştir.

Katalog: 16
Ölçüleri (cm.): 57-17-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Himmet ibni Mahmud
Tarihi: H. 1226 (M. 1811-1812)
Kitâbesi:
1. Sene 1226
2. El-Merhûm el-mağfûr
3. Molla Himmet ibni Mahmud
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, sarıklı başlığa sahiptir. Dört satırdan oluşan kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır

Katalog: 17
Ölçüleri (cm.): 57-24-5
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Berber Osman oğlu Mehmed
Tarihi: H. 1342 (M. 1923)
Kitâbesi:
1. Sene 1342
2. Merhûme ve mağfûre
3. Berber Osman
4. Oğlı Mehmet
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide hafif bir şekilde aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Gövde üzerinde yer alan kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, beş satırdan oluşmaktadır. Taş üzerinde yer alan isim bir erkek ismi olmasına rağmen, kadınlar için kullanılan merhûme ve mağfûre ibarelerinin sehven kullanıldığı görülmektedir.

Katalog: 18
Ölçüleri (cm.): 80-23-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mehmed Ağa mahdûmu Berber Osman Ağa
Tarihi: H. 1349 (M. 1930)
Kitâbesi:
1. Sene 1349
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
2. Merhûm ve mağfûr
3. Mehmed Ağa mahdûmı
4. Berber Osman Ağa
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kartuşlar içinde beş satır olarak düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

1.2.13. Karatekeli Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 34-19-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Halil İbrahim kızı Cennet
Tarihi: H. 1329 (M. 1911)
Kitâbesi:
1. Sene 1329
2. Merhûm ve mağfûr
3. Halil İbrahim kızı
4. Cennet Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Silmeler içinde yer alan kitâbe sülüs hatlıdır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 53-25-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ahmed oğlu Hacı Mehmed
Tarihi: H. 1300 (M. 1882-1883)
Kitâbesi:
1. Sene 1300
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-merhûm Hacı Ahmed oğlı
5. Hacı Mehmed Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, beş satır oluşur.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 59-27-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Arapoğlu Hacı Hasan
Tarihi: H. 1290 (M. 1873-1874)
Kitâbesi:
1. Sene 1290
2. Müyesser oldı (oldu) bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. Bulam tâ ki Rasûlünden şefâat
5. El-merhûm Arapoğlı Hacı
6. Hasan rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı genişleyen dikdörtgen prizma gövdelidir. Kartuşlarla düzenlenmiş kitâbe altı satırdan oluşur. Sağa meyilli yerleştirilmiş kitâbe, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 62-28-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ali'nin oğlu Mehmed
Tarihi: H. 1272 (M. 1855-1856)
Kitâbesi:
1. Sene 1272
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-merhûm ve'l-mağfûr Hacı
5. Ali'nin oğlu Mehmed rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Gövde üzerindeki kitâbe, silmelerle düzenlenmiş olup, beş satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 123-24-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Tekeli Cemaatinden Hacı Ali Bey
Tarihi: H. 1284 (M. 1867-1868)
Kitâbesi:
1. Sene 1284
2. Müyesser oldı (oldu) bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. Bulam tâ ki Rasûlünden şefâat
5. Tekeli Cemaatinden merhûm ve mağfûrun leh
6. Hacı Ali Beg (Bey) rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, bir başlıkla sona ermektedir ve kırıktır. Kitâbe yazıları, sağa mâil yerleştirilmiş olup altı satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 61-27-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1285 (M. 1868-1869)
Kitâbesi:
1. Sene 1285
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Ziyaretten murâd bir duadır
4. Bugün bana ise yarın sanadır
5. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, sarıklı bir başlıkla sona erer. Alt tarafı toprak altında kaldığı için ilk dört satırdan sonraki kısım okunamamıştır. Kitâbesi, kartuşlarla düzenlenmiştir.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 74-25-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Yaylalarlı Hüseyin oğlu Bekir
Tarihi: H. 1293 (M. 1876-1877)
Kitâbesi:
1.Sene 1293
2. Yâ İlâhî gelmişim divanına rahmet it bana
3. Meskenim dağlar başıdır sahraya hâcet kalmadı
4. Yaram acı melhem (merhem) tatlı Lokman'a hâcet kalmadı
5. El-merhûm Yaylalarlı Hüseyin oğlu
6. Bekir rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemetedir. Fes biçiminde başlığı bulunmaktadır. Kitâbesi silmelerle düzenlenmiş sağa meyilli yerleştirilmiş olup, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 66-23-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ali oğlu Hacı Ali
Tarihi: H. 1217 (M. 1802-1803)
Kitâbesi:
1. Sene 1217
2. El-merhûm ve'l-mağfûrun leh
3. Tekeliler karyesinden Hacı
4. Ali oğlu Hacı Ali
5. Efendi rûhiçün
6.El-Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, bir başlıkla sona ermektedir. Kitâbe, kartuşlarla düzenlenmiş olup, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 9
Ölçüleri (cm.): 81-29-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin oğlu Münlâ Mehmed
Tarihi: H. 1328 (M. 1910-1911)
Kitâbesi:
1. Sene 1328
2. El-merhûm ve'l-mağfûr
4. Hacı Hüseyin oğlu
5. Münlâ (Molla) Mehmed rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlık, malzeme açısından gövdeyle uyumlu değildir. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 70-25-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ali oğlu Hacı Hüseyin
Tarihi: H. 1330 (M. 1911-1912)
Kitâbesi:
1. Sene 1330
2. Merhûm Hacı Ali
3. Oğlu Hacı Hüseyin
4. Rûhiçün Fâtiha

GenelÖzellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide bir basit bir başlıkla sona ermektedir. Gövde, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Herbir satırı kartuşlarla düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 79-24-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin oğlu Molla Süleyman
Tarihi: H. 1343 (M. 1924)
Kitâbesi:
1. Sene 1343
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Merhûm ve mağfûr
4. Hacı Hüseyin
5. Oğlı Molla Süleyman
6. Rûhiçün
7. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Fes biçiminde başlığı bulunur. Gövde üzerinde silmelerle düzenlenmiş yedi satırdan oluşan kitâbe bulunmaktadır. Kabartma sülüs hatlı kitâbenin dili Türkçe'dir.

1.2.14. Kınık İlçe Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 91-31-5
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Bergamalıların İsmail oğlı (…)
Tarihi: H. 1341 (M. 1922-1923)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hayyü'l-Bâkî sene 1341
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. Benim kabrimi ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. Bergamalıların İsmail Ağa oğlı (…)
7. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Kitâbenin ilk satırı, yarım daire biçiminde kartuş içindedir. Diğer altı satır, düz kartuş içinde olup, kabartma sülüs hatlıdır. Alınlıkta, yapraklı lale motif yer almaktadır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 81-34-5
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Bergamalıların Paşa Mustafa oğlu İsmail
Tarihi: H. 1341 (M. 1922-1923)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hayyü'l-Bâkî sene 1341
2. Bu dünyada gezer iken bir zaman
3. Genç idim geldi ecel virmez emân
4. Sana sığındım emân yâ Müste'ân
5. Af it olmasun halim yaman
6. Bergamalıların Paşa Mustafa oğlı
7. İsmail Ağa rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı genişler. Başlığı kayıptır. Beş satırdan oluşan kitâbesi, silmelerle düzenlenmiş, kabartma sülüs hatlıdır. Alınlık bölümünde kabartma bitkisel süsleme yer almaktadır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 50-30-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Cümbüşoğlu Hacı Hasan
Tarihi: H. 1295 (M. 1878)
Kitâbesi:
1. Sene 1295
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. Bulam tâ ki Rasûlünden şefâat
4. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
5. El-merhûm Cümbüşoğlu
6. Hacı Hasan Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Kitâbe kartuşlar içinde altı satırdan meydana gelmiştir.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 50-30-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Cümbüş oğlu Hacı Muhammed
Tarihi: 1280 (1863-1864)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hayy sene 1280
2. İlâhi ravzâ-i cinân
3. Kınık'da Hacı
4. Cümbüş oğlu
5. Hacı Muhammed rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı hafif şekilde genişleyen şahide silmelerle altı satır olarak düzenlenmiştir. Birbirine paralel çizgilerden oluşan başlığı vardır.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 72-30-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Paşazâde Hacı Mehmed
Tarihi: 1343 (1924)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî sene 1343
2. Merhûm ve mağfûr
3. Nevrakop muhacirlerinden
4. Hacı Paşazâde
5. Hacı Mehmed Rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide yukarı doğru genişlemektedir. Kitâbesinin her bir satırı kartuşlarla çevrili olup, kabartma sülüs hatlıdır.

1.2.15. Kocaömerli Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 55-30-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şâhide aşağıdan yukarı doğru genişler. Omuzların alt kısmında yarım daire silme içinde sekiz yapraklı yarım çiçek motifi vardır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 94-33-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Cennet binti Süleyman
Tarihi: H. 1206 (M. 1791-1792)
Kitâbesi:
1. Sene 1206
2. El-merhûmeCennet
3. Binti Süleyman Rûhuna
4. El-Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru hafif şekilde genişleyen şâhidenin alınlığında yarım daire silme içinde yarım çiçek motifi yer almaktadır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 85-29-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Alınlıkta yarım daire şeklinde büyükçe çiçek motifi yer almaktadır. Kitâbesi yoktur.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 60-17-5
Malzemesi: Mermer
Formu:
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide üzerinde iç içe geçmiş lale motifi, kenarlarda bitkisel süslemeler bulunmaktadır.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 52-55
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Silidirik gövdeli şahide, bir başlıkla sonlanır. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 65-49
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Basit başlıklı şahidenin gövdesi silindirik biçimdedir. Şahidede süsleme ve kitâbe bulunmamaktadır.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 75-27-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hüseyin ibni Mehmed
Tarihi: H. 1231 (M. 1815-1816)
Kitâbesi:
1. Sene 1231
2. Bu merkade her kim iderse
3. Duâ ide mahşerde şefâat
4. Müctebâ el-merhûm
5. Hüseyin ibni Mehmed Rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Başlığı sarıklıdır. Kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup altı satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 80-25-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhammed ibni Veli
Tarihi: H. 1210 (M. 1795-1796)
Kitâbesi:
1. Sene 1210
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Merhûm ve mağfûrun leh
4. Muhammed ibni Veli
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Başlığı kayıptır. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 9
Ölçüleri (cm.): 78-18-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: İbrahim ibni Mustafa
Tarihi: H. 1218 (M. 1803-1804)
Kitâbesi:
1. Sene 1218
2. Merhûm ve mağfûr
3. İbrahim ibni Mustafa
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesi, kabartma sülüs hatlı olup dört satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 47-22-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Selime binti Hacı Süleyman
Tarihi: H. 1217 (M. 1802-1803)
Kitâbesi:
1. Sene 1217
2. Merhûmeten ve mağfûretün
3. Lehâ Selime binti Hacı
4. Süleyman rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Dört satırdan oluşan kitâbe kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 43-12-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, sarıklı bir başlıkla sonlanmaktadır. Gövde üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 12
Ölçüleri (cm.): 45-25-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Gövde üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 13
Ölçüleri (cm.): 51-24-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Alınlıkta yarım daire içinde altı yapraklı yarım çiçek motifi bulunmaktadır.

Katalog: 14
Ölçüleri (cm.): 95-17-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü:
Konumu: Başucu
Kimliği: Mehmed ibni Mustafa
Tarihi: 1217 (1802-1803)
Kitâbesi:
1. Ziyaretten
2. Murâd bir duadır
3. Bugün bana ise
4. Yarın sanadır
5. Bu merhûm Mehmed ibni Mustafa
6. Rûhiçün Fâtiha
7. Sene 1217

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, kavuklu bir başlıkla sona ermektedir. Gövde üzerindeki kitâbe kabartma sülüs hatlı olup, yedi satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 15
Ölçüleri (cm.): 109-31-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Sarıbey oğlu Hacı Mehmed bin Hacı Hasan
Tarihi: 1316 (1898-1899)
Kitâbesi:
1. Sene 1316
2. Emretti Hüdâ eyledi fermân
3. Erişti ecel virmedi emân
4. Gelüp kabrime ziyaret iden ihvân
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. Merhûm ve mağfûr
7. Sarıbek oğlu Hacı
8. Mehmed bin Hacı Hasan
9. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Başlığı, gövdeyle uyumsuzdur. Kitâbe, kabartma tâlik hatlı olup, dokuz satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 16
Ölçüleri (cm.): 85-21-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Çobanoğlu Osman
Tarihi: 1321 (1903-1904)
Kitâbesi:
1. Sene 1321
2. Hüve'l-Bâkî
3. Merhûm ve mağfûr
4. Çobanoğlu
5. Osman rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Yuvarlak formda basit bir başlığı bulunmaktadır. Kitâbesi, silmelerle düzenlenmiştir.

Katalog: 17
Ölçüleri (cm.): 63-22-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mahmud oğlu Hâfız Mustafa Efendi
Tarihi: H. 1320 (M. 1902-1903)
Kitâbesi:
1. Sene 1320
2. El-merhûm ve'l-mağfûr
3. Mahmud oğlı Hâfız
4. Mustafa Efendi
5. Rûhiçün
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Gövde üzerindeki kitâbe, kartuşları içindedir olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 18
Ölçüleri (cm.): 85-22-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Ali Hüseyin
Tarihi: H. 1303 (M.1885-1886)
Kitâbesi:
1. Sene 1303
2. Beni kıl mağfiret
3. Ey Rabbi Yezd
4. ân bi-hakkı arş-ı
5. Âzâm Kur'ân gelüb,
6. kabrime bir Fâtiha
7. ihsan El-merhûm
8. ve'l mağfûr Molla Ali
9. Hüseyin

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı sarıklıdır. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 19
Ölçüleri (cm.): 94-21-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mehmed oğlu Hasan
Tarihi: H. 1213 (M. 1798-1799)
Kitâbesi:
1. Sene 1213
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Merhûm Mehmed
4. Oğlu Hasan
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: dikdörtgen prizma gövdeli şahide, kavuk biçiminde bir başlıkla son bulmaktadır. Kitâbesi, kabartma sülüs hatlı olup, beş satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 20
Ölçüleri (cm.): 76-31-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Kitâbesiz şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Alınlıktai yarım daire biçiminde içinde, dilimli bir süsleme içinde kabartma çiçek motifi bulunur.

Katalog: 21
Ölçüleri (cm.): 93-24-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Eyyub oğlu Eyyub
Tarihi: H. 1298 (M. 1880-1881)
Kitâbesi:
1. Sene 1298
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. Gelüb, kabrimi ziyâret iden ihvân
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. El-merhûm Eyyub oğlı
7. Eyyub Rûhuna
8. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbe sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir. Kabartma sülüs hatlı kitâbe sekiz satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 22
Ölçüleri (cm.): 83-23-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ömer bin Abdullah
Tarihi: H. 1296 (M. 1878-1879)
Kitâbesi:
1. Sene 1296
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûm ve mağfûr Hacı Ömer
5. Bin Abdullah Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Gövde üzerindeki kitâbe, kartuşlarla düzenlenmiş olup, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 23
Ölçüleri (cm.): 94-25-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Seyyid Hacı Ali Efendi
Tarihi: 1218 (1803-1804)
Kitâbesi:
1. Sene 1218
2. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
3. Merhûm ve mağfûr Seyyid
4. Hacı Ali Efendi Rûhiçün
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen przima gövdeli olup, bir başlıkla sona ermektedir. Gövde üzerindeki kitâbe sağa meyilli yerleştirilmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 24
Ölçüleri (cm.): 99-25-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Yayaköylü Hasan köle
Tarihi: 1229 (1814)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbii Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvân
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. Yayaköylü Hasan köle
7. Rûhiçün Fâtiha
8. Sene 1229

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, ortadan kırılmıştır. Kabartma sülüs hatlı kitâbe, silmelerle düzenlenmiş olup sekiz satırdan oluşmuştur. Tarih satırında bulunan ب harfi, vefatın Recep ayında gerçekleştiğini ifade etmektedir.

1.2.16. Kodukburun Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri:29-12-12
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:

Genel Özellikleri: Şahide yekpare taştan yapılmış olup, bir başlıkla sonlanmaktadır. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

Katalog: 2
Ölçüleri:47-19-7
Malzemesi: Taş
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, üçgen alınlıkla sona ermektedir. Şahide, kitâbesiz ve süslemesizdir.

Katalog: 3
Ölçüleri:37-18-7
Malzemesi: Taş
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Şahide süslemesiz ve kitâbesizdir.

1.2.17. Köseler Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 63-22-7
Malzemesi: Taş
Formu: Basık kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Fatma binti Mustafa
Tarihi: H. 1293 (M. 1876-1877)
Kitâbesi:
1. Sene 1293
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. El-merhûme ve'l-mağfûre
4. Fâtıma binti Mustafa
5. Rûhiçün
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı genişleyen şahide silmelerle sağa meyilli yerleştirilmiştir. Kabartma sülüs hatlı olup, altı satırdan oluşmuştur.

1.2.18. Mıstıklar Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 59-25-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Şaban oğlu Mustafa
Tarihi: H. 1294 (M. 1877-1878)
Kitâbesi:
1. Sene 1294
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-merhûm Şaban oğlı
5. Mustafa rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru genişleyen şahide birbirine paralel çizgilerle sarık görünümü verilmiş bir başlıkla nihayetlenir. Kartuşlar içine alınmış kitâbe, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 31-22-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Formlu
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri:1 numaralı başucu taşının ayak kısmında bulunmaktadır. Şahide aşağıdan yukarı doğru genişler. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 47-25-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla İsmail ibni Hüseyin
Tarihi: H. 1245 (M. 1829-1830)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
2. Merhûm ve mağfûr
3. Molla İsmail ibni
4. Hüseyin Rûhuna Fâtiha
5. Sene 1245

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup bir sarıkla nihayetlenir. Kitâbesi, kabartma sülüs hatlı olup, beş satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 47-25-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, 2 numaralı başucu taşının ayak kısmında bulunmaktadır. Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Gövde üzerinde, kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 36-11x11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Kare gövdeli şahide silindirik bir boyunla başlığa kavuşmaktadır. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

1.2.19. Musacalı Köy Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 75-23-6,5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Abdurrahim oğlu Musa
Tarihi: H. 1214 (M. 1799-1800)
Kitâbesi:
1. Sene 1214
2. Merhûm ve mağfûr
3. Abdurrahim oğlu Musa
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Basit bir başlığa sahiptir. Silmelerle bölünmüş kitâbe dört satırdan oluşur.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 129-33-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Abdurrahman oğlu Çakır Mustafa
Tarihi: H. 1244 (M. 1828-1829)
Kitâbesi:
1. Sene 1244
2. Merhûm ve mağfûr
3. Abdurrahman oğlu
4. Çakır Mustafa
5. Rûhiçün
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Gövdenin üst kısmında akant yapraklı bitkisel süsleme vardır. Sağdan sola yukarı eğimli kitâbe kabartma sülüs hatlıdır. Muntazam olmayan başlığa sahiptir.

1.2.20. Örtülü Köyü Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 55-21-7
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Küçük Hüseyin zevcesi Ayşe
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. İlâhî sen…
3. Örtülü Küçük
4. Hasan Zevcesi Ayşe
5. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı genişleyen şâhidenin üst kısmı kırık olup, en az bir veya daha fazla satırın olduğu tahmin edilmektedir. Sağa meyilli olarak silmelerle düzenlenmiş kitâbenin kalan kısmı dört satırdır.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 136-32-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Balcızâde Ali Ağa oğlu Küçük Hüseyin Ağa
Tarihi: H.1321 (M. 1903-1904)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâki
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvân
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. Balcızâde Ali Ağa
7. Oğlı Küçük Hüseyin Ağa
8. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli gövde aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Şahidenin, Sarıklı bir başlığı vardır. Kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, silmelerle ayrılmıştır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 136-32-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: El-Hacı Çobanoğlu
Hacı Hüseyin
Tarihi: H. 1324 (M. 1906-1907)
Kitâbesi:
1. Sene 1324
2. Ziyaretten murâd bir duâdır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûm ve mağfûr
5. El-Hacı Çobanoğlu
6. Hacı Hüseyin
7. Rûhiçün Fâtiha

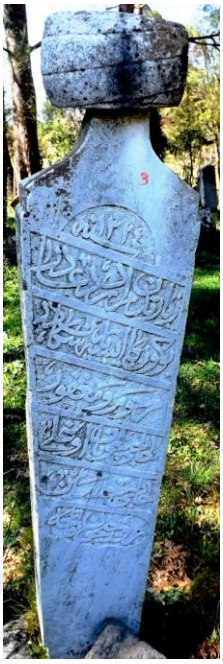

Genel Özellikleri: Şâhide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Başlığı, sarıklıdır. Sağa meyilli yazılmış kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 81-25-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hüseyin Ağa oğlu Osman Hoca
Tarihi: H. 1324 (M. 1906-1907)
Kitâbesi:
1. Sene 1324
2. Merhûm ve mağfûr
3. Hüseyin Ağa oğlı
4. Osman Hoca
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli gövde aşağıdan yukarı genişlemektedir. Başlığı düz çizgilidir. Kabartma sülüs hatlı kitâbe, silmelerle beş satır olarak düzenlenmiştir.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 81-25-8
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Muharrem oğlu Mahmut oğlu Molla Hasan
Tarihi: H. 1328 (M. 1910-1911)
Kitâbesi:
1 Sene 1328
2. El-merhûm el-mağfûr
3. Muharrem oğlı Mehmed oğlı
4. Molla Hasan
5. Rûhuna el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Üst bölümünün bazı yerleri yer yer kırılmıştır. Kitâbesi, kabatma tâlik hatlıdır.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 77-27-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Münlâ İbrahim Hoca oğlu Merhûm Hacı Mehmet Efendi
Tarihi: H. 1271 (M. 1854-1855)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî sene 1271
2. İlâhî sen nasib eyle cennet
3. Bi-hakkı'n-Nebî el-Mekkî el-Medenî
4. Münlâ İbrahim Hoca oğlı
5. Merhûm Hacı Mehmed Efendi
6. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide sarıklı bir başlıkla sonlanmaktadır. Gövde üzerinde yer alan kitâbe, altı satırdan oluşmaktadır. Yazılar, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 98-30-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hatib oğlu Mehmed Efendi
Tarihi: H. 1302 (M. 1884-1885)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî sene 1302
2. İlâhi ravza-i cinân
3. Eyle makam hemân
4. Hatib oğlı
5. Mehmed Efendi
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdan yukarı genişlemektedir. Fes benzeri basit bir başlıklığa sahiptir. Kitâbesi, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 89-27-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kel Süleyman oğlu Mehmet
Tarihi: H. 1337 (M. 1918-1919)
Kitâbesi:
1. Sene 1337
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. Merhûm Kel Süleyman
5. oğlu Mehmet Rûhiçün
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli gövde fes biçiminde bir başlıkla sona ermektedir. Kitâbesinin her bir satırı kartuş içindedir. Kitâbedeki yazılar, kabartma sülüs hatlı olup, beş satırda oluşmaktadır.

Katalog: 9
Ölçüleri (cm.): 109-26-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hatib Halil Efendizade Hüseyin Efendi
Tarihi: H. 1328 (M. 1910-1911)
Kitâbesi:
1. Sene 1328
1. Müyesser oldı bana şahâdet
2. İlâhî sen nasib eyle saâdet
3. Merhûm Hatib Halil
4. Efendizâde Hüseyin Efendi
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Sarıklı bir başlığa sahiptir. Kitâbesi, beş satır olup, her bir satır kartuş içinde yer almakta olup; yazılar, kabartma sülüs hatlıdır. .

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 109-26-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hatib Halil Efendi ibni Hüseyin
Tarihi: H. 1321 (M. 1903-1904)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
2. El-merhûm ve'l-mağfûr
3. Hatib Halil Efendi
4. İbni Hüseyin
5. Rûhiçün
6. Lillâhi'l-Fâtiha
7. Sene 1321

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Paralel çizgilerden oluşan başlık, gövde ile uyumsuzdur. Kitâbe silmelerle düzenlenmiş, kabartma sülüs hatla yazılmıştır.

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 82-25-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hatib Halil Efendi zevcesi
Hüsniye binti Hasan
Tarihi: Safer 9 / 1312 (1894)
Kitâbesi:
1. Sene 9 Safer 1312
2. Müyesser oldı bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. Merhûme ve mağfûre Hatib Halil Efendi zevcesi
5. Hüsniye binti Hasan rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı genişlemektedir. Kitâbelerin her bir satırı kartuş içindedir. Yazılar sağa mâil olarak yerleştirilmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 12
Ölçüleri (cm.): 64-23-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hafız Hüseyin oğlu Ali
Tarihi: H. 1345 (M. 1926)
Kitâbesi:
1. Sene 1345
2. Merhûm ve mağfûr
3. Hatib Abdullah oğullarından
4. Hafız Hüseyin oğlu
5. Ali rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Basit bir kavuk benzeri sarıklı başlığı bulunur. Kitâbesi silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 13
Ölçüleri (cm.): 74-23-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Dalgalı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hatibzade Hüseyin Efendi zevcesi
Elif binti Münlâ Mehmed
Tarihi: H. 1310 (M. 1892-1893)
Kitâbesi:
1. Müyesser oldı bana şahâdet
2. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
3. Hatipzâde Hüseyin Efendi zevcesi
4. Elif binti Münlâ Mehmed rûhuna Fâtiha
5. Sene 1310

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya doğru genişlemektedir. Alınlıkta kenarlarında üçer yaprak bulunan altı yapraklı küçük bir çiçek yer almaktadır. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 14
Ölçüleri (cm.): 100-32-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Mustafa oğlu
Hacı Münlâ İbrahim
Tarihi: H. 1328 (M. 1910-1911)
Kitâbesi:
1. Sene 1328
2. El-merhûm ve'l-mağfûr
3. Hacı Mustafa oğlı
4. Hacı Münlâ İbrahim
5. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen przma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Başlığı sarıklıdır. Gövde üzerinde yer alan kitâbesi kartuşlar içinde olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 15
Ölçüleri (cm.): 82-36-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Abdullah oğlu Münlâ Muhammed zevcesi Marziye binti Hatib Halil Efendi
Tarihi: H. 1315 (M. 1897-1898)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî sene 1315
2. İlâhî sen nasib eyle cenneti
3. Abdullah oğlıMünlâ
4. Muhammed zevcesi Marziye binti
5. Hatib Halil Efendi
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Kabartma akant yaprağı motifi alınlığı kaplamaktadır. Yuvarlak bir silme ile motif ve kitâbe ayrılmıştır. Kitâbe, silmelerle altı satır düzenlenmiş olup, yazılar, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 16
Ölçüleri (cm.): 60-28-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Merhûm ve mağfûr Menemenlioğlu Muhammed Usta
Tarihi: H. 1283 (M. 1866-1867)
Kitâbesi:
1. Sene 1283
2. Ehibbâdan temennâ bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûm ve mağfûr Menemenlioğlı Muhammed
5. Usta rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Başlığı, fes görünümünde olu, sarıklıdır. Gövde üzerindeki kitâbe, silmelerle düzenlenmiş ve kabartma tâlik hatla yazılmıştır.

Katalog: 17
Ölçüleri (cm.): 55-15-8
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığın sarığı, burmalı görünümdedir. Gövde üzerinde, kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 18
Ölçüleri (cm.): 85-18-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali ibni Hasan
Tarihi: H. 1179 (M. 1765-1766)
Kitâbesi:
1. Merhûm ve mağfûr
2. Ali ibni Hasan
3. Rûhuna Fâtiha
4. Sene 1179

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, sarıklı bir başlıkla sona ermektedir. Gövde üzerinde yer alan kitâbe, sağa meyilli olarak yerleştirilmiş olup, yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir.

Katalog: 19
Ölçüleri (cm.): 64-24-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Nizam Mehmed Ali oğlu
Ali Bin Mehmed Ali
Tarihi: H. 1302 (M. 1884-1885)
Kitâbesi:
1. Sene 1302
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-merhûm Nizam Mehmed Ali oğlu Ali
5. Bin Mehmed Ali rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı fes biçimindedir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 20
Ölçüleri (cm.): 88-28-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Tekeli oğlu Hasan'ın mahdûmu Hasan Efendi
Tarihi: H. 1282 (M. 1865-1866)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâki sene 1282
2. Dâr-ı dünyâ bir misafirhanedir
3. Nakşına aldanmayan merdânedir
4. Tekeli oğlu Hasan'ın
5. Mahdûmu Hasan Efendi
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, yuvarlak başlıkla sona ermektedir. Altı satırdan oluşan kitâbedeki yazılar, kabartma sülüs hatlıdır. Gövde üzerinde çıkmayan yosunlar bulunmaktadır.

Katalog: 21
Ölçüleri (cm.): 75-25-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hasan Hoca oğlu Emir Halil Efendi
Tarihi: H. 1332 (M. 1913-1914)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî sene 1332
2. Hasan Hoca oğlı
3. Emir Halil Efendi
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı kayıptır. Silmelerle düzenlenmiş kitâbesi, dört satır olup, kabartma tâlik hat ile yazılmıştır.

Katalog: 22
Ölçüleri (cm.): 68-22-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hasan Efendi oğlu Hüseyin Mahdûmu…
Tarihi: H. 1325 (M. 1907-1908)
Kitâbesi:
1. Hüve'l Bâki sene 1325
2. İlâhi ente maksûdî
3. Ve rızâke matlûbî
4. Hasan Efendi oğlı
5. Hüseyin mahdûmu…

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, basit bir başlıkla sona ermektedir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

1.2.21. Poyracık Kasabası Mezarlığı

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 42-8-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide mermere çok ince işçilik olmadan şekil verilmesiyle oluşturulmuştur. Fes şeklinde başlığı vardir. Gövde silindirik görünümlü fakat köşelerde hafif pahlı gibidir. Şahide yazısız ve süslemesizdir.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 51-18-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şâhide üçgen alınklıklı, dikdörtgen prizma gövdelidir. Gövde, aşağıdan yukarı doğru genişlemekte olup, yazı ve süsleme içermemektedir.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 82-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şâhide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Yazı ve süslemesi yoktur.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 70-23-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru genişleyen şahide yazısızdır.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 126-33-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru genişleyen şâhide yazısızdır.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 26-20-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1219 (M. 1804-1805)
Kitâbesi:
1. Sene 1219
2. Merhûm ve mağfûr

Genel Özellikleri: Büyük bir kısmı aşağıdan kırık olan şahide kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbe yazıları kabartma sülüs hatlıdır. Hafif sekilde sağa maildir.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 89-18-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Yeni Konşuoğlu Mehmed
Tarihi: H. 1214 (M. 1799-1800)
Kitâbesi:
1. Sene 1214
2. Merhûm ve mağfûr
3. Yeni Konşıoğlu
4. Mehmed rûhiçün
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şâhide yerinden sökülmüştür. Yere konumlanan yeri gövdeden daha ncedir. Gövde aşağıdan yukarı hafif bir şekilde daralmaktadır. Kitâbe kartuşlarla beş satır olarak düzenlenmiştir. Kabartma sülüs hatlar sağa mâil olarak yazılmıştır.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 78-17-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Alemdâr Hasan
Tarihi: H. 1239 (M. 1823-1824)
Kitâbesi:
1. Merhûm ve mağfûr
2. Molla Ahmed
3. Rabbe'l-Ğafûr
4. Alemdâr Hasan
5. Rûhiçün Fâtiha
6. Sene 1239

Genel Özellikleri: Şâhide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesi kabartma sülüs hatlı olup biraz dağınık biçimde yazılmıştır.

Katalog: 9
Ölçüleri (cm.): 64-17-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Beytullah bin Muhammed
Tarihi: H. 1224 (M. 1809-1810)
Kitâbesi:
1. Sene 1224
2. Merhûm ve mağfûr
3. Beytullah bin Muhammed
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçilim gövde kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbesi dört satırdan oluşan kabartma sülüs hatlıdır. Başlığı kayıptır.

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 88-29-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin'in mahtûmu Gülsüm
Tarihi: H. 1282 (M. 1865-1866)
Kitâbesi:
1.Sene 1282
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Ziyaretten murâd bir duâdır
4. Bugün bana ise yarın sanadır
5. Merhûme (…) oğlı Hacı Hüseyin
6. in mahtûmu Gülsüm rûhiçün
7. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, üçgen alınlıklıdır. Kitâbedeki her satır, kartuşlarla düzenlenmiştir. Yedi satır olan kitâbe kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 100-17-8
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide yazısız ve dardır. Üzerinde dikey olarak konumlandırılmış üç yuvarlak oyuk vardır. Muhtemelen ayak taşıdır.

Katalog: 12
Ölçüleri (cm.): 89-18-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Aslan Ali
Tarihi: 1211 (1796-1797)
Kitâbesi:
1. Sene 1211
2. Merhûm ve mağfûr
3. Aslan Ali rû-
4. huna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide sarıklı bir başlığa sahiptir. Sarıkla şahide uyumsuzdur. Kitâbe dört satırdan oluşmuştur. Yazılar kabartma tâlik hatlı olup, sağa meyillidir.

Katalog: 13
Ölçüleri (cm.): 70-20-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Muhammed bin Yusuf
Tarihi: H. 1228 (M. 1813)
Kitâbesi:
1. Sene 1228
2. Merhûm el-mağfûr
3. Molla Muhammed bin Yusuf
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide bulunduğu yerden sökülmüştür. Gövde, aşağıdan yukarı doğru genişler. Başlığı kaybolmuştur. Gövde üzerindeki kitâbe, kabartma formlu olup sülüs hat ile yazılmıştır.

Katalog: 14
Ölçüleri (cm.): 84-24-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Musa'nın oğlu Mustafa'nın oğlu İbrahim Paşa
Tarihi: Yok
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Mûin
2. İlâhî ravza-i cinân eyle makamın
3. Hacı Musa'nın oğlu
4. Mustafa'nın oğlu
5. İbrahim Paşa rûhuna Fâtiha
6. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdaki bölümün tarih içeren kısmı kırılmış olduğundan şahidenin tarihi hakkında bir bilgimiz yoktur. Yazılar beş satır olarak sağa mail meyilli olarak yerleştirilmiş. Kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 15
Ölçüleri (cm.): 76-19-12
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhammed ibni Hacı Yusuf
Tarihi: H. 1178 (M. 1764)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
2. Merhûm ve mağfûr
3. Muhammed ibni Hacı
4. Yusuf rûhuna
5. Fâtiha sene 1178
6. Muharrem

Genel Özellikleri: Şahide başlıklı olup, başlığı kaybolmuştur. Kitâbe, oyma sülüs hatlı olup, dağınık şekilde yerleştirilmiştir.

Katalog: 16
Ölçüleri (cm.): 46-14-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhammed Ağa
Tarihi: H. 1105 (M. 1693-1694)
Kitâbesi:
1. Tarih 1105
2. Ed-dünyâ fâniyetün
3. Ve'l-âhiratü bâkıyetün
4. Mine'l-merhûm el-mağfûr
5. Muhammed Ağa rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: dikdörtgen prizma şeklinde şahide bir ağaç önüne yerleştirilmiştir. Alt kısmı kırılmıştır. Kitâbe beş satır olarak sağa meyilli düzenlenmiştir. Kabartma sülüs hatlı olup yazılar arasında kartuş bulumaz.

Katalog: 17
Ölçüleri:66-16-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Üçgen alınlıklı forma sahiptir. Şahide üzerinde yazı ve resim bulunmaz.

Katalog: 18
Ölçüleri:55-28-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı genişleyen bir forma sahiptir. Alt kısmı kırıktır. Yazı ve süsleme bulunmaz.

Katalog: 19
Ölçüleri:37-24-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:-
Tarihi: H. 1248 (M. 1832-1833)
Kitâbesi:
1. Sene 1248
2. Böyle buldum bu cihanı
3. Sanki bir zıll-i hayâl ol
4. …

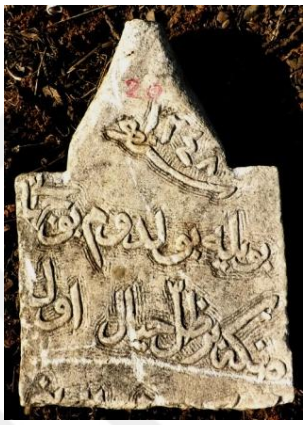

Genel Özellikleri: Şahide, ortadan kırılmıştır. Sülüs hatla yazılmış, üç satırı mevcut olan kitabenin devamında en az bir satır olduğu düşünülmektedir.

Katalog: 20
Ölçüleri (cm.): 99-23-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: İbrahim Kalfa oğlu
Molla Mustafa
Tarihi: H. 1235 (M. 1819-1820)
Kitâbesi:
1. Sene 1235
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Merhûm vemağfûrun leh
4. İbrahim Kalfa oğlı
5. Münlâ Mustafa Rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Gövde üzerinde yer alan kitâbe, altı satırdan oluşmuştur. Yazılar, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 21
Ölçüleri (cm.): 134-22-11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Yusuf bin el-Hac Yusuf
Tarihi: H. 1228 (M. 1813)
Kitâbesi:
1. Sene 1228
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Ziyaretten murâd bir duadır
4. Bugün bana ise yarın sana
5. dır merhûm el-mağfûr
6. Molla Yusuf bin el-Hac Yusuf
7. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru hafif bir şekilde daralmaktadır. Dikdörtgen prizma şeklindeki gövde bir sarıklı başlıkla nihayete erer. Kitâbe, sağa meyilli olarak düzenlenmiş, kabartma, sülüs hatlı olup, sekiz satırdan oluşur.

Katalog: 22
Ölçüleri (cm.): 78-28-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Sındırgılı Mehmed'in oğlu Mustafa
Tarihi: H. 1296 (M. 1878-1879)
Kitâbesi:
1. Sene 1296
2. Firâkın elemi gelmez beyâna
3. Velev kuluna ilâ yevmi'l-kıyâme
4. Merhûm Sındırgılı Mehmed'in
5. Oğlı Mustafa rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Şahide alt kısımdan kırılmıştır. Gövde üzerinde yer alan kitâbe, sağa meyilli olarak düzenlenmiş olup, silmelerle ayrılmıştır. Kabartma tâlik hatlı kitâbenin dili Türkçe'dir.

Katalog: 23
Ölçüleri (cm.): 50-20-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Meryem binti Molla Yusuf
Tarihi: H. 1228 (M. 1813)
Kitâbesi:
1. Sene 1228
2. Nazeninim gitti cennet bağına
3. Firâkı kaldı ebeveynin canına
4. Meryem binti Molla Yusuf
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: dikdörtgen prizma biçimli şahide, üçgen alınlıkla sona erer. Şahidenin alt kısmı kırılmıştır. Kitâbenin üst kısmı yarım daire şelinde silme ile ayrılmıştır. Şahidenin alınlığında akant yaprağı süslemesi yer almaktadır. Gövdedeki kitâbe beş satırdan oluşmış, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 24
Ölçüleri (cm.): 95-23-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Âişe binti Mahmud
Tarihi: H. 1203 (M. 1788-1789)
Kitâbesi:
1. Sene 1203
2. El-merhûm ve'l-mağfûr
3. Âişe binti
4. Mahmud rûhuna
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgön prizma biçimindedir. Gövde kenarları tek kat silme ile çevreler. Şahidenin alınlığında, yarım daire forumunda sekiz yapraklı çiçek süslemesi yer alır. Gövde üzerindeki kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Beş satır olarak düzenlenen yazılar sağa eğimli şekilde yerleştirilmiştir.

Katalog: 25
Ölçüleri (cm.): 42-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1307 (M. 1889-1890)
Kitâbesi:
1. Sene 1307
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimli olup, aşağı bölümü kırılmıştır. Devamında en az bir satır olduğu düşünülmektedir. Kitâbe, silmelerle ayrılmış olup, sülüs hatlıdır.

Katalog: 26
Ölçüleri (cm.): 87-29-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli şahide, gemi teknesi kemerlidir. Şahide üzerinde yazı ve süsleme yer almaz.

Katalog: 27
Ölçüleri (cm.): 72-19-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru genişleyen şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Yerinden sökülüp, bir ağaç gövdesine yerleştirilmiştir. Gövde üzerinde kitâbe ve resim yer almaz.

Katalog: 28
Ölçüleri (cm.): 98-28-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimlidir. Alınlık kısmında daire içinde altı yapraklı çiçek motifi yer almaktadır. Kitâbesi yoktur.

Katalog: 29
Ölçüleri (cm.): 77-16-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhammed ibni Mustafa
Tarihi: H. 1154 (M. 1741-1742)
Kitâbesi:
1. Tarih-i sene 1154
2. Fenâ dûr eyleyüp geldi
3. Cihân içre buldu beni
4. Duaya (…)
5. Muhammed ibn-i Mustafa Rûhiçün
6. El-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimlidir. Gövde üzerinde altı satırdan oluşmuş silmelerle düzenlenmiş kitâbe yer almaktadır. Yazılar sağa mâil olarak yerleştirilmiş olup, kabartma, sülüs hatlıdır. Şahide, ortadan kırık vaziyettedir.

Katalog: 30
Ölçüleri (cm.): 123-30-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kılıçoğlu Muhammed
Tarihi: H. 1301 (M. 1883-1884)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî sene 1301
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvân
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. El-merhûm Kılıçoğlu Muhammed
7. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma şeklindeki şahide, aşağıdan yukarı doğru genişleyen bir forma sahiptir. Yuvarlak kemerli ve başlıklı şahidenin gövdesinde, silmelerle düzenlenmiş kitâbe yer almaktadır. Yazılar, hafif bir şekilde sağa meyilli olarak konumlandırılmıştır. Kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 31
Ölçüleri (cm.): 94-34-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hüseyin ehli Ümmühan Hatun
Tarihi: H. 1188 (M. 1774-1775)
Kitâbesi:
1. Ed-dünya faniyetün ve'l- ahirati bakıyetün
2. El-Merhûm el-mağfûrun lehu
3. El- Hacı Hüseyin ehli Ümmühan
4. Hatun Rûhiçün Fâtiha sene 1188

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma şeklinde olup, yukarı doğru genişlemektedir. Kitâbe dört satır olup, kartuşlarla düzenlenmiştir. Yazılar kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 32
Ölçüleri (cm.): 123-30-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Mustafa
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. İntikâl el-merhûm Molla Mustafa Rûhiçün
2. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimlidir. Gemi teknesi kemerlidir. Kitâbe çökertilmiş bir alan içinde tek satır olarak yerleşrtilmiştir. Yazı, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 33
Ölçüleri (cm.): 62-16-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mustafa ibn-i Hüseyin
Tarihi: H. 1171 (M. 1757-1758)
Kitâbesi:
1. Sene 1171
2. Merhûm ve
3. Mağfûr Mustafa
4. ibni Hüseyin
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı kaybolmuştur. Gönde üzerinde silmesiz olarak düzenlenmiş beş satır sülüs hatlı kitâbe yer almaktadır.

Katalog: 34
Ölçüleri (cm.): 38-21-6
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mustafa ibn-i el-hac
Tarihi: H. 1209 (1794-1795)
Kitâbesi:
1. Sene 1209
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Merhûm ve mağfûr
4. Mustafa ibni el-Hac
5. …çün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup aşağı ve yukarıdan kırılmıştır. Kartuşsuz olarak düzenlenmiş beş satırdan oluşan kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Yazılar, sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir.

Katalog: 35
Ölçüleri (cm.): 44-24-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1263 (M. 1846-1847)
Kitâbesi:
1. 1263
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Yâ İlâhî kıl inâyet kabrimi târ
4. Eyleme köşkümü kıl cennet
5. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimlidir. Kitâbe, silmelerle ayrılmış dört satırdan oluşur. Yazılar kabartma, sülüs hatlıdır. Şahide, kitâbenin de yer aldığı alt kısımdan kırılmıştır. Buna göre kitâbenin devamında en az bir satır yer almaktadır.

Katalog: 36
Ölçüleri (cm.): 29-19-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-
2. Bâkî el-merhûm
3. Ve mağfûrun leh
4. …

Genel Özellikleri: Şahide başlıklı forma sahip olup, başlığı kayıptır. Dikdörtgen prizma biçimli gövde üzerinde dağınık şekilde kitâbe yer almaktadır. Şahidenin alt kısmı kırıktır. Bu sebepten kitâbenin devamını görme imkânımız olmasa da en az bir veya daha fazla satırın bulunduğu düşünülmektedir.

Katalog: 37
Ölçüleri (cm.): 69-31-6
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kerimesi (…) Hanım
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Kerimesi …
2. Hanım Rûhiçün
3. Rızâenlillâh
4. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan, yukarıdan ve ortadan kırılmıştır. Aşağıdan yukarı doğru genişleyen gövde silmelerle dört satır olarak düzenlenmiştir. Kabartma sülüs hatlı olarak sağa meyilli yerleştirilniştir.

Katalog: 38
Ölçüleri (cm.): 55-36-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: İahide dikdörtgen prizma biçimli olup, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

Katalog: 39
Ölçüleri (cm.): 44-23-7
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali (…) Mehmet Efendi ve Salih Efendi'nin..
Tarihi: H. 1228 (M. 1813)
Kitâbesi:
1. Sene 1228
2. El-merhûm ve'l-mağfûr
3. Ali (…) Mehmed Efendi
4. ve Salih Efendi'nin
5. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olupaşağıdan yuyarı doğru genişleyen bir forma sahiptir. Üst bölüm ve aşağıdan kırılmıştır. Alt kısmında en az bir satır olduğu düşünülmektedir Dört satırdan meydana gelen ve sağa mâil olarak yerleştirilenyazılar kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 40
Ölçüleri (cm.): 33-28-4
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ayşe Hoca
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Ayşe Hoca
3. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: şahide aşağıdan yukarı genişler. Üstten ve aşağıdan kırıldığından üst kısmında yer alan bir satır okunamamıştır. Kenarları, silme ile çevrilidir.

Katalog: 41
Ölçüleri (cm.): 52-23-9
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Poyracıklı Hacı Budak oğlu Süleyman
Tarihi: H. 1229 (M. 1813-1814)
Kitâbesi:
1. …
2. Poyracıklı Hacı Budak
3. oğlu Süleyman rûhuna
4. Fâtiha 1229

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli gövde aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Üst bölümü kırılmıştır. Bu kırılan bölümde en az bir satır olduğu düşünülmektedir. Kitâbe, kartuşlar içine alınmış biçimden üç satırdan oluşmaktadır. Yazılar, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 42
Ölçüleri (cm.): 26-23-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1278 (M. 1861-1862)
Kitâbesi:
1. Sene 1278
2. Hüve'l-Hayyu'l-Bâkî
3…

Genel Özellikleri: Üçgen alınlıklı şahidenin gövde kısmı kırılmıştır. Tarihin yer altığı bölüm yarım daire şeklinde bir silme ile geçilmiştir. Şahidenin alınlığında vazo içinden iki kenara sarkan çiçek süslemesi vardır. Şahide muhtemelen bir kadına ait olmasına rağmen gövdesi kırık olduğu için kimliğe ulaşılamamaktadır. Alt kısımda birden fazla satırın yer aldığı düşünülmektedir.

Katalog: 43
Ölçüleri (cm.): 36-23-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Üçgen alıklık şahide, dikdörtgen prizma biçimli olup, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Alınlıkta yarım daire biçiminde sekiz yapraklı çiçek yer almaktadır. Çiçeğin kenarları silme ile geçilmiştir. Yine şahidenin alt kısmının kenarları silme ile çevrilidir.

Katalog: 44
Ölçüleri (cm.): 16-23-6
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Çırak Hacı
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Çırak Hacı
3. …

Genel Özellikleri: Şahidenin çok az bir kısmı bulunmuştur. Silme ile düzenlenmiştir. Alt ve üst kısımda en az birer satırın yer aldığı düşünülmektedir.

Katalog: 45
Ölçüleri (cm.): 109-24-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı genişleyen şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, gemi teknesi kemerlidir. Şahide üzerinde resim ve yazı yoktur.

Katalog: 46
Ölçüleri (cm.): 52-19-6
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimindedir. Üst tarafı kırıktır. Gövde üzerinde yazı veya resim yer almaz.

Katalog: 47
Ölçüleri (cm.): 75-25-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Basık kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Kitâbesiz ve süslemesizdir.

Katalog: 48
Ölçüleri (cm.): 86-28-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Şahide üzerinde yazı ve süsleme bulunmaz.

Katalog: 49
Ölçüleri (cm.): 74-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide yerinden sökülmüştür. Dikdörtgen prizma biçiminde olup, hafif şekilde aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Şahide içinde yazı ve süsleme blunmamaktadır.

Katalog: 50
Ölçüleri (cm.): 48-23-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hayyu'l-Bâkî
2. Bu merkade her kim ider ise dua
3. İde mahşerde şefâat Müctebâ
4. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Alt kısmı kırılmıştır. Kitâbede yazılar sağa mâil olarak yerleştirilmiştir. Kitâbe, kartuşlarla düzenlenmiştir. Kırılan kısmın altında en az bir satırın yer aldığı düşünülmektedir.

Katalog: 51
Ölçüleri (cm.): 64-31-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Fatma
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
2. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
3. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvân
4. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
5. El-merhûme Fâtıma
6. …

Genel Özellikleri: Şahide, aşağıdan yukarı doğru hafif bir biçimde genişlemektedir. Alt kısmı kırılmıştır, devamında en az bir satır bulunduğu düşünülmektedir. Şahide alnında kabartma olarak yapılmış, iri bir akant yaprağı bulunmaktadır. Gövdede yer alan kitâbe kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 52
Ölçüleri (cm.): 44-21-6
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, aşağıdan yukarı hafif şekilde genişlemektedir. Üst bölümü kırılmıştır. Kırılan kısımda birden fazla satırın yer aldığı düşünülmektedir. Alt kısımda yanma izi görülmektedir.

Katalog: 53
Ölçüleri (cm.): 67-27-6
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kadıköylü Hüseyin
Tarihi:---
Kitâbesi:
1. …
2. Merhûm
3. Kadıköylü Hüseyin
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Üst kısımdan kırıktır ve bu kısımda en az bir satırın yer aldığı düşünülmektedir. Kartuşlarla düzenlenmiş, sülüs hatlı kitâbenin üç bölümü görülmektedir.

Katalog: 54
Ölçüleri (cm.): 70-34-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Sivri Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Müfîd İbrahim kerimesi Safâ
Tarihi: 1244 (1828-1829)
Kitâbesi:
1. Âh mine'l-mevt sene 1244
2. Dâr-ı dünyâda gezer iken bir zaman
3. Göç ettim geldi ecel virmez emân
4. Yâ Rabbi mağfiret kıl olmasın
5. Halim yaman Müfîd İbrahim
6. kerîmesi Safâ Hanım Rûhuna
7. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli gövdeye sahip şahide aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Kitâbe altı satır olup, kabartma sülüs hatlıdır. Şahide aşağıdan kırılmıştır. Kırılan bölümün altında bir satır olduğu düşünülmektedir.

Katalog: 55
Ölçüleri (cm.): 65-29-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Sivri Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Şahide üzerinde ucu kıvrık servi süslemesi vardır. 67 numaralı şahidenin ayak taşıdır.

Katalog: 56
Ölçüleri (cm.): 75-23-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Yusuf oğlu Ahmet Ağa
Tarihi: H. 1336 (M. 1917-1918)
Kitâbesi:
1. Sene 1336
2. Aksekinin
3. Boğaz Mahallesi
4. Eşrafından merhûm
5. Hacı Yusuf oğlı
6. Ahmet Ağa rûhuna
7. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı hafif bir şekilde genişlemektedir. Aşağıdan kırılmıştır ve kırılıp kaybolan bölümde bir satırın olduğu düşünülmektedir. Her biri kartuşlarla düzenlenen altı satırdan oluşan kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 57
Ölçüleri (cm.): 27-24-6
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Oğlu Hasan Çırak
Tarihi: H. 121? (M. 1795-1805 arası)
Kitâbesi:
1. …
2. …
3. …
4. … oğlı Hasan hayratı
5. sene 121?

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide üst ve alt kısımdan kırılmıştır. Kabartma sülüs hatlı kitâbenin büyük bir kısmı silinmiş durumdadır.

Katalog: 58
Ölçüleri (cm.): 19-30-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Yuvarlak kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:-
Tarihi: H. 1314(M. 1896-1897)
Kitâbesi:
1. Sene 1314
2. … dâr
3. …

Genel Özellikleri: Şahidenin aşağıdan büyük bir bölümü kırılmıştır. Kırılıp kaybolan kısımda birden fazla satırın yer aldığı düşünülmektedir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbesi sülüs hatlıdır.

Katalog: 59
Ölçüleri (cm.): 62-10-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dört köşeli şahide silindirik bir boyunla, dilimli başlığa bağlanmaktadır. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 60
Ölçüleri (cm.): 72-10-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dört köşeli şahidenin dilimli başlığı silindirik bir boyunla gövdeye bağlanır. Şahide üzerinde süsleme ve kitâbe bulunmamaktadır.

Katalog: 61
Ölçüleri (cm.): 70-10-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dört köşeli olup, silindirik bir boyunla başlığa bağlanır. Başlığı dilimlidir. Şahide kitâbesi ve süslemesizdir.

Katalog: 62
Ölçüleri (cm.): 80-33-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Tabur imamı Hafız Hasan Bin Temürcü Halil
Tarihi: H. 1200 (M. 1875-1876)
Kitâbesi:
1. Sene 1200
2. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
3. Müyesser oldu bana Şahâdet
4. Bulam tâ ki Rasülünden şefaat
5. İlâhî sen nâsib eyle sââdet
6. El-merhûm tabur imamı Hafız Hüseyin
7. Bin Temürci Halil Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Gövde üzerindeki kitâbe sağa meyilli olarak yerleştirilmiş, kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbelerin arası silmelerle ayrılmıştır. Şahidenin başığı kavuk şeklindedir.

Katalog: 63
Ölçüleri (cm.): 104-12-11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dört köşeli gövdeye şahip şahide bir boyun aracılığıyla başlığa bağlanır. Başlık eğimli çizgilerden oluşur. Başlık üzerinde bir delik bulunur.

Katalog: 64
Ölçüleri (cm.): 84-24-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimli gövdeye sahiptir. Şahide üzerinde resim ve süslemeyer almamaktadır.

Katalog: 65
Ölçüleri (cm.): 89-29-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide üzerinde süsleme ve kitâbe bulunmamaktadır.

Katalog: 66
Ölçüleri (cm.): 78-20-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali bin Eyyûb
Tarihi: H. 1198 (M. 1783-1784)
Kitâbesi:
1. Sene 1198
2. Merhûm ve mağfûr
3. Ali bin Eyyûb
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide üzerindeki kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Şahidenin başlığı kayıptır.

Katalog: 67
Ölçüleri (cm.): 43-24-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: El-Hacı Musa oğlu el-Hacı İbrahim ibni'l-Hacı Ali
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Merhûm ve mağfûr
2. El- Hacı Musa oğlu el-Ha
3. cı İbrahim ibn el-Hacı
4. Ali rûhuna el-Fâtiha
5. …

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru daralmaktadır. Silmesiz olarak düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Şahidenin alt kısmı kırıktır. Kırılarak kaybolan kısımda tarih satırının yer aldığı düşünülmektedir.

Katalog: 68
Ölçüleri (cm.): 88-23-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: El-Hacı Musa oğlu el-Hacı Alizâde el-Hâfız Kara İbrahim
Tarihi: H. 1225 (M. 1810-1811)
Kitâbesi:
1. Merhûm ve mağfûr
2. El-Hacı Musa oğlı
3. El-Hacı Alizâde el-Hâfız
4. Kara İbrahim rûhuna
5. el-Fâtiha sene 1225

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesi, kabartma sülüs hatlı olup, sağa eğimli olarak yerleştirilmiştir. Şahidenin başlığı kaybolmuştur.

Katalog: 69
Ölçüleri (cm.): 81-25-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Musaoğlu el-Hacı ibn el-Hacı
Tarihi: H. 1244 (M. 1828-1829)
Kitâbesi:
1. Sene 1244
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. Bulam tâ ki Rasûlünden şefâat
5. Hacı Musaoğlu
6. el-Hacı ibn el-Hacı
7. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimlidir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbesi altı satır olup, yazılar sağa mâil bir şekilde yerleştirilmiştir. Gövde üzerine yosunlar yerleşmiş, silindiği halde çıkmamıştır. Bu yüzden kitâbe zor okunmaktadır. Alt kısımdan kırık olan kitâbede, en az bir satırın kaybolduğu anlaşılmaktadır.

Katalog: 70
Ölçüleri (cm.): 83-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: El-Hacı Mustafa oğlu
el-Hacı Alizâde Molla Musa
Tarihi: H. 1229 (M. 1813-1814)
Kitâbesi:
1. Merhûm ve mağfûr
2. El-Hacı Mustafa oğlu el-Hacı
3. Alizâde Molla Musa
4. Rûhuna Fâtiha
5. Sene 1229

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide kabartma sülüs hatlıdır. Yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmiş olup, beş satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 71
Ölçüleri (cm.): 83-16-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ümmühan binti Eyyûb
Tarihi: H. 1198 (M. 1783-1784)
Kitâbesi:
1. Sene 1198
2. Merhûm ve mağfûr
3. Ümmühan binti Eyyûb Rûhiçün
4. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kabartma sülüs hatlı kitâbe içindeki yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir.

Katalog: 72
Ölçüleri (cm.): 66-35-6
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mızraklı Mehmed
Duhteri Hatice
Tarihi: H. 1170 (M. 1756-1757)
Kitâbesi:
1. …
2. Mızraklı Mehmed …
3. Duhteri Hatice'nin
4. rûhuna Allah rızası içün
5. el- Fâtiha Sene 1170

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Üst taraftan kırılmıştır. Kaybolan kısmında en az bir satırın yer adlığı düşünülmektedir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 73
Ölçüleri (cm.): 49-11-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhammed bin Hasan
Tarihi: 1198 (1783-1784)
Kitâbesi:
1. Mağfûr
2. Mehmed bin Hasan
3. 1198

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı kayıptır. Gövde üzerinde kenarlardan silme geçilmiş kitâbe yer almaktadır. Kabartma tâlik hatlı olup, üç satırdan oluşur.

Katalog: 74
Ölçüleri (cm.): 80-27-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Gövdesi üzerinde kitâbe süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 75
Ölçüleri (cm.): 61-22-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Paşa İbni Hacı Muhammed
Tarihi: H. 1211 (M. 1796-1797)
Kitâbesi:
1. Sene 1211
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Merhûm (…) Paşa
4. İbni Hacı Muhammed Rûhuna
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide bir sarıkla sonlanır. Sarık ve şahide uyumsuzdur. Kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 76
Ölçüleri (cm.): 63-31-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Abdurrahman Hoca kerimesi Ümmü Gülsüm
Tarihi: H. 1246 (M. 1830-1831)
Kitâbesi:
1. Sene 1246
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî sene 1246
3. El-Merhûme el-mağfû(r) leh Abd
4. urrahman hoca kerimesi
5. Ümmü Gülsüm rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma şekilli gövdeye sahiptir. Kabartma sülüs hatla yazılan kitâbenin, her bir satırı kartuş içindedir.

Katalog: 77
Ölçüleri (cm.): 66-22-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin ibni Odabaşı Hacı Ali
Tarihi: 1191 (1777-1778)
Kitâbesi:
1. Sene 1191
2. Merhûm ve mağfûrun leh
3. leh Hacı Hüseyin ibni
4. Odabaşı Hacı Ali
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesi, silmesiz olarak düzenlenmiştir. Kabartma sülüs hatlı olan kitâbe, beş satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 78
Ölçüleri (cm.): 66-18-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Halil binti Ahmed
Tarihi: H. 1228 (M. 1813)
Kitâbesi:
1. Sene 1228
2. El-merhûm ve'l mağfûr
2. Halil binti Ahmed?
3. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: dikdörtgen prizma gövdeli şahide sarıklı bir başlıkla sonlanmaktadır. Gövde üzerindeki kitâbe kabartma sülüs hatlı olup dört satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 79
Ölçüleri (cm.): 86-30-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Helvacı İbrahim kerimesi Zahide Molla
Tarihi: 1204 (1789-1790)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî 1204
2. Nazeninim gitti cennet bağına
3. Odı düştü valideynin canına
4. El-merhûm Helvacı İbrahim
5. kerimesi Zahide Molla
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: dikdörtgen prizma biçimli gövde yukarı doğru genişler. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş olup, altı satırdan oluşur. Yazılar, sağa meyili olarak yerleştirilmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 80
Ölçüleri (cm.): 82-14-14
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dört köşe gövdeli şahide silindirik bir boyunla dilimli başlığa bağlanmaktadır. Süsleme ve yazı öğeleri yoktur.

Katalog: 81
Ölçüleri (cm.): 52-44
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Silindirik gövdeli şahide, bir boyunla başlığa bağlanır. Gövde üzerinde kitâbe ve süsleme yoktur.

Katalog: 82
Ölçüleri (cm.): 145-25-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Odabaşıoğlu Hacı Ali
Tarihi: 1184 (1770-1771)
Kitâbesi:
1. Ed-dünyâ fâniyetün
2. Ve'l-âhiratü bâkıyetün
3. Merhûm ve mağfûr
4. Odabaşıoğlu
5. el-Hacı Ali rûhiçün
6. Fâtiha sene 1184

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide kabuklu bir başlıkla sona erer. Kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Sağa meyilli olarak yerleştirilmiş, silmelerle düzenlenmiş kitâbe altı satırdan oluşur.

Katalog: 83
Ölçüleri (cm.): 109-25-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Odabaşıoğlu Hasan ibni Hüseyin
Tarihi: 1185 (1771-1172)
Kitâbesi:
1. Sene 1185
2. Ed-dünyâ fâniyetün
3. ve'l-âhiratü merhûm ve
4. mağfûr Odabaşı
5. oğlu Hasan ibni
6. Hüseyin Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, başlıklı olup, başlığı kaybolmuştur. Sağa mâil olarak yerleştrilmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 84
Ölçüleri (cm.): 93-60
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Taşa, basit bir şekil verilerek oluşturulan şahide basit bir başlıkla sona erer. Gövde silindirik biçimdedir.

Katalog: 85
Ölçüleri (cm.): 84-23-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Gövde üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 86
Ölçüleri (cm.): 59-20-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 87
Ölçüleri (cm.): 58-26-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide aşağıdan yukarı genişlemekte olup, gövde üzerinde kitâbe ve süsleme yer almaz.

Katalog: 88
Ölçüleri (cm.): 75-17-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen przma gövdeli şahidenin başlığı gövde ile uyumsuzdur. Gövde üzerinde kitâbe ve süsleme unsurları bulunmaz.

Katalog: 89
Ölçüleri (cm.): 50-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide aşağıdan yukarı genişlemektedir. Şahide gövdesi kitâbesiz ve süslemesizdir.

Katalog: 90
Ölçüleri (cm.): 46-24-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dikdörttgen prizma biçimli gövde, yukarı doğru genişlemektedir. Gövde yazısız ve süslemesizdir.

Katalog: 91
Ölçüleri (cm.): 52-19-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Yazısız ve süslemesizdir.

Katalog: 92
Ölçüleri (cm.): 50-13-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Dört köşeli gövde bir boyun vasıtasıyla, mantar görünümünde bir başlıkla son bulur. Şahide üzerinde yazı ve süsleme bulunmaz

Katalog: 93
Ölçüleri (cm.): 40-34
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Silindirik görünümdeki gövde bir başlıkla son bulur. Gövde üzerinde resim veya süsleme yer almaz.

Katalog: 94
Ölçüleri (cm.): 59-13-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli gövde bir başıkla nihayetlenir. Sarıklı başlıklı olup gövde üzerinde yazı ve süsleme yer almaz.

Katalog: 95
Ölçüleri:58-11-11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: kare biçimli gövde, bir boyunluk vasıtasıyla başlıkla birleşir. Başlık üzerinde paralel çizgiler bulunmaktadır.

Katalog: 96
Ölçüleri (cm.): 45-33-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Şehid Ali kerimesi Fâtıma
Tarihi: H. 1250 (M. 1834-1835)
Kitâbesi:
1. Sene 1250
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Ed-dünyâ fâniyetün ve'l-âhiratü bâkıyetün
4. Merhûm ve mağfûr eş-Şeyh
5. Ali kerimesi Fâtıma
6. …huna
7. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide üzerinde silmesiz olarak yerleştirilmiş, kabartma sülüs hatlı kitâbe yer almaktadır. Kitâbenin alt kısmı kırılmış olup, en az bir satır daha yer almaktadır.

Katalog: 97
Ölçüleri (cm.): 48-28-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1292 (M. 1875-1876)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâki sene 1292
2. Beni kıl mağfiret yâ Rabbi Yezdân
3. Bi-hakkı arş-ı âzâm nûr-i Kur'ân
4. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Üç satırdan oluşan, kartuşlarla düzenlenmiş, kabartma sülüs hatlıkitâbeye sahiptir. Kitâbenin kırık olan kısmının en az bir veya daha fazla satırdan oluştuğu düşünülmektedir.

Katalog: 98
Ölçüleri (cm.): 49-22-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla İsmail bin İbrahim'in oğlu
Tarihi: H. 1252 (M. 1839-1837)
Kitâbesi:
1. Sene 1252
2. Firâkın elemi gelmez beyâne
3. Velev kuluna İla yevmi'l-kıyâme
4. El- merhûm molla İsmail
5. İbrahim'in oğl…
6. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen biçili şahide yukarı doğru daralmaktadır. Sağa mâil olarak yerleştirilen beş satırdan oluşan kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbenin alt kısmı kırılmıştır. Kırılan bölümün bir veya daha fazla satırı olduğu düşülmektedir.

Katalog: 99
Ölçüleri (cm.): 45-21-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kadıköylü Muhammed Ağa mahdûmu Mustafa
Tarihi: H. 1332 (M. 1913-1914)
Kitâbesi:
1. Sene1331
2. Kadıköylü Muhammed
3. Ağa mahdûmı
4. Merhûm Mustafa
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, beş satırdan oluşur.

Katalog: 100
Ölçüleri (cm.): 50-27-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Alâiyeli Hacı Mustafa Efendizâde
Tarihi: H. 1327 (M. 1909)
Kitâbesi:
1. Sene 1327 Haziran
2. Bilmeyiz hâlimizi ukbâda
3. Hoş geçinmeli dâr-ı dünyâda
4. Merhûm Alâiyeli Hacı
5. Mustafa Efendizâde
6. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Kitâbe, kartuşlarla düzenlenmiş Beş satırdan oluşur. Yazılar, kabartma sülüs hatlıdır. Alt kısmı kırılan taşın kaybolan bölümünde en az bir satır daha olduğu düşünülmektedir.

Katalog: 101
Ölçüleri (cm.): 32-17-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Muhammed ibni Molla Mustafa
Tarihi: H.1171 (M. 1757-1758)
Kitâbesi:
1. Sene 1171
2. Ed-dünyâ fâniyetün
3. Ve'l-âhiratü bâkıyetün
4. Merhûm ve mağfûr
5. Molla Muhammed ibni
6. Molla Mustafa
7. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı hafif şekilde daralan bir formdadır. Dikdörtgen prizma biçimli gövde üzerinde kabartma sülüs hatlı kitâbe, altı satır olarak düzenlenmiş, silmelerle ayrılmıştır. Alt kısımdan kırılmıştır.

Katalog: 102
Ölçüleri (cm.): 39-27-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1267 (M. 1850-1851)
Kitâbesi:
1. Sene 1267
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Ziyaretten murâd bir duâdır
4. Bugün bana ise yarın sanadır
5. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbe silmelerle ayrılmış olup, kabartma sülüs hatlıdır. Şahidenin kırılan alt bölümünde bir veya daha fazla satırın olduğu düşünülmektedir.

Katalog: 103
Ölçüleri (cm.): 43-20-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ahmed ibni Kerim
Tarihi: H. 1208 (M. 1793-1794)
Kitâbesi:
1. Sene 1208
2. Merhûm Ahmed
3. İbni Kerim Rûhuna
4. .hu.n Fâ..(Rûhiçün Fâtiha)

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide üzerindeki kitâbe silmesiz dört satır olarak düzenlenmiştir. Sağa meyilli yerleştirilmiş yazılar, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 104
Ölçüleri (cm.): 33-26-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1277 (M. 1860-1861)
Kitâbesi:
1. Sene 1277
2. Ehibbâdan temennâ bir duâdır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. …

Genel Özellikleri: Şahidenın alt tarafının büyük bir kısmı kırılmıştır. Kitâbe, kabatma sülüs hatlı olup, silmelerle düzenlenmiştir. Şahidenin alınlığında vazo içinde iki kenardan sarkan kabartma, yapraklı çiçek süslemesi yer alır. Kitâbenin alt bölümü kırılmıştır bir veya daha fazla satırının olduğu düşünülmektedir.

Katalog: 105
Ölçüleri (cm.): 39-22-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Basık kemerli
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Kuşçuoğlu Halil
Tarihi: H. 1330 (M. 1911-1912)
Kitâbesi:
1. Sene 1330
2. El-merhûme ve'l-mağfûre
3. Kuşçıoğlı Halil
4. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide üzerinde kartuşlarla düzenlenmiş kitâbe yer alır. Sağa meyilli olarak düzenlenen yazılar, kabartma sülüs hatlıdır. Şahidenin alt kısmı kırılmıştır. Kitâbenin altında bir veya daha fazla satır bulunmaktadır.

Katalog: 106
Ölçüleri (cm.): 75-25-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Alâiyeli Hacı Veli Efendi
Kızı Gülsüm
Tarihi: H. 1291 (M. 1874-1875)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâkî sene 1291
2. Nazlı civanım gitti cinâna
3. Hak rahmet itsin ehl-i imâna
4. Alâiyeli Hacı Veli Efendi
5. Kızı Gülsüm rûhu
6. içün Fâtiha

Genel Özellikleri: şahide aşağıdan yukarı doğru genişleyen bir forma sahiptir. Kartuşlarla düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 107
Ölçüleri (cm.): 56-36-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kara Ahmed zevcesi Selim Hocanın kızı Ümmühan
Tarihi: H. 1259 (M. 1843-1844)
Kitâbesi:
1. Sene 1259
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. El-merhûme ve'l mağfûre
4. Kara Ahmed zevcesi SelimHoca'nın
5. Kızı Ümmühan Hoca rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kartuşlarla düzenlenmiş kitâbe, altı satırdan oluşmuş, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 108
Ölçüleri (cm.): 58-8-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dört köşeli gövdenin her bir kenarı 8 cm. olup bir boyun aracılığıyla konik görünümlü külahla son bulur.

Katalog: 109
Ölçüleri (cm.): 20-45
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Silindirik gövdeli şahide bir boyunla paralel çizgilerden oluşan bir başlığa sahiptir.

Katalog: 110
Ölçüleri (cm.): 51-21-9
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hasan ibni Muhammed
Tarihi: H. 1215 (M. 1800-1801)
Kitâbesi:
1. Sene 1215
2. El-merhûm mağfûr
3. Hasan ibni Muhammed
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, mezarlık duvarında malzeme olarak kullanılmıştır. Sağa eğimli şekilde düzenlenen kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 111
Ölçüleri (cm.): 23-
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Silindirik gövde üzerinde bir boyun üzerinde dilimli başlıklıdır. Yazı ve süsleme öğeleri içermez.

Katalog: 112
Ölçüleri (cm.): 28-15
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Mermere şekil verilerek oluşturulmuş şahide başlıklı olup, silindirik gövdeye sahiptir.

Katalog: 113
Ölçüleri (cm.): 78-19-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Çakızâde el-Hacı Mehmed
Tarihi: H. 1155 (M. 1742-1743)
Kitâbesi:
1. Sene 1155
2. Ed-dünyâ fâniyetün
3. Ve'l-âhirati bâkıyetün
4. Ve mine'l-merhûm
5. ve'l-mağfûrun lehû Çakı
6. zâde el-Hacı Mehmed
7. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli gövde üzerinde, silmelerle düzenlenmiş kitâbe yer alır. Kitâbe, yedi satır olup, yazılar sülüs hatla yazılmıştır.

Katalog: 114
Ölçüleri (cm.): 97-26-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Kavas Mustafa Ağa bin İsmail
Tarihi: H. 1289 (M. 1872-1873)
Kitâbesi:
1. Sene 1289
2. Yâ ilâhi gelmişim divânına rahm et bana
3. Mekânım kıl lütfunla cennet bana
4. Çün ecel geldi târumar etti beni
5. Razıyım el-hükmü lillah böyleymiş emr-i Hüdâ
6. El-merhûm Kavas Mustafa Ağa bin
7. İsmail Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kartuşlarla düzenlenmiş kitâbe, kabartma tâlik hatlı olup, yedi satırdan oluşur.

Katalog: 115
Ölçüleri (cm.): 34-31-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Emir Alizâde es-Seyyid Ahmed Ağa kerimesi Emine kadın
Tarihi: H. 1252 (M. 1836-1837)
Kitâbesi:
1. Sene 1252
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Emir Alizâde es-Seyyid Ahmed Ağa
4. Kerimesi Emine Kadın Rûhuna
5. …

Genel Özellikleri: Alt kısmı kırık olan şahide, üç satırdan oluşan kabartma sülüs hatlı kitâbe, silmelerle düzenlenmiştir. Kitâbenin kırık olan diğer kısmında en az bir satır olduğu düşünülmektedir.

Katalog: 116
Ölçüleri (cm.): 75-32-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mustafa Kavas oğlı Ahmed Ağa
Tarihi: H.1229 (M. 1813-1814)
Kitâbesi:
1. Sene 1229
2. Ziyaretten murâd bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Mustafa Kavas oğlı
5. Ahmed Ağa Rûhiçün
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Dikdörtgen prizma gövdenin üzeride altı satırdan oluşan silmelerle düzenlenmiş kabartma sülüs hatlı kitâbe yer alır.

Katalog: 117
Ölçüleri (cm.): 120-27-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Poyracıklı Hacı Emir Ali Ağazâde Seyyid Ahmed Ağa
Tarihi: H.1244 (M. 1828-1829)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
2. Hânedân-ı sahib-i nân zî-kerem maide
3. İtdi rıhlet dâr-ı ukbâya meded ne fâide
4. Nimet mebzûluni iden tenâvül söylesün
5. Halefinin ömrüni hem devletini zâide
6. Poyracıklı Hacı Emir Ali Ağa
7. Zâde Seyyid Ahmed Ağa
8. Rûhiçün Fâtiha
9. Sene 1244

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru hafif bir şekilde daralmaktadır. Kartuşlu dokuz satır olarak düzenlenen kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir.

Katalog: 118
Ölçüleri (cm.): 94-34-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hüseyin Efendizâde Ahmed Efendi
Tarihi: H.1268 (M. 1851-1852)
Kitâbesi:
1. Sene 1268
2. Böyle buldum cihânı sanki bir zıll-i hayâl
3. Ol sebepten kimse halimden benim etmez suâl
4. Ben dedim el-hükmülillah razıyım her emrine
5. Çün ezelden böyle takdir eylemiş ol Zülcelâl
6. El-merhûm ve'l-mağfûr Hüseyin Efendizâde
7. Ahmed Efendi Rûhiçün Fâtiha

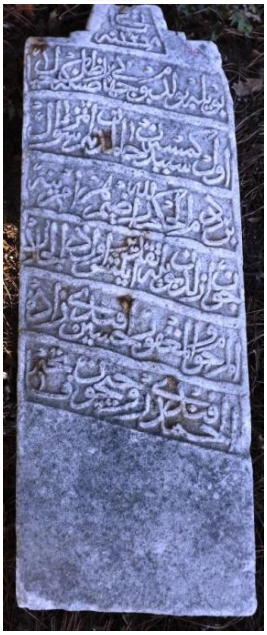

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli olan şahide aşağıdan yukarı genişlemektedir. Kartuşlu olarak yedi satır olarak düzenlenen kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 119
Ölçüleri (cm.): 43-29-8
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Poyracık Voyvoda es-Seyyid Hacı Ali Ağa
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. El-merhûm ve'l-mağfûrun leh
3. Poyracık Voyvoda es-Seyyid Hacı
4. Ali Ağa rûhiçün el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide yukarıdan kırıktır. Silmelerle düzenlenmiş kitâbesinin son üç satırı mevcuttur. Yazılar, kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbenin kırılan üst satırının en az bir veya daha fazla satırdan oluştuğu düşünülmektedir.

Katalog: 120
Ölçüleri (cm.): 44-31-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Basık kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. El hükmülillah
2. İlâhi ente zû fazlın ve minnî
3. Feinnî zû hatâyâ fa'fü annî
4. İlâhi lâ tüazzibnî feinnî
5. Mukırran billezîkad kâne minnî
6. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Beş satır olarak düzenlenmiş ve silmelerle ayrılmış kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, dili Arapça'dır. Şahidenin kitâbeyi de içeren alt kısmı kırılmıştır. Kitâbenin diğer kırılan kısmının en az bir olmak üzere birden fazla da satırtan oluştuğu düşünülmektedir.

Katalog: 121
Ölçüleri (cm.): 46-36-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: -
Tarihi: H. 1280 (M. 1864)
Kitâbesi:
1. Sene 1280 zâfi 15
2. Yandı ciğer dert ile hayf-u diriğ
3. İtmedi derman bana say-i beliğ
4. Şimdi gerek eyle cihanda peder
5. Senden kala bir hoş eser
6. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kabartma tâlik hatlı kitâbede yer alan her iki satır kartuş içine alınmıştır. Şahide kitâbenin de yer aldığı alt kısımdan kırılmıştır.

Katalog: 122
Ölçüleri (cm.): 43-19-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Küçük Hacı oğlu Hacı Hasan
Tarihi: H. 1222 (M. 1807-1808)
Kitâbesi:
1. Sene 1222
2. Merhûm ve mağfûr
3. Küçük Hacı oğlı Hacı
4. Hasan rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı kayıptır. Alt kısmı kırılmıştır. Kitâbedeki yazılar, sağa mâil biçimde yerleştirilmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 123
Ölçüleri (cm.): 65-25-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Halil bin Halil
Tarihi: H. 1272 (M. 1855-1856)
Kitâbesi:
1. Sene 1272
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Ziyaretten murâd bir duadır
4. Bugün bana ise yarın sanadır
5. Merhûm ve mağfûrun leh
6. Halil bin Halil Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli gövde aşağıdan kırılmıştır. Gövde üzerinde yer alan kitâbe kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 124
Ölçüleri (cm.): 86-24-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Paşazâde İsmail Ağa ibni Hacı Muhammed Ağa
Tarihi: H. 1217 (M. 1802-1803)
Kitâbesi:
1. Sene 1217
2. El-merhûm el-mağfûr
3. Paşazâde İsmail
4. Ağa ibni Hacı Muhammed Ağa
5. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide bulunduğu yerden sökülmüştür. Toprağa konumlandırılan kısmı gövdeye göre daha dardır. Dikdörtgen prizma biçimli gövdede yer alan kitâbe silmesiz olarak düzenlenmiş olup kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 125
Ölçüleri (cm.): 39-5-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kerim kızı Fatma
Tarihi: H. 1211 (M. 1796-1797)
Kitâbesi:
1. Sene 1211
2. Merhûm ve mağfûr
3. Kerim kızı Fâtıma
4. Rûhiçün Fâtiha

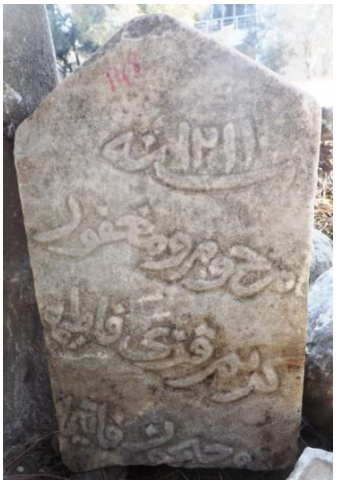

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimindedir. Hafif bir şekilde aşağıdan yukarı genişlemektedir. Kitâbe silmesiz olarak düzenlenmiştir. Yazılar, sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir. Kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 126
Ölçüleri:120-60
Malzemesi: Mermer
Formu: Silindirik
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Poyracık Fazılı Hoca Hasan İbrahim
Tarihi: H. 1324 (M. 1906-1907)
Kitâbesi:
1. Poyracık fâzılı Hoca Hasan İbrahim
2. oldı tarikat-ı âliyeyi rüşdi kumalâ
3. Vâiz idi asrının şâh-ı idi dehrinin
4. Kadrin bilen oldu hemhad mülke seelâ
5. Âlim idi zü'l cenâb zâkir idi rûz-ı şeb
6.Nakşî halifesi ol dâim işi amel
7. Dünyada mevt-i ecel tatmaz mı yâ her kişi
8. …âyeti münkirdi ğufela
9. Sâdi didi validin tarihini anlaya
10. Altı çıkardı hemen kılmaz seni şuğela
11. Sene H. 1324 (M. 1906-1907)

Genel Özellikleri: Şahide silindirik formdadır. Kitâbedeki her bir satır kartuşlar içine meyilli bir şekilde yerleştirilmiştir. Yazılar kabartma sülüs hatlıdır. Şahidenin alınlığında kıvrık dallar, yanlarda yapraklı üzüm salkımı motifi yer almaktadır.

Katalog: 127
Ölçüleri (cm.): 46-38-3
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Sadet oğlu Naim Bahar
Tarihi: D. 22-2-2005 Ö. 11-3-2008
Kitâbesi:
1. Hüve'l Bâki
2. Sadet (?) oğlı
3. Naim Bahar
4. Rûhuna Fâtiha
5. Doğum 22-2-2005
6. Ölüm 11-3-2008

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen pirizma biçimindedir. İki kenarının üst bölümünde yapraklı goncagül motifi yer almaktadır. Kitâbe kartuşsuz düzenlenmiş altı satırdan oluşmaktadır.

Katalog: 128
Ölçüleri (cm.): 112-33-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Çerkez İsmail Çavuş oğlı (oğlu) Hasan Hüseyin
Tarihi: 1921
Kitâbesi:
1. Âh mine'l mevt sene 1921
2. Dâr-ı dünyada gezer iken bir zaman
3. Genç idim geldi ecel vermez eman
4. Yâ râb mağfiret kıl olmasun
5. Halim yaman Çerkez İsmail
6. Çavuş oğlı Hasan Hüseyin
7. Evvel vefatı Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimindeki şahide aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Şahide başlıklıdır fakat üzerindeki başlık gövde ile bütünlük arz etmez. Kitâbe, yedi satırdan oluşmakta olup, sülüs hat ile yazılmıştır.

1.2.22. Poyracık Yeni Cami Hazîresi

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 46-16-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: İbrahim İbni Süleyman Ağa
Tarihi: H. 1183 (M. 1769-1770)
Kitâbesi:
1. Sene 1183
2. İbrahim ibni
3. Süleyman Ağa
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Kitâbe silmelerle dört satır olarak düzenlenmiştir. Başlığı, çapraz sargılı, kavuk biçimindedir.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 96-29-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Salih Efendizâde Hâfız Mehmed
Tarihi: H. 1253 (M. 1837-1838)
Kitâbesi:
1. Sene 1253
2. Müyesser oldı bana şahâdet
3. İlâhî sen nasib eyle saâdet
4. Umarım ben Habibimden şefâat
5. El-merhûm Salih Efendizâde
6. Hâfız Mehmed rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şâhide aşağıdan yukarıya doğru genişlemektedir. Çapraz sargılı başlığı vardır. Kitâbe eğimli bir şekilde beş satır olarak silmelerle düzenlenmiştir.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 69-19-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katalog numarası 2 olan şahidenin ayak tarafında yer almaktadır. Kitâbesi ve süslemesi bulunmamaktadır.

Katalog: 4
Ölçüleri (cm.): 55-25-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, üçgen bir alınkla sona ermektedir. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 5
Ölçüleri (cm.): 56-22-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya daralmaktadır.

Katalog: 6
Ölçüleri (cm.): 30-20-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
Okunmuyor

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesinde yer alan kabartma harfler döküldüğü için kitâbe okunamamıştır.

Katalog: 7
Ölçüleri (cm.): 91-30-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Zekeriyya Efendi bin Mehmed Efendi
Tarihi: H. 1292 (M. 1875-1876)
Kitâbesi:
1. Sene 1292
2. Ravzanı vâsi' kıl salât ile selâmı
3. Hak Teâlâ münevver eyler ittiysen eğer salâvata devamı
4. Rızaullah müesserdir eğer ittiysen nevâfile devamı
5. Cemaullah müesserdir eğer kıldıysan kelâmullaha devam
6. Bu beyt tarih olmuştur huruf-u ebcetle bisaiz
7. Bana bir Fatiha ihsan dâim gayr
8. El-merhûm Poyracığî Zekeriyya Efendi bin Mehmed Efendi

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, çapraz çizgili bir başlıkla sonlanmaktadır. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş sekiz satır olup, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 8
Ölçüleri (cm.): 72-28-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katalog numarası 7 olan başucu taşının ayak kısmında yer almaktadır. Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

Katalog: 9
Ölçüleri (cm.): 79-32-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Davudzâde Osman Ağa oğlu Kuleli Vekilharc Ali Ağa
Tarihi: H. 1270 (M. 1853-1854)
Kitâbesi:
1. Sene 1270
2. Hüve'l-Hayyü'l- bâki
3. Merhûm ve mağfûrun leh Davud
4. Zâde Osman Ağa oğlu Kule
5. li vekilharc Ali Ağa
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide çapraz sarıktan mütevellit kavuklu bir başlık ile sonlanmaktadır. Silmeler içindeki kitâbe kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 10
Ölçüleri (cm.): 64-32-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katolog numarası 9 olan başucu taşının ayağında bulunmaktadır. Aşağıdan yukatı genişleyen şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide üzerinde kitâbe, süsleme gibi unsurlar görülmemektedir.

Katalog: 11
Ölçüleri (cm.): 144-32-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Seyyid Muhammed Hayrullah
Tarihi: H. 1253 (M. 1837)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-hayyü'l- bâki sene 1253
2. Cennetin zevk sefasına iderdim itibar
3. Anunçün genç iken hicret itdim ihtiyar
4. Kavlinde kulu kılsa isyan innehû Şey'in kalîl
5. Rahmetin deryasına nisbet ben oldum ittikâr
6. Ol Hüda'nın lutf-i ihsanına hayran olmuşum
7. Ol sebebden Seyyid Muhammed Hayrullah ismimiz bi'l-iftihâr
8. Bergama nâhiyesinde pederim hâkim iken
9. Hükm-i rabbânîye mahkûm olmuşum naili îtimâr
10. Ah ne çare genç idim emr-i Hüdama merhaba
11. Ey anamız babamız bana siz ağlayın bil-iftikâr
12. Bin ikiyüz elli üç mâh-ı muharrem ahiri
13. Hûr-i'ıyne vâsılım vir Fâtiha bi'l-iktisâr

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, çapraz çizgilerden oluşan bir başlıkla son ermektedir. Her iki satırı silme içinde olan şahide kitâbesi, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 12
Ölçüleri (cm.): 133-39-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katalog numarası 11 olan başucu taşının ayak tarafında yer almaktadır. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 13
Ölçüleri (cm.): 81-29-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide üzerinde kitâbe ve süsleme yer almamaktadır.

Katalog: 14
Ölçüleri (cm.): 131-39-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhammed Efendi'nin zevcesi
Seyyide Hatîce Hâtûn
Tarihi: H. 1228 (M. 1813)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
2. El-hükmü lillâhi'l-Vahîdi'l-Kahhâr
3. Ola Firdevs-i âlâda makamı
4. İde zevk usafâlar ilâ nihâye
5. Hâlen Poyracık nâibi Erzincanlı Câfer
6. zâde es-Seyyid Hâfız Muhammed Efendi'nin zevcesi ve
7. halîlesi merhûme ve mağfûre
8. Seyyide Hatîce Hâtûnun rûhuna
9. el-Fâtiha sene 1228

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Alınlık ve gövde düz bir silmeyle ayrılmıştır. Alınlık üzerinde solda tek kubbeli ve bir minareli kabartma cami tasviri yer almaktadır. Son cemaat yeri, kubbe dilimleri, pencere ayrıntıları gibi detaylara yer verilmiştir. Sağda ise, kubbeli yapılar yer almaktadır. Arkalarında bitkisel öğeler görülür.

Katalog: 15
Ölçüleri:85-30-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katolog numarası 14 olan şahidenin ayakucunda yer almaktadır. Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarıya genişler. Kitâbesi ve süslemesi yoktur.

Katalog: 16
Ölçüleri (cm.): 91-33-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Ahmed Efendi ibni Salih Efendi
Tarihi: H. 1288 (M. 1871-1872)
Kitâbesi:
1. Sene 1288
2. Meskenim menzil-i âhiret oldu
3. Sarây-ı fenâya hâcet kalmadı
4. Nûş idüp ecel şerbetin
5. Lokman'a hâcet kalmadı
6. El-merhûm ve'l-mağfûr Ahmet Efendi
7. ibn-i Salih Efendi rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, çapraz çizgili bir fes şeklinde bir başlıkla sona ermektedir. Kitâbe silmelerle yedi satır olarak düzenlenmiş olup, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 17
Ölçüleri:75-32-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, üçgen bir alınlıkla sona ermektedir. Şahide üzerinde kitave ve süsleme bulunmamaktadır

Katalog: 18
Ölçüleri (cm.): 117-43-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu (Dışta kalan bölüm)
Kimliği: Bergama voyvodasının ehli Ümmühan Hanım
Tarihi: H. 1174 (M. 1760-1761)
Kitâbesi:
1. Kâle'n-nebiyyi sallallâhu aleyhi vesellem
2. "el-Mü'minune lâ yemûtûne bel yentekılûne
3. min dâri'l-fenâi ilâ dâri'l-bekâi"
4. Ed-dünya küllaha menamin ve ehlâmen fiha ehla
5. galil ömrüna fi darı dünya merciune ila beyti'l turab
6. eşgulül merhûm ve mağfûrun leh Bergama voyvodasının
7. Ehli Ümmühan Hanım Rûhiçün Fâtiha sene 1174
8. Tarihi senete erbeun ve seb'iyne ve miete ve elf

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Alınlık ve kitâbe düz bir silmeyle ayrılmaktadır. Alınlıkta barok unsurlu bitkisel süslemeler yer almaktadır. Kemer köşelerinde lale ve gül motifi bulunmaktadır. Yuvarlak bir silme içinde olan kitâbenin il satırı, diğer satırlarda düz silmeler içinde olup, kabartma sülüs hatlıdır.
Şahidenin bulunduğu mezar latihlidir. Çatma lahit şeklinde olup, başucuna gelen yerdeki kısa mermer plaka üzerinde kabartma büyük bir gülbezek motifi yer alır. sol kenarda vazı içinde nar ağacı, sağdakinde yine meyveli bir ağaç kabartma olarak yerleştirilmiştir. Motiflerin üzerinde kabartma zig zag ve üzerinde zincirek motifi yer alır. şahideyle lahitin brileştiği köşelerde barok unsurlu kabartma bitkisel süsleme yer almaktadır. Başucu taşının içe bakan bölümünde ucu kıvrık bir servi motifi yer almaktadır.

Lahitin yan yüzlerinde üç gülbezek motifi, kenarlarda vazo içinde çiçek motifi yer almaktadır. Diğer taraftaki yan yüzde de aynı motifler görülmektedir.

Katalog: 19
Ölçüleri (cm.): 137-43-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Ayak (İç yüz 1, Dış yüz 2)
Kimliği: Bergama voyvodasının ehli Ümmühan Hanım
Tarihi:
Kitâbesi:
1. Dâr-ı dünya bir müzeyyen hânedir
2. Nakşına aldanmayan merdânedir
3. Heman dünya bir misafirhânedir.
4. Göç yarağın görmeyen divânedir
5. Ehibbâdan ricâmız bir duadır.
6. Dua ile bizi dilşâd idenler
7. Fevâd-ı hânesin hak ma'mûr ider

1

Genel Özellikleri: Katolog numarası 18 olan mezar taşının ayak kısmında yer almaktadır. Ayak taşının, içe bakan yüzüdür. Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Sağa meyilli yerleştirilmiş olan kitâbe satırları kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbenin etrafını düz bir silme çevir. Alt kısımdaki silmenin ucunda zambak biçiminde bir çiçek motifi yer alır. Şahidenin kenarlarında zig zag motifi yer almaktadır. Şahidenin dışa bakan yüzünde, ortada bir servi motifi ve serviyi sarmış üzüm asması yer alır. Kenarlarda yapraklarıyla birlikte üzüm meyvesi yerleştirilmiştir.

Lahitin ayak plakası üzerinde kabartma büyükçe bir gülbezek motifi yer almaktadır. Kenarlarında iki servi motifi bulunur. Üzeri, zig zag ve zencirek motifi ile bezelidir. Lahitle şahidenin birleştiği köşelerde, barok unsurlu bitkisel süsleme görülür.

Katalog: 20
Ölçüleri (cm.): 155-64-14
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:
Tarihi: H. 1168 (M. 1754-1755)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
2. Küllü nefsin zâikatü'l mevt
3. İnnâ lillahi ve inna ileyhi raciun
4. El-hükmü lillah el vahidü'l kahhar
5. Eş'ulü El-Merhûm mağfûrun lehe
6. Hakkı Çakır ağa ehli Ayşe
7. Kadın binti Ümmi ibni İsmail
8. Ağa Rûhiçün Fâtiha
9. Vatanıydı hayatındaki hassa-yı Candar
10. Mukadderun leh mesken oldıbu nevâhiden
11. Poyracık Karyesi sene 1168

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen przima gövdeli olup, üçgen alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin kenarları, dilimli bir motifle çevrilidir. Lahitin başucundaki plakada ortada bir gülbezek, kenarlarda, iki servi motifi yer almaktadır. Lahitin yan pehlerinde iki gülzebezek ve aralarında birer selvi motifi bulunmaktadır.

Katalog: 21
Ölçüleri (cm.): 112-31-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Fatma binti İbrahim ağa
Tarihi: H. 1198 (M. 1783-1784)
Kitâbesi:
1. Sene 1198
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâki
3. Ed-dünya fâniyetün ve'l-âhiretü bâki
4. El-merhûm ve'l-mağfûr lehâ
5. Fatma binti İbrahim Ağa
6. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Alınlık ve kitâbe içinde damla motfine benzer bir motif bulunan bordürle ayrılmıştır. Şahidenin alınlığında bir vazo içinde yarı stilize kabarma çiçekler bulunmaktadır. Kitâbenin kenarlar bir silmeyle, silmenin etrafı burma motifi ile çevrilidir. Kitâbenin köşeliğinde iç içe geçmiş üçgen bulunmaktadır. Kitâbenin, her bir satırı silmelerle düzenlenmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 22
Ölçüleri (cm.): 70-26-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katalog numarası, 21 olan başucu taşının ayak bölümünde kalmaktadır. Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Süslemesi ve kitâbesi bulunmamaktadır.

Katalog: 23
Ölçüleri (cm.): 102-28-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Arapzâde Halil Beyin ibn el-Hac Hüseyin Ağa
Tarihi: H. 1228 (M. 1813)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâki
2. İlâhi ravza-i cinân eyle makamı
3. Nev-civânım gitti cennet bağına
4. Firâkı kaldı vâlideyni canına
5. Merhûm Arapzâde
6. Halil Beyin ibn el-Hac
7. Hüseyin Ağa rûhuna Fâtiha
8. Sene 1228

Genel Özellikleri: şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, sarıklı bir fes görünümündeki başlıkla sonlanmaktadır. Her bir satırı kartuş içine alınmış kitâbede yer alan yazılar, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 24
Ölçüleri (cm.): 106-35-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: katalog numarası 23 olan başucu taşının ayak tasıdır. Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Mezar taşında kitâbe ve süsleme öğeleri bulunmamaktadır.

Katalog: 25
Ölçüleri (cm.): 60-24-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hâkim Efendi kerimesi Fâtıma Şefika
Tarihi: H. 1208 (M. 1793-1794)
Kitâbesi:
1. Sene 1208
2. Hâkim Efendi kerime
3. si Fâtıma Şefika
4. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Sarıklı bir başlık konulmuştur. Başlık; gövde ve şahidenin kimliğiyle örtüşmemektedir. Şahidenin alınlığında yarım daire biimindeki bir silme ile çevrelenmiş, on yapraklı, yarım çiçek motifi yer almaktadır. Kitâbe, dört satırdan oluşmuş, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 26
Ölçüleri (cm.): 47-17-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katalog numarası 25 olan başucu taşının ayakucunda bulunmaktadır. Dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide üzerinde, kitâbe veya süsleme unsurları bulunmamaktadır.

Katalog: 27
Ölçüleri (cm.): 52-18-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Vahide binti Hüseyin Ağa
Tarihi: H. 1198 (M. 1783-1784)
Kitâbesi:
1. Sene 1198
2. Merhûm ve mağfûr
3. Vahide binti Hüseyin Ağa
4. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Dört satırdan oluşan kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 28
Ölçüleri (cm.): 49-17-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: katalog numarası 27 olan başucu taşının ayakucunda bulunmaktadır. Dikdörtgen prizma biçimli şahide, üçgen alınlıkla son bulur. Şahide üzerinde, kitâbe ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 29
Ölçüleri (cm.): 160-51-13
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Fatma binti Ayşe
Tarihi: H. 1187 (M. 1773-1774)
Kitâbesi:
1. Sene 1187
2. İlâhi verham bekei
3. Tegabbel tevbeti vağfir hatâi
4. Verham hâli ya müteâli
5. Çün rasûl vağfir zenbi ya mütecelli
6. El merhûm ve'l mağfûr Fatıma binti Ayşe rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Alınlıkta ve ortada büyük kubbe, kenarlarda iki küçük kubbe ve dört minareden oluşan cami tasviri yer almaktadır. Cam tasvirinin geri planında, küçük kabartma çiçekler ve bir hilal motifi yer almaktadır. Kitâbe yuvarlak kemer formunda bir silme ile çevrilmiştir. Kabartma, sülüs hatlı kitâbe, silmelerle, altı satır olarak düzenlenmiştir.

Katalog: 30
Ölçüleri (cm.): 119-41-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Emine Kadın binti Abdullah
Tarihi: H. 1198 (M. 1783-1784)
Kitâbesi:
1. Sene 1198
2. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
3. Ed-dünya fâniyetüve'l-âhiratü bâkıyetü
4. El-Merhûm vel-mağfûr lehâ
5. Emine Kadın binti Abdullah
6. RûhunaFâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Alınlık ve kitâbe arasındaki bordur içinde zincirek motifi yer alır. Alınlıkta akant yapraklarının olduğu bitkise, barok süslemeler görülmektedir. Kitâbe, yuvarlak kemer formlu bir silmeyle çevrilidir. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş olup altı satırdır.

Katalog: 31
Ölçüleri (cm.): 123-36-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hasbi Efendi
Tarihi: H. 1279 (M. 1862-1863)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî
2. Nâhiye-yi Poyracığın Hasbi Efendi fazılı
3. eyledi aynı kutbu iken kürsiyyi adn-ı azmi rah
4. Allame-i sani zaman menamend Birgivi heman
5. Göçdi bekaya nagihan ol arif-i billahi vah
6. Mahir narsın nun ve kaf nuri ile dolmuş kalbi saf
7. Âlem misali kuhikaf kılmış derunun ol ilah,
8. Üstad-ı kül hem dersizm ol fazılı zevil ihtiram
9. Sami'i takriri itam ruhu'l beyan bil iştibah
10. Tarihini kavmim söyledi cevher ile aşkı boyladı
11. Bağ-ı cinân eyledi Hasbi Efendi bârgâh
12. Sene 1279

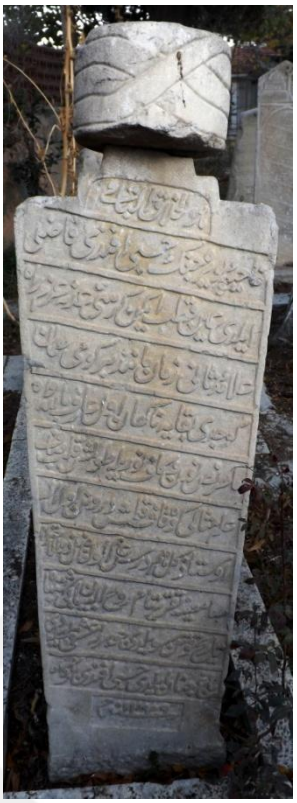

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, çapraz çizgilerden oluşan fes biçiminde bir başlıkla sona erer. Kitâbesinin her bir satırı silmelerle düzenlenmiştir. Yazılar, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog: 32
Ölçüleri (cm.): 77-25-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katalog numarası 31 olan başucu taşının ayakucunda bulunmaktadır. Şahide, dikdörtgen prizma biçiminde olup, aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Şahide üzerinde resim ve süsleme bulunmamaktadır.

Katalog: 33
Ölçüleri (cm.): 83-19-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı İbrahim Ağa oğlu Bekir Ağa
Tarihi: H. 1202 (M. 1787-1788)
Kitâbesi:
1. Sene 1202
2. Merhûm el-mağfûr
3. Hacı İbrahim Ağa oğlı
4. Bekir Ağa Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, sarıklı, kavuk biçiminde bir başlıkla sona ermektedir. Şahide ortadan ikiye kırılmıştır. Kitâbe, dört satırdan oluşan kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 34
Ölçüleri (cm.): 65-26-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katalog numarası 33 numaralı olan şahidenin ayak tarafında yer almaktadır. Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Üzerinde kitâbe ve süsleme öğeleri bulunmamaktadır

Katalog: 35
Ölçüleri (cm.): 25-19-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Bilinmiyor
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Rûhuna
3. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahidenin üstten büyük bir kısmı kırılmıştır. Kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 36
Ölçüleri (cm.): 30-26-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Hüve'l bâki
2. El-merhûm ve'l mağfûr

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Alınlıkta yuvarlak bir silme içinde yarım on yapraklı irice bir çiçek motfi bulunmaktadır. Kitâbesi, silmelerle düzenlenmiş, kabartma sülüs hatlıdır. Kırılan kısmının altında en az bir satırın yer aldığı düşünülmektedir.

Katalog: 37
Ölçüleri (cm.): 68-31-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Sitti binti Ali
Tarihi: H.952 **(**M. 1545-1546)
Kitâbesi:
1. …
2. Sitti binti Ali
3. Tarih fi 952
4. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, alınlıktan gövdenin sol tarafını bir kısmı kırılmıştır. Aynı zamanda şahidenin alt tarafı da kırık olup bu kısımda en az bir satırın kırılarak kaybolduğu düşünülmektedir. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog: 38
Ölçüleri (cm.): 70-20-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Halil Ağa
Tarihi: H. 1188 (M. 1774-1775)
Kitâbesi:
1. Sene 1188
2. El-merhûm el-mağfûr
3. Halil Ağa Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı paralel çizgilerden oluşan fes biçimindedir. Sağa meyilli yerleştirilmiş kitaba, kabartma sülüs hatlıdır.

1.2.23. Poyracık Yıldırım Camii Hazîresi

Katalog: 1
Ölçüleri (cm.): 65-31-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Alâiyeli Hacı Emin
Tarihi: 1303 (1885-1886)
Kitâbesi:
1. Hüve'l Bâki sene 1303
2. Beni kıl mağfiret Yâ Rabb-i Yezdân
3. Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. El-merhûm Alâiyeli Hacı Emin
7. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Başlığı, sarıklıdır fakat gövdeyle uyumzsuzdur. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbenin toprak altında kaldığı için okunamayan kısmında en az bir satırın bulunduğu düşünülmektedir.

Katalog: 2
Ölçüleri (cm.): 80-21-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı, çapraz sarıklıdır. Alınlıkta yarım irice bir çiçek motifi yer almaktadır.

Katalog: 3
Ölçüleri (cm.): 70-32-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Köse Hoca Ahmed Efendi
Tarihi: H. 1294 (M. 1877-1878)
Kitâbesi:
1. Sene 1294
2. Müyesser oldu bana Şahâdet
3. Bulam tâ ki Rasülünden şefaat
4. İlâhî sen nâsib eyle sââdet
5. El-merhûm Keşşaf Hoca
6. Ahmet Efendi Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya doğru genişlemektedir. Başlığı gövde ile uyumsuzdur. Kitâbenin her bir satırı kartuş içindedir. Yazılar sağa meyilli yerleştirilmiş olup, kabartma tâlik hatlıdır.

2.2.24. Sucahlı Merkez Camii Hazîresi

Katalog No: 1
Ölçüleri (cm.): 68-32-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Molla Hüseyin zevcesi Zahide Kadın
Tarihi: H. 1351 (M. 1932)
Kitâbesi:
1. Sene 1351
2. Beni kıl mağfiret Yâ Rabb-i Yezdân
3. Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. Merhûm Hacı Molla Hüseyin
7. zevcesi Zâhide Kadın
8. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, üçgen bir alınlıkla son bulur. Alınlık, barok unsurlu bitkisel bir süsleme ile düzenlenmiştir. Kitâbenin her bir satırı silmeler içinde olup, kabartma tâlik hat ile yazılmıştır.

Katalog No: 2
Ölçüleri:62-27-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Katolog numarası 1 olan şahidenin ayakucunda bulunmaktadır. Şahide, aşağıdan ortaya doğru genişleyip, ortadan yukarı doğru daralan bir formdadır. Gövdenin kenarları silme ile geçilmiştir. Ortada, büyük bir yapraklı lale motifi yer almaktadır

Katalog No: 3
Ölçüleri (cm.): 94-29-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin bin Hacı Molla Hüseyin
Tarihi: H. 1338 (M. 1919-1920)
Kitâbesi:
1. Sene 1338
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. Merhûm mağfûr
5. Hacı Hüseyin bin Hacı
6. Molla Hüseyin Rûhiçün
7. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, bir başlıkla sona ermektedir. Gövde üzerinde bulunan kitâbenin her bir satırı kartuş içinde olup, yazılar, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 4
Ölçüleri (cm.): 68-32-3
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Molla Hüseyin zevcesi Zahide Kadın
Tarihi: 1351
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Katolog numarası 3 olan şahidenin ayakucunda bulunmaktadır. Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Gövde ve alınlığın kenarlarını dilimli bir motif dolanmaktadır. Gövde ve alınlık bir silmeyle ayrılmıştır. Hem alınlık, hem de gövdede uçları sağa yatmış servi motifi bulunmaktadır.

Katalog No: 5
Ölçüleri (cm.): 51-20-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hasan oğlu Veysel
Tarihi: H. 1318 (M. 1900-1901)
Kitâbesi:
1. Sene 1318
2. Merhûm ve mağfûr
3. Hasan oğlu
4. Veysel
5. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Başlığı kayıptır. Kitâbenin, silmelerle ayrılmış dört satır olup altında bir satır daha olduğu düşünülmektedir. Kitâbe kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 6
Ölçüleri (cm.): 62-25-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin zevcesi Mustafa Kerimesi Huriye Kadın
Tarihi: H. 1315 (M. 1897-1898)
Kitâbesi:
1. Sene 1315
2. Sucahlı'dan Hacı Hüseyin
3. Zevcesi Mustafa kerimesi
4. Huriye Kadın rûhuna
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Gövdenin kenarları dilimlidir. Kitâbe ve alınlık yuvarlak bir silmeyle ayrılmaktadır. Alınlıkta kenger yaprağına benzer süsleme görülmektedir. Silmelerle ayrılmış beş satırdan oluşan kitâbe, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog No: 7
Ölçüleri (cm.): 100-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin Ağa kerimesi Fatma Kadın
Tarihi: H. 1314 (M. 1896-1897)
Kitâbesi:
1. Sene 1314
2. Merhûme ve mağfûre
3. Sucahlı
4. Karyesinden Hacı
5. Hüseyin Ağa kerimesi
6. Fatma Kadın Rûhiçün
7. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, üçgen bir alınlıkla sona ermektedir. Şahide, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Kitâbe ve alınlık yuvarlak formlu bir silmeyle ayrılmıştır. Sağa meyilli yerleştirilen kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 8
Ölçüleri (cm.): 89-23-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Gövde üzerinde yer alan servi motifinin ucu hafif sağa kıvrıktır.

Katalog No: 9
Ölçüleri (cm.): 44-22-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Molla Hüseyin kerimesi Ümmühan Kadın
Tarihi: H. 1315 (1897-1898)
Kitâbesi:
1. Sene 1315
2. Molla Hüseyin kerimesi
3. Ümmühan Kadın
4. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, aşağıdan yukarı genişleyen dikdörtgen prizma gövdelidir. Alınlık ve kitâbe arası bir silme yarım daire şeklinde bir silmeyle ayrılmıştır. Kitâbe, sağa mail yerleştirilmiş olup, kabartma tâlik hatlıdır. Şahidenin alınlığında kenger motifi yer almaktadır.

Katalog No: 10
Ölçüleri (cm.): 43-20-9
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı genişlemekte olup, alınlık ve gövde yarım daire biçimindeki bir silme ayrılmıştır. Gövdede ucu sağa kıvrık servi motifi bulunur. Alınlıkta simetrik yaprak motifi yer alır.

Katalog No: 11
Ölçüleri (cm.): 93-31-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Mustafa kerimesi Ümmühan
Tarihi: H1 1315 (M. 1897-1898)
Kitâbesi:
1. Hüve'l Bâki sene 1315
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. Sucahlıdan Hacı
5. Mustafa kerimesi Ümmühan
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Şahidenin, kenarları dalgalıdır. Kitâbe, silmelerle altı satıra ayrılmış kabartma sülüs hatlıdır. Alınlıkta, iri bir kenger motifine benzer süsleme yer alır.

KatalogNo: 12
Ölçüleri (cm.): 88-31-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Alınlıkta kenger motifine benzer süsleme yer almaktadır. Gövde üzerinde yer alan servi motifinin ucu hafifçe sağa kıvrıktır. Servi motifinin kenarlarında birbirleriyle karşılıklı, üç yaprak motifi yer almaktadır.

Katalog No: 13
Ölçüleri (cm.): 71-28-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: 1315
Kitâbesi:
1. Sene 1315 Hüve'l-Bâki
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. Merhûm ve mağfûr
5. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, paralel çizgilerden oluşan bir başlıkla sona ermektedir. Kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, silmelerle ayrılmıştır. Toprak altında kalan kısımda en az bir satır mevcuttur.

Katalog No: 14
Ölçüleri (cm.): 82-24-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Alınlıkta, iri bir akant motifi yer almaktadır. Gövde üzerinde bir servi motifi ve iki kenarında yaprak karşılıklı yaprak motifleri yer almaktadır.

Katalog No: 15
Ölçüleri (cm.): 32-22-7
Malzemesi: Taş
Formu: Yuvarlak Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Molla Hüseyin oğlu Hasan Ağa
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Hacı Molla Hüseyin
2. Oğlu Hasan Ağa
3. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, yuvarlak bir kemerle sona ermektedir. Alınlık üzerinde bitkisel motif ve ay-yıldız motifi yer almaktadır. Toprak altında kalan kısım okunamamıştır.

Katalog No: 16
Ölçüleri (cm.): 41-17-5
Malzemesi: Taş
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan ortaya doğru genişleyip, ortadan yukarı doğru daralmaktadır. Gövde üzerinde ucu sağa kıvrık bir servi motifi yer almaktadır.

2.2.25. Sucahlı Köyü Mezarlık Cami Mezarlığı

Katalog No: 1
Ölçüleri (cm.): 66-20-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Basık kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Kara Mehmet kerimesi Fâtıma
Tarihi: H. 1309 (M. 1891-1892)
Kitâbesi:
1. Ziyaretten murâd bir duâdır
2. Bugün bana ise yârın sanadır
3. Hacı Kara Mehmet kerimesi Fatma
4. Sene 1309

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli gövde, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Silmelerle düzenlenmiş kabartma kitâbe, sülüs hatlıdır. Alınlıkta, çiçek ve yapraklardan oluşan küçük bitkisel süsleme bulunmaktadır.

Katalog No: 2
Ölçüleri (cm.): 67-23-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Basık kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Kara Mehmed zevcesi Ümmühan
Tarihi: H. 1309 (M. 1891-1892)
Kitâbesi:
1. 1309 sene
2. Beni kıl mağfiret Yâ Rabb-i Yezdân
3. Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. Hacı Kara Mehmed zevcesi Ümmühan

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahidede kararmalar mevcuttur. Silmelerle düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, altı satırdan oluşmaktadır. Şahidenin alınlığında küçük yapraklardan oluşan bitkisel süsleme yer almaktadır.

Katalog No: 3
Ölçüleri (cm.): 56-28-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Merhûme Hüseyin kerimesi Aişe Kadın
Tarihi: H. 1296 (M. 1878-1879)
Kitâbesi:
1. Sene 1296
2. Müyesser oldu bana Şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle sââdet
4. Bulam tâ ki Rasülünden şefaat
5. Merhûme Hüseyin kerimesi
6. Aişe Kadın Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şâhide, dikdörtgen prizmagövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Silmelerleayrılmış, altı satırdan oluşan kitâbe, kabartma tâlik hatlıdır. Satırlar, taşın sağına meyilli olarak yerleştirilmiştir,

Katalog No: 4
Ölçüleri:65-26-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Delibaşoğlu Hasan ehli Kezban
Tarihi: H. 1288 (M. 1871-1872)
Kitâbesi:
1. Sene 1288
2. Müyesser oldu bana Şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle sââdet
4. Bulam tâ ki Rasülünden şefaat
5. Sucahlı Karyesinden Delibaşoğlu Hasan ehli
6. Merhûme Kezban Kadın rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesi, altı satır olup, silmelerle ayrılmıştır. Sağa meyilli olarak yerleştirilmiş yazılar, kabartma tâlik hatlıdır. Şahidenin süslemesi yoktur.

Katalog No: 5
Ölçüleri (cm.): 84-24-3
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hâfız Ârif
Tarihi: Rûmî 1358 (M. 1942)
Kitâbesi:
1. 1942-1358
2. Hüve'l-Bâki
3. İki cihanda mededim ol Hüdâdır
4. ümidim rûz-ı mahşerde Muhammed Mustafa'dır
5. Merhûm ve mağfûr
6. Hâfız Ârif rûhuna
7. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı, kavuk biçiminde olup, sarığı diyagonal çizgilerden oluşmaktadır. Kitâbesi, silmelerle yedi satıra ayrılmıştır. Yazıları, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 6
Ölçüleri (cm.): 90-30-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Bulgurcuzâde el-Hacı Mustafa
Tarihi: H. 1262 (M. 1845-1846)
Kitâbesi:
1. 1262
2. Ehibbâdan temennâ bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. El-Merhûm el-mağfûr
5. Hacı Bulgurcızâde
6. El-Hacı Mustafa rûhuna
7. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide; aşağıdan yukarı hafif bir şekilde genişlemekte olup, kabartma sülüs hatlıdır. Başlığı, pararlel çizgilerden oluşmaktadır. Kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, silmelerle yedi satırdan oluşur.

Katalog No: 7
Ölçüleri (cm.): 90-30-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ahmed
Tarihi: 1272? (1855-1856)
Kitâbesi:
Bâkî Allah
1. Azizim nazar kıl
2. …
3. …
4. …
5. …
6. …
7. …
8. …
9. oğullarının …
10. …
11. Hacı Ahmed
12. Sucahlı
13. 1272?

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimindeki başlık yuvarla bir başlıkla sona ermektedir. Başlığın üzerinde ay-yıldız motifi bulunmaktadır. Kitâbesi on üç satırdan oluşmakta olup, okunamamaktadır.

Katalog No: 8
Ölçüleri (cm.): 43
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü:---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, silindirik gövdeli olup diyagonal çizgili bir başlıkla sona ermektedir. Şahide üzerinde, üzerinde yazı ve süsleme mevcut değildir.

Katalog No: 9
Ölçüleri (cm.): 42-28-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: --
Tarihi: 1312 (1894-1895)
Kitâbesi:
1. Sene 1312
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. …

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Büyük bir kısmı toprak altında kalmıştır. Başlığı, paralel çizgilerden oluşmaktadır.

Katalog No: 10
Ölçüleri (cm.): 67-25-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü:
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Muhammed binti Aişe
Tarihi: H. 1180 (M. 1766-1767)
Kitâbesi:
1. Merhûm mağfûrun
2. Leh Hacı Muhammed
3. binti Aişe
4. Rûhuna Fâtiha
5. Sene 1180

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Alınlıkta yarım daire içindeki silmenin altında altı yapraklı iri bir çiçek motifi yer almaktadır. Kitâbe, yuvarlak bir silmeyle alınlıktan ayrılmaktadır. Kitâbe kabartma sülüs hatlı olup, dağınık bir şekilde yazılmıştır.

Katalog No: 11
Ölçüleri (cm.): 45-20-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: El-Hacı Muhammed ibn…
Tarihi: H. 1183 (M. 1769-1770)
Kitâbesi:
1. Sene 1183
2. Merhûm ve mağfûr
3. El-Hacı Muhammed ibn…

Genel Özellikleri: Şahidenin gövdesinin büyük bir kısmı toprağa gömülü olup, çıkartılamamıştır. Başlığı diyagonal çizgilerden oluşan sarık biçimindedir. Kitâbesi kabartma sülüs hatlı olup, üç satırı görülmektedir.

Katalog No: 12
Ölçüleri (cm.): 72-26-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Omuzlu
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ümmühan binti Mehmed Ağa
Tarihi: H. 1152 (M. 1739-1740)
Kitâbesi:
1. Tarih 1152
2. Ed-dünya faniyeh ve'l-â-
3. hirati bâkıyeh
4. Ve mine'l-mer-
5. hum ve'l-mağfurun leh Ümmühan
6. binti Mehmed Ağa
7. Rûhiçün el-Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Alıktan gövdeye kadar irice on yapraklı, yarım çiçek motifi yer alır. Şahidenin kitâbesi çökertilmiştir. Yedi satırdan oluşan kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 13
Ölçüleri (cm.): 40-21-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin
Tarihi: H. 1206 (M. 1791-1792)
Kitâbesi:
1. Sene 1206
2. Merhûm el-mağfûr
3. Arpacı el-Hacı Hüseyin
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimlidir. Gövdenin, yarısı toprağa gömülüdür. Sağa meyilli yerleştirilmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 14
Ölçüleri (cm.): 89-36-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Mustafa'nın ehli Aişe
Tarihi: H. 1212 (M. 1779-1780)
Kitâbesi:
1. Sene 1212
2. Merhûm ve'l mağfûr
3. Hacı Mustafa'nın ehli
4. Ayşe Rûhiçün
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizama gövdeli olup, üçgen alınlıkla sona erer. Alınlıktan, gövdeye kadar iri bir akant yaprağı motifi şahideyi süslemektedir. Kitâbeyle alınlık motifini bir düz silme ayırmaktadır. Kitâbenin üstünde yuvarlak silme bulunmaktadır. Kabartma sülüs hatlı kitâbe beş satırdan oluşmaktadır.

Katalog No: 15
Ölçüleri (cm.): 71-20-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Muhammed oğlu Mehmed
Tarihi: H. 1324 (M. 1906-1907)
Kitâbesi:
1. Sene 1324
2. Hacı Muhammed oğlı
3. Mehmed Rûhiçün
4. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Şahidesinin kenarları dilimlidir. Başlığı basittir. Kitâbesi silmelerle ayrılan dört satırdan oluşmuş olup, yazılar kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 16
Ölçüleri (cm.): 87-28-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Mehmed oğlu Mustafa
Tarihi: H. 1315 (M. 1897-1898)
Kitâbesi:
1. Sene 1315
2. Sucahlıdan
3. Hacı Mehmed
4. Oğlu Mustafa
5. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarı genişlemektedir. Şahidenin kenarları dilimlidir. Silmelerle ayrılan kitâbe beş satırdan oluşmuştur. Satırlar sağa meyilli olarak yerleştirilmiş olup, yazılar kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 17
Ölçüleri (cm.): 70-23-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ömer Efendinin zevcesi Fâtıma Kadın
Tarihi: H. 1322 (M. 1904-1905)
Kitâbesi:
1. Sene 1322
2. Merhûme el mağfûre
3. Hacı Ömer Efendinin
4. Zevcesi Fâtıma
5. Kadın rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Yukarı doğru genişlemektedir. Alınlık ve kitâbe arası, yuvarlak bir kemerle ayrılmıştır. Altı satırdan oluşan kitâbe kartuş içinde olup, yazılar kabartma sülüs hatlıdır. Alınlık üzerinde kenger motifine benzer süsleme görülmektedir.

Katalog No: 18
Ölçüleri (cm.): 70-33-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ömer oğlu Hacı Hüseyin
Tarihi: H.1353 (M. 1934)
Kitâbesi:
1. Hüve'l-Bâki 1353
2. Merhûm mağfûr
3. Hacı Ömer oğlı
4. Hacı Hüseyin
5. Rûhiçün
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: şahide, dikdörtgrn ptizma gövdelidir. Aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Başlığı, paralel çizgilerden oluşmaktadır. Silmelerle altı satır olarak düzenlenmiş kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 19
Ölçüleri (cm.): 80-27-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin oğlu Hasan
Tarihi: H. 4 Muharrem 1310 (28 Temmuz 1892)
Kitâbesi:
1. Ziyaretten murad bir duadır
2. Bugün bana ise yârın sanadır
3. Hacı Hüseyin oğlu Hasan
4. Rûhiçün Fâtiha
5. Sene 1310 4 Muharrem

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarı doğru genişleyen sahide, paralel çizgilerden oluşan bir başıkla sona ermektedir. Kitâbesi, silmelerle ayrılmış, beş satırdan oluşmuştur. Yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 20
Ölçüleri (cm.): 71-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Mustafa oğlu Hacı Hüseyin
Tarihi: H. 1286 (M. 1869-1870)
Kitâbesi:
1. Sene 1286
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
4. Bulam tâ ki Rasülünden şefaat
5. El- merhûm Hacı Mustafa oğlı
6. Hacı Hüseyin rûhiçün
7. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Bağşığı çapraz çizgilerden oluşan fes biçimindedir. Kitâbe, silmelerle ayrılan altı satırdan oluşmuş olup, sağa mail olarak yerleştirilmiştir. Yazı, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog No: 21
Ölçüleri (cm.): 94-28-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi: ---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, alınlık üzeri kenger yapraklarına benzeyen kabartma bir motifle sonlanmaktadır. Şahidenin kenarları dilimlidir. Ortasında bir servi motifi bululunur. Kitâbesi yoktur.

Katalog No: 22
Ölçüleri (cm.): 94-28-7
Malzemesi: Taş
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Fakı oğlu Hüseyin kızı Safiye
Tarihi: 1941
Kitâbesi: ---
1. Hacı Fa
2. kı oğlu
3. Hüseyi
4. n kızı
5.Safiye
6. Rûhuna
7. Fâtiha
1. Sene 1941
2. Merhûme ve mağfûre
3. Hacı Fakı oğlu
4. Hüseyin kızı Safiye
5. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçiminde şahide taş malzemelidir. Şahidenin alınlığının iki kenarında ay-yıldız ortasında ise kalp motifi bulunur Kitabe yeni ve eski Türkçe'den meydana gelir. Şahidenin üst kısmında yedi satır günümüz Türkçesiyle yazılan kitabe alt kısımda eski Türkçe ile sülüs hatla, beş satır olarak yazılmıştır.

2.2.26. Yayakent Kasabası Mezarlığı

Katalog No: 1
Ölçüleri (cm.): 63-21-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali Ağa oğlu Ahmed
Tarihi: H. 1302 (M. 1884-1885)
Kitâbesi:
1. Sene 1302
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. Bulam tâ ki Rasülünden sehadet
4. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
5. El-merhûm Ali Ağa oğlu
6. Ahmed rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şâhide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı, çapraz sargılı kavuk şeklindedir. Kitâbe, altı satır olup, silmelerle düzenlenmiş, kabartma tâlik hatla yazılmıştır.

Katalog No: 2
Ölçüleri (cm.): 37-25-8
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Kadın Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahidenin büyük bir kısmı üst taraftan kırılmıştır. Üst tarafında en az bir satır daha olduğu düşünülmektedir. Kabartma sülüs hatlı kitâbenin alt satırından, taşın bir kadına ait olduğu tesbit edilmiştir.

Katalog No: 3
Ölçüleri (cm.): 74-23-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı İbrahim ibn-i Hasan
Tarihi: H. 1186 (M. 1772-1773)
Kitâbesi:
1. Sene 1186
2. El-merhûm ve'l-mağfûr
3. el-Hacı İbrahim
4. ibn-i Hasan rû-
5. hiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Başlığı, çapraz çizgili bir sarık şeklindedir. Kitâbe sağa meyilli yerleştirilmiş olup, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 4
Ölçüleri (cm.): 100-19-10
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: İsmail ibn-i Hacı İbrahim
Tarihi: H. 1161 (M. 1748)
Kitâbesi:
1. Tarih-i sene 1161
2. Ed-dünya fâniyeh
3. ve'l-âhirati bâkiyeh
4. El-merhûm el-mağfûr
5. İsmail ibn-i
6. El-Hacı İbrahim
7. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimli şahide, çapraz sarıkla sona ermektedir. Sağa meyilli yerleştirilmiş kitâbe, kabartma tâlik hatlı olup, yedi satırdan olumaktadır.

Katalog No: 5
Ölçüleri (cm.): 95-26-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hüseyin oğlu Mustafa Ali
Tarihi: 1955
Kitâbesi:
1. Sene 1955
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûm ve mağfûr Hüseyin
5. oğlı Mustafa Ali
6. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma şeklinde şahide, üçgen alınlıklı başlıkla sonlanmaktadır. Gövde, aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişler. Kitâbesi silmelerle ayrılmış altı satırdan oluşmuştur. Yazı türü sülüstür. Dili Türkçedir.

Katalog No: 6
Ölçüleri (cm.): 45-25-3
Malzemesi: Mermer
Formu: ---
Yazı Türü: Sülüs ve günümüz alfabesi
Konumu: Başucu
Kimliği: Kuyumcuoğlu İbrahim
Tarihi: 1319 (M. 1901-1092)-1961
Kitâbesi:
1. …
2. Bugün bana ise yârın sanadır
3. Kuyumcı Hakkı oğlı İbrahim
4. Rûhiçün Fâtiha
5. Kuyumcuoğlu
6. İbrahim Tufan
7. 1319-1961

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Kitâbesinin her bir satırıkartuşlariçinde olup, kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbenin üst bölümü eski yazı, alt bölümü ise günümüz harfleriyle yazılmıştır. Doğum tarihi hicrî, ölüm tarihi ise milâdi tarih olarak verilmiştir. Şahide üstten kırılmıştır. Üstte en az bir veya daha fazla satırın olduğu düşünülmektedir.

Katalog No: 7
Ölçüleri (cm.): 42-18-8
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Semercizâde İsmail
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Merhûm
3. Yaya Karyesi Hanedanından
4. Semercizâde İsmail
5. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdan yukarı genişlemektedir. Gövde üstten kırılmıştır. Kırılan üst bölümde en az bir veya daha fazla satır olduğu düşünülmektedir. Kitâbe içindeki satırlar katuşlar içine alınmış olup, kabartma sülüs hatla yazılmışlardır.

Katalog No: 8
Ölçüleri (cm.): 32-19-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Basık kemer
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1202 (M. 1788-1789)
Kitâbesi:
1. Sene 1202
2. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
3. Firâkın elemi gelmez beyâna
4. …ilâ yevmi'l-kıyâme
5. …

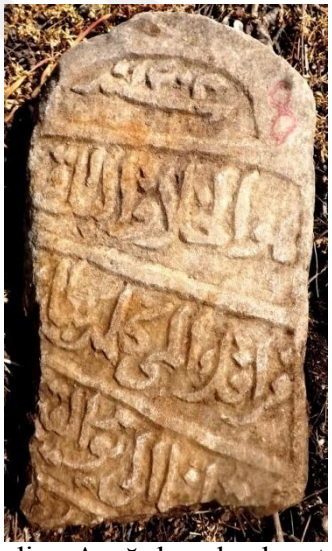

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Aşağıdan kırılmıştır. Kırılan kısmın altında en az birveya daha fazla satır olduğu düşünülmektedir. Kitâbe içindeki satırlar kartuşlari çine alınmış olup, kabartma sülüs hat ile yazılmışlardır.

Katalog No: 9
Ölçüleri (cm.): 63-24-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Mehmed zevcesi Emine
Tarihi: 1208 (1793-1794)
Kitâbesi:
1. Sene 1208
2. Bu dünya hayatından (?)
3. Akibet mevt olmasa
4. Zevk-i cennet hoştur ama
5. Akibet nâr olmasa
6. … oğlu Mehmed zevcesi Emine
7. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Başlığın sol ucunda hafif bir kırık vardır. Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişler. Silmelerle ayrılan kitâbe, kabartma tâlik hatlı olup, yedi satırdan oluşmuştur.

Katalog No: 10
Ölçüleri (cm.): 62-25-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Manisalı oğlu Mehmed
bin Ahmed Bey
Tarihi: H. 1200 (M. 1787-1788)
Kitâbesi:
1. Sene 1200
2. Çün ecel geldi âna olmaz emân
3. Cürmümü affeyle yâ Rabbel eman
4. El-Merhûm ve'l-mağfûr Mağnisalı (Manisalı)
5. Oğlu Mehmed bin Ahmed Bek
6. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, aşağıdan yukarıya genişlemektedir. Silmelerle, altı satır olarak düzenlenen kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 11
Ölçüleri (cm.): 92-29-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: İsmail'in kızı Emine Hatun
Tarihi: H. 1288 (M. 1871-1872)
Kitâbesi:
1. Sene 1288
2. Ah-u zâr kalarak gençliğime doymadım
3. Çün ecel peymânı dolmuş muradım ermedim
4. Hasretü fâni cihanda tûl-ı ömür sürmedim
5. El-merhûme İsmail'in oğlu İsmail'in
6. Kızı Emine Hatun rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Üçgen alınlıklı şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Şahide ortadan kırılmıştır. Kitâbedeki beş satır, kartuş içine alınmıştır. Sağa meyilli olarak yerleştirilmiş kitâbe kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog No: 12
Ölçüleri (cm.): 68-21-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Basık kemerli
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Âişe
Tarihi: H. 1202 (M. 1787-1788)
Kitâbesi:
1. Sene 1202
2. Nazenim gitti cennet bağına
3. Firâkı kaldı ebeveynin canına
4. El-merhûme Bayram oğlu Yusuf
5. Kerimesi Âişe rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma şeklindedir. Kitâbenin her bir satırı kartuş içindedir. Kabartma sülüs hatlı kitâbe, beş satırdan oluşmaktadır.

Katalog No: 13
Ölçüleri (cm.): 95-22-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Cevdet oğlu Hasan
Tarihi: H. 1202 (M. 1787-1788)
Kitâbesi:
1. Sene 1202
2. Müyesser oldu bana şahâdet
3. Bulam tâ ki Rasûlden şefâat
4. İlâhî sen nasib eyle saâdet
5. El-merhûm Cevdet oğlu
6. Hasan rûhiçün rızâen
7. lillâh Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçiminde olup, ortadan kırılıp iki parcaya ayrılmıştır. Kitâbe, silmelerle ayrılmış yedi satırdan oluşur. Sağa meyilli olarak yerleştirilen kitâbe, kabartma tâlik hatlıdır.

Katalog No: 14
Ölçüleri (cm.): 31-22-4
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: İbrahim bin Münlâ Hüseyin
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Hacı…
3. Tatlı Lokman…
2. El-Merhûm İbrahim bin
3. Münlâ Hüseyin rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup aşağıdan yukarı genişlemektedir. Şahide aşağıdan ve yukarıdan kırılmıştır. Kırılan kısmın üstünde en az iki satır daha olduğu düşünülmektedir. Kabartma tâlik hatlı kitâbe, silmelerle ayrılmış, sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir.

Katalog No: 15
Ölçüleri (cm.): 65-48
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Yekpare mermer işlenerek gövde, boyun ve başlık bir bütün olarak yapılmıştır. Gövde ve boyun silindrik formdadır. Başlığı diyagonal çizgilerden oluşmaktadır.

Katalog No: 16
Ölçüleri (cm.): 63-26-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma şeklindedir. Aşağıdan yukarıya doğru genişlemektedir. Alınlıktan gövdeye kadar iri akant yaprağı motifi şahideyi süslemektedir.

Katalog No: 17
Ölçüleri (cm.): 44-34-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Yuvarlak Kemerli
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Hüseyin oğlu Osman
Tarihi: H. 1294 (M. 1877-1878)
Kitâbesi:
1. Sene 1294
2. Müyesser oldu bana şahâdet
4. Bulam tâ ki Râsûlünden şefâat
3. İlâhî sen nâsib eyle saâdet
5. …Hacı Hüseyin oğlu Osman

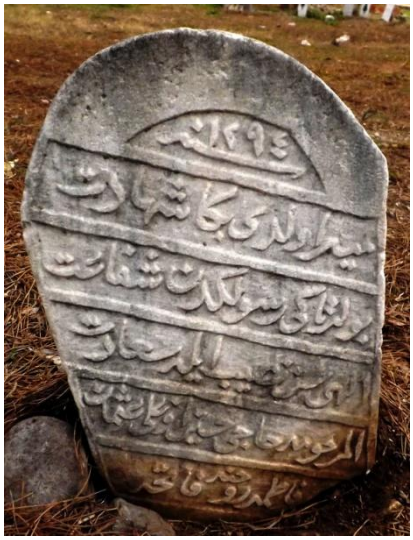

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma şeklindedir. Silmelerle ayrılmışkitâbe, beş satırdan oluşmuştur. Beşinci satır toprak altında kaldığından okunamamıştır. Kitâbe, kabartma tâlik hatlı olup, sağa meyilli yerleştirilmiştir.

Katalog No: 18
Ölçüleri (cm.): 85-21-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Musa Efendi İbn-i İbrahim
Tarihi: H. 1249 (M. 1833-1834)
Kitâbesi:
1. Sene 1249
2. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
3. Merhûm ve mağfûr
4. Musa Efendi
5. İbn-i İbrahim
6. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimindedir. Taşın sol tarafındaki kenarda küçük kırıklar görülmektedir. Kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, altı satırdır.

Katalog No: 19
Ölçüleri (cm.): 62-11-11
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Yekpare mermere şekil verilerek yapılmıştır. Şahide, kare, gövdeli olup, dilimli başlıklıdır.

Katalog No: 20
Ölçüleri (cm.): 76-32-12
Malzemesi: Taş
Formu: Yuvarlak Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: ---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Sene …
2. Ziyâretden murad bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûm ve mağfûre
5. Talip kızı …
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimindedir. Kitâbenin, üçgen şeklindeki ilk satırı hafif çökertilmiştir. Diğer satırlar silmelerle ayrılmıştır. Taştaki yazılar ufalanmaktadır. Bazı yerlerdeki yazılar okunamamıştır.

Katalog No: 21
Ölçüleri (cm.): 86-29-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Çerkez Hasan oğlu Zekeriyya
Tarihi: H. 1324 (M. 1906-1907)
Kitâbesi:
1. Sene 1324
2. Yâ ilâhi gelmişim rahmet bana
3. lutfeyle meskenim cennet bana
4. el-merhûm ve'l-mağfûr
5. Çerkez Hasan oğlı
6. Zekeriyya rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Alınlığun ucu kırılmıştır. Kitâbe, kabartma tâlik hatlı olup, her bir satır kartuş içine alınmıştır.

Katalog No: 22
Ölçüleri (cm.): 68-25-10
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Çerkez Osman oğlı Mıstıklarlı Hasan
Tarihi: H. 1287 (M. 1870-1871)
Kitâbesi:
1. Sene 1287
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. Merhûm ve mağfûrun leh Çerkez Osman
5. Oğlı Mıstıklarlı Hasan rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimindedir. Başlığı, çizgilerden oluşmaktadır. Kitâbe, sağa meyilli olarak yerleştirilmiş olup, kabartma tâlik hat ile yazılmıştır. Kartuşlar içindeki kitâbe, beş satırdan oluşur.

Katalog No: 23
Ölçüleri (cm.): 55-30-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Abdullah kerimesi Ümmü Gülsüm
Tarihi: H. 1285 (M. 1868-1869)
Kitâbesi:
1. Sene 1285
2. Ehibbâdan temennâ bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûm ve mağfûr Abdullah
5. Kerimesi Ümmü Gülsüm rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklinde olup, üçgen bir alınlıkla son bulur. Gövde, aşağıdan yukarıya, hafifçe genişlemektedir. Kitâbesi, silmelerle ayrılmış beş satırdan oluşmaktadır. Kabartma sülüs hatlı yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmişlerdir.

Katalog No: 24
Ölçüleri (cm.): 68-28-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Yaya Karyesinden İsmail oğlu Kazım
Tarihi: H. 1315 (M. 1897-1898)
Kitâbesi:
1. Sene 1315
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. Yaya Karyesinden İsmail
5. Oğlı Kazım rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişleyen şahide, dikdörtgen prizma şeklindedir. Başlığı kayıptır. Kitâbe, her bir satırı kartuşlar içine alınmış beş satırdan oluşmaktadır. Yazılar sağa meyilli yerleştirilmiş olup, sülüs hatlıdır.

Katalog No: 25
Ölçüleri (cm.): 119-27-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: ---
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimindedir. Şahide gövdesinde yapraklı uzun bir bitkisel süsleme yer almaktadır.

Katalog No: 26
Ölçüleri (cm.): 57-28-8
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H. 1321 (M. 1903-1904)
Kitâbesi:
1. Sene 1321
2. Beni kıl mağfiret Yâ Rabb-i Yezdân
3. Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimindedir. Her biri kartuşlarla ayrılan beş satırlı kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır. Alınlık üzerinde bir vazo ve iki kenara doğru sarkan yaprak motifleri yer almaktadır. Taşın bir kısmı toprak altında olup bu kısımda en az bir satır daha olduğu düşünülmektedir.

Katalog No: 27
Ölçüleri (cm.): 44-26-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Yuvarlak Kemerli
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Odabaşoğlu İbrahim kerimesi Aişe
Tarihi: 1202 (1787-1788)
Kitâbesi:
1. Sene 1202
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. Bugün bana ise yârın sanadır
4. El-merhûme Odabaşı oğlı İbrahim
5. Kerimesi Aişe rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçiminde olup, yuvarlak kemerli bir alınlıkla sona erer. Aşağıdan yukarı genişleyen gövde üzerinde yer alan kitâbe silmelerle ayrılan beş satırdan oluşmuştur. Kitâbedeki yazılar kabartma tâlik hatlı olup, sağa meyilli olarak yerleştirilmişlerdir. Alınlıkta küçük, iki yapraklı kabarma bir çiçek motifi, üstünde kemer boyunca on iki kabartma dilim bulunmaktadır.

Katalog No: 28
Ölçüleri:70-28-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Bitkisel Kıvrımlı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hâfız Efendi Kerimesi Emine
Tarihi:---
Kitâbesi:
1. Sene 1200?1300
2. Çün sababetle uçurdu mürgi can-ı râh
3. Her günahın lütfuyla af eyleye ol padişah
4. El-merhûm Hâfız Efendi Kerimesi
5. Emine rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma şeklindedir. Aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişlemektedir. Mermer malzemeli mezar taşının, sülüs hatlı kitâbesi beş satırdan oluşmuş olup her bir satır kartuş içine alınmıştır.

Katalog No: 29
Ölçüleri:70-28-5
Malzemesi: Taş
Formu: Gemi Teknesi Kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı İbrahim oğullarından Ahmed oğlu İbrahim
Tarihi:---
Kitâbesi:
1. Ziyaretten murad
2. bir duadır. Bugün
3. Bana yarın sanadır
4. Hacı İbrahim
5. Oğullarından Ahmed
6. Oğlu İbrahim
7. 1975?-77 ?

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimli olup, aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Yedi satırdan oluşan kitâbenin her bir satırı kartuş içine alınmıştır.

Katalog No: 30
Ölçüleri:70-28-5
Malzemesi: Taş
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Mehmed'in torunu …
Tarihi: H. 1323 (M. 1905-1906)
Kitâbesi:
1. Sene 1323
2. … oğlu
3. Hacı Mehmed'in
4. torunu
5. …

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma biçimindeki şahide başlıklı olup, başlığı kayıptır. Beş satırdan oluşan kitâbenin devamında bir veya birden fazla satır olduğu düsünülmektedir. Şahide parçalanmış bir halde olup, bazı parçaları kayıptır.

Katalog No: 31
Ölçüleri:70-28-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kadı oğlu el-hac Ahmed
Tarihi: H. 1271 (M. 1854-1855)
Kitâbesi:
1. 1271
2. Hüve'l Bâki el-merhûm
3. Ve'l mağfûr kadı
4. Oğlu el-Hac Ahmed
5. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklinde olup toprağa gömülü vaziyettedir. Sülüs hatlı kitâbesi beş satırdan meydana gelmiştir. Her bir satır kartuş için alınmıştır.

Katalog No: 32
Ölçüleri:70-28-5
Malzemesi: Taş
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Musa kerimesi Halime
Tarihi: 1951
Kitâbesi:
1. Sene 1951
2. Ziyaretten murad bir duadır
3. Bugün bana ise yarın sanadır
4. Merhûm ve mağfûr
5. Musa kerimesi Halime
6. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide aşağıdan yukarı genişlemekte olup, dikdörtgen prizma şeklindedir. Altı satırdan oluşan kitâbenin her bir satırı kartuş içine alınmıştır.

2.2.27. Yaylaköy Mezarlığı

Katalog No: 1
Ölçüleri (cm.): 54-18-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Muhammed?
Tarihi: …
Kitâbesi:
1. Sene …
2. merhûm ve mağfûr(?)
3. … Muhammed
3. Rûhiçün Fatiha

Genel Özellikleri: Şâhide, aşağıdan yukarı doğru genişleyen dikdörtgen prizma biçimdedir. Başlığı kayıptır. Kitâbedeki harf ve rakamlarda deformasyon oldukça fazla olduğundan oldukça kısıtlı bir bölüm okunabilmiştir.

Katalog No: 2
Ölçüleri (cm.): 57-18-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali Bek (Bey) oğlu
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. Sene …
2.Arifbaşezâde Ali Bek (Bey)
4. Oğlu Mehmed ruhuna
5. Fâtiha

Genel Özellikleri: Dikdörtgen prizma gövdeli şahide, aşağıdan yukarı hafifçe genişlemektedir. Başlığı kaybolmuştur. Kabartma tekniğiyle işlenmiş sülüs hatlı kitâbe dört satırdan oluşur. Kitâbedeki harflerde kırılma görülmektedir.

Katalog No: 3
Ölçüleri (cm.): 113-27-5
Malzemesi: Mermer
Formu: ÜçgenAlınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Arapbaşızade Hacı Ahmed Ağa ehli Kerziban kadın binti Hacı Ağa
Tarihi:…2
Kitâbesi:
1. Sene ...2
2. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
3. Merhûm Arap
4. Paşazâde Hacı Ahmed
5. Ağa ehli Kerziban
6. Kadın binti Hacı Ali Ağa
7. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şâhide aşağıdan yukarıya genişlemekte olup üçgen bir alınlıkla sonlanmaktadır. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş, beş satırdan oluşur. Yazıları kabartma sülüs hatlıdır. Kitâbedeki harflerde yer yer kırılmaklar oluşmuştur. Bu nedenden tarih okunamamıştır.

Katalog No: 4
Ölçüleri (cm.): 81-33-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ahmed Ağa Kızı Fatma
Tarihi: H. 1230 (M. 1814-1815)
Kitâbesi:
1. Merhûm mağfûr
2. Arap Paşa oğlu
3. Hacı Ahmed Ağa kızı Fâtıma
4. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdan yukarı hafif biçimde genişlemektedir. Gövde üzerinde yer alan kitâbe, alınlıktan yarım daire biçiminde bir silme ile ayrılmıştır. Kitâbedeli yazılar, kabartma sülüs hatlı olup, sağa meyilli olarak yerleştirilmişlerdir.

Katalog No: 5
Ölçüleri (cm.): 90-24-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü:---
Konumu: Ayakucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçiminde olup, üçgen alınlıkla son bulmaktadır. Gövde aşağıdan kırılıp ikiye ayrılmıştır. Gövde üzerinde ucu sola kıvrık bir servi motifi yer almaktadır. Servi motifinin üstünde iki madalyon ve üste uçları yukarı bakan at nalı motifi bulunur. Madalyonların ve at nalı motifinin içinde servinin iki tarafında bitişik, aşağı doğru sarkan çiçek süslemesi görülmektedir.

Katalog No: 6
Ölçüleri (cm.): 25-23-7
Malzemesi: Mermer
Formu:---
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:
1. …
2. Rûhiçün Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklinde olup yukarıdan kırılmıştır. Kitâbenin sadece alt satırı görülmektedir. Üst kısımda en az bir satırının daha olduğu düşünülmektedir. Kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 7
Ölçüleri (cm.): 57-26-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Yaylaköylü Arapbaşıoğlu Hacı
Tarihi: H. 1160 (M. 1747-1748)
Kitâbesi:
1. Hüve'l Bâki sene 1160
2. Yaylaköylü Arap
3. Başıoğlu Hacı
4. …oğlu merhûm

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçimli olup aşağıdan yukarı daralmaktadır. Aşağıdan kırılmıştır. Başlığı kayıptır. Silmelerle ayrılan kitâbe kabartma sülüs hatlıdır. Başlığıkaybolmuştur. Silmelerle ayrılmış dört satırı görülebilmektedir. Alt kısımda en az bir satırının daha olduğu düşünülmektedir. Satırlar soldan sağa doğru hafif eğiktir. Yazı türü sülüstür. Dili Türkçedir. Süslemesi yoktur.

Katalog No: 8
Ölçüleri (cm.): 60-20-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Kezban Binti Hacı Mustafa
Tarihi: H. 1229 (M. 1813-1814)
Kitâbesi:
1. Sene 1229
2. Merhûm Kezban
3. Binti el-Hacı Mustafa Rûhuna
4. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimli bir gövdeye sahip olup, üçgen alınlıklı bir başlıkla sona ermektedir. Aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişleyen gövdede yer alan kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 9
Ölçüleri (cm.): 44-26-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Arap Ahmed Ağazâde…
Tarihi: H. 1244 (M. 1828-1829)
Kitâbesi:
1. Sene 1244
2. Ed-dünya fâniyetün ve'l Ahiratü bakiyetün
3. El-merhûm ve'l-mağfûr Arap
4. Ahmed Ağazâde
5. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklinde olup, aşağıdan kırılmıştır. Şahidenin başlığı kayıptır. Kitâbe, kabartma sülüs hatlı olup, yazılar sağa meyilli olarak yerleştirilmiştir. Alt kısım kırık olup, bu kısımda en az bir satır daha olduğu düşünülmektedir.

Katalog No: 10
Ölçüleri (cm.): 59-16-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ali oğlu Ahmed
Tarihi: 12..
Kitâbesi:
1. Sene 12..
2. Merhûm ve mağfûr
3. Ali oğlu Ahmed
4. Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma şeklinde olup, yuvarlak bir başlıkla sona ermektedir. Kabartma sülüs hatlı kitâbedeki bazı kabartma harfler dökülmüştür.

Katalog No: 11
Ölçüleri (cm.): 60-18-7
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Ömer
Tarihi: H. 1212 (M. 1779-1780)
Kitâbesi:
1. Sene 1212
2. Merhûm
3. Ömer Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Aşağıdan yukarıya hafif bir biçimde genişlemektedir. Başlığı kayıptır. Malzemesi mermerdir. Kitâbe kabartma sülüs hatlıdır.

Katalog No: 12
Ölçüleri (cm.): 90-24-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdeli olup, üçgen alıklıkla sonlanmaktadır. Gövde üzerinde ucu sola kıvrık servi motifi ve kenarlarına birer çiçek süslemesi bulunmaktadır. Servi motifinin altında dikey biçimde sıralı, üç madalyon yer almaktadır. Şahide kırılarak ikiye ayrılmıştır.

Katalog No: 13
Ölçüleri (cm.): 72-20-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Hacı Ahmed Ağa zevcesi Umman
Tarihi: H. 1261 (M. 1845)
Kitâbesi:
1. Sene 1261
2. Hüve'l-Muîn
3. Merhûme mağfûre
3. Arap Paşazâde
4. Hacı Ahmed Ağa zevcesi
5. Umman Rûhuna
6. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Kitâbesi, silmelerle ayrılmış altı satırdan oluşmuştur. Kabartma sülüs hatla yazılmıştır.

Katalog No: 14
Ölçüleri (cm.): 67-30-60
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği:---
Tarihi: H.1262 (M. 1845-1846)
Kitâbesi:
1. Sene 1262
2. Hüve'l-Hallaku'l-Bâki
3. Beni kıl mağfiret Yâ Rabb-i Yezdân
4. Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân
5. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvan
6. …

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Başlığı, paralel çizgilerden oluşmaktadır. Kitâbesi, en az altı satırdan oluşmuş olup, sülüs hatlıdır. Dili Türkçe'dir. Süslemesi yoktur. Şahide aşağıdan kırık bir vaziyettedir.

Katalog No: 15
Ölçüleri (cm.): 10-25-6
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: ---
Konumu: Ayak
Kimliği:---
Tarihi: ---
Kitâbesi:---

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma gövdelidir. Aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişlemektedir. Gövde üzerinde ortada bir servi motifi, kenarlarında birer lale motifi yer almaktadır.

Katalog No: 16
Ölçüleri (cm.): 135-34-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Arappaşazâde Ömer Ağa'nın oğlu ocakzâde Hacı Mustafa
Tarihi: H.1283 (M. 1866-1867)
Kitâbesi:
1. Sene 1283
2. Emr-i Hâk'dan gelüb ecel haberi
3. Erişti rûhuna verdi merhaba
4. Arap Paşazâde Ömer Ağa'nın
5. Oğlu Ocakzâde Hacı Mustafa
6. Yayalar karyesinde Hanedan iken
7. Bekâsı…
8. …Bin iki yüz seksen üçte
9. Bu dünya mülkini eyledi fedâ

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma biçimlidir. Aşağıdan yukarı doğru genişlemektedir. Şahide kırılarak ikiye ayrılmıştır. Malzemesi mermerdir. Silmelerle ayrılmış dokuz satırdan oluşmuştur. Yazı türü, tâliktir. Dili Türkçedir. Süslemesi yoktur.

Katalog No: 17
Ölçüleri (cm.): 114-38-5
Malzemesi: Mermer
Formu: Üçgen Alınlıklı
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Arapbaşıoğlu el-Hac Mustafa Ağa haremi Hadice
Tarihi: H. 1278 (M. 1861-1862)
Kitâbesi:
1. Sene 1278
2. Beni kıl mağfiret ey Rabb-i Yezdân
3. Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. El-Merhûm ve'l-mağfûr leh Arap
7. Paşa oğlu Hacı Mustafa Ağa
8. Haremi Hadice Rûhuna Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma gövdeli olup, aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişlemektedir. Malzemesi mermerdir. Silmelerle ayrılmış sekiz satırdan oluşmuştur. Alınlıkta bitkisel süsleme yer almaktadır.

Katalog No: 18
Ölçüleri (cm.): 120-32-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Başlıklı
Yazı Türü: Tâlik
Konumu: Başucu
Kimliği: Arapbaşıoğlu Hacı Mustafa Ali
Tarihi: H. 1284 (M. 1867-1868)
Kitâbesi:
1. Sene 1284
2. Yâ ilâhi gelmişim divânına rahmet bana
3. Meskenim kıl lütfun ile cennet bana
4. Çün ecel geldi târumar itti beni
5. Razıyım hükmü lillah bu böyle imiş
6. El-Merhûm ve'l-mağfûrun leh Arap Paşaoğlu
7. Hacı Mustafa'nın oğlu Ali
8. Bek Rûhiçün rızâen lillah Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide dikdörtgen prizma şeklindedir. Aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişlemektedir. Paralel çizgilerden oluşan başlığı bulunmaktadır. Kitâbe, silmelerle düzenlenmiş, sekiz satırdan oluşmaktadır. Yazılar, sağa meyilli olarak yerleştirilmiş ve tâlik hatla hâkkedilmiştir. Süslemesi yoktur.

Katalog No: 19
Ölçüleri (cm.): 77-28-4
Malzemesi: Mermer
Formu: Gemi teknesi kemerli
Yazı Türü: Sülüs
Konumu: Başucu
Kimliği: Mehmet Ağa zevcesi Ümmü Gülsüm
Tarihi: H. 1311 (M. 1893-1894)
Kitâbesi:
1. Sene 1311
2. Beni mağfiret kıl Yâ Rabb-i Yezdân
3. Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân
4. Gelüb kabrimi, ziyâret iden ihvan
5. İde rûhuma bir Fâtiha ihsan
6. El merhum Mehmet Ağa
7. Zevcesi Ümmü Gülsüm Rûhuna
8. Fâtiha

Genel Özellikleri: Şahide, dikdörtgen prizma biçiminde olup, aşağıdan yukarıya doğru hafifçe genişlemektedir. Kitâbe, alınlığın alt bölümünde yarım daire şeklinde çökertilmiştir. Silmelerle sekiz satıra ayrılmış kitâbe, kabartma sülüs hatlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM
KARŞILAŞTIRMA ve DEĞERLENDİRME

2.1. MİMARÎ YAPILARIN PLAN ÖZELLİKLERİ

2.1.1. Camiler

Kınık ilçe merkezi ile ona bağlı yirmi dokuz köy ve iki kasabada tarihî-estetik değeri bulunan toplam on beş cami tesbit edilmiştir. Bu camiler hemen hemen birbirinin benzeri özellik taşımaktadır. Kınık ve çevresindeki camileri düz ahşap tavanlı, kırma çatılı camiler kapsamında değerlendirebiliriz. Bu tip camiler Ege bölgesinde oldukça yaygın olarak yapılmıştır. Kula Eski Camii,[109] Kula Necip Cami (1815-16),[110] Menderes'teki Cumhuriyet Mahallesi Camii (1894), Görece Merkez Camii (XIX-XX), Gölcükler Camii (1902),[111] Zeytinova Hacı Mustafa Ağa Camii (1747), Bergama Yeni Camii (1813-14),[112] Aliağa Çaltılıdere Köyü Eski Camii (1873-74)[113] Ege bölgesindeki düz ahşap tavanlı cami örneklerinden bazılarıdır.

XIV. yy.'dan Osmanlı'nın son dönemine kadar abidevî eserler ortaya konmuşsa da Anadolu'da, köy gibi küçük yerleşim yerlerinde düz ahşap çatılı camiler yaygın olarak inşâ edilmiştir. Ahşap direkli ve ahşap örtülü camilerin kökeni X. ve XI. yy. Gazneli ve Karahanlı mimarîsine dayanmaktadır.[114] Bu tür yapılar önceden Anadolu'da görülmemiş Türkler vasıtasıyla getirilip bu topraklarda gelişme göstermiştir[115]. Anadolu'daki ilk ahşap tavanlı cami örnekleri iki şekilde görülmektedir. Biri taş sütun ve payelerin taşıdığı ahşap tavan; Kayseri Ulu Camii (1135), Sivas Ulu Camii (1196-1197); diğeri ahşap sütunlarla taşınan ahşap tavandır. Bunlara da en güzel örnek Afyon Ulu Camii (1277), Sivrihisar Ulu Camii[116] (1275),

---

[109] Rüstem Bozer, **Kula'da Türk Mimarîsi**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990, s.6.
[110] Bozer, s.46.
[111] Türkan Acar, **Menderes'teki Türk Eserleri**, Menderes Belediyesi Kültür Yayınları, 2011, s.49, 54, 63.
[112] İnci Kuyulu, **Kara Osman-Oğlu Ailesine Ait Mimarî Eserler**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992, s.16, 36.
[113] Nurhan Akbulut, "Çaltılıdere Köyü Eski Camii", **Myrina ve Gryneion, Arkeolojik Yüzey Araştırmaları Belgeler ve Yeni Araştırmalar**, Cilt 1, s. 285-293.
[114] Oktay Aslanapa, **Anadolu'da ilk Türk Mimarîsi Başlangıç ve Gelişmesi**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2007, s.63.
[115] Aptullah Kuran, "Anadolu'da Ahşap Sütunlu Selçuklu Mimarisi", **Malazgirt Armağanı**, TTK, s. 181.
[116] Küskü, s.150.

Ankara Aslanhane Camii[117] (1280), Beyşehir Eşrefoğlu Camii'dir (1297).[118] Kınık'taki camilerden sadece Sucahlı Camii bu örneklerin ikincisi olan, ahşap sütunlarla taşınan ahşap tavanlı camiler grubuna girmektedir. Bu camiinin tavanı ahşap olup, sekiz sütun tarafından taşınmaktadır (R.33). Enine dikdörtgen şemasıyla Kûfe tipi dediğimiz cami şemasına da benzer.[119]

Kınık'taki diğer camiler; kare planlı, kareye yakın planlı, dikdörtgen plan şemasına sahiptirler. Kare planlı camiler, Örtülü Camii, Kocaömerli Camii, Hamzahocalı Camii; kareye yakın planlı camiler Cumalı Camii, Karadere Camii, Tahtalı Camii, Poyracık Yeni Camii, Poyracık Yıldırım Camii, Yayakent Çarşı Camii, enine dikdörtgen planlı camiler Sucahlı Camii, Pekmezpazarı Camii, dikdörtgen planlı camiler, Karatekeli Camii, Yayakent Orta Camii, İbrahimağa Camii, Çarşı Camii'dir.

Görüldüğü gibi kare, dikdörtgen planlı mekânlardan oluşan bu camiler bir tavanla örtülü olup tavanlar taşıyıcı bir sistem olan duvarlara oturtulmuştur. Tahtalı Cami'de farklı olarak bağdadi kubbe yer alır. Harim ortasındaki dört sütunla bağdadi kubbe desteklenmektedir.

2.1.2. Hamamlar

Anadolu'da hamamlar "özel" ve "genel" olmak üzere iki kısımda incelenir.[120] Özel hamamlar bir yapının bünyesinde yer alan belirli kişilerin kullanımında olan yapılardır. Genel hamamlar ise umumi olarak kullanılan yani kamuya açık hamamlardır. Genel hamamlar da kullanımına göre "tekli" ve "çiftli" olarak iki kısımda ele alınır. Tekli hamamlarda erkek ve kadınlar aynı mekânı farklı saat ve günlerde ayrı kullanılırken, çifte hamamlarda erkek ve kadınların ayrı mekânları olduğundan aynı mekânı ortak kullanım söz konusu değildir. Dolayısıyla erkek ve kadın mekânları aynı saat ve günlerde kullanımdadır.[121] Hamamlar "soyunmalık,

[117] Küskü, s.150
[118] Aslanapa, s.66.
[119] Gönül Öney, **Beylikler Devri Sanatı XIV.-XV. yy. (1300-1453)**, TTKY, 1989, s.8.
[120] Yılmaz Önge, "Anadolu Türk Hamamları Hakkında Genel Bilgiler ve Mimar Koca Sinan'ın İnşâ Ettiği Hamamlar",**Mimar Başı Koca Sinan'ın Yaşadığı Çağ ve Eserleri**, Cilt. 1, İstanbul,1988, ş. 404, ss.403-412.
[121] Yılmaz Önge, 1988, s.404.

aralık, ılıklık, sıcaklık, keçelik, su deposu, ısıtma ve su tesisatı"[122] bölümlerinden oluşur.

Semavi Eyice hamam tipolojisini haçvâri dört eyvanlı ve köşe hücreli, yıldızvâri sıcaklıklı tip, kare bir sıcaklıklık etrafında sıralanan halvet hücreli tip, çok kubbeli sıcaklıklı tip, ortası kubbeli, enine sıcaklıklı ve çifte halvetli tip, soğukluk ve sıcaklık ve halvet eş odalar halinde olan tip olmak üzere altı grupta inceler.[123] Kınık'taki Pekmezpazarı Hamamı bu tipolojilerden hiçbirine girmemektedir. Semavi Eyice daha sonra yaptığı çalışmalarda bu tarz hamamlara da değinerek, küçük yerleşim yerlerinde bulunan mütevazı hamamların bu altı şemada yer almadığını belirtmiştir. Devamında bu yapılarda halvet hücresi bulunmadığını, sıcaklığın kare planlı ve kubbeli olduğunu ifade etmiştir. Mekân olarak da soyunmalık, yanında bir helâ hücresi bulunan küçük bir hol ve onu takip eden dikdörtgen bir ılıklıktan müteşekkil bir şema sunar.[124]

Pekmezpazarı Hamamı'nı "halvetsiz, kare planlı[125]" şeklinde değerlendirmek yerinde olacaktır (R. 233). Bu tarz hamamlar Selçuklu döneminden itibaren yapıla gelmektedir.[126] Kınık'daki Pekmezpazarı Hamamı da bu geleneğin bir devamı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ilıklık ve helâ dikdörtgen biçimli, sıcaklık ise kare planlıdır. Çanakkale Bayramiç, Geyikli, Burhanlı ve Karacaören hamamları[127] Pekmezpazarı Hamamı'na benzer özellikler içeren hamamlardır.

Kınık'taki diğer bir hamam Poyracık Kasabası'nda bulunan hamamdır (R.244). Bu hamam Haçvâri dört eyvanlı ve köşe hücreli hamam tipine girmektedir. Poyracık Hamamı'nda dört eyvan bulunmasa da bu grubun tek, iki, üç eyvanlı biçimleri de görülmektedir.[128] Poyracık Hamamı üç eyvanlı, köşelerde üç halvetlidir. Bir ılıklık mekânı ve bir sıcaklık mekânı bulunur. Eyvanların üzeri tonozla değil, kubbeyle örtülüdür.

---

[122] Çakmak, s. 12.
[123] Semavi Eyice, "İznik'te Büyük hamam ve Osmanlı Devri Hamamları Hakkında Bir Deneme", **İ.Ü Edebiyat fakültesi Tarih Dergisi**, C.XI, Sayı:15, İstanbul, 1960, ss.108-114. (ss.99-120.)
[124] Semavi Eyice, "Hamam", DİA, Cilt: 15, s.402-409
[125] Ali Osman Uysal, "Çanakkale'de Bazı Geç Osmanlı Dönemi Hamamları, **Turkish Studies**, Vol: 9, Issue:10, 2014, pp. 1084. (ss. 1075-1106)
[126] Uysal, s.1084.
[127] Uysal, ss.1077-1083.
[128] Çakmak, s.16

Bu değerlendirmelerin dışında bölge halkı tarafından hamam olarak bilinen fakat bizim hamamdan farklı olarak bir su yapısı olduğunu düşündüğümüz Sucahlı Su Yapısı tek hücreden oluşan içinde havuzu olan bir yapı olarak karşımıza çıkar

2.1.3. Çeşmeler

Çeşmeler, biçim ve üslup açısından bakıldığında suyun depo edildiği, üzerinde daima akan veya suyu kesen musluklu; bir niş içinde oldukça sade bazen devşirme unsurlar taşıyan ayna taşı, üzerinde kitâbe ve akan suyun toplandığı çukur tekne[129] gibi birimlere sahip su yapıları olarak karşımıza çıkar.

Kınık'taki köy yolları üzerinde fazlaca çeşme bulunmaktadır. Bunların birçoğu son dönemlerde yapılmış, betonarme ve çok basit yapılardır. Bazen bağımsız bazen de bir yapıya bitişik olarak yapılmıştır. Kasaba ve köy merkezlerinde bulunanlar genelde tarihî ve sanatsal anlamda bazı hususiyetler ihtiva eder. Çeşmeleri bu bakımdan Çetintaş'ın İstanbul'daki çeşmeler için yaptığı gruplandırmayı esas alarak Kınık köy ve kasabalarındaki merkezi çeşmeler ve merkez dışında kalan çeşmeler olarak ayırabiliriz[130].

Kınık'taki merkezi çeşmeler bağlamında değerlendirebileceğimiz çeşme sayısı on altı adettir. Çiftlikköy, Işıklar köylerinde birer, Poyracık Kasabası ile Bademalanı, Değirmencieli, Hamzahocalı köylerinde ikişer, Kocaömerli, Mıstıklar Köylerinde üçer çeşme bulunmaktadır. Bu çeşmeleri konumları ve fiziksel biçimlerine göre ele alacağız[131].

Konumlarına göre çeşmeler; bir yere bağlantılı olan bağımlı çeşmeler ve bağımsız çeşmeler olarak iki kısımda incelenebilir. Değirmencieli II nolu çeşme bir avlu duvarına inşa edilmiştir. Poyracık Meydan Çeşme, Kocaömerli I ve Kocaömerli Köyü III. Nolu çeşmeler bir konut cephesine bağlantılı olarak inşâ edilmişlerdir.

Fiziksel biçimlerine göre çeşmeler; cephe sayısına ve cephe biçimine göre iki kısımdır. Cephe sayısına göre çeşmeler; tek, iki, dört ve tek cepheye dizili birkaç gözlü olarak incelenmiştir.[132] Kınık'taki çeşmelerden Poyracık Halk çeşmesi iki

---

[129] Nuran Kara Pilehvarian ve diğerleri, **Çeşmeler**, Yem Yayınları, İstanbul, 2000, s. 25.
[130] Sedat Çetintaş, "Türklerde Su- Çeşme", Sebil, **Güzel Sanatlar**, Sayı.5, İstanbul, 1944, s. 139. (ss.125-147)
[131] Türkan Acar, "Uşak Çeşmeleri", **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**, Sayı7/1, 2008, ss.608-611. (ss.607-640.)
[132] Çetintaş, s.140.

cepheli yapılara örnektir. Çalışmamıza dâhil edilen diğer çeşmelerin tamamı tek cephelidir. Cephe biçimine göre Kınık'taki çeşmeler; gövde formu dikey dikdörtgen, gövde formu yatay dikdörtgen biçimlidir.[133] Mıstıklar Köyü'nde biri köy girişinde yol üzerinde bulunan ve bir diğeri tepede yer alan çeşmeler ile Hamzahocalı'daki mezarlık çeşmelerinin gövde formu yatay dikdörtgen biçimliyken diğer çeşmelerin hepsinun formu dikey dikdörtgendir.

Kınık'taki çeşmeler yuvarlak kemerli, sivri kemerli ve kemeri olmayan çeşmeler olmak üzere tesbit edilmiştir. Sivri kemerli olanlar Hamzahocalı mezarlık çeşmesi, Işıklar köy çeşmesi ve Kocaömerli köyünde Dutlu Sokak'ta yer alan çeşmedir. Kemeri olmayan çeşmeler Değirmencieli'nde ara sokakta bulunan çeşme, Mıstıklar Köyü girişinde ve tepede bulunan çeşmelerdir. Diğer çeşmelerin hepsi yuvarlak kemerlidir. Bu kemerler Işıklar köy çeşmesi ve Hamzahocalı mezarlık çeşmesinde düzgün kesme taştan yapılmıştır. Poyracık'taki çeşme mermerdendir. Çiftlikköy'deki çeşmenin kemeri betonarmedir. Diğer köylerdeki kemerlerde kaba yonu taş kullanılmıştır. Kemerlerin bir kaideye oturduğu çeşmeler Değirmencieli ve Hamzahocalı köylerindeki meydanda bulunan çeşme, Kocaömerli Köyü'nde meydan ve Dutlu Sokak'ta bulunanlardır.

Çeşmelerden bir kısmı tamamen kapalı olup suyu yoktur. Bunlar; Bademalanı Köyündeki yol üzerindeki çeşme, Çiftlikköy, Poyracık ve Kocaömerli Köyü'ndeki I nolu ve Dutlu Sokak'ta yer alan III Nolu çeşmelerdir. Bir kısım çeşmelerde musluk yer alır. Değirmencieli ve Hamzahocalı köylerindeki meydanda bulunan çeşmeler ve Kocaömerli Köyü II. nolu çeşme bu gruba girer. Akar durumda olan çeşmeler ise iki kategorinin dışında kalan çeşmelerdir.

Yapılarda moloztaş, kaba yonu taş, düzgün kesme taş kullanılmıştır. Ayrıca devşirme malzemelerin de tercih edilidiği görülmektedir. Çiftlikköy ve Değirmencieli'nde bulunan çeşmeler, Hamzahocalı mezarlık çeşmesi, Kocaömerli Dutlu Sokak'taki III. nolu çeşmede devşirme malzeme kullanımı görülür

Kınık'taki çeşmelerin bir kısmında su arkı bulunmaktadır. Hem suyun dağılmasını önlemek hem de havyaların su ihtiyacının karşılanması için yapılmış yerlerdir. Bademalan, Hamzahocalı, Kocaömerli, Mıstıklar köyleri, Çiftlik, Değirmencieli Köyü I No'lu çeşme ve Işıklar köy çeşmesi arkı olan çeşmelerdir.

[133] Türkan Acar, s. 612.

3.1.4. Köprüler

Köprüler biçimlerine göre yatay ve dikey olarak incelenir.[134] İki taraftan orta kemere doğru yükseltisi olan kemerler dikey köprüler olarak değerlendirilirken, eğimin çok az olduğu veya hiç olmadığı köprüler ise yatay köprü olarak adlandırılır[135]. Kınık'ta, Karadere köprüsü hariç diğer üç köprü de düz köprüler sınıfına girer. Karadere Köprüsü dikey köprülerdendir.

Kınık'taki köprüler açıklıklarına göre tek gözlü ve çok gözlü köprüler olarak ele alınmaktadır[136]. Elmadere Köprüsü iki gözlü olduğu için çok gözlü köprüler; Kırgeçit, Karadere, Mıstıklar ve Sucahlı Köprüleri tek gözlü köprüler grubuna girer. Tek gözlü köprüler dar akarsuların bulunduğu yerlerde yaygın olarak yapılmaktadır. Ayrıca tek gözlü köprüler su seviyesinin fazla yükseldiği akarsuların üzeride görülür.[137] Dolayısıyla tek gözlü köprüler, çok gözlü köprülere göre daha yüksektir. Zira kemerlerin açıklık ve yükseklikleri arasında doğrusal bir orantı olduğundan, açıklık arttıkça yükseklik de artmaktadır.[138] Akarsu yatağının geniş olduğu nehirlerde daha dar, alçak ve sayıca fazla göz bulunur. Yatağın genişliği arttıkça köprü gözlerinin sayısı artar.[139]

Kınık'taki köprü kemerleri yuvarlak ve sivri kemerlidir. Yuvarlak kemerler geç Osmanlı döneminde ve sonraki yıllarda yapıla gelen köprülerde görülürken sivri kemer Selçuklu ve klasik Osmanlı dönemlerinde genelde rastlanılan kemer türüdür[140]. Elmadere köprüsünün küçük gözü ve Sucahlı köprüsünün kemeri yarım daire şeklindedir. Karadere, Kırgeçit köprüleri yarım daire formunda, Mıstıklar Köyü Köprüsü sivri kemerli düzendedir.

Malzeme olarak kabayonu, düzgün kesme taş, moloz taş kullanılmıştır. Karadere ve Kırgeçit köprülerinin tabliyesi moloz taş döşelidir. Diğer köprülerin üzerine beton atılmıştır.

---

[134] Türkan Acar, "Uşak'ta Türk Dönemi Taş Köprüleri", **SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı.25, Isparta, 2016/3, s.37. (ss.23-45)

[135] Fügen İlter, "Güney-Doğu Anadolu Erken Devir Türk Köprülerinin Yapısal ve Süsleyici Öğeler Yönünden Değerlendirilmesi", **Anadolu (Anatolia)**, 18, Ankara, 1977, s.34, (ss 33-80.)

[136] Cevdet Çulpan, **Türk Taş Köprüleri**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2002, s.7.

[137] Gülsün Tanyeli, "Türkiye Köprüleri", **Türkler Ansiklopedisi**, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002 s.369. ss.231-241.

[138] Çulpan, s.6.

[139] İlter, s.35.

[140] Remzi Duran ve Diğerleri, **Tarihi Konya Köprüleri**, Konya, Yayınlayan KUDEB, 2016, s.207.

Kınık’taki köprülerde korkuluklar, boşaltma gözleri, sel yaranlar, odacıklar, kapılar, balkonlar[141] gibi elemanlar bulunmamaktadır.

3.1.5. Su Kemeri

Su kemerleri ulunduğu araziye göre tek veya çift katlı olabilmektedir. İki katlı olan kemerlerin alt bölümü köprü amacı da taşımaktadır. Kemer ayaklarında suyun itme gücünü kesmek için sel yaranlar veya payandalar bulunmaktadır.

Kınık’ta yer alan Karaosmanoğulları Su Kemeri Karadere Çayı üzerinden geçirmek amacıyla yapılmış üç yuvarlak kemer açıklığına sahip, kemer ayaklarında payandalar olan, kemer üzerinde su künkü bulunan bir su yapısıdır.

2.2. MALZEME

2.2.1. Taş

Kınık’taki yapıların tümünde taş malzeme, tek başına veya başka malzemelerle birlikte kullanılmıştır. Kınık'taki camilerden Cumalı, Pekmezpazarı, Hamzahocalı, Karatekeli, İbrahimağa, Kocaömerli camileri ile PoyracıkYeni Cami, Poyracık Yıldırım Camii, Örtülü, Yayakent Çarşı Camii ve Yayakent Orta Camii’nin cepheleri sıvalıdır. Bu camilerin duvar kalınlıkları taş malzeme ile yapıldıklarını düşündürmektedir; Karatekeli Camii’deki gibi oluşan çatlaklardan ve sıva döküntülerinden veya İbrahimağa Camii’deki gibi sıvada beliren taş izlerinden malzeme bilgisi yanında malzeme türünün taş olduğunun tesbiti yapılmıştır.

Taş; kaba yonu, düzgün kesme taş, moloz taş olarak kullanılmıştır. Taş malzeme kullanıldığı açıkça görülen camilerin tümünde köşelerde kullanılan köşe taşları düzgün formlara sahip, muhtemelen eski yapılardan alınmış taşlardır. Karadere Camii’nde duvar örgüsünün tamamında kaba yonu taş kullanılmıştır.

Kınık Çarşı (R. 174), Tahtalı (R. 2) ve Sucahlı (R. 30) camilerinde duvar örgülerinde taşın; kabayonu ve moloz olarak kullanıldığı görülmektedir. İbrahimağa ve Karatekeli camilerinde dökülen sıva ve oluşan çatlaklardan tesbit ettiğimiz kadarıyla, moloz taş ağırlıklı malzeme kullanılmıştır.

[141] Bkz. Çulpan, s.7.

Taş malzeme pencere, kapı ve sövelerde kullanım alanı bulmuştur. Tahtalı (R.3), Karadere (R. 69-70), Cumalı, Hamzahocalı camilerinin doğu cephesindeki pencereleri ve güneyde kapatılmış olan öküzgözü pencereleri (R. 115-116), Pekmezpazarı Cami doğu cephesindeki pencereler ve giriş açıklığı (R. 40), Kocaömerli Camii kapı ve pencereleri (R. 54-55), Poyracık Yeni Camii (R. 109) giriş açıklıkları ile Yıldırım Camii pencere açıklıkları düzgün kesme taştan lento ve sövelere sahiptir (R. 83-85).

Kesme taş yaygın şekilde minarelerin kaidelerinde, gövde ve şerefelerinde görülmektedir. Tamamı kesme taş olarak yapılan minareler Yayakent Orta Camii (R.162), Karadere Camii (R. 69) ve Poyracık Yeni Camii'nde (R. 99) bulunmaktadır. Kürsü ve pabuçluğu kesme taş olarak; Kınık Çarşı Camii, Tahtalı Camii ve Yayakent Çarşı Camii'nin iki minaresi karşımıza çıkar. Pekmezpazarı Camii'nin minare kürsüsü ve şerefesi kesme taştandır. İbrahimağa Camii'nin minare kürsüsü sıvalı olup gövdesi kesme taştandır.

Minare gövdelerinde bulunan bilezikler, malzemesi taş olarak; Kınık Çarşı Camii, Pekmezpazarı, İbrahimağa, Cumalı, Karadere, Yeni Camii, Yıldırım, Tahtalı ve Yayakent Çarşı camilerinde yer almıştır.

Taş hatıl, Karadere Camii pencereleri üzerinde yer alır (R. 70-71). Hafifletme kemeri olarak taş malzeme; Karadere Camii (R. 70) ve Tahtalı Camii'nde görülmektedir (R. 3).

Köprülerde ve kemerlerde Kırgeçit köprüsü örneğinde olduğu gibi düzgün kesme taş; Sucahlı ve Elmadere Köprülerinin kemerlerinde düzgün formlara sahip kaba yonu; Mıstıklar ve Karadere köprüsünün kemerinde kaba yonu taş kullanılmıştır. Tüm köprülerin duvar örgüsünde kaba yonu ve moloz taş kullanılmıştır.

Çeşmelerde sadece Hamzahocalı mezarlık çeşmesinin kemerlerinde düzgün kesme taş görülür. Onun dışında Hamzahocalı köy meydan çeşmesi, Kocaömerli girişindeki ve caminin üst kısmında bulunan çeşme, Mıstıklar Köyü'nde ortada kalan çeşme, Işıklar Köyü çeşmesi, Değirmencieli meydan çeşmesi kaba yonu malzemeyle oluşturulmuş kemerlere sahiptir. Kocaömerli Dutlu Sokak'ta yer alan çeşme, Bademalanı 1 ve 2 nolu çeşmeler yine taş kemerlidir. Kabayonu, moloz taş çeşmelerde kullanılan malzemelerdendir.

Hamam ve su kemerinde de diğer yapılarda olduğu gibi kaba yonu ve moloz taş örgü malzemesi olarak kullanılmıştır.

2.2.2. Mermer

Tahtalı Cami batı giriş kapısı ve kitâbesi; Hamzahocalı giriş kapısı ve kitâbeleri, Poyracık Yıldırım Camii giriş kapısının olduğu çerçeve ile kapının üstünde yer alan mükebbire ve kitâbeler, son cemaat yerindeki sütunlar, Tahtalı, Pekmezpazarı, Kocaömerli, Yeni Cami kitâbeleri mermerdendir. Kınık Çarşı Camii'nin mükebbire kapısının içte kalan sövelerinde de mermer malzeme kullanımı görülür.

Poyracık meydan çeşmesi, Değirmencieli 1 nolu çeşmenin aynalık ve kitâbesi, Hamzahocalı Meydan Çeşmesinin kitâbesi, Kocaömerli Dutlu Sokak'taki çeşmenin aynalığı, Kocaömerli Köyü girişindeki çeşmenin kitâbesi, Çarşı Camii duvarında yer alan devşirme malzemeler de mermerdendir.

Karadere Camii iç pencerelere önleri ve kapı eşiği mermerdendir. Kınık Çarşı Camii önündeki sekizgen şadırvanda, Tahtalı Camii kuzey yönündeki mahfil ayağını taşıyan sütunlarda ve batı girişinin etrafındaki açıklıkta, Poyracık Yıldırım ve Hamzahocalı camilerinin giriş açıklıklarında da mermer kullanılmıştır

Pekmezpazarı Hamamı'nın sıcaklık, ılıklık, traşlık, soğukluk yer döşemeleri, göbek taşı, seki ve sekinin üzerinde yer alan kurnaların tamamı ve duvarlar yarıya kadar mermerdendir.

2.2.3. Tuğla

Kınık Çarşı Camii minare gövdesi ve şerefelerinde, Tahtalı Camii minare gövde ve şerefesinde, Hamzahocalı Camii minare gövde ve şerefesinde, Pekmezpazarı Camii minare pabuç ve gövdelerinde kısmen tuğla malzeme kullanımı mevcuttur.

Tuğla malzeme, hafifletme kemeri olarak Çarşı Camii pencerelerinde sivri kemer formunda kullanılırken, Sucahlı Mezarlık Camii pencere üzerindeki sivri kemerlerin yapımında kullanılmıştır.

Çiftliköy Çeşmesi'nin depo bölümünü oluşturan örgüde, Kınık Çarşı Camii ve Pekmezpazarı Hamamı duvar örgüsünde taşla birlikte tuğla örgüsü görülmektedir.

Kocaömerli Dutlu Sokak'taki çeşmenin su aharının dayandığı kısımda tuğla örgü ile örülmüştür

Kirpi saçak Kınık Çarşı ve Hamzahocalı camilerinde görülürken, iki sıralı düz tuğla saçak Kocaömerli Camii'de görülür.

2.2.4. Kiremit

Cami, hamam, şadırvan yapılarında örtü malzemesi olarak kiremit yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Marsilya kiremit ve alaturka denilen oluklu kiremit Kınık'taki yapıların üst örtü malzemeleri olarak kullanılan kiremit çeşitlerindendir. Kınık Çarşı Camii ve Tahtalı Camii alaturka, diğer camiler marsilya kiremitle kaplıdır.

2.2.5. Kerpiç

Kerpiç, Kınık'taki köy evlerindeve bazı eski Kınık evlerinde yakın zaman kadar tercih edilmiş bir malzemedir. Kınık Yayakent Çarşı Camii'nin cephe duvarlarının yarıdan fazlası kerpiç malzemeyle örülmüştür. Sonradan kerpiç duvarların üzerine tuğla eklenerek cami yükseltilmiştir. Kınık Çiftlikköy'de bulunan ve bugüne ulaşamamış olan caminin de kerpiç malzemeyle yapıldığı söylenmiştir. Kalıntıların bulunduğu yere gittiğimizde herhangi bir taş ve tuğla malzemeye rastlamadığımızdan bu caminin de kerpiçten yapıldığını söyleyebiliriz.

2.2.6. Alçı

Mihrap sütunçelerinde ve mihrap tepeliklerinde yer alan kabartma süslemelerde kullanılmıştır. Yayakent Çarşı Camii'nin pencerelerinde dıştan alçı malzeme kullanılmıştır.

Poyracık Yıldırım Camii mihrap kenarlarındaki ve üstündeki süslemeler, Cumalı, Hamzahocalı, Kocaömerli camileri ile Yayakent Çarşı Camii, Tahtalı Camii, Pekmezpazarı Camii'nin mihrap üstünde yer alan kabartma barok unsurlu süslemeler alçı malzemeden yapılmıştır.

Kınık Çarşı Camii, Cumalı Camii hat madalyonları, Pekmezpazarı Camii son cemaat yerindeki madalyonlar alçı ile hazırlanmıştır.

2.2.7. Ahşap

Yaygın olarak kullanılmış malzemelerdendir. Son cemaat yerinde sütun olarak İbrahimağa, Karatekeli ve Sucahlı Camii'nde yer alır. Ayrıca Sucahlı Camii'de harimde yine taşıyıcı olarak sekiz ahşap sütun bulunur.

Ahşap tavan Yayakent Çarşı Camii, Karadere Camii, İbrahimağa Camii dışındaki camilerde yer alır. İbrahimağa Camii'nin son cemaat yeri ahşap malzeme ile kaplanmıştır.

Kocaömerli Camii kuzey ve batı cepheleri, Sucahlı mezarlık Camii, Karatekeli Camii kuzey cephe, Yayakent Orta Camii kuzey cephe, Kınık Çarşı Camii kuzey cephede saçaklarda ahşap malzeme kullanılmıştır.

Ahşap malzemeye vaaz kürsülerinde, minberlerde, kapı kanatlarında, kadınlar mahfilinde de yer verilmiştir.

2.2.8. Devşirme Malzeme

Kınık'ta bazı yapılarda devşirme malzemeler kullanılmıştır. Cumalı Köyü Camii, Çarşı Camii, Poyracık Yıldırım Camii, Yayakent Orta Camii, Balaban Camii, Tahtalı Camii, Değirmencieli Çeşme, Değirmencieli 2 nolu Çeşme, Çiftlikköy Çeşme, Hamzahocalı mezarlık çeşmesi gibi yapılarda kullanılmıştır. Genellikle çeşme saçakları, ayna taşı olarak kullanılmışlardır.

Cumalı Köy Camii'nde cami avlusundan itibaren devşirme unsurlara rastlanır. Bağımsız bir şekilde avluda yer almaktadırlar.

Sucahlı Köy mezarlığında ve Işıklar köyü mezarlığında bazı devşirme taş sütunlar bulunmaktadır.

2.3. STRÜKTÜREL ELEMANLAR

2.3.1. Taşıyıcı Sistemler

Kınık camilerinin başlıca taşıyıcı sistemleri beden duvarlardır. Bunun yanı sıra destekleyiciler ve kemerler kadınlar mahfili ve son cemaat yerinde kullanılmıştır. Mermer ve ahşap malzeme kullanılarak yapılan sütunlar genellikle son cemaat yerinde bulunur. Bir istisna olarak Tahtalı Camii'nin kubbesi sütunlara oturtulmuştur. Ayrıca Sucahlı Mezarlık Camii sekiz ahşap sütun ile desteklenmiştir.

İbrahimağa ve Karatekeli camilerinin son cemaat yerinin sütunları ahşaptır. Bazı devşirme özellikli başlıkların yapıya konulduğunu görmekteyiz. Bazı sütun başlıkları Balaban Köyü Camii ve Cumalı Köyü Camii örneğindeki gibi cami avlusuna bağımsız olarak dekor amaçlı konulmuştur.

2.3.2. Örtü Sistemleri

Kınık'taki camilerden İbrahimağa Camii, Karadere Camii ve Yayakent Çarşı Camii'nin harim tavanları plastik kaplama olup, diğer camilerde ahşap malzeme kullanılmıştır. Camilerin tamamının dıştan örtüsü dört yöne kırma çatıdır. Tahtalı Camii'nin örtü sistemi diğer camilerden farklıdır. Dört yöne kırma çatının ortasında yüksekçe sekizgen bir kasnağa oturan kubbemsi bir düzenek yer almaktadır. (R.7,14)

Pekmezpazarı Hamamı'nın sıcaklığında, kare mekân üzeri dört köşede tromplarla kubbeye geçiş görülmektedir. Poyracık Hamamı'nın bugün kubbesi kalmamış olsa da örtüsü kubbedir. Aynı zamanda halvetlerin örtüsünde tromplarla kubbeye geçiş yer almaktadır.

Pekmezpazarı Hamamı ve Poyracık Hamamı'nın ılıklık kısmında uzunlamasına beşik tonoz kullanılmıştır.

2.4. MİMARİ ELEMANLAR

2.4.1. Cepheler

Genel itibariyle küçük ölçekli olan Kınık camilerinde taşıyıcı unsurun duvarlar olduğu yukarıda ifade edilmiştir. Cephe duvarları sadedir. Pencereler ve son cemaat yeri dışında cephelerde dikkat çeken başka unsurlar bulunmaz.

Cepheler, yığma tekniğiyle yapılmış; kaba yonu taş duvar,[142] almaşık örgü duvar,[143] düz duvar örgüsü, moloztaş ve yer yer kabayonu taş duvar[144] olarak örülmüştür

Karadere Camii'nde duvarlar düz olarak örülmüş, yer yer küçük taşlar kullanılarak belli bir düzen oluşturulup taşların aynı hizada olmaları sağlanmıştır (R.69-71). Kınık Çarşı Camii (R. 172-173) ve Pekmezpazarı Hamamı duvarı,

[142] İlknur Altuğ Kolay, **Batı Anadolu 14.Yüzyıl Beylikler Mimarîsinde Yapım Teknikleri**, AKMBY, Ankara, 1999, s.27.
[143] Kolay, s.27.
[144] Kolay, s.25.

almaşık örgü tekniğiyle örülmüştür (R. 232-233). Tahtalı (R. 2-3) ve Sucahlı Mezarlık Camii'nin cephelerinde moloztaş ve yer yer kabayonu taş duvar örgüsü bulunur (R. 30-31).

Karadere, Sucahlı ve Tahtalı Camilerinde köşe örgüsünde düşey olarak kesme taş örgüsü görülmektedir. Kınık Çarşı Camii'nin pahlı köşelerde de kesme taş kullanılmıştır fakat sıralı ve düşey bir şekilde görülmez.[145]

Yayakent'deki Çarşı Camii kerpiçten yapılmış ve daha sonra belirli bir düzeyi taş eklenerek yükseltilmiştir. Duvarlar genellikle kum ve kireçten oluşturulmuş harçla tutturulmuştur. Karatekeli Camii'ndeki sıva kırığından görüldüğü kadarıyla taşların arası toprak harç koyularak örülmüştür.

Diğer camilerin hepsi sıvalı olduğu için kullanılan malzeme ve örgü teknikleri hakkında bir bilgimiz yoktur.

2.4.2. Giriş Açıklıkları

Kınık'taki camilerin giriş açıklıkları; basık kemer, yuvarlak kemer ve normal dikdörtgen açıklık formlarındadır. Kınık Çarşı Camii (R. 182), Yıldırım Camii (R.92), Cumalı Camii (R. 24), Hamzahocalı (R. 122), Sucahlı Mezarlık Camii (R. 37) basık kemerlidir. Yuvarlak kemerli açıklıklar; Kocaömerli ve Tahtalı Camii kuzey ve batı cephelerindeki giriş açıklıklarında (R.12-13) ve bunların yanında Pekmezpazarı Camii (R. 48), Karadere Camii (R. 79), Yeni Camii'de görülmektedir (R. 108). Basit dikdörtgen açıklıklar; Yayakent Orta Camii, Yayakent Çarşı Camii, İbrahimağa Camii, Karatekeli Camii ve Örtülü Camii'nde görülmektedir.

Giriş açıklıklarının bir çerçeve içinde olduğu camiiler de vardır. Sucahlı Camii dikdörtgen bir çerçeve içindeki sağır sivri kemerli niş içinde basık kemerli bir açıklık olarak karşımıza çıkar. Yıldırım ve Hamzahocalı camilerinde; dikdörtgen mermer bir çerçeve içinde basık kemerli açıklık yer alır. Cumalı Camii'nde sağır sivri kemerli bir niş içinde basık kemerli açıklık bulunur.

Camilerdeki giriş açıklıklarını örten kapılar; iki kanatlı olup, panolara bölünmüştür. Malzeme olarak ahşap tercih edilse de, nadiren tek kanatlı basit demir kapılar da vardır.

---

[145] İlknur Altuğ Kolay, **Batı Anadolu 14.Yüzyıl Beylikler Mimarîsinde Yapım Teknikleri**, AKMBY, Akara, 1999, s.20.

2.4.3. Pencereler

Pencereler içten ve dıştan dikdörtgen çerçeveli, yuvarlak kemerli; dıştan sivri kemerli içten yuvarlak kemerli, dıştan dikdörtgen çerçeveli içten yuvarlak kemerli, içten ve dıştan yuvarlak kemerli, dıştan dikdörtgen içten basık kemerli formlara sahiptir. İçten ve dıştan dikdörtgen olan pencereler; Karatekeli Camii, Cumalı Camii, Poyracık Yeni Camii, Yayakent Orta Camii, İbrahimağa Camii ve Örtülü Camii'nde görülür.

İçten ve dıştan yuvarlak kemerli forma; Tahtalı Camii, Hamzahocalı Camii, Karadere Camii, Yayakent Çarşı Camii'nin bazı pencerelerinde yer verilmiştir. Kocaömerli Camii'nde, mihrap duvarı pencereleri hariç diğer pencereler bu düzendedir. Mihrap önü penceresi ise dıştan yuvarlak, içten basık kemerlidir. Dıştan dikdörtgen içten yuvarlak düzene Yayakent Çarşı Camii'nin batı cephesinde rastlanmaktadır.

Dıştan sivri kemer içten yuvarlak kemer Sucahlı Mezarlık Camii'nde; içten ve dıştan basık kemer Yıldırım Camii'nde, dıştan dikdörtgen içten basık kemer Kınık Çarşı Camii'nde görülmektedir.

Pekmezpazarı Camii pencereleri dışta alt pencerelerde yuvarlak kemerli, üst pencerelerde dikdörtgen çerçeveli içte ise basık kemerli, yuvarlak ve dikdörtgen çerçeveli birkaç çeşit içeren formlara sahiptir.

Pencereler duvar kalınlığına bağlı olarak belli derinliğe sahiptirler. İçten dışa doğru daralırlar. Camilerin bir kısmında, duvarın üst bölümünde öküzgözü pencereler bulunur. Bazen içte kare, dışta yuvarlak kemerli, bazen içerde ve dışarıda yuvarlak kemerli, bazen içte yuvarlak dışta yuvarlak kemerlidir. Cumalı, Pekmezpazarı, Poyracık Yıldırım, Tahtalı, Karadere camilerinde içte ve dışta yuvarlak, Hamzahocalı caminde içte dikdörtgen dışta yuvarlaktır. Bunun yanında camilerde cephelerin üst kısmında, boyuna veya enine dikdörtgen olarak küçük ebatlı pencerelere de rastlanmaktadır.

2.4.4. Mihraplar

İbrahimağa Camii, Poyracık Yeni Camii ve Yıldırım Camii mihrapları sade bir niş olarak karşılaştığımız mihraplardandır. İbrahimağa ve Poyracık Yıldırım

Camii yuvarlak, Poyracık Yeni Camii ise basık kemerli forma sahiptir. Poyracık Yıldırım Camii mihrabının üstündeki kısım süslemelidir.

İki kenarında sütunçe olan mihraplar Kınık camilerinde yaygın olarak kullanılagelmiştir. Kocaömerli, Tahtalı, Pekmezpazarı, Karadere camileri ile Yayakent ve Kınık Çarşı camileri, yuvarlak kemerlidir. Bu formda Yayakent Orta Camii basık kemerli, Cumalı Camii mihrabı sütunçeli ve sivri kemerli, Hamzahocalı camii mihrabı yuvarlak kemerli kavsarası çok hafif konik tarzda ve sütunçeli olarak karşımıza çıkan mihraplardandır.

Sütunçeler Pekmezpazarı, Tahtalı, Hamzahocalı, Cumalı, Kocaömerli, Yayakent Çarşı ve Kınık Çarşı camilerinde korint tarz başlığa sahiptir. Sütun başlığının üzerinde şamdana Pekmezpazarı, Tahtalı, Hamzahocalı camilerinde rastlanırken; Kocaömerli, Yayakent ve Çarşı camilerinde sütunçe başlığının üzeri vazoya benzer kâse içinde meyve motifleri bulunur. Karadere Camii mihrap sütunçeleri ahşap malzemelidir ve diğer mihraplar gibi mihrap boyunda değil, mihrabın yarısında biter.

Kınık'taki camilerin mihrap nişleri üç cami dışındakiler dışında, duvar içine gömülü biçimdedir. Dikdörtgen bir düzen içinde konik bir kavsaraya benzer mihrabıyla Örtülü Camii, yine dikdörtgen bir çıkıntı içinde sivri kemerli olarak Hamzahocalı Camii mihrabı dikkat çekmektedir. Sucahlı Camii mihrabında, dikdörtgen bir niş içinde yer alan sivri kemerli ikinci bir niş ve onun içinde asıl niş yer alır. Yarım daire şeklindeki niş ortadan itibaren mukarnasa benzer düzendeki süslemeleriyle üçgenvâri bir şekilde daralır. Sucahlı Camii mihrabı dışta dikdörtgen şekilde cepheden taşan mihrap payandasına sahiptir.

Kınık'taki camilerin mihrap iş ve kavsaralarında bazı süslemelere yaygın olarak rastlanır. Bunlardan biri perde motifleridir. Pekmezpazarı, Kocaömerli, Tahtalı, Yıldırım, Yeni Camii, Karadere, Yayakent Çarşı Camii, Orta Camii'lerinin mihrap nişlerinin hepsinde iki taraftan sarkan ve kenarlardan tutturulmuş perde motifi vardır. Tahtalı ve Yeni Camii dışındaki perdeli nişlerin ortalarından uçları püsküllü ipler sarkar. Bazı nişlerde perdenin ortasına gelen kısımda genelde aşağıya doğru sallanan kandil motifi yer alır. Yayakent Çarşı Camii, Orta Camii ve Pekmezpazarı Camii bu şekildedir. Yayakent Çarşı ve Orta camilerinde kandil etrafında perdenin uçları püsküllü ipleri sarkarken Pekmezpazarı Camii nişinde ipler

dışında iki kenardan yapraklı ve meyveli üzüm asması sarkar. Kocaömerli Camii'nin nişinin alt tarafında diğerlerinden farklı olarak bir kubbe ve altında da orman ve dağlar içinde üç kubbeli bir minareli cami tasvir edilmiştir.

Mihrapların kavsaralarında farklı süslemeler vardır. Karadere ve Yayakent Orta Camii'de istiridye kabuğu; Poyracık Yıldırım Camii'de güneşli bir manzara resmi; Tahtalı, Pekmezpazarı ve Poyracık Yeni camilerinde Kâbe tasviri; Kocaömerli ve Yayakent Çarşı camilerinde vazo içinde çiçek tasviri bulunur.

Mihrap tepeliklerinde çeşitli süslemeler yer alır. Ortada bir vazo ve kenarlarından palmet yapraklarının sarktığı kompozisyon Hamzahocalı, Pekmezpazarı ve Tahtalı camilerinde görülür. Pekmezpazarı ve Tahtalı camilerinin mihrap tepe süslemeleri yanında kartuşları vardır. Ters düz palmet motiflerinin oluşturduğu kenarlara doğru kabartma üzüm veya çiçek motiflerinin olduğu süslemeler Kocaömerli, Cumalı, Yayakent Çarşı ve Kınık Çarşı camilerinde yer bulmaktadır. Bu süslemelerin ortasında kitâbenin yer alığı kartuş bulunur. Poyracık Yıldırım Camii mihrabının etrafında altın yaldızlı aşağıya doğru iç içe geçmiş kabartmalı akant yaprakları ve kenar orta yanlarda vazo içinde gül motiflerinin olduğu süslemeler mevcuttur. Tepe kısmı ortada kartuşu çevreleyen, yoğun bir düzende akant yaprakları ile bezelidir.

Mihrabın üzerinde bazen kartuş bazen de basit camlı çerçeve içinde mihrap yazısı bulunur. Sucahlı ve Poyracık Yeni Camii'de herhangi bir yazı bulunmaz. Karatekeli ve Örtülü camilerinde Bakara Sûresi 149. âyeti "*Fevelli vecheke şetra'l mescidi'l harâm*"; diğerlerinde ise Âl-i İmran Sûresi 37. âyeti "*Küllamâ dehale aleyhâ zekeriyya'l mihrâb*" âyeti yer alır.

2.4.5. Minberler

Mihrabın sağ tarafına konumlandırmış olan minberler ahşap malzeme ile yapılmıştır. Hepsi oldukça sade olmakla birlikte köşk, taç ve kapı kısmında oymalı süslemeler yaygın olarak karşımıza çıkar. Alınlık kısmında ya bir levha asılı şekilde ya da üzerine bir kalem ve boya malzemesi kullanılarak veya oyulmuş biçimde Arap harfleriyle "*Bismillahirrahmanirrahim*" yazmaktadır.

2.4.6. Mahfiller

Mahfiller sadece kuzey duvarını kaplayan ve "U" formunda olmak üzere iki türüdür. "U" düzenine sahip olanlar da yarım ve tam olarak iki kısımdadır. Yarım "U" düzeninde mahfiller kuzey duvarının tamamını kaplar ve doğu batı duvarlarının yarısında son bulur. Tam "U" düzeninde ise güney duvarı hariç tüm yönlerden mahfil, harimi kuşatır.

Kuzey duvarını kaplayan düz mahfiller, Örtülü, İbrahimağa, Orta, Yayakent Çarşı, Hamzahocalı, Karadere camilerinde bulunmaktadır.

Tam "U" düzenli olarak Kocaömerli, Karatekeli, Tahtalı, Kınık Çarşı, Poyracık Yıldırım Camii kadın mahfilleri güney duvarı hariç tüm yönlerden harimi çevreler. Yeni Camii ve Cumalı Camii harimde yarım "U" şeklinde yer alan mahfilerdendir.

Kadınlar mahfilinin kuzeyde kalan bölümün tam ortasında mahfil çıkması yer alır. Örtülü, Yeni Camii, Karadere, Karatekeli, Yıldırım Camii, Yayakent ve Kınık Çarşı Camileri yarım daire formunda çıkmaya sahiptir. Orta cami kare düzeninde, Cumalı Camii'nin mahfil çıkmasının köşeleri pahlanmış olup, üçgen benzeri bir görünümle karşımıza çıkar.

Mahfiller çoğunlukla ahşap fil ayaklara, nadiren de olsa bazı yerlerde demir ve beton ayaklara oturtulmuştur. Ayaklar arasının bir kemer formuyla bağlandığı düzende olan mahfiller ve kemersiz mahfiller olmak üzere iki kısımda incelenebilir. Mahfilin oturduğu ayaklar sadece İbrahimağa Camii'nde demirdendir. Cumalı, Hamzahocalı ve Yayakent Çarşı camilerinin mahfil ayakları beton sütunlara oturur. Cumalı ve Çarşı Camii'nde ayakları arasında kemer bağlantısı Bursa Kemeriyle sağlanmıştır. Diğer camilerin hepsinin kadınlar mahfili ahşap ayaklara oturur. Bunlardan Pekmezpazarı, Kocaömerli ve Kınık Çarşı Camii ayaklar arası kemerle bağlantılıdır. Kocaömerli ve Kınık Çarşı Camii harim ayakları Bursa kemeriyle; Pekmezpazarı Camii ise yuvarlak kemerle bağlanmıştır.

Mahfiller Yayakent Çarşı Camii'de ferforje korkulukluyken diğer camilerde ahşap korkulukludur.

2.4.7. Minareler

Kınık'taki camilerden Sucahlı, Karatekeli ve İbrahimağa camilerinde köşk minare düzeni görülür. İbrahimağa Camii'nin sonradan yapılmışbir minaresidaha vardır. Karatekeli Camii'nde ise köşk minarenin üzerine demirden bir minare peteği ve külahı kondurulmuştur. Sucahlı Mezarlık Camii'nde köşk minarenin sadece merdivenleri vardır. Diğer minareleri kare kürsülü ve sekizgen kürsülü olarak ele alabiliriz. Kare kürsü; Cumalı, Hamzahocalı, Kınık Çarşı, Tahtalı, Örtülü camilerinde görülür.

Sekizgen kürsü; İbrahimağa, Karadere, Pekmezpazarı, Kocaömerli, Poyracık Yeni Camii, Poyracık Yıldırım camilerinde yer alır. Yayakent Çarşı Camii'nde iki minare bulunmaktadır. Yeni tarihli olan minare sekizgen kürsülü, eski olan minare kare kaidelidir. Minare gövdeleri silindiriktir. Kürsülerde kesme taş, gövdelerde tuğla ve düzgün kesme taş kullanılmıştır. Karatekeli Camii'nin minaresi demir malzemeyle yapılmıştır.

Bazı minarelerin gövdelerinde mazgal pencere bulunmaktadır. Yayakent Çarşı Camii yeni tarihli minaresi, Yayakent Orta Camii, İbrahimağa, Hamzahocalı, Karadere, Kınık Çarşı Camii, Kocaömerli ve Tahtalı camileri mazgal pencerelidir.

Bazı minarelerin kürsüleri üzerinde sivri kemerli sağır niş bulunur. Bunlar; Poyracık Yıldırım, Pekmezpazarı ve Poyracık Yeni camileridir.

Çok az minarede kitâbe bulunur. Poyracık Yıldırım, Pekmezpazarı, Tahtalı Camii minareleri kitâbeli olan camilerdendir.

2.4.8. Son Cemaat Yerleri

Kınık'taki camilerin bir kısmında son cemaat yeri varken bazılarında son cemaat yeri bulunmaz. Son cemaatlerin hepsi kuzey cephesinde bulunur.

Sucahlı Mezarlık Camii, Tahtalı Camii ve Yayakent Orta camilerinde aşina olduğumuz bir son cemaat yeri görülmez. Sucahlı ve Tahtalı camilerinde ahşap sütunlarla desteklenmiş üzeri kiremit kaplı birer sundurma bulunmaktadır. Yayakent Orta Camii ise ince demir direklerle desteklenmiş oluklu levha ile kaplanmış bir giriş kısmı bulundurur.

Camilerin bir kısmında son cemaat yeri sütunlu düzene sahiptir. İbrahimağa, Karatekeli, Kocaömerli, Kınık Çarşı Camii, Pekmezpazarı Camii, Poyracık Yıldırım Camii bu hususiyetlerdedir. Kocaömerli ve Poyracık Yıldırım camilerinin son cemaat yerleri camekânla kapatılmıştır.

Bazı camilerin son cemaat yeri sütunsuz olup tuğla ile örülmüş ve camekânla kapatılmıştır. Hamzahocalı, Cumalı, Örtülü, Karadere Camii, Yeni Camii, Yayakent Çarşı Camii son cemaat yerleri bu düzende olan camilerdendir. İsimlerini belirttiğimiz bu camilerin son cemaat yerleri son dönemde, muhtemelen Cumhuriyet sonrası yapılmıştır.

2.4.9. Mükebbireler

Kınık'taki tarihi camilerin bazılarında son cemaat yerlerinde giriş açıklığının üzerinde mükebbire bulunmaktadır. Kınık'ta; Kınık Çarşı Cami, Hamzahocalı, Pekmezpazarı ve Poyracık Yıldırım Camii'leri mükebbirelidir.

Mükebbire balkonları yarım daire ve dikdörtgen forumdadır. Poyracık Yıldırım Camii'nde dikdörtgen biçimli, diğer üç camide yarım daire şeklindedir. Mükebbireler Poyracık Yıldırım Camii'nde mermer zeminli ve ferforje korkuluklu, diğer camilerde ise ahşap zeminli ve ahşap korkulukludur.

Mükebbirelerin gerisinde, Pekmezpazarı, Kınık Çarşı Camii ve Poyracık Yıldırım camilerinde bir kapı bulunur. Hamzahocalı Camii'nde ise pencere yer almaktadır.

2.5. MİMARÎ SÜSLEME

2.5.1. Taş ve Mermer Süsleme

Kınık genelindeki mimarî unsurlarda devşirme özellikli malzemeler dışında pek taş ve mermer süsleme görülmez. Bazı mermer kapı söveleri profilli silmelerle dekore edilmiştir. Hamzahocalı ve Poyracık Yıldırım Camii bu şekildedir.

Hamzahocalı Camii giriş açıklığı, mermerden dikdörtgen şeklinde bir çerçeve ile çevrilidir. Giriş açıklığının iki yanında bulunan kitâbeler, mükebbirenin altındaki konsollar mermerdendir.

Poyracık Yıldırım Camii'nin kapı açıklığının yer aldığı kare çerçevede ve mükebbire balkonunda mermer malzeme kullanılmıştır. Poyracık Hamamı kurnalarında da kabartma mermer çiçek motifleri bulunur (R. 242).

Tüm camilerin kitâbeleri, mermerdendir. Çeşmelerden Poyracık, Hamzahocalı I ve II nolu çeşmelerin kitâbeleri mermerdendir.

2.5.2. Çini Süsleme

Çini süsleme Hamzahocalı Camii'nin minber, mihrap ve harim duvarlarında kullanılmıştır (R. 117). Hamzahocalı'daki çini süslemeler kıvrık yapraklar arasında lale, karanfil, motifleri, çiçekler, hatai motifleri, geometrik süslemeler, zencirek motifleri ve çiçekli vazolar ile bezelidir. Cumalı Camii'nin mihrabı da çini ile kaplı olup çini yüzeyleri "S" kıvrımlı laleler, palmet, hatai, yıldız, geometrik süslemeler, vazo içinde çiçekler ve sülüs hat ile tezyin edilmiştir (R. 19).

2.5.3. Alçı Süsleme

Alçı süsleme mihrap üstü, kapı üstündeki bitkisel barok çizgiye sahip kabartma motiflerde karşımıza çıkmaktadır.

Cumalı Camii pencere, giriş açıklığını üzerinde, mihrap üzerinde, Hamzahocalı, Tahtalı Camii, Pekmezpazarı Camii, Kocaömerli Camii, Kınık Çarşı Camii sütunçeleri, başlıklar ve başlıkların üzerindeki şamdanlarda veya kâselerde, mihrap tepeliğindeki süslemede ve mihrap nişini çevreleyen silmelerde kullanılmıştır. Tahtalı Camii harim içindeki dört sütunun başlığı da alçıdandır.

Kınık Çarşı Camii, Poyracık Yıldırım Camii, Cumalı Camii ve Pekmezpazarı Camii'nin son cemaat yerindeki oval ve yuvarlak kartuşları çevreleyen silmeler alçı malzeme ile yapılmıştır.

Kocaömerli Camii dış mihrap silmeleri, harimdeki pencerelerin etrafını dolaşan silmeler, Poyracık Yıldırım Camii pencereleri, Tahtalı Camii pencereleri, Kocaömerli Camii pencereleri ve mihrab duvarı pencerelerinde alçı malzeme kullanılmıştır.

Kocaömerli Camii mihrap önü pencerelerinin tavanında, Kınık Çarşı Camii'nin ve Kocaömerli Camii'nin mihrap sütunçe kaidelerinde kabartma alçıdan büyükçe çiçek bulunmaktadır.

Kocaömerli, Pekmezpazarı Camii'leri mihrap kenarlarında alçıdan lambalık bulunmaktadır.

3.5.4. Ahşap Süsleme

Tavanda bulunan panolarda özellikle göbek motiflerinde ahşap işçiliği yoğun olarak kullanılmıştır. Çıtalar, ahşap üstünde oyma, kesme teknikleri, kullanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca ahşap üzerine kalem işi süsleme de yapılmıştır.

Cumalı Camii kadınlar mahfili korkuluk panoları aplike tekniğiyle kıvrık dallar vazo içinde sarkan çiçekler, Arap hatlı yazılar yer alır. Kadınlar mahfilinin giriş kısmında kalan ayakta da aplike bir süsleme vardır.

Ahşap süslemenin en yaygın olduğu yerler tavanlardır. Cumalı Camii tavanında çökertilerek yapılmış iç içe geçmiş karelerden müteşekkil bir göbek motifi vardır. Dıştaki iki bordürün arası baklava desenli motiflerle bezenir. Ortada sekiz baklava diliminde oluşturulmuş bir çiçek motifi yer alır. Göbek motifinin daha küçük boyutlardaki benzeri tavan köşelerinde yer almaktadır. Hamzahocalı Camii'nde büyük bir kısmı çökertilmiş tavan kenarında dikey ve yatay baklava dilimleri görülür. Göbek motifi iç içe ahşap çıtaların oluşturduğu çerçeve ile belirginleştirilmiştir. Köşelerde üçgen ortada çıta çakılarak düzenlenmiş kare motif ortasını baklava dilimli çiçek süsler. Tavanın köşelerinde ahşap çıta çakılarak kare çerçeveleri, içte küçük kare motifler tek sıra olarak çevreler. Son cemaat yerinde de tavanın büyük bir kısmı çökertilmiştir. Bu bölümle tekne tavan biçiminde dışa doğru kare şeklinde üç göbek motifi yer alır. Ortadaki iç içe geçmiş dikdörtgen şeklindedir. Ortadaki motifin kenarlarında altı baklava dilimli çiçek yer alır.

İbrahimağa Camii'nin ahşap göbek motifi tam ortada kare şeklindedir. İçinde köşe yönlerinden dört baklava deseni arasında da damla motifine benzer süsleme bulunur. Tahtalı Camii de hemen hemen bu formlara yakındır. Mihrap önündeki tavanda bulunan göbek motifi dikey ve yatay çıtaların çakılmasıyla oluşturulmuş baklava deseniyle dikkat çeker. Ortada biraz büyük bir baklava deseni bulunur. Karetekeli Camii son cemaat yerinin tavan göbeği ve harim tavanında ahşap çıtayla çevrili kare bir çerçeve içinde dört köşeden hafif kıvrımlı baklava deseni ile oluşturulmuş çiçek motifi vardır. Harim göbeğinde çıta çakılarak bir madalyon

oluşturulmuştur. Üzerinde iki sıra ok ucuna benzer çubukların oluşturduğu ışınsal süsleme yer alır.

Kocaömerli Camii'de ortada kare büyük bir göbek motifi tavanın köşelerinde kare çerçeve içinde çıtalarla çapraz motif yer alır. Ahşap çıtalarla çakılmış mihrap önünde altı köşeli yıldız bulunur. Kınık Çarşı Camii harim tavanında da bu düzende beş yıldızlı bir motif vardır. Göbek motifinde dört sıra bordür içinde damla, iki yapraklı çiçekli sarmaşık, bir sonraki bordürde çiçekli yapraklı sarmaşık motifi, sonraki bordürde meander motifi içteki kare çerçevenin köşelerinde köşebent içinde sarmaşık düzeninde gül, çiçek ve yaprak natüralistüslupta çizilmiştir. Yuvarlak çıta içinde iç içe geçmiş "C" lerden oluşturulmuş çiçek motifi vardır. Yuvarlak ahşap çıtanın üzerinde baklava motifi bulunur.

Ahşap süsleme en fazla Pekmezpazarı Camii'nin harim tavanındadır. Tavanın büyük bir kısmı iç içe kademeli çökertilmiştir. Çökertilen kısmın ilk çerçevesi oval birbirini izleyen desenlerle çevrilidir. İkinci bordür meander motifi ile bezenmiştir. İçten yan kenarlara yer yer ters lale motifi eklenmiştir. Ortadaki bölüm tamamen meander motifiyle bezeli haldedir. Mihrap önündeki tavanda kare çerçeveli beş küçük motif yer alır. Baklava motifleriyle oluşturulmuş çiçekler baklava motiflerinin oluşturduğu bezemeler, meander motifleri bu çerçevelerin içini süsleyen öğelerdir. Göbek motifinin arkasında yani kuzey yönünde mihrap aksında balık pulu bezemesine benzer şekilde serpme tekniğiyle motifler dağıtılmıştır. Kadınlar mahfilinin doğu ve batı bölümünde kalan tavan üç panoya ayrılmıştır. Hepsi çökertilmiş ve üzerinde uzunlamasına dikdörtgen çubuklar oluşturularak düzenlenmiştir. Mahfilin, kuzey duvarında mihrap aksına gelen tavanda bir göbek motifi iç içe geçmiş kare çerçeve içinde meander motifi ve ortasında iç içe geçmiş "C"lerin oluşturduğu çiçek motifi yer alır. Aynı şekilde son cemaat yeri göbek motifi, Kınık Çarşı Camii harim tavanındaki göbek motifi de bu formdadır. Örtülü Camii minber köşkü tavan altında bu çiçek motifi bulunur.

Kınık Çarşı Camii ahşap tavan göbeği "C"lerin birleşimi ile dört yapraklı çiçekler ve aralarına yuvarlak motifler serpme tekniğiyle tüm göbek üzerinde uygulanmıştır. Çökertme yapılan içte kalan iç kısım baklava dilimleri ile bezelidir. Bordürde rumi motifler birbirini yineleyerek bordürü çevreler.

Örtülü Camii göbek motifinde zig zag, meander motifleri bordürleri dolaşır. Ortada ışınsal bir motif yer alır. Harim tavanında oval motif dizisi, zik zak, meander ve mahfil çıkmasının altında ışınsal motif bulunur.

Poyracık Yıldırım Camii ve Poyracık Yeni Camii'nin harim tavanındaki kubbe ahşap üçgen, enine dikdörtgen panolardan oluşmuştur. Tavan üstünde enine dikdörtgen çökertilerek yapılmış küçük göbek motifleri bulunur. Poyracık Orta Camii tavanında kare çıtalardan oluşturulmuş tavan göbeği dikkat çekicidir.

Cumalı Köyü Camii'ndeki kapı kanadında Besmele ve Kelime-i Tevhid yazısı ahşaptır. Kapı kanatları; Sucahlı, Cumalı, Pekmezpazarı camilerinde dikdörtgen, kare panolardan oluşmuştur.

2.5.5. Geometrik süsleme

Camilerin tavanlarında geometrik unsurlara rastlanır, dikdörtgen, üçgen, kare panolar, sekizgen çerçeveler, dairesel panolar, madalyonlar şeklinde bulunur. Minber panoları aynalıklar, vaaz kürsüsü panoları genelde enine-boyunu dikdörtgen levhalardan oluşur. Hamzahocalı Camii'de bulunan çinilerde, Kınık Çarşı Camii duvarında bulunan iki devşirme taşta, Değirmencieli 1 nolu çeşmenin aynalığında, geometrik düzenlerle kaşılaşılmaktadır.

2.5.6. Bitkisel Süslemeler

Bitkisel süsleme, İslam sanatında tasvire karşı tutumdan dolayı çok geniş alandaeski dönemlerden itibaren kullanılmıştır. İslamiyet döneminde özellikle Emeviler dönemindeki anıtsal yapılardaki mozaiklerde akantus yaprağı, vazolardan çıkan çiçekler, rozetler, asma dalları gibi çokça motif görülmektedir.[146]

Kınık çevresindeki camilerde bitkisel süslemeler Pekmezpazarı ve Karadere camilerinde yoğun olarak kullanılırken, diğer yerlerde daha az kullanılmıştır. Camilerde kalem işi süsleme olarak mihrap nişinde ve tepeliklerinde, harim duvarlarında, son cemaat yeri duvarlarında, tavanlarda göbek motiflerinin bordürlerinde bitkisel kompozisyonlar görülür.

[146] Güner İnal, Türk Minyatür Sanatı, s.14

Akant, palmet ve Rûmi Motifleri: Akant yaprakları Cumalı Camii, kapı alınlığında S-C kıvrımlı dallar oluşturarak ortadaki kitâbe kartuşunda birleşiriler. Pencere açıklığının üzerinde iri akant yaprağı motifi bulunmaktadır.

Yıldırım ve Cumalı camilerinin mihrap tepeliğinde iri akant motifleri görülmektedir.

Mihrap kenarlarındaki sütunçelerin korint tarzdaki başlıklarında, Poyracık Yıldırım Camii'nin giriş açıklığındaki kemerin kilit taşı üzerinde, mükebbire bindirme taşının dışa bakan yüzeyinde yine akant yaprağı motifi süslemeleri yer alır.

Palmet motifleri Cumalı Camii'nin mihrabındaki çinilerde, Poyracık Yıldırım Camii harim mükebbiresi tabanında, Hamzahocalı Camii'nin minber köşkünün alınlığındaki çinilerde, görülmektedir.

Karadere Camii'nde, rumi kıvrık dallar birbiriyle iç içe geçmiş ve kartuşların etrafını dolanıp dairesel veya baklava şeklinde içinde yazı olan panoları oluşturmuşlardır. Rumi motifler, Karadere Camii'nin harim duvarındaki büyük dikdörtgen panoların köşelerinde yine iç içe geçmiş olarak bulunur.

Stilize edilmiş çiçekler: Hamzahocalı Camii'nin çinilerinde hataî, stilize edilmiş yapraklar yer almaktadır

Yarı stilize edilmiş çiçekler: Osmanlı'da XVI. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Lale, nergis, gül, sümbül, karanfil, çiçekli bahar ağaçları, serviler stilize edilmiş çiçeklerin başlıca unsurlarıdır.[147] Karadere Camii harim duvarlarında yer alan tüm çiçek süslemeleri yarı stilize edilmiştir. Hamzahocalı Camii çinilerindeki lale ve karanfil motifleri de yarı stilize edilmiş çiçeklerdendir.

Natüralist Çiçekler: XVIII. yüzyılda batı sanatı anlayışı ile gelişmiş, şuküfe denilen süslemelerdir. Her türlü çiçek natüralist biçimde tek veya buket biçiminde çizilerek boyanmaktadır.[148] Pekmezpazarı ve Tahtalı camileri natüralist çiçeklerin yoğun bir şekilde işlendiği camilerdir. Kocaömerli Camii'nin harim tavan göbeği, mihrap nişi içindeki süslemeler, Yayakent Çarşı Camii mihrap kavsarasındaki bitkisel öğeler natüralist üsluplu süslemelerdir.

***Yapraklar ve Ağaçlar*:** Yapraklar tek olarak genelde sarmaşık natüralist formlarda, kıvrık dal, sarmaşık şeklinde görülmektedir. Az sayıda ağaç motifleri

[147] Cahide Keskiner, **Türk Süsleme Sanatlarında Stilize Çiçekler**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2004, s.4.
[148] Keskiner, s.4.

bulunmaktadır. Pekmezpazarı Camii'nin mihrap duvarında servi motifleri, son cemaat yerindeki madalyonlarda iğne yapraklı ağaç motifi yer alır. Poyracık Yıldırım Camii'nin mihrabında da serviyle birlikte ağaç motifleri yer alır.

Meyveler: Kınık'ta camilerde duvar resmi ve alçı süslemeler içinde en fazla üzüm kullanılmıştır. Bunun yanında, armut, nar, mandalina, limon gibi meyveler de kullanılmıştır. Meyve süslemeleri; kalem işi ve alçı süsleme ile yapılmıştır.

Kınık'taki camilerde üzüm, bazen tek meyve olarak, yapraklı asma biçiminde veya tabakta karışık meyveler içinde sunuma hazır şekilde tasvir edilmiştir. Bunların dışında Poyracık Yeni Camii haziresindeki bir ayak taşında servi ağacına sarılmış yapraklı üzüm asması kabartma olarak yapılmıştır. XVII. yüzyılda meyvelerin bir kap içinde yemek için hazırlanmış meyvelerin tasvirinin yapıldığı görülür.[149] Üzüm motifi, daha çok Osmanlı döneminde kullanım alanı bulmuştur.[150]

Nar, Uygur dönemi resimlerinden itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Hakanlık sembolü olarak bilinmektedir.[151] Türk sanatında çeşitli biçimlerde kullanılmışlardır.[152]

2.5.7. Yazı

Kınık, kasaba ve köylerinde yer alan yazılar kitâbe ve tezyin amaçlı yapılmak üzere iki türlü görülmüştür. Tezyin amaçla yapılmış güzel örnek Karadere Köyünde bulunan camidir. Sıva üzerine âyet, hadis ve çeşitli lafızlar yazılmıştır. Bu caminin dışında kalan Kınık Tahtalı Camii'nin mihrap üstünde yer alan âyet, sıva üzerine kalem işi olarak yazılmıştır. Poyracık Yıldırım Camii'de yuvarlak alcı panolarda ve mihrap üstünde yer alan panoda tezyinat amaçlı yazılar yer almıştır. Kocaömerli Camii'nin kuzey ve batı cephelerinde süsleme amaçlı yazılar görülmektedir. Diğer camilerde metal levha veya çerçevelerde yazılar bulunmaktadır

Talik yazı son cemaat yerinde Yıldırım Camii (R. 92-93), Hamzahocalı Camii'nin giriş açıklığının doğusundaki kitâbede kullanılmıştır (R. 123).

Kûfi yazı Cumalı Cami duvarlarında besmele ve İhlâs Sûresi'nin yazılışında görülmektedir. Karadere Camii harim duvarlarında Celî Sülüs, nesih hatlar görülür.

---

[149] Gönül Cantay, s.40.
[150] Gönül Cantay, Türk Süsleme Sanatı'nda Meyve, s.37.
[151] Emel Esin, Türk Sanatında İkonografik Motifler, s.44.
[152] Bkz Ersel Çağlıtütüncigil, Türk Süsleme Sanatında Nar: "Form, Köken ve İkonografik Anlamı, Türklük Bilimi Araştırmaları, sayı33, 2013, ss. 61-92.

Çeşmelerde yer alan kitâbelerin tümünde ve Yıldırım Camii ve Hamzahocalı Köyü Camii dışında kalan camilerin kitâbelerinde sülüs hat kullanımı görülmektedir.

Genel olarak cami kitâbelerinde ve harimde yer alan panolarda celî sülüs hat yaygın olarak kullanılmıştır.

2.5.8. Kalem İşi Süsleme

Kalem işi süslemeler, "*sivil veya dinî mimari yapıların iç duvarlarını, kubbelerini ve tavanlarını sıva, taş, bez ve deri gibi malzeme üzerine, renkli boyalar, bazen de altın varak kullanılarak ince kıllı kalem olarak tabir edilen fırçalarla yapılan süslemelerdir*."[153] Uygur duvar resimlerine dayanan bu sanat, İslam dinine girişle birlikte figür ve tasvirleri stilize edilerek kullanılmaya devam edilmiştir[154].Osmanlı sanatında da aynı çizgi üzerinde gelişme gösteren kalem işi, Lale Devri ve sonrası Batı etkilerinin yansıdığı bir sanata dönüşmüştür. Figürsüz, tasvirsiz ve stilize motiflerin[155] hâkim olduğu bu sanat, XVII. yy.'da; vazolar, meyve çanakları daha yoğun kullanıldığı bir dönemden, XVIII. yüzyılda barok unsurlu panolar içinde yer alan manzara tasvirleri, natürmortlar gibi farklı örneklerin verildiği bir döneme geçilmiştir.[156]

Kınık'taki camilerden Pekmezpazarı, Tahtalı ve Karadere camileri yoğun bezeme programına sahiptir. Pekmezpazarı Camii'nin mihrap duvarı ve son cemaat yeri, Tahtalı Camii'nin kubbesi daha çok XVIII. yy.'da görmeye başladığımız manzara resimleri ve natürmort izlerini taşır. Karadere Camii bitkisel süslemelere sahiptir. Kalemişi; ahşaba, alçıya ve duvar yüzeylerine uygulanmıştır.

Sıva Üzerine Kalem İşi Tekniği

Karadere Camii'nin harim duvarlarında (R. 72-77), Pekmezpazarı Camii'nin son cemaat yeri ve harim duvarlarında (R. 41, 48, 48), Tahtalı Camii'nin kubbesinde sıva üzerine kalem işi uygulanmıştır (R. 7). Bunun yanında Kocaömerli, Tahtalı, Poyracık Yıldırım, Poyracık Yeni Cami, Karadere, Pekmezpazarı ve Yayakent Çarşı Camii mihraplarında kalemişi uygulamaları görülür. Tahtalı Camii'nin mihrap tepeliğinde sıva üzerine yapılmış kalem işi süslemeleri yer almaktadır (R. 8).

---

[153] Ali Fuat Baysal, **Türk Tezyinat Sanatında Kalem İşleri**, Palet Yayınları, Konya, 2017, s.12.
[154] Baysal, s.57.
[155] Baysal, s.57.
[156] Serpil Bağcı ve diğerleri, **Osmanlı Resim Sanatı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul, 2006, s. 296.

Ahşap Üzerine Kalem İşi Tekniği

Poyracık Yıldırım Camii'nin tavan üzerinde yer alan panolardaki kıvrımlı dal ve ortadaki kubbede (R. 87), Kocaömerli Camii'nin tavan göbeğinde ahşap üstü kalem işi tekniği görülmektedir (R. 58).

Kınık'taki camilerden özellikle Karadere Camii harim duvarları, Pekmezpazarı Cami mihrap duvarı ve yoğun olarak kuzey dış duvarı kalem işi süsleme ile bezenmiştir, Tahtalı Camii kubbesinde ve genellikle mihrap üstü süslemelerde, madalyonlarda, yine harim içinde kalem işi süslemelerle karşılaşılmaktadır.

Yağlıboya Tekniği

XIX. yy.'ın ikinci yarısında duvar resimlerinde yağlı boya kullanımı görülmeye başlanmıştır.[157] Kınık'taki camilerden Karadere ve Pekmezpazarı camileri dışındaki diğer camilerin mihrap nişlerinde süsleme olan camilerin tamamında yağlı boya kullanılmıştır.

2.5.9. Duvar Resimleri

Fatih'in yabancı ressamlara portresini çizdirmesi, Batı ile etkileşimin ilk basamağını oluşturmuştur. Surnâmeler, manzara ressamlığı, savaş alanlarının resmedilmesi Batı tarzındaki perspektifin benimsenmeye başlanması minyatürün dağarcığına eklenen yenilikler, Batı tarzda resimciliğin alt yapısını oluşturmuştur.[158]

XVIII. yüzyılın sonlarında ışık-gölge, perspektif tekniklerin kullanılmaya başlanması, minyatür sanatının geleneksel özelliklerinin dışında yeni, batı karakterli dediğimiz resimlerin ortaya çıkıp yaygınlaşmasına zemin hazırlamıştır.[159] XVIII. yüzyıldaki yenilikler, minyatür ve kitap resimleme geleneğinin kaybolmaya başladığı, aynı zamanda da duvar resimlerinin ortaya çıktığı bir dönem olmuştur.[160] Bu yüzyıl ortasında kıvrımlı dalların, akant yapraklarının, sütunların, madalyon ve çerçevelerin arasına yerleştirilmiş mimari tasvirlerin yaygınlaştığı görülmektedir.[161]

---

[157] Serpil Bağcı ve diğerleri, s.299.
[158] Bkz. Rüçhan Arık, **Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1976, Ankara.
[159] Nurhan Atasoy, s. 13.
[160] Rüçhan Arık, s. 23.
[161] Günsel Renda, **Batılılaşma Döneminde Türk Resim Sanatı 1700-1850**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1977, s. 78.

2.5.9.1. Mimari Tasvirler

Cami ve Kâbe Tasvirleri

Kınık Pekmezpazarı ve Tahtalı Camii'nde cami tasvirleri görülmektedir. Pekmezpazarı Camii'nin son cemaat yerinin kuzeydeki duvarı üzerinde madalyonlar içinde üç minareli iki kubbeli, üç kubbeli iki minareli, iki minareli üç kubbeli, iki minareli bir kubbeli, mihrabın doğusundaki duvarda iki minareli bir kubbeli camiler resmedilmiştir (R. 47). Mihrap duvarının doğusunda madalyon içinde dört minareli cami bulunur. Kocaömerli Camii'nin mihrap nişinin alt tarafında tek minareli, büyük kubbeli ve kenarlarda iki küçük kubbesi olan cami tasviri yer alır.

Tahtalı Camii'nin kubbe tavanında, kartuşlar içinde tek minareli bir kubbeli, iki minareli tek kubbeli, iki minareli, bir ana kubbe, iki yarım kubbeli cami betimlemeleri görülmektedir (R. 59). Ağaçlar ve tek camilerden oluşan tasvirler üsluplaşarak Anadolu'da yaygın olarak kullanılan motiflere dönüşmüştür (R. 7).[162]

Sivil ve Askeri Mimari Tasvirleri

Kınık camilerinde yaygın olmasa da Kâbe tasvirlerinin arkasında, manzara resimlerinde, kale, hisar gibi mimari yapılar görülmektedir. Pekmezpazarı mihrap kavsarası, mihrabın doğusuna ve batısında kalan duvarda kale (Ecyad Kalesi), kule resimleri yer alır (R. 44).

2.5.9.2. Perde Tasvirleri

Kınık'ta bulunan camilerde perde motifleri, mihrap nişi ve mihrabiyelerde görülmektedir. Perde motifi, batı kökenlidir. XIX. yy.' ın süsleme özelliklerinden olan, ışık-gölge ve renk tonlamaları perde motiflerinde çokça karşılaşılan tekniklerdir. Ayrıca ince çizgiler kullanılarak da perde kıvrımlarına şekil verildiği görülmektedir.[163]

Pekmezpazarı (R. 44), Kocaömerli (R. 56), Karadere (R. 76), Tahtalı (R. 5), Poyracık Yıldırım (R. 89), Yayakent Çarşı Camii (R. 158), Yayakent Orta Camii (R. 163), Poyracık Yeni Camii'nin (R. 105) mihrap nişlerinde ve Pekmezpazarı Camii'nin mihrabiyelerinde (R. 48) perde tasvirlerine rastlanmaktadır.

---

[162] Renda, s. 163.

[163] Elif Gürsoy, Uşak'ta Perde Motifli Mihraplar, **The Journal of Academic Social Science**, Yıl, 3, Sayı.10, 2015, s. 147.

Kınık'taki camilerin mihrap ve mihrabiye nişlerindeki perde motifleri, kenarlardan iki yana açılan, kenarlardan tutturulmuş şekildedir. Bazen motifin merkezinden ve kenarlarından sarkmakta olan püsküllü kordonlar görülmektedir. Perde motiflerinin hepsi tek katlıdır.

Perde motiflerinin yer aldığı bazı kompozisyonlarda kandil motifinin perde kanatlarının ortasında sarkmakta olduğu görülür. Pekmezpazarı (R. 44), Yayakent Orta (R. 163) ve Yayakent Çarşı (R. 158) camilerinde perde merkezinden aşağıya doğru inen kandil motifi yer alır.

Genel itibariyle perde kıvrımları ışık-gölge kontrastı, renk tonlamaları bazen ince çizgiler ile yapılmıştır. Alçı üzerine kalem işi tekniğiyle yapılan perde motifleri, Karadere ve Pekmezpazarı camilerinde görülürken, bunların dışında kalan camilerde yağlı boya olarak yapılmıştır.

2.5.9.3. Çiçek ve Meyve Tasvirleri

Tahtalı Camii minber ve kubbenin dikey panosunun üst köşelerinde, Pekmezpazarı Camii mihrap duvarı, mihrap nişi, son cemaat yerinde üzüm natürmortu yer alır.

Pekmezpazarı Camii'nde; nar, kayısı, elma, içine bıçak saplanmış karpuz; Kınık Çarşı Camii'nde; nar mandalina, kayısı, şeftali, Yayakent Çarşı Camii'nin mihrap nişi kavsarasında mandalina portakal, nar, armut, limon, şeftali gibi meyveler, Tahtalı Camii'nin mihrap tepeliğinde üzüm resmedilmiştir.

Pekmezpazarı Camii'nin son cemaat yerinde ve mihrap duvarında kâse içinde meyvelerin yanında çiçek ve yaprakların da tasvir edildiği görülmektedir. Mihrabın batısında kalan duvarda kofun içinde meyve resmi yer alır (R.41, 48). Çiçek süslemeleri İslam öncesi ve sonrası dönemde sevilerek kullanılmış süslemelerdir. Kınık'ta yer alan çiçek demetleri, vazo içinde çiçeklerin kökeni eskiye uzanmaktadır. Uzakdoğu'da eski tarihlerden itibaren vazo içinde çiçek resimleri görüldüğü bilinmektedir.[164] Emeviler döneminde de vazo içinde çiçek kullanıldığı bilinmektedir.[165] X-XIV. yüzyıllarda Suriye'de bir kitapta vazo içinde çiçek

[164] Azade Akar, Tezyini Sanatlarımızda Vazo Motifleri, 268
[165] Bkz. Gürel İnal, Türk Minyatür Sanatı, s.14.

resmedildiği görülmüştür.[166] Osmanlı'da ise ilk olarak, XV. yüzyılda Bursa Yeşil Camii mihrabında kullanmış[167] ve sonraki dönemlerde özellikle XVIII. yüzyılda stilize edilmiş çiçeklerle en zengin örneklerini vermiştir.[168] Çiçeklerin simetrik bir şekilde yan yana dizilişine önem verilmektedir.[169]

Demet çiçekler; tek, çift yapraklı veya demet karanfil, beş, altı, yedi, sekiz yapraklı çiçek demetleri Karadere Camii'nde karşılaştığımız süslemelerdir (R.73-77). Pekmezpazarı Camii mihrap önü pencere iç yan duvarında de fiyonkla bağlı demet çiçek motifi bulunur (R. 41).

Vazolu çiçekler Pekmezpazarı Camii son cemaat yerinde, mihrap duvarında, mahfil ayaklarının üzerinde başlayan kemer düzenlerinde ve harimin neredeyse her tarafında karşılaşılmaktadır (R. 41, 43, 48). Tahtalı Camii kubbesinde veya kenarlarda yer alan enine, boyuna dikdörtgen panolarda ve kubbenin ortasındaki panolardaki, barok özellikli kartuşlar içinde veya kartuşların iki kenarında bulunur (R. 7). Kocaömerli (R. 56) ve Yayakent Çarşı Camii (R. 156) mihrap kavsarasında da vazo içinde çiçekler bulunmaktadır.

2.5.9.4. Manzara Resimleri

Pekmezpazarı Camii, mihrap duvarının batısında yelkenli bir gemi tasviri görülür (R. 41). Poyracık Yıldırım Camii'nin mihrap kavsarasında güneş oldukça büyük resmedilmiş, altına ise renk tonlamaları kullanılarak oluşturulan küçük tepeler yerleştirilmiştir. Tasvirde az sayıda seyrek yapraklı ağaçlar ve servi ağaçları görülmektedir (R. 89).

2.2. MEZAR TAŞLARI

Kınık, köy ve kasabalarında yer alan mezarları baş taşlı, baş ve ayak taşlı ve çatma lahit biçimindedir.[170] Mezarın baş veya ayakucuna dikilen taşa, şahide

[166] Azade Akar,
[167] Azade Akar
[168] Gülbün Ünver, Osmanlı Sanatında Vazolu ve Vazosuz Çiçek Demetleri, s.322
[169] Gülbün Ünver, Osmanlı Sanatında Vazolu ve Vazosuz Çiçek Demetleri, s.322
[170] Necmi Ülker ve diğerleri**, İzmir'de Türk Mührü**, Şenocak Yayınları, İzmir, 2008, s. 145.

denmektedir. Şahideler, toprak yığını şeklindeki mezarlarda veya sandukalı ve lahit tarzındaki mezarlarda da kullanılmaktadır.[171]

Kınık, kasaba ve köylerinde yapmış olduğumuz yirmi dört mezarlık ve üç hazire toplamında 494 mezar taşı tesbit edilmiştir. Bu taşlarların bir kısmı kitâbeli, bir kısmı kitâbeli ve süslemeli, bir kısmı kitâbesiz ve süslemeli, bir kısmı da kitâbesiz ve süslemesizdir. Mezar taşlarında 93'i kadın, 229'ü erkek kimliği saptanmıştır. Bunun yanında 39 taşın yazılı olmakla birlikte kırık veya toprak altında kalmasından mütevellit kimlikleri ne yazık ki belirlenememiştir. 133 mezar taşının ise kitâbesinin olmadığı bu taşların bir kısmının başlıklı, bazılarının süslemeli, bazıların da hiç süsleme içermediği görülmüştür. En eski tarihli mezar taşı Poyracık Yeni Camii Haziresinde bulunan H. 952 (M.1545-1546) tarihli Bint Sitti Ali kimlikli şahide olurken, en yeni tarihli şahide, Poyracık Kasabası Mezarlığı'nda bulunan 2005 yılında doğup, 2008 tarihinde henüz 3 yaşındayken vefat etmiş olan Sadet oğlu Naim Bahar kimlikli şahide olmuştur.

2.2.1. Malzeme

Kınık ve çevresinde yer alan mezarlık ve hazirelerdeki mezar taşlarında malzeme olarak taş, mermer, kalkerik ve tüf taşı kullanıldığı görülmektedir. Yaygın olarak tercih edilen malzeme ise, dayanıklılık ve estetik özellikleri açısından mermer olmuştur. Mermerler hem tabiatları hem de arazi şartlarına bağlı olarak beyaz, gri ve sarıya yakın olmak üzere üç şekilde karşımıza çıkmıştır.

Bazı taşlarda nadir olarak tüf taşının kullanıldığı görülmektedir. Yumuşak dokudaki bu taşlar kolay işlenebilme özelliğine sahip olsa dışarıdan gelen müdahalelerle yazı ve süslemeleri kolayca silinmektedir. Bu tür taşlar, Kınık İlçe Mezarlığı, Yayakent Kasabası Mezarlığı ve Cumalı Köy Mezarlığı'nda yer almıştır.

Taş malzeme az da olsa bazı mezar taşlarında tercih edilmiştir. Yaylaköy Mezarlığında ağırlıklı olarak kalkerik malzemeli taşlar kullanılmıştır.

[171] Gül Tunçel, Batı **Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Mezartaşları**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1989, s.7.

2.2.2. Mezar Taşlarında Form

Şahideler

Kınık, kasaba ve köylerinde bulunan mezarlık ve hazirelerdeki, mezar taşları Başlıklı ve Başlıksız olarak ikiye ayrılmaktadır.

Başlıklı Şahideler

Kınık, köy ve kasabalarında yer alan hazire ve mezarlıklarda tesbit ettiğimiz başlıklı şahideler, erkek mezar taşlarına aittir. Başlıklar sarık, kavuk ve fes şeklindedir. Bazı taşların üzerine çapraz, paralel, diyagonal çizgiler işlenerek sarık görüntüsü verilmeye çalışılmıştır. Kavuk formunda olan taşlar daha büyük boyutlarda olup, üzerine bir sarık işlenmiştir. Fes biçimli başlıklar nadirdir. Örtülü Köyü 7 numaralı ve Örtülü Köyü, 7 ve 8 numaralı şahidelerin başlığı fes biçimindedir.

Başlıksız Şahideler

Başlıksız şahideler, kendi içlerinde kemerli (*üçgen alınlıklı, gemi teknesi kemerli, yuvarlak kemerli, basık kemerli)*, omuzlu,[172] bitkisel kıvrımlı ve silindirik form olarak ayrılırlar. Genellikle başlıksız şahideler süsleme içeriyorsa kadınlara veya erkek çocuklarına ait olduğu, süsleme içermeyen başlıksız şahidelerin büyük bir bölümünün de yetişkin erkeklere ait olduğu görülmüştür. Başlıksız şahide sayıları adet bakımından fazla olduğu için ayrı ayrı belirtilmemiştir.

Kemerli Şahideler

Kemerli şahideler üçgen alınlıklı, gemi teknesi kemerli, yuvarlak kemerli, basık kemerli olmak üzere dört çeşittir. Üçgen alınlıklı şahideler, sivri kemer formunda olup her hazire ve mezarlıkta yaygın olarak kullanılmıştır. Kınık, köy ve kasabalarında yer alan hazire ve mezarlıklarda 77 adet üçgen alınlıklı şahide tesbit edilmiştir. Gemi teknesi kemerli şahideler 53; yuvarlak kemerli şahideler 9; basık kemerli şahideler 7 adet mezar taşında görülmektedir.

Omuzlu Şahideler

Omuzlu forma sahip şahideleri, katalog numarasına göre olursak, Dündarlı Köyü Mezarlığı kat. 1; Işıklar Köyü Mezarlığı 3; Kocaömerli köyü Mezarlığı 1, 2, 3, 12, 13, 20; Poyracık Kasabası Mezarlığı, 26; Sucahlı Mezarlık Camii Mezarlığı 10 ve 12 numaralı taşlardır.

[172] Omuzlu form, dilimli kemer olarak da geçmektedir. Bkz. Rahmi Hüseyin Ünal, s.246.

Bitkisel Kıvrımlı Şahideler

İncelediğimiz taşlardan bitkisel kıvrımlı form, Balaban Köyü Camii Mezarlığı, 10 ve 11; Cumalı Köyü Mezarlığı, 4 ve 46, Işıklar Köyü Mezarlığı 7; Sucahlı Camii Haziresi 6, 9, 10, 11, 12 ve 14 katalog numarasına sahip şahidelerde görülmektedir.

Silindirik Formlu Şahideler

Silindirik formlu şahide Poyracık Kasabası Mezarlığında görülmüştür. Bir örnek dışında tamamı silindirik form görülmemektedir.

2.2.3. Süslemeler

Mezar taşlarında, bitkisel geometrik ve mimari tasvirler görülmektedir. Ağırlıklı olarak kullanılan süslemeler bitkisel öğelerdir.

2.2.3.1. Bitkisel Süsleme

Akant, Kenger Motifleri

Köklü bir geçmişe sahip kenger ve akant motifleri, İslam Sanatının her alanında süsleme öğesi olarak kullanılmıştır. Kınık'taki hazire ve mezarlıklarda daha sade örnekleri görüldüğü gibi, daha abartılı biçimde alınlıktan taşan iri motifli örnekleri de görülmektedir.

Kenger Motifi, Cumalı Köyü Mezarlığı 5 ve 6; Sucahlı Cami Haziresi 6, 9, 10, 11, 12 ve 14; Sucahlı Mezarlık Camii Mezarlığı 17 ve 21; Yayakent Kasabası Mezarlığı 16 numaralı taşlarda görülmektedir.

Akant Motifi, Kalemköy Mezarlığı 13; Musacalı Köyü Mezarlığı 2; Örtülü Köyü Mezarlığı 15; Poyracık Kasabası Mezarlığı 23 ve 51; Poyracık Yeni Cami Haziresi 18 ve 30; Sucahlı Cami Haziresi 1; Sucahlı Mezarlık Camii Mezarlığı 14 katalog numarasına sahip taşlarda yer almaktadır.

Çiçekler

Kınık'taki mezar taşlarında yer alan çiçek süslemeleri genelde küçük boyutlu alınlık ortasında veya alınlığı ince bir şekilde dolanan basit olarak düzenlenmiş motiflerdir. Balaban Köyü Mezarlığı 8; Dündarlı Köyü Mezarlığı 1; Hamzahocalı Köyü Mezarlığı 1; Işıklar Köyü Mezarlığı 3; Kocaömerli Köyü Mezarlığı 1, 2, 3, 13, 20; Poyracık Kasabası Mezarlığı 24 ve 43; Poyracık Yeni Camii Haziresi 25 ve 36;

Poyracık Yıldırım Camii Haziresi 2; Sucahlı Köyü Camii Haziresi 2; Sucahlı Mezarlık Camii Mezarlığı 1, 10 ve 12; Yayakent Kasabası Mezarlığı 5; katalog numarasına sahip şahidelerde çiçek süslemeleri yer almaktadır.

Yaprak Motifleri

Kınık'taki mezar taşlarında yaprak motifinin sevilerek kullanıldığı görülmektedir. Hatta çiçek motiflerine nazaran daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Balaban Köyü Mezarlığı 10 ve 11; Cumalı Köyü Mezarlığı 9, 14, 17, 19, 27, 28, 32, 33, 41 ve 49; Kalemköy Mezarlığı 9 ve 14; Kınık Mezarlığı 1 ve 2; Örtülü Köyü Mezarlığı 13; Sucahlı Camii Haziresi 7 ve 15; Yayakent Kasabası Mezarlığı 5 numaralı şahidelerde yaprak motifi kullanılmıştır.

Vazolu Çiçekler

Çalışma yaptığımız mezarlık ve hazirelerde vazo içinde çiçek motifleri Poyracık Yeni Camii Haziresi dışında kalanlar basit bir şekildedir. Yeni cami haziresindeki 18 katalog numarasına sahip lahitli mezarın yan yüzlerinde ve aynı hazirenin 21 numaralı şahidesinde yer alan vazo içindeki çiçek motifleri görülmektedir. 18 numaralı taşın lahitinin yan yüzlerinde içinde çiçek bulunan dörder vazo süslemesi yer alır. Lahitin güneye kalan yan yüzünde yer alan vazolardan biri çekmeceli bir komodin üzerindedir. Bir yukarda geniş aşağıya doğru daralan ve üçgen biçiminde ayağa sahip kulplu bir vazoyken diğer vazolar, kulpsuz gövdeleri ortaya doğru genişleyen biçimdedir. Lahitin kuzeydeki yan yüzündeki yer alan dört vazonun gövdeleri ortada genişlemektedir. Vazolardan ikisi kulpludur. Vazo içindeki çiçekler lale ve gül demetlerinden oluşmakta olup, natüralist üslup özelliklerini yansıtır.

Balaban Köyü Mezarlığı 9, Işıklar Köyü Mezarlığı 4, Poyracık Kasabası Mezarlığı 42, Poyracık Yeni Cami Haziresi 21, 18 ve 19, Yayakent Kasabası Mezarlığı 26 ve 25 numaralı şahideler bu süsleme unsurlarını taşımaktadır.

Servi Ağacı

Türk İslam sanatında yaygın bir kullanım alanı bulan motiflerden biri de servi motifidir. Ölüm ve faniliğin yanı sıra, ruhun Allah'a yükselişi ve dik bir duruşa sahip olması vahdeti temsi etmektedir.[173] Genellikle mezar taşlarında yaygın olarak

[173] Emine Güzel, Osmanlı Mezar Taşlarında Servi Motifi, **"Türk İslam Mezar Taşları Kongresi Bildiriler Kitabı"**, 2018, Aydın, s. 252.

kullanılan servi ağacı motifi Kınık, köy ve kasabalarındaki mezar taşlarında çok tercih edilmediği görülmektedir. Kınık'ta servi ağacı motifi ayak taşları ve lahitlerin yan yüzlerinde kullanılmıştır. Balaban Köyü Mezarlığı 13; Cumalı Köyü Mezarlığı 14; Çanköy Mezarlığı 4; Işıklar Köyü Mezarlığı 5; Kalemköy Mezarlığı 4; Kocaömerli Köyü Mezarlığı 4; Poyracık yeni Camii Haziresi 18 ve 20; Sucahlı Camii Haziresi 8 ve 16; Yayaköy Mezarlığı 15 ve 12 katalog numarasına sahip taşlara kabartma servi ağacı motifi işlenmiştir.

Nar Ağacı

Poyracık Yeni Cami Haziresindeki 18 katalog numarasına sahip şahideye ait lahitin ön plakasında vazo içinde kabartma nar motifi yer almaktadır.

Üzüm Salkımı

Üzüm salkımı motifinin en güzel işlendiği taşlardan biri Poyracık Yeni Camii Haziresi'nin 18 numaralı şahidenin ayakucundaki, 19 numaralı taşın dışa bakan yüzeyinde görülmektedir. Kabartma yapraklı üzüm salkımları ile taşın yüzeyi ahenkli bir bezeme programını önümüze sermiştir. Benzer bir süsleme Poyracık Kasabası Mezarlığı'ndaki 126 numaralı şahidede mevcuttur. Silindirik formu ile tek örnek olarak karşımıza çıkan bu taşın hafif çökertilen iki tarafına simetrik olarak kıvrımlı ve dikey bir şekilde yerleştirilen yapraklı üzüm salkımı, taş yüzeyine kabartma tekniği ile işlemiştir.

2.2.3.2. Geometrik Süsleme

Kınık, köy ve kasabalarındaki hazire ve mezarlıklarda geometrik süslemeler, zig zag, yıldız, dairesel, hilal, ay-yıldız, gerdanlık ve gülbezek motiflerinde görülmektedir.

Zig zag motifi, Cumalı Köyü Camii Mezarlığında yer alan 12 katalog numarasına sahip şahidede yer almaktadır.

Yıldız Cumalı Köyü Mezarlığı 9 ve Değirmencieli Köyü Mezarlığı 12 katalog numarasına ait şahidede bulunur.

Dairesel Motifler Yaylaköy Mezarlığı 5 ve 12 katalog numarasına sahip şahideler üzerinde dairesel motifler görülmektedir. Aynı zamanda Yeni Cami Haziresindeki lahitlerde dairesel süslemeler yer alır. Bazı taşlarda yarım daire içinde çiçek motifleri yer almaktadır.

Hilal motifi Cumalı Köyü Mezarlığı 13 ve 23; Kalemköy Mezarlığı 9 ve 14; Poyracık Kasabası Mezarlığı 54 numaralı şahidelerde kabartma olarak işlenmiştir.

Ay-Yıldız motifleri, Cumalı Köyü Mezarlığı, Değirmencieli Köyü Mezarlığı 13; Hamzahocalı Köyü Mezarlığı 6; Sucahlı Mezarlık Camii Mezarlığı 7 numaralı şahidelerde bulunmaktadır.

Gerdanlık Motifleri Cumalı Köyü Camii 47 katalog numarasına sahip şahide üzerine gerdanlık motifi işlenmiştir.

Gülbezek motifleri, Poyracık Yeni Camii Haziresi'nde yer alan lahitli iki mezarlığın yan yüzlerinde ve başucu plakalarında görülmektedir.

2.2.3.3. Mimari Tasvirler

Kınık'ta mimarî tasvirli mezar taşları, Poyracık Yeni Camii Haziresi'ndeki, katalog numarası 14 ve 29 olan taşlarda tesbit edilmiştir. 14 numaralı taş, Seyyide Hatice Hanım'a ait olup, H. 1228 (M. 1813) tarihlidir. Diğer taş 18 katalog numarasına ait H. 1187 (M. 1773-1774) tarihli taştır. Bu da diğer taş gibi bir kadına ait olup, kimliği Fatma Binti Ayşe'dir.

2.2.3.4. Yazılar

Mezar taşlarında, kitâbelerde yer alan yazılar tarih, kimlik gibi hususları bildirmesi açısından önem arz eden kaynaklardır. Şahidelerde yer alan kitâbelerde ağırlıklı olarak sülüs hat kullanılmıştır.

Balaban 7, 8 ve 14; Cumalı Köy Mezarlığı 15, 16, 23, 24, 35, 39, 43, 44, 45, 47, 48 ve 50; Çan Köy 1, 2, 4; Değirmencieli Köyü Mezarlığı 3, 5 ve 13; Dündarlı Köyü Mezarlığı 5; Hamzahocalı Köyü Mezarlığı 2, 6 ve 7; İbrahimağa Köyü Mezarlığı 1 ve 2; Kalemköy Mezarlığı 2, 9, 10, 13 ve 15; Karatekeli Köyü Mezarlığı 2, 3, 5, 7 ve 8; Kınık Mezarlığı 3; Kocaömerli Köyü Mezarlığı 15 ve 22; Mıstıklar Köyü Mezarlığı 1; Örtülü Köyü Mezarlığı 5, 16, 19 ve 21; Poyracık Kasabası Mezarlığı 10, 12, 22, 44, 73, 105, 114, 119 ve 121; Poyracık Yeni Camii Haziresi 7, 11, 16 ve 31; Poyracık Yıldırım Camii Haziresi 3; Sucahlı Camii Haziresi 1, 6 ve 9; Sucahlı Mezarlık Camii Mezarlığı 3, 4 ve 20; Yayakent Kasabası Mezarlığı; 1, 4, 9, 11, 12, 13, 14, 17, 21, 22, 27; Yaylaköy 16 ve 18 numaralı taşlarda tâlik yazı kullanılmıştır. Diğer yazılı taşların tamamında sülüs yazı çeşidi görülmektedir.

Bazı taşlarda günümüz ve eski yazı bir arada kullanılmıştır. Yayakent Kasabası Mezarlığı 6 numaralı taş bu şekilde yazılmıştır. Kuyumcu Hakkı oğlu İbrahim kimlikli şahidenin üst bölümü eski yazı, alt bölümü günümüz alfabesi ile düzenlenmiştir. Günümüz alfabesinin yer bittiği satırın altında tarih yer almaktadır. H. 1319 (M. 1901) tarihi mevtânın doğum yılı olurken 1961 tarihi ise ölüm tarihi olarak verilmiştir. Aynı şekilde Sucahlı Köyü Mezarlığı kat no.22 olan Hacı Fakı oğlu Hüseyin kızı Safiye'nin mezar taşında ilk önce günümüz yazısı ardından eski yazıya yer verilmiştir.

Değirmencieli 9,10; Kalemköy 5; Sucahlı Camii Haziresi 15; Sucahlı Mezarlık Camii Mezarlığı 7 numaralı şahidelerde basit bir sülüs benzeri bir yazı kullanıldığı görülmektedir.

Yaylaköy Mezarlığı'daki şahidelerde kullanılan kalkerik taşın yapısı nedeniyle, yazılarda dökülme meydana gelmiştir. Kınık, Cumalı Köy Mezarlıklarında taşın yumuşak yapısından dolayı silinen yazılara da tesbit edilmiştir.

2.2.4. Kitâbeler

Kitâbeler genellikle tarih, sonrasında başlangıç ifadesi ile başlar. Bazı mezar taşlarında başlangıç ifadesinden sonra manzum ifadeler yer alır. Merhûm, mağfûr veya merhûme veya mağfûreye ait kimlik bilgileri ve alt kısımda Fâtiha isteğine yer verilr. Bazen tarihler Fâtiha temennisinden sonra da yazılabilir.

Tarih

Mezar taşlarında tarih, genellikle kitâbenin üst kısmına yazılırken nadiren de olsa kitâbenin sonunda yer almıştır. Taşlarda ağırlıklı olarak hicri tarih kullanılmıştır. Bunun yanında az sayıda milâdi ve rûmî tarihler de tercih edilmiştir. Mezar taşları üzerindeki tarihlerin birçoğu sadece yıl olarak, az sayıdaki bazı mezar taşlarında ise ay veya ay ve gün şeklinde verilmiştir. Ay bilgilerinin yer aldığı taşlarda kısaltmaya gidilmiş, zilhicce "ذ", recep "ب" , muharrem "م" şeklinde kısaltılmıştır. " سنه ١٢٨٠ ذ في ١٥" Poyracık Kasabası Mezarlığı'nda 121 numaralı şahidede 15 Zilhicce 1280 (22 Mayıs 1864) ve Sucahlı Mezarlık Camii Mezarlığı'ndaki 19 numaralı şahidede "٤م١٣١٠سنه" 4 Muharrem 1312 (19 Mayıs 1892) şeklinde ay, gün ve yıl bir arada yer almıştır. Poyracık Kasabası Mezarlığı'nda 15 numaralı şahidede "سنه ١١٧٨ فيم"1764 muharrem (M. Temmuz, 1767) ; Kocaömerli Mezarlığı 24 numaralı şahidede " في

بسنه۱۲۲۹” Recep, 1229 (M. Haziran/Temmuz, 1814); Poyracık Yeni Camii Haziresi 11 numaralı şahidede “bin iki yüz elli üç mâh-ı muharrem” (Nisan/Mayıs, 1837) şeklinde ay ve yıl bir arada verilmiştir.

Başlangıç İfadeleri

Kınık’taki mezar taşları genellikle tarihle başlayıp devamında merhûm, mağfûr, merhûme ve mağfûre ifadesi ve sonrasında ise kimlik yer alır. Tarihten sonra manzum ifadelerin de yer aldığı kitâbeler mevcuttur. Başlangıç ifadelerinin tarihle bir arada bulunduğu örnekler de vardır. Bazen de başta sadece başlangıç ifadesi bulunur.

Hüve’l-Hallaku’l-Bâki ifadesi, Balaban Köyü Mezarlığı 10; Cumalı Köyü Haziresi 1, 2 ve 3; Cumalı Köyü Mezarlığı, 17, 20, 26, 36, 40, 45 ve 51; Kalem Köyü Mezarlığı 3, 6, 9, 11 ve 13; Kocaömerli Köyü 8; Kocaömerli Köyü Mezarlığı 19, 23 ve 24; Köseler Köyü Mezarlığı 1; Mıstıklar Köyü Mezarlığı 2; Örtülü Köyü Mezarlığı 10; Poyracık Kasabası Mezarlığı 10, 15, 20, 21, 34, 35, 36, 62, 75, 76, 96, 102, 107, 115, 117 ve 123; Poyracık Yeni Camii Haziresi 14, 20, 21, 23, 30 ve 34; Yayakent Kasabası Mezarlığı 8 ve 18; Yaylaköy Mezarlığı 3 ve 14; numaralı şahidelerde geçmektedir.

Hüve’l-Bâki ile başlayan ibare, Cumalı Köy Camii 18, 19, 24, 30, 47 ve 48; Değirmencieli Köyü Mezarlığı 13; Işıklar Köyü Mezarlığı 5; Kalem Köyü Mezarlığı 1; Karatekeli Köyü Mezarlığı 6; Kınık Mezarlığı 5; Örtülü Köyü Mezarlığı 2, 6, 7, 15, 20, 21 ve 22;Poyracık Kasabası Mezarlığı 79, 97 ve 106; Poyracık Yeni Camii Haziresi 36; Poyracık Yıldırım Camii Haziresi 1; Sucahlı Köyü Camii Haziresi 11 ve 13; Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Mezarlığı ve Yaylaköy Mezarlığı 7 numaralı şahidelerde geçtiği tesbit edilmiştir.

Hüve’l-Hayy başlangıç ifadesi, Kınık Mezarlığı 4;Poyracık Kasabası Mezarlığı 30 ve 79 şahidelerde kullanılmıştır.

Hüve’l-Hayyü’l-Bâki ibaresinin, Cumalı Köyü Mezarlığı 4, 9, 10, 31, 32, 38 ve 46; Hamzahocalı Köyü Mezarlığı 13; Kınık Mezarlığı 1 ve 2; Poyracık Kasabası Mezarlığı 42 ve 50;Poyracık Yeni Camii 9 ve 11 numaralı taşlarda kullanıldığı görülmektedir.

Hüve’l-Muîn ifadesi, Poyracık Kasabası Mezarlığı 14 numaralı ve Yaylaköy Mezarlığı 13 numaralı şahidelerde kullanılmıştır.

Âh Mine'l-mevt ibaresi Cumalı Köyü Mezarlığı 14; Hamzahocalı Köyü mezarlığı 6;Poyracık Kasabası Mezarlığı 54 numaralı şahidelerde geçmektedir.

El-hükmülillh ifadesi, Poyracık Kasabası Mezarlığı 120 numaralı mezar taşında kullanılmıştır.

Kimlik Bilgileri

Kimlik bilgileri, *merhûm ve mağfûr, merhûme ve mağfûre, merhûme ve mağfûrun lehü, el-merhûme el-mağfûre, el-merhûm el-mağfûrun lehu, el-merhûm ve'l mağfûr, el-Merhûme v'el-mağfûre* gibi bağışlanma ifadelerinden sonra yer almaktadır. Kimlikler bazen unvan ve lakab, bazen meslek, bazen de memleket bilgisi eşliğinde verilebilmektedir.

Akrabalık İlişkileri

Kınık, kasaba ve köylerinde yer alan mezarlıklardaki kitâbelerde "Kızı, kerimesi, binti, oğlu, ibn-i, mahdumu, torunu, haremi, zevcesi, ehli, duhteri, kerimezâde, Eminzâde, Mürselzâde, Mehmedzâde, Arapzâde, Arapbeşezâde, Arappaşazâde, Caferzâde, Hasanzâde, Serdarzâde, Ağazâde, Efendizâde, Ocakzâde, Sercizâde, Hatibzâde, Balcızâde" gibi ifadeler bulunmaktadır. Bu tür ifadeler, ölen kişinin üst soy bağı ve öldüğü durumda mevcut olan soy bağını göstermesi açısından önemlidir.

Duâ

Mezar taşlarında yer alan kitâbelerin en altı satırında, kimlikten önce yer alan "*merhûm ve mağfûr, merhûme ve mağfûre"* ve benzeri ifadeler af dileme amaçlı ismin önünde kullanılmaktadır. İsimden sonra *rûhiçün fâtiha, rûhuna fâtiha, rûhuna el-fâtiha* ve nadiren *rızâen lillâhi fâtiha* gibi fâtiha temennisi bütün mezar taşlarında yer almaktadır. Kitâbelerdeki,*"Beni kıl mağfiret Yâ Rabb-i Yezdân/Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân/ Gelüb, kabrimi ziyâret iden ihvan/ İde rûhuma bir Fâtiha ihsan","Ziyaretten murâd bir duâdır / Bugün bana ise yarın sanadır", "Ehibbâdan temennâ bir duâdır/ Bugün bana ise yarın sanadır"*, "*Her kim bu merkade ider ise duâ/ Rûz-ı mahşerde şefaat ide Mustafa"*, "*Bakub geçme, ricam budur Muhammed ümmeti/ Mevtânın derdi bir Fâtihadır minneti/ Fâtiha ihsan iden bulur cenneti"* gibi manzum ifade örneklerinde de fâtiha veya duâ temennisi bulunur. Dua olarak "*İlâhi ente rahmânî /Recâî minke ğufrânî/ Ve lâ te'huz bi-'isyânî" (İlâhi sen benim*

Rabbimsin/senden ricam beni affetmendir/ İsyanlarımdan dolayı beni hesaba çekme) gibi örnekler de kitâbelerde yer alır.

Manzum İfadeler

Mezar taşlarında yer alan kitâbelerde bazen manzum ifadelere yer verilmiştir. Yer yer aruz vezni, bazen hece vezni kullanılırken bazen de manzum ifade algısı oluşturan vezinsiz ifadelere yer rastlanmaktadır. İbareleri mezar taşına sığdırma zorunluluğundan dolayı bazı mısraların yerleştirilmesinde görülen düzensizlikler, sıklıkla karşılaşılan durumlardandır.

Ziyaretten murâd bir duadır
Bugün bana ise yarın sanadır

Bir dua temennisi ihtiva eden bu manzum ifade Kınık'taki mezar taşlarında sıkça karşılaşılmıştır. Bizim tesbit ettiğimiz eski yazılı taşarın dışında yeni yazılı mezar taşlarında da kullanıldığı görülmüştür. Balaban 6 ve 11; Cumalı Köyü Mezarlığı 2, 8, 42 ve 47; Değirmencieli Köyü Mezarlığı 5; Dündarlı Köyü Mezarlığı 2; Hamzahocalı Köyü Mezarlığı 2; Işıklar Köyü Mezarlığı 5; Kalem Köyü Mezarlığı 7, 9, 10 ve 14; Karatekeli Köyü Mezarlığı 2, 4 ve 6; Kocaömerli Köyü Mezarlığı 14 ve 22; Mıstıklar Köyü Mezarlığı 1; Örtülü Köyü Mezarlığı 3, 8 ve 19; Poyracık Kasabası Mezarlığı 10, 21, 25, 116 ve 123; Sucahlı Köyü Camii Haziresi 3, 11 ve 13; Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Mezarlığı 1 ve 19 ile Yayakent Kasabası Mezarlığı 5, 6, 20, 22, 24 ve 27 numaralı mezar taşlarının kitâbelerinde yer almıştır.

Beni kıl mağfiret Yâ Rabb-i Yezdân
Bi hakk-ı Arş-ı Azam Nur-ı Kur'ân
Gelüb, kabrimi ziyâret iden ihvan
İde rûhuma bir Fâtiha ihsan

Kınık'taki mezar taşlarında yaygın kullanılan ve dua temennisi içeren bu ifadenin, Cumalı Köy Camii 9, 12, 17, 19, 26, 30, 35, 39, 40, 41 ve 48; Dündarlı Köyü mezarlığı 6; Kalem Köyü Mezarlığı 3; Kınık Mezarlığı 1; Kocaömerli Köyü Mezarlığı 18, 21 ve 24; Örtülü Köyü Mezarlığı 2; Poyracık Kasabası Mezarlığı 30 ve 51; Sucahlı Köyü Camii Haziresi 1;Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Mezarlığı 2 ve 26 ile Yaylaköy Mezarlığı 14, 17 ve 19 katalog numarasına ait mezar taşlarında kullanıldığı tesbit edilmiştir.

İlâhi ente maksûdî

Ve rızâke matlûbî

Arapça yakarış içeren bu ifade, Cumalı Köyü Camii 4; Kalem Köyü Mezarlığı 8; Örtülü Köyü Mezarlığı 22 numaralı mezar taşında kullanılmıştır.

İlâhi ente rahmânî

Recâî minke ğufrânî

Ve lâ te'huz bi-'isyânî

Tek örnek olarak karşımıza çıkan ve Arapça yakarış içeren manzum ifade, Cumalı Köyü Camii 32 numaralı taşta tesbit edilmiştir.

Müyesser oldu bana Şahâdet

İlâhî sen nâsib eyle sââdet

Bulam tâ ki Rasülünden şefaat

Mevtânın şehid olduğunu belirten bu manzum ifade örnekleri, Balaban 8; Cumalı Köyü Camii 6, 7, 21, 31, 43 ve 44; Dündarlı Köyü Mezarlığı 10; Hamzahocalı Köyü Mezarlığı 7; Karatekeli Köyü Mezarlığı 3,5;Kınık Mezarlığı 3; Örtülü Köyü Mezarlığı 9, 11 ve 13; Poyracık Kasabası Mezarlığı 62 ve 69; Poyracık Yeni Camii Haziresi 2; Poyracık Yıldırım Camii Haziresi 3; Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Mezarlığı 3, 4 ve 20 ile Yayakent Kasabası Mezarlığı 1,13 ve 17 numaralı mezar taşlarında kullanılmıştır.

Ehibbâdan temennâ bir duadır

Bugün bana ise yarın sanadır

Duâ temennisi içeren ifade dört yerde tesbit edilmiştir. Örtülü Köyü Mezarlığı 16; Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Mezarlığı 6; Yayakent Kasabası Mezarlığı 23; Poyracık Kasabası Mezarlığı 104 katalog numarasına sahip mezar taşlarında kullanıldığı görülmüştür.

Mekânım dağlar başıdır sahraya

Hacet kalmadı yaram azgın melhem (merhem)

Acı Lokman'a minnet kalmadı

Bu manzum ifade, Çan Köyü Mezarlığı 1 numaralı mezar taşında yer almıştır. Mevtânin bir hastalık sebebiyle öldüğüne işaret etmektedir.

Meskenim dağlar başıdır sahraya

Hacet kalmadı yaram azgın melhem (merhem)

Acı Lokman'a minnet kalmadı

Bu ifade, Cumalı Köy Camii, katalog numarası 15 olan şahidenin kitâbesinde yer almakta olup, ölen kişinin hastalık sebebiyle vefat ettiğine işaret etmektedir.

Ed-dünya faniyetün

Ve'l- ahirati bakıyetun

Dünyanın geçici ahretin ise kalıcı olduğu anlatan ibare, Cumalı Köyü Cami Haziresi 4; Hamzahocalı Köyü Mezarlığı 9; Kalem Köyü Mezarlığı 6; Poyracık Kasabası Mezarlığı 16, 31, 82, 83, 96, 101 ve 113; Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Mezarlığı 12; Yayakent Kasabası Mezarlığı 4 kat.no ile Yaylaköy Mezarlığı 9 kat. no'lu taşlarda yer almıştır

Yâ ilâhi gelmişim divânına rahmet bana

Meskenim kıl lütfun ile cennet bana

Çün ecel geldi târumar itti beni

Bu manzum örnek, Kalem Köyü Mezarlığı 2; Karatekeli Köyü Mezarlığı 7; Yayakent Kasabası Mezarlığı 21;Yaylaköy Mezarlığı 17; Poyracık Kasabası Mezarlığı 114 numaralı taşlarda kullanılmıştır.

Her kim bu merkade ider ise dua

Rûz-ı mahşerde şefaat ide Mustafa

Duâ dileği taşıyan bu manzum ifade, Çan Köyü Mezarlığı 2; İbrahimağa Köyü Mezarlığı 1 ve 2 taşlarda yer aldığı tesbit edilmiştir.

Ah-u zâr kalarak gençliğime doymadım

Çün ecel peymânı dolmuş muradım ermedim

Hasretü fâni cihanda tûl-ı ömür sürmedim

Mevtânin genç yaşında öldüğüne delalet eden ibare, Cumalı Köyü Mezarlığı 3; Yayakent Kasabası Mezarlığı 11 Numaralı taşlarda geçmektedir.

Nazenim gitti cennet bağına

Firâkı kaldı ebeveynin canına

Genç yaşta vefat eden kişiler için kullanılan bu ifade, Balaban 9; Dündarlı Köyü Mezarlığı 7; Poyracık Kasabası Mezarlığı 23 ve 106; Yayakent Kasabası Mezarlığı 12 numaralı taşlarda kullanıldığı görülmektedir. Cumalı Köyü Mezarlığı 27; Poyracık Yeni Camii Haziresi 23 numaralı mezar taşında benzer bir şekilde *Nev-civanım gitti cennet bağına / Firâkı kaldı ebeveynin canına* ifadesinin geçtiği görülmektedir.

Firâkın elemi gelmez beyâna

velev kuluna ilâ yevmi'l kıyame

Bu manzum ifade, Balaban Köyü Mezarlığı 12; Cumalı Köy Mezarlığı 16; Değirmencieli Köyü Mezarlığı 3; Poyracık Kasabası Mezarlığı 22 ve 98; Yayakent Kasabası Mezarlığı 8 numaralı mezar taşlarında kullanılmıştır.

Bakub, geçme ricam budur Muhammed ümmeti

Mevtânın derdi bir Fâtihadır minneti

Fâtiha ihsan iden bulur cenneti

Fatiha temennisi içeren bu ibarenin, Cumalı Köy Camii 10,13 ve 18 mezar taşlarının kitâbelerinde yer aldığı tesbit edilmiştir.

Şu fâni dünyada gezer iken bir zaman

Genç idim geldi ecel virmez eman

Yâ Râb mağfiret kıl olmasın halim yaman

Bu İfadeler, Cumalı Köy Camii 22; Kınık Mezarlığı 2 numaralı mezar taşlarında, mevtânın genç yaşta vefat ettiğini anlatmak için kullanılmıştır.

Nidâ-i irci'iye ittisâl itdim

Fenâdan bekâya irtihâl itdim

Bunu emreylemiş çün perverdigârım

Bekâya şimdi rehcû-yi karârım

Cumalı Köy Camii 46 numaralı mezar taşında yer alan ifade sadece tek örnek olarak karşımıza çıkar.

Dünya hoştur

Ama akıbet mevt olmasa

Zevk-i cennet hoştur

Ama akıbet nâr-ı cehennem olmasa

Cumalı Köy Camii 49 numaralı taşta kullanılmıştır. Benzer örnekleri olsa da bu ifadenin başka taşlarda yer almamaktadır.

Yâ ilâhi kıl inâyet kabrimi dar eyleme

Köşkümü kıl cennet içre yerimi nâr eyleme

Yakarış içeren bu ifade, Işıklar Köyü Mezarlığı 1 ve 2; Poyracık Kasabası Mezarlığı 35 numaralı taşlarda tesbit edilmiştir.

Zünûbum mağfiret eyle benim sen ey Ğanî

Settâr garibim yok isyanım beni affeyle ey

Ğaffar makamını yazdı bu tarih

Lafzını idüb bir âh

Bağışlanma temennisi taşıyan bu manzum ifade, Hamzahocalı Köyü Mezarlığı 6 numaralı mezar taşında kullanılmıştır.

Bu merkade her kim iderse

Duâ ide mahşerde şefâat Müctebâ

Bu ifade, Kocaömerli Köyü Mezarlığı 7; Poyracık Kasabası Mezarlığı 50 numaralı mezar taşlarında yer almıştır.

Emretti Hüdâ eyledi fermân

Erişti ecel virmedi emân

Gelüp kabrime ziyaret iden ihvân

İde rûhuma bir Fâtiha ihsan

Fâtiha temennisi içeren bu ifade, Kocaömerli Köyü Mezarlığı 15 numaralı mezar taşında yer almaktadır.

Dâr-ı dünyâ bir misafirhanedir

Nakşına aldanmayan merdânedir

Dünyanın geçiciliği üzerine yazılmış bu manzum örnek, Örtülü Köyü Mezarlığı 20 numaralı mezar taşında geçmektedir.

Dâr-ı dünyâda gezer iken bir zaman

Göç ettim geldi ecel virmez emân

Yâ Rabbi mağfiret kıl olmasın halim yaman

Bu ifade, Poyracık Kasabası Mezarlığı 54 numaralı mezar taşının kitâbesinde kullanıldığı tesbit edilmiştir.

Dâr-ı dünya bir müzeyyen hânedir

Nakşına aldanmayan merdânedir

Dünyanın yalan oluşunu anlatan bu örnek Poyracık Yeni Camii Haziresi 19 numaralı mezar taşında yer almaktadır.

Azm-i râh-ı cinan eyledi valideynin bir güli

Firdevs-i âlâda cennet bul bâki

Hamzahocalı Köyü Mezarlığı, 13 numaralı taşta kullanıldığı görülmüştür.

İki cihanda mededim ol hüdâdır

Ümidim rûz-ı mahşerde Muhammed Mustafa'dır.

Bu manzum ifade, Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Mezarlığı, 5 numaralı mezar taşında kullanılmıştır.

Memleket

Kınık, köy ve kasabalarındaki hazire ve mezarlıklarda yer alan şahidelerin kitâbelerinde bazen memleket bilgisine yer verilmiştir. Kitâbelerde zaman zaman Kadıköy, Poyracık, Bergama, Sucahlı, Yaylalar, Yaylaköy, Kalem Karye, Büyükoba gibi civar yerleşim yerlerine mensubiyet belirtilirken bazen de Mağnisa, Nevrakop, Menemen, Sındırgı, Uşak, Akseki, Alâiye, Erzincan, Candar gibi geniş bir yelpaze oluşturan uzak sayılabilecek yerleşim yerlerine izafette bulunulduğu görülmektedir.

Meslekler

Kınık'taki mezar taşlarının bazılarında mevtânın kimliğinden önce; esnaflık, zanaatkârlık, tüccarlık, idarecilik, ilmiye ve askeriye gibi mensup olduğu meslek

gruplarına ait bilgilere yer verildiği görülür. Bu bilgilere delalet eden unvan ve lakaplar aşağıda ele alınmıştır.

Unvan ve Lakaplar

Kınık'taki mezar taşlarının birçoğunda unvan ve lakap kullanımı görülmektedir. Unvanlar resmî bir kullanımı ifade ederken; lakaplar halk arasında yaygındır. Kınık bölgesindeki mezar taşlarında Hâfız, Hacı, Ağa, Molla, Efendi gibi unvan ve lakaplara sıkça rastlanmaktadır. Unvan ve lakaplar mesleğe, sülaleye, ırka, fiziksel özellikler gibi hususlara işaret eder. Çalışmasını yaptığımız bölgedeki mezar taşlarında belirtilen unvan ve lakapları dört grupta incelemek mümkündür.

Birinci grupta, Beşe, Paşa, Çavuş, Kuleli, Kavas, Tabur İmamı, Voyvoda, Vekilharç, Hâkim, Molla, Hoca, Hatip, Alemdar gibi unvanlara ve Arabacı, Berber, Çırak, Kasap, Demirci, Helvacı gibi meslekle ilgili lakaplara rastlanmaktadır.

İkinci grupta, Paşazâde, Bulgurcuzâde, Çakızâde, Balcızâde, Hatipzâde, Efendizâde, Arapbaşızâde, Kuşçuoğlu, Delibaşoğlu, Kuyumcuoğlu, Kılıçoğlu, Şehirlioğlu, Çobanoğlu, Arapoğlu, Tekelioğlu, Konşıoğlu, Kalfaoğlu, Odabaşı, Odabaşıoğlu, Cümbüşoğlu, Seyyid gibi kullanımlar görülür.

Üçüncü grupta, Arap, Yörük, Çerkes gibi ırka işaret eden lakaplar bulunmaktadır.

Kel, Küçük, Kara, Sarı, Sarı Bey, Çakır gibi fiziksel özellikleri ifade eden lakaplar dördüncü grupta yer alır.

Bu sınıflandırma genel bir çerçeveyi ifade etmekte olup, bunların dışında Bey, Bek, Hâfız, Efendi gibi unvan ve lakaplar mezar taşlarında yer verildiği görülmektedir.

SONUÇ

Karasi Beyliği zamanında Türk hâkimiyetine, Orhan Bey'in Karasi Beyliğini ilhak etmesiyle de 1347-48 tarihinde Osmanlı topraklarına giren Kınık, XV. yüzyılda Bergama'ya bağlı bir köyken XVI. yüzyıldan Osmanlı devletinin son dönemine kadar Nevâha-i Bergama adı ile Bergama'ya bağlı nahiye olarak kalmıştır. Nahiyenin merkezi ilk dönemlerde Dündarlı, sonraları Poyracık ve Kınık olmuştur. 1947 tarihinden itibaren de Kınık, ilçe statüsü kazanmıştır.

Kınık ve Çevresindeki Türk Dönemi Eserleri isimli bu tez çalışmamız kapsamında tarihi ve estetik değeri bulunan 17 cami, 2 hamam, 4 köprü, 16 çeşme, 1 su yapısı, 1 su kemeri ve 485 mezar taşı tesbit edilmiştir. Balaban ve Poyracık Orta Camii dışındaki 15 cami detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Camilerden Kınık Tahtalı Camii H. 896 (M.1578-1579) tarihinde yapılmış ve çalışmamızın en erken tarihli eseri olmuştur. Kınık Çarşı Camii ise H. 1314 (M. 1896-1897) tarihi ile son yapılan eser olarak kataloğumuza girmiştir. Camilerin onunda kitâbe bulunurken yedi camide kitâbe yer almamaktadır. Kitâbesi olmayan camilerin, XVII. yüzyıl ve sonrasında inşâ edildiği anlaşılmıştır.

Kınık'taki detaylı olarak ele aldığımız on beş cami, düz ahşap tavanlı camiler grubuna girmektedir. Camilerde genel tamir dışında zaman zaman yapılan müdahalelerle değişikliğe gidilmiştir. Yapılan tamirler caminin ilk dönemdeki özelliklerini ortadan kaldırarak tamir edildiği dönemin özelliklerini yansıtır olmuştur. Pekmezpazarı Camii, 1613-1614 yılında yaptırılmış, 1870-1871 tarihli tamir kitâbesine göre hem tamir hem de tezyin edilmiştir. Dolayısıyla üzerindeki süslemeler XIX. yüzyılın süsleme özelliklerini yansıtmaktadır. Bu açıdan baktığımızda Sucahlı Camii'nin diğer camilere nazaran daha az müdahaleye uğradığını ve daha orijinal bir görünüme sahip olduğunu söylenebilir.

Camilerin birçoğunun minaresi yenidir. Bunun yanında köşk minare, ahşap minare örnekleri de görülmektedir.

Kınık'ta çalışmamız içine on altı çeşme dâhil edilmiştir. Çeşmelerin dokuzunda kitâbe tesbit edilirken yedisinde kitâbe bulunmamaktadır. Ayrıca, Kocaömerli Köyü Camii'nin doğu duvarındaki pencerelerden birinde bir sebil ve son cemaat yerinin kuzeybatı köşesinde bir çeşme kitâbesi tesbit edilmiştir. Çeşmelerden

Hamzahocalı Mezarlık Çeşmesi ve Poyracık Çeşmesi dışındakiler basit köy çeşmeleridir.

Köprüler, Sucahlı, Kırgeçit, Büyükoba ve Mıstıklar Köyünde bulunmaktadır. Büyükoba köprüsü iki gözlü, diğer köprüler tek gözlüdür.

Kınık'ta Pekmezpazarı ve Poyracık'ta birer hamam tesbit edilmiştir. Pekmezpazarı'nda yer alan hamam, Anadolu'da çokça rastlanılan belli bir tipolojiye dâhil edilemeyen basit yapıdadır. Poyracık'taki hamam dört eyvanlı haçvari planlı olup ve harap bir vaziyettedir. Sucahlı'da hamam olarak bilinen yapı, hamamdan ziyade bir su yapısı olarak incelenmiştir.

Bağalan Köyü'nde yer alan Karaosmanoğulları su kemeri Karaosmanoğulları döneminde esaslı tamir ve tadilat geçirmiş tek katlı olarak yapılmış, üç gözden oluşmuştur.

Kınık, kasaba ve köylerinin tamamında mezarlık bulunmakla birlikte, hepsinde çalışmamız içinde değerlendireceğimiz mezar taşları bulunmamaktadır. Bu bağlamda Kınık merkezi dâhil, yirmi dört yerleşim yerinde hazîrelerle birlikte yirmi yedi mezarlıkta çalışılmıştır. Tesbit ettiğimiz taşlardan kitâbeli, süslemeli ve süslemesiz taşların tamamı 494 adettir.

Kınık'taki camilerin birçoğu ilk yapıldıklarında estetik kaygı ön planda tutulmadan yapılmış, bölge insanının ihtiyacına yönelik küçük çaplı yapılar olduğu görülmektedir. Bununla beraber, özellikle Kınık'ta bulunan üç tarihi caminin birbirine yakın mesafelerde inşâ edilmiş olması, ihtiyaçların yanı sıra dinî ve estetik kaygıların bir sonucu olarak görülebilir. Bölgede gayrimüslim tebaanın yaşaması ve kendilerine ait kiliselerinin olması bu bölgedeki dini yapıların estetik açıdan ön planda olmasının bir sebebi olabilir.

Kınık'taki camilerin tamamına yakınının süslemelerinin ortak veya benzer şekilde olması, aynı ustalar veya aynı dağarcığa sahip ustalar tarafından yapıldığını ve dolayısıyla bugünkü benzer süslemelerin belli bir dönemin ürünü olduğu düşünülmektedir. Her ne kadar bu üç caminin ilk yapıldığı dönemdeki görünüş, yapı ve süslemelerine ait bilgimiz olmasa da Pekmezpazarı ve Tahtalı Camii gibi XIX. yüzyılda tamir geçirmiş camilerin süslemelerinin dönemin sanat anlayışını yansıttığı görülmektedir.

XV. ve XVI. yüzyılda Kınık, Poyracık ve bugünkü bazı köylerin Babalan, Büyükoba, Çaltı; Çiftlik, Değirmencieli, Dündarlı, Hamzahocalı, Kalemli, Işıklar, Kalemköy, Köseler, Örtülü Yayakent, Yaylaköy'ün varlığı bilinmektedir (T. 1). Bu yerleşim yerlerinde Kınık, Poyracık, Hamzahocalı'da tesbit edilen eserler daha fazladır. Diğer köylerde ortak eserler çoğunlukla mezar taşlarıdır. Yerleşilen bölgelerde mezar taşlarının sayısı farklılık göstermektedir. Özellikle dağ köylerinde tesbit edilen mezar taşı sayısı azdır. En çok mezar taşı Poyracık'ta tesbit edilirken, Kınık İlçe Mezarlığı'ndaki eski mezar taşlarının sayısının nispeten oldukça az sayıda olması, Kınık çevresindeki merkez yerleşim yerlerinin değişimini yansıtması açısından anlamlıdır. Bununla birlikte, Kınık ve Poyracığın yakın yerleşim yerleri olmasından dolayı ortak mezar yeri kullanılmış olma ihtimalini göz önünde tutmak gerekir.

Kınık ve köylerindeki tarihi eserlerin mimari ve strüktürel açıdan ve tezyinat bakımından, civardaki diğer bölgelerde yer alan benzer ölçekteki yerleşim yerlerinde bulunan aynı döneme ait eserlerle benzerlikler gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

Acar, Türkan. "Uşak Çeşmeleri", **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**, Sayı 7/1, 2008, ss.607-640.

Acar, Türkan. "Uşak'ta Türk Dönemi Taş Köprüleri", **SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 25, Isparta, 2016/3, ss. 23-45.

Acar, Türkan. **Menderes'teki Türk Eserleri**, Menderes Belediyesi Kültür Yayınları, 2011.

Akar, Azade. "Tezyini Sanatlarımızda Vazo Motifleri", **Vakıflar Dergisi**, 8(1969), ss.267-271.

Akbulut, Nurdan. "Çaltılıdere Köyü Eski Camii", **Myrina ve Gryneion, (ed. Murat Çekilmez ve Emel Dereboylu Poulain),** Cilt 1, Aliağa Kent Kitaplığı, Ankara, 2017, ss. 285-293.

Akın, Himmet. **Aydınoğulları Tarihi Hakkında Bir Araştırma**, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1968.

Aktepe, Münir. "Kara Osman Oğlu Mehmed Ağa bin Hacı Ömer Ağa", **Vakıflar Dergisi**, Sayı:11, 1978, ss. 57-66.

Arık, Rüçhan. **Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1976.

Arnaoutoglou, Ilias. **Ancient Greek Laws**, Routledge, New York, 1998.

Aslanapa, Oktay. **Anadolu'da ilk Türk Mimarîsi Başlangıç ve Gelişmesi**, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, İstanbul, 2007.

Ayönü, Yusuf. "İzmir'de Türk Hâkimiyetinin Başlaması", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, Cilt: IX, Sayı: 1, İzmir, 2009, ss.1-8.

Ayverdi, Ekrem Hakkı. **İstanbul Mi'mâri Çağının Menşe'i Osmanlı Mimarîsinin İlk Devri (630-805),** İstanbul Fatih Cemiyeti Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1966.

Ayverdi, Ekrem Hakkı. **Osmanlı Mimarisinin İlk Devri**, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 1989.

Bağcı, Serpil; Tanındı, Zeren; Renda, Günsel; Çağman, Filiz. **Osmanlı Resim Sanatı**, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul, 2006.

Bayatlı, Osman. **Bergama Tarihinde Türk-İslam Eserleri**, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, 1996.

Bayatlı, Osman. **Bergama'da Yakın Tarih Olayları (18. ve 19.yy),** Bergama belediyesi Kültür yayınları, 1997.

Baysal, Ali Fuat. **Türk Tezyinat Sanatında Kalem İşleri**, Palet Yayınları, Konya, 2017.

Bozer, Rüstem. **Kula'da Türk Mimarîsi**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990.

Cantay, Gönül. "Türk Süsleme Sanatı'nda Meyve", **Turkish Studies**, V. 3/5, 2008, ss. 35-39.

Çakmak, Canan. **Tire Hamamları**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2002.

Çetintaş, Sedat. "Türklerde Su- Çeşme, Sebil", **Güzel Sanatlar**, Sayı 5, İstanbul, 1944, ss.125-147.

Çınar, Hüseyin. "Kınık ve Kınık yerleşmeleri" **5. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri**, Ankara, 2015, ss. 301-320.

Çulpan, Cevdet. **Türk Taş Köprüleri**, TTK Yayınları, Ankara, 2002.

Doğan, Cabir. "II. Mahmud Dönemi Osmanlı merkezileşme Politikasıın Doğu Vilayetlerinde Uygulanması" **Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature, and History of Turkish or Turkic**, Cilt 6/4, 2011, ss. 505-521.

Duran, Remzi, Baş, Ali; Özcan, Ruhi. **Tarihi Konya Köprüleri**, KUDEB, Konya, 2016.

Emecen, Feridun M. **XVI. Asırda Manisa Kazası**, TTK Yayınları, Ankara, 2013.

Eriş, Eyüp. "Bergama Tarihinde İnanç Coğrafyası", **Bergama Belleten**, Sayı 12, Bergama, 2003.

Eriş, Eyüp. **Kınık Geçmiş Zaman Kayıtları**, Bergama Ticaret Odası Kültür Yayınları, İzmir, 2009.

Günal Öden, Zerrin. "Anadolu Beylikleri", **Ortak Türk Tarihi**, Yeni Türkiye Yayınları, Cilt: 4, 2019.

Günal Öden, Zerrin. **Karasi Beyliği**, TTKY, Ankara, 1999.

Günay, Vehbi. "XV-XVI. Yüzyıllarda Bergama Kazası", **Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İzmir, 1999.

Günay, Vehbi. "Batı Anadolu'da Âyanlık Mücadeleleri ve Bergama Voyvodası Sağancılı Veli" **Tarih İncelemeleri Dergisi**, cilt XXI, Sayı, 2, Aralık 2006.

Gündüz Küskü, Sema. **Osmanlı Beyliği Mimarîsinde Anadolu Selçuklu Geleneği**, TTKY, Ankara, 2014.

Esin, Emel. **Türk Sanatında İkonografik Motifler**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2004.

Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Seyahatnâmesi**, (haz: Seyit Ali Kahraman), YKY, İstanbul, 2011.

Eyice, Semavi. "Hamam",**DİA**, Cilt: 15, İstanbul, 1997, ss. 430-433.

Eyice, Semavi. "İznik'te Büyük Hamam ve Osmanlı Devri Hamamları Hakkında Bir Deneme", **İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, Cilt XI, Sayı:15, İstanbul, 1960, ss.99-120.

Güngör, Yüksel. "Bergama Krallık Kültü", **Belleten-14**, Bergama Kültür ve Sanat Vakfı, İzmir, 2005.

Gürsoy, Elif."Uşak'ta Perde Motifli Mihraplar",**The Journal of Academic Social Science**, Yıl, 3, Sayı 10, 2015.

Güzel, Emine. "Osmanlı Mezar Taşlarında Servi Motifi",**Türk İslam Mezar Taşları Kongresi Bildiriler Kitabı,** Aydın, 2018.

Hadîdî, **Tevârih-i Âl-i Osman**, (Çev. Necdet Öztürk). Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1991.

Halaçoğlu, Yusuf. **Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar** (1453-1650), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 2009.

Heredotos. **Heredot Tarihi**, (Çev. Müntekim Ökmen), Remzi Kitâbevi, İstanbul, 1973.

İbn-i Battûta Tancî. **İbn-i Battûta Seyahatnâmesi**, YKY, İstanbul, 2000.

İlter, Fügen. "Güney-Doğu Anadolu Erken Devir Türk Köprülerinin Yapısal ve Süsleyici Öğeler Yönünden Değerlendirilmesi", **Anadolu (Anatolia),** 18, Ankara, 1977, ss 33-80.

İSAM 1308 TarihliSalnâme, http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D027861308000000131.pdf (10.04.2019)

İSAM 1311 Tarihli Salname, http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786131100000014.pdf (20. 04. 2019)

İSAM 1312 Tarihli Salname http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786131200000015.pdf (22.04.2019)

İSAM 1314 Tarihli Salname http://ktp.isam.org.tr/pdfsal/D02786131400000017.pdf (24.04.2018)

İSAM 1326 Tarihli Salnâme http://ktp.isam.org.tr/salnâme/sayilar.php?sidno=D02786 (23.10.2019)

İSAM 1927 Tarihli Salnâme, http://ktp.isam.org.tr/salnâme/sayilar.php?sidno=D02786 (23.10.2019)

İzmir Vilayeti İstatistik Müdüriyeti, **İzmir Vilayeti Salnâmesi** 1927-1928, Bilgi Matbaası, İzmir, 1929.

Kaşgarlı Mahmud, **Divanü Lûgati't-Türk Tercümesi,**(Çev. Besim Atalay). Cilt I, TTKY, Ankara, 1985.

Karakaya, Enis. "SuKemeri", **DİA**, İstanbul, 2009, Cilt:37, ss. 444-446.

Keskiner, Cahide. **Türk Süsleme Sanatlarında Stilize Çiçekler**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2004.

Kolay, İlknur Altuğ Kolay. **Batı Anadolu 14.Yüzyıl Beylikler Mimarîsinde Yapım Teknikleri,** AKMBY, Ankara, 1999.

Köylerimiz (1 Mart 1968'e kadar), İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1968.

Kuran, Aptullah. "Anadolu'da Ahşap Sütunlu Selçuklu Mimarisi", **Malazgirt Armağanı**, TTK, Ankara, ss. 179-186.

Kurat, Akdes Nimet. **Çaka Bey**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1966.

Kuyulu, İnci. **Kara Osman- Oğlu Ailesine Ait Mimari Eserler**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992.

Mert, Özcan." Âyanlık" **DİA**, 1991, 4. Cilt, ss. 195-196.

Nagata, Yuzo. **Tarihte Âyânlar**, TTK Yayınları, Ankara, 1997.

Nakracas, Georgios, **Anadolu ve Rum Göçmenlerin Kökeni,**(Çev. İbram Onsunoğlu). Belge yayınları, İstanbul, 2003.

Öney, Gönül. **Beylikler Devri Sanatı** XIV.-XV. YY. (1300-1453), TTKY, 1989.

Önge, Yılmaz. "Anadolu Türk Hamamları Hakkında Genel Bilgiler ve Mimar Koca Sinan'ın İnşâ Ettiği Hamamlar", **Mimar Başı Koca Sinan'ın Yaşadığı Çağ ve Eserleri**, Cilt. 1, İstanbul, 1988, ss.403-412.

Önge, Yılmaz. **Su Yapıları**, TTK Yayınları, Ankara, 1997.

Özkan, Seher. **Gambreion Antik Şehri**, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, İzmir, 1991.

Özkaya, Yücel. **Osmanlı İmparatorluğunda Âyanlar**, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara, 1977.

Pilehvarian Nuran Kara; Urfalıoğlu, **Nur. Çeşmeler**, Yem Yayınları, İstanbul, 2000, s. 25.

Ramsay, W.M. **Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1960.

Renda, Günsel. **Batılılaşma Döneminde Türk Resim Sanatı 1700-1850**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1977.

Reşîdü'd-dîn Fazlullah (çev. Erkan Göksu, H. Hüseyin Güneş), **Cami'ü't-Tevârih**, Selenge Yayınları, İstanbul, 2010.

Sevim, Ali. **Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi**, TTKB, Ankara, 1987.

Sevin, Veli. **Anadolu Arkeolojisi**, Der Yayınları, İstanbul, 2003.

Sümer, Faruk. **Oğuzlar**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1972.

Tanyeli, Gülsün. "Türkiye Köprüleri", **Türkler Ansiklopedisi**, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, ss.231-241.

Texier, Charles. **Küçük Asya**, Cilt 1, Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı, Ankara, 2002.

Tunçel, Gül. **Cami Tasvirli Mezar Taşları**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1989.

Uysal, Ali Osman. "Çanakkale'de Bazı Geç Osmanlı Dönemi Hamamları, **Turkish Studies**, Cilt 9, Sayı: 10, 2014, ss. 1075-1106.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. **Osmanlı Tarihi**, Cilt.1, TTKY, Ankara, 2015.

Ülker, Necmi ve diğerleri, **İzmir'de Türk Mührü**, Şenocak Yayınları, İzmir, 2008.

Ünal, Rahmi Hüseyin; Çağlıtütüncügil, Ersel. **Urla'nın Tarihi Camileri ve Hazireleri,** İzmir Büyükşehir Belediyesi Kent Kitaplığı, 2016, İzmir.

Ünver, Gülbün. "Osmanlı Sanatında Vazolu ve Vazosuz Çiçek Demetleri", **Vakıflar Dergisi**, Sayı 9, 2006, ss. 321-331

https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/6635.pdf 02.11.2019 21.04.2019.

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/06/20150605-16.htm 20.04.2019

EKLER

EK 1. RESİMLER

Resim 1: Tahtalı Camii, Batı Cephe.

Resim 2: Tahtalı Camii, Doğu Cephe.

Resim 3: Tahtalı Camii, Güney Cephe.

Resim 4: Tahtalı Camii, Kuzey Cephe.

Resim 5: Tahtalı Camii, Harim.

Resim 6: Tahtalı Camii, Harim.

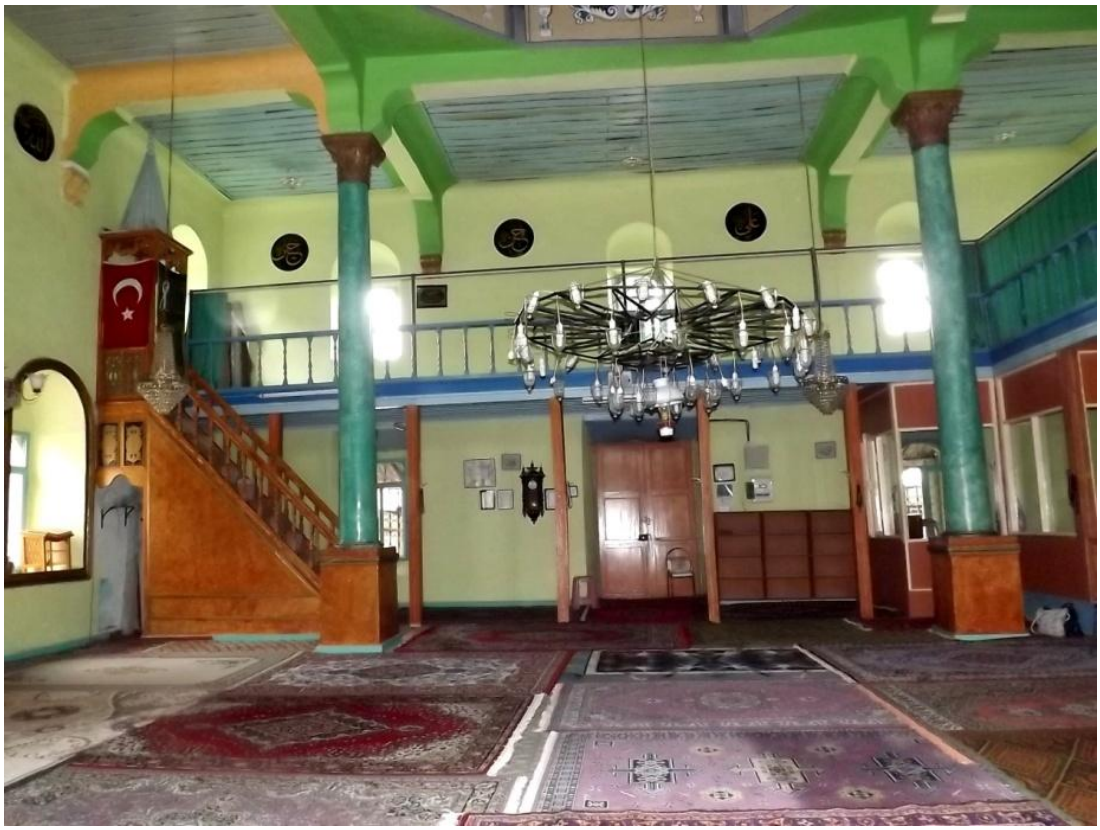

Resim 7: Tahtalı Camii, Kubbe.

Resim 8: Tahtalı Camii, Mihrap.

Resim 9: Tahtalı Camii, Minber.

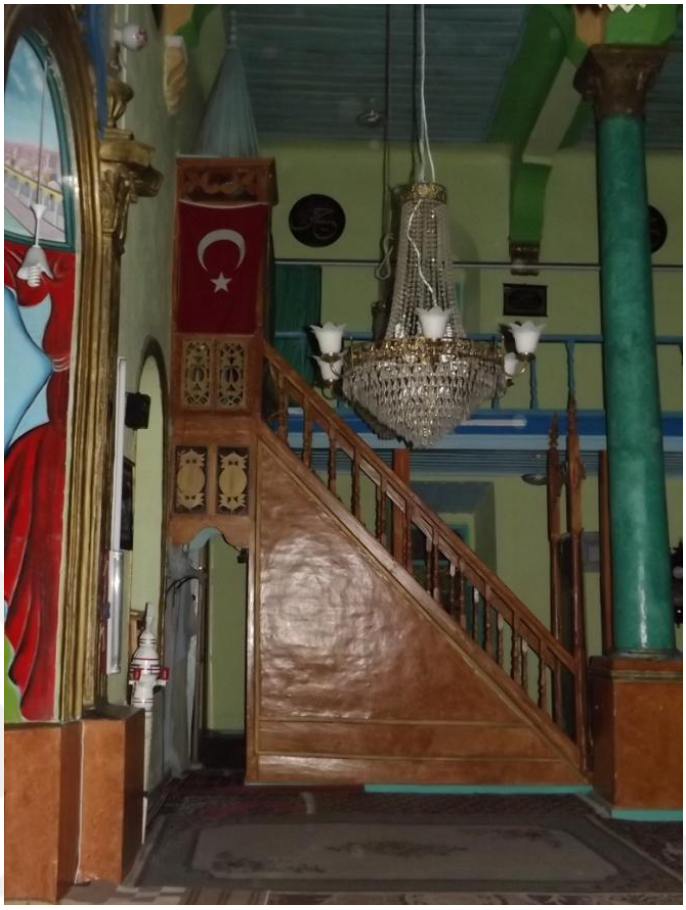

Resim 10: Tahtalı Camii, Vaaz Kürsüsü.

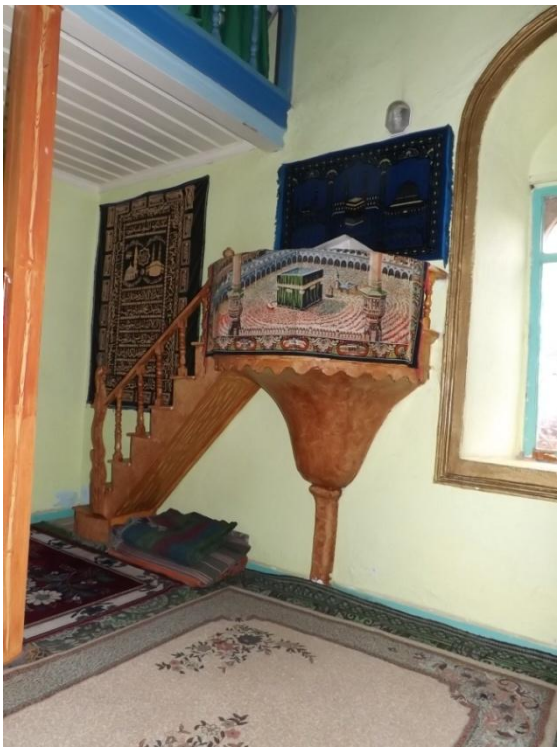

Resim 11: Tahtalı Camii, Devşirme Sütun Ayakları.

Resim 12: Tahtalı Camii, Batı Cephe Harim Girişi.

Resim 13: Tahtalı Camii, Kuzey Cephe Harim Girişi.

Resim 14: Tahtalı Camii, Minare.

Resim 15: Tahtalı Camii, Cami İnşâ ve Tamir Kitâbesi.

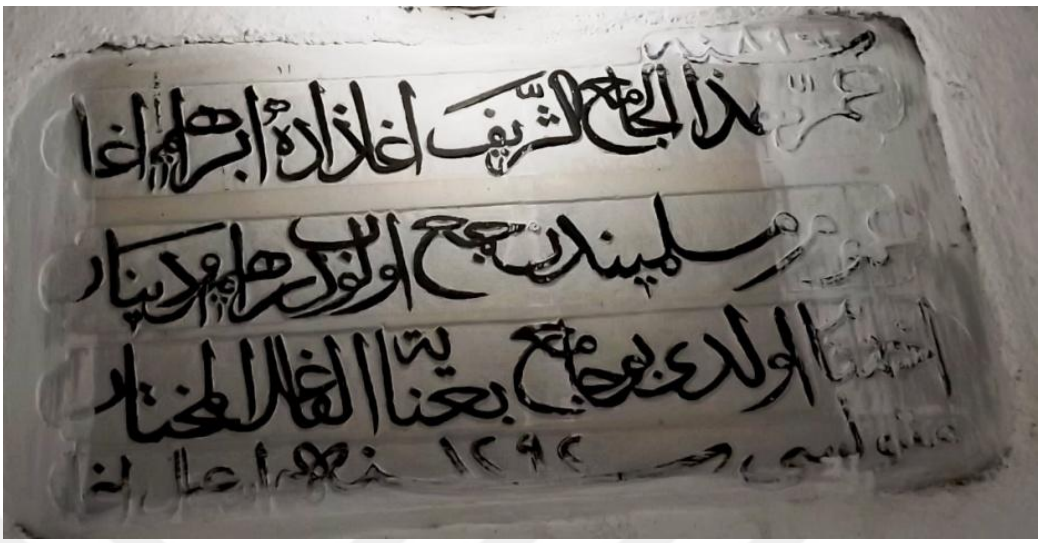

Resim 16: Tahtalı Camii, Minare Kitâbesi.

Resim 17: Cumalı Köyü Camii, Dış Görünüş.

Resim 18: Cumalı Köyü Camii, Harim.

Resim 19: Cumalı Köyü Camii, Mihrap Duvarı.

Resim 20: Cumalı Köyü Camii, Mihrap.

Resim 21: Cumalı Köyü Camii, Minber.

Resim 22: Cumalı Köyü Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 23: Cumalı Köyü Camii, Pencere.

Resim 24: Cumalı Köyü Camii, Kapı.

Resim 25: Cumalı Köyü Camii, Minare.

Resim 26: Cumalı Köyü Camii, Göbek Motifi.

Resim 27: Cumalı Köyü Camii, Devşirme Malzeme.

Resim 28: Cumalı Köyü Camii, Kitâbe.

Resim 29: Sucahlı Camii, Genel Görünüş.

Resim 30: Sucahlı Camii, Batı Cephe.

Resim 31: Sucahlı Camii, Güney Cephe.

Resim 32: Sucahlı Camii, Köşk Minare.

Resim 33: Sucahlı Camii, Hârim.

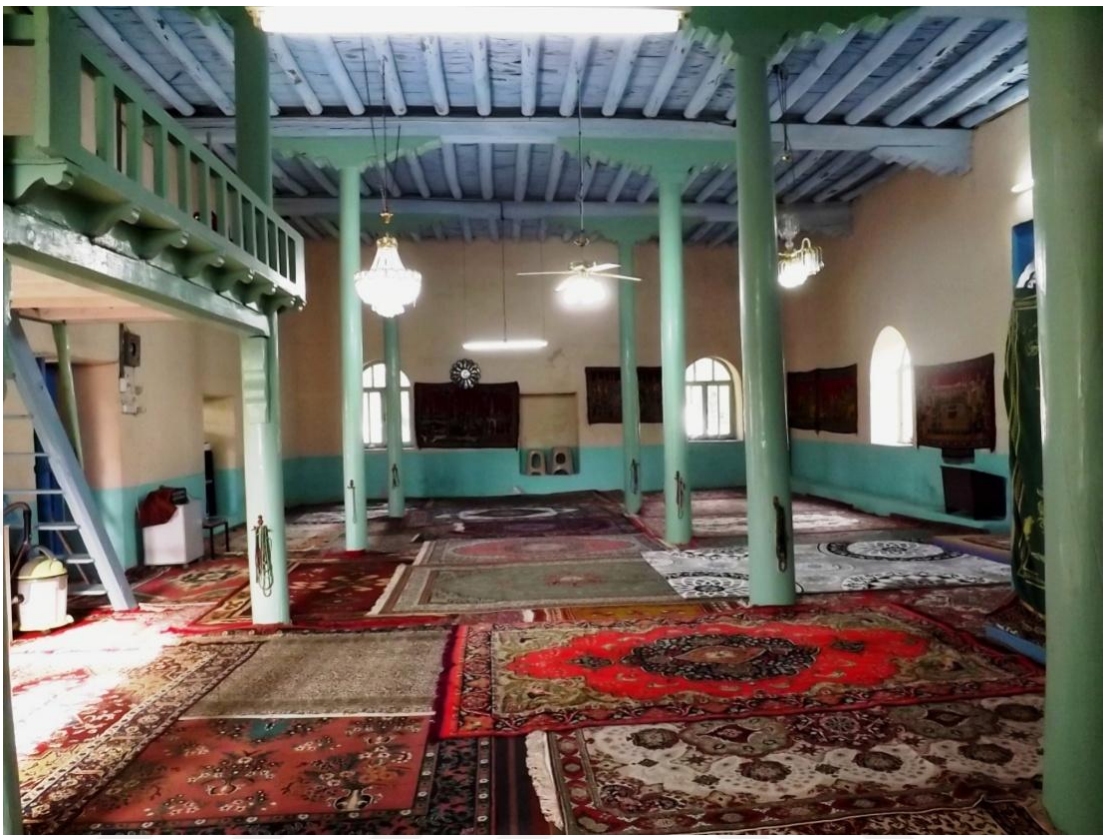

Resim 34: Sucahlı Camii, Mihrap.

Resim 35: Sucahlı Camii, Minber.

Resim 36: Sucahlı Camii, Pencere Açıklığı .

Resim 37: Sucahlı Camii, Harim Girişi.

Resim 38: Sucahlı Camii, İnşâ Kitâbesi.

Resim 39: Pekmezpazarı Camii, Kuzey Cephe.

Resim 40: Pekmezpazarı Camii, Kuzey ve Doğu Cephe.

ek s.20

Resim 41: Pekmezpazarı Camii, Hârim.

Resim 42: Pekmezpazarı Camii, Tavan Detayı.

Resim 43: Pekmezpazarı Camii, Kadınlar mahfili.

Resim 44: Pekmezpazarı Camii, Mihrap.

Resim 45: Pekmezpazarı Camii, Minber.

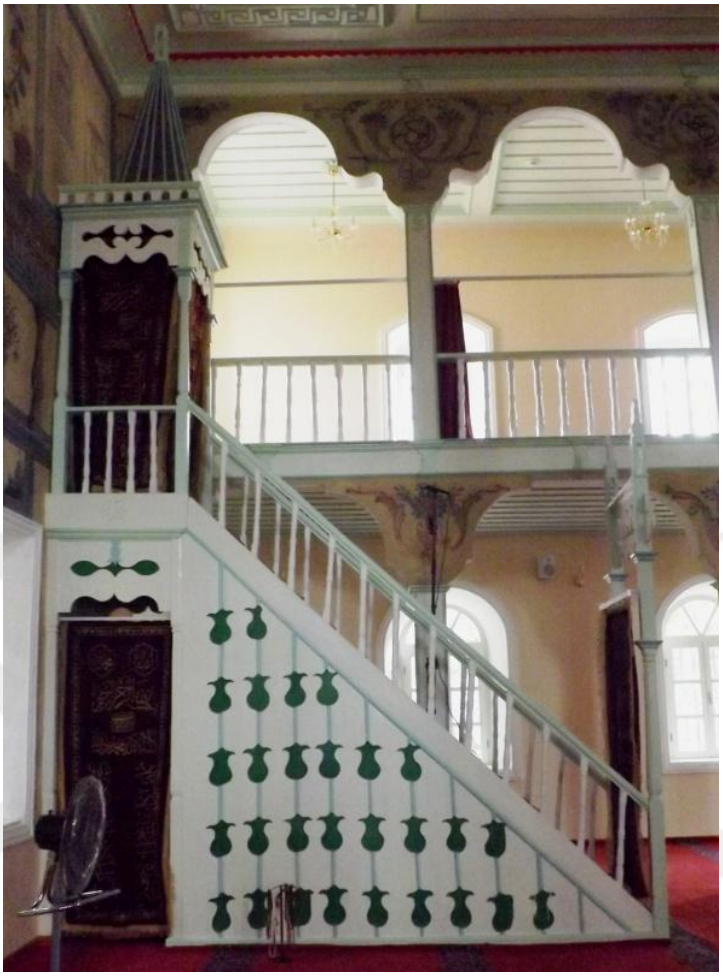

Resim 46: Pekmezpazarı Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 47: Pekmezpazarı Camii, Son Cemaat Yerindeki Mimarî Betimleme

Resim 48: Pekmezpazarı Camii, süsleme detayı.

Resim 49: Pekmezpazarı Camii, İnşâ Kitâbesi.

Resim 50: Pekmezpazarı Camii, Tamir Kitâbesi.

Resim 51: Pekmezpazarı Camii, Minare.

Resim 52: Pekmezpazarı Camii, Kitâbe.

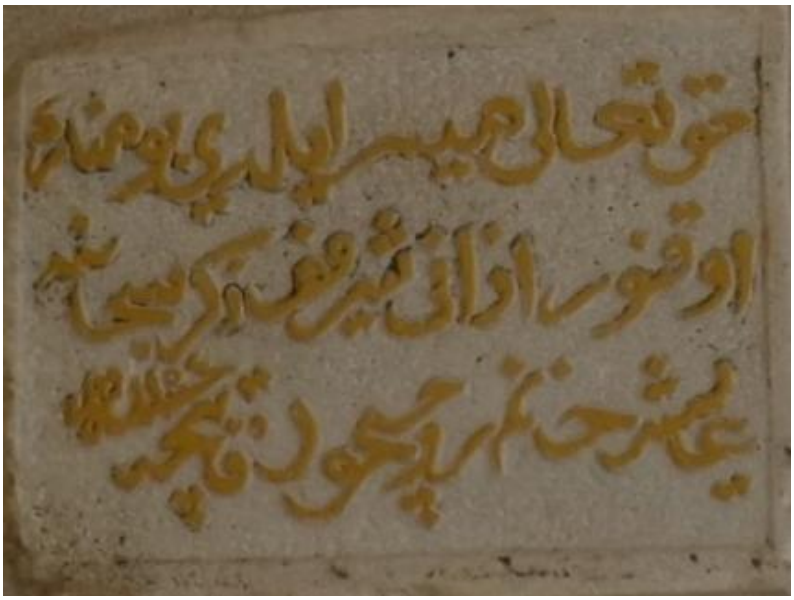

Resim 53: Kocaömerli Camii, Kuzey Cephesi.

Resim 54: Kocaömerli Camii, Batı Cephe.

ek s.27

Resim 55: Kocaömerli Camii, Güney Cephe.

Resim 56: Kocaömerliköyü Camii, Hârim.

Resim 57: Kocaömerli Köyü Camii, Kadınlar Mahfili.

Resim 58: Kocaömerli Köyü Camii, Tavan Göbeği

Resim 59: Kocaömerli Köyü Camii, Mihrap.

Resim 60: Kocaömerli Köyü Camii, Minber.

Resim 61: Kocaömerli Köyü Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 62: Kocaömerli Köyü Camii, Pencere.

Resim 63: Kocaömerli Köyü Camii, Eski Minare.

Resim 64: Kocaömerli Köyü Camii, Minare ve Doğu Cephe.

Resim 65: Kocaömerli Köyü Camii, Tamir Kitâbesi.

Resim 66: Kocaömerli Köyü Camii, Sebil Kitâbesi.

Resim 67: Kocaömerli Köyü Camii, Çeşme Kitâbesi.

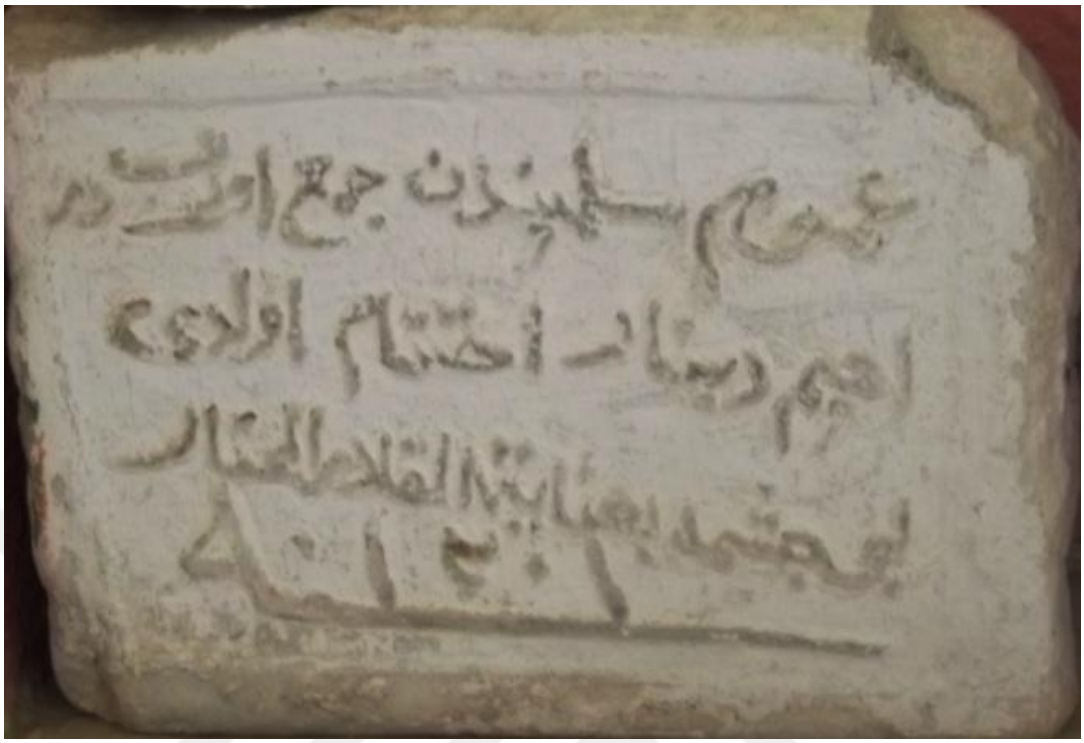

Resim 68: Karadere Köyü Camii, Batı Cephe.

Resim 69: Karadere Köyü Camii, Güney Cephe ve Minare.

Resim 70: Karadere Köyü Camii, Doğu Cephe.

Resim 71: Karadere Camii, Kuzey Cephe.

Resim 72: Karadere Köyü Camii, Harim.

Resim 73: Karadere Köyü Camii, Kadınlar Mahfili.

Resim 74: Karadere Köyü Camii, Doğu Duvarı.

Resim 75: Karadere Köyü Camii, Batı Duvarı.

Resim 76: Karadere Köyü Camii, Mihrap.

Resim 77: Karadere Köyü Camii, Minber.

Resim 78: Karadere Köyü Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 79: Karadere Köyü Camii, Giriş Açıklığı.

Resim 80: Karadere Köyü Camii, Pencere.

Resim 81: Karadere Köyü Camii, Minare.

Resim 82: Yıldırım Camii, Kuzey Cephe.

,

Resim 83: Yıldırım Camii, Batı Cephe ve Hazire.

Resim 84: Yıldırım Camii, Doğu Cephe.

Resim 85: Yıldırım Camii, Güney Cephe.

Resim 86: Yıldırım Camii, Harim

Resim 87: Yıldırım Camii, Tavan.

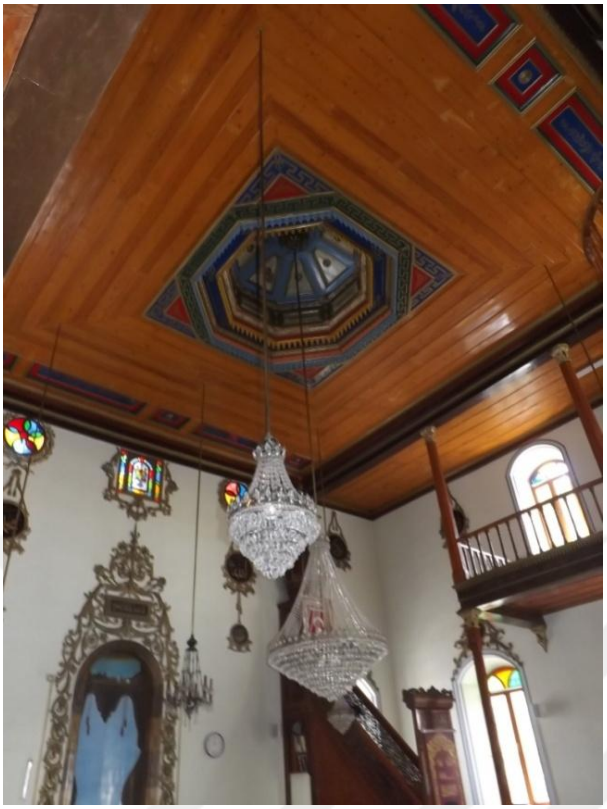

Resim 88: Yıldırım Camii, Harim, Kuzeyden Görünüş.

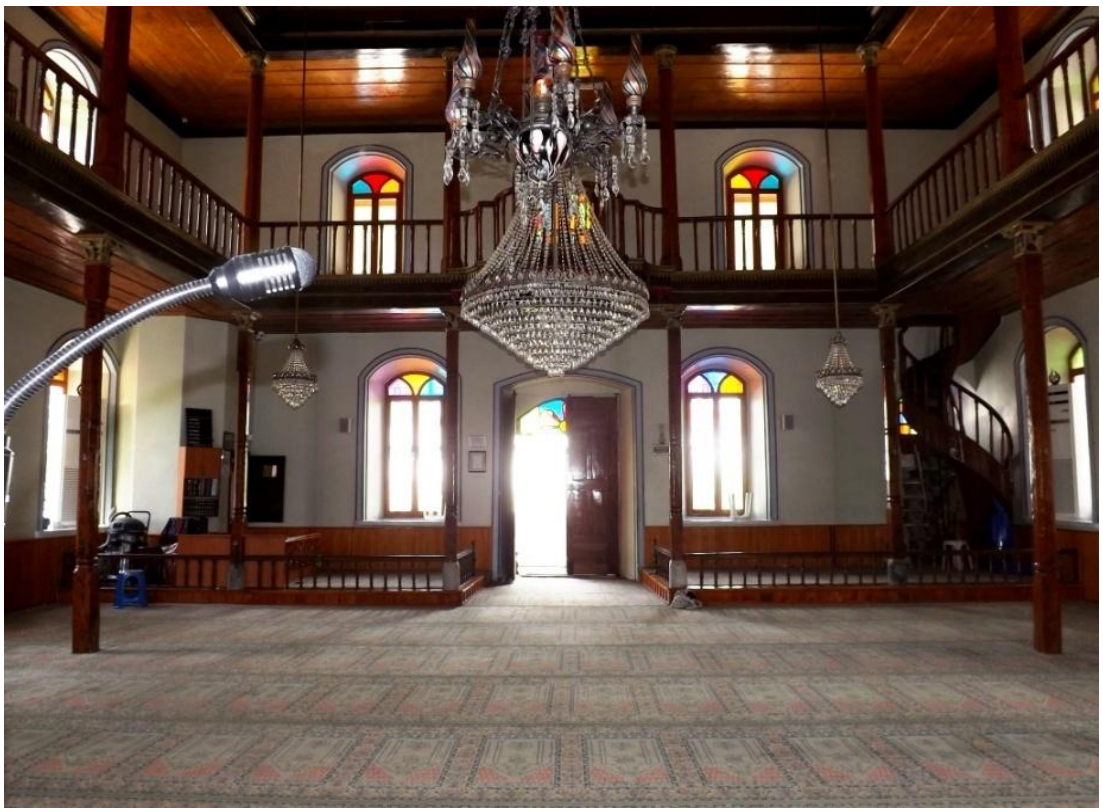

ek s.44

Resim 89: Yıldırım Camii, Mihrap.

Resim 90: Yıldırım Camii, Minber**.**

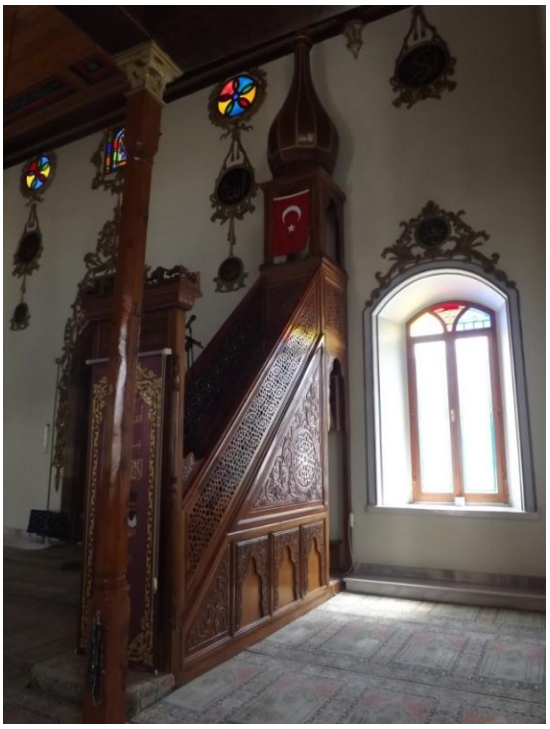

Resim 91: Yıldırım Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 92: Yıldırım Camii, Harim Giriş Açıklığı.

Resim 93: Yıldırım Camii, Son Cemaat Yeri.

Resim 94: Yıldırım Camii, Son Cemaat Yeri, Tavan Göbeği.

Resim 95: Yıldırım Camii, Minare.

Resim 96: Yıldırım Camii, Kitâbe.

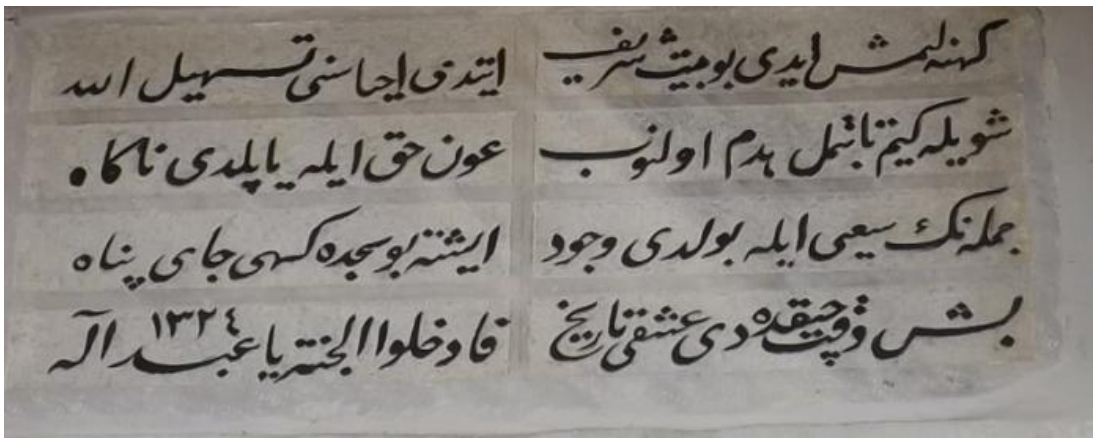

Resim 97: Yıldırım Camii, Minare Kitâbesi.

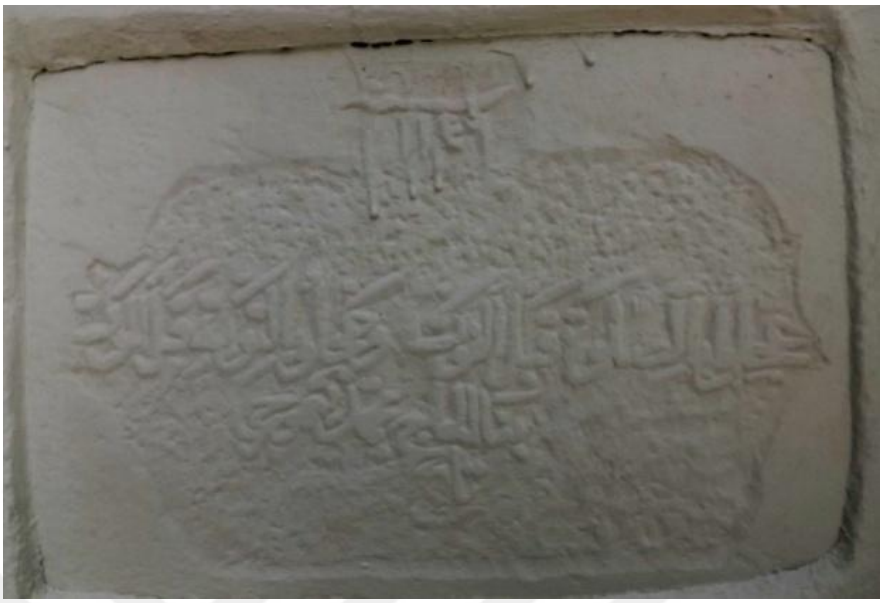

Resim 98: Yeni Cami, Kuzeyden Görünüş.

Resim 99: Yeni Camii, Batı Cephe.

Resim 100: Yeni Camii, Güney Cephe.

Resim 101: Yeni Camii, Harim.

Resim 102: Yeni Camii, Tavan.

Resim 103: Yeni Camii, Çökertmeli Tavan Göbeği.

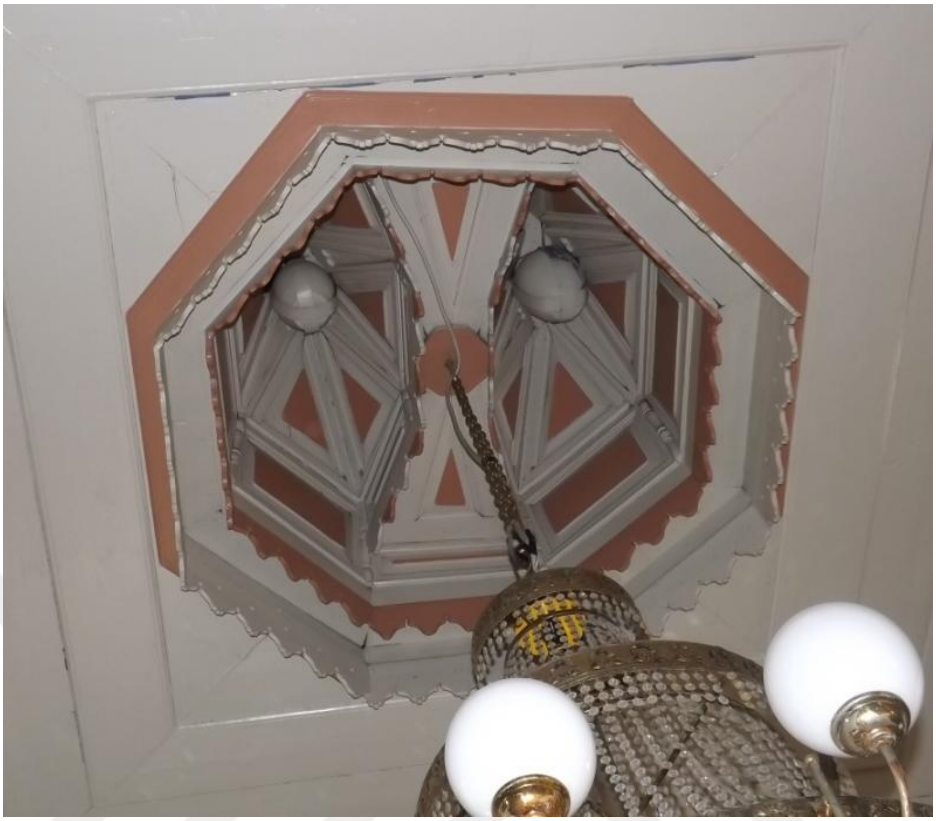

Resim 104: Yeni Camii, Kadınlar Mahfili.

Resim 105: Yeni Camii, Mihrap.

Resim 106: Yeni Camii, Minber.

Resim 107: Yeni Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 108: Yeni Camii, Giriş Açıklığı.

Resim 109: Yeni Camii, Son Cemaat Yeri.

Resim 110: Yeni Camii, Minare.

Resim 111: Yeni Camii, İnşâ Kitâbesi.

Resim 112: Yeni Camii, Minare Kitâbesi.

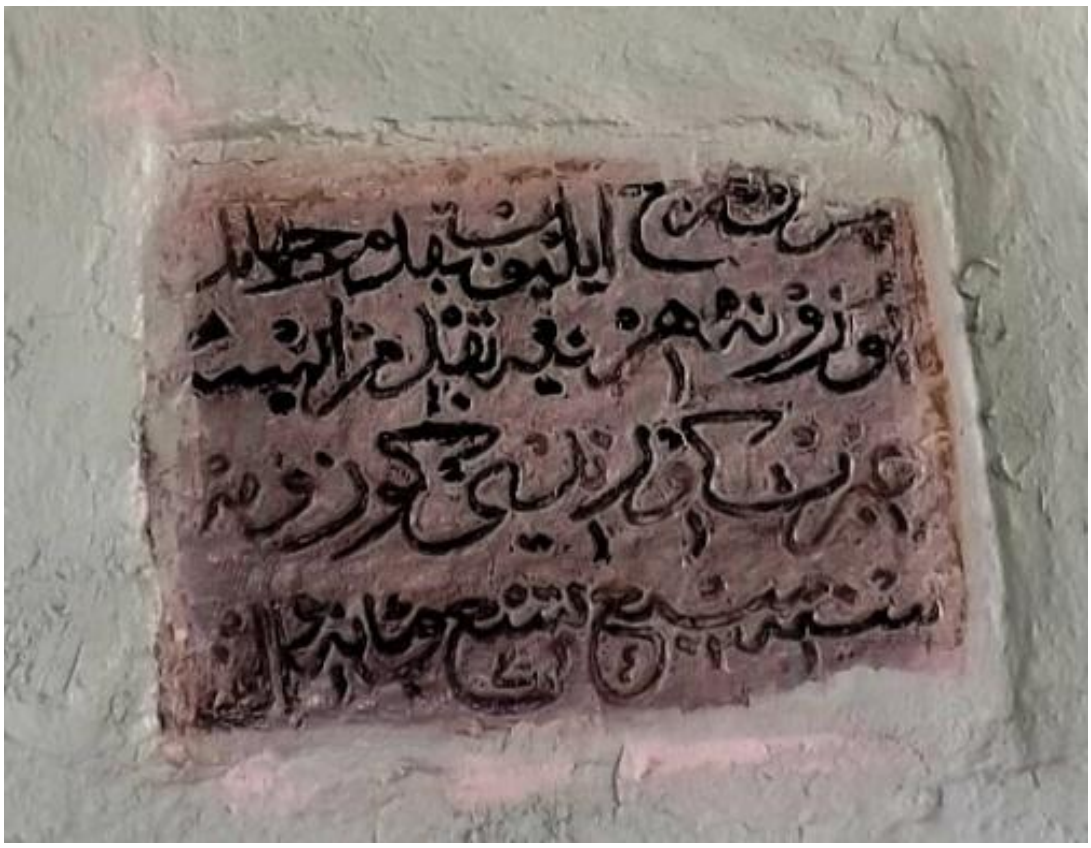

Resim 113: Hamzahocalı Köyü Camii, Kuzey Cephe.

Resim 114: Hamzahocalı Köyü Camii, Batı Cephe.

Resim 115: Hamzahocalı Köyü Camii, Güney Cephe.

Resim 116: Hamzahocalı Köyü Camii, Doğu Cephe.

Resim 117: Hamzahocalı Köyü Camii, Harim.

Resim 118: Hamzahocalı Köyü Camii, Tavan.

Resim 119: Hamzahocalı Köyü Camii, Kadınlar Mahfili.

Resim 120: Hamzahocalı Köyü Camii, Minber.

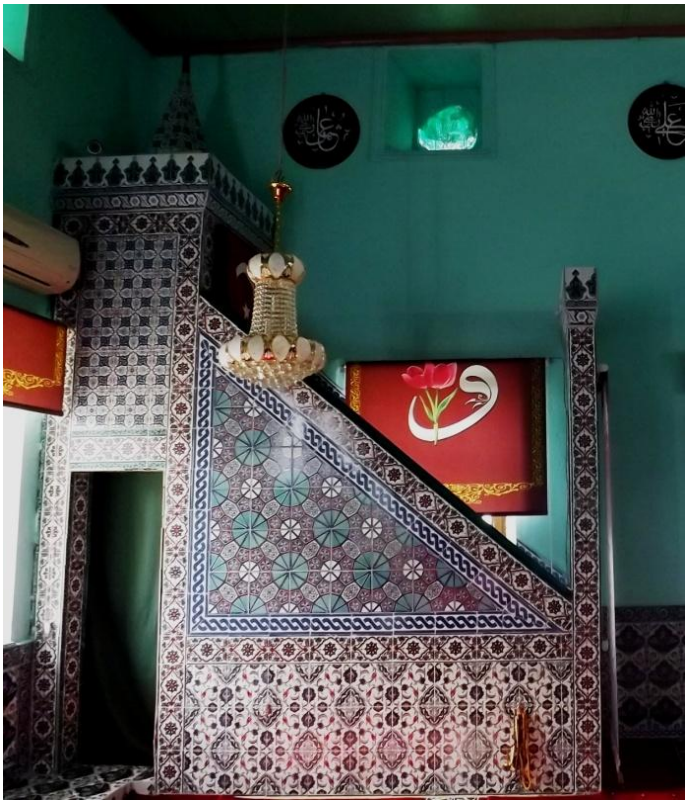

Resim 121: Hamzahocalı Köyü Camii, Vaaz Kürsüsü.

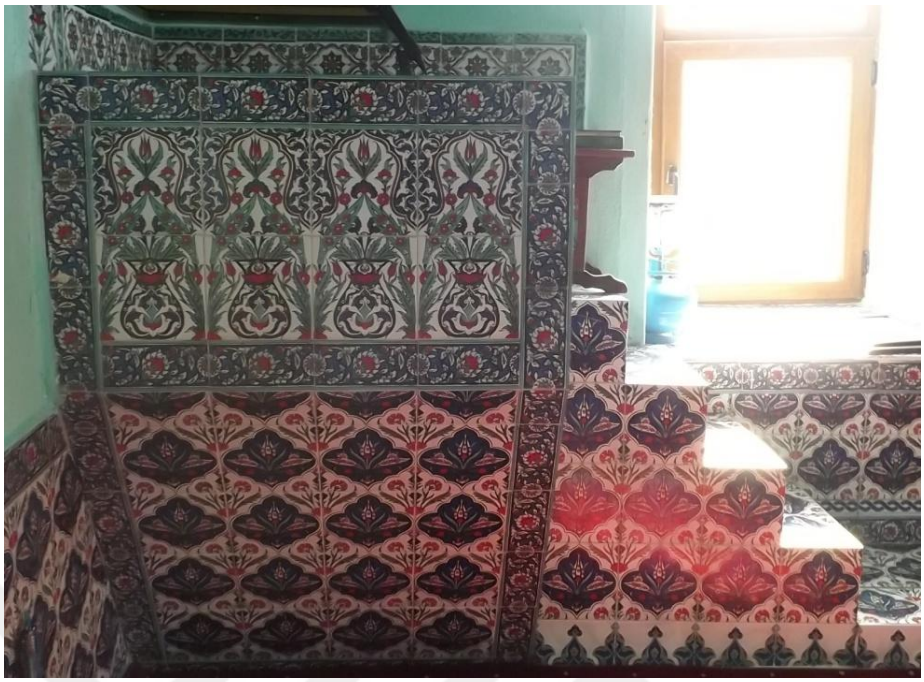

Resim 122: Hamzahocalı Köyü Camii, Harim Giriş Detayı.

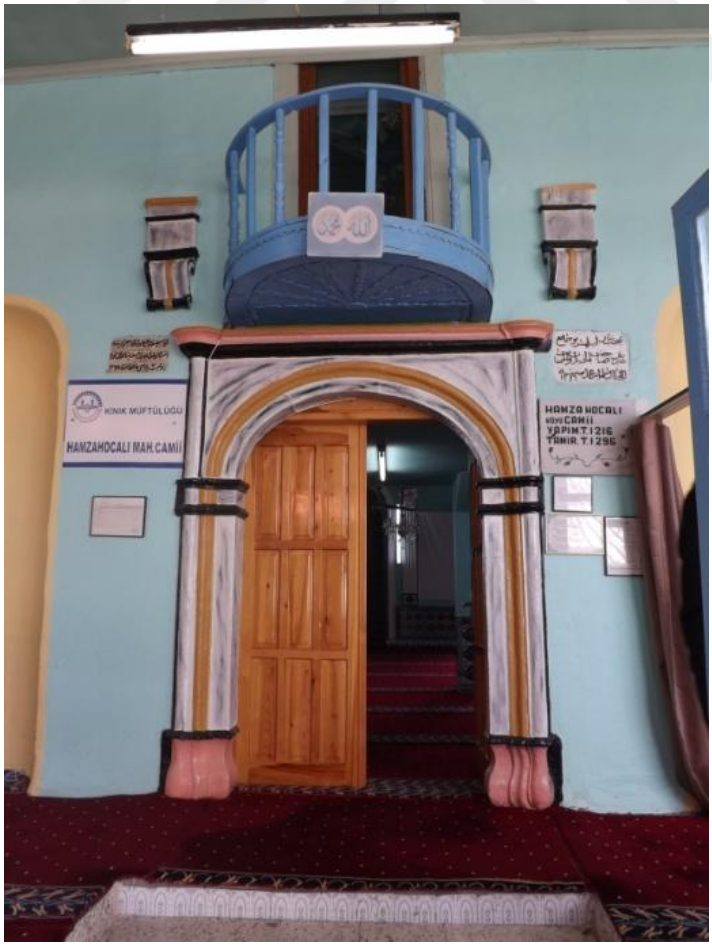

Resim 123: Hamzahocalı Köyü Camii, İnşâ Kitâbesi.

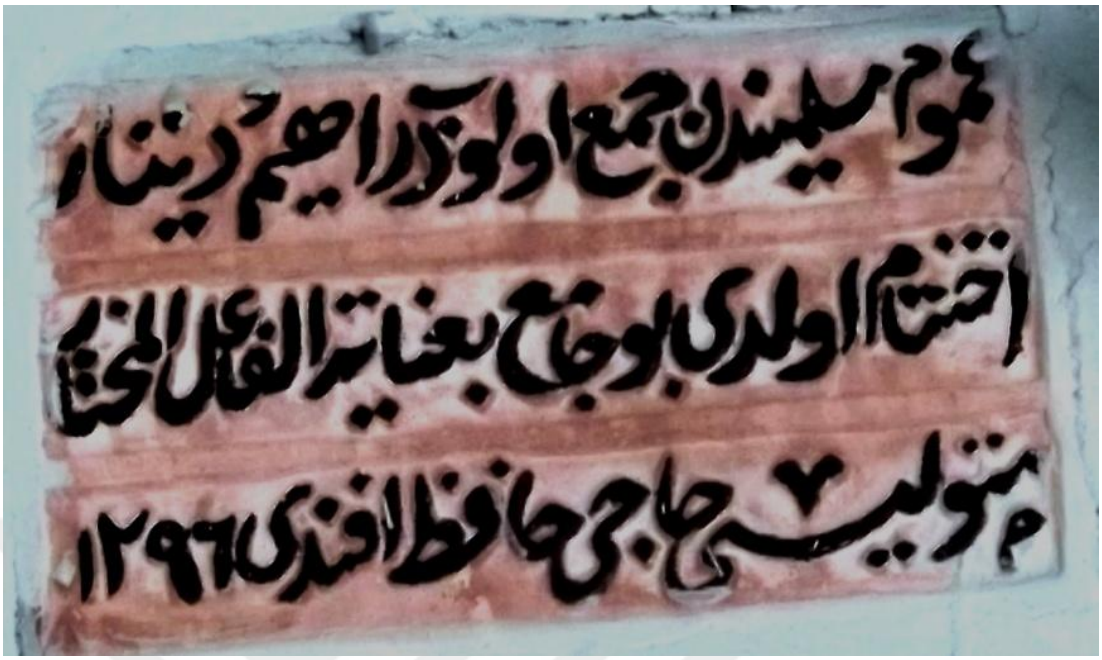

Resim 124: Hamzahocalı Köyü Camii, Tamir Kitâbesi.

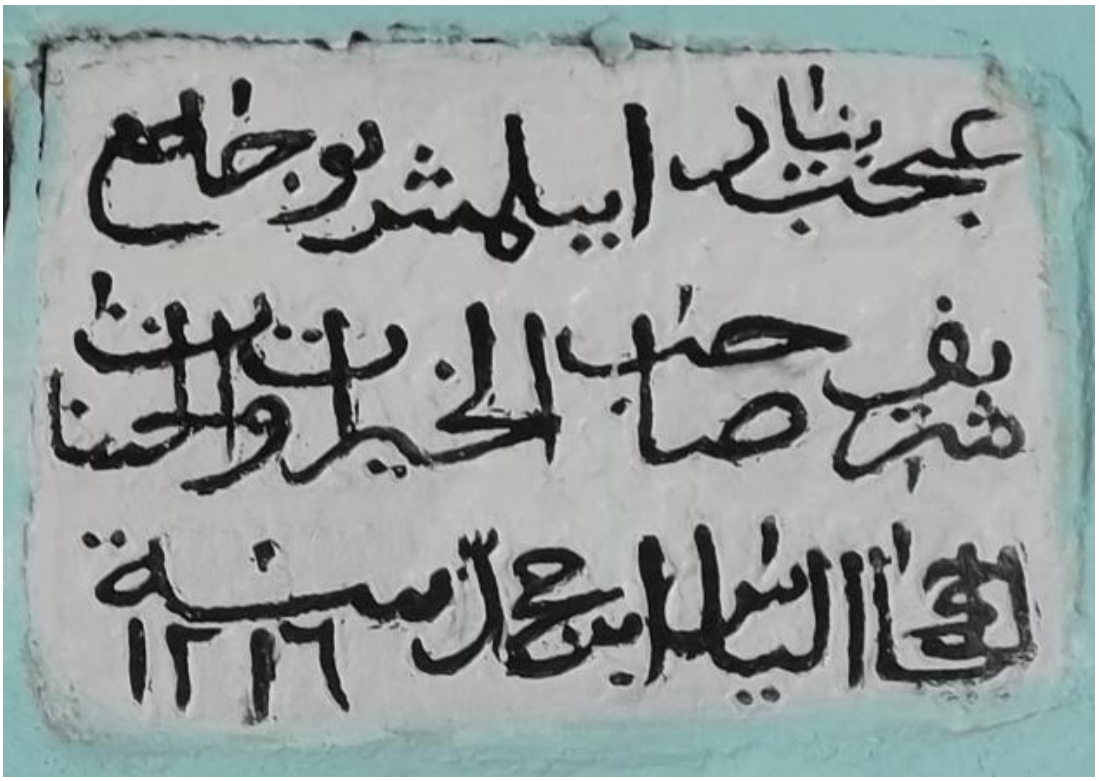

Resim 125: Örtülü Köyü Camii, Kuzey Cephe.

Resim 126: Örtülü Köyü Camii, Doğu Cephe.

ek s.63

Resim 127: Örtülü Köyü Camii, Harim.

Resim 128: Örtülü Köyü Camii, Harim Örtüsü.

ek s.64

Resim 129: Örtülü Köyü Camii, Harim ve Son Cemaat Mekânı, Göbek Motifleri.

Resim 130: Örtülü Köyü Camii, Mihrap.

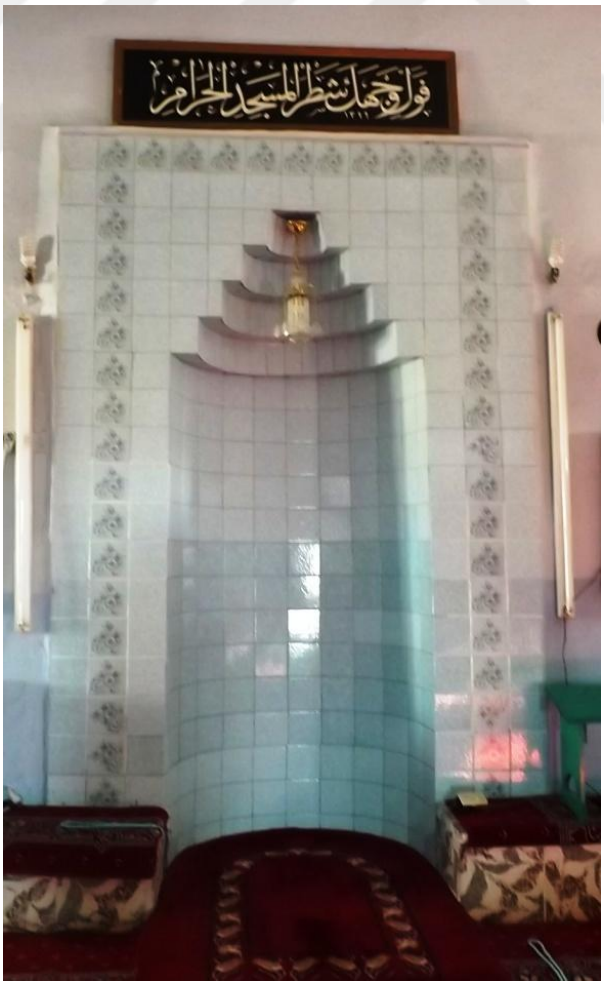

Resim 131: Örtülü Köyü Camii, Minber.

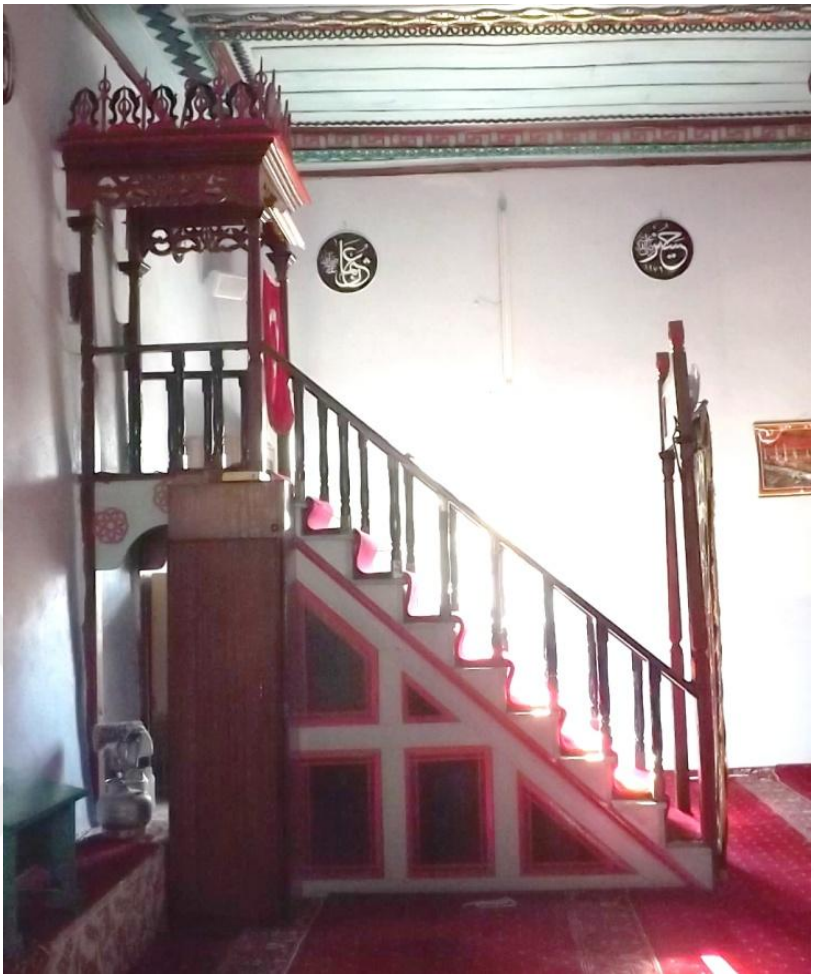

Resim 132: Örtülü Köyü Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 133: Örtülü Köyü Camii, Minare.

Resim 134: Örtülü Köyü Camii, Kitâbe.

Resim 135: İbrahimağa Köyü Camii, Batı Cephe.

Resim 136: İbrahimağa Köyü Camii, Kuzey Cephe.

Resim 137: İbrahimağa Köyü Camii, Harim.

Resim 138: İbrahimağa Köyü Camii, Tavan Göbek Motifi.

Resim 139: İbrahimağa Köyü Camii, Kadınlar Mahfili.

Resim 140: İbrahimağa Köyü Camii, Mihrap.

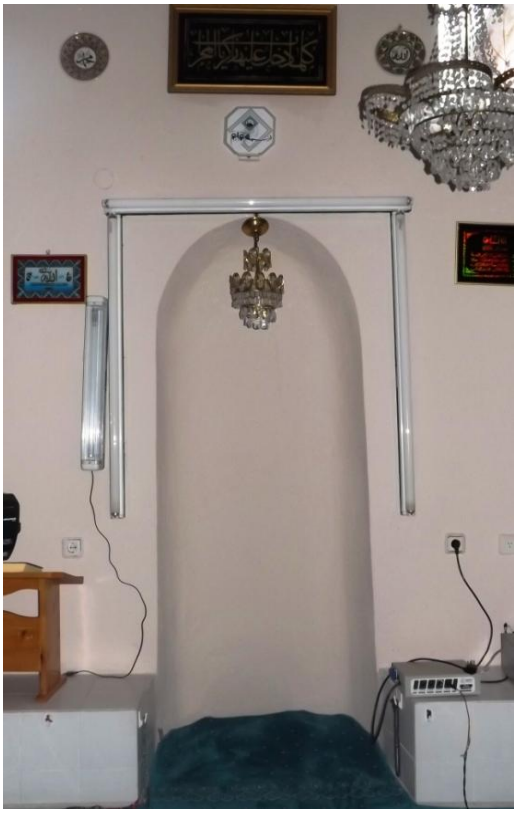

Resim 141: İbrahimağa Köyü Camii, Minber.

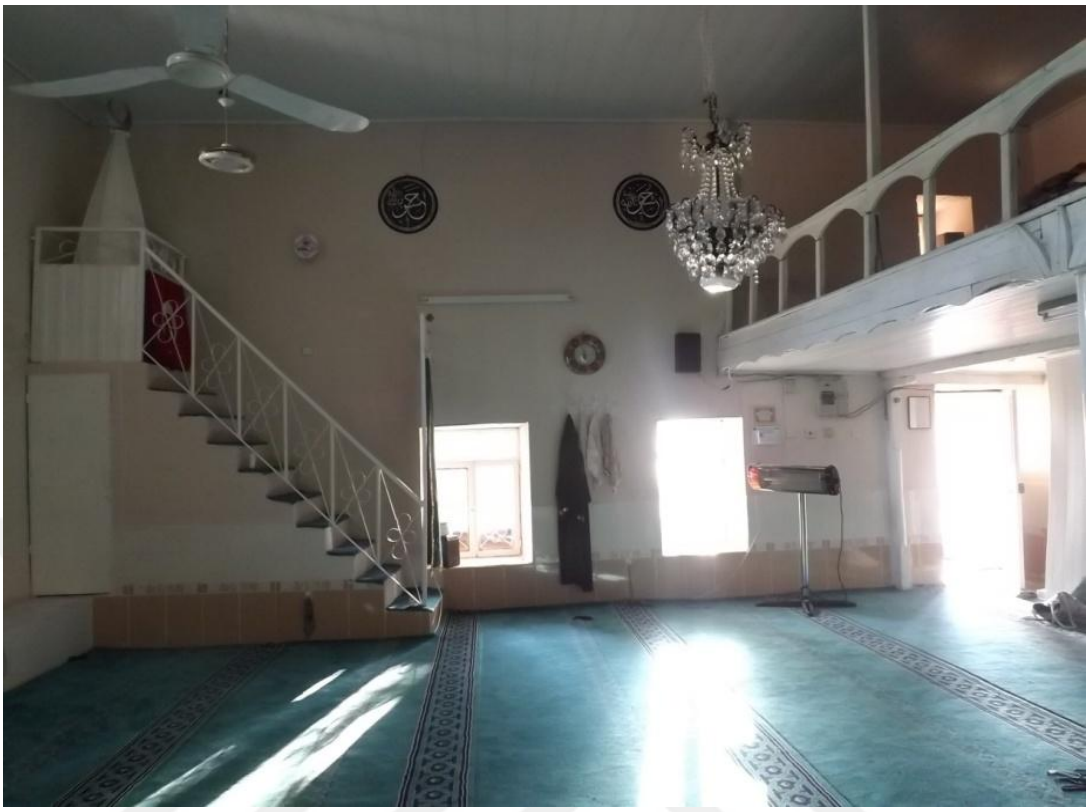

Resim 142: İbrahimağa Köyü Camii, Güney Cephe ve Minare.

Resim 143: Karatekeli Köyü Camii, Kuzey Cephe.

Resim 144: Karatekeli Köyü Camii, Batı Cephe.

ek s.72

Resim 145: Karatekeli Köyü Camii, Güney Cephe.

Resim 146: Karatekeli Köyü Camii, Harim.

ek s.73

Resim 147: Karatekeli Köyü Camii, Kadınlar Mahfili.

Resim 148: Karatekeli Köyü Camii, Mihrap.

Resim 149: Karatekeli Köyü Camii, Minber ve Batı Duvarı.

Resim 150: Karatekeli Köyü Camii, Vaaz kürsüsü.

Resim 151: Karatekeli Camii, Harim ve Son Cemaat Yeri Göbek Motifleri.

Resim 152: Karatekeli Camii, Kitâbe.

Resim 153: Yayakent Çarşı Camii, Kuzey Cepheden Görünüm.

Resim 154: Yayakent Çarşı Camii, Batı Cephe.

Resim 155: Yayakent Çarşı Camii, Güney Cephe.

Resim 156: Yayakent Çarşı Camii, Mihrap Duvarından Bir Görünüş.

Resim 157: Yayakent Çarşı Camii, Kuzeyden Bir Görünüş.

Resim 158: Yayakent Çarşı Camii, Mihrap.

ek s.79

Resim 159: Yayakent Çarşı Camii, Minber.

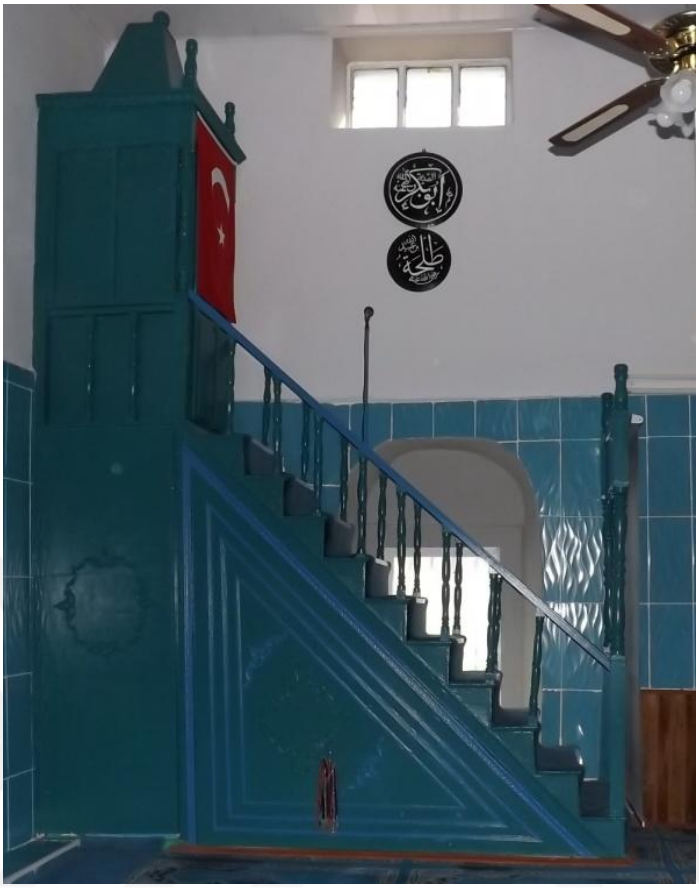

Resim 160: Yayakent Çarşı Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 161: Yayakent Orta Camii.

Resim 162: Yayakent Orta Camii, Genel Görünüş.

Resim 163: Yayakent Orta Camii, Harim.

Resim 164: Yayakent Orta Camii, Tavan.

Resim 165: Yayakent Orta Camii, Kadınlar Mahfili.

Resim 166: Yayakent Orta Camii, Mihrap.

Resim 167: Yayakent Orta Camii, Batı Duvarı.

Resim 168: Yayakent Orta Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 169: Yayakent Orta Camii, Minare.

Resim 170: Yayakent Orta Camii, Kitâbe.

Resim 171: Yayakent Orta Camii, Tamir ve Minare Kitâbesi.

Resim 172: Kınık Çarşı Camii, Genel Görünüm.

Resim 173: Kınık Çarşı Camii, Doğu Cephe.

Resim 174: Kınık Çarşı Camii, Batı Cephe.

ek s.87

Resim 175: Kınık Çarşı Camii, Devşirme Malzemeler.

Resim 176: Kınık Çarşı Camii, Harim.

Resim 177: Kınık Çarşı Camii, Harim Ahşap Göbek.

Resim 178: Kınık Çarşı Camii, Kadınlar Mahfili.

ek s.89

Resim 179: Kınık Çarşı Camii, Mihrap.

Resim 180: Kınık Çarşı Camii, Minber.

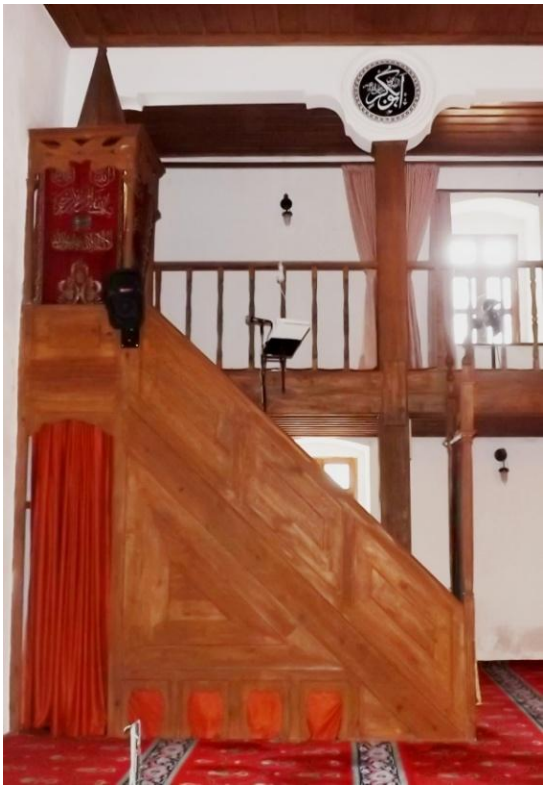

ek s.90

Resim 181: Kınık Çarşı Camii, Vaaz Kürsüsü.

Resim 182: Kınık Çarşı Camii, Son Cemaat Yeri.

Resim 183: Kınık Çarşı Camii, Son Cemaat Yeri, Tavan Göbeği.

Resim 184: Kınık Çarşı Camii, Süsleme Detayı.

Resim 185: Balaban Köyü Camii Kitâbesi

Resim 186: Poyracık Orta Camii Kitâbesi

Resim 187: Bademalan Köyü I. Nolu Çeşme

Resim 188: Bademalanı I Nolu Çeşme Kitâbesi.

ek s.94

Resim 189: Bademalanı Köyü II Nolu Çeşme

Resim 190: Çiftlik Köyü Çeşmesi

Resim 191: Çiftlik Köyü Çeşmesi, Devşirme Malzemeler.

Resim 192: Çiftlik Köy Çeşmesi, Yandan Görünüş.

Resim 193: Değirmencieli Köyü I Nolu Anonim Çeşme.

Resim 194: Değirmencieli Köyü I Nolu Anonim Çeşme, Süslemeler.

Resim 195: Değirmencieli Köyü I Nolu Anonim Çeşme, Ayna Taşı.

Resim 196: Değirmencieli Köyü II Nolu, Anonim Çeşme.

ek s.98

Resim 197: Değirmecieli Köyü, II Nolu Anonim Çeşme, Devşirme Malzeme**.**

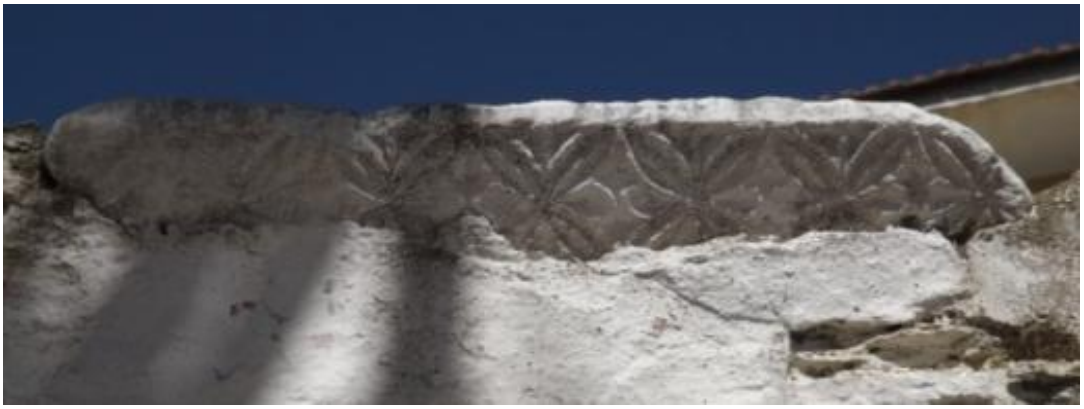

Resim 198: Hamzahocalı Köyü Meydan Çeşme.

Resim 199: Hamzahocalı Köyü, Meydan Çeşmesi Kitâbesi.

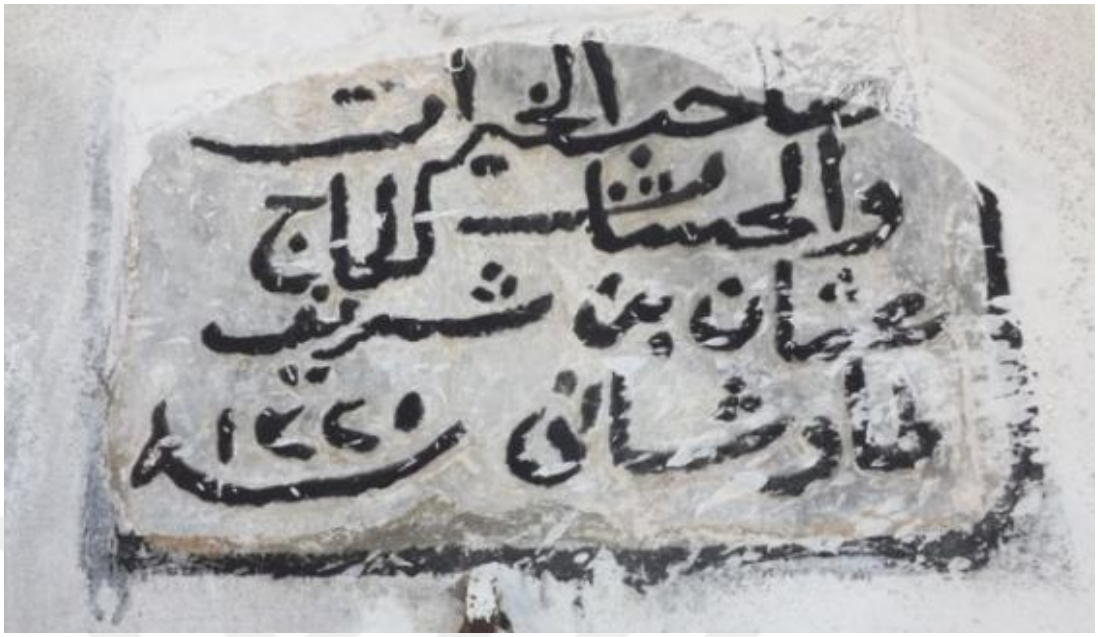

Resim 200: Hamzahocalı Köyü Mezarlık Çeşmesi Genel Görünüş.

Resim 201: Hamzahocalı Köyü Mezarlık Çeşmesi

Resim 202: Hamzahocalı Köyü Mezarlık Çeşmesi, Kitâbe.

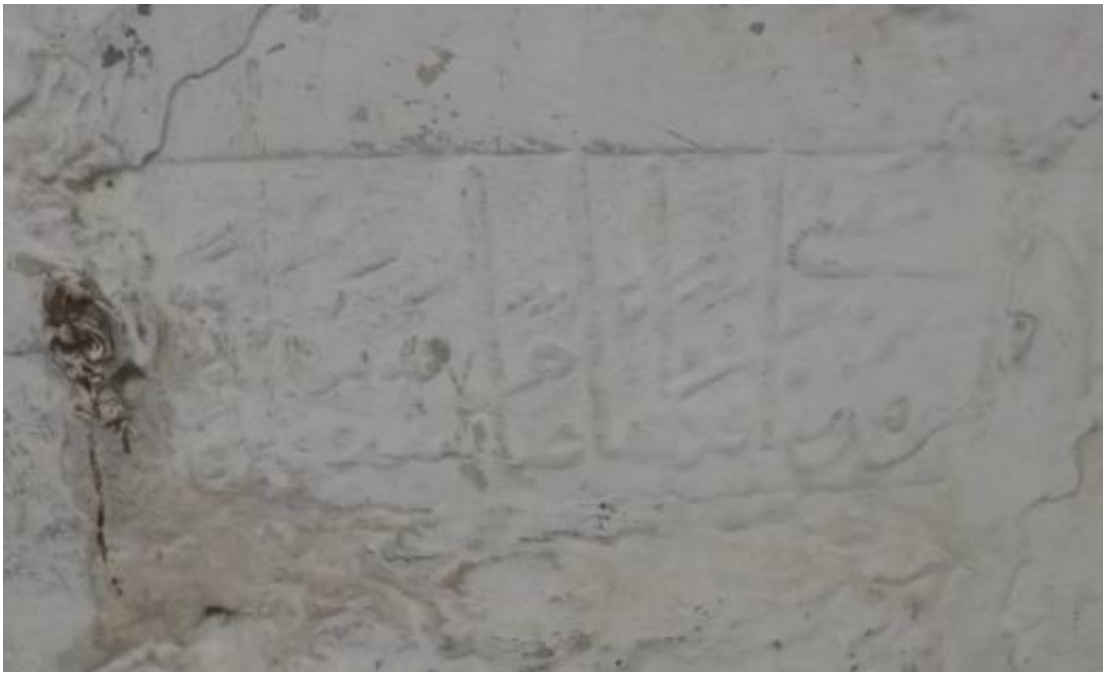

ek s.101

Resim 203: Işıklar Köyü Çeşmesi.

Resim 204: Işıklar Köyü Çeşmesi.

Resim 205: Kocaömerli Köyü II Nolu Çeşme, Genel Görünüş.

Resim 206: Kocaömerli Köyü I Nolu Çeşme, Kitâbe.

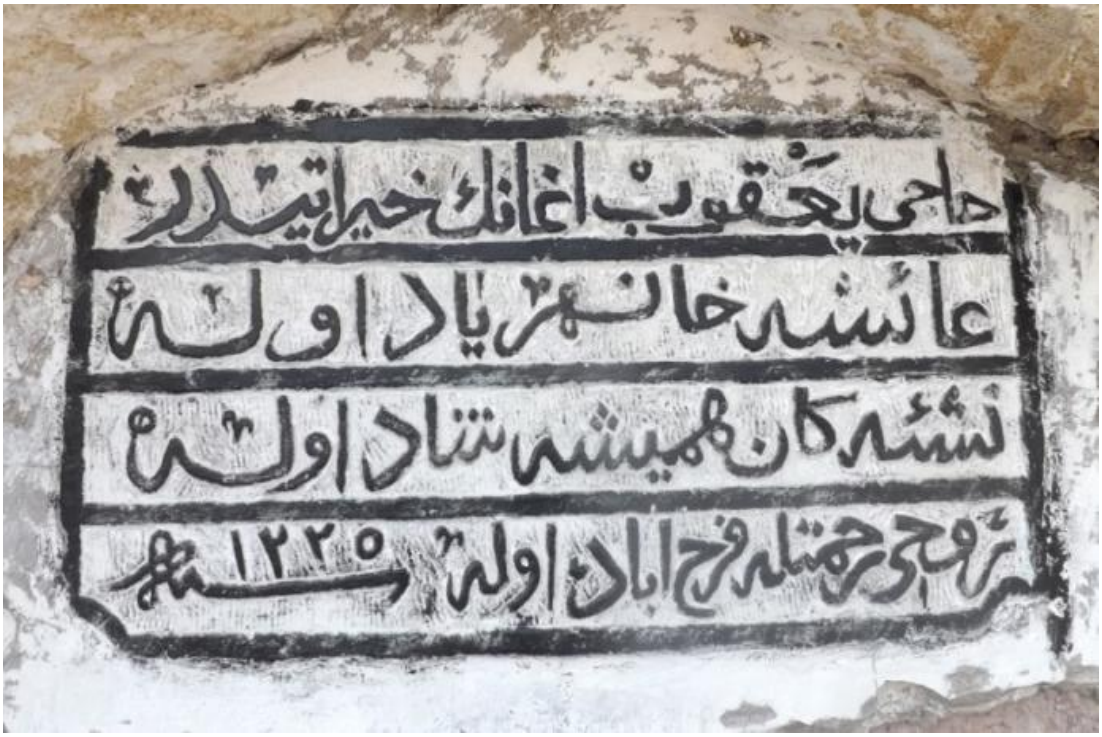

ek s.103

Resim 207: Kocaömerli Köyü II Nolu Çeşme Genel Görünüş

Resim 208: Kocaömerli Köyü III Nolu Çeşme Genel Görünüş.

ek s.104

Resim 209: Kocaömerli Köyü III Nolu Çeşme

Resim 210: Mıstıklar Köyü, I No'lu Çeşme.

Resim 211: Mıstıklar Köyü, I. No'lu Çeşme, Kitâbe.

Resim 212: Mıstıklar Köyü, II Nolu Çeşme Genel Görünüş

Resim 213: Mıstıklar Köyü, II Nolu Çeşme.

Resim 214: Mıstıklar Köyü, III Nolu Çeşme.

Resim 215: Mıstıklar Köyü, III Nolu Anonim Çeşme Kitâbesi.

Resim 216: Poyracık Meydan Çeşme.

Resim 217: Poyracık Meydan Çeşme, Kitâbe.

Resim 218: Poyracık Halk Çeşmesi, Genel Görünüm.

Resim 219: Poyracık Halk Çeşmesi, Kitâbe.

Resim 220: Elmadere Köprüsü

Resim 221: Elmadere Köprüsü

Resim 222: Karadere Köprüsü

Resim 223: Karadere Köprüsü

Resim 224: Kırgeçit Köprüsü

Resim 225: Kırgeçit Köprüsü, Kitâbe.

Resim 226: Mıstıklar Köyü, Köprü.

ek s.113

Resim 227: Mıstıklar Köyü, Köprü, Kemer Detayı.

Resim 228: Sucahlı Köprüsü

ek s.114

Resim 229: Sucahlı Köprüsü, Kemer.

Resim 230: Karaosmanoğulları Su Kemeri

ek s.115

Resim 231: Karaosmanoğulları Kemer Gözü.

Resim 232: Kınık, Pekmezpazarı Hamamı.

ek s.116

Resim 233: Kınık, Pekmezpazarı Hamamı.

Resim 234: Kınık, Pekmezpazarı Hamamı, Ateşlik.

Kaynak: Kınık Belediyesi Arşivi, Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Raporu, s. 15.

Resim 235: Pekmezpazarı Hamamı, Soyunmalık.

Resim 236: Pekmezpazarı Hamamı, Ilıklık.

Resim 237: Pekmezpazarı Hamamı, Sıcaklık.

Resim 238: Pekmezpazarı Hamamı, Sıcaklık.

Resim 239: Pekmezpazarı Hamamı, Sıcaklık Örtüsü.

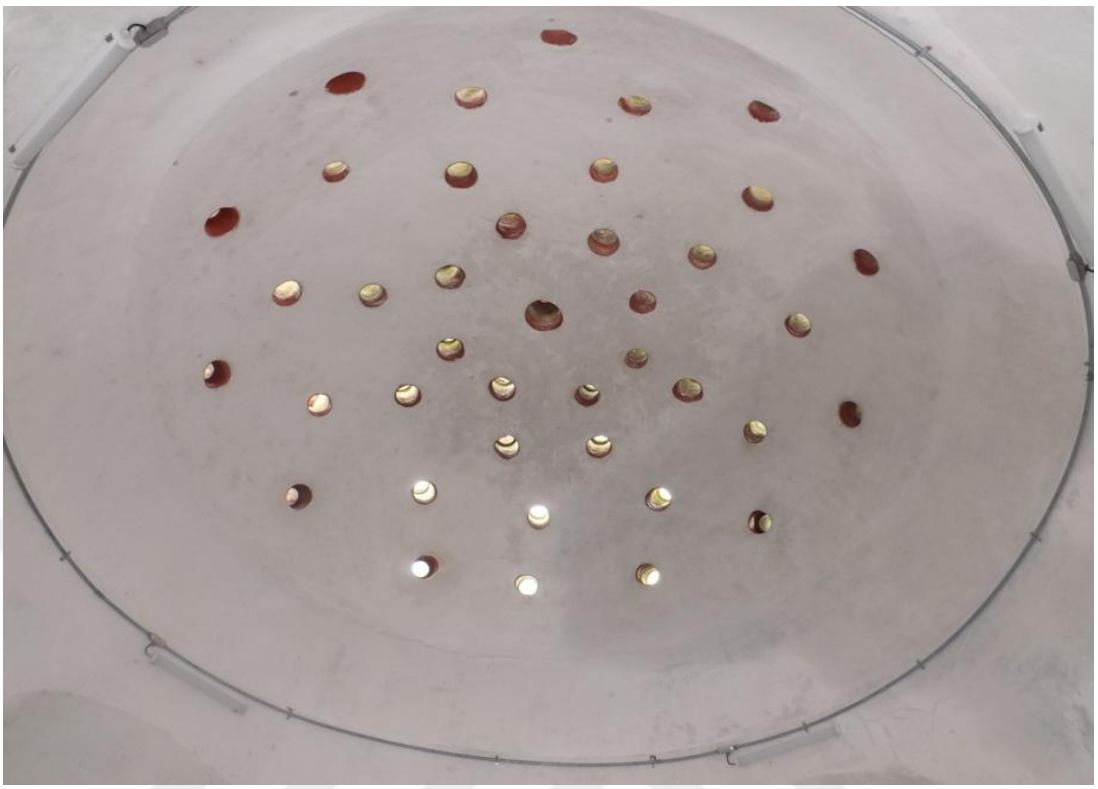

Resim 240: Pekmezpazarı Hamamı, Hela.

Resim 241: Pekmezpazarı Hamamı, Avlu

Resim 242: Pekmezpazarı Hamamı, Kurnalar.

Resim 243: Poyracık Hamamı, Doğu Cephe.

Resim 244: Poyracık Hamamı, Sıcaklık Mekânı.

ek s.122

Resim 245: Poyracık Hamamı, Eyvan.

Resim 246: Poyracık Hamamı, Ilıklık.

ek s.123

Resim 247: Poyracık Hamamı, Halvetteki Kubbeye Geçiş Elemanları

Resim 248: Sucahlı, Su Yapısı.

ek s.124

Resim 249: Sucahlı, Su Yapısı.

Resim 250: Sucahlı Köyü, Su Yapısı, İç Mekân.

ek s.125

Resim 251: Poyracık Hamamı, Kubbe.

Resim 252: Han Kapısı Bakıyyesi

ek s.126

EK 2. ÇİZİMLER

Çizim 1: Kınık Tahtalı Camii Çizimi

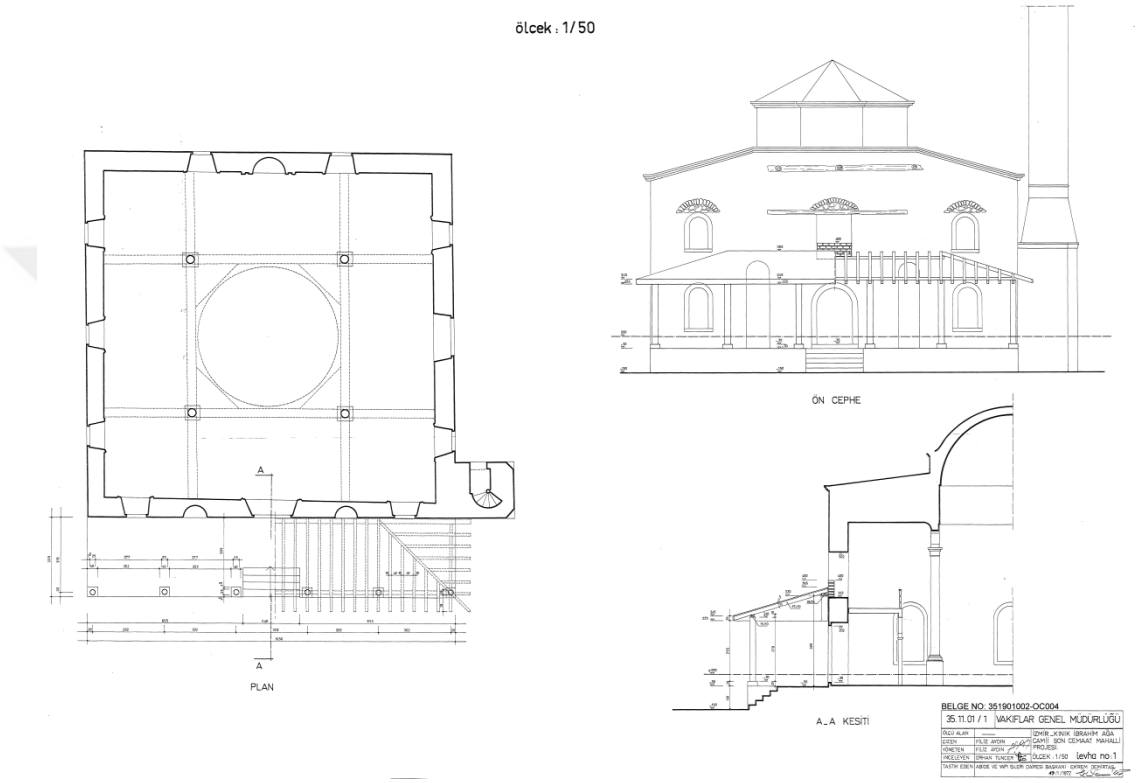

Kaynak: Vakıflar Arşivi.

Çizim 2: Cumalı Köyü Camii Çizimi

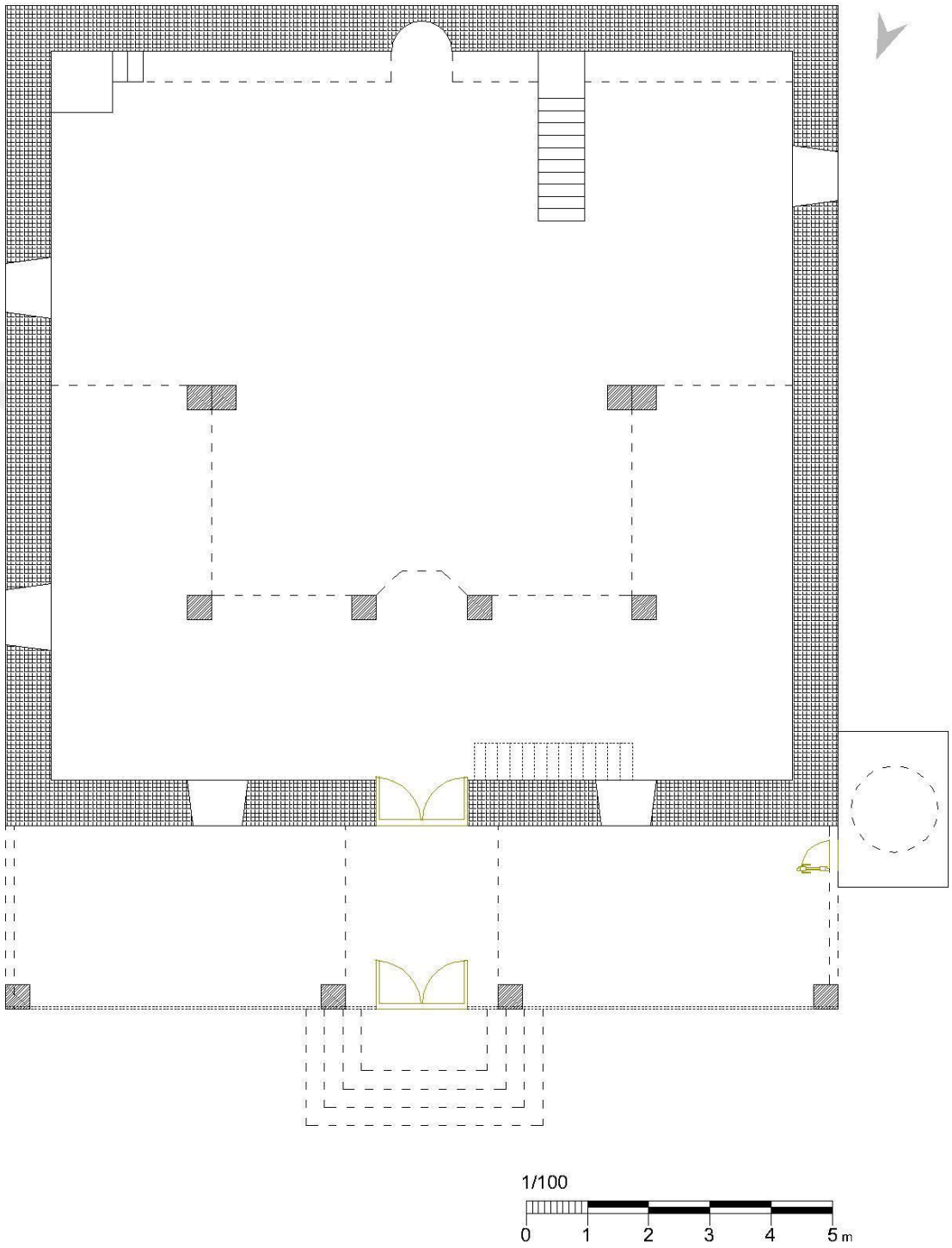

ek s.128

Çizim 3: Sucahlı Köyü Mezarlık Camii Çizimi

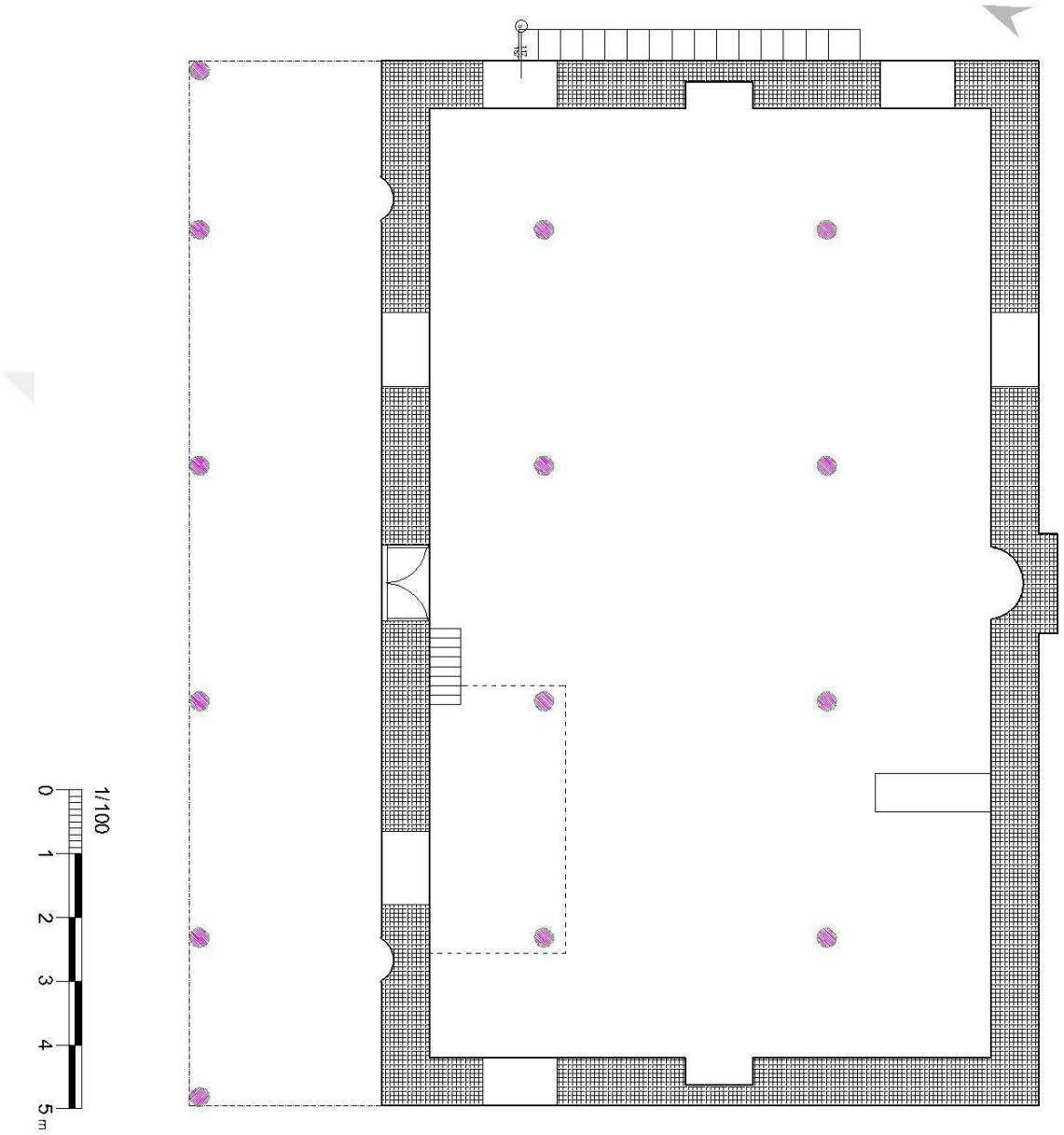

Çizim 4: Kınık Pekmezpazarı Camii Çizimi

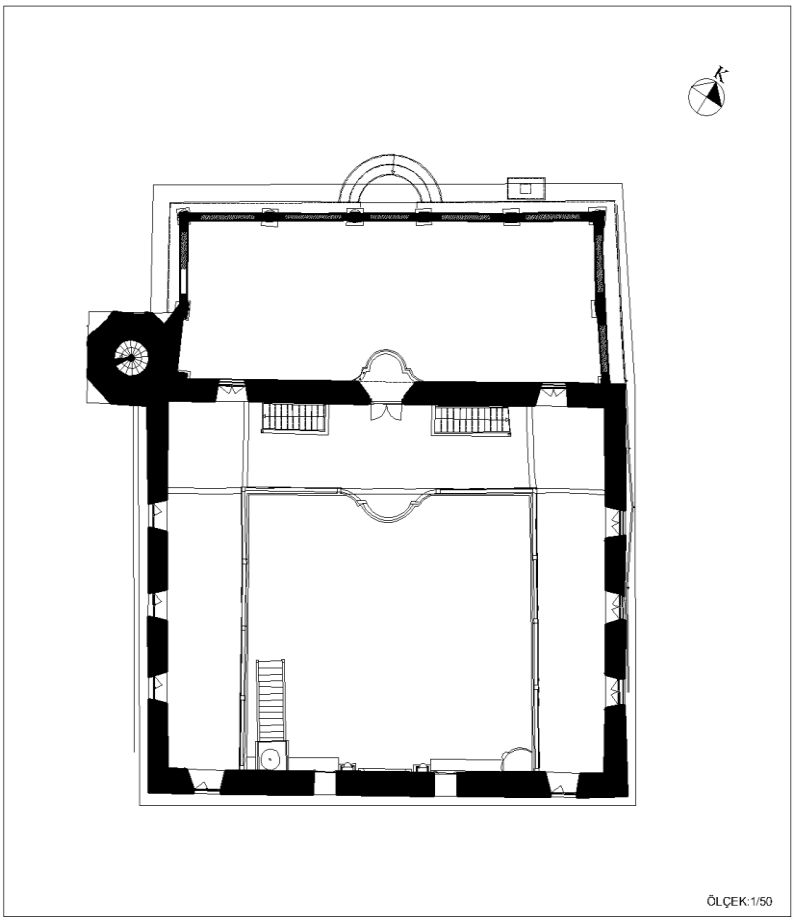

Kaynak: Kınık Belediyesi Arşivi

Çizim 5: Kocaömerli Köyü Camii Çizimi

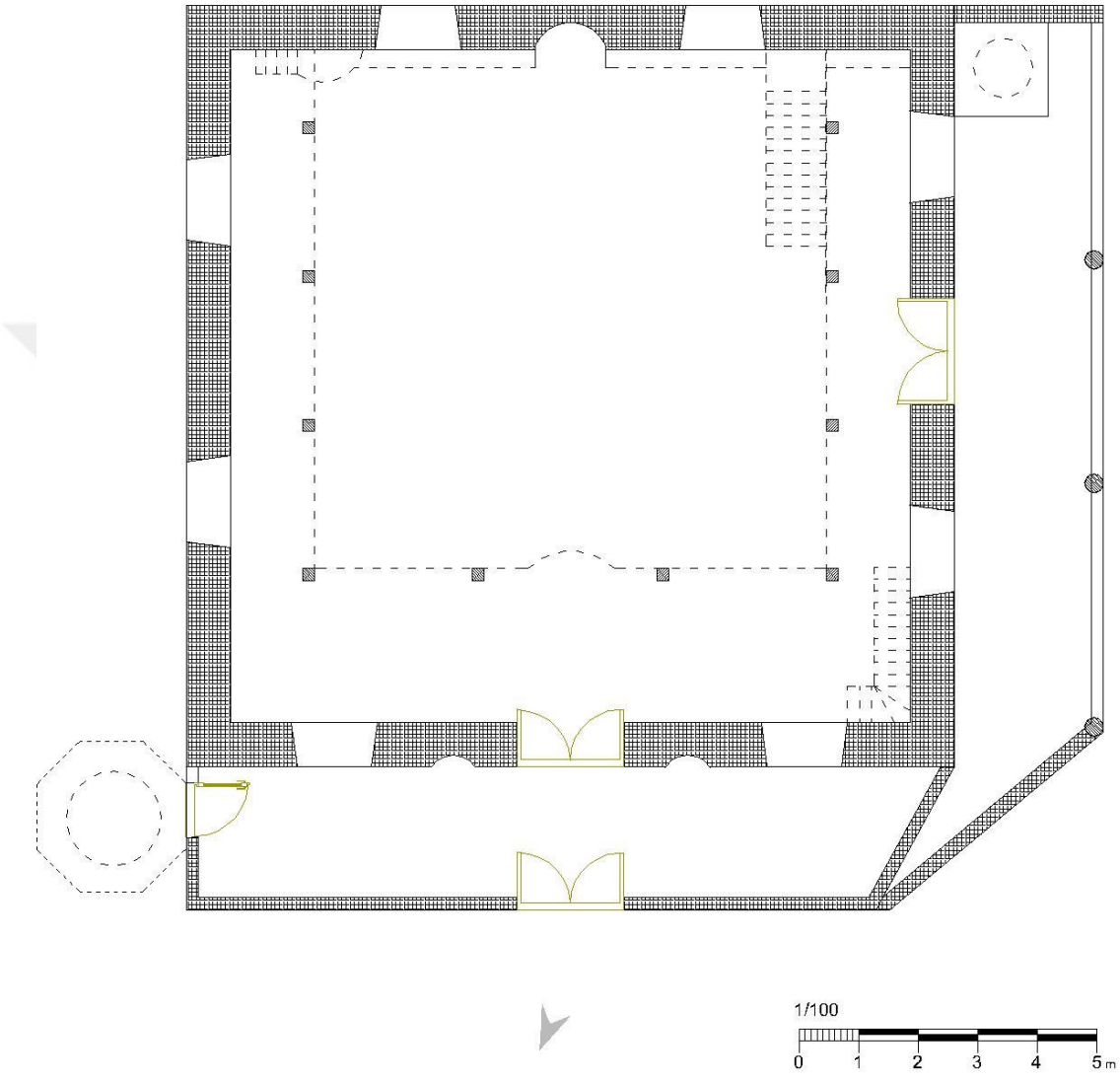

Çizim 6: Karadere Köyü Camii Çizimi

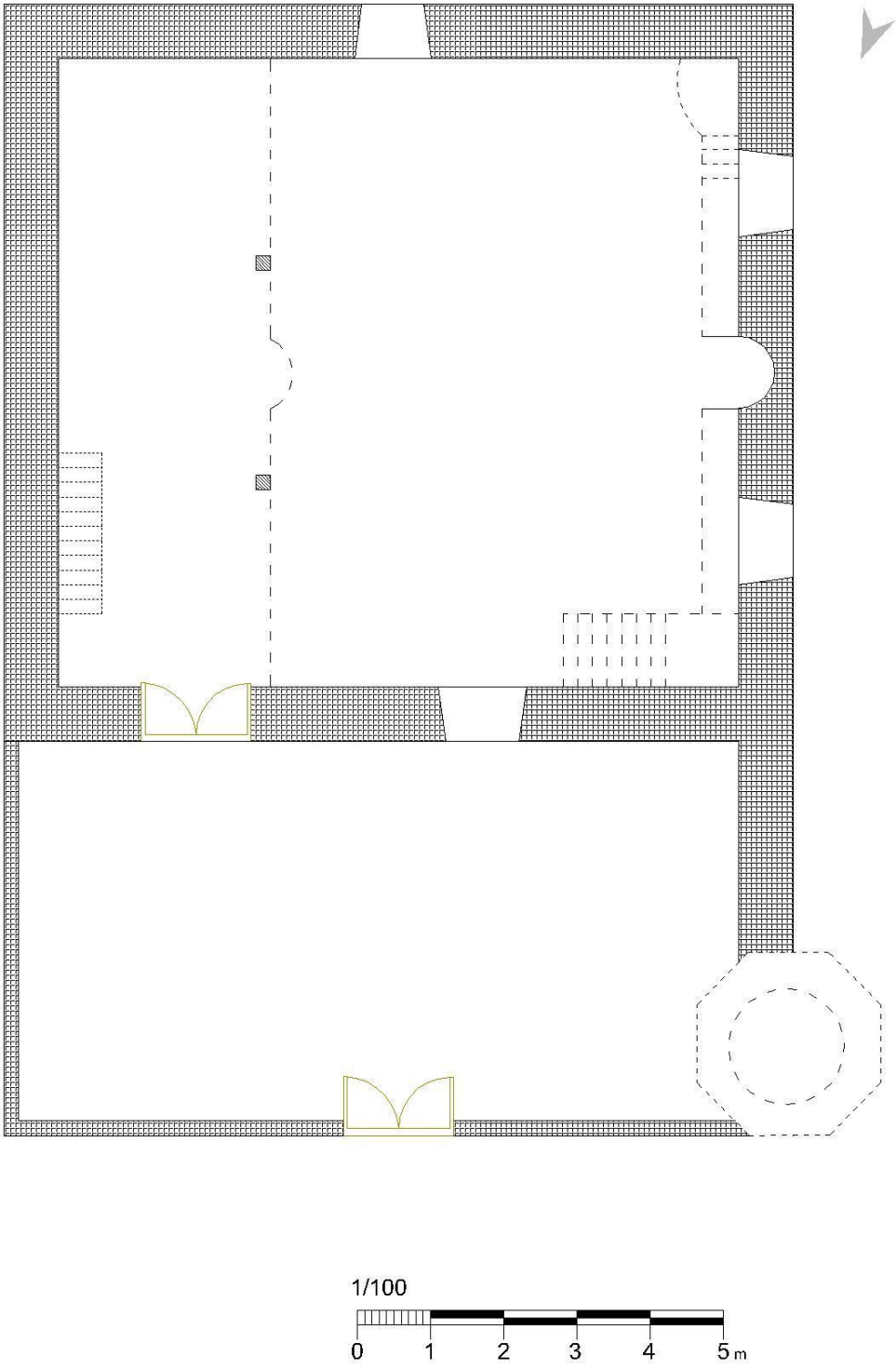

Çizim 7: Poyracık Yıldırım Camii Çizimi

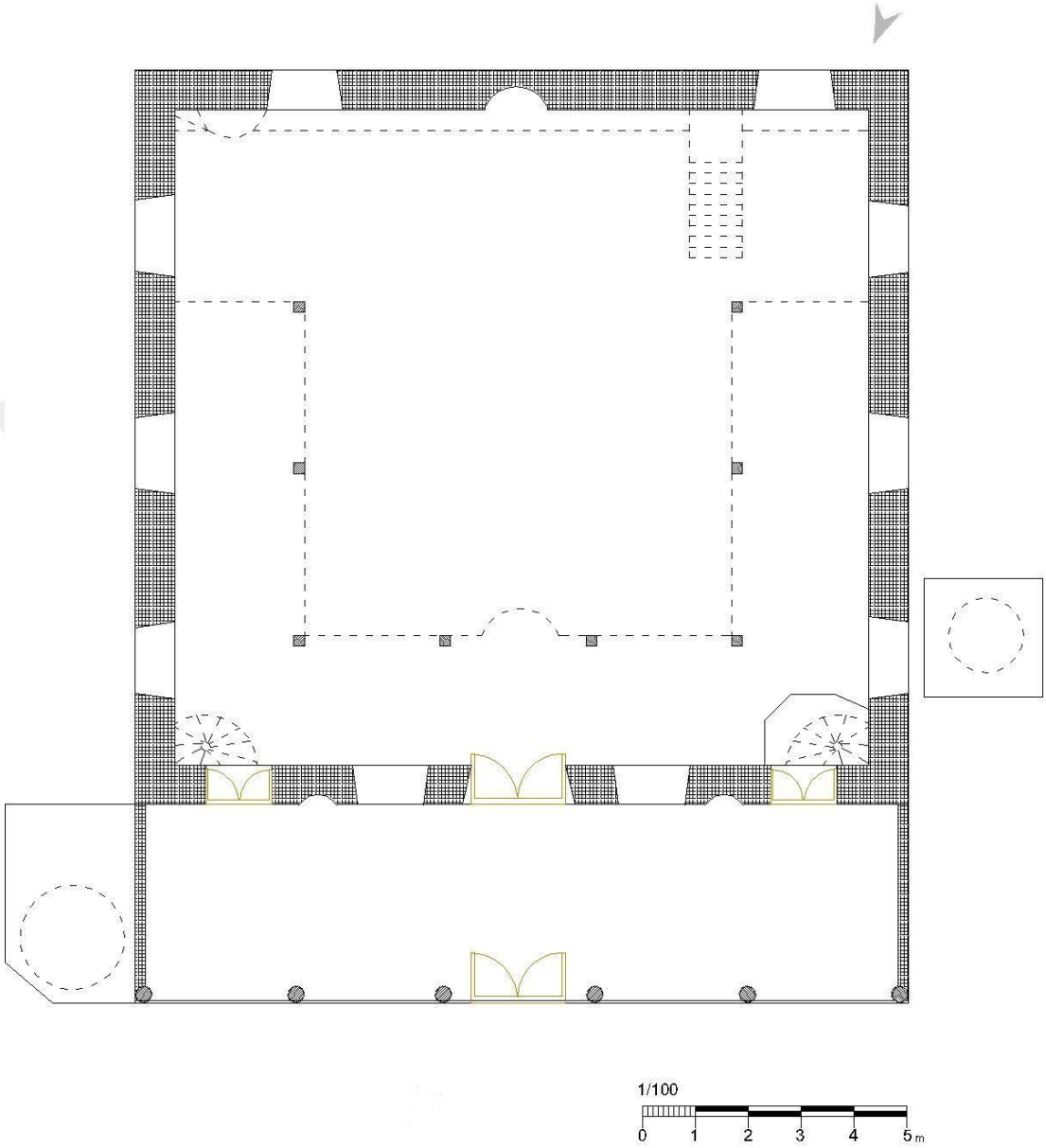

Çizim 8: Poyracık Yeni Camii Çizimi.

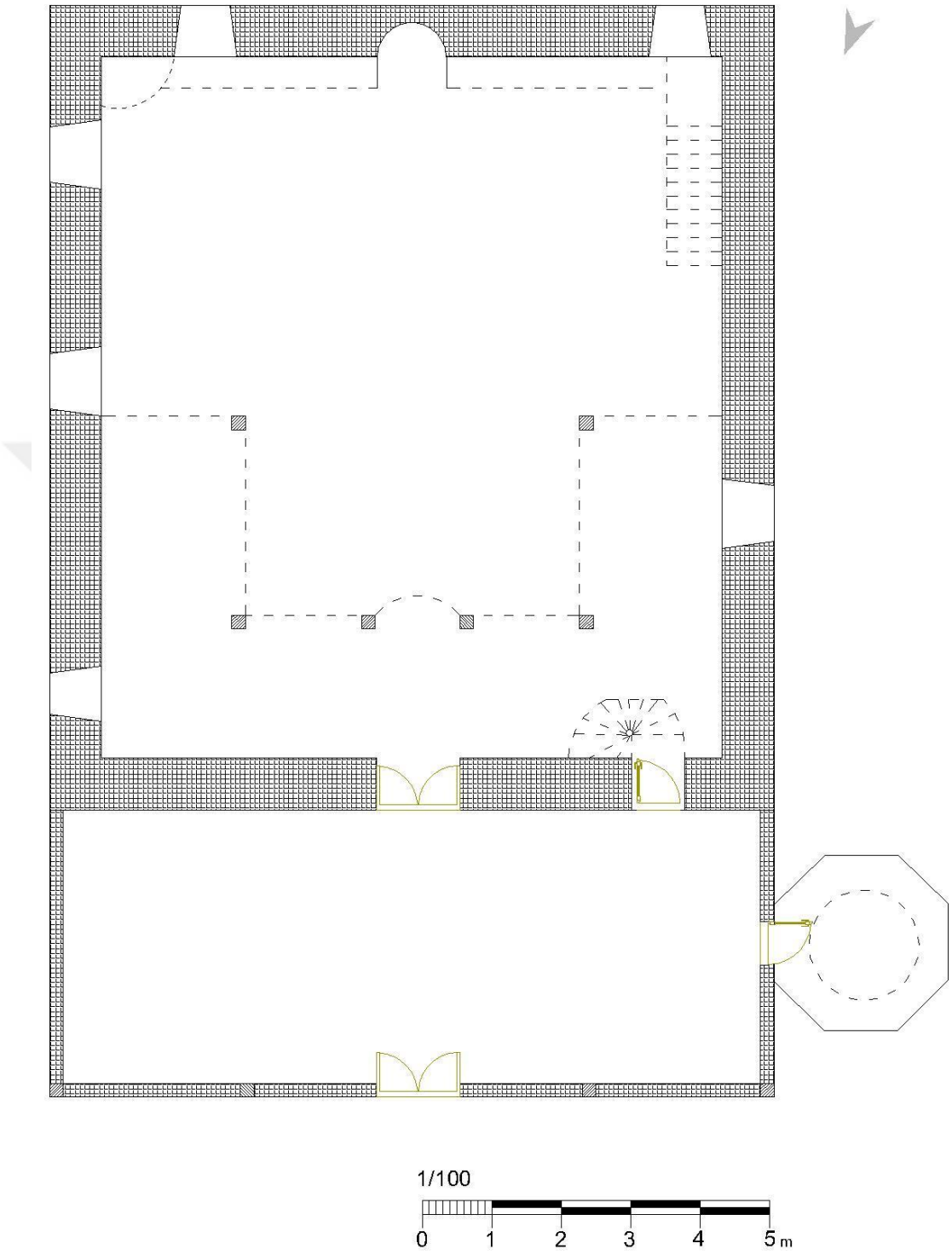

Çizim 9: Hamzahocalı Köyü Camii Çizimi.

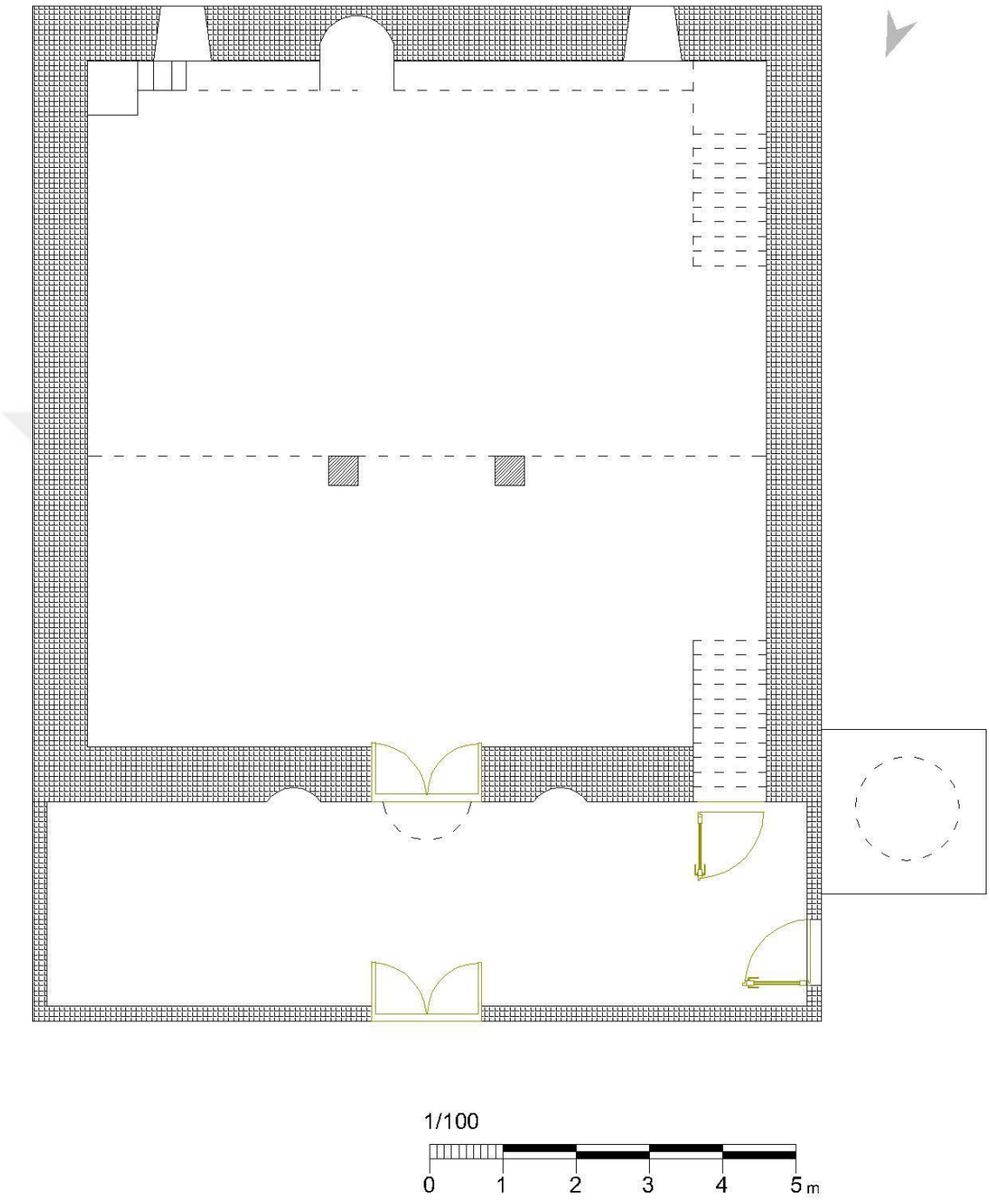

Çizim 10: Örtülü Köyü Camii, Çizimi.

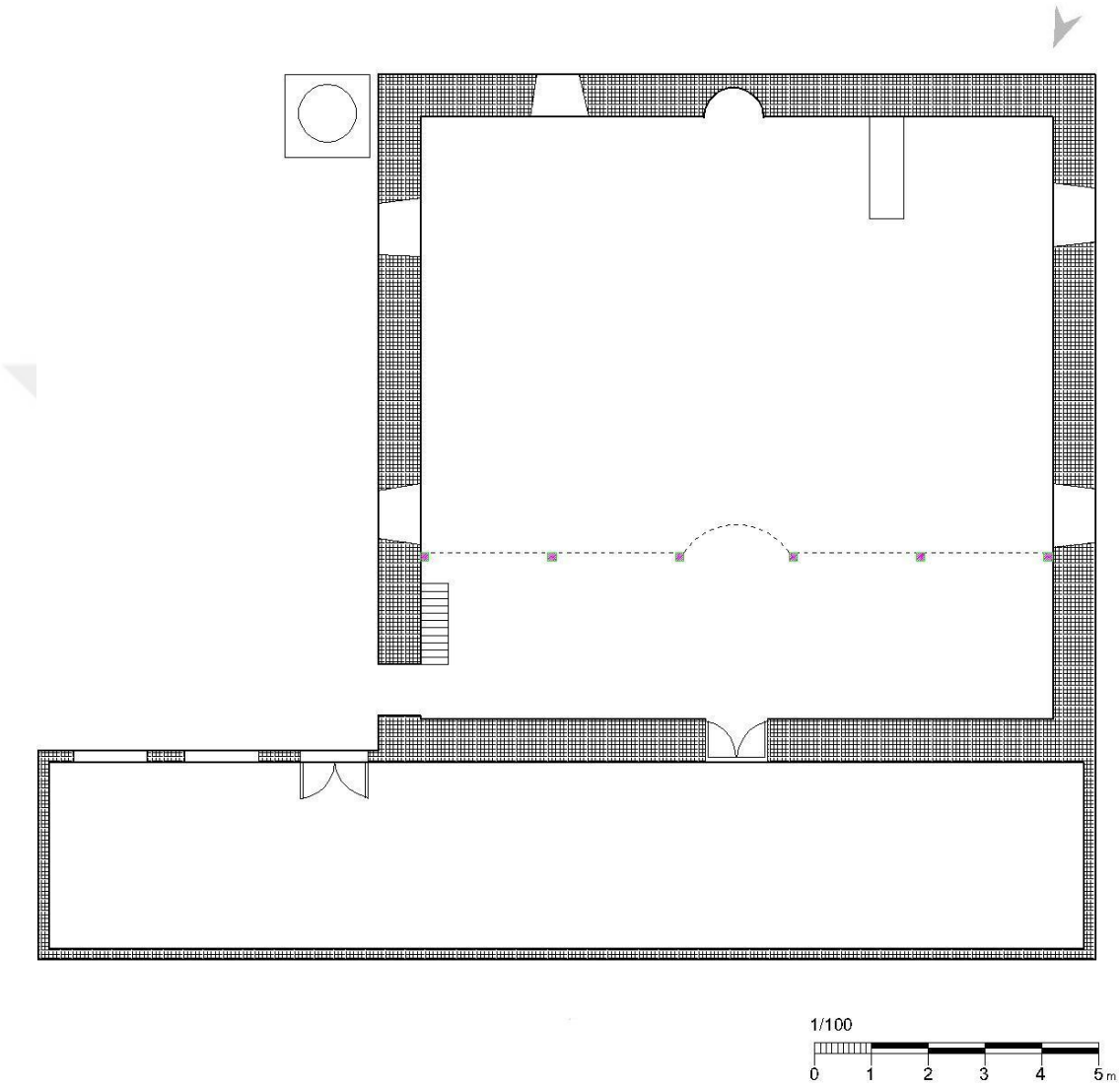

Çizim 11: İbrahimağa Köyü Camii Çizimi.

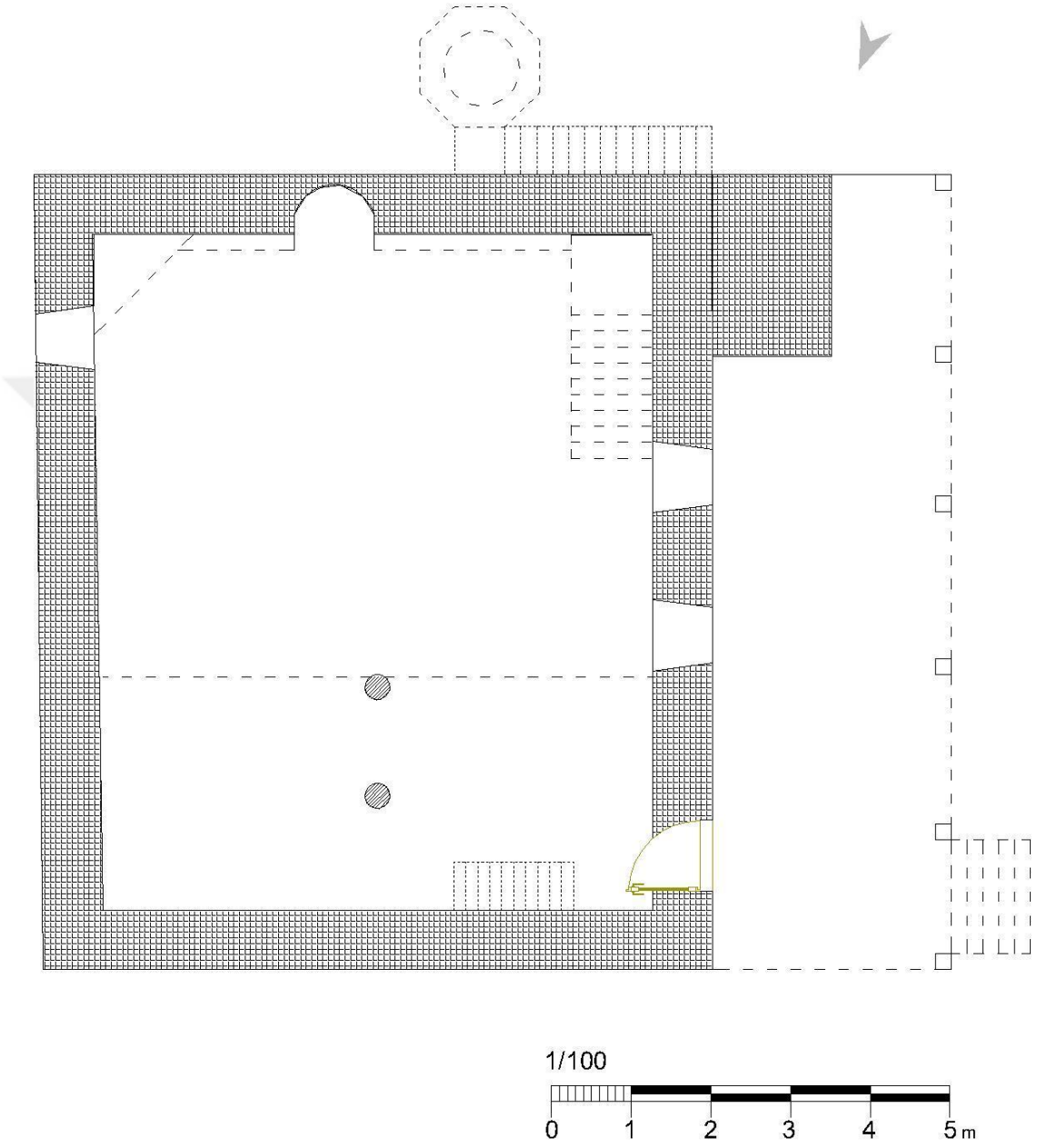

Çizim 12: Karatekeli Köyü Camii Çizimi.

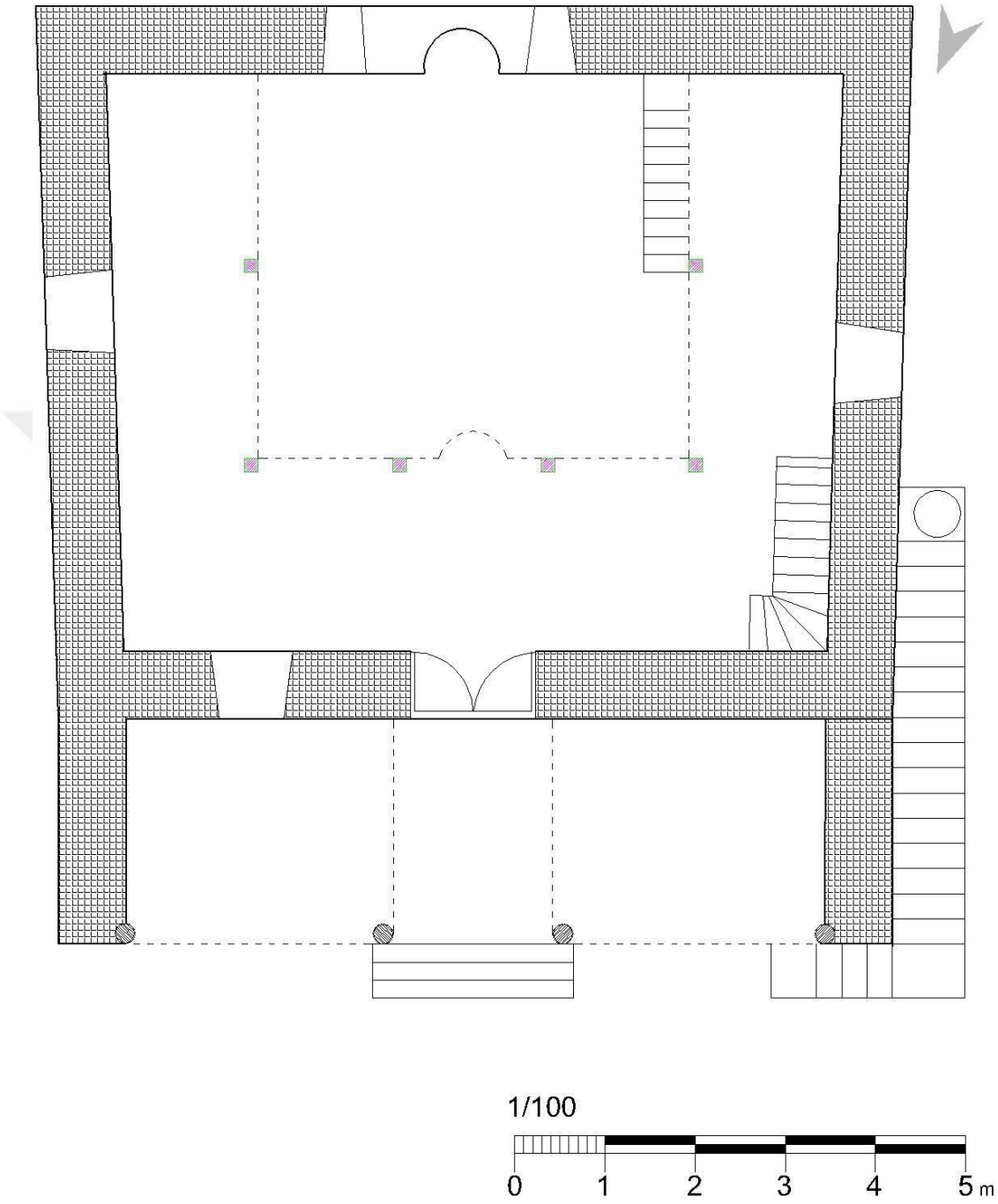

ek s.138

Çizim 13: Yayakent Kasabası Çarşı Camii Çizimi.

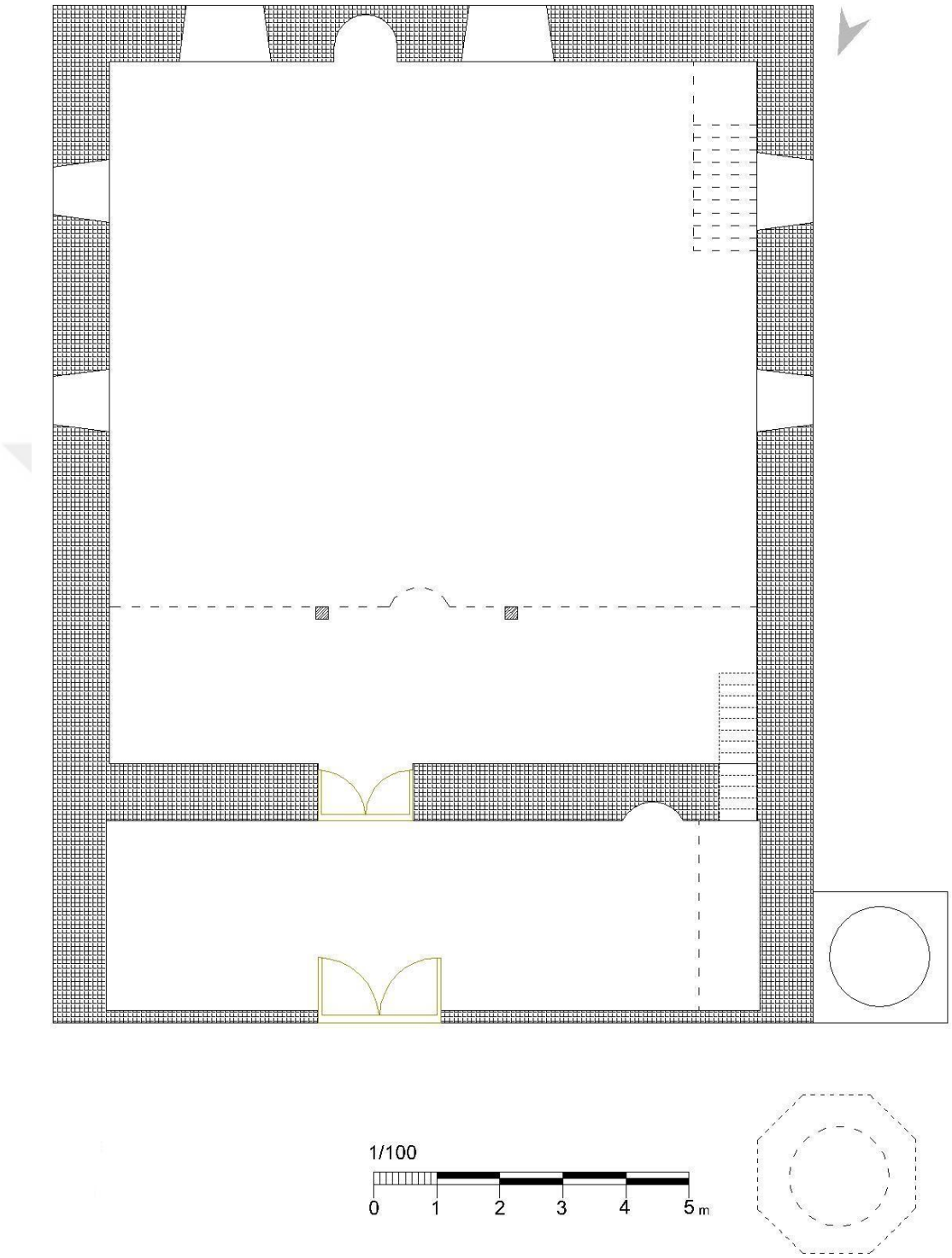

Çizim 14: Yayakent Kasabası Orta Camii Çizimi.

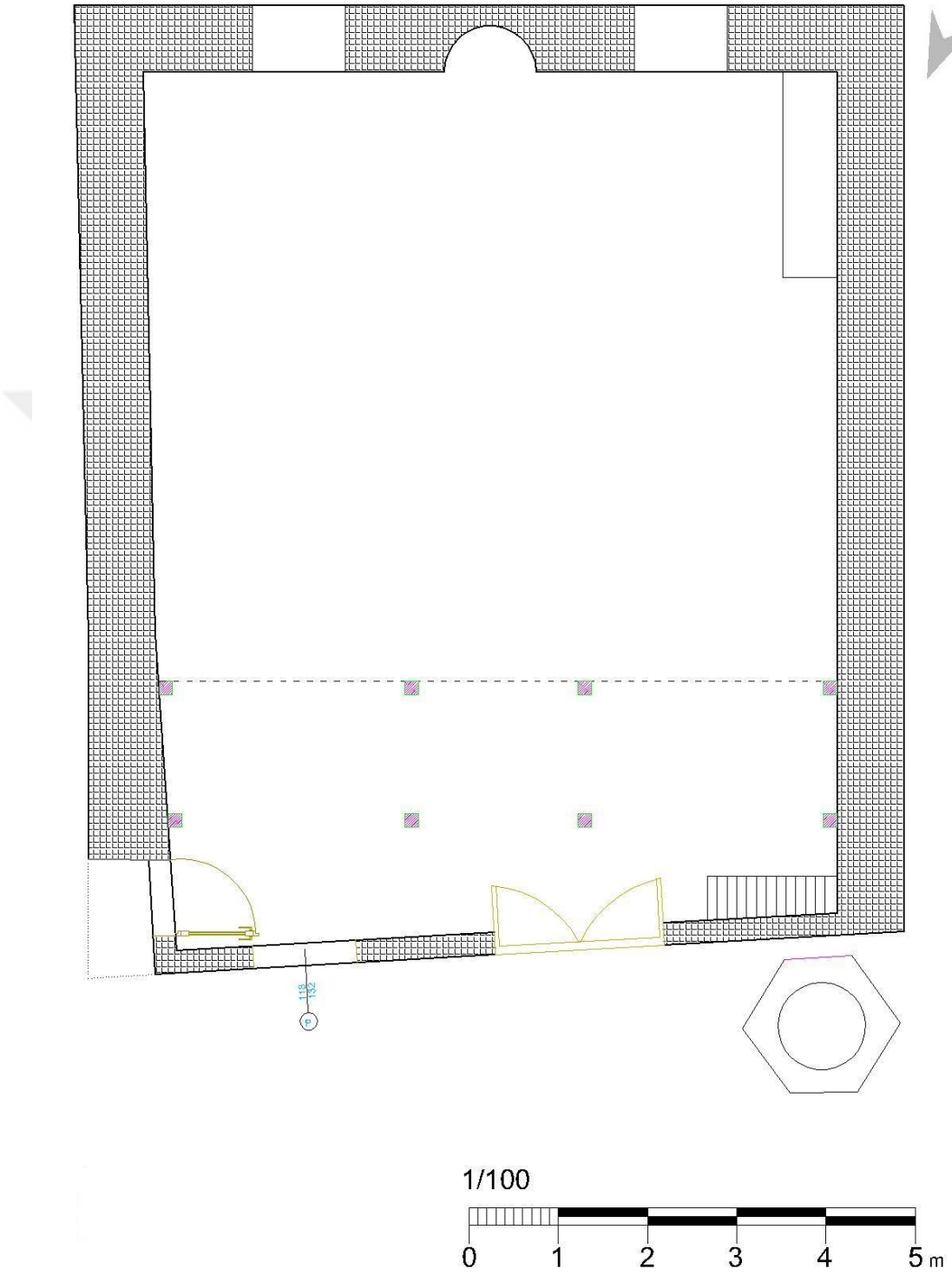

ek s.140

Çizim 15: Kınık Çarşı Camii Çizimi.

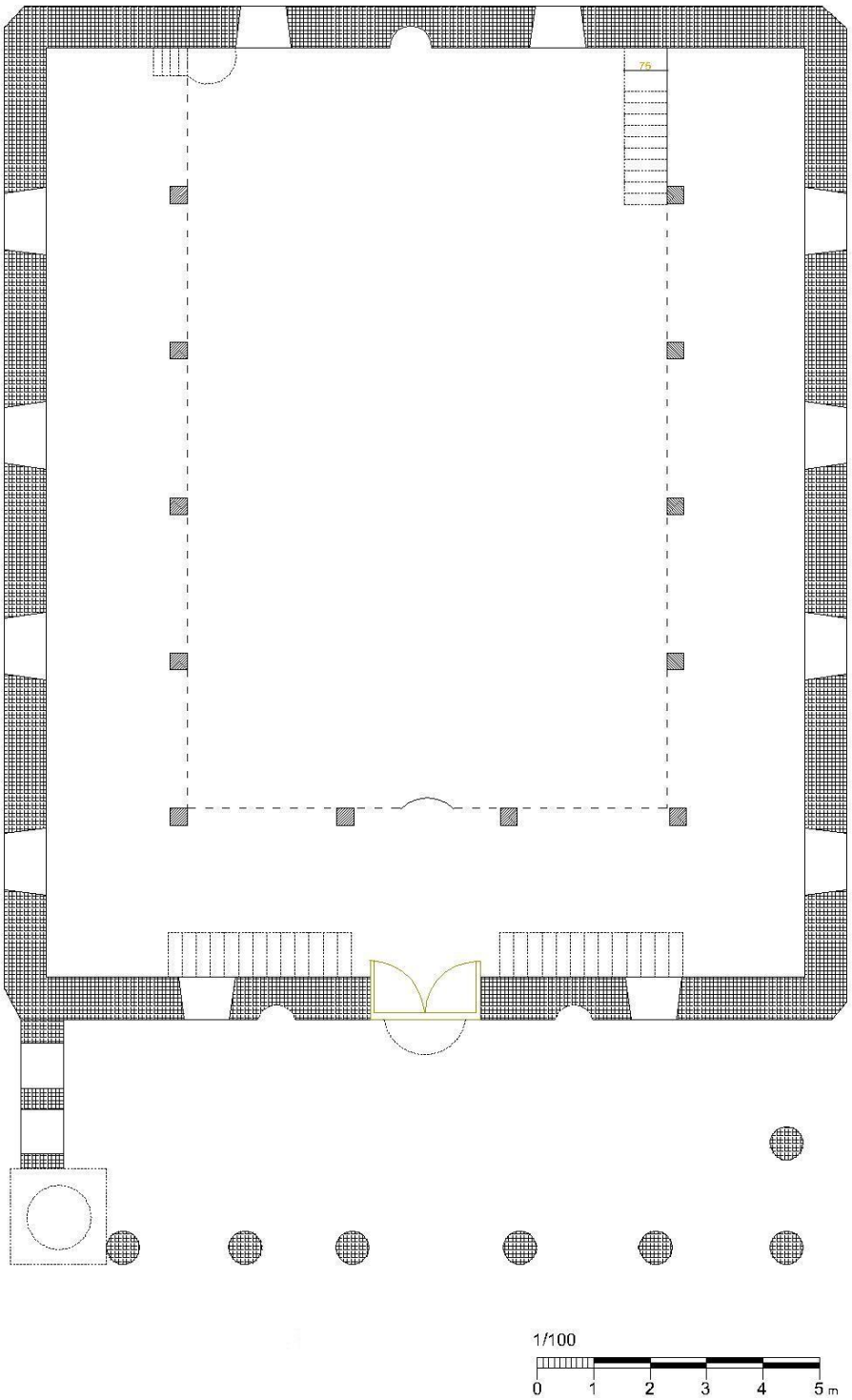

ek s.141

Çizim 16: Kınık Pekmezpazarı Hamamı Çizimi.

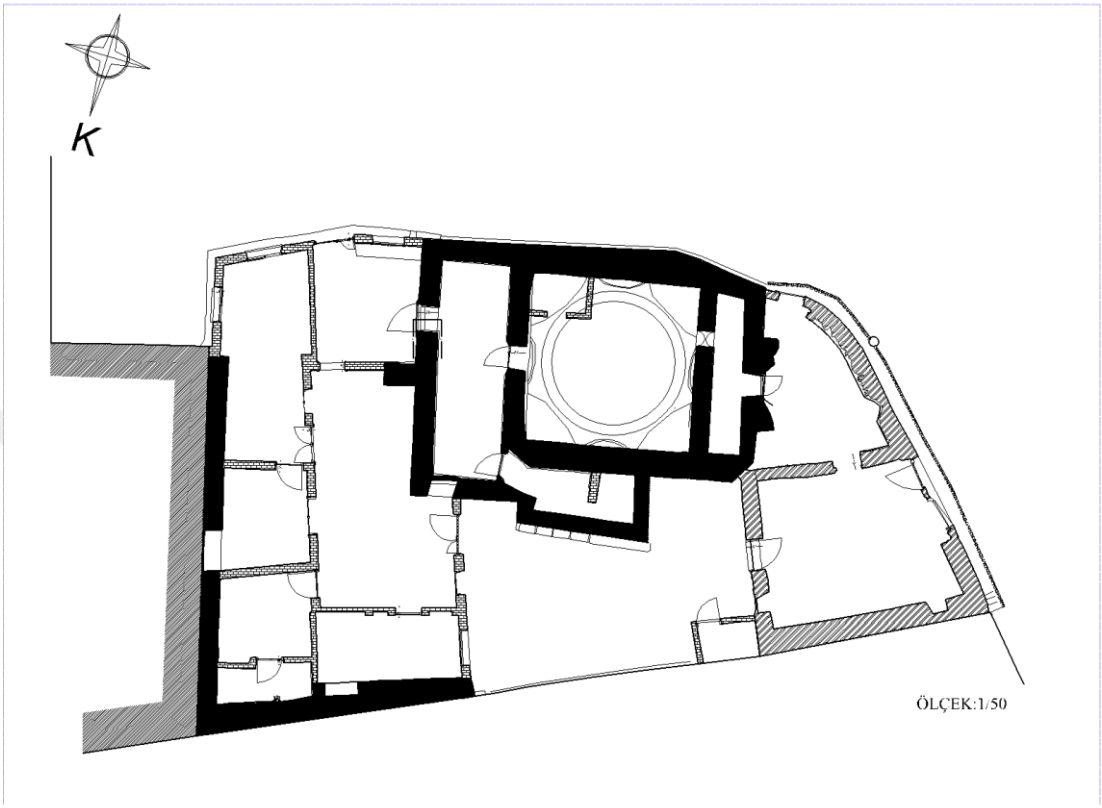

Kaynak: Kınık Belediyesi Arşivi.

Çizim 17: Poyracık Hamamı Çizimi.

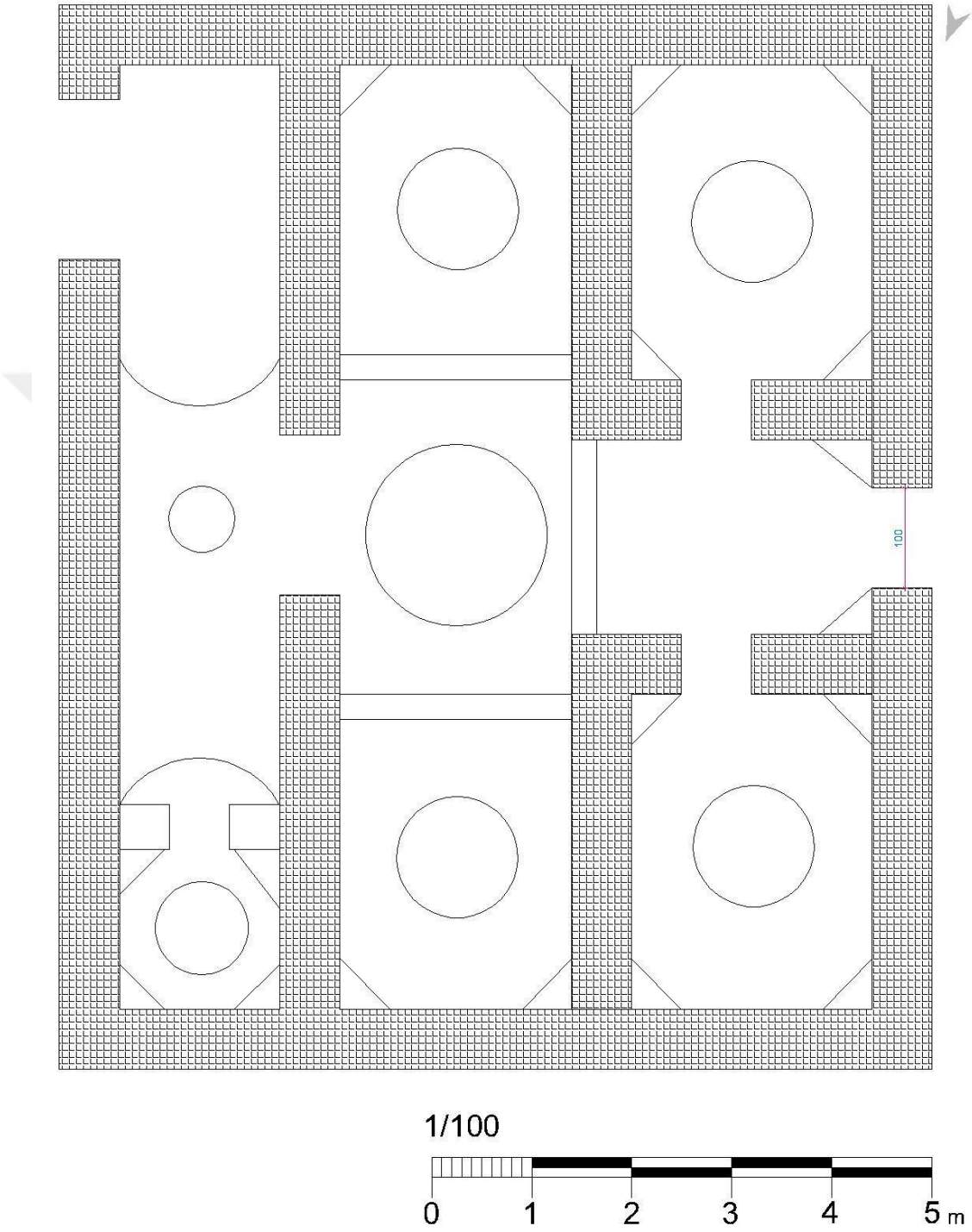

ek s.143

Çizim 18: Sucahlı Su Yapısı Çizimi.

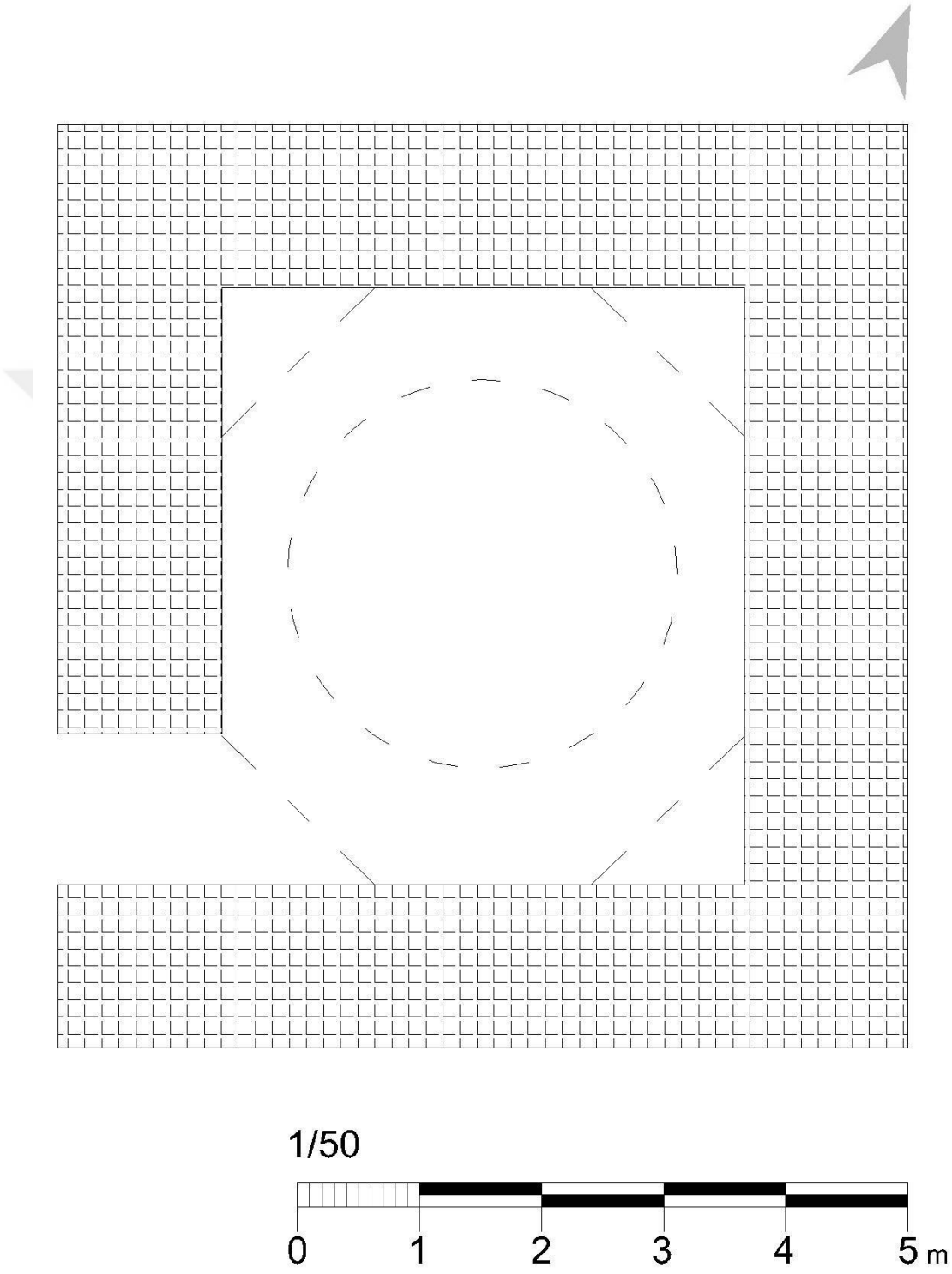

ek s.144

EK 3. MEZAR TAŞLARININ KONUMLARINI GÖSTEREN KROKİLER

Kroki 1: Bademalan Köyü Mezarlığı

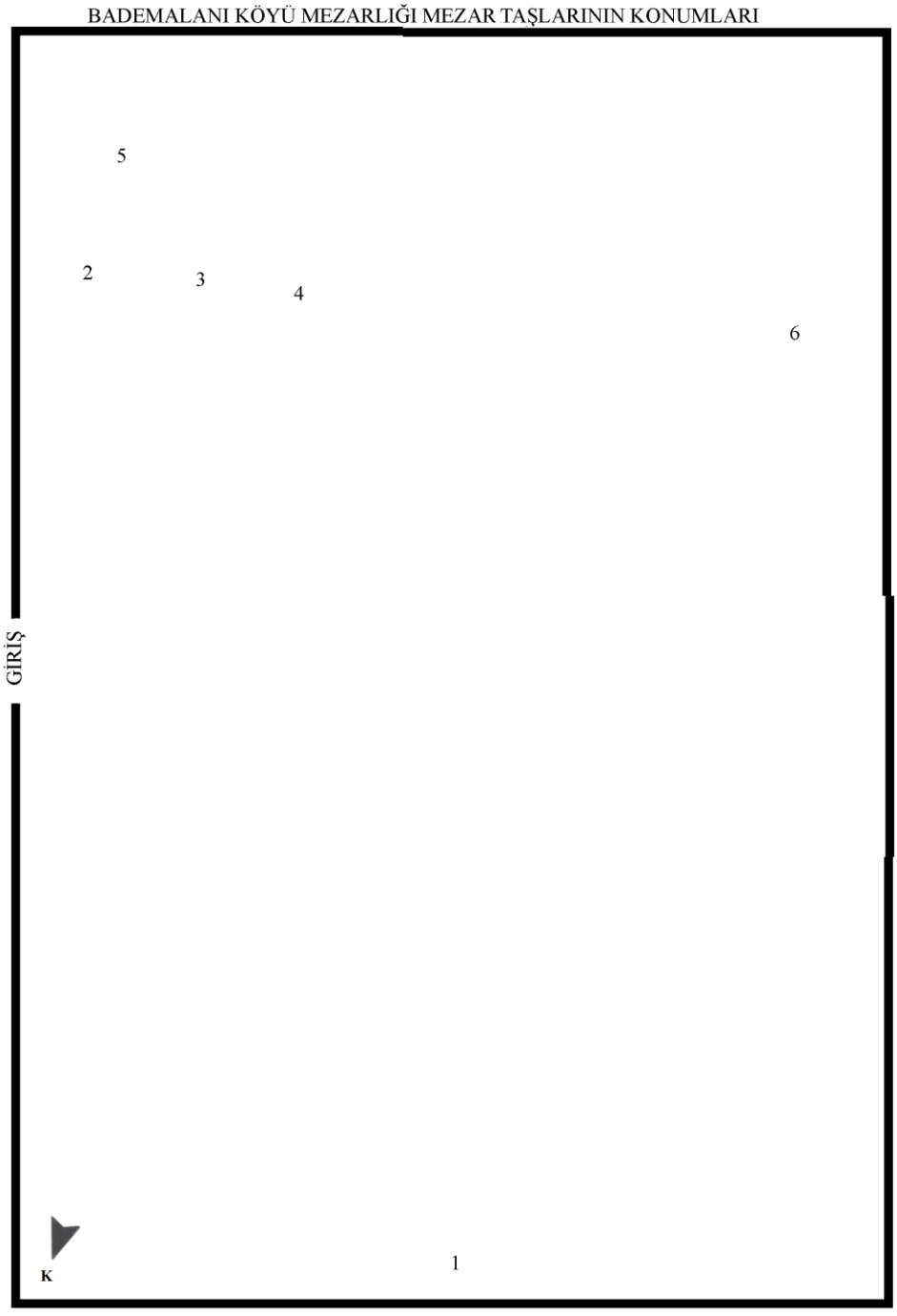

Kroki 2: Balaban Köyü Mezarlığı

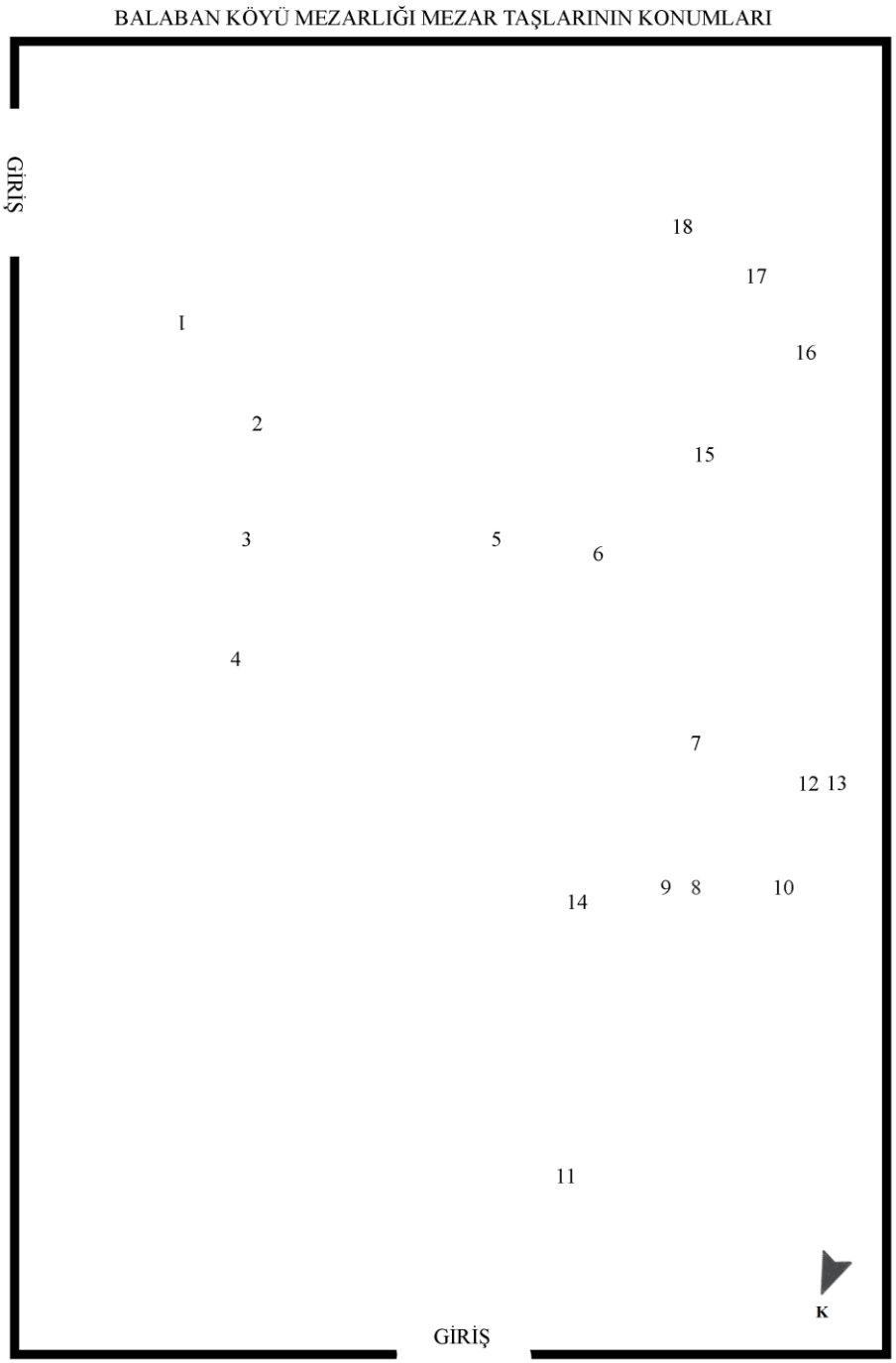

Kroki 3: Cumalı Köyü Haziresi ve Mezarlığı

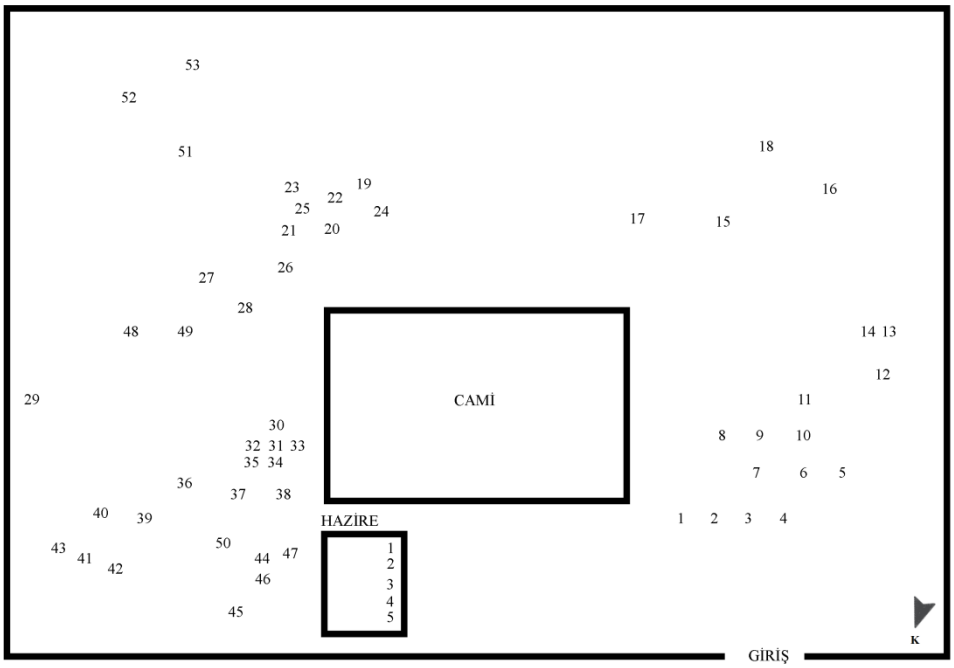

Kroki 4: Çan Köy Mezarlığı

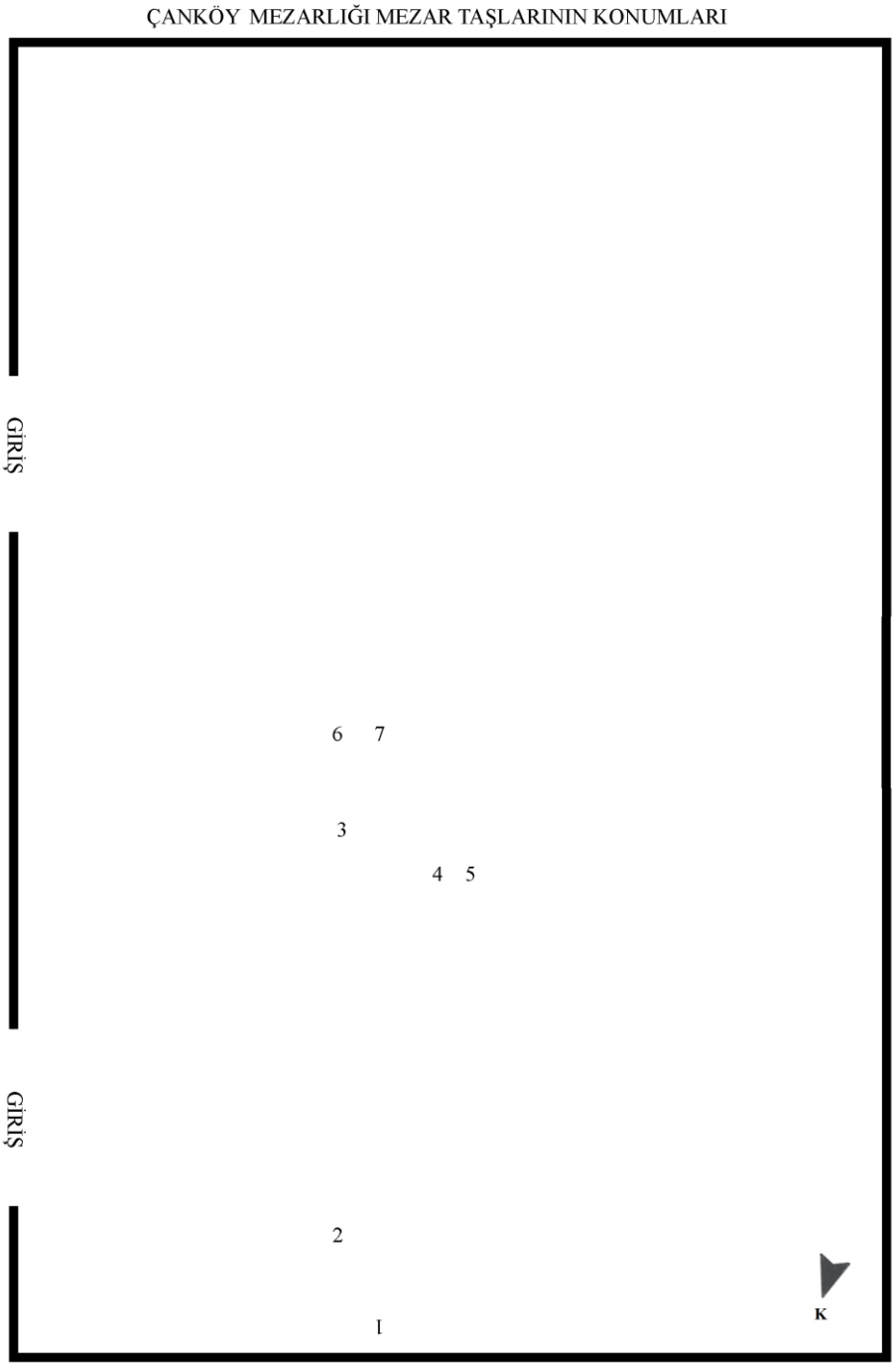

Kroki 5: Çiftlik Köyü Mezarlığı

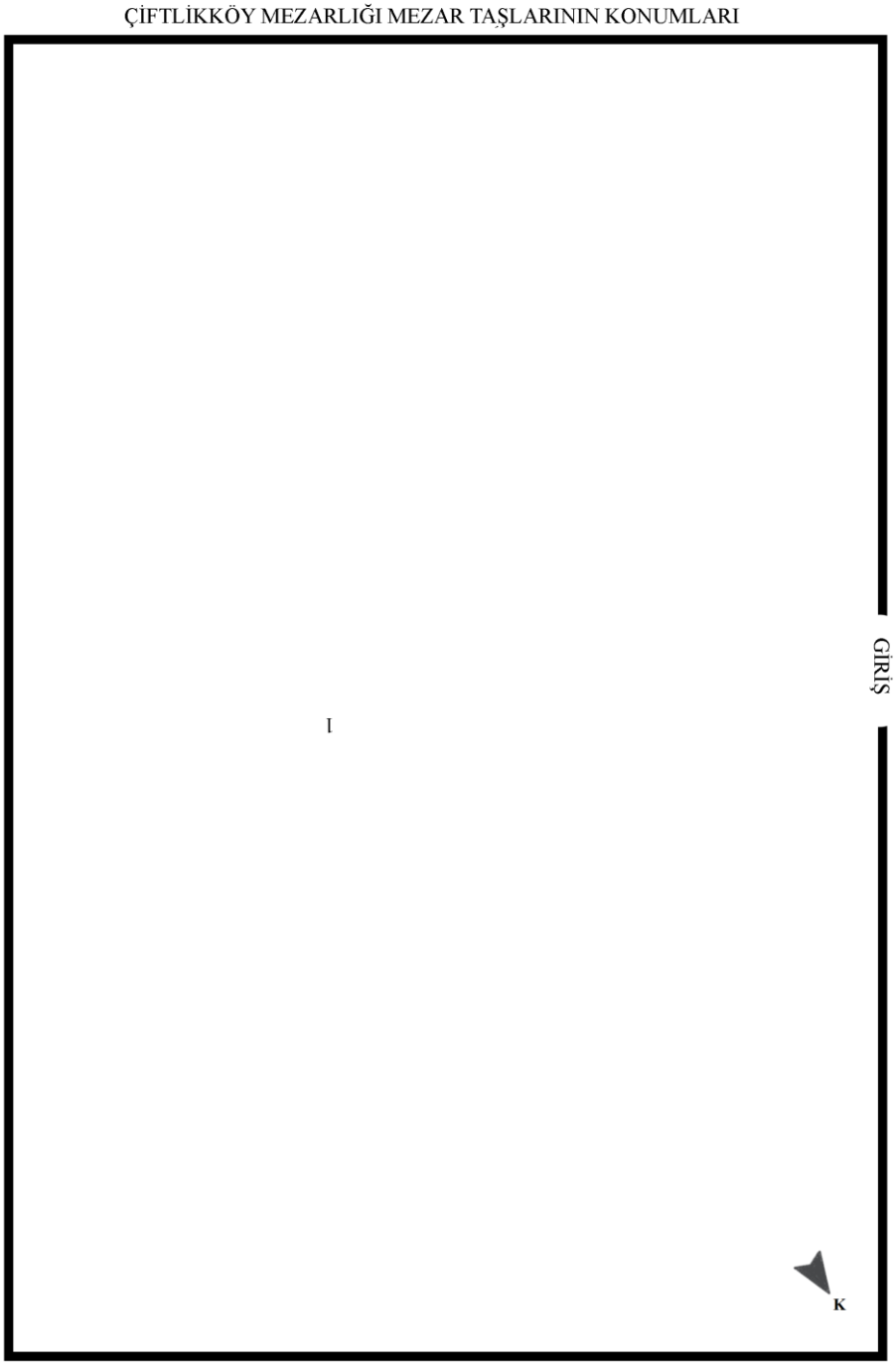

Kroki 6: Değirmencieli Köyü Mezarlığı

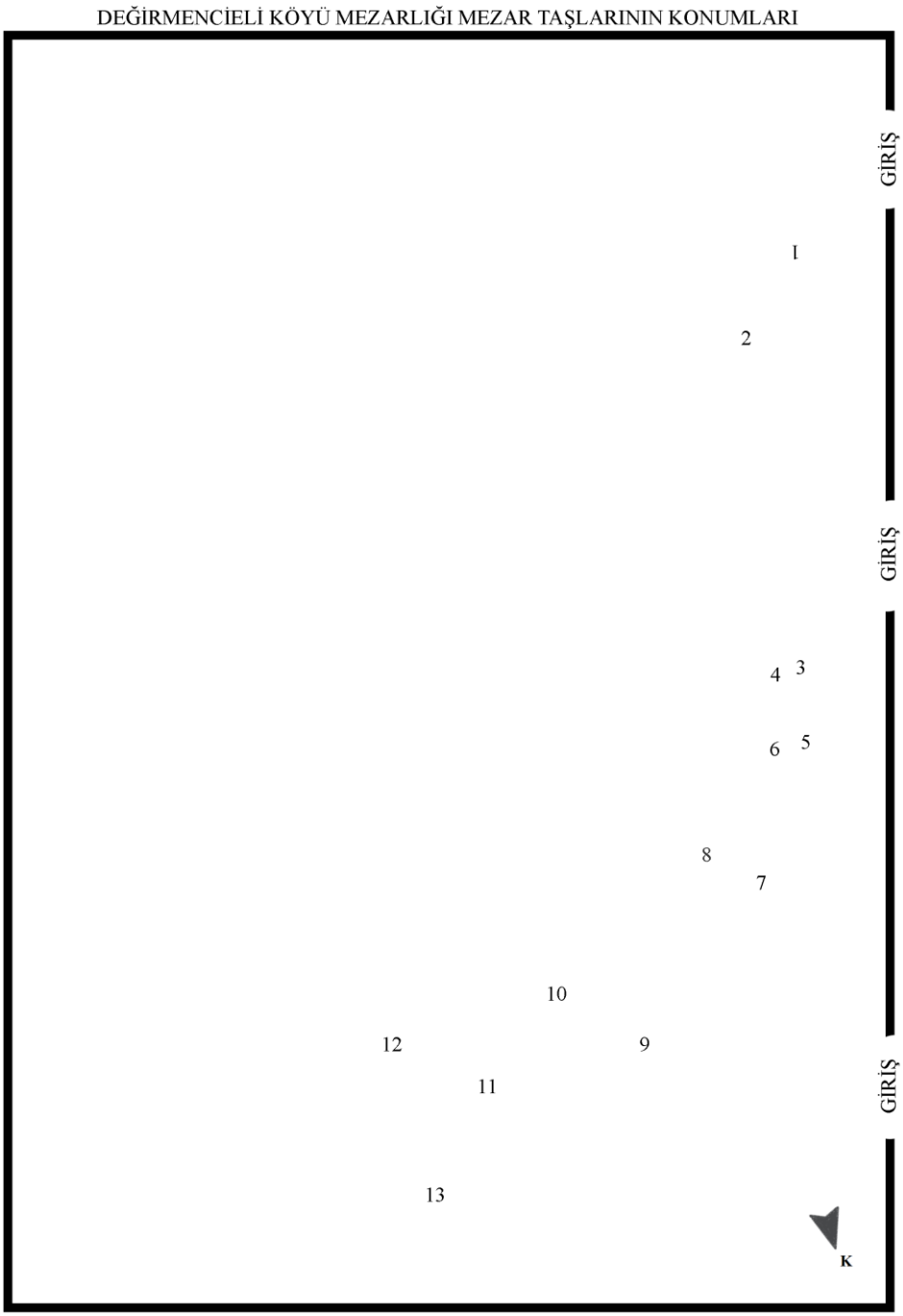

ek s.150

Kroki 7: Dündarlı Köyü Mezarlığı

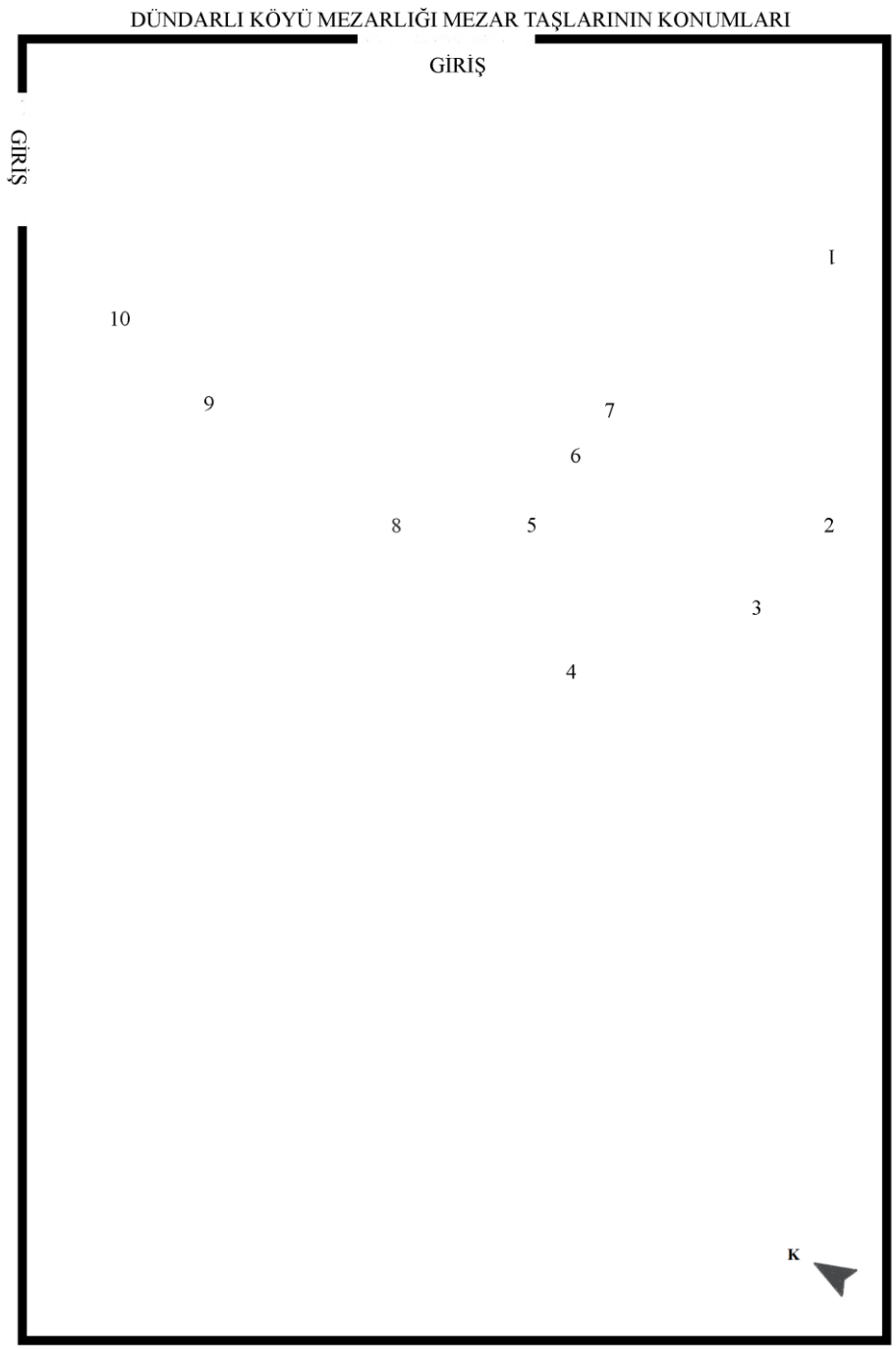

Kroki 8: Hamzahocalı Köyü Mezarlığı

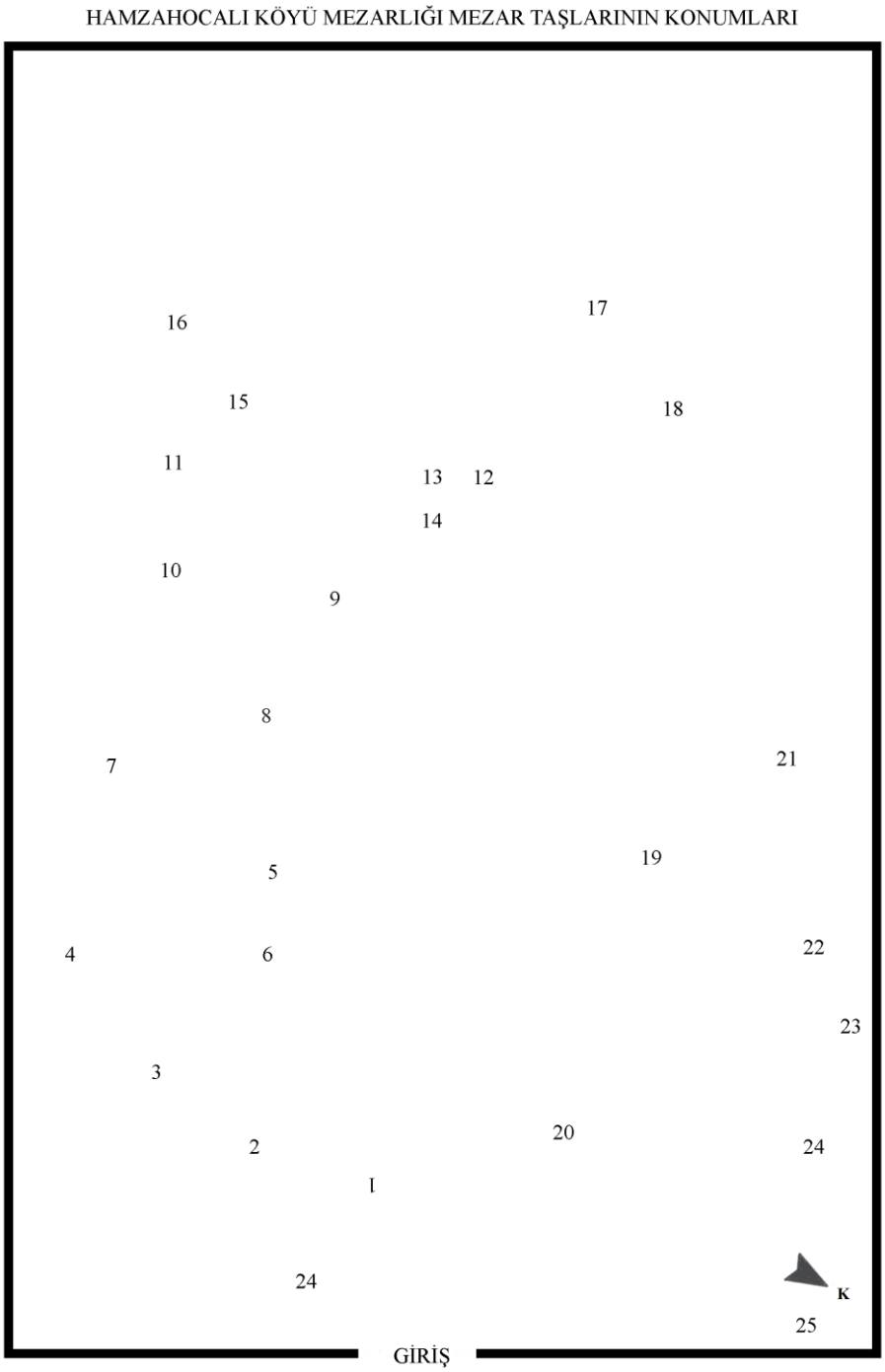

Kroki 9: Işıklar Köyü Mezarlığı

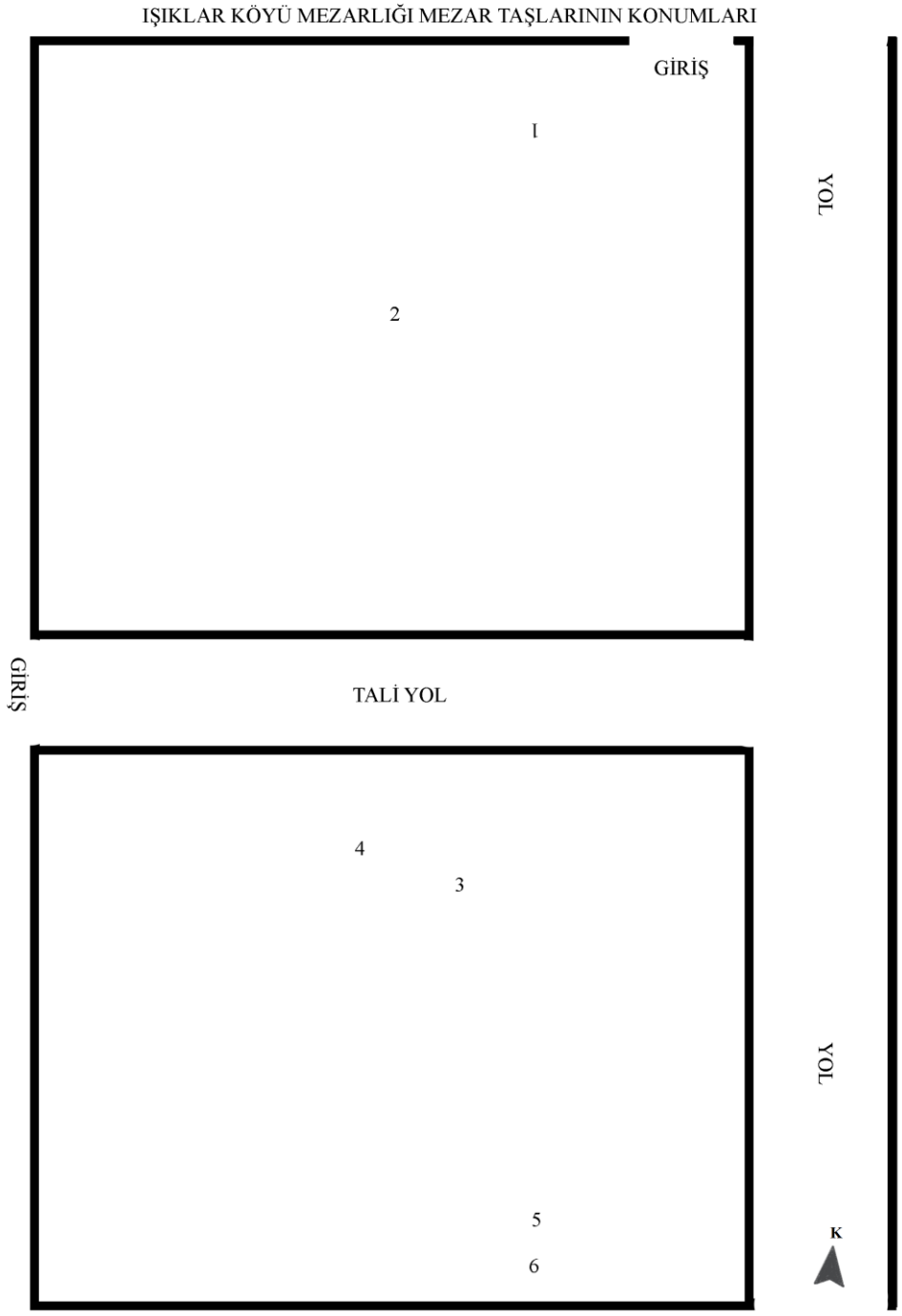

Kroki 10: İbrahimağa Köyü Mezarlığı

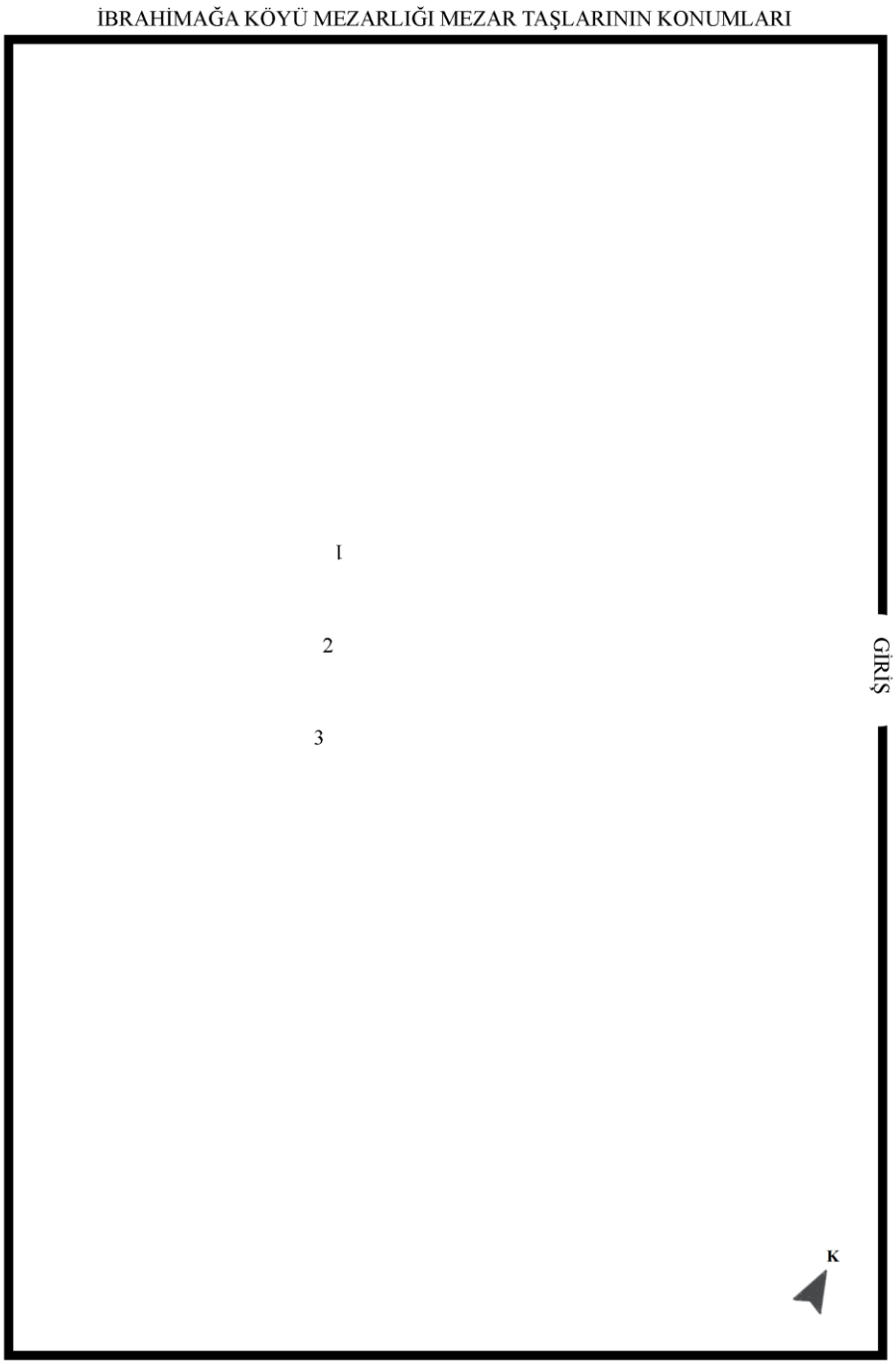

Kroki 11: Kalemköy Mezarlığı

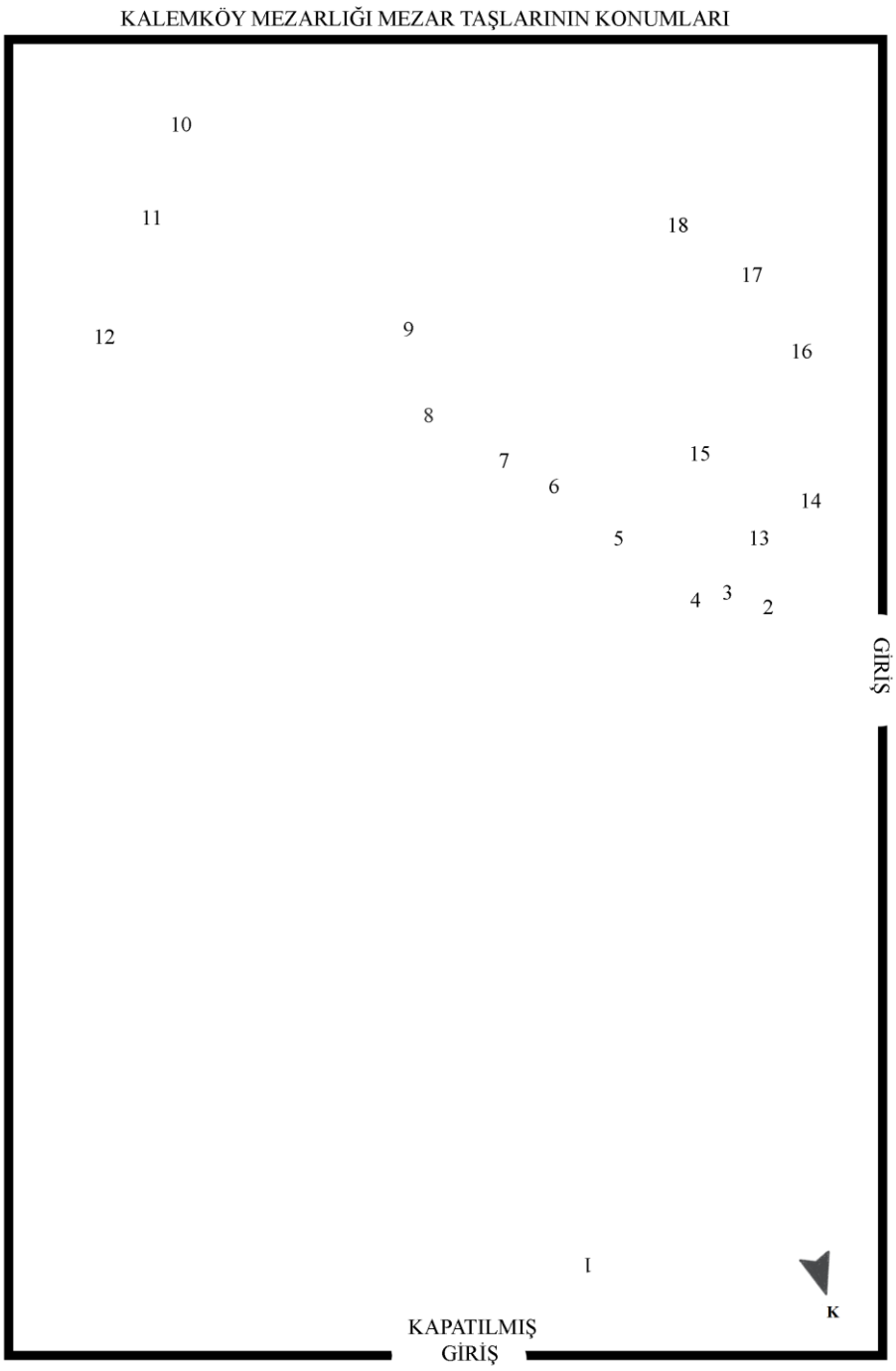

Kroki 12: Karatekeli Köyü Mezarlığı

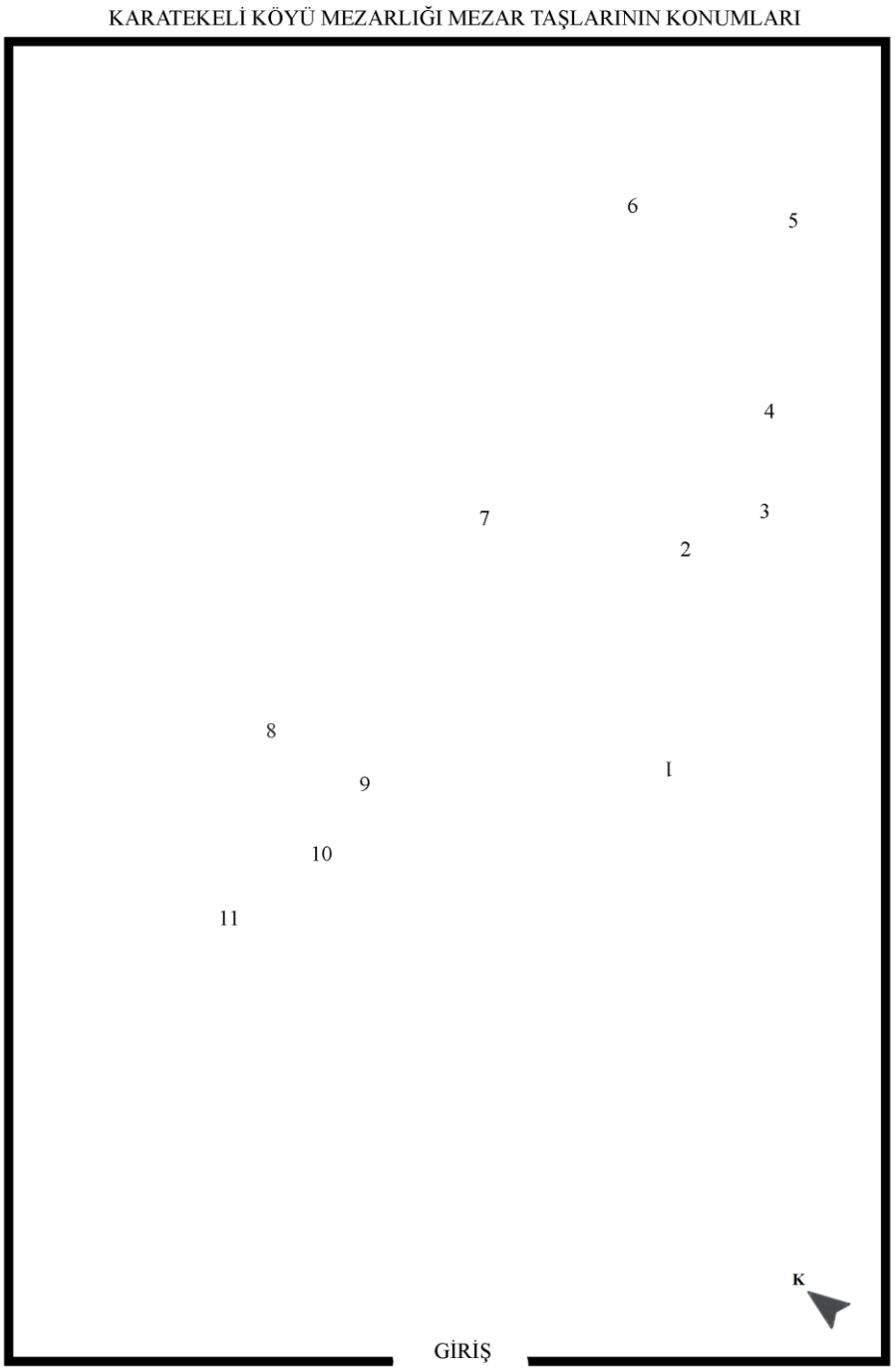

Kroki 13: Kınık İlçe Mezarlığı

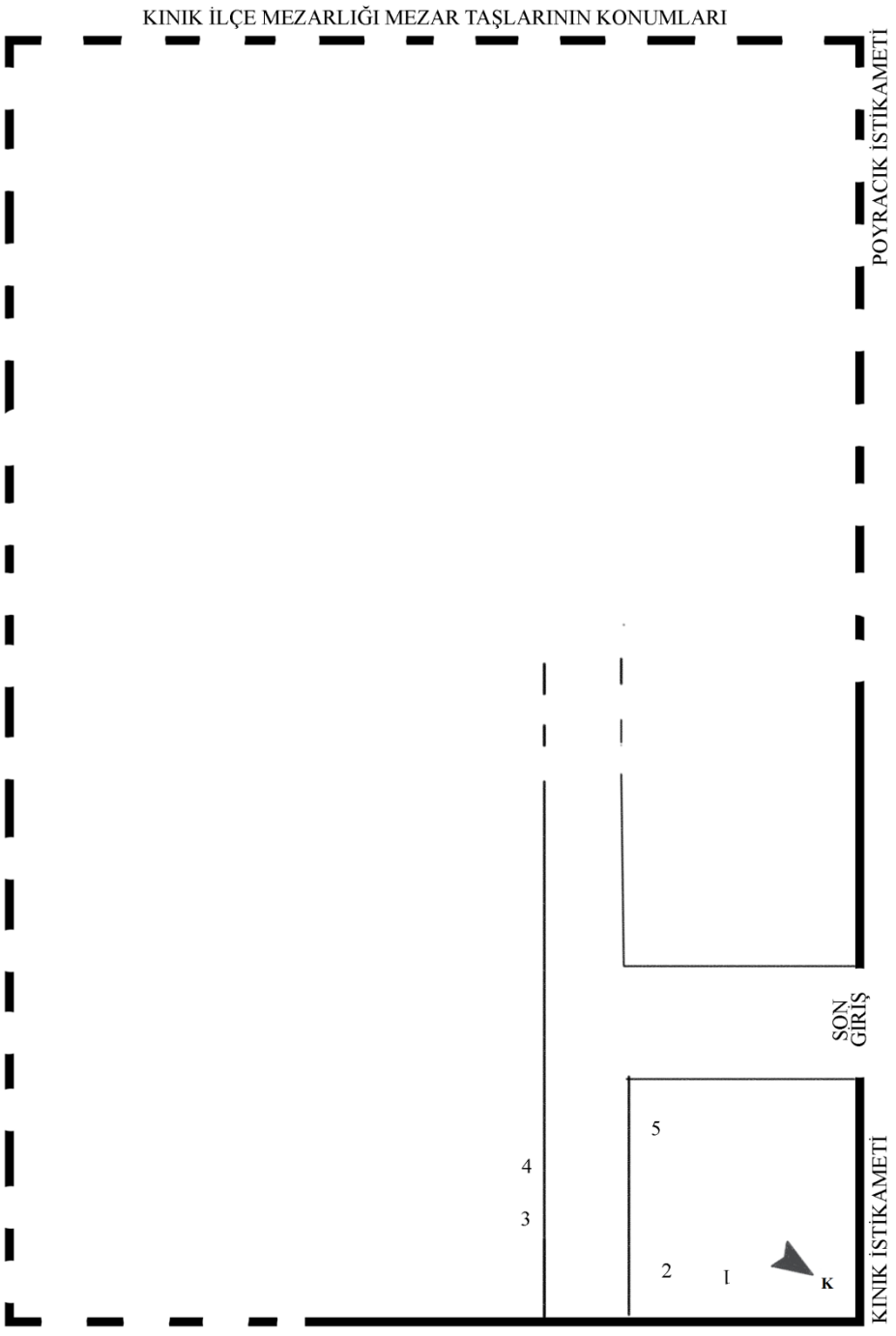

Kroki 14: Kocaömerli Köyü Mezarlığı

KOCAÖMERLİ KÖYÜ MEZARLIĞI MEZARTAŞLARININ KONUMLARI

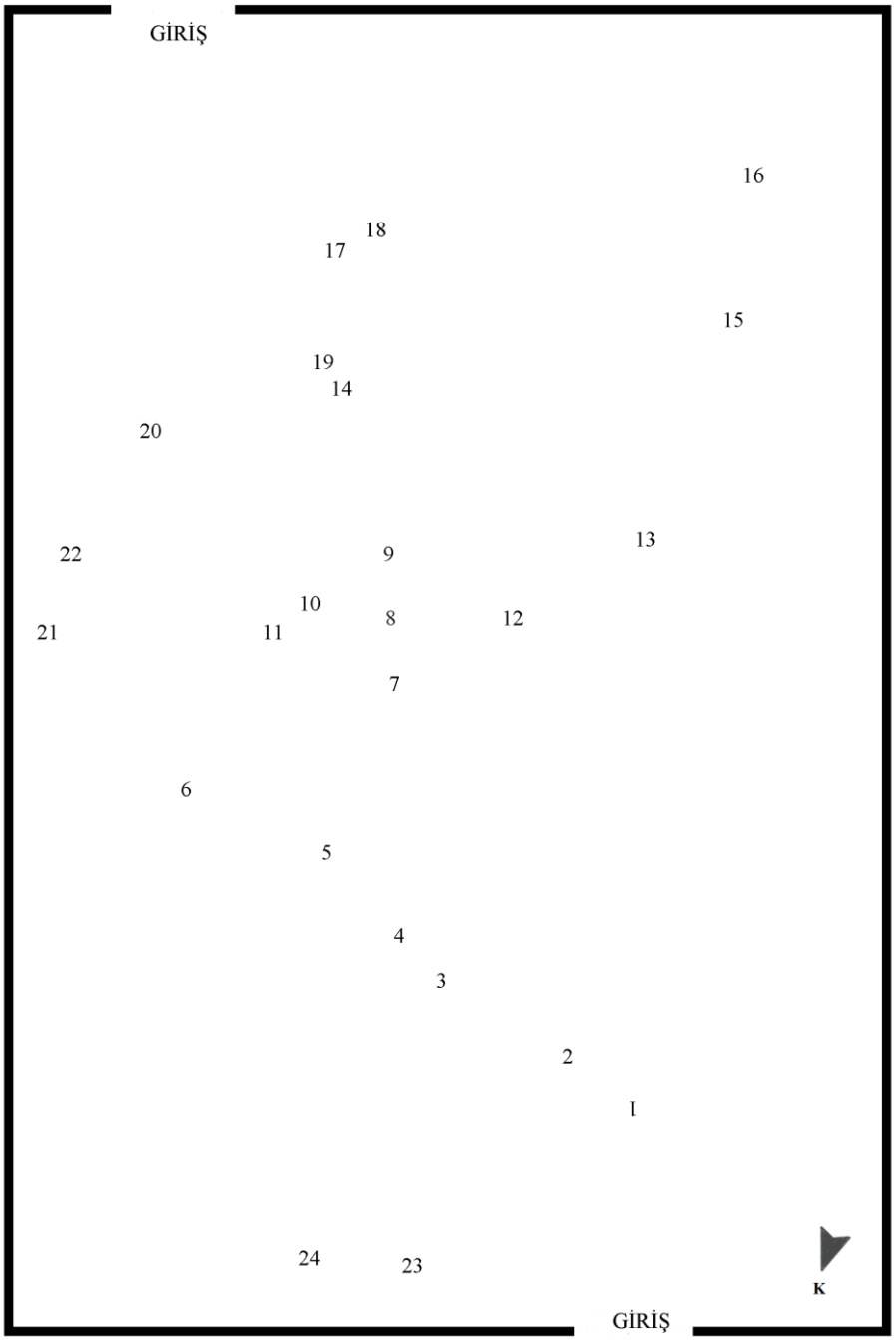

Kroki 15: Kodukburun Köyü Mezarlığı

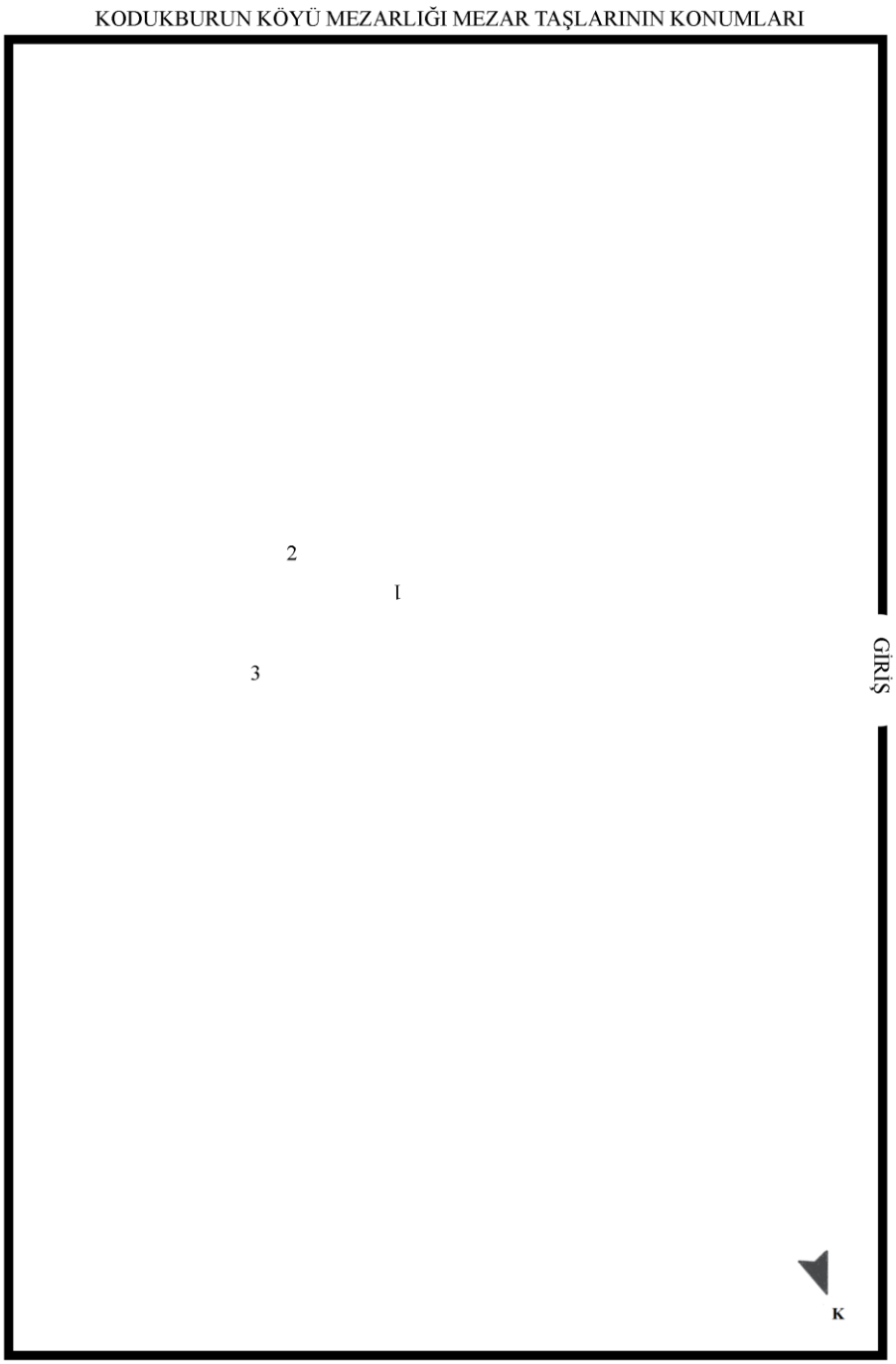

Kroki 16: Köseler Köyü Mezarlığı

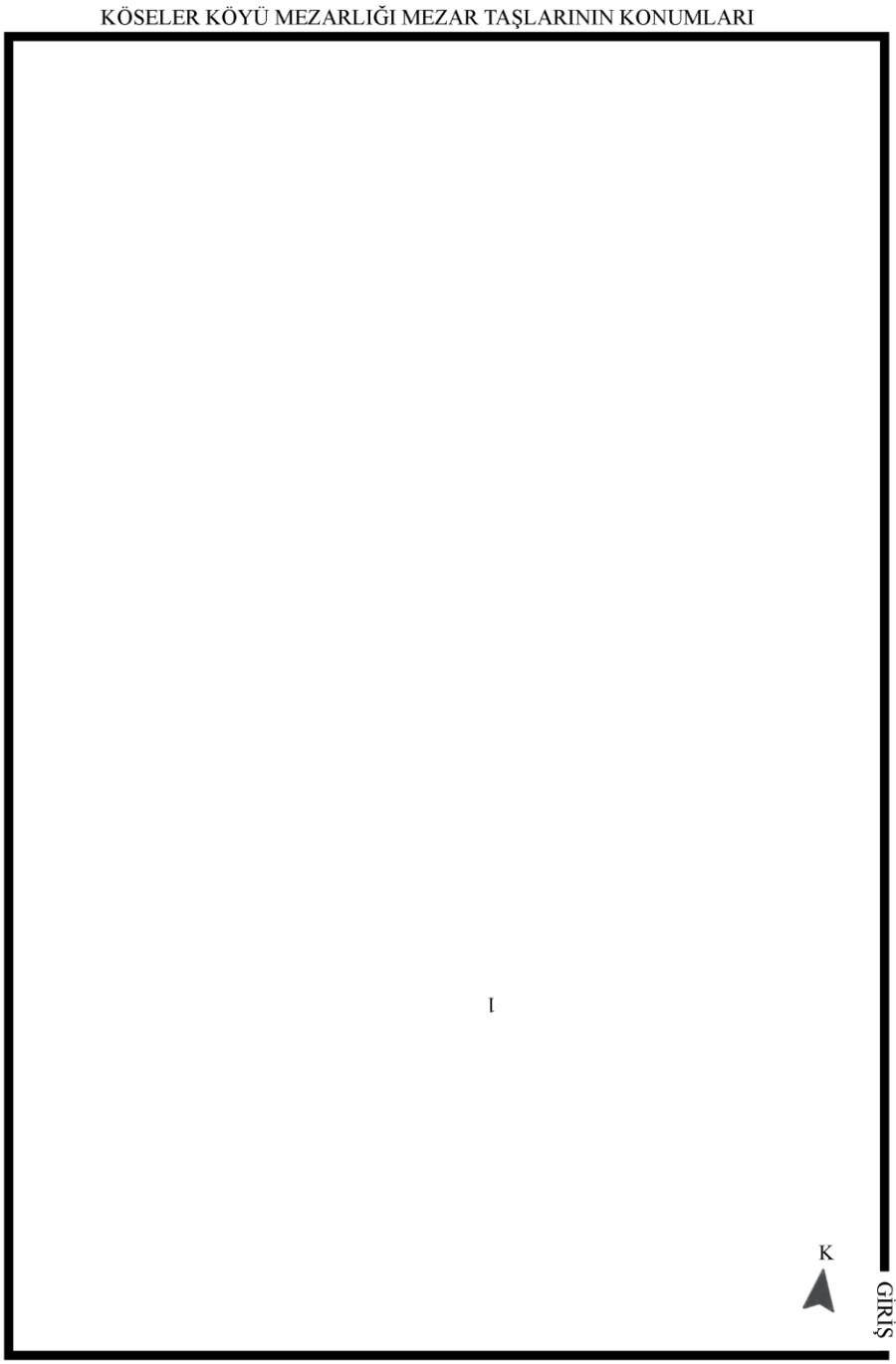

Kroki 17: Mıstıklar Köyü Mezarlığı

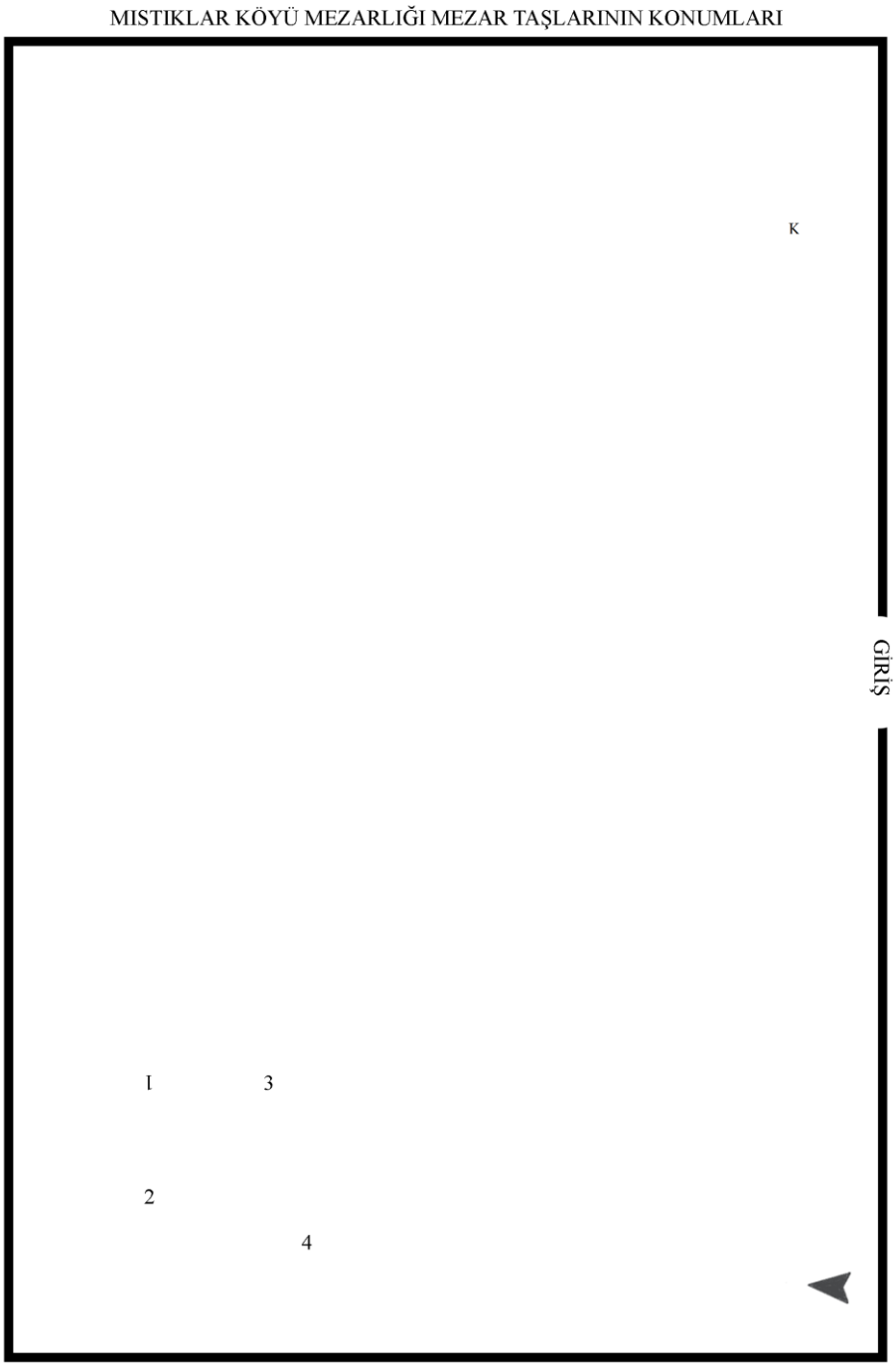

Kroki 18: Musacalı Köyü Mezarlığı

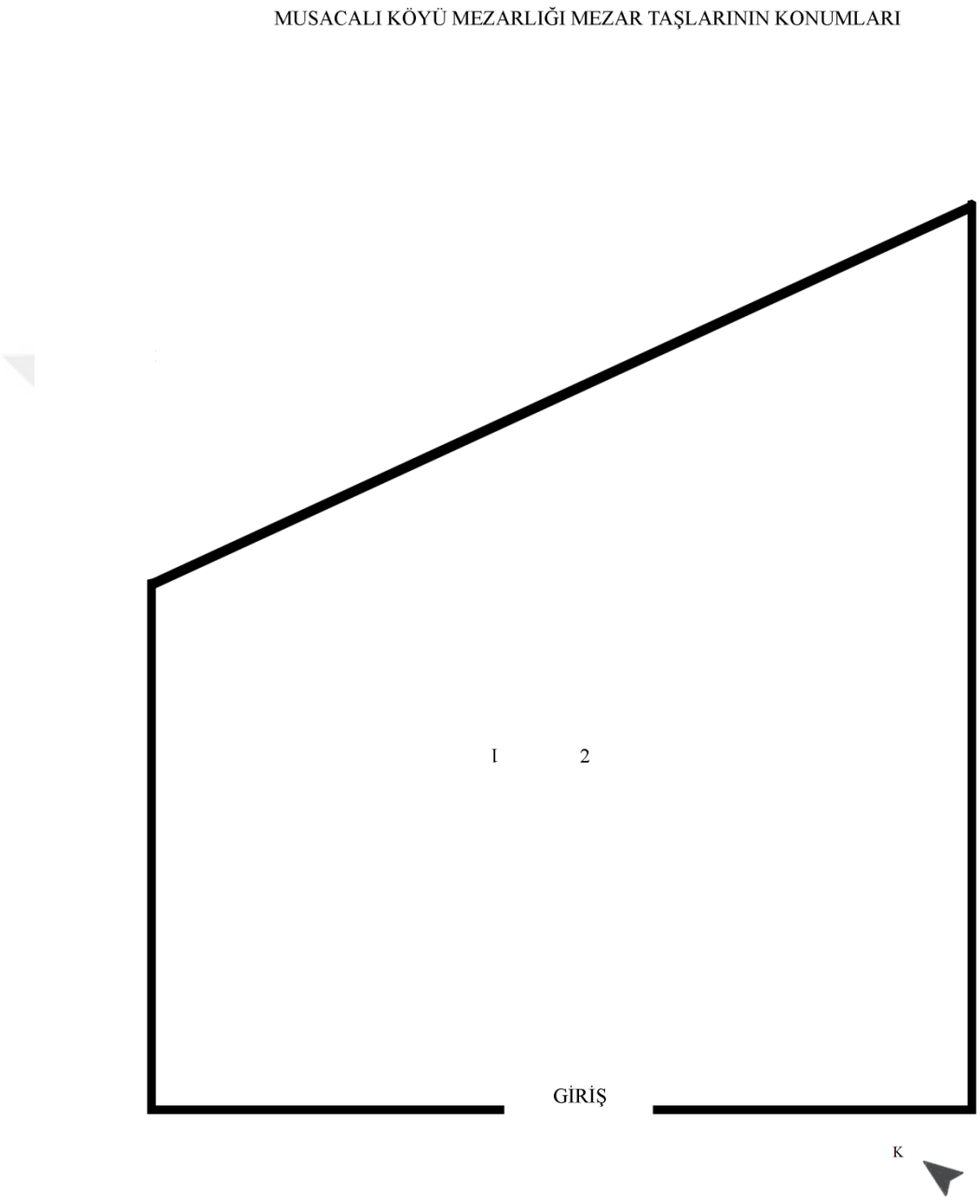

Kroki 19: Örtülü Köyü Mezarlığı

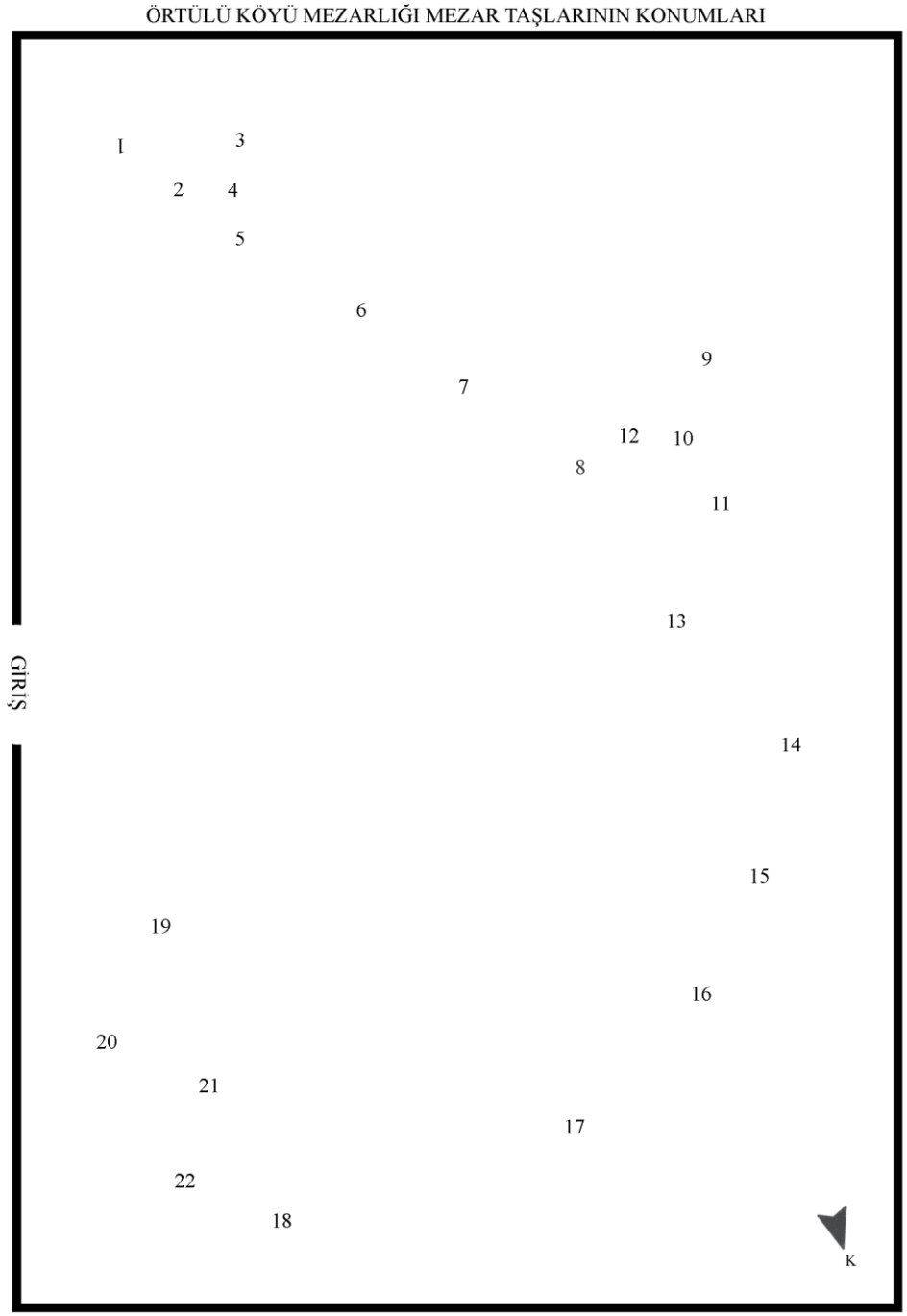

Kroki 20: Poyracık Kasabası Yeni Camii Haziresi

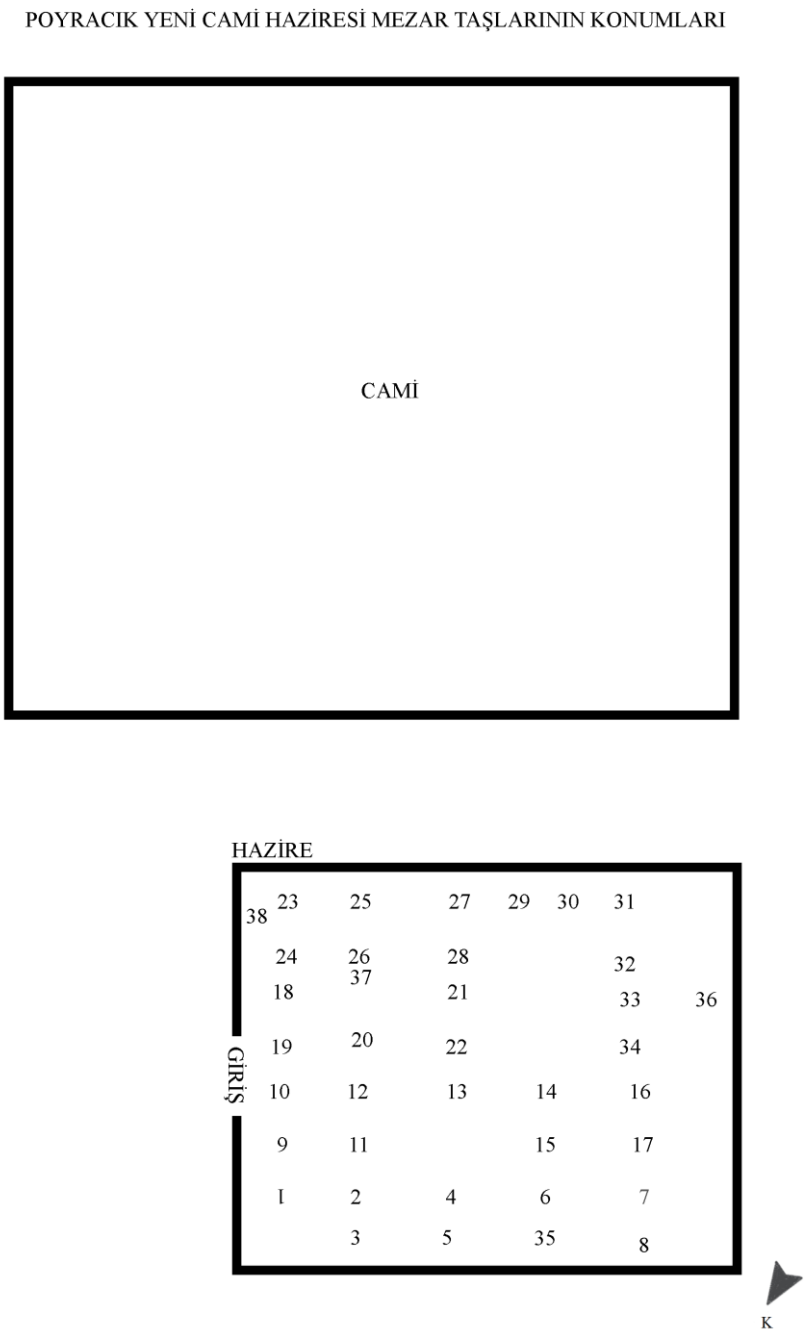

Kroki 21: Poyracık Kasabası Yıldırım Camii Haziresi

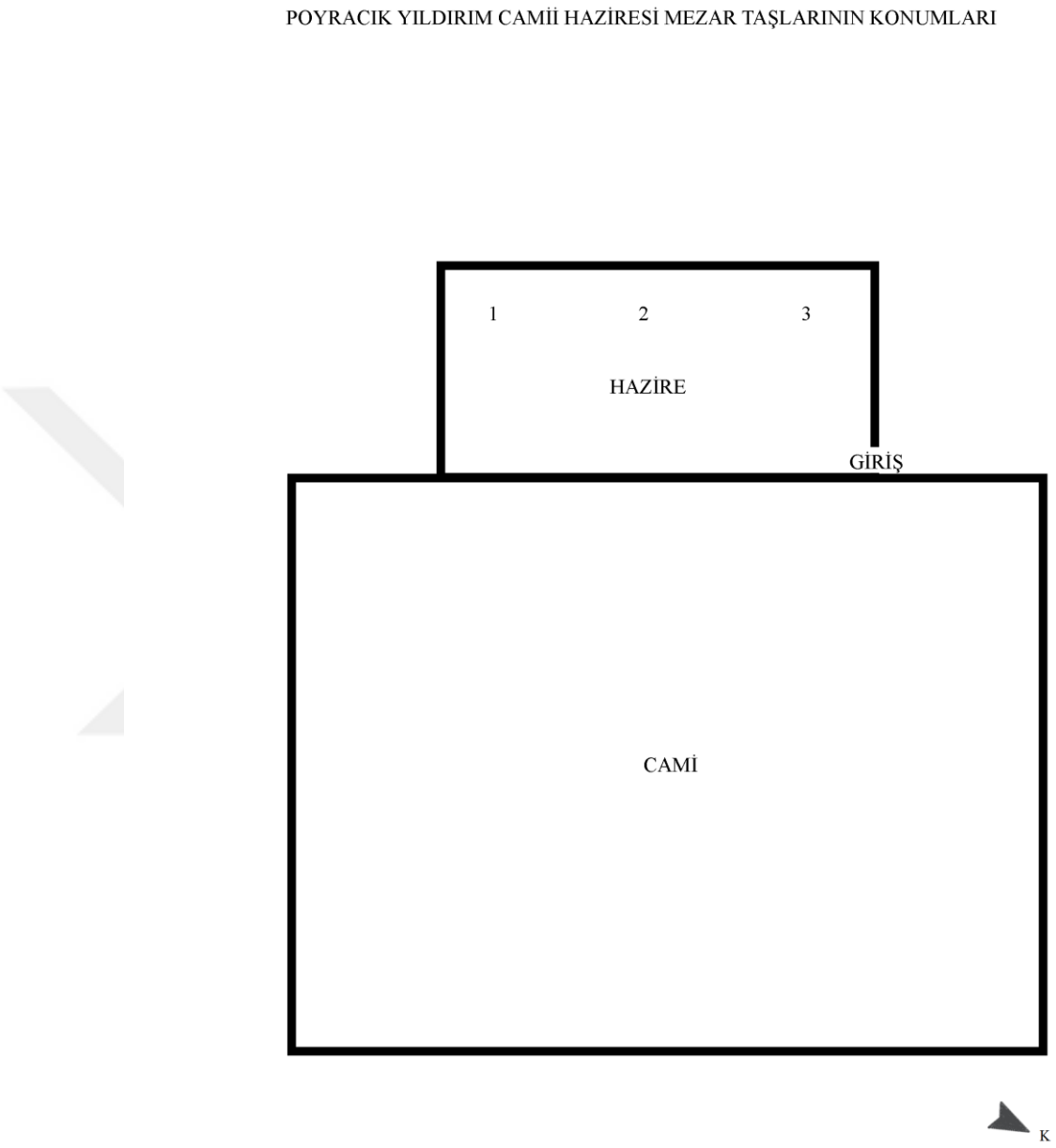

Kroki 22: Poyracık Kasabası Mezarlığı

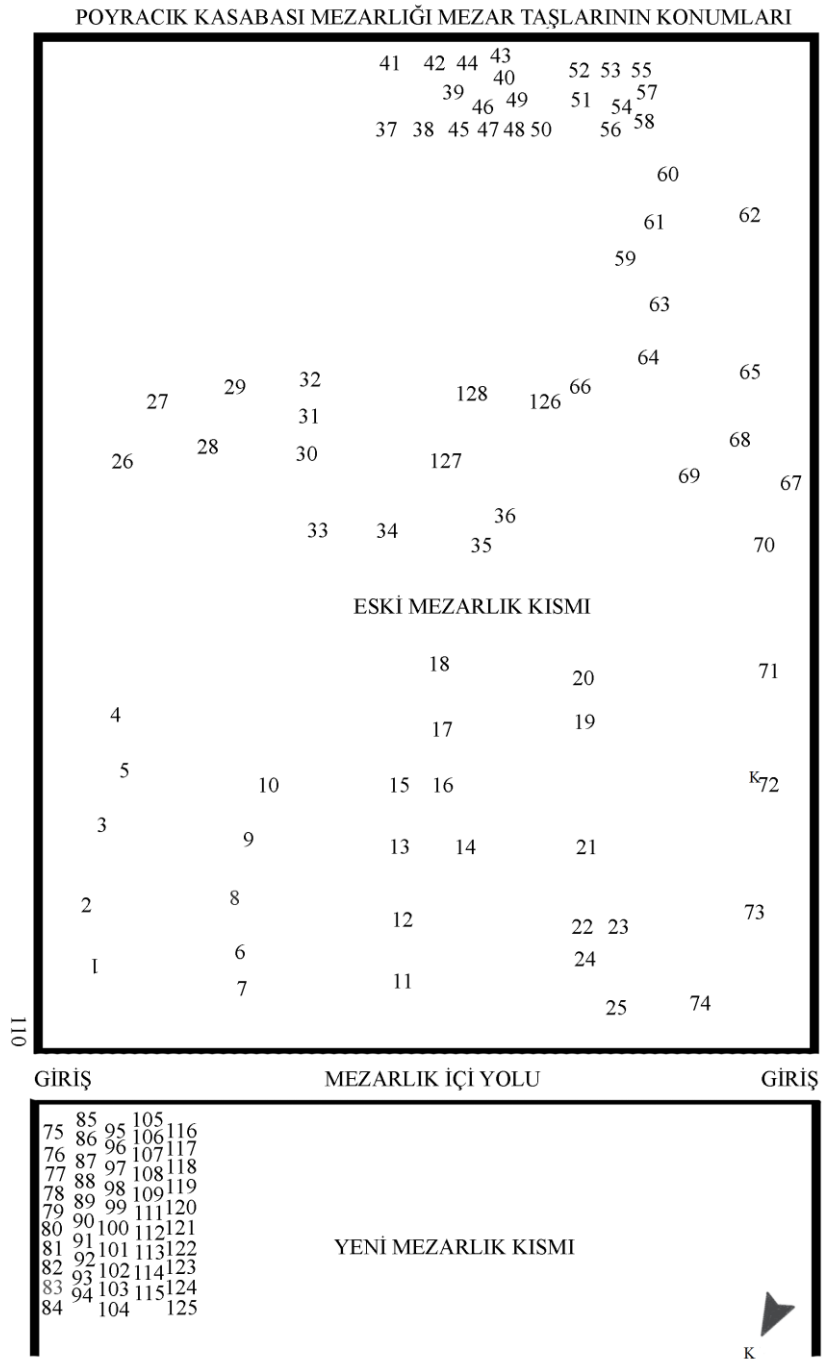

Kroki 23: Sucahlı Köyü Camii Haziresi

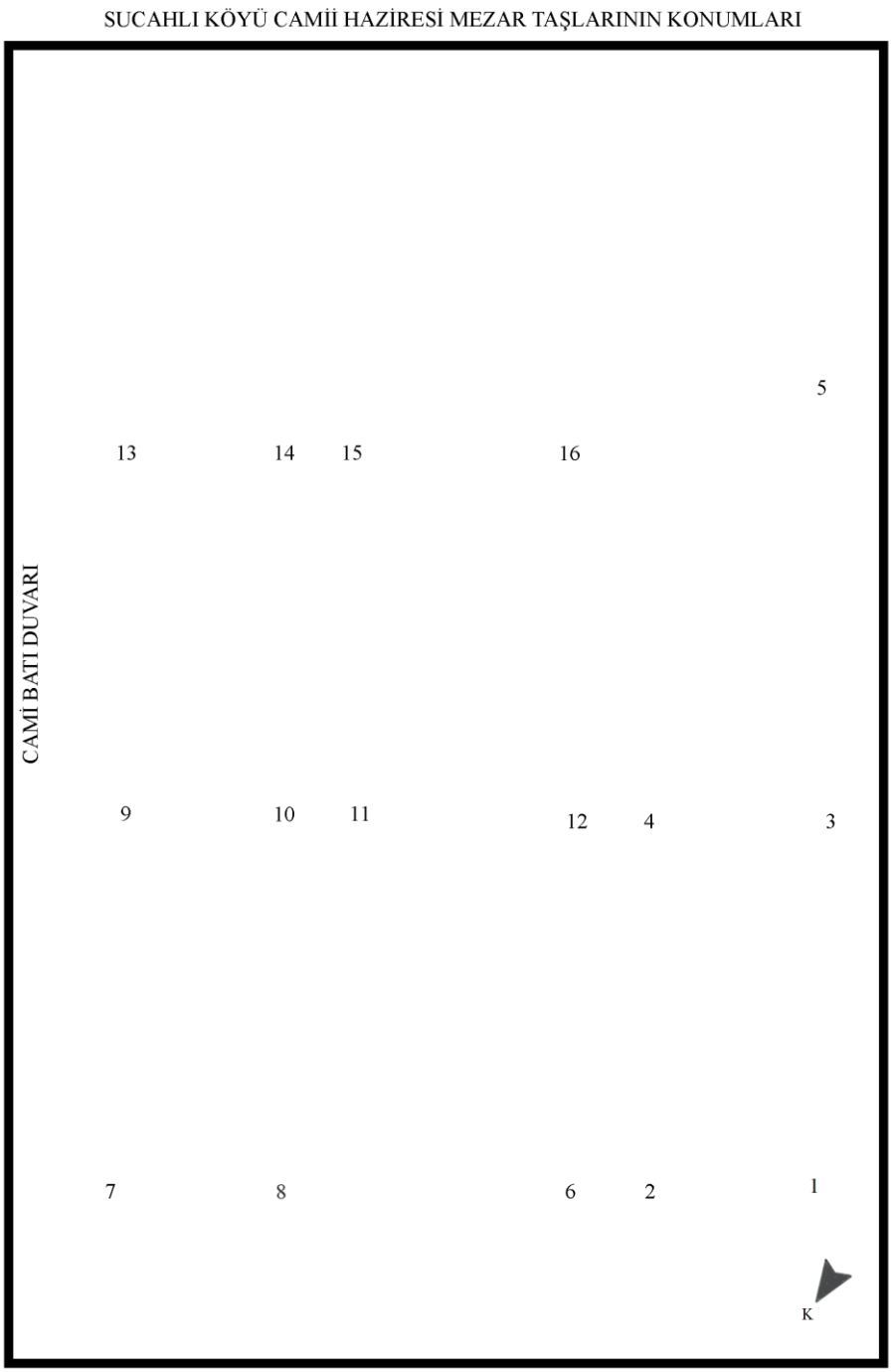

Kroki 24: Sucahlı Köyü Mezarlığı

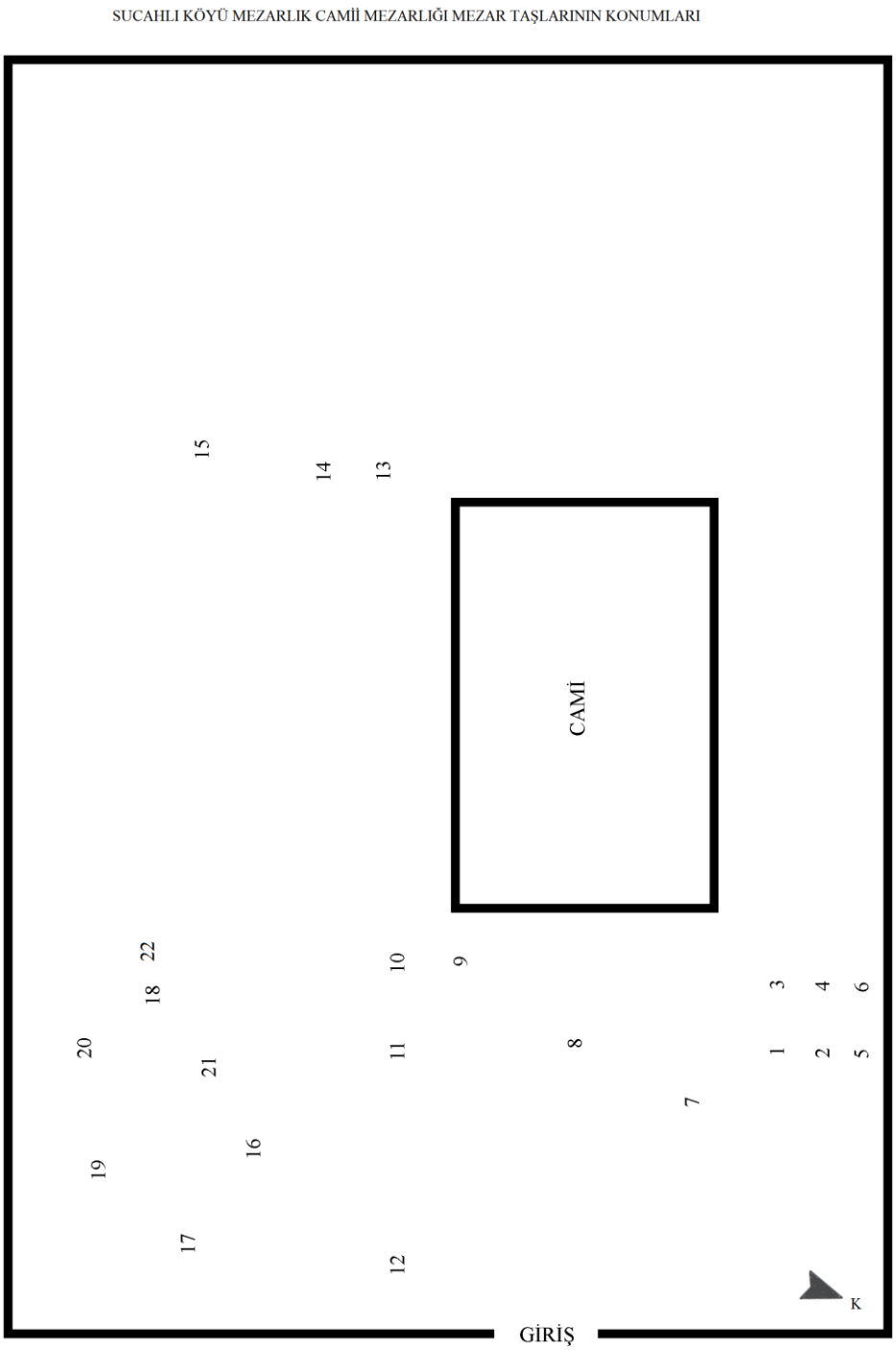

Kroki 25: Yayakent Kasabası Mezarlığı

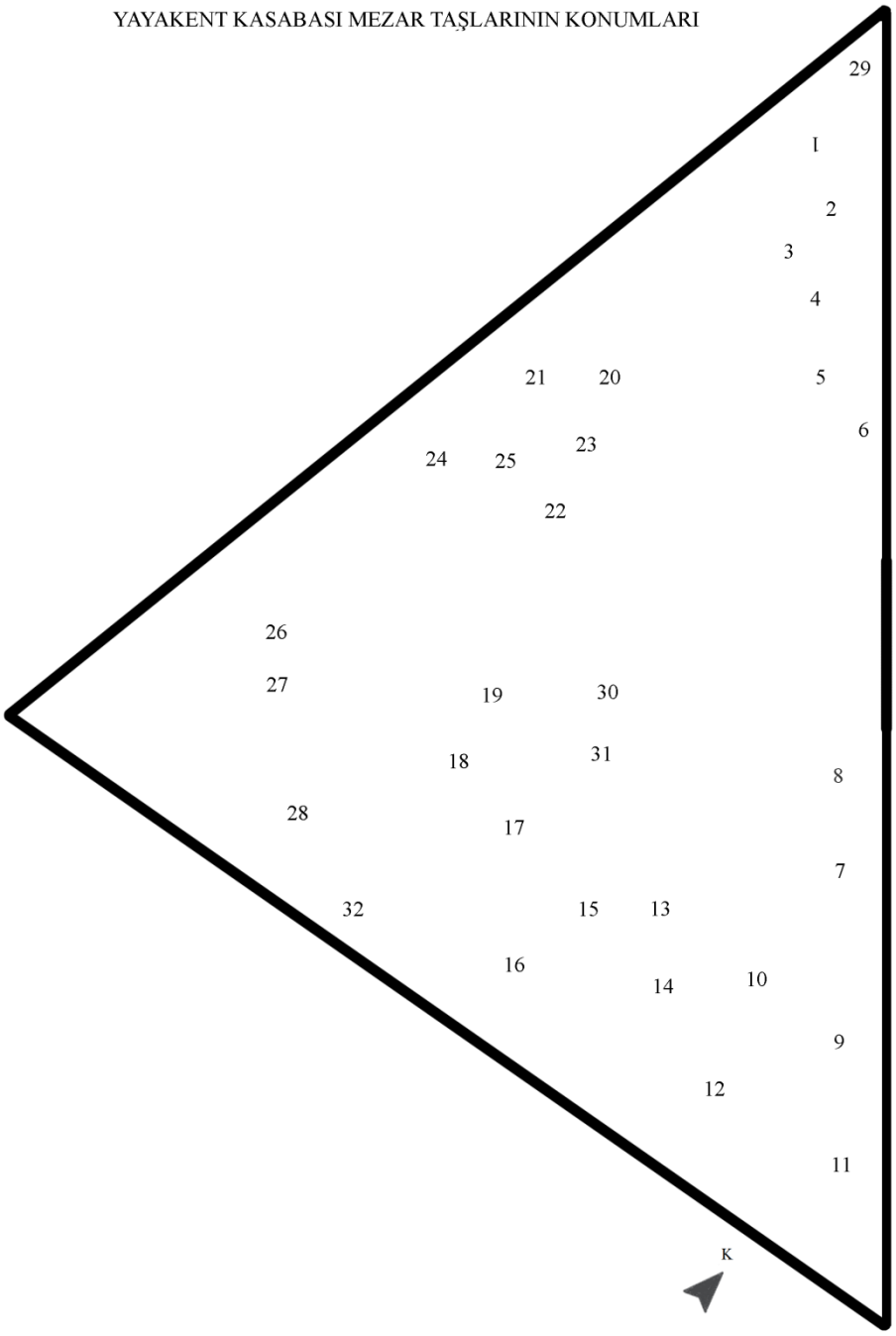

ek s.169

Kroki 26: Yaylaköy Mezarlığı

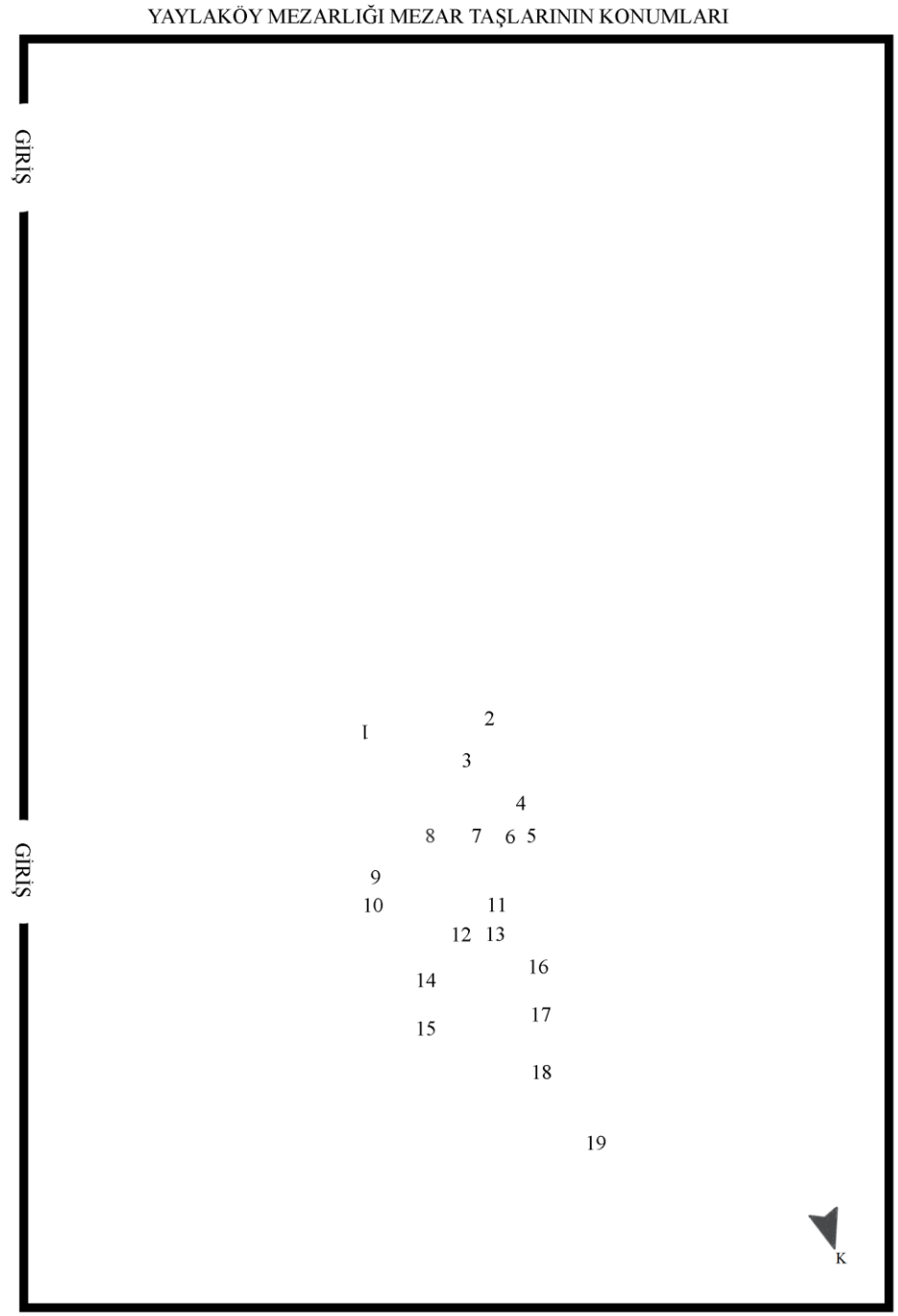

EK 4. TABLOLAR

Tablo 1: 1312 Tarihli Salnâmeden, 1927'ye kadar Kınık'a Bağlı Köyler

	1312	**1313**	**1314**	**1326**	**1927**
1	İnce Oğlan Burhan	İnce Oğlan Burhan	İnce Oğlan Burhan	İnce Oğlan Burhan	Musacalı
2	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Ağa	İbrahim Oğlu
3	Örtülü	Örtülü	Örtülü	Örtülü	Örtülü
4	Alacalar	Alacalar	Alacalar	Alacalar	Balabanlı
5	Enelanı Tahtacı	Enelanı Tahtacı	Enelanı Tahtacı	Enelanı Tahtacı	Bağalanı
6	Armağanlar	Armağanlar	Armağanlar	Armağanlar	Bademalanı
7	Esenli	Esenli	Esenli	Esenli	Büyükoba
8	Balabanlı	Balabanlı	Balabanlı	Balabanlı	Çiftlik
9	Bağalanı	Bağalanı	Bağalanı	Bağalanı	Çan
01	Bademalanı	Bademalanı	Bademalanı	Bademalanı	Sucahlı
11	Büyükoba Çetmi	Büyükoba Çetmi	Büyükoba Çetmi	Büyükoba Çetmi	Hamzahocalı
12	Tekeli	Tekeli	Tekeli	Tekeli	Dündarlı
13	Çiftlik	Çiftlik	Çiftlik	Çiftlik	Değirmencieli
14	Çan	Çan	Çan	Çan	Cumalı
15	Çam	Çam	Çam	Çam	Işıklar
	Sucahlı	Sucahlı	Sucahlı	Sucahlı	Karacaali

16					
17	Hamza Hevace	Hamza Hevace	Hamza Hevace	Hamza Hevace	Koca Ömerli
18	Dündarlı	Dündarlı	Dündarlı	Dündarlı	Kaşıkçı
19	Değirmencieli	Değirmencieli	Değirmencieli	Değirmencieli	Kodukburnu
20	Soğancı	Soğancı	Soğancı	Soğancı	Karatekeli
21	Cumalı	Cumalı	Cumalı	Cumalı	Köseler
22	Dağıstan	Dağıstan	Dağıstan	Dağıstan	Mıstıklar
23	Âşık-u Viran	Âşık-u Viran	Âşık-u Viran	Âşık-u Viran	Yayalar
24	Işıklar	Işıklar	Işıklar	Işıklar	Işıklar
25	Karacaali	Karacaali	Karacaali	Karacaali	Musacalı
26	Koca Ömerli	Koca Ömerli	Koca Ömerli	Koca Ömerli	
27	Kaşıkçı	Kaşıkçı	Kaşıkçı	Kaşıkçı	
28	Karahıdırlı	Karahıdırlı	Karahıdırlı	Karahıdırlı	
29	Kodukburnu	Kodukburnu	Kodukburnu	Kodukburnu	
30	Karatekeli	Karatekeli	Karatekeli	Karatekeli	
31	Nâm-ı Diğer Gölcük	Nâm-ı Diğer Gölcük	Nâm-ı Diğer Gölcük	Nâm-ı Diğer Gölcük	
32	Köseler	Köseler	Köseler	Köseler	
33	Mıstıklar	Mıstıklar	Mıstıklar	Mıstıklar	
34	Musacalı=Göl Meryem	Musacalı=Göl Meryem	Musacalı=Göl Meryem	Musacalı	
35	Yaya Kebir	Yaya Kebir	Yaya Kebir	Yaya Kebir	
36	Yaylacık Hardal	Yaylacık Hardal	Yaylacık Hardal	Yaylacık Hardal	
37	Yayalar	Yayalar	Yayalar	Yayalar	

Tablo 2: Bademalanı Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Muhammed ibni Abdullah	1211/1796-1797
2	Hasan ibni Muhammed	1225/1810-1811
3	İbnü'l-Hacı Ahmed	1174/1760-1761
4	El-Hacı Muhammed ibni Hacı Mustafa	1172/1758-1759
5	Es-Seyyid Ahmed Hoca	1172/1758-1759
6	Şehirlioğlu Ahmed	1225/1810-1811

Tablo 3: Balaban Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Halil ibni Yusuf	1219/1804-1805
2	-	-
3	Süleyman ibni Abdullah	1317/(1899-1900)
4	-	-
5	Hacı Süleyman Efendi	1240/1824-1825
6	Hatib Ahmed Efendi	1200/1785-1786
7	Hacı Halil zevcesi Âişe	1293/1876-1877
8	Hacı İdris kerimesi Ümmü Gülsüm	1289/1872-1873
9	-	-
10	Kasabcının oğlu Halil	1299/1881-1882
11	Mustafa Ağa kerimesi Âişe	1320/1902-1903
12	Ayan oğlu Halil kerimesi Ümmühan	1319/1901-1902
13	-	-
14	Molla Mustafa kerimesi İsmihan	1287/1810-1811

Tablo 4: Cumalı Köyü Cami Haziresi Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Molla Halil	1271/1854-1855
2	Hasan Başa oğlu Münlâ Mustafa	1224/1809-1810
3	El-Hacı Nebi ibni Kara Hüseyin	1209/1794-1795
4	Mehmed bin Hüseyin	1278/1861-1862
5	Hacı Nebi oğlu Hacı (…)	1224/1808-1809

Tablo 5: Cumalı Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Kasım oğlu Ahmed	1260/1844-1845
2	-	1274/1857-1858
3	-	1285/1868-1869
4	Hacı Şa'ban kerimesi Rahime	-
5	Halil Ağa kerimesi Nazife	1328/1910-1911
6	Hacı Mustafa kerimesi Rukiyye Hanım	1307/1889-1890
7	Ayanoğlu İsmail İsmail	1204/1782-1783
8	Hacı Feyyaz oğlu Mehmed	1325/1907-1908
9	Osman oğlu Halil Ağa	1337/1918-1919
10	Hacı Mustafa kerimesi Hayfa	1340/1921-1922
11	-	1208/1793-1794
12	Yörük Ali Çavuş oğlu Halil	1326/1908-1909
13	Mehmed oğlu Emin Çavuş	-/1946
14	-	-
15	Solak oğlu Halil (…) Saime Hanım	1228/1813
16	Hacı Şa'ban oğlu Hacı Süleyman	1300/1882-1883
17	Hacı Süleyman oğlu Hafız Ahmed	1298/1880-1881
18	Salih oğullarından Ahmed Çavuş mahdumu Mustafa	1334/1915-1916
19	Şa'ban oğullarından İbrahim Çavuş	-/1948
20	Hüsmen oğlu Hasan Ağa	1340/1920-1921
21	Hasan oğlu İsmail'in Mustafa	1263/1846-1847
22	Yahya oğlu Hacı İbrahim	1204/1789-1790
23	Hacı İbrahim'in İsmail oğlu Hâfız Muhammed	-/1926
24	Hacı İbrahim oğlu İsmail kerimezâdesi İsmail	1327/1909-1910
25	İsmail kerimesi Hadice	1310/1892-1893
26	-	13(..)/
27	Hacı Hüseyin oğlu Ali Münlâ	1338/1919-1920
28	Hacı İbrahim'in torunu Hafız Mehmed mahdumu İsmail	1340/1921-1922
29	Ali Baba oğlu Mehmed	1320/1902-1903
30	-	1222/1807-1808
31	Hacı Semerci'nin Hacı Ali	-/1933
32	-	1339/1920-1921
33	-	1333/1914-1915
34	Şa'ban oğlu Hacı Ali	-
35	Adalı Halil kerimesi Ayşe	1327/1909-1910
36	Adalı Halil kerimesi Hanife	-
37	Hacı Süleyman'ın oğlu Hacı Şa'ban	1264/1847-1848
38	Ahmed Kâhya oğlunun kerimesi Selver Hatun	1235/1819-1820
39	-	1342/1922-1923
40	Mustafa	-
41	-	1339/1920-1921
42	-	1271/1854-1855
43	Ümmühan binti Muhammed	1286/1869-1870
44	Hacı Ali kerimesi Âişe Hatun	1272/1855-1856
45	-	1287/1870-1871
46	Sarı oğlu Hacı Mustafa kerimesi Alime Hatun	1300/1882-1883
47	Hâfız Hüseyin zevcesi Âişe	1339/1920-1921
48	Hacı Eminzâde İsmail Ağa	1312/1894-1895
49	Kayalı oğlu Ahmed	1333/1914-1915
50	Kayalı kerimesi Nazime	134(.)/192(.)
51	Halil	-
52	Kara Nebi mahtumu Nebi	1237/1821-1822
53	Muhammed	1209/1794-1795

Tablo 6: Çan Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Ahmedlerli Veli bin Mustafa	1286/1869-1870
2	Abdullah'ın oğlu Avcı oğlu Mehmed	1285/1868-1869
3	-	-
4	Çanlı Hacı Musa	1316/1898-1899
5	-	-
6	-	-
7	-	-

Tablo 7: Çiftlik Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Hasan oğlu Mustafa	1329/1911

Tablo 8: Değirmencieli Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	-	-
2	-	-
3	Hacı İsmail kerimesi Fatma	1302/1884-1885
4	-	-
5	Hacı İsmail kızı Âişe	1202/1787-1788
6	-	-
7	-	-
8	-	-
9	-	1129/1716-1717
10	-	-
11	-	-
12	-	-
13	İbrahim oğlu Hacı Veli	1262/1845-1846

Tablo 9: Dündarlı Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	(…) Efendi	1202/1787-1788
2	Sarı İbrahim oğlu Hacı Halil	1323/1905-1906
3	Hoca kerimesi Âişe	1325/1907-1908
4	Karadâni oğlu Osman	1313/1895-1896
5	Molla Mustafa'nın Ömer	1285/1868-1869
6	-	1270/1853-1854
7	-	1285/1868-1869
8	-	-
9	-	-
10	Ali bin Mehmed	(.)207/(.)792-(.)793
11	Ali Osman kızı Fâtıma	1958

Tablo 10: Hamzahocalı Köyü Mezar Taşları Listesi

	ADI	TARİHİ (H/M)
1	-	-
2	Köleler aşiretinden Kurbancı Muslu Pehlivan	1283/1866-1867
3	-	-
4	-	-
5	-	-
6	Hacı Mehmedzâde merhum Hâfız İbrahim	1335/1916-1917
7	Sarı Hacı oğlu Hacı Muhammed	1294/1877-1878
8	-	-
9	Haznedâr Mehmed Ağa bin İbrahim	1156/1743-1744
10	-	-
11	-	-
12	Ali (…) Kadir (…)	1177/1763-1764
13	Hacı Şerif oğlu İsmail	1335/1916-1917
14	-	-
15	-	-
16	-	-
17	-	-
18	-	-
19	El-Hacı İlyas ibni Muhammed	1224/1828-1829
20	-	-
21	-	-
22	-	-
23	-	-
24	-	-
25	-	-

Tablo 11: Işıklar Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Hacı Hasanzâde Mehmed	1252/1836-1837
2	Mürselzâde el-Hac Hasan	1252/1836-1837
3	Hatice	1253/1837-1838
4	-	-
5	Yayaköylü Çerkes Bekir Ağa kerimesi Emine	1343/1924
6	-	-

Tablo 12: İbrahimağa Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Süleyman kızı Fatma	1285/1868-1869
2	Süleyman oğlu Halil	1284/1867-1868
3	Osman oğlu Ramazan Ağa	1213/1798-1799

Tablo 13: Kalemköy Mezar Taşları Listesi

No	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Çömez oğlu Mustafa	1335/1916-1917
2	Hacı Hâfız Mustafa Efendi	1304/1886-1887
3	Hâfız Mahmud Hoca	1331/1912-1913
4	-	-
5	İsmail	1182/1768-1769
6	Münlâ Ahmed	1270/1853-1854
7	Hacı Ahmed	1272/1855-1856
8	Büyükobalı Mustafa	1333/1914-1915
9	Hâfız Hilmi Efendi zevcesi Fâtıma Hatun	1331/1912-1913
10	Serdarzâde Hacı Mustafa Efendi zevcesi Fatma Saliha Hatun	1325/1907-1908
11	Kara Süleyman oğlu Molla İsmail	1267/1850-1851
12	İbrahim ibni Osman	1227/1812-1813
13	Pehlivan Ahmed zevcesi Şâsanem	1321/1903-1904
14	Muhtar oğlu Mehmed kerimesi Fâtıma	1303/1885-1886
15	Muhtar oğlu Mehmed Ağa	1328/1910-1911
16	Molla Himmet ibni Mahmud	1226/1811-1812
17	Berber Osman oğlu Mehmed	1342/1923
18	Mehmed Ağa mahdûmu Berber Osman Ağa	1349/1930

Tablo 14: Karatekeli Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Halil İbrahim kızı Cennet	1329/1911
2	Hacı Ahmed oğlu Hacı Mehmed	1300/1882-1883
3	Arapoğlu Hacı Hasan	1290/1873-1874
4	Hacı Ali'nin oğlu Mehmed	1272/1855-1856
5	Tekeli cemaatinden Hacı Ali Bey	1284/1867-1868
6	-	1285/1868-1869
7	Yaylalarlı Hüseyin oğlu Bekir	1293/1876-1877
8	Tekeliler karyesinden Hacı Ali oğlu Hacı Ali	1217/1802-1803
9	Hacı Hüseyin oğlu Münlâ Mehmed	1328/1910-1911
10	Hacı Ali oğlu Hacı Hüseyin	1330/1911-1912
11	Hacı Hüseyin oğlu Molla Süleyman	1343/1924

Tablo 15: Kınık İlçe Mezarlığı Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Bergamalıların İsmail oğlu (…)	1341/1922-1923
2	Bergamalıların Paşa Mustafa oğlu İsmail	1341/1922-1923
3	Cümbüş oğlu Hacı Hasan	1295/1878
4	Hacı Cümbüş oğlu Hacı Muhammed	1280/1863-1864
5	Nevrokop muhacirlerinden Hacı Paşazâde Hacı Mehmed	1343/1924

Tablo 16: Kocaömerli Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	-	-
2	Cennet binti Süleyman	1206/1791-1792
3	-	-
4	-	-
5	-	-
6	-	-
7	Hüseyin ibni Mehmed	1231/1815-1816
8	Muhammed ibni Veli	1210/1795-1796
9	İbrahim ibni Mustafa	1218/1803-1804
10	Selime binti Hacı Süleyman	1217/1802-1803
11	-	-
12	-	-
13	-	-
14	Mehmed ibni Mustafa	1217/1802-1803
15	Sarıbek oğlu Hacı Mehmed bin Hacı Hasan	1316/1898-1899
16	Çobanoğlu Osman	1321/1903-1904
17	Mahmud oğlu Hâfız Mustafa Efendi	1320/1902-1903
18	Molla Ali Hüseyin	1303/1885-1886
19	Mehmed oğlu Hasan	1213/1798-1799
20	-	-
21	Eyyub oğlu Eyyub	1298/1880-1881
22	Hacı Ömer bin Abdullah	1216/1801-1802
23	Seyyid Hacı Ali Efendi	1218/1803-1804
24	Yayaköylü Hasan Köle	1229/1813-1814

Tablo 17: Köseler Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Fatma binti Mustafa	1293/1876-1877

Tablo 18: Köseler Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Şa'ban oğlu Mustafa	1294/1877-1878
2	-	-
3	Molla İsmail ibni Hüseyin	1245/1829-1830
4	-	-
5	-	-
6	-	-
7	-	-

Tablo 19: Musacalı Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Abdurrahim oğlu Musa	1214/1799-1800
2	Abdurrahman oğlu Çakır Mustafa	1244/1828-1829

Tablo 20: Örtülü Köyü Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Küçük Hüseyin zevcesi Ayşe	-
2	Balcızâde Ali Ağa oğlu Küçük Hüseyin Ağa	1321/1903-1904
3	El-Hacı Çobanoğlu Hacı Hüseyin	1324/1906-1907
4	Hüseyin Ağa oğlu Osman Hoca	1324/1906-1907
5	Muharrem oğlu Mahmud oğlu Molla Hasan	1328/1910-1911
6	Münlâ İbrahim Hoca oğlu Hacı Mehmed Efendi	1271/1854-1855
7	Hatib oğlu Mehmed Efendi	1302/1884-1885
8	Kel Süleyman oğlu Mehmed	1337/1918-1919
9	Hatib Halil Efendizâde Hüseyin Efendi	1328/1910-1911
10	Hatib Halil Efendi ibni Hüseyin	1321/1903-1904
11	Hatib Halil Efendi zevcesi Hüsniye binti Hasan	9 Safer 1312/1894
12	Hatib Abdullah oğullarından Hafız Hüseyin oğlu Ali	1345/1926
13	Hatib Hüseyin Efendi zevcesi Elif binti Münlâ Mehmed	1310/1892-1893
14	Hacı Mustafa oğlu Hacı Münlâ İbrahim	1328/1910-1911
15	Abdullah oğlu Münlâ Muhammed zevcesi Marziye binti Hatib Halil Efendi	1315/1897-1898
16	Menemenlioğlu Muhammed Usta	1283/1866-1867
17	-	-
18	Ali ibni Hasan	1179/1767-1768
19	Nizam Mehmed Ali oğlu Ali bin Mehmed Ali	1302/1884-1885
20	Tekeli oğlu Hasan'ın mahdumu Hasan Efendi	1282/1865-1866
21	Hasan Hoca oğlu Emir Halil Efendi	1332/1913-1914
22	Hasan Efendi oğlu Hüseyin mahdumu (…)	1325/1907-1908

Tablo 21: Poyracık Kasabası Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	-	-
2	-	-
3	-	-
4	-	-
5	-	-
6	-	1219/1804-1805
7	Yeni Konşu oğlu Mehmed	1214/1799-1800
8	Alemdar Hasan	1229/1813-1814
9	Beytullah bin Muhammed	1223/1808-1809
10	Hacı Hüseyin'in mahtumu Gülsüm	1282/1865-1866
11	-	-
12	Aslan Ali	1211/1796-1797
13	Molla Muhammed bin Yusuf	1228/1813

ek s.180

14	Hacı Musa'nın oğlu Mustafa'nın oğlu İbrahim Paşa	-
15	Muhammed ibni Hacı Yusuf	1178/1764-1765
16	Muhammed Ağa	1105/1693-1694
17	-	-
18	-	-
19	-	1248/1832-1833
20	İbrahim Kalfa oğlu Molla Mustafa	1235/1819-1820
21	Molla Yusuf bin el-hac Yusuf	1228/1813
22	Sındırgılı Mehmed'in oğlu Mustafa	1296/1878-1879
23	Meryem binti Molla Yusuf	1228/1813
24	Âişe binti Mahmud	1203/1788-1789
25	-	1307/1889-1890
26	-	-
27	-	-
28	-	-
29	Muhammed ibni Mustafa	1154/1741-1742
30	Kılıçoğlu Muhammed	1301/1883-1884
31	Hüseyin ehli Ümmühan Hatun	1188/1774-1775
32	Molla Mustafa	-
33	Mustafa ibni Hüseyin	1171/1757-1758
34	Mustafa ibni el-hac	1209/1794-1795
35	-	1263/1846-1847
36	-	-
37	(…) Hanım	-
38	-	-
39	Ali (…) Mehmed Efendi	1228/183
40	Âişe Hoca	-
41	Poyracıklı Hacı Budak oğlu Süleyman	1229/1813-1814
42	-	1278/1861-1862
43	-	-
44	Çırak Hacı	-
45	-	-
46	-	-
47	-	-
48	-	-
49	-	-
50	-	-
51	Fatma	-
52	-	-
53	Kadıköylü Hüseyin	-
54	Müfîd İbrahim kerimesi Safâ	1244/1828-1829
55	-	-
56	Hacı Yusuf oğlu Ahmed Ağa	1336/1917-1918
57	Hasan Çırak	121(.)
58	-	1314/1896-1897
59	-	-
60	-	-
61	-	-
62	Tabur imamı Hâfız Hasan bin Temürcü Halil	1200/1875-1876
63	-	-
64	-	-

ek s.181

65	-	-
66	Ali bin Eyyûb	1198/1783-1784
67	El-Hacı Musa oğlu el-Hacı İbrahim ibni'l-Hacı Ali	-
68	El-Hacı Musa oğlu El-Hacı Alizâde el-Hâfız Kara İbrahim	1229/1813-1814
69	Hacı Musa oğlu el-Hacı ibn el-Hacı	1244/1828-1829
70	El-Hacı Mustafa oğlu el Hacı Alizâde Molla Musa	1229/1813-1814
71	Ümmühan binti Eyyûb	1198/1783-1784
72	Mızraklı Mehmed duhteri Hatice	1170/1756-1757
73	Mehmed bin Hasan	1198/1784-1784
74	-	-
75	Paşa ibni Hacı Muhammed	1211/1796-1797
76	Abdurrahman Hoca kerimesi Ümmü Gülsüm	1246/1830-1831
77	Hacı Hüseyin ibni Odabaşı Hacı Ali	1191/1777-1778
78	Halil binti Ahmed	BAK
79	Helvacı İbrahim kerimesi Zahide Molla	BAK
80	-	-
81	-	-
82	Odabaşıoğlu Hacı Ali	1184/1770-1771
83	Odabaşıoğlu Hasan ibni Hüseyin	1185/1771-1772
84	-	-
85	-	-
86	-	-
87	-	-
88	-	-
89	-	-
90	-	-
91	-	-
92	-	-
93	-	-
94	-	-
95	-	-
96	Şehid Ali kerimesi Fâtıma	1250/1834-1835
97	-	1292/1875-1876
98	Molla İsmail bin İbrahim'in oğlu (…)	1252/1836-1837
99	Kadıköylü Muhammed Ağa mahdumu Mustafa	1331/1912-1913
100	Alâiyeli Hacı Mustafa Efendizâde (…)	1327/1909-1910
101	Molla Muhammed ibni Molla Mustafa	1171/1757-1758
102	-	1267/1850-1851
103	Ahmed ibni Kerim	1208/1793-1794
104	-	1277/1860-1861
105	Kuşçu oğlu Halil	1330/1911-1912
106	Alâiyeli Hacı Veli kızı Gülsüm	1291/1874-1875
107	Kara Ahmed zevcesi Selim Hoca'nın kızı Ümmühan	1259/1843-1844
108	-	-
109	-	-
110	Hasan ibni Muhammed	1215/1800-1801
111	-	-
112	-	
113	Çakızâde el-Hacı Mehmed	1155/1742-1743
114	Kavas Mustafa Ağa bin İsmail	1289/1872-1873

ek s.182

115	Emir Alizâde es-Seyyid Ahmed Ağa kerimesi Emine Kadın	1252/1836-1837
116	Mustafa Kavas oğlu Ahmed Ağa	1229/1813-1814
117	Poyracıklı Hacı Emir Ali Ağazâde Seyyid Ahmed Ağa	1244/1828-1829
118	Hüseyin Efendizâde Ahmed Efendi	1268/1851-1852
119	Poyracık Voyvoda es-Seyyid Hacı Ali Ağa	-
120	-	-
121	-	1280/1863-1864
122	Küçük Hacı oğlu Hacı Hasan	1222/1807-1808
123	Halil bin Halil	1272/1855-1856
124	Paşazâde İsmail Ağa ibni Hacı Muhammed Ağa	1217/1802-1803
125	Kerim kızı Fatma	1211/1796-1797
126	Poyracıklı Hoca Hasan İbrahim	1324/1906 -1907
127	Sadet oğlu Naim Bahar	D. 2005-2008
128	Çerkez İsmail Çavuş oğlı Hasan Hüseyin	1927

Tablo 22: Poyracık Yeni Cami Haziresi Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	İbrahim ibni Süleyman Ağa	1183/1769-1770
2	Salih Efendizâde Hâfız Ahmed	1253/1837-1838
3	-	-
4	-	-
5	-	-
6	-	-
7	Zekeriyya Efendi bin Mehmed Efendi	1292/1875-1876
8	-	-
9	Davudzâde Osman Ağa oğlu Kuleli Vekilharc Ali Ağa	1270/1853-1854
10	-	-
11	Seyyid Muhammed Hayrullah	1253/1837-1838
12	-	-
13	-	-
14	Hâfız Muhammed Efendi'nin zevcesi Seyyide Hatîce Hâtun	1228/1813
15	-	-
16	Ahmed Efendi ibni Salih Efendi	1288/1871-1872
17	-	-
18	Bergama voyvodasının ehli Ümmühan Hanım	1184/1770-1771
19	-	-
20	Hakkı Çakır Ağa ehli Ayşe Kadın binti Ümmi ibni İsmail Ağa	1168/1754-1755
21	Fatma binti İbrahim Ağa	1198/1783-1784
22	-	-
23	Arapzâde Halil Bey'in ibn el-Hac Hüseyin Ağa	1228/1813
24	-	-
25	Hâkim Efendi kerimesi Fâtıma Şefika	1208/1793-1794
26	-	-
27	Vâhide binti Hüseyin Ağa	1198/1783-1784
28	-	-
29	Fatma binti Ayşe	1187/1773-1774

30	Emine Kadın binti Abdullah	1198/1783-1784
31	Hasbi Efendi	1279/1862-1863
32	-	-
33	Hacı İbrahim Ağa oğlu Bekir Ağa	1302/1884-1885
34	-	-
35	-	-
36	-	-
37	Sitti binti Ali	952/1545-1546
38	Halil Ağa	1188/1774-1775

Tablo 23: Poyracık Yıldırım Camii Haziresi Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Alâiyeli Hacı Emin	1303/1885-1886
2	-	-
3	Köse Hoca Ahmed Efendi	1294/1877-1878

Tablo 24: Sucahlı Camii Haziresi Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Hacı Molla Hüseyin zevcesi Zahide Kadın	1351/1932
2	-	-
3	Hacı Hüseyin bin Hacı Molla Hüseyin	1338/1919-1920
4	-	-
5	Hasan oğlu Veysel	1318/1900-1901
6	Hacı Hüseyin zevcesi Mustafa kerimesi Huriye Kadın	1315/1897-1898
7	Hacı Hüseyin Ağa kerimesi Fatma Kadın	1314/1896-1897
8	-	-
9	Molla Hüseyin kerimesi Ümmühan Kadın	1315/1897-1898
10	-	-
11	Hacı Mustafa kerimesi Ümmühan	1315/1897-1898
12	-	-
13	-	1315/1897-1898
14	-	-
15	Hacı Molla Hüseyin oğlu Hasan Ağa	-
16	-	-

Tablo 25: Sucahlı Mezarlık Camii Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Hacı Kara Mehmed kerimesi Fatma	1309/1891-1892
2	Hacı Kara Mehmed zevcesi Ümmühan	1309/1891-1892
3	Hüseyin kerimesi Âişe Kadın	1296/1878-1879
4	Delibaşoğlu Hasan ehli Kezban	1288/1871-1872
5	Hâfız Arif	1358/1942
6	Hacı Bulgurcuzâde el-Hacı Mustafa	1262/1845-1846
7	Hacı Ahmed	1272/1855-1766
8	-	-
9	-	1312/1894-1895
10	Hacı Muhammed binti Âişe	1180/1766-1767
11	El-Hacı Muhammed ibn (…)	1183/1769-1770
12	Ümmühan binti Mehmed Ağa	1152/1739-1740
13	El-Hacı Hüseyin	1206/1791-1792
14	Hacı Mustafa'nın ehli Âişe	1212/1779-1780
15	Hacı Muhammed oğlu Mehmed	1324/1906-1907
16	Hacı Mehmed oğlu Mustafa	1315/1897-1898
17	Hacı Ömer Efendi'nin zevcesi Fatma	1322/1904-1905
18	Hacı Ömer oğlu Hacı Hüseyin	1353/1934
19	Hacı Hüseyin oğlu Hasan	1310/1892-1893
20	Hacı Mustafa oğlu Hacı Hüseyin	1286/1869-1870
21	-	-
22	Hacı Fakı oğlu Hüseyin kızı Safiye	1941

Tablo 26: Yayakent Kasabası Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Ali Ağa oğlu Ahmed	1302/1884-1885
2	-	-
3	Hacı İbrahim ibni Hasan	1186/1772-1773
4	İsmail ibni Hacı İbrahim	1161/1748
5	Hüseyin oğlu Mustafa Ali	1955
6	Kuyumcu oğlu İbrahim	D. 1319/1901-1902 Ö. 1961
7	Semercizâde İsmail	-
8	-	1202/1788-1789
9	Mehmed zevcesi Emine	1208/1793-1794
10	Manisalı oğlu Mehmed bin Ahmed Bey	1200/1787-1788
11	İsmail'in kızı Emine Hatun	1288/1871-1872
12	-	1202/1787-1788
13	Cevdet oğlu Hasan	1202/1787-1788
14	İbrahim bin Münlâ Hüseyin	-
15	-	-
16	-	-
17	Hacı Hüseyin oğlu Osman	1294/1877-1878
18	Musa Efendi ibni İbrahim	1234/1877-1878
19	-	-
20	Talip Kızı …	-
21	Çerkes Hasan oğlu Zekeriyya	1324/1906-1908
22	Çerkes Osman oğlu Mustaklarlı Hasan	1287/1870-1871
23	Abdullah kerimesi Ümmü Gülsüm	1285/1868-1869
24	Yaya karyesinden İsmail oğlu Kazım	1315/1897-1898
25	-	-
26	-	1321/1903-1904
27	Odabaşoğlu İbrahim kerimesi Âişe	1202/1787-1788
28	Hafız Efendi kerimesi Emine	-
29	Hacı İbrahim oğullarından Ahmed oğlu İbrahim	
30	Hacı Mehmed'in torunu … ?	1323/ 1905-1906
31	Kadı oğlu el-hac Ahmed	1271/ 1854-1855
32	Musa kerimesi Halime	1951

Tablo 27: Yaylaköy Kasabası Mezar Taşları Listesi

NO	ADI	TARİHİ (H/M)
1	Muhammed	-
2	Arap Beşezâde Ali Bey oğlu Mehmed	-
3	Arap Beşezâde Hacı Ahmed ehli Kerziban Kadın binti Hacı Ağa	-
4	Arap Beşe oğlu Hacı Ahmed Ağa kızı Fatma	1230/1814-1815
5	-	-
6	-	-
7	Yaylaköylü Arapbaşı oğlu Hacı	1160/1747-1748
8	Kezban binti Hacı Mustafa	1229/1813-1814
9	Arap Ahmed Ağa	1244/1828-1829
10	Ali oğlu Ahmed	-
11	Ömer	1212/1779-1780
12	-	-
13	Arap Beşezâde Hacı Ahmed Ağa zevcesi Umman	1261/1845
14	-	1262/1845-1846
15	-	-
16	Arap Beşezâde Ömer Ağa'nın oğlu Ocakzâde Hacı Mustafa	1283/1866-1867
17	Arapbaşıoğlu el-Hac Mustafa Ağa haremi Hadice	1278/1861-1862
18	Arabbaşıoğlu Hacı Mustafa Ali	1284/1867-1868
19	Mehmed Ağa zevcesi Ümmü Gülsüm	1311/1893-1894